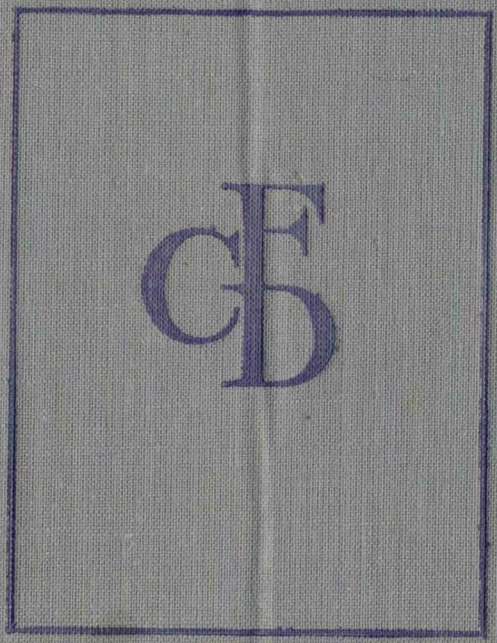

EDITURA ACADEMIEI
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

PUBLICAȚIILE CENTRULUI DE CERCETĂRI FONETICE ȘI DIALECTALE
AL ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

SERIA II

TEXTE ȘI GLOSARE, 3

TEXTE DIALECTALE
MUNTENIA
II

Publicate sub redacția lui

B. CAZACU

membru corespondent al Academiei R. S. România,
profesor la Universitatea din București

BIBLIOTECA CENTRULUI DE
CERCETĂRI FONETICE ȘI DIALECTALE
INVENTAR CĂRȚI Nr. 9238

de

PAUL LĂZĂRESCU, MARIA MARIN,
BOGDAN MARINESCU, VICTORELA NEAGOE,
RUXANDRA PANĂ și MAGDALENA VULPE

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, 1975

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

C U P R I N S

Precizări introductive .....XIX-XX

Transcrierea fonetică .....XXI-XXXIV

Lista localităţilor anchetate şi a informatorilor.XXXV-XXXVIII

Harta localităţilor anchetate LXXIX

691. PICIOR-DE-MUNTE, com.Dragodana 1-16
porúmbu, 1; cuŋ să făcă ᵘ˜o casă pă timpurli nuástre, 3; pórtu, 5; [Porcul], 6; pĭiŋa, 7; núnta, 8; cînipa, 1o; întîmplárea şi cu fata şi cu băĭátu; 11; cîm muáre muórtu, 14; ĩ seára de ánu nou, 16.

692. HULUBEŞTI 16-35
[Porumbul], 16; ţăstili, 17; cu lupăriĭa ásta, 18; ĭerám în drágoste cu-o fátă, 26; haĭ să ne ᵈâeŋ cu plósca !, 3o; ᵘ˜untᵘᵘ, 33; şi máma a fugí cu táta, 33; mĭ-ă rup clavícula, 34.

693. SCHEIU, com.Ludeşti..... 35-45
[La vînătoare], 35;la şcoálă,38;prúni, 39; dimiĭle, 4o; [Obiceiuri la botez], 41; sămănăŋ cînipa, 42; a călcă căruţa...pă ᵘ˜ómu mieu, 43; tătícu cîn a fos luat în armátă, 45.

694. GHEBOIENI, com.Tătarani 45-56
la mînă, 45; nunta, 47; la ánu nou, 47; a veni lémnili peste ĭel, 48; núnţîle, 5o; pomĭ, 51;

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Pîinea], 52; [Porcul], 53; la mormîntáre, 54; cînipa, 55.

695. BRĂNEȘTI..... 56-7o
Ĉ-aṃ făcút ca să nu prăpădéz marfa, 56; puneám cînipa, 58; săpúnu, 59; vierm dă mătáșe, 59; c-un túnet, 6o; cása, 61; cînd pică cît-o cloșcă, 68; iera un șárpe, 69; baba gárba, 7o.

696. GEMENEA-BRĂTULEȘTI, com.Voinești.....7o-81
brînză, 7o; [Ursul], 71; núnta mea, 72; [Amintiri din timpul primului război mondial], 74; úrși, 75; fînu, 76; cu plugușoru, 77; să taie moțu, 78; a răsturna mașîna, 79; am văzú vjézure vjiu, 8o; la phiramidă, 8o.

697. RUNCU..... 81-89
[Originea satului], 81; la-nmormîntáre, 83; [Stîna], 85; ă fost odátă-n lespezi, 86; [Intîmplări cu urși], 87; o pásăre, 89.

698. VALEA-LUNGĂ-CRICOV..... 9o-95
păcurári, 9o; căpriuára, 9o; hégnă, 91; [Cînepa], 92; lúpu, 93; ĝineri-a rămás fără mireásă, 94.

699. GHIRDOVENI..... 95-1o8
miie nu mi-a folosít niĉ tineréturle, 95; núnta, 96; úite-așá an trăit, 1o1; la ánu nou, 1o4; voíli, 1o5; porcu, 1o6; [Săpunul], 1o7.

7oo. LAZURI, com.Comișani.....1o9-115
balbáș, 1o9; lumînárea, 1o9; un puiándru, 11o;

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la plévna, 110; la núnta mẹa, 111; un lup, 112; la pepiniẹ́ra ulmi, 113; mi-ã rub mîna, 114.

7o1. TĂRICENI, com. Şirna.....115-127
nu ịerá maşîni atúncẹa, 115; prúni, 116; hoz múlţi ịerá naintẹ, 117; aṇ lụat o fátă d-aiîc, 118; várniţa, 118; [Obiceiuri la naştere], 12o; [Nunta], 121; cînipa, 122; n-ávẹa nimica copilu, 123; aṇ fos cu vaca, 123; ã intrát úni cu şaréta-n ịel, 124; am refuzát um băiat, 127; brînza, 127.

7o2. MĂNEŞTI.....128-143
ịerá lupăriẹ-naintẹ, 128; hoţi mari ịerẹá, 129; [Obiceiuri la sărbători], 13o; grîụu, 132; cása erẹá dă lemn, 134; túrtă cu mălái, 135; ásta făcém dîm porc, 135; brînza, 138; nẹ-ã lụa sărác, 138; núma pă primu l-am născút acasă, 141; [Obiceiuri la sărbători], 142.

7o3. DIŢEŞTI, com. Filipeştii-de-Pădure.....143-16o
punẹán cînipă, 143; l-a muşcát un cîinè, 145; dă frică l-aṇ lụat !, 145; merẹụ acú-ncúi ụúşa, 148; [Amintiri din viaţa subiectului], 149; grîụu, 15o; túrta cu dovlẹác, 151; porcu, 152; am pus şi cînipâ, 154; prẹa mẹárte ịúţẹ-a fost, 155; nẹ-an trezi cu fócu, 158; ánu nou, 159.

7o4. PĂULEŞTI, com. suburbană a municipiului Ploieşti.....161-173
vyínu, 161; mi-ngeţáse picóru complect, 162; cum ţesẹám noi, 165; [Soţul] mi l-a-mpuşcá um

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vĕr al luĭ, 166; a împuşcá ŭ lupŭ, 167; pŭórcu, 167; brînţza, 169; [Magiunul], 169; la colindáŭ, 170; dă lăsáta séculuĭ, 170.

705. BĂNEŞTI 171-181
puniáŋ cînipă, 171; treĭ fócurĭ, 172; sońda, 173; puĭ de prunĭ, 174; viĭĕ, 176; ĭerám slúgă, 178; cu váca, 180.

706. TALEA 181-194
şindíla, 181; ĭerá múŋc-atúnc, 183; cîn am mărităt ĭo pă mariĭa, 184; fel dă fel dă prostiĭ, 186; d-ástĕa să-ntîmplá pă timpurlĕ-áleĭa, 188; lúpĥi, 189; o-ntîmplárĕ-a fost kar cu míne, 190; [Porcul] 191; cîĭni, 193.

707. ŞOTRILE 194-210
cásă, 194; la stînă, 195; rînu, 197; cu ŭóĭli, 199; mĭ-a fŭoz dragă ŭóilĭ, 201; a lŭat úrsu pŭórcî, 202; lŭójniţă, 204; fînu, 205; dîm bătrînĭ, 207; ám păţi múlte cu ŭómŭ-òla, 208.

708. TRĂISTENI, com.Valea-Doftanei 210-220
cu ŭóili, 210; am păţĭ dăstúle, 212; mămăligúţa, 213; lucréz cu bóĭi la pădúre, 214; l-a prins buştéanu, 216; cînd ĭerám noĭ la pădúre, 216; víne bîzdîgániĭili, 217; brînţza, 219; mă ducáŋ la mătrăgúna, 220.

709. MÎNECIU-PĂMÎNTENI, com.Mîneciu 221-230
a murít pă cîmpu ardéli p-ĭicî, 221; lúpu, 224; núnta, 225; bóŭu tod bolnáv, 226; cînepa, 228; n-a putút úrsu s dăsfácă stúpi, 230.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

710. BERTEA p.231-240
mi-a frînă mîna dă tot, 231; m-am întîlnit cu lupu, 232; cînipa, 234; a ars tot, 235; [Porcul], 236; săpunu, 237; lojniță, 237; ursu , 238; prăni,239.

711. SLON, com.Cerașu 240-254
prănile, 240; oile, 241; ierăm militar, 243; n-a fost rușine dăstul dă lume, 245; așa s-a făcut nuntile la noi, 246; cînipa, 247; [Întîmplări], 249; o casă, 253.

712. BĂTRÎNI, com.Starchiojd 255-269
la stînă, 255; ursu, 257; ieră betiag, 261; lucru cînipi, 262; fabricarea țuici, 262; la pădure, 264; fînu, 265; la bordei, 266; la vînătoare, 267.

713. PREDEAL-SĂRARI 270-279
budurcaie, 269; magiunu, 270; săpunu, 271; porumbu, 273; fîntînă, 274; nunta, 275; [Cloșca], 277; [Poveste], 278.

714. CHIOJDEANCA 279-292
uomu mieu ie uorbu, 279; [Accidente], 280; viița, 282; cînipa cum să făcă atunc in timp, 283; [Porcul], 287; vrăjîtoarea, 289; [Întîmplări], 291.

715. NISIPOASA, com. Plopu 292-310
m-am dăscurcad dă ele cîte trele , 292; cînipa, 296; ăla era cal cumpărat, 300; cu d-astea petrecăm, 301; la doctor, 303; a fost o zăpadă mare, 307; sonda, 308; borangic,308;

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

clóşca, 310.

716. FÎNTÎNELE 310-324
ieráŋ cu ^uóile, 310; [Despre căsătoria subiectului], 311, nú ieréa pórtu urît niĉ atúnĉa, 316; la náştere, 317; toátă ziúa cu roboóta, 319; a fos foárte amărît şi părinţi mei, 320; de ánu nou, 322; un şárpe, 323.

717. CIOCENI, com. Albeşti-Paleologu 324-330
gîrla máre, 324; ieréaŋ cără^úş, 324; trébui să iei pă ĉinevá, 325; [Porcul], 326; ieréa h^uoz mulz doámnă, 326; văz dă fátă, 329; scaloién^i, 329.

718. BALTA-DOAMNEI 330-337
la făzănăríile, 330; túrtă, 331; ursitórili, 332; pă nóo ste şáişpe, 333; a rămás tóriste dă lápte, 334; noi irigăm cu motóru, 335; cînd î tăiém porcu dă crăĉún, 337.

719. CIORANII-DE-JOS, com.Ciorani 338-354
nu s-a mai putú nimíca, 338; n-a zăcút ómu m^yeu dăl^uóc, 340; cîn fuse-acú fuámeti-ásta, 342; trebuiá să le aŋ grijă máică, 344; a fost o^dátă doi tíner^i, 346; săpúnu, 350; núma um p^íic aşá a fost o furtúnă, 351; la orezăríile, 352; ródu pămîntului, 353.

720. GRADIŞTEA, com.Boldeşti-Gradiştea 354-373
cínipâ, 354; [Porcul], 356; turt^úói, 358; am crescú şî gîndáĉ, 358; cáre eră mai înĉetinícâ la lúcru făĉă....clácâ, 360; scaloián, 366; núnta, 366; bórşu, 368; la coármele plúgulúi l-a trăznít^u, 370;

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

hóți, 371; m^yi-a plăcút și mi̯i̯e la úrmâ dâ el, 372.

721. ANDREIAȘU-DE-JOS 373-389
lucrárea căși, 373; a sărit o deháni̯e la mine, 374; cînipa, 377; săpúnu, 378; la lăsátu săcului, 379; și i̯o^u am buricát, 381; la pădúre, 381; ^úrsu, 383; acólo i̯e^gzistá um balá^u^or, 385; núnta, 386; cu săni^úța, 388; [Întîmplare], 389.

722. BEȚIU, com. Vîrteșcoiu 390-402
aveám púșcă búnă dómle, 390; la zîua núnții, 394; [Obiceiuri la naștere], 397; îz dulgér di meseri̯e, 399; tăi̯ém pórcu, 399; ásta-i̯ cu púi̯i și cu obșcîli; 401; clóșca, 402.

723. PODU-LACULUI, com. Poiana-Cristei 403-423
[1907], 403; yíi̯a, 404; comi̯ára, 406; am a^uzí și i̯eu pîm bătrîn^i, 410; á̯i̯a i̯erá pârdái̯ mámâ, 411; i̯élile, 413; rakíu, 414; ví̯i̯a, 415; s-a spart û gáța cu bói̯i , 416; pu̯orc, 418; și̯-a rub mína, 419; núnta, 420; [Întîmplări], 422.

724. JITIA 423-446
i̯o am fu^ĝít^u, 423; [Ferăstrău de apă], 427; l-am văzú pă zmeu, 427; i̯a lo̯uá mána, 430; [Întîmplare], 432; mi s-a-ntîmplá^d mí̯i̯a un acîdént, 434; umblám cu ^óile, 435; an sápá și i̯o la fîntînă, 436; pŏstávu, 437; cîn m-an cunoscú cu i̯el, 438; m-am întîlní c-ũ șárpe, 439; șárpil-ăla, 440; lup am văzút, 442; [De sărbători], 442; máma, 444.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

725. URECHEȘTI 446-455
cu foámîțea, 446; n-ávețai din îi !, 448; am plecá cu ^omú meu, 449; [Obiceiuri la sărbători], 450; búrcâ, 451; așá i-a fo^z moártea lui, 452.

726. GOLOGANU, com. Milcovul 455-468
grî^u, 455; întîmpláre din nóo súte șáișpi, 457; ^ómu néu a foz bonláv, 458; tutún^u, 459; îl iubés fuárte mult^u pă băgát, 460; a vinít o ápî máre, 462; puórcu, 465; cînipa, 466.

727. OBILEȘTI, com. Tătăranu 469-485
uórzu, 469; [Amintiri], 470; ásta gătím din p^uórcu, 478; ne-an căsătorít, 480; îl silgá câsu s^î să dúcă, 482.

728. RÎMNICENI, com. Măicănești 485-503
sátu nóstu , 485; [1907], 487; punéan cînipă 490; [Brînza], 491; ieránt la ^oi, 492; au furát uoi de la șáptę stîn^t, 496; caloiánu, 499; a murí fáta, 499; s-a-necá băiátu táti ^ortánți, 501.

729. NĂMOLOASA-SAT, com. Nămoloasa 503-516
ne-am dus la pîndâ, 503; viia, 504; [Obiceiuri la mort], 506; ierá să mă mânînce șî bursúcu șî lúpu, 507; mă dúcán cu táta la plug, 508; ursitórili, 510; [Obiceiuri la Anul nou], 511; gíni-am fugít, 513; [Întîmplare], 515; avgám dóo ^oi, 515; cu netălașu, 516.

730. SIRIU-BĂI, com. Siriu 516-526
m-am născút aiîca, 516; îi plăcá vînătoárea, 519;

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mă ardeá-n călcâie, 520; ieră un urs învăţát la păsări, 523; după ce ómu muáre, 524; cîn am fost la fraĝ, 526.

731. GURA-TEGHII 526-541
neá-a furát ţóili di la ĉernátu, 526; úiţi-ũ lup l-am prins cu cíini, 532; stupăritu, 538; no ! lúpu !, 539; mă duc să prinz piéşte, 541.

732. LUNCILE, com.Lopătari 542-557
aproápe dĩ...di moártea-a fost, 542; cîn vîneá ápa máre, 546; la pădúre, 549; píineá, 551; bórşu, 551; cínipa, 551; rusále, 553; obiĉéiurle núnti, 554.

733. MIHĂICENI, com.Ciorăşti 558-582
tutúnu, 558; m-a lua şî pă míni fratéle la brăiilă, 561; aşá ieră pă timpurle-alea, 569; ásta-i toátâ núntea, 574; coloián, 581; a vinít cíinele şî m-a muşcát, 581.

734. NEHOIAŞU, com. Nehoiu 582-593
[Întîmplare], 582; aşá mi-am făcu casa, 583; [Lupii], 584; zmeú, 585; úrsu, 586; m-a ţinú nebúnă, 588; a venít úrsu, 589; i-a lua mána la vyítě, 592.

735. ODĂILE 593-608
mă ducân la cîmp, 593; î rusáli, 594; io aşá am avút-o pă núntâ, 595; am văzút pâ...şî pă urs şî pă lup, 597; î noáptea de sfíntu vasíle, 599; făcám săzătóri seára, 599; i-am răsturná cu cărutâ cu tot, 600; câ ĉe m-an sperieát eo de oi, 601;

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

m-am dicîs să ma căsătoresc, 602; foca, 603; sătu mănăstirea, 604; zorilă, 605; comoară, 606; am crescú şi vierm[i] de mătasę, 607.

736. MURGEŞTI 608-623
porúmbu, 608; cînepa, 610; núnta, 611; [Obiceiuri la naştere], 613; tăiem porcu, 614; io am avú casa spártă, 616; gîndáci, 618; săpún, 619; [Obiceiuri de Anul nou], 620; ne dúcem la grópili cu pămînt, 622.

737. ARICIU, com. Salcia-Tudor 623-639
sătu nóstru, 623; cînipa, 624; casa, 625; [Întîmplare], 627 a vinit cu fata acasă, 628; [Întîmplare], 629; borşu, 631; i-a rub băeátului mîna, 632; după ce s-a-nserát am plecát cu iel, 634; jucăm poarca, 636; cu cîrláni, 637; colăiánu, 637.

738. COTU-LUNG, com.Siliştea 639-652
ne dúceam la sirét, 639; ăla a fost...necurátu, 641; la ursit^ori[i], 643; coloián di pămînt, 644; p^orc[u], 646; ne-an dus la moará, 647; v^ermi de mătasę, 648; cîn a vinit î lúpu la ^oi, 650; pokícu, 650.

739. VADU-SORESTI, com.Zărneşti 652-668
să treiérá cu cái, 652; dugíia, 653; [Amintiri din viaţa subiectului], 654; [Obiceiuri la naştere], 657; múnca tutúnului, 658; hii-ta s-a dús, 662; spáhii, 664; núnta, 664; cînd au vinit lúpi la stînă, 667; Intîmplare , 668.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

740. BOLDU.....668-680
în únspi minúțe a ars ᵘo sútâ cînc gospodării, 668; cîn am făcút io vórba cu ia, 670; tutúnu, 671; [Treieratul cu cai], 672; făcǫám turtói, 674; cîn năștǫá ᵘo femeíe, 675; nunta, 675; stînă, 677; argăsǫála, 678; murători, 679; [Cînepa], 680.

741. GEMENELE..... 681-696
cũ să furá caǫ-atúncа, 681; noi cę ierá sâ-i făcim !, 688; grîᵘu, 692; [Viermii de mătase], 694; coloián, 695; clośca, 696.

742. BALDOVINEȘTI, com.Vădeni..... 697-708
a arz numai acoperișu, 697; vinǫá siretu, 698; núntâ, 699; săpún, 702; plăcînta, 703; múncîli grîᵘului, 704; casili, 704; în trei lunĭ di zile nǫ-an luat, 706; brînza, 707.

743. VALEA-MUSCELULUI, com.Pătîrlagele.....708-728
am făcú și ieᵘ, 708; acú nú ma ie așá, 710; dîn fúga marǫ-a ars ! 711; [Casa], 714; prúni, 715; notreᵗu, 718; cînipa, 722; ásta-i núnta la noi, 723; ᵘo núntă, 725; àșá să spúnǫ-o povéstę, 727.

744. MĂGURA..... 728-738
necázurĭ múltę la pădúrǫ-atúncа, 728; ierám la casa bătrînă, 729; cum am pus eu prúni, 730; nǫ-an căsătorít amûndᵘói, 731; punǫám cînepă, 731; [Obiceiuri la Anul nou], 732; grîᵘu, 733; fînu, 733; săpúnu, 734; de ánu nou, 735; o clacâ, 735; ũ lup, 736; nǫ-an dus pîm păduri, 737.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

745. GALBENU 738-749
an ḳicát prizon^ier, 738; [Amintiri din viaţa subiectului], 740; turtóiţ şî nalangîti, 745; cása, 746; tăţim pórcu, 747; tutúnu, 747; căruţa, 748; cîn m-an dus cu váca, 748.

746. DEDULEŞTI, com. Mircea-Vodă 749-758
álęa cási ţerá, 749; nu pręa băruţám în grîu, 750; nę-am împăcát amîndóiţ, 752; făcá coloţánu, 752; aşá am crescú băţéţi, 754; brînza, 756; coloţánu, 757.

747. GURA-SĂRĂŢII, com. Merei 758-768
am treţerá şî cu cái, 758; rakíu, 759; avęám um băţát în armátă, 760; ţō cu rumînu myeu am plecát aşá, 761; núnta, 762; cumpărăm puorc, 763; caloţán, 765; mórtu, 765; s-a bătú doiţ fraţi, 768

748. SĂGEATA 769-787
treęrátu, 769; aşá lę-am apucát ęo, 769; acúşa a ^işît pórtu àlfél, 772; am mesticá la atîţia mîncători, 774; máma męa a răméz vădanâ, 777; vię^a, 778; cultúra ^orézului, 779; ţerám flăcăi, 781; ásta e róstu la pîţiţ, 781; cîn tăim pórcu, 782; ne ^dcán cu méi, 785.

749. GROPENI 787-804
am plecá la vîrşi, 787; miţ-a veni párcâ un dor dę ţa, 790; [La pescuit], 793; línа, 794; núnta, 794; [Obiceiuri la Anul nou], 796; gîndaci, 796; fáta męa a fugît cu ţel, 797; pîţinę, 798; kágu, 799; [Întîmplări], 799; ţerá un şarpe, 801; an

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

da dę-o stînă di uoi, 802; am împuşcat o raţă, 803.

750. BĂLTENI, com.C.A.Rosetti 804-822
venisen cu căruţa de la munte, 804; n-a ras o frişcă, 805; grîu, 806; asta iera la stînă la uoi, 808; an logodit, 811; dę-atunc a veni şi s-a-mbolnăvit, 813; s-ar hi zis că-i strigoiu, 815; şoimanele, 815; zburător, 816; la anu nou, 816; cînepa, 818; gîndaj dę mătasę, 819; nunta, 820; mămăliga, 822.

751. VIZIRU 822-838
satu ăsta, 822; brînză şî urdă, 825; [Borş de peşte], 827; a orzului, 829; aproape ob zile ţîneá nunta, 830; cu boranjîcu, 832; nę-ă sculat î flăcări, 834; nalangîtę, 835; turtoiu, 835; rostu i l-a cam stricat, 836; [La furat lalele], 838.

752. LIMPEZIŞ, com. Movila-Banului 839-858
s-a gîndit să mă căsătorească, 839; tutunu, 840; nunta, 842, cîn am născut, 845; porumbu, 846; grîu, 848; lînă, 852; ignatu porcîlor, 853; io am fugît, 855.

753. ZĂVOAIA 858-874
grîu, 858; tutunu, 860; luk, 861; cînipa, 861; bumbacu, 862; focuri a foz destuli, 863; ţuică, 864; m-am apucá di casi, 865; pui di lup a fost âla, 866; s-a duz la fund, 867; coloianu, 867; a cam kerit acuma alęa, 868; aşá să făce nunta la noi, 869; la vie, 870; cînd am născu fata,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

870; mi s-a spar ̮ și tívga, 872; coloi̯ánu, 873.

754. STĂNCUȚA 874-889
â-necát sátu tótu, 874; [Obiceiuri la sărbătorile de iarnă], 875; [Obiceiuri la naștere], 876; núnta, 877; ĭínu, 878; bulgúrŭ, 880; grîu̯u, 881; [Porcul], 883; núntele, 885; la ánu nóu̯u̯, 886; coloi̯ánu, 887.

755. PADINA..... 889-905
ne spuneá um ̮ bătrîn, 889; [Obiceiuri la înmormîntare], 891; i̯-a spár ̮ cása nu̯áptea, 892; cînipa, 894; lîna, 896; porúmbu, 897; tutúnu, 898; dĩ ̮ făina de grîu̯ sâ fáče múlte, 899; atúnș ̮ cu séčeta, 902; caloi̯ánu, 903; pîi̯ne, 903; a da ̮ t fog ̮ la șíră, 904.

Indice tematic 907-915

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Precizări introductive

Volumul al II-lea din Texte dialectale. Muntenia, elaborat în cadrul planului de cercetare al sectorului Arhivă fonogramică, monografii, glosare al Centrului de cercetări fonetice și dialectale, cuprinde material lingvistic înregistrat în 65 de localități, situate în nordul și estul Munteniei (vezi harta localităților anchetate). El continuă colecția de publicații a Centrului de cercetări fonetice și dialectale, seria II, Texte și glosare.

Textele din județele Prahova și Dîmbovița, regiuni cu intensă dezvoltare industrială, oferă date interesante nu numai pentru studiile de dialectologie, ci și pentru cele de sociolingvistică; materialul din județele Buzău, Vrancea, Brăila și Galați ilustrează zona de trecere dintre graiurile muntenești și cele moldovenești.

În culegerea, selectarea și transcrierea textelor au fost respectate principiile metodologice expuse în prefața volumului I.

Înregistrarea și transcrierea selectivă a textelor au fost efectuate între anii 1967-1971; la culegerea materialului au participat, în afara autorilor volumului, cercetătorii dr.Valeriu Rusu, Cestin Bratu, Mihai Conțiu și tehnicianul Gheorghe Abălașei. Textele din localitatea Brănești, jud.Dîmbovița, au fost transcrise de M.Conțiu. Dr.V.Rusu, șeful sectorului, a verificat parțial transcrierea textelor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Indicele tematic a fost întocmit de Marilena Tiugan, cuprinsul volumului şi lista informatorilor de Eugenia Flintea.

Reproducerea grafică a textelor a fost realizată de Georgeta Ion şi Alexandrina Petrescu.

Colectivul redacţional mulţumeşte şi pe această cale tuturor acelora care au colaborat la apariţia acestui volum.

B.C.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Sistemul de transcriere fonetică utilizat în volumele de Texte dialectale. Muntenia are la bază sistemul Atlasului lingvistic român, căruia i s-au adus unele completări (vezi, mai jos, lista semnelor).

În scopul de a nota - fie şi în mod aproximativ - intonaţia, s-a recurs la unele inovaţii faţă de culegerile anterioare de texte dialectale româneşti. Astfel, s-a renunţat la semnele de punctuaţie: punct (.), virgulă (,) şi punct şi virgulă (;) (şi, în consecinţă, la literele majuscule), întrucît normele ortografice care reglementeaza folosirea acestor semne impun împărţirea fluxului vorbirii în grupuri semantico-sintactice care, de multe ori, nu coincid cu unităţile de intonaţie ale exprimării orale. Segmentarea textului s-a făcut cu ajutorul unui sistem de bare oblice: / şi // care nu au nici o semnificaţie din punctul de vedere al ortografiei tradiţionale[1].

Practica transcrierii textelor[2] a arătat că, pentru structurarea unui text în unităţi semantico-sintactice, variaţiile de înălţime ale intonaţiei sînt mai importante decît pauzele. O dovadă convingătoare în sprijinul acestei afirmaţii o constituie faptul că, în vorbirea allegro, fenomenele de sandhi

1 Bare verticale sînt utilizate în locul semnelor de punctuaţie şi în transcrierea altor texte dialectale, romanice (mai cu seamă spaniole) sau slave. Cf.M.J.Canellada, El bable de Cabranes, Madrid, 1944; L.Rodriguez-Castellano, Aspectos del bable occidental, Oviedo,1954; M.Alvar, El español hablado en Tenerife, Madrid, 1959; J.A.Fernandez, El habla de Sisterna, Madrid,196o; G.Aub-Büscher,Le parler rural de Ranrupt (Bas-Rhin), Paris, 1962; D.N.Cardenas, El Español de Jalisco, Madrid, 1967.

2 Din păcate, lucrările teoretice referitoare la această problemă lipsesc.Cf.,totuşi,Sabina Teiuş,Delimitarea enunţurilor în graiurile dacoromâne, CL XVI,1971, 1,p.1o9-12o. Concluziile autoarei coincid numai parţial cu observaţiile noastre.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pot apărea la limita dintre două propoziţii:

- s-a spălát/s-a-nkinád/dă mîncát nu a mîncát// (659)

- a venid doctor4 şi mi-a [k] a spuz/zîce "iimediát" če "če [k] să čéreŋ salvárea"// (745).

Ţinînd seama de această constatare, în texte au fost indicate l i m i t e l e u n i t ă ţ i l o r d e i n t o n a ţ i e (unităţi melodice), limite care nu coincid în mod necesar cu o pauză. Am notat cu două bare intonaţia caracteristică sfîrşitului unei comunicări, iar cu o singură bară, limita unui contur melodic non-terminal[3]. Barele marchează întotdeauna s f î r ş i t u l unei unităţi de intonaţie[4].

Criteriul care a stat la baza delimitării unităţilor intonaţionale a fost impresia acustică subiectivă, indiferent de structura sintactică (şi semantică) a frazei.

Evident, în aprecierea unităţilor de intonaţie care asigură atît inteligibilitatea, cît şi relieful afectiv al unui text intervine, în oarecare măsură, subiectivitatea celui care transcrie. Practica verificării transcrierii de către un alt cercetător, precum şi exerciţiile făcute în grup au demonstrat însă că diferenţele în perceperea individuală a curbelor melodice, cu alte cuvinte în descifrarea intonaţiei, sînt surprinzător de mici.

Sistemul binar (limită terminală/limită non-terminală)

3 După cum reiese din explicaţiile sumare ale autorilor, în textele transcrise de G.Aub-Büscher şi D.N.Cárdenas barele notează intonaţia. Valoarea barelor în celelalte monografii citate mai sus nu este explicată.

4 Procedeul nostru se deosebeşte, prin urmare, de cel utilizat de A.Lombard (La prononciation du roumain, Upsala, 1936) şi de E.Vasiliu (Fonologia limbii române, Bucureşti, 1965), care notează înălţimea relativă a silabelor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

utilizat în transcrierea textelor simplifică, desigur, realitatea acustică[5]. El a fost, totuşi, adoptat, din motive de ordin practic. Pentru a obţine o notare mai nuanţată, s-a recurs la unele semne tradiţionale de punctuaţie (care marchează, odată cu limita unităţii intonaţionale, şi caracterul ei): semn de întrebare (?), semn de exclamare (!) şi două puncte (:). Specificăm că ultimul semn marchează o coborîre sensibilă a tonului, însoţită, de obicei, de o pauză; el are deci o valoare "muzicală" şi nu apare în mod automat ori de cîte ori urmează vorbire directă, enumerare etc. Intonaţia "de suspensie", notată ortografic prin puncte de suspensie (...), a fost redată prin ..//

Am notat cu trei puncte (...) pauzele perceptibile făcute de vorbitor. Aceste pauze nu sînt neapărat legate de schimbările liniei melodice; ele pot fi determinate de o ezitare a informatorului sau pot fi, pur şi simplu, pauze de respiraţie:

- şi ţerá cé fel dă flor[1] ?...ţerá r^oşî/ţereá... albástre/ţereá...aşá ţereá flórileţ-atúncă/dă...făcúte...ca ũ fel dă pîză (659)

- dómle/neţ-an dus/cum bunúţáră...vro pâtru zíleţ-ã şăzút pĩ ţoráş/ (658).

Un alt mijloc grafic utilizat pentru redarea intonaţiei este accentul. Silaba accentuată din cuvintele polisilabice şi, uneori, dintr-un grup de cuvinte care formează din punct de vedere accentual o singură unitate a fost notată cu accent

5. M.Alvar, op.cit. şi L.Rodriguez-Castellano, op.cit., utilizează trei semne: una, două şi trei bare verticale; sistemul lui D.N.Cardenas, op.cit., cuprinde semne pentru cinci nuanţe, insuficient de clar definite însă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ascuţit (′):

- tréi̯ pàtru zíle.

Accentul secundar al cuvintelor polisilabice, redat prin accent grav (`), a fost notat şi atunci cînd apare accidental, ca o formă a reliefării afective:

- cumpărăm bòmbo̯áne/còrnuléţe ce putém̯ să fácem (664).

Accentul de intensitate, notat cu două accente ascuţite (″), marchează o silabă pronunţată cu un accent dinamic, energic, avînd de multe ori valoare stilistică:

- a rămáz̯ máma cu copíi̯ şî i̯ó am foz̯ a mai̯ máre (659)
- i̯o m-an̯ căsătorí̯ dă dóozăşiu̯ób̯ dă án̯ī (659).

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuinţate în transcrierea fonetică a textelor. După semnul egalităţii, indicăm, pentru semnele folosite de noi, corespondentul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al ASOCIAŢIEI FONETICE INTERNAŢIONALE, publicat de D.Jones în Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten (Berlin, 1928, p.18-27).

a (cea mai deschisă vocală din seria centrală: a ... ă ... î)
în munt. cap = între *ə* şi *a*

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: å ... o ... u)
în istrorom. căp = *ɒ*

ą (a cu nuanţă posterioară)
în băn. cąp = *ɑ*

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: ä ... e ... i)
în bucov. päle "piele" = *æ*

ę (a cu nuanţă anterioară)
în munt. steę "stea" = *ɘ*

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală)
în munt. păr = ə

â (vocală din seria centrală, între ă şi î, mai aproape de î)
în mold. cásâ = între ə şi ɨ

b (oclusivă bilabială sonoră, corespunzînd surdei p)
în munt. bun = *b*

c (oclusivă velară surdă, corespunzînd sonorei g)
în munt. corb; semn întrebuinţat înaintea vocalelor a,ă,â,î, o,ö,u,ü, înaintea consoanelor sau la sfîrşitul cuvintelor = *k*

ĉ (africată alveolo-palatală surdă al cărei element fricativ este un ŝ, corespunzînd sonorei ĝ)
în munt. ĉáră "ceară" = între *tɕ* şi *tʃ*

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ś, corespunzînd sonorei ʒ́)
în băn. fráće "frate" = *tɕ*

č (africată palato-alveolară surdă al cărei element fricativ este un š, corespunzînd sonorei ǯ)
în maram. čăr "cer" = *tʃ*

čˆ (africată palato-alveolară surdă, între ĉ şi č corespunzînd sonorei ǯˆ)
în maram. čˆěr "cer" = între *tɕ* şi *tʃ*, mai aproape de *tʃ*

d (oclusivă dentală sonoră, corespunzînd surdei t)
în munt. dar = *d*

dˇ (oclusivă dentală sonoră puţin palatalizată, corespunzînd surdei tˇ)
în mold. úndˇe "unde" = între *d* şi *ɟ*

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

d' (oclusivă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei t')
în mold. d'in "din" = între ḍ şi ʒ

d'' (oclusivă palatală sonoră, între d' şi g', corespunzînd surdei t'')
în trans. d''in "din" = ʒ

ḍ (africată dentală sonoră, corespunzînd surdei ṭ)
în mold. ḍîc "zic" = dz

ḍ (africată alveolo-palatală sonoră al cărei element fricativ este un ź, corespunzînd surdei ć)
în băn. ḍes "des" = dʑ

e (vocală cu deschidere mijlocie din seria anterioară)
în munt. vezi "vezi" = e

ĕ (vocală centrală cu nuanţa anterioară, între ă şi e)
în băn. fáśĕ "face" = între ə şi e

f (fricativă labio-dentală surdă, corespunzînd sonorei v)
în munt. fîn = f

g (oclusivă velară sonoră, corespunzînd surdei c, k)
în munt. gol = g

ĝ (africată alveolo-palatală sonoră al cărei element fricativ este un ẑ, corespunzînd surdei ĉ)
în munt. ĝer "ger" = între dʑ şi dʒ

ǧ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un j, corespunzînd surdei č)
în maram. ǧăr "ger" = dʒ

ǧ̂ (africată palato-alveolară sonoră, între ĝ şi ǧ, corespunzînd surdei č̂)
în maram. ǧ̂ĕr "ger" = între dʑ şi dʒ , mai aproape de dʒ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ǵ (oclusivă palatală sonoră, corespunzînd surdei ḱ)
în munt. ǵem "ghem" = ǧ

ɣ (fricativă velară sonoră, corespunzînd surdei χ)
în istrorom. ɣúră "gură" = g

h (fricativă laringală surdă, corespunzînd sonorei ɦ)
în trans. háĭnă "haină" = h

ɦ (fricativă laringală sonoră, corespunzînd surdei h)
în trans. hóɦot = ɦ

h́ (fricativă palatală surdă, corespunzînd sonorei y)
în munt. h́ir "fir" = ç

χ (fricativă velară surdă, corespunzînd sonorei ɣ)
în munt. χáĭnă "haină" = x

i (vocala cea mai închisă din seria anterioară)
în munt. fir = i

î (vocala cea mai închisă din seria centrală)
în munt. cînd = ɨ

î (vocală centrală cu nuanţă anterioară, între i şi î)
în trans. rîu "rîu" = ɪ

j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei ş)
în trans. jar = ʒ

jˇ (j puţin muiat, corespunzînd surdei şˇ)
în olt. jˇungˊ "junghi" = între ʒ şi ʒ́ mai aproape de ʒ

jˊ (j muiat, corespunzînd surdei şˊ)
în munt. jˊug = între ʒ şi ʒ́

k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuinţează numai înaintea lui e şi i)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

în băn. kɪp "chip" = *k*

ǩ (oclusivă velară surdă puţin palatalizată)

în munt. ǩip "chip" = între *k* şi *ķ*

ḱ (oclusivă palatală surdă, corespunzînd sonorei ǵ)

în mold. ḱiŝór "picior" = *ķ*

l (laterală alveolară)

în munt. pălăriḭe "pălărie" = *l*

lˇ (l puţin palatalizat)

în trans. ḭéĺě "ele" = *ļ*

l' (laterală palatală)

în arom. hí'lu "fiu" = *ʎ*

ɬ (laterală velară)

în maram. caɬ "cal" = *ɬ*

m (oclusivă nazală bilabială)

în munt. másă = *m*

m̨ (nazală labio-dentală cu ocluziune incompletă, înainte de f, v)

în munt. îm̨vắţ "învăţ" = *ɱ*

n (oclusivă nazală dentală)

în munt. mîná = *n*

ň (oclusivă nazală dentală puţin palatalizată)

în mold. pîňi "pîine" = *ɲ*

ń (oclusivă nazală palatală)

în mold. ńel "miel" = *ɲ*

n̨ (nazală dentală cu ocluziune incompletă, înainte de fricative şi lichide)

în munt. în̨şír "înşir"

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ṇ (nazală dentală slăbită, urmată de oclusive)
în trans. mú̇nte "munte".

ŋ (oclusivă nazală velară, urmată de c (k), ḱ, g, ǵ)
în munt. íŋcă "încă" = ŋ

o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară)
în munt. pot = o

ŏ (vocală centrală cu nuanţă posterioară, între o şi ă)
în munt. fŏi̯íină "făină" = între o şi ə

ö (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanţă închisă)
în magh. cör "cerc" = ø

p (oclusivă bilabială surdă, corespunzînd sonorei b)
în munt. pas = p

r (vibrantă apicală alveolară)
în munt. car = r

v̆r (r apical puţin muiat)
în olt. tr̆éĉe "trece" = între r şi ɾ

ŕ (r apical muiat)
în trans. îmvăţătoŕ "învăţător" = ɾ

ꝑ (vibrantă bilabială)
în interjecţia munt. tꝑ cu care se opresc caii

s (fricativă dentală surdă, corespunzînd sonorei z)
în munt. sór̀ă = s

ś (fricativă alveolo-palatală surdă, muiată, corespunzînd sonorei ź)
în băn. fáśe "face" = ɕ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ŝ (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar cu o articulaţie puţin posterioară, corespunzînd sonorei ẑ)
în mold. fáŝi "face" = ʃ

ş (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei j)
în mold. şî "şi" = ʃ

š̆ (š puţin muiat, corespunzînd sonorei ǰ)
în olt. aš̆eázǎ "aşază" = între ʃ şi ɕ , mai aproape de ʃ

ś (š muiat, corespunzînd sonorei j́)
în munt. aśá "aşa" = între ʃ şi ɕ

t (oclusivă dentală surdă, corespunzînd sonorei d)
în munt. tátă = t

t̆ (oclusivă dentală surdă puţin palatalizată, corespunzînd sonorei d̆)
în mold. múnt̆e "munte" = ţ

t́ (oclusivă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei d́)
în trans. frát́e "frate" = între ţ şi c

t́́ (oclusivă palatală surdă, între t́ şi ḱ)
în trans. frát́́e "frate" = c

ţ (africată dentală surdă, corespunzînd sonorei d̦)
în munt. ţin = ts

u (vocala cea mai închisă din seria posterioară)
în munt. bun = u

û (vocală centrală cu nuanţă posterioară, între î şi u)
în olt. dûpă "după" = între ɨ şi ʊ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ü (vocală anterioară, labializată, închisă)
în magh.fül "ureche" = y

v (fricativă labio-dentală sonoră, corespunzînd surdei f)
în munt.váră = v

w (fricativă bilabială sonoră)
în ucrain. (la huţuli) wodá "apă" = w

y (fricativă palatală sonoră, corespunzînd surdei h')
în trans. yérme "vierme" = j (fricativ)

z (fricativă dentală sonoră, corespunzînd surdei s)
în munt. zac = z

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră, muiată, corespunzînd surdei ś)
în băn. źáná "geană" = ʑ

ẑ (fricativă alveolo-palatală sonoră, aproape identică cu ź dar cu o articulaţie puţin posterioară, corespunzînd surdei ŝ)
în mold. ẑáná "geană" = ʑ

Semne diacritice

~ (deasupra vocalelor) nazalitate: õ = õ

ˆ (deasupra vocalelor) seminazalitate: ô

ˌ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: i̥, r̥ = i̥, r̥

ˑ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ḁ̆

. (sub vocale) închidere: ạ, ẹ, ọ

ˎ (sub vocale) deschidere: i̭, ẹ̭, ọ̭

« (sub vocale) deschidere mai mare: ę

ϵ (sub vocale) semideschidere: ę̣, ǫ̣

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ˀ (înaintea vocalelor, uneori şi după ele) oclusivă glotală (coup de glotte): ˀe = ˀe

ᶜ (după oclusive) arată o explozie mai puternică: olt.pat^{c}

ₒ (sub consoane) consoană silabică: n̥ = n̩

‿ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u̯ în dau̯ = ŭ

⁀ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale: trans. to͡ate

ˈ (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: véde, tu͡ate = ˈvede, ˈtu͡ate

ˌ (deasupra unei vocale) accent secundar: sănătate =

ˈˈ (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: nu vreau̯

ː (deasupra unei vocale, lichide, nazale sau fricative) lungime: ō, r̄, s̄ = o:, r:, s:

˂ (deasupra unei vocale) scurtime: ŭ în dŭpă

z ŝ
s , ĉ etc. arată nuanţe consonantice intermediare

i,u,ă,n̆ etc. (la umărul literei alăturate) arată sunete slab perceptibile

i̯, u̯, ă̯ etc. arată sunete şi mai slab perceptibile

i̯, u̯, ă̯ etc. arată sunete extrem de slab perceptibile

Alte semne

- se întrebuinţează ca în ortografia oficială: dă-tĕ la dreapta, n-a văzut.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

— sub litere sau cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deşi acestea par neobişnuite.

~~~ arată că anchetatorul n-a auzit bine sunetele astfel subliniate.

‿ leagă două cuvinte care formează un singur grup fonetic: sai‿i‿sus "sai în sus".

... marchează o pauză făcută de informator în vorbire.

/ marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie nonterminală.

// marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie terminală.

: marchează limita unei unităţi melodice care precedă un dialog sau o enumerare.

..// marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie "de suspensie".

? notează intonaţia interogativă a unei unităţi melodice.

! notează intonaţia exclamativă.

" " încadrează pasaje de vorbire directă.

« » încadreaza pasaje de vorbire directă citate în cadrul altei vorbiri directe.

[...] indică omiterea unui fragment.

[ ] încadrează intervenţiile anchetatorului sau ale altor persoane care asistă la înregistrare.

[k] arată că informatorul s-a corectat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro
~~~

[ε] arată o ezitare a informatorului.

[?] (după un cuvînt) arată că anchetatorul se îndoieşte de exactitatea formei înregistrate.

[r] indică repetarea de către informator a unui fragment.

[!] arată că informatorul rîde.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

LISTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE ȘI A INFORMATORILOR

Toate informaţiile despre localităţi şi informatori trebuie raportate la data culegerii (indicată în texte după numărul cartografic şi numele localităţii). Atunci cînd după numele subiectului anchetat nu apar alte informaţii în afară de vîrstă şi şcoală, se va înţelege că informatorul are ocupaţia de agricultor şi nu a părăsit localitatea decît în mod ocazional, pentru scurtă durată.

691. PICIOR-DE-MUNTE, com.Dragodana, jud.Dîmboviţa. Sat situat pe şoseaua Găeşti-Tîrgovişte, la 10 km depărtare de Găeşti. Ocupaţii: agricultură; mulţi bărbaţi lucrează pe şantiere (la Tîrgovişte) şi în industria petrolieră.

Grosu Ion [VIII], 71 de ani; 5 clase; în perioada 1950-1960, a fost paznic la exploatările petroliere din apropierea satului; deplasări, în timpul serviciului militar, la Buzău şi în Transilvania.

Lisandru Niculina [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală.

Voinescu I.Anica [V], 44 de ani; 6 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti şi la Piteşti.

Matei Niculina [III], 17 ani; 8 clase; deplasări ocazionale la Cotmeana, Bucureşti, Tîrgovişte, Sinaia, Doftana.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

692. HULUBEŞTI, jud.Dîmboviţa.Sat de deal, aşezat pe valea Potopului, la cca lo km de şoseaua Bucureşti-Piteşti; reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţii: agricultură, pomicultură, creşterea vitelor. O parte a locuitorilor lucrează în industria petrolieră, la Piteşti şi Găeşti.

Pîrvu C.Nicolae, poreclit Tîrboc [VIII a], 64 de ani; 2 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Focşani; are o fată muncitoare la Găeşti şi un fiu student la Bucureşti. Glumeţ şi vorbăreţ din fire, are reticenţe în faţa microfonului.

Stroie Lica [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală. Debit verbal extrem de rapid.

Dumitru Nicolae [VI], 42 de ani; 5 clase; cioban; deplasări, în timpul serviciului militar, în Crişana; are o fată elevă la Găeşti şi un fiu elev la Piteşti. Povestitor excelent, participă intens la cele relatate; perfect degajat în faţa microfonului. La înregistrare asistă informatorul Pîrvu Nicolae şi gazda casei unde s-a lucrat; interesaţi de povestire, amîndoi intervin în discuţie.

Petre Ecaterina, zisă Lenuţa [V], 35 de ani; 7 clase; văduvă, are 4 copii elevi în sat. Intimidată în faţa microfonului, dă numai texte scurte: "Trebuie neapărat să vă spun astea toate ?!".

Anghelina Ioana [III], 18 ani; 8 clase; a lucrat un an la fabrica de covoare din Topoloveni; deplasări: 6 luni la Piteşti, ocazional la Bucureşti, 3 săptămîni la mare. Degajată în timpul înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

693. SCHEIU, com.Ludeşti, jud.Dîmboviţa. Sat de deal, situat pe valea Potopului, cca 2o km la nord de şoseaua Bucureşti-Piteşti. Ocupaţii tradiţionale: pomicultură, exploatări forestiere. Agricultură redusă. Tinerii lucrează în întreprinderile industriale din Piteşti, Tîrgovişte, Găeşti.

Rădulescu Gulică [VIII a], 63 de ani; 4 clase. Se ocupă şi cu dogăria. Informator NALR.

Lisandru Ion [VIII b], 78 de ani, 2 clase. Deplasări, în timpul serviciului militar, la Bucureşti.

Preda M.Maria (Mariţa) [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală. Este văduvă de 42 de ani.

Ion N.Ion [II], 12 ani; 4 clase; elev în clasa a V-a.

694. GHEBOIENI, com. Tătărani, jud. Dîmboviţa. Sat de deal, situat pe rîul Dîmboviţa, la cca. lo km nord-vest de Tîrgovişte. Ocupaţii: pomicultură, muncă la pădure şi minerit (în raza satului există o exploatare minieră de cărbune). Mulţi bărbaţi sînt muncitori la Tîrgovişte.

Marica Gh.Ion [VII], 72 de ani; 4 clase; a lucrat ca miner în sat; timp de 23 de ani a fost şi pădurar. Deplasări în timpul primului război mondial, în Moldova. Are o fată înfiată, căsătorită în Tătărani.

Marica Sofia [VII b], 63 de ani; 1 clasă. Din cei şase copii, doi sînt stabiliţi la Pucioasa şi Tîrgovişte, ceilalţi au rămas în comună.

Neagoe Ion [VI], 41 de ani; 7 clase; a lucrat ca muncitor la fabrica de rulmenţi din Bîrlad şi la cea de medicamente din Iaşi, precum şi ca miner în sat. Mama informatorului

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

este din Tătărani.

Ungureanu Victoria [V], 46 de ani; 7 clase. Soţul informatoareiafost şef de post, timp de cinci ani, la Satu-Mare, unde a locuit şi informatoarea; din cele două fete, una este elevă la liceul agricol din Voineasa.

695. BRĂNEŞTI, jud. Dîmboviţa. Sat de deal, situat pe malul drept al Ialomiţei, la 14 km de Tîrgovişte şi la 3 km de Pucioasa; reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Sat mare, cu cca. 3450 de locuitori, aproape urbanizat (electrificat din 1936). Ocupaţii: agricultura (cultura cartofului), pomicultura şi creşterea vitelor. O parte a locuitorilor lucrează la exploatări forestiere şi în industrie în localităţile învecinate: Pucioasa, Doiceşti, Şotînga.

Voicu I.F. Ion [VIII], 67 de ani; 5 clase; se ocupă şi cu pomicultura. Deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti.

Ciocoiu Maria [VII], 72 de ani; 5 clase; a lucrat la o ţesătorie, în sat, înainte de căsătorie.

Băjenaru D.Petre [VI], 45 de ani; 5 clase; deplasări, în perioada serviciului militar, la Bucureşti.

Ionescu Aurica [V], 40 de ani; 5 clase.

Ciocoiu C.Constantin [II], 13 ani; elev în clasa a V-a.

696. GEMENEA-BRĂTULEŞTI, com. Voineşti, jud.Dîmboviţa. Sat de deal, aşezat pe valea Dîmboviţei, la egală distanţă de Tîrgovişte şi Cîmpulung. Ocupaţia principală: pomicultura (veche tradiţie de comerţ cu fructe).

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Toader I.P.Gheorghe [VIII b], 85 de ani; 2 clase; a fost cioban.

Ilinca I.Ileana [VII], 84 de ani; nu a urmat la şcoală. Merge, rar, la Bucureşti unde are un fiu.

Radu Victor [VI], 4o de ani; 4 clase; a lucrat, în tinereţe, la exploatări forestiere(la Azuga); a fost gestionar la bufetul din sat (cca 15 ani); în prezent este şef de echipă la coöperativa din sat.

Vîrcescu Elena [V], 38 de ani; 7 clase; se duce des la Bucureşti pentru a vinde fructe. Soţul a fost şofer. Mama informatoarei Vîrcescu Valerica.

Vîrcescu Valerica [I], 12 ani; elevă în clasa a V-a. Fiica informatoarei Vîrcescu Elena.

697. RUNCU, jud.Dîmboviţa. Sat de munte, aşezat pe valea Ialomicioarei, la poalele munţilor Leaota şi Orlea, la 8 km de Fieni; reşedinţă de comună. Ocupaţii principale: creşterea vitelor şi lucrul la pădure. O parte a locuitorilor, îndeosebi tinerii, lucrează în întreprinderile industriale din Fieni şi Pucioasa.

Letcă Nicolae, zis Culiţă Toader [VIII b], 77 de ani; 5 clase; a fost muncitor la fabrica de ciment din Fieni şi muncitor forestier. Deplasări în Transilvania în timpul primului război mondial.

Mocanu N.Maria [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală.

Popa I.C.Constantin [VI], 42 de ani; 2 clase; a fost, în tinereţe, cioban şi argat la Pietroşiţa, apoi 14 ani muncitor la fabrica de ciment din Fieni. Informator NAIR.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Excelent povestitor, bun cunoscător al terminologiilor locale.

Lupoiu Roza [III], 18 ani; 7 clase;lucrează la cooperativa de ţesut covoare din sat.

698. VALEA-LUNGĂ-CRICOV, jud. Dîmbovita. Sat de deal, situat la 12 km de Moreni; reşedinţă de comună. Locuitorii sînt, de trei-patru generaţii, petrolişti: bătrînii au lucrat la Moreni, membrii generaţiilor medie şi tînără au colindat ţara (uneori cu întreaga familie) în calitate de tehnicieni şi muncitori calificaţi. Porecla satului: Valea-cu-Directori.Tendinţă de urbanizare.

Iliescu Nicolae[VIII a], 6o de ani; 4 clase primare şi 2 de curs seral, la Tîrgovişte; pădurar; subiect NALR.

Ţuţea Gh.Vasile [VIII b], 81 de ani; nu a urmat la şcoală; pensionar, fost petrolist; deplasări numai în regiune.

Baciu Aurelia (Aurica) [VII a], 57 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Moreni şi Pucioasa; soţul pensionar, fost petrolist, a lucrat şi în Moldova şi Oltenia; un fiu urmează liceul seral. Nu ştie că a fost înregistrată.

Avram Elena, zisă Leana Avrămuş [VII b], 58 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul pensionar, fost petrolist; are un fiu petrolist, umblat prin toată ţara. Elena Avram este considerată de consăteni ca foarte incultă şi înapoiată.

Tudor Natalia [V], 43 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la Moreni, Ploieşti, Pucioasa; soţul petrolist, deplasări în regiune; are un fiu la liceu.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

699. GHIRDOVENI, com. I.L.Caragiale, jud. Dîmboviţa. Sat situat la 5 km nord de Moreni, pe şoseaua Ploieşti-Braşov. Locuitorii lucrează în industrie: la schela Moreni, uzina Mija şi fabrica de mobilă I.L.Caragiale.

Guran Tarsiţa [VII], 76 de ani; nu a urmat la şcoală. Al doilea soţ, cu care a fost căsătorită un an, era din Olari, sat învecinat. Spontană; participă intens la cele relatate.

Enache St.Ion [VI], 45 de ani; 4 clase; lucrează ca muncitor, la Moreni, de zece ani; deplasări, în timpul serviciului militar, la Bucureşti şi, ocazional, la Satu-Mare. Reţinut în timpul înregistrării.

Cucu Safta [V], 46 de ani; 4 clase; a fost muncitoare la Mija. Împreună cu soţul a locuit un timp în Oltenia (Tg.-Jiu, Cărbuneşti) şi la Bolintinu-din-Vale. Volubilă.

700. LAZURI, com. Comişani, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie, situat la 10 km de Tîrgovişte; localitate cu puternică tendinţă de urbanizare. Ocupaţia tradiţională: cărăuşia; acum mulţi bărbaţi lucrează în întreprinderi industriale din Tîrgovişte.

David.Gh.Constantin [A], 56 de ani; 5 clase; s-a ocupat cu cărăuşia, fără să facă drumuri lungi; deplasări: la Ploieşti (5 luni), prin Moldova în timpul războiului; are doi copii stabiliţi la Tîrgovişte. Informator NALR.

Vedeanu St.Marin [VIII], 68 de ani; 4 clase.

Ionică Elena (Lina) [VII], 69 de ani; 3 clase; deplasări: 6 săptămîni la Bucureşti, la rude. Bunica informatoarei Ionică Elisabeta.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Dobra I.Gheorghe [VI], 41 de ani; 4 clase; brigadier la CAP, a fost cărăuş; deplasări,în această calitate, în regiune, la Rîmnicu-Sărat şi Foeşani.

Ionică Elisabeta [III], 18 ani; 4 clase; lucrează la o pepinieră, situată la cca 5 km de sat. Nepoata informatoarei Ionică Elena.

7ol. TĂRICENI, com. Şirna, jud.Prahova. Sat de cîmpie, aşezat pe Valea Prahovei, la cca 16 km spre est de Ploieşti. Ocupaţia principală: agricultura. Majoritatea bărbaţilor lucrează în industrie, în localităţile învecinate (Ploieşti, Moreni, Brazi).

Mitrescu Ieremia, zis Radu [VIII], 84 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Călăraşi şi, în timpul războiului,în Moldova; din cei patru copii, trei sînt căsătoriţi în sat şi unul la Ploieşti. Foarte binevoitor, este dispus să povestească mult.

Voinea Maria (Mariţa) [VII a], 69 de ani; nu a urmat la şcoală.

Enache B.Gherghina [VII b], 68 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul a lucrat la Moreni. Povesteşte cu vervă.

Voinea Elena (Leana) [V], 43 de ani; 5 clase; soţul a lucrat, ca sudor, la Brazi şi Bucureşti. Este foarte comunicativă.

Bîra Lidia, zisă Puica [III], 19 ani; 8 clase; lucrează ca gestionară la chioşcul de pîine din comună şi a fost, un an, socotitoare la CAP; deplasări ocazionale la Rădăuţi, Timişoara, Ploieşti; tatăl a lucrat la CFR; are şase fraţi, trei în sat, doi la Ploieşti şi unul la şcoala din Plopeni.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

7o2. MĂNEŞTI, jud. Prahova. Sat de cîmpie, pe valea Cricovului Dulce, la 4 km depărtare de şoseaua Bucureşti-Ploieşti; reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţia de bază: agricultura. Generaţia mijlocie şi tinerii lucrează în întreprinderile industriale din Ploieşti, Moreni, Cîmpina.

Matei Ion [VIII] 66 de ani; 5 clase; agricultor; soţia este din Cocorăştii-Colţ (sat al aceleiaşi comune): are 5 copii, dintre care trei în sat, unul pe şantier la Moldova-Veche şi unul la Scăeni; deplasări ocazionale în Moldova, Ardeal, Banat, pentru a cumpăra vite.

Neagu Elena [VII b], 63 de ani; 4 clase; are o fată la Ploieşti şi una în sat.

Stanciu Nicolae [VI b], 43 de ani; 7 clase; lucrează din 1957 ca miner la Filipeştii-de-Pădure (jud. Prahova); a urmat o şcoală de calificare de 2 ani; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Braşov (cu marfă) şi, în timpul serviciului militar, în jud. Bihor. Are un fiu elev la o şcoală profesională din Ploieşti şi doi în sat.

Banu Elena [V], 4o de ani; 6 clase; deplasări ocazionale la Ploieşti şi Tîrgovişte. Soţul este paznic la ICIL-Ploieşti; din cei opt copii, cinci sînt în sat, o fată este laborantă la Ploieşti, una elevă la Ploieşti şi una este căsătorită în Sălciile.

7o3. DIŢEŞTI, com. Filipeştii-de-Pădure, jud. Prahova. Sat aşezat pe valea Roşioarei, între oraşele Moreni şi Băicoi; reşedinţă de comună. Ocupaţia tradiţională: agricultura ; azi majoritatea bărbaţilor lucrează la schela Moreni şi în

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mină, la Filipeşti.

Dinu N.Maria [VII b], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; are cinci copii: patru sînt în sat şi o fată este măritată la Moreni. Foarte vorbăreaţă şi vioaie; gesticulează mult.

Brustur C.Constantin [VI], 45 de ani; 4 clase; a lucrat 2 ani ca sondor, acum este miner la mina Filipeştii-de-Pădure; din cei doi copii, unul urmează liceul profesional la Moreni.

Bucur Vasilica, zisă Sila [V], 45 de ani; 4 clase; lucrează ca şefă de echipă la CAP; între 9-13 ani a fost la stăpîn, la Moreni. Soţul informatoarei a lucrat la Moreni; de 17 ani lucrează la mina carboniferă din Filipeştii-de-Pădure. Are doi copii: unul lucrează ca electrician la Moreni şi urmează liceul seral la Filipeştii-de-Pădure, celălalt este la Moreni la liceu. Informatoare bună, realizează o expunere închegată şi amănunţită în cazul textelor fixe şi participă afectiv la întîmplările povestite.

7o4. PĂULEŞTI, jud. Prahova. Comună subordonată oraşului Ploieşti, situată la 7 km depărtare de acesta. Localitate cu tendinţă de urbanizare. Majoritatea bărbaţilor lucrează în industrie în localităţile învecinate.

Ristea Nicolae [VIII], 67 de ani; 4 clase; a fost salariat la Ploieşti. Informator NALR.

Dinică Rada [VII a], 8o de ani; nu a urmat la şcoală; născută în Găgeni (sat al comunei Păuleşti); deplasări ocazionale la Ploieşti (la tîrg), la Braşov şi Arad (unde făceau armata doi dintre băieţi).

Ilie Elena [V], 39 de ani; 4 clase; deplasări, în judeţ,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cu echipa de dansuri a căminului cultural, din care face parte.

7o5. BĂNEŞTI, jud.Prahova. Sat de deal, situat pe Valea Prahovei, la intrarea în Cîmpina; reşedinţă de comună. Ocupaţii: agricultura şi pomicultura. O parte dintre locuitori lucrează în industria petrolieră la Cîmpina, Ploieşti şi Moreni.

Chiţu Ana, zisă Neacşa [VII], 7o de ani; 2 clase; soţul subiectului a lucrat ca muncitor la Cîmpina; are cinci copii în sat şi un băiat care lucrează la Ploieşti.

Mihuţescu Constantin, zis Titi al Susanei [VI], 41 de ani; 4 clase; a fost argat la Atîrnaţi (Moreni) şi căruţaş; a lucrat la Cîmpina la rafinărie; soţia este din Telega (cca 3 km).

Bucur Ion (Nelu) [II], 13 ani; elev în clasa a IV-a; părinţii lucrează la Cîmpina; are o soră la Braşov şi doi fraţi în sat.

7o6. TALEA, jud. Prahova. Sat situat la 8 km de localitatea Gura-Beliei, de pe şoseaua naţională Ploieşti-Braşov; reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţii tradiţionale: cărăuşia cu lemne, pomicultura şi viticultura. Astăzi, majoritatea locuitorilor lucrează în industrie la: Sinaia, Buşteni, Azuga.

Neagoe V.Ion, poreclit Aurel Vlaicu [VIII c], 73 de ani; o clasă; tîmplar, a lucrat la Buşteni; are doi copii stabiliţi la Moroieni şi o fată la Azuga.

Bulgărea I.Stanca [VII], 88 de ani; 3 clase.

Neguţescu Nicolae [VI], 34 de ani; 4 clase; a fost cioban

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi muncitor forestier; în prezent, lucrează la fabrica de hîrtie din Buşteni; deplasări, în timpul serviciului militar, în Moldova. Soţul informatoarei Neguţescu Maria.

Neguţescu Maria [V] , 34 de ani; 4 clase; a lucrat un an la Buşteni; soţia informatorului Neguţescu Nicolae.

Urucu Gheorghe, poreclit Turcu [II], 1o ani; elev în clasa a IV-a.

7o7. ŞOTRILE, jud. Prahova. Sat de deal, aşezat pe Valea Doftanei, la 11 km depărtare de Cîmpina; reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; localitate mare, cu cca 4ooo de locuitori. Ocupaţii: creşterea vitelor şi pomicultura. O mare parte a locuitorilor lucrează în industrie în localităţile învecinate: Cîmpina, Buşteni, Sinaia.

Manole G.Gheorghe [VIII], 62 de ani; 3 clase; a lucrat mult timp la fabrica de ciment din Azuga.

Stămică I.Aurel [VI a], 34 de ani: 4 clase; cioban. Excelent povestitor, participă intens la cele relatate.

Anca I.Dumitru [VI b], 45 de ani; 4 clase; muncitor forestier.

Gîlcă Maria [V] , 46 de ani; 4 clase; a lucrat ca bucătăreasă , un an, la Valea-Neagră (la cca 2o de km).

7o8. TRĂISTENI, com. Valea-Doftanei, jud. Prahova. Sat situat pe valea Negraşului, la 25 km de Cîmpina, la 38 de km de Braşov. Ocupaţii: creşterea vitelor, lucrul la pădure.

Popa Susana, zisă Frusina [VII], 67 de ani; 1 clasă.

Bîrsan D.Vasile [VI], 47 de ani; 5 clase; cărăuş la pădure; deplasări, în timpul serviciului militar, la Cîmpeni

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

(Transilvania). Este soţul informatoarei Bîrsan Valeria.

Bîrsan Valeria [V a], 45 de ani; 4 clase. Soţia informatorului Bîrsan D.Vasile.

Comărniceanu Aurica [V b], 36 de ani; 4 clase.

Milu G. Pavel [II], lo ani; elev în clasa a IV-a.

7o9. MÎNECIU-PĂMÎNTENI, com.Mîneciu, jud.Prahova. Sat de munte, aşezat pe valea Teleajenului, pe şoseaua Văleniі-de-Munte-Braşov, la cca 12 km de Văleni. Ocupaţii: pomicultura şi agricultura. În prezent, majoritatea locuitorilor lucrează la întreprinderea forestieră I.F.U. din Mîneciu şi în industria petrolieră, la Ploieşti.

Burtel Gheorghe [VIII], 82 de ani; nu a urmat la şcoală; a fost şi dulgher în sat; deplasări ocazionale la Ploieşti şi Mizil. Este tatăl informatorului Burtel Alexandru şi bunicul lui Burtel Constantin.

Şchiopu I.Elena [VII], 71 de ani; nu a urmat la şcoală.

Burtel Gh .Alexandru [VI], 42 de ani; 4 clase; muncitor forestier la Mîneciu; a lucrat temporar la I.F.U.-Braşov şi pe şantier la Nehoiu. Este fiul informatorului Burtel Gheorghe şi tatăl informatorului Burtel Constantin.

Fofircă Maria [V], 36 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale la Urziceni, Constanţa şi Amara.

Burtel Constantin [II], 12 ani; elev în clasa a V-a; a fost la Bucureşti, Ploieşti şi Călăraşi în plimbare. Este fiul informatorului Burtel Gh.Alexandru şi nepotul lui Burtel Gheorghe.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

710. BERTEA, jud.Prahova. Sat de deal, situat la 7 km de Slănic, la 20 km de Vălenii-de-Munte; sat foarte întins, cu cca 4000 de locuitori, formînd singur comuna cu acelaşi nume. Ocupaţii: pomicultura, creşterea vitelor, mai puţin agricultură. O parte dintre locuitori lucrează la pădure şi în industrie, la Buşteni, Brazi, Ploieşti.

Calen P.Gheorghe [VIII b], 76 de ani; 3 clase; a fost, temporar, muncitor forestier şi muncitor la sonde; deplasări, în timpul stagiului militar, în sudul Moldovei.

Manta Aurica [VII], 63 de ani; nu a urmat la şcoală.

Belciug C.Ion [VI], 45 de ani; 5 clase; a fost şi cărăuş, a lucrat 3 ani ca muncitor (navetist) la Buşteni şi Braşov. Deplasări, în timpul serviciului militar, la Bucureşti şi Ploieşti.

711. SLON, com.Ceraşu, jud.Prahova. Sat de deal, situat pe valea Drăjnuţei, la 14 km nord-est de Vălenii-de-Munte. Ocupaţii: pomicultura şi creşterea vitelor. O parte a locuitorilor lucrează ca muncitori forestieri în rama comunei sau la Mîneciu.

Cursaru St.Constantin [VIII], 70 de ani; 3 clase; s-a ocupat cu lucrul la pădure şi cu cărăuşia; deplasări, în timpul războiului, prin Moldova. Din cei patru copii, doi băieţi sînt şoferi (la Ploieşti şi la Bucureşti), iar cele două fete sînt căsătorite în sat. Povesteşte cu multă participare şi are multă imaginaţie.

Tăgîrţă Gh.D.Maria [VII], 65 de ani; nu a urmat la şcoală. Foarte bună povestitioare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Moraru Gh.Vasile [VI], 41 de ani; 4 clase; muncitor la pădure; deplasări, în timpul serviciului militar, la Orşova.

712. BĂTRÎNI, com.Starchiojd, jud.Prahova. Sat de deal, aşezat pe valea rîului Bătrîneanca, la cca 2o de km nord-est de Vălenii-de-Munte; fostă reşedinţă de comună pînă la noua reorganizare administrativă. Ocupaţii: agricultura, pomicultura, creşterea vitelor. O parte dintre locuitori lucrează la exploatarea forestieră.

Rădoiaş M.Gheorghe [VIII], 81 de ani; 2 clase; cioban. În tinereţe, înainte de primul război mondial , a fost argat în Moldova; are doi băieţi stabiliţi la Bărcăneşti.

Nenciu C.Joiţa [VII], 73 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi copii stabiliţi la Ploieşti.

Radu N.Constantin [VI], 45 de ani; 4 clase; cioban, a umblat cu oile prin diferite părţi ale ţării; deplasări,în timpul serviciului militar, la Vişeu, Hunedoara, Ploieşti.

Dedu G. , Maria [V], 36 de ani; 4 clase.

Cîrstea Emilia [III], 18 ani; 6 clase; deplasări ocazionale la Văleni şi Ploieşti; are o soră învăţătoare.

713. PREDEAL-SĂRARI, jud.Prahova. Sat de deal, situat la 6 km est de Vălenii-de-Munte; reşedinţă de comună. Ocupaţii: pomicultura, agricultura. Tinerii lucrează în industrie, la Ploieşti, Boldeşti, Brazi, Scăieni.

Necula St.Gheorghe [VIII], 6o de ani; 4 clase; are un băiat muncitor la Scăieni. Informator NALR.

Iamandei Maria [VII], 72 de ani; nu a urmat la şcoală; din cei trei copii, două fete sînt căsătorite în sate apropiate.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Este soacra informatoarei Iamandei Ana.

Dragomir Gh.Petre [VI], 47 de ani; 4 clase; cărăuş, face deplasări în împrejurimi. Are o fată croitoreasă în sat.

Iamandei C.Elena [V a], 41 de ani; 4 clase; a stat 3 ani la Reghin (1947-1949); a mai lucrat şi la Feteşti; primul soţ era din Făgăraş, iar cel de al doilea era din Oltenia.

Iamandei Ana [V b], 45 de ani; 4 clase. Este nora informatoarei Iamandei Maria.

Iordache V.Dorina [III], 23 de ani; 4 clase; a lucrat un an la fabrica de marmeladă din Văleni.

Moise D.Stelian (Stelică) [II], 10 ani; elev în clasa a III-a. Foarte dezgheţat.

714. CHIOJDEANCA, jud.Prahova. Sat de deal, aşezat pe valea Nucetului, la cca 10 km sud-est de Vălenii-de-Munte. Ocupaţii: agricultura, pomicultura şi viticultura. O parte dintre locuitori lucrează în industrie, la Ploieşti şi Urlaţi.

Negroiu Gh.M. Ana [VII], 74 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale în Bărăgan; din cei opt copii, doi sînt stabiliţi în Apostolache (comună apropiată), unul la Mizil şi unul în Bărăgan.

Anca St.Vasile [VI], 43 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale la Bicaz şi Filipeştii-de-Pădure.

Mihăilă M.Olimpia [V], 39 de ani; 1 clasă; a lucrat, în perioada 1951-1953, la o întreprindere din Urlaţi.

Samoilă Ion [II], 12 ani; elev în clasa a V-a; a fost, într-o excursie, la Bucureşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

715. NISIPOASA, com.Plopu, jud.Prahova. Sat de cîmpie, situat la 7 km nord de Bucov, pe şoseaua Ploieşti-Urlaţi. Localitate cu tendinţă de urbanizare. Ocupaţii: agricultura, viticultura, lucrul la pădure. Generaţia medie şi tinerii lucrează ca muncitori sezonieri la podgoriile din Valea-Călugărească şi în industrie la Ploieşti şi Brazi.

Tudor Z.Dumitru, poreclit Mitu Bibilică [VIII b], 64 de ani; 4 clase; în tinereţe, s-a ocupat şi cu cărăuşia de lemne; din cele trei fete, două sînt în sat şi una este căsătorită la Valea-Cucului (cca 10-12 km, spre Urlaţi). Este fratele informatoarei Enache St.Maria. Informator NALR.

Enache St.Maria (Mariţa) [VII], 70 de ani; nu a urmat la şcoală. Este sora informatorului Tudor Z.Dumitru. Foarte bună povestitoare.

Cucu Gh. Aurel [VI], 48 de ani; 4 clase; lucrează ca sondor la Urlaţi. Soţul informatoarei Cucu A.Elena.

Cucu A. Elena [V b], 38 de ani; 5 clase. Soţia informatorului Cucu Gh. Aurel.

716. FÎNTÎNELE, jud.Prahova. Sat de cîmpie, situat la 5 km de Mizil, la 2 km de şoseaua Ploieşti-Buzău; localitate mare, reşedinţă de comună. Ocupaţii: viticultura, agricultura şi creşterea vitelor. O parte din populaţie lucrează în industrie, la Ploieşti şi Mizil.

Paraschiv C. Vasile [VIII a], 60 de ani; 3 clase. Deplasări: în satele din regiune, unde altoia vie şi pomi; în timpul serviciului militar, la Braşov şi Tîrgu-Ocna. Din cei şase copii, o fată (muncitoare) este căsătorită la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Bucureşti şi un băiat la Ploieşti. Informator NALR.

Iordache Ştefan [VIII c], 73 de ani; 2 clase; se ocupă şi cu viticultura; deplasări în Moldova, în timpul primului război mondial; cu vin de vînzare, la Bucureşti şi Ploieşti. Prima soţie era din com. Glodeanu (la 22 km), a doua din Ceptura. Participă intens la cele povestite.

Curelea N. Victoria [VII], 60 de ani; nu a urmat la şcoală; are trei copii, din care unul la Bucov, altul la Ploieşti (ambii muncitori). Foarte volubilă şi plină de vervă.

Oprea Vasilica (Şişi) [V], 43 de ani; 4 clase; lucrează de cîteva luni ca îngrijitoare la dispensarul din comună; deplasări ocazionale la Sinaia, Cîmpina, Bucureşti, Ploieşti; soţul a fost muncitor la Ploieşti, iar acum e dulgher la CAP în comună; are un fiu muncitor la Ploieşti şi o fată la liceul industrial din Ploieşti. Ţine foarte mult să fie înregistrată (a asistat şi la înregistrarea informatoarei Curelea N. Victoria) şi participă afectiv la cele povestite.

Şerban Alexandru [II], 12 ani; elev în clasa a V-a; a stat o lună la Plopeni (Prahova), la rude.

717. CIOCENI, com. Albeşti-Paleologu, jud. Prahova. Sat de cîmpie, situat la cca 5 km de şoseaua Plăieşti-Mizil. Ocupaţii: agricultura şi viticultura. Tinerii lucrează în industrie, la Ploieşti şi Mizil.

Barbu Vasile [VIII b], 59 de ani; 4 clase; a lucrat şi ca mecanic agricol, fără a avea însă pregătire specială pentru această meserie; soţia este din Tomşani, fost sat al comunei Cioceni; din cei cinci copii, o fată este căsători-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tă în Tomşani, alta în Oltenia şi un băiat este muncitor calificat, la Ploieşti.

Enache Gheorghe [VIII c], 63 de ani; 4 clase; s-a ocupat cu cărăuşia; deplasări în timpul serviciului militar, la Bacău. Din cei cinci copii, o fată este căsătorită la Vadu-Părului (sat vecin), un băiat la Ploieşti şi altul la Tomşani.

Nistoroiu Lisaveta [VII], 85 de ani; nu a urmat la şcoală.

Bădescu Tudora [V] 4o de ani; 4 clase; are o fată elevă la liceul agricol din Mizil.

718. BALTA-DOAMNEI, jud.Prahova. Sat de cîmpie, aşezat pe valea Ialomiţei, la 9 km depărtare de şoseaua naţională Bucureşti-Ploieşti, la cca. 2o de km de Ploieşti; reşedinţă de comună. Ocupaţia: agricultura şi legumicultura. O parte dintre locuitori lucrează în întreprinderi industriale din Brazi şi Ploieşti.

Dinu Marin [VIII], 61 de ani; 5 clase; a fost 7 ani paznic la crescătoria de fazani din localitate; deplasări sezoniere la Valea-Călugărească.

Ion Neaga [VII], 71 de ani; 2 clase. Foarte spontană şi binevoitoare; nu ştie că este înregistrată.

Coman Stelian [VI], 35 de ani; 4 clase; grădinar; deplasări la Ploieşti, la piaţă. Este soţul informatoarei Coman Ioana.

Coman St.Ioana [V], 34 de ani; 4 clase. Este soţia informatorului Coman Stelian.

719. CIORANII-DE-JOS, com.Ciorani, jud.Prahova. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Urziceni-Ploieşti, la 2o de km de Urziceni; reşedinţă de comună. Ocupaţia principală: agricultura.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Tinerii lucrează în industrie la Ploieşti, mulţi la CFR.

Iancu A.Constantin, poreclit Costea Ursu [VIII b], 73 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări, în timpul serviciului militar, în Ardeal şi Moldova.

Cîrlan S.Gherghina [VII], 73 de ani; nu a urmat la şcoală; născută în Bărăitaru, crescută în Drăgăneşti (comuna vecină), dar venită de mică în sat. Mama informatorului Cîrlan Gheorghe. Foarte bună povestitoare, plină de vervă şi umor.

Cîrlan Gheorghe, poreclit Ţigaret [VI], 45 de ani; 1 clasă şi şcoală de alfabetizare în timpul stagiului militar, pe care l-a făcut în Dobrogea; lucrează de 2 ani ca muncitor la Ploieşti şi face naveta zilnic. Este fiul informatoarei Cîrlan S.Gherghina şi soţul informatoarei Cîrlan Aurelia. Foarte bun povestitor, are umor şi fantezie.

Cîrlan Aurelia [V], 43 de ani; nu a urmat la şcoală; este soţia informatorului Cîrlan Gheorghe.

Apostolache Gh. Dumitru, poreclit Mitică Cincu [IV], 2o de ani; 6 clase. Perfect degajat şi plin de bunăvoinţă.

72o. GRADIŞTEA, com.Boldeşti-Gradiştea, jud.Prahova. Sat de cîmpie, aşezat la cca 15 km de Mizil; fostă comună independentă pînă la noua reorganizare administrativă. Ocupaţii: agricultura, viticultura şi creşterea vitelor. O mare parte dintre locuitori lucrează sezonier la viile de la Valea-Călugărească şi pe şantiere la Ploieşti.

Anghel Bălaşa [VII], 62 de ani; 2 clase. Soţul a lucrat ca om de serviciu la şcoala din sat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Toma Octavia, zisă Mița [V], 45 de ani; 4 clase; soțul informatoarei a fost, pentru scurt timp (2 ani), referent agricol la Sfatul Popular și director de Cămin Cultural; acum lucrează ca șef de echipă la CAP. Informatoare excelentă; bună cunoscătoare a obiceiurilor, realizează, în cazul textelor cu temă fixă, o expunere bogată în amănunte; povestește cu participare amintiri și întîmplări din sat. Expunerea, vie și colorată, este însoțită de gesturi.

Popa Petruța [III], 19 ani; 5 clase. Degajată.

721. ANDREIAȘU-DE-JOS, jud.Vrancea. Sat de munte, așezat pe malul Milcovului la cca 25 km vest de Focșani. Satul se întinde pe ambele maluri ale Milcovului și este reședința comunei. Comuna nu este colectivizată. Locuitorii se ocupă cu pomicultura, creșterea animalelor, dogăria și lucrul la pădure; ca sezonieri lucrează la viile din Odobești, Vîrteșcoiu, Faraoane.

Ionașcu Stan [VIII], 74 de ani; 5 clase; s-a ocupat cu dogăria și cu creșterea pomilor fructiferi. Soția era din comuna Reghin, situată la 5 km de Andreiașu-de-Jos. Informatorul nu știe că este înregistrat. Informator NAIR.

Budeanu Maria [VII a], 57 de ani; 5 clase. Cel de al doilea soț este din Budeni, sat învecinat; are șase copii: trei în sat, unul la Brăila și două fete la Onești. Este soacra informatoarei Budeanu Voica.

Pepene Maria [VII b], 62 de ani; 1 clasă. Din cei trei copii, unul este stabilit la Focșani. Este mama informatorului Pepene Costică.

Pepene R.Costică [VI] , 36 de ani; 5 clase; lucrează și ca

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

muncitor la pădure; deplasări, în timpul serviciului militar, la Bucureşti. Soţia este din Reghin, sat învecinat. Este fiul informatoarei Pepene Maria.

Budeanu Voica [III], 17 ani; 7 clase. Este nora informatoarei Budeanu Maria.

Mînea St.Ionel [II], 1o ani; elev în clasa a IV-a.

722. BECIU, com.Vîrteşcoiu, jud.Vrancea. Sat mic, în regiunea podgoriei Odobeşti (la 3 km de acesta). Ocupaţia de bază: viticultura.

Onel D.Costache [VIII], 74 de ani; 5 clase; viticultor; deplasări, în timpul serviciului militar la Rîmnicu-Sărat şi, în timpul războiului, în Moldova. Soţul informatoarei Onel Smaranda. Informator NALR. Excelent povestitor.

Onel Smaranda (Măndica) [VII], 66 de ani; 4 clase; soţia informatorului Onel Costache.

Onel Gh.Nicolae (Culiţă) [VI], 4o de ani; 4 clase; lucrează dulgherie, tîmplărie şi dogărie; a lucrat 2 ani ca dulgher la Borzeşti şi 6 luni la Luduş; deplasări, în timpul serviciului militar, la Giurgiu.

Botgros Zamfirica [V], 38 de ani; 4 clase; deplasări la Techirghiol "pentru reumaticu ăsta".

Botgros Elisabeta [III], 2o de ani; 8 clase; deplasări ocazionale la Focşani şi Galaţi.

723. PODU-LACULUI, com.Poiana-Cristei, jud.Vrancea. Sat aşezat la cca 2o km sud-vest de Focşani, la 7 km de Cotesti, pe drum comunal impracticabil pe timp nefavorabil. Denumirea veche a comunei: Odobasca. Ocupaţii: agricultură, creşterea vitelor,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pomicultură. O parte dintre locuitori lucrează la podgoriile de la Coteşti.

Păroiu Neculai [VIII], 71 de ani; 5 clase; s-a ocupat şi cu cărăuşia; deplasări, în timpul serviciului militar, la Făgăraş; alte deplasări ocazionale la Brăila, Galaţi şi Vaslui. Este soţul informatoarei Păroiu Ioana. Informator NALR.

Păroiu Ioana [VII], 66 de ani; 1 clasă; soţia informatorului Păroiu Neculai. Foarte bună povestitoare.

Bălan Nicolae [VI], 41 de ani; 7 clase; deplasări în timpul serviciului militar la Drobeta-Turnu-Severin. Binevoitor şi degajat în timpul povestirii.

Balcu Maria [V], 42 de ani; 7 clase; deplasări ocazionale la Galaţi, Focşani şi Bucureşti. Din cei cinci copii, trei băieţi sînt muncitori la Galaţi.

Văsii Marcela [III], 19 ani; 8 clase; deplasări ocazionale la Focşani. Nu ştie că este înregistrată.

Crihan Costel [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

724. JITIA, jud.Vrancea. Sat mare, de munte, foarte întins, aşezat pe valea Rîmnicului, la 48 km nord-vest de Rîmnicu-Sărat, pe şosea forestieră. Ocupaţii: muncitori forestieri, crescători de vite; ca sezonieri lucrează la întreprinderi agricole de stat în regiunea de cîmpie. În localitate există izvoare sulfuroase cu instalaţii primitive pentru băi.

Ţuţui P.Dumitru, zis Dumitru lu Petrea [A] , 58 de ani; 4 clase; a lucrat la pădure şi la o mină, în comună; deplasări sezoniere la Odobeşti, 4 luni la Bucureşti şi în Transilvania, în timpul războiului. Din cei patru copii, un

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

fiu este stabilit la Braşov. Este soţul informatoarei Ţuţui Ivana, tatăl informatorului Ţuţui D.Ion. Informator NALR. Bun povestitor;debit verbal extrem de rapid.

Văduva G.Toader [VIII], 81 de ani; nu a urmat la şcoală; a fost muncitor forestier şi proprietar al unui mic ferăstrău de apă; soţia este din Bisoca (comună învecinată, jud.Buzău).

Ţuţui Ivana [VII], 62 de ani; 4 clase; deplasări sezoniere la Urecheşti (jud.Vrancea), ocazionale la Braşov, unde are un fiu. Este soţia informatorului Ţuţui Dumitru. Excelentă povestitoare , participă intens la cele relatate.

Ţuţui D.Ion [VI], 38 de ani; 4 clase; muncitor forestier; deplasări, în timpul serviciului militar, în Banat; soţia este din Vintileasca (comună învecinată). Este fiul informatorilor Ţuţui Dumitru şi Ivana. Bun povestitor, degajat şi spontan.

Zmeu D.Floarea [V], 4o de ani; 7 clase; născută în satul Neculele, aparţinînd în trecut de com.Jitia (azi de Vintileasca).

Băieţelu R.Neacşa [III], 19 ani; 8 clase; soţul este din Bisoca (comună învecinată). Degajată şi vioaie, povesteşte colorat şi cu debit verbal rapid.

Neacşu Georgeta [I], 11 ani; elevă în clasa a V-a; deplasări: o excursie la Focşani. Informatoare excepţională pentru categoria de vîrstă pe care o reprezintă, atît ca spontaneitate, cît şi ca talent de povestitoare.

725. URECHEŞTI, jud.Vrancea. Localitate reşedinţă de comună, aşezată la vest de drumul naţional Rîmnicu-Sărat-Focşani, la cca 16 km de Focşani, în regiunea de podgorie a Cotesţiu-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lui. Ocupaţia de bază: viticultura. În sat există o întreprindere Vinalcool.

Abeaboeru Gheorghe, zis Odisache [VIII], 65 de ani; 4 clase; tîmplar de bina, dogar; în 1925-1927 a lucrat la Moreni; deplasări, în timpul serviciului militar, la Medgidia. Informator NALR.

Tudose Anica [VII], 64 de ani; 4 clase; din cei 4 copii, o fată este stabilită la Moineşti; deplasări ocazionale, la Bucureşti, Moineşti, Galaţi.

Irina Iosefina [V], 36 de ani; 4 clase.

726. GOLOGANU, com.Milcovu, jud.Vrancea. Sat de cîmpie, situat la 12 km sud-est de Focşani, pe malul drept al rîului Rîmna, pe şosea comunală. Ocupaţia de bază: agricultura şi creşterea animalelor. Mulţi dintre locuitorii satului lucrează ca muncitori sezonieri la podgoriile Odobeşti, Jariştea, Vîrteşcoi, Coteşti şi pe şantiere de construcţii în Focşani.

Mihalache Matei [VIII], 62 de ani, 4 clase; în timpul primului război mondial a fost refugiat în judeţul Ialomiţa; are doi copii stabiliţi la Focşani, o fată stabilită la Breaza, iar un băiat urmează o şcoală profesională la Galaţi. Informator NALR.

Săpunaru D.Ioana [VII], 68 de ani; 5 clase.

Laca V.Panainte [VI b], 43 de ani; 4 clase; achizitor la cooperativa de consum din sat; a urmat cursuri de specializare (cîteva luni) la Brăila şi Turnu-Măgurele; are un băiat tehnician veterinar la Tecuci şi altul la o şcoală de conducători auto la Piatra-Neamţ. Este soţul informatoarei Laca Gherghina.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Laca Gherghina [V b], 46 de ani; 4 clase; soţia informatorului Laca V.Panaite.

727. OBILEŞTI, com.Tătăranu, jud.Vrancea. Sat de cîmpie aşezat pe valea Rîmnicului, la 2o km sud-est de Focşani,pe drum comunal. În prezent satul s-a contopit cu localitatea Bordeasca-Veche. Ocupaţia de bază: agricultura. O parte dintre locuitori lucrează ca sezonieri la podgoriile din Odobeşti, Coteşti, Urecheşti. Localitate cu veche tradiţie folclorică.

Mihu Manea Călin Stan, poreclit Urlă [VIII], 65 de ani; 5 clase; în tinereţe a stat 2 luni la Focşani; deplasări, în timpul serviciului militar, la Făgăraş, Tîrgu-Secuiesc, Bucureşti, Craiova, Cîmpina, Rîmnicu-Sărat şi Moldova. Prima soţie era din Vîjîitoarea (comună învecinată), iar cea de a doua din Gologanu; din cei lo copii, patru sînt plecaţi din sat şi stabiliţi la Focşani, Galaţi,Drobeta-Turnu-Severin şi în Banat. Informater NALR. Excelent povestitor, cu o inventivitate verbală excepţională şi cu un marcat simţ al umorului.

Buzoi Marioara [V], 46 de ani; 4 clase.

728. RÎMNICENI, com. Măicăneşti, jud.Vrancea. Sat de cîmpie, aşezat pe malul Rîmnicului, în vecinătatea confluenţei acestuia cu Siretul. Ocupaţia de bază: agricultura şi creşterea animalelor.

Iacob V.Avram [VIII], 71 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale la Focşani. Informator NALR. Excelent povestitor.

Sima Marioara [VII], 8o de ani; nu a urmat la şcoală.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Agapie D.Enache, zis Chiţu [VI], 4o de ani; 5 clase; toată viaţa a fost cioban; deplasări în timpul serviciului militar, la Turnu-Măgurele şi Olteniţa. Are o fată învăţătoare la Măicăneşti. Excelent povestitor, cu o memorie remarcabilă.

Avram Vasilica [V], 4o de ani; 4 clase; soţul lucrează la Brăila; din cei patru copii, o fată este căsătorită la Brăila.

729. NĂMOLOASA-SAT, com.Nămoloasa, jud.Galaţi. Sat aşezat pe malul Siretului, pe drum comunal. Ocupaţii: agricultură, viticultură, creşterea animalelor. Mulţi dintre bărbaţi lucrează pe şantiere la Galaţi şi Brăila.

Ghioca D.Vasile [VIII], 72 de ani; 5 clase; deplasări la Brăila şi Focşani. A făcut parte dintr-un taraf de lăutari, clarinetist. Informator NALR.Soţul informatoarei Ghioca Maranda.

Ghioca V.Maranda [VII b], 68 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale la Galaţi; soţia informatorului Ghioca Vasile. Informatoare deosebit de vioaie, povesteşte cu multă participare şi afectivitate.

Ghioca C.Marin [VI], 39 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Constanţa.

Mihalcea Sorica [V], 45 de ani; 2 clase; deplasări ocazionale la Galaţi şi Focşani.

Lăcătuş M.Ionica [III], 17 ani; 8 clase; a lucrat un an într-o fabrică la Bucureşti; a mai fost, ocazional, şi la Galaţi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Constantin Ion, poreclit Boancă [II], 12 ani; elev în clasa a IV-a.

Călin Lenuţa [I], 12 ani; elevă în clasa a IV-a.

73o. SIRIU-BĂI, com.Siriu, jud.Buzău. Sat de munte mic, aşezat pe malul Buzăului, la 86 km nord-vest de Buzău, pe drumul naţional Buzău-Braşov. În sat există izvoare sulfuroase cu instalaţii primitive de băi. Denumirea veche a satului: Lunca-Berbecilor. Ocupaţii: munca la pădure, creşterea vitelor.

Dihoru Gh.Ion, zis Ion al Linei [VIII], 67 de ani; 5 clase; a fost muncitor forestier; deplasări, cu prilejul celui de al doilea război mondial, în Moldova. Soţul informatoarei Dihoru Elena. Informator NALR. Bun povestitor.

Dihoru Elena [VII], 59 de ani; 5 clase; născută în satul vecin Păltineni ; deplasări numai la Buzău; soţia informatorului Dihoru Ion.

Luca V.Ion, poreclit Bursuc [II] 9 ani; elev în clasa a IV-a. Tatăl copilului este originar din Întorsura Buzăului, stabilit prin căsătorie în Siriu-Băi.

731. GURA-TEGHII, jud.Buzău. Sat mare, de munte, în regiune de exploatare forestieră. Terenul comunei este foarte accidentat, cuprinzînd munţii cei mai înalţi din jud.Buzău. A existat, pînă în 1968, o linie ferată îngustă. În prezent legătura se face pe şoseaua forestieră. Ocupaţia de bază: munca la pădure, creşterea vitelor şi a oilor.

Zamfir N.Constantin [VIII], 68 de ani; 4 clase; a fost în copilărie cioban, apoi muncitor forestier; a făcut servi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ciul militar la jandarmi; deplasări, în timpul serviciului militar, la Galaţi, Oradea, Rîmnicu-Sărat şi în Moldova. Excelent povestitor.

Bogzoi Şt.Nicolae [VI], 44 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Buzău şi Mediaş; a fost muncitor forestier; actualmente este factor poştal. Bun povestitor. Tatăl informatorului Bogzoi N.Ion.

Bogzoi N.Ion [II], 13 ani; elev în clasa a VI-a; fiul informatorului Bogzoi Nicolae; deplasări ocazionale, de scurtă durată, la Braşov.

732. LUNCILE, com.Lopătari, jud.Buzău. Sat izolat, de munte, aşezat pe valea Slănicului, la 7o km nord-vest de Buzău. Ocupaţii: munca la pădure, creşterea vitelor, dogăria. O parte dintre locuitori lucrează pe şantiere.

Dascălu Dragomir, poreclit Dăscăleci [VIII] 7o de ani; 4 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Galaţi. Din cei 4 copii, unul este stabilit la Buzău. Este soţul informatoarei Dascălu Floarea. Informator NALR.

Dascălu Floarea [VII], 72 de ani; 3 clase; este soţia informatorului Dascălu Dragomir.

Bîsceanu Costică, poreclit Bîşcenilă [VI], 45 de ani; 5 clase; morar; deplasări, în timpul stagiului militar, la Constanţa. Din cei trei copii, unul urmează o şcoală profesională la Braşov. Este tatăl informatoarei Bîsceanu Aurica.

Tulin Cornelia [V], 35 de ani; 4 clase.

Bîsceanu Aurica [III], 19 ani, 8 clase. Fiica informatorului Bîsceanu Costică.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Cojocaru Ioana [VII], 64 de ani; 2 clase. Soţia informatorului Cojocaru Duţă I.Ştefan.

Matei Cecilia [V], 41 de ani; 7 clase.

Cristea Maria [III], 19 ani; 8 clase. Degajată şi binevoitoare.

737. ARICIU, com.Salcia-Tudor, jud.Brăila. Sat de cîmpie, la cca 45 km est de Rîmnicu-Sărat. Ocupaţii: agricultură, creşterea vitelor. Tinerii lucrează ca muncitori sezonieri la Brăila şi pe şantierele de irigaţii din judeţ.

Buzatu N.Ghiţă, poreclit Ghiţulicu [VIII], 62 de ani; 5 clase; a fost lo ani cioban în Balta Brăilei. Informator NALR.

Niţă Vasilica [VII], 64 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale, la Brăila şi Galaţi.

Panaitescu Gheorghe [VI] , 45 de ani; 7 clase;deplasări, în timpul serviciului militar,la Drobeta-Turnu-Severin.

Dobrin Aneta [V], 47 de ani; 2 clase; soacra informatoarei Dobrin Stănica.

Dobrin Stănica [III], 19 ani; 8 clase; nora informatoarei Dobrin Aneta.

Buzatu Florică [II], lo ani; elev în clasa a IV-a.

Băutu Săndiţa [I], 11 ani; elevă în clasa a V-a.

738. COTU-LUNG, com.Siliştea, jud.Brăila. Sat de cîmpie, situat pe malul Siretului la cca 2o km nord-vest de Brăila. Ocupaţia de bază: agricultura şi creşterea vitelor. Tinerii lucrează în întreprinderile industriale din Brăila şi la fermele de stat din împrejurimi.

Năstăsache G.Ion [VIII], 68 de ani; 5 clase; deplasări în

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

timpul serviciului militar la Bucureşti şi la Tulcea. Soţul informatoarei Năstăsache Natalia şi tatăl informatorului Năstăsache I.Ştefan. Informator NALR. Volubil; nu ştie că este înregistrat.

Năstăsache Natalia [VII], 65 de ani; 2 clase. În timpul războiului, a stat la Brăila. Ocazional, a fost la Bucureşti. Este soţia informatorului Năstăsache G.Ion şi mama informatorului Năstăsache I.Ştefan. Foarte volubilă; nu ştie că este înregistrată.

Năstăsache I.Ştefan(Fane) [VI], 38 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Buziaş şi la Lugoj. Este fiul informatorilor Năstăsache G.Ion şi Năstăsache Natalia.

Anghel Steliana [V], 39 de ani; 6 clase.

Ispas Ionel [II], 12 ani; elev în clasa a IV-a.

739. VADU-SOREŞTI, com.Zărneşti, jud.Buzău. Sat de deal, situat pe valea rîului Cîlnău, la 2o km nord-est de Buzău. Ocupaţia: agricultură, viticultură, creşterea vitelor. O mare parte dintre locuitori lucrează pe şantiere şi în întreprinderi industriale din Buzău.

Dinu Ilie [VIII], 72 de ani; 7 clase; deplasări în timpul serviciului militar, în Moldova. Informator NALR.

Dobre Ilinca [VII], 6o de ani; nu a urmat la şcoală; soacra informatorului Panait Ion. Povesteşte cu multă naturaleţe, neştiind că este înregistrată.

Panait Ion [VI], 36 de ani; 7 clase; deplasări în timpul serviciului militar, la Călăraşi, Banloc, Iaşi, Bicaz. Ginerele informatoarei Dobre Ilinca. Informator excelent.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Radu Maria (Mariţa) [V] , 48 de ani; deplasări ocazionale la Buzău, Rîmnic.

Gleznea Ioana [III], 19 ani; 7 clase; deplasări ocazionale la Buzău, Rîmnic.

Enache V.Andron [II], 11 ani; elev în clasa a V-a; deplasări ocazionale la Buzău.

74o. BOLDU, jud.Buzău. Sat de cîmpie, situat la 17 km est de Rîmnicu-Sărat, pe drumul naţional Rîmnicu-Sărat-Brăila. Ocupaţii: agricultură, creşterea vitelor. O parte dintre locuitori lucrează ca muncitori sezonieri la fermele de stat din împrejurimi.

Pîslaru N.Gheorghe, poreclit Trancalie [VIII], 72 de ani; 5 clase. Are patru copii; una dintre fete este învăţătoare în sat. Informator NALR. Tatăl informatorului Pîslaru Vasile.

Milică C.Constantina [VII], 76 de ani; 3 clase; deplasări ocazionale la Buzău. Dintre cei cinci copii, unul este şofer la Rîmnicu-Sărat.

Pîslaru Vasile [VI], 46 de ani; 7 clase; este şi cojocar; deplasări, în timpul serviciului militar, la Bucureşti şi Galaţi. Are un fiu stabilit la Brăila. Este fiul informatorului Pîslaru N.Gheorghe.

Bogdan I.Miţa [V] , 4o de ani; 4 clase. Are un băiat stabilit la Rîmnicu-Sărat.

741. GEMENEIE, jud.Brăila. Sat de cîmpie, situat la cca 26 km vest de Brăila. Ocupaţia de bază: agricultura şi creşterea vitelor. O parte dintre locuitori lucrează ca muncitori la fermele de stat din împrejurimi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Frigioiu Constantin [VIII], 68 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Bucureşti. Din cei patru copii, doi sînt stabiliţi la Brăila. Este soţul informatoarei Frigioiu Floarea. Informator NALR. Povestitor foarte bun.

Frigioiu Floarea [VII], 67 de ani; 5 clase. Este soţia informatorului Frigioiu Constantin. Povesteşte cu multă participare.

Gheorghe N.Constantin, poreclit Cireaşă [VI] , 41 de ani; 7 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Brăila, Buzău, Bucureşti. Soţia informatorului este din Pitulaţi (7 km).

Răileanu Mariţa [V b] , 38 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la Brăila şi Bucureşti. Are un băiat elev la liceu la Brăila.

Grama Viorica [III], 2o de ani; 7 clase; este achizitor la Cooperativa de consum din sat; deplasări ocazionale la Brăila, Galaţi, Măcin, Bucureşti. Mama informatoarei este din Ianca (Făurei).

742. BALDOVINEŞTI, com. Vădeni, jud.Brăila. Sat de cîmpie, în apropierea Dunării, pe şoseaua Brăila-Galaţi, la cca 11 km nord de Brăila. Ocupaţii: agricultură, creşterea oilor. În prezent, majoritatea bărbaţilor lucrează în întreprinderile industriale din Brăila şi pe şantierele de irigaţii din judeţ.

Bănică Nicolae [VIII a], 69 de ani; 4 clase; născut în Cazasu (sat situat la 3 km) şi stabilit de mic în Baldovineşti; deplasări ocazionale la Călăraşi şi Constanţa. Are opt copii, toţi căsătoriţi în Brăila,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Braşov şi Ghecet. Este soţul informatoarei Bănică Anica.

Ştefan Năstase, poreclit Chiosc [VIII b], 62 de ani; 4 clase; lucrează ca muncitor la şantierul pentru irigaţii din sat; deplasări ocazionale la Focşani, Odobeşti, Sibiu şi, în timpul serviciului militar, la Bucureşti. Informator NALR.

Bănică Anica [VII b], 66 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Braşov, unde are un copil căsătorit. Este soţia informatorului Bănică Nicolae.

Goşman Constantin [VI], 45 de ani; 5 clase; lucrează la fabrica de nutreţ din Brăila de 2 ani; în urmă cu 10-13 ani a fost preşedinte al Sfatului popular al comunei şi secretar al Organizaţiei de bază; deplasări, în timpul stagiului militar, la Brăila. Din cei trei copii, un fiu este stabilit la Brăila.

Petrea Angela [V], 37 de ani; 4 clase. Soţul lucrează de 6 ani la Brăila.

743. VALEA-MUSCELULUI, com. Pătîrlagele, jud. Buzău. Sat de deal, izolat, la cca 60 km nord-vest de Buzău. Ocupaţii: creşterea vitelor, pomicultură, munca la pădure. O parte dintre locuitori lucrează ca muncitori forestieri la I.F. Nehoiu.

Toma Viana [VII], 74 de ani; nu a urmat la şcoală. Moaşă de sat.

Androne Şt. Petre [VI], 40 de ani; nu a urmat la şcoală; s-a ocupat cu creşterea vitelor; de 19 ani este pădurar la Nehoi. A făcut stagiul militar numai 3 luni.

Stoica Elena zisă Elena lu Costel a lu Udrea [V], 38 de ani; 4 clase.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Andrei P.Maria [III], 25 de ani; 4 clase; după terminarea celor 4 clase, a stat 1 an la Bucureşti.

744. MĂGURA, jud.Buzău. Sat de deal, situat pe valea Buzăului, la 27 km vest de Buzău pe drumul naţional Buzău-Braşov. Există staţie de cale ferată în sat. Ocupaţii: agricultură, creşterea vitelor, pomicultură. În sat există o fabrică de var.

Podoreanu V.Constantin [VIII], 64 de ani; 1 clasă; a lucrat şi la pădure; deplasări, în timpul stagiului militar, la Buzău. Dintre cei trei copii, unul este stabilit la Ploieşti, altul la Iaşi. Informator NAIR.

Vizitiu Lucsa [VII a], 76 de ani; nu a urmat la şcoală.

Chelmuş Benone[VI], 46 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Lipova, Rîmnicu-Vîlcea şi Deva.

Popa D.Maria [V], 4o de ani; 4 clase; lucrează sezonier la fabrica de marmeladă din comuna vecină Pîrscov; soţul este din Pîrscov.

Baba I.Maria [I], 11 ani; elevă în clasa a V-a.

745. GALBENU, jud.Brăila. Sat de cîmpie, situat la 22 km sud-est de Rîmnicu-Sărat. Ocupaţia de bază: agricultura. În general, tineretul nu părăseşte localitatea, lucrînd în întreprinderile agricole de stat din împrejurimi.

Tutulan T.Costache [VIII a], 61 de ani; 6 clase; deplasări la Ploieşti, ca militar; informator NALR. Bun povestitor.

Zaharia P.Ion, poreclit Frujache [VIII b], 82 de ani; 5 clase; a fost prizonier în Germania în primul război mondial; cunoaşte puţin limba germană.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Cireaşă T.Maria [VII], 63 de ani; 3 clase.

Oprea T.Nicolae [VI], 44 de ani; 7 clase; deplasări la Buzău şi Bacău în timpul serviciului militar.

Drogeanu Veta[V], 38 de ani; 6 clase.

Dragu Gheorghiţă [IV], 23 de ani; 7 clase; rotar; a făcut şcoala de şoferi la Focşani dar lucrează ca rotar la CAP; deplasări, ca militar,la Bistriţa-Năsăud.

Tutulan C.Gheorghe [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a.

746. DEDULEŞTI, com.Mircea-Vodă, jud.Brăila. Sat de cîmpie,situat pe şoseaua Buzău-Brăila, la cca 45 de km de Buzău; fostă reşedinţă de comună pînă la noua reorganizare administrativă. Ocupaţia principală: agricultura. În sat există un complex zootehnic la care lucrează majoritatea locuitorilor.

Vizireanu Badiu [VIII], 75 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Brăila şi în Moldova. Din cei şase copii, unul este stabilit la Sibiu şi unul la Ploieşti. Este soţul informatoarei Vizireanu Biţa. Nu ştie că este înregistrat.

Vizireanu Biţa [VII], 75 de ani; nu a urmat la şcoală. Soţia informatorului Vizireanu Badiu.

Măxineanu Eugenia [V], 45 de ani; 4 clase.

747. GURA-SĂRĂŢII, com.Merei, jud.Buzău. Sat de deal, situat la 16 km vest de Buzău; fostă comună independentă. Ocupaţia de bază: viticultura. Majoritatea bărbaţilor lucrează la Buzău, în întreprinderi industriale.

Neamu Ion [VIII], 82 de ani; 2 clase; deplasări, în

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

timpul primului război mondial, în Dobrogea.

Borcan Iancu [VIII b], 89 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul primului război mondial, în Transilvania şi Moldova; soţia a fost din Nenciuleşti (sat vecin); are o fată căsătorită la Bucureşti.

Dragomir Elena [VII a], 72 de ani; nu a urmat la şcoală. Din cei cinci copii, unul este stabilit la Giurgiu. Este sora informatoarei Matei Stana.

Matei Stana [VII b], 69 de ani; 5 clase; deplasări la Buzău, Ploieşti, Bucureşti. Este sora informatoarei Dragomir Elena.

Ilie Ileana [V], 45 de ani; 4 clase. Foarte bună povestitoare.

Pătrăşcioiu Dumitra [III], 18 ani; 8 clase. Mama informatoarei este din Atîrnaţi, com.Merei. Soţul este din satul Nenciuleşti, com.Merei şi lucrează, ca muncitor, la Ploieşti. Povesteşte frumos, dar este reţinută şi timidă.

748. SĂGEATA, jud.Buzău. Sat situat pe malul stîng al Buzăului, la cca 2o km de oraşul Buzău; reşedinţă de comună. Ocupaţia: agricultura şi legumicultura. Tinerii lucrează în întreprinderile industriale din Ploieşti şi Brăila.

Mirea Enache [VIII a], 75 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Slobozia (Ialomiţa) şi, în timpul războiului, în Moldova. Are o fată la Buzău. Este soţul informatoarei Mirea Elena.

Mirea Elena [VII b], 6o de ani; nu a urmat la şcoală. Este soţia informatorului Mirea Enache.

Oprea C.Nicolae [VI] , 38 de ani; 4 clase; deplasări, în

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

timpul serviciului militar, la Constanţa. Este soţul informatoarei Oprea N.Maria. Foarte binevoitor.

Oprea N.Maria (Marieta) [V] , 35 de ani; 4 clase. Este soţia informatorului Oprea C.Nicolae.

749. GROPENI, jud.Brăila. Sat de cîmpie, situat pe malul Dunării, la 24 km sud de Brăila. Ocupaţii de bază: agricultură, pescuit.Majoritatea bărbaţilor lucrează la ferme de stat, pe şantiere şi la Combinatul de la Chişcani.

Zăvoi Nicolae, poreclit Ciocănel [VIII], 67 de ani; 4 clase; s-a ocupat şi cu pescuitul; din cei şase copii, un fiu este lăcătuş la Brăila şi o fată este învăţătoare în Transilvania. Informator NALR. Soţul informatoarei Zăvoi Ioana.

Zăvoi Ioana [VII] , 67 de ani; nu a urmat la şcoală. Soţia informatorului Zăvoi Nicolae.

Tugui Cristina [V] , 45 de ani; 4 clase. Soţul este dintr-un sat de lîngă Buzău. Unul din cei patru copii este muncitor la Brăila.

Lungu Constantin [IV], 18 ani; 8 clase. Este un excelent povestitor.

750. BĂLTENI, com.C.A.Rosetti, jud.Buzău. Sat de cîmpie, situat pe şoseaua Buzău-Brăila, la cca 35 km est de Buzău; fostă comună independentă. Satul s-a constituit la o dată relativ recentă, locuitorii fiind veniţi fie dinspre munte (Buzău), fie dinspre balta Brăilei. Tineretul lucrează în industrie, la Buzău.

Stan N.Vasile, poreclit Popa [VIII a], 88 de ani; 1 clasă;

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

s-a stabilit în sat prin 1924, venind dinspre Buzău; deplasări, în timpul războiului, prin Moldova. A fost căsătorit de trei ori, toate soţiile fiind venite dinspre munte; are un fiu stabilit la Brăila şi unul vînzător la magazinul sătesc.

Postelnicu Stanciu [VIII b], 9o de ani; nu a urmat la şcoală; s-a stabilit în sat prin 19o7-191o, venind dinspre Făurei; a fost şi cioban. Soţia a fost venită tot dinspre Brăila. Informatorul este foarte vioi şi bun povestitor.

Coman Savastiţa [VII], 72 de ani; nu a urmat la şcoală; părinţii au fost veniţi de la Cotu-Ciorii, sat al comunei C.A.Rosetti; soţul a fost de lîngă Mizil. Foarte comunicativă şi bună povestitoare.

Colan Ileana [V], 41 de ani; 7 clase. Inhibată de prezenţa microfonului.

751. VIZIRU, jud.Brăila. Sat situat la 36 km sud de Brăila, pe şoseaua Brăila-Slobozia; reşedinţă de comună. Sat mare (cca 16oo de familii), electrificat din 194o (uzină electrică în sat), aflat într-un stadiu avansat de urbanizare. Ocupaţia tradiţională: agricultura. În prezent, majoritatea bărbaţilor lucrează la I.A.S. Însurăţei şi la întreprinderile industriale din Brăila şi Galaţi.

Căpăţînă Victor [VIII a], 83 de ani; 2 clase; a fost şi ofier; deplasări în Moldova în timpul primului război mondial; din cei cinci copii, un fiu este stabilit la Brăila, altul e funcţionar la CEC în Viziru. Bun cunoscător al realităţii locale, povesteşte vioi, cu participare intensă. Asistă la înregistrarea informatorilor Burcuş Nicolae şi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Bounegru Voica, intervenind în discuţie.

Burcuş Nicolae [VIII b], 73 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Sibiu şi în Moldova. Are o fiică funcţionară la Făurei, ceilalţi copii sînt în sat. Bun povestitor.

Tatu M.Ioana [VII], 71 de ani; 3 clase; deplasări ocazionale la Ploieşti pentru a-şi vizita copiii stabiliţi acolo (doi din ei sînt funcţionari). Obosită în timpul înregistrării.

Bounegru I.Voica [V], 4o de ani; 5 clase.

Puşcaşu Ionel [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a. Dezgheţat şi spontan.

752. LIMPEZIŞ, com.Movila Banului, jud.Buzău. Sat situat pe şoseaua Buzău-Urziceni, la 27 km sud de Buzău; sat nou, înfiinţat după împroprietărirea din 1884; fostă comună independentă. În general, oamenii nu părăsesc satul, lucrează la CAP şi la ferme de stat.

Halcu Mihai [VIII], 61 de ani, 4 clase; în ultimii ani a fost om de serviciu la şcoala din sat; deplasări, în timpul serviciului militar, la Rîmnicu-Sărat. A mers, ocazional, la Bucureşti. Este soţul subiectului Halcu Stanca şi tatăl subiectului Halcu Coman. Informator NALR.

Halcu Stanca, zisă Lina [VII], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; născută în satul Mihăileşti, situat la 3 km de Limpeziş. Este soţia subiectului Halcu Mihai şi mama subiectului Halcu Coman.

Halcu M.Coman [VI], 33 de ani; 4 clase; de doi ani este paznic de noapte la IAS, în sat; deplasări în timpul servi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ciului militar, la Tîrgu-Jiu. Soţia este din Zmeieni, sat situat la 2o km de Limpeziş. Este fiul subiectelor Halcu Mihai şi Halcu Stanca.

Istrate Maria [V], 38 de ani; 1 clasă; deplasări de scurtă durată la Piteşti. Foarte vorbăreaţă.

753. ZĂVOAIA, jud.Brăila. Sat de cîmpie, situat la cca 65 km sud-vest de Brăila, în Bărăgan; localitate foarte mare (cca 35oo de locuitori); reşedinţă de comună. Ocupaţia principală: agricultura. Tineretul lucrează la Brăila şi Galaţi, în întreprinderi industriale.

Marinescu Ene [VIII], 75 de ani; 4 clase. Din cei cinci copii, doi sînt stabiliţi la Brăila.

Gurău Ioana [VII], 64 de ani; 3 clase.

Pascu A.Stoica [VI], 43 de ani; 4 clase; lucrează ca paznic de noapte la CAP; deplasări, în timpul serviciului militar, la Urziceni şi Lugoj. Din cei doi copii, o fată este căsătorită la Brăila. Este soţul informatoarei Pascu Sanda.

Pascu Sanda [V], 43 de ani; 5 clase. Este soţia informatorului Pascu A.Stoica.

Pascu Anica [I], 12 ani; elevă în clasa a IV-a. Are un frate elev la o şcoală tehnică din Bucureşti.

754. STĂNCUŢA, jud.Brăila. Sat situat pe malul Dunării, la 5o km sud de Brăila; reşedinţă de comună. Ocupaţii: agricultură, pescuit, creşterea oilor. Tineretul lucrează în industrie, la Brăila, şi la orezăria din comună.

Capbun Alexandru [VIII], 8o de ani; 5 clase. A fost cîţiva ani cioban şi apoi s-a ocupat numai cu agricultura; deplasări, în timpul serviciului militar, la Călăraşi. Din cei

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

opt copii, unul este stabilit la Constanţa, unul la Brăila şi unul la Tulcea. Este soţul subiectului Capbun Victoria.

Capbun Victoria [VII], 64 de ani; nu a urmat la şcoală. Este soţia subiectului Capbun Alexandru. Deplasări ocazionale, pentru a-şi vizita copiii. Foarte dispusă să povestească.

Bordea Marin [VI], 43 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Braşov şi la Sibiu. Soţia este din Cuza-Vodă, jud.Brăila. Are o fată elevă la liceul economic din Brăila.

Ştergărel Mariţa [V], 41 de ani; 4 clase. Are un băiat la o şcoală de laboranţi din Constanţa. Debit verbal rapid.

755. PADINA, jud.Buzău. Sat situat la cca 50 km sud-est de Buzău, pe şoseaua Buzău-Slobozia; reşedinţă de comună. Ocupaţia principală: agricultura. Tineretul lucrează pe şantiere.

Iacob Maria [VII a], 65 de ani; nu a urmat la şcoală. Din cei patru copii, unul este căsătorit în jud.Ialomiţa. Bună povestitoare, dar foarte grăbită.

Coman Maria [VII b], 69 de ani; nu a urmat la şcoală.

Mavrodin Constantin [VI], 43 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, la Făgăraş, Braşov şi Sibiu.

Petre Chira [V], 47 de ani; 4 clase.

Dumitrache Elisabeta [III], 18 ani; 8 clase.

Pitic Elena [I], 10 ani; elevă în clasa a IV-a.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Țuțea Vasile, Valea-Lungă-Cricov (Dîmbovița)

Iliescu Nicolae, Valea-Lungă-Cricov (Dîmbovița)

Baciu Aurelia, Valea-Lungă-Cricov (Dîmbovița)

Guran Tarsița, Ghirdoveni (Dîmbovița)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Țuțea Vasile, Valea-Lungă-Cricov (Dîmbovița)

Iliescu Nicolae, Valea-Lungă-Cricov (Dîmbovița)

Baciu Aurelia, Valea-Lungă-Cricov (Dîmbovița)

Guran Tarsița, Ghirdoveni (Dîmbovița)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Ionică Elisabeta,
Lazuri (Dîmbovița)

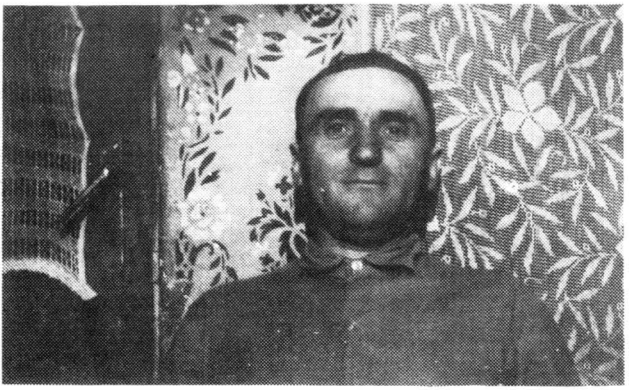

Dobra I. Gheorghe, Lazuri (Dîmbovița)

Vedeanu Șt. Marin,
Lazuri (Dîmbovița)

Bucur Vasilica, Dițești (Prahova)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Bulgărea I. Stanca,
Talea (Prahova)

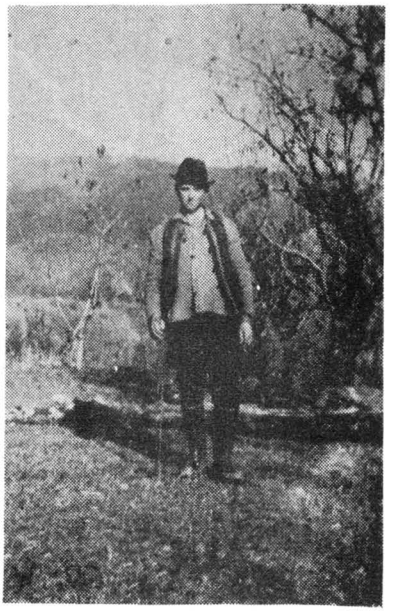

Anca I. Dumitru,
Șotrile (Prahova)

Bîrsan D. Vasile,
Trăisteni (Prahova)

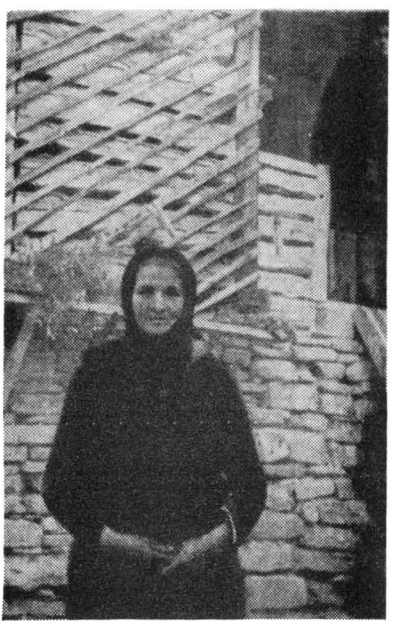

Tăgîrță G. D. Maria,
Slon (Prahova)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

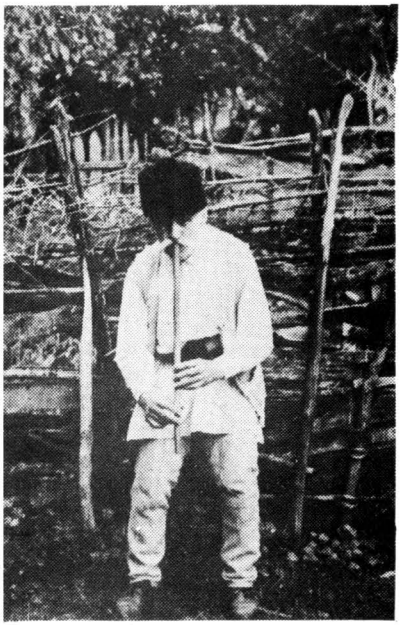

Rădoiaș M. Gheorgne,
Bătrîni (Prahova)

Moise D. Stelian,
Predeal-Sărari (Prahova)

Tudor Z. Dumitru,
Nisipoasa (Prahova)

Cîrlan S. Gherghina,
Cioranii-de-Jos (Prahova)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Ionașcu Stan, Andreiașu-de-Jos (Vrancea)

Pepene Maria,
Andreiașu-de-Jos (Vrancea)

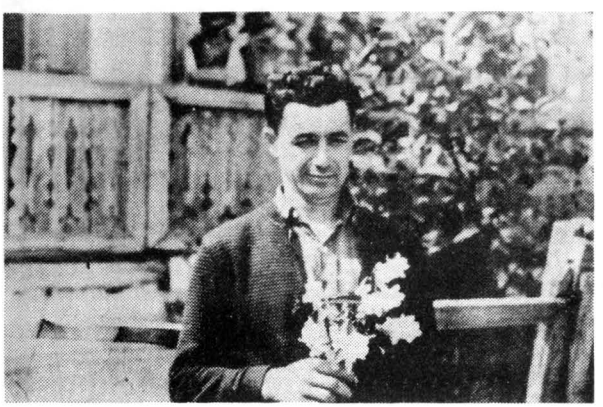

Onel Gh. Niculaie, Beciu (Vrancea)

Botgros Zamfirica,
Beciu (Vrancea)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

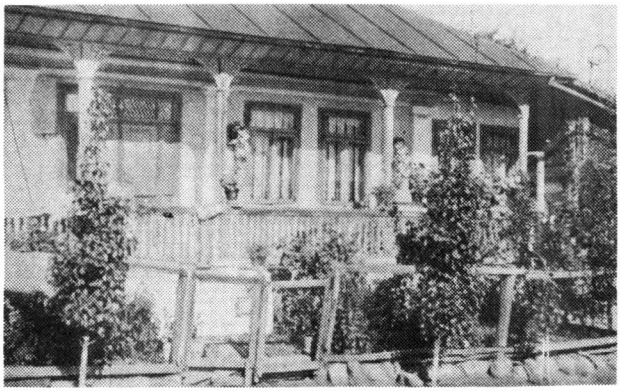

Casa informatorului Onei D. Costache, Beciu (Vrancea)

Neculai și Ioana Păroiu, Podu-Lacului (Vrancea)

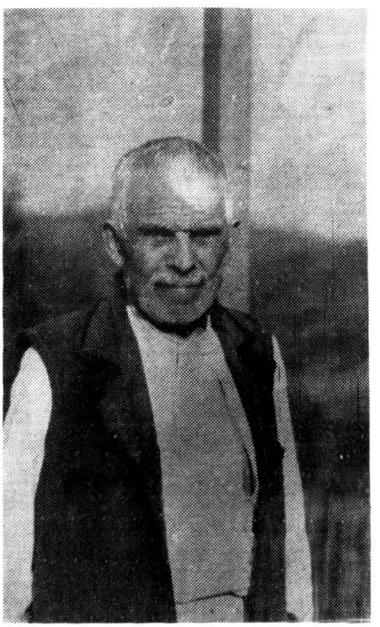

Văduva G. Toader,
Jitia (Vrancea)

Văsii Marcela, Podu-Lacului (Vrancea)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Ţuţui P. Dumitru, Jitia (Vrancea)

Neacşu Georgeta,
Jitia (Vrancea)

Ţuţui Ivana cu fiica şi nepoata, Jitia (Vrancea)

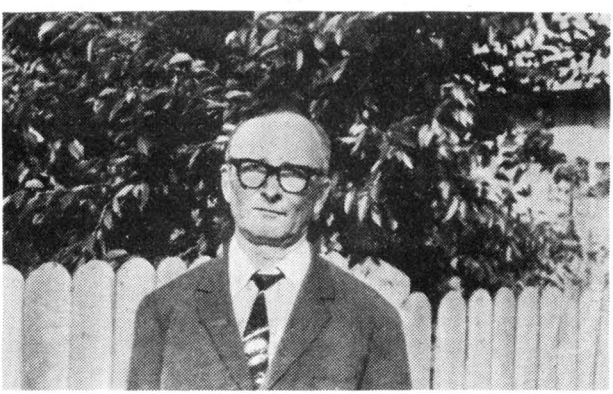

Abeaboeru Gheorghe, Urecheşti (Vrancea)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Săpunaru D. Ioana, Gologanu (Vrancea)

Laca Gherghina, Gologanu (Vrancea)

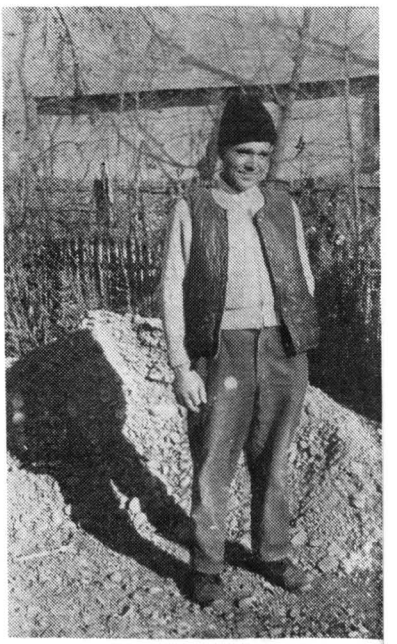

Laca V. Panaite,
Gologanu (Vrancea)

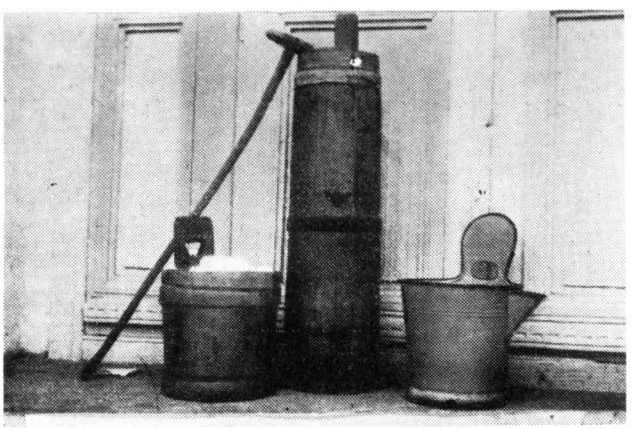

Putinei și cenace din Gologanu (Vrancea)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Agapie D. Enache, Rîmniceni (Vrancea)

Iacob V. Avram,
Rîmniceni (Vrancea)

Vasile și Maranda Ghioca, Nămăloasa-Sat (Galați)

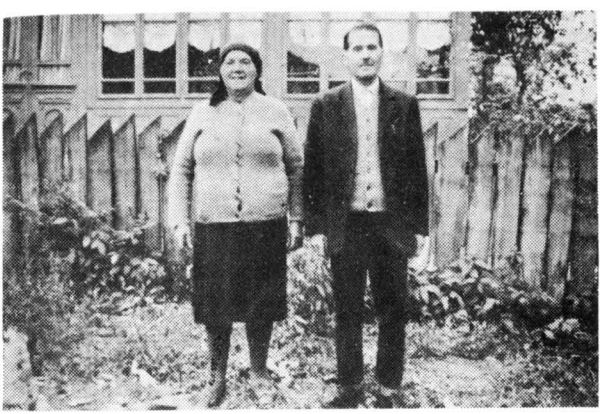

Ion și Elena Dihoru, Siriu-Băi (Buzău)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

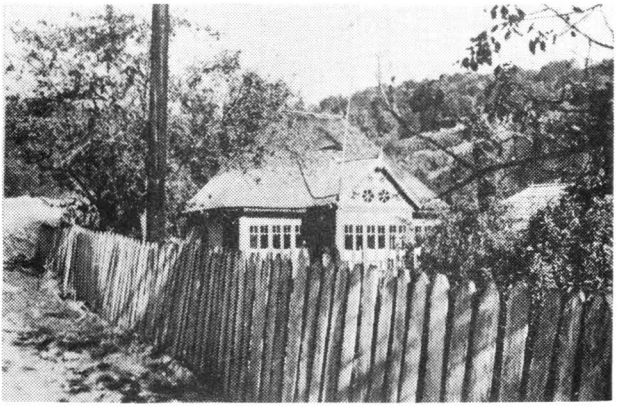

Casă din Siriu-Băi (Buzău)

Cazan de țuică, Siriu-Băi (Buzău)

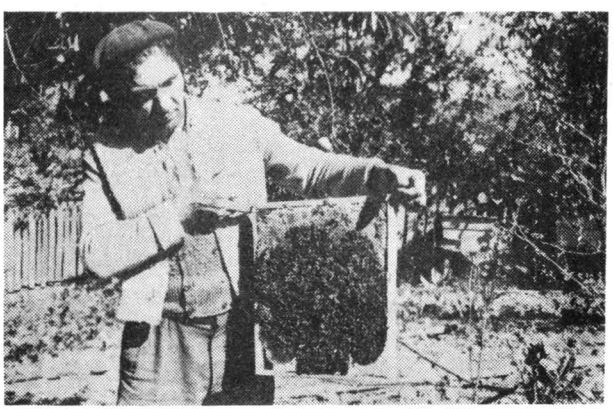

Bogzoi St. Nicolae, Gura-Teghii (Buzău)

Dragomir și Floarea Dascălu, Lunci (Buzău)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Victor și Dragna Ion,
Nehoiașu (Buzău)

Cojocaru Ioana, Murgești (Buzău)

Casă din Nehoiașu (Buzău)

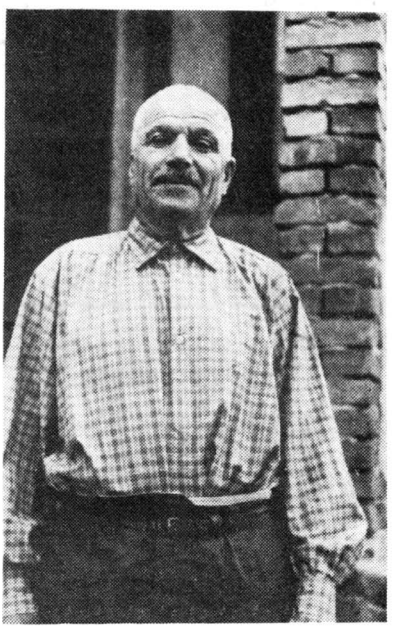

Cojocaru Duță I. Ștefan,
Murgești (Buzău)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Băutu Săndița,
Ariciu (Brăila)

Ion și Natalia Năstăsache, Vadu-Soreşti (Buzău)

Panait Ion, Cotu-Lung (Brăila)

Gleznea Ioana,
Vadu-Soreşti (Buzău)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Pîslaru Vasile,
Boldu (Buzău)

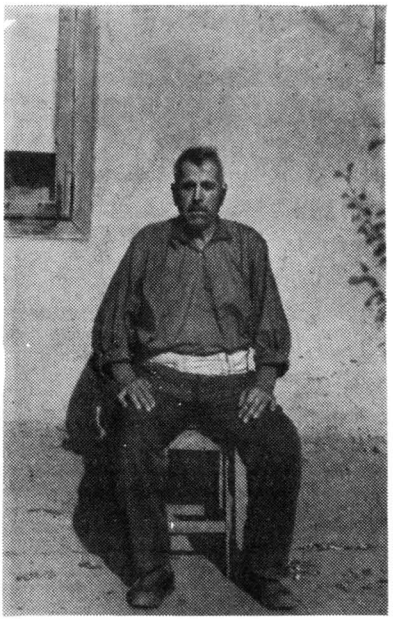

Frigioiu Constantin,
Gemenele (Brăila)

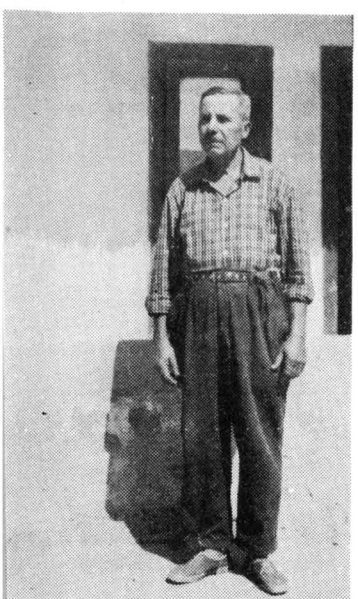

Ștefan Năstase,
Baldovinești (Brăila)

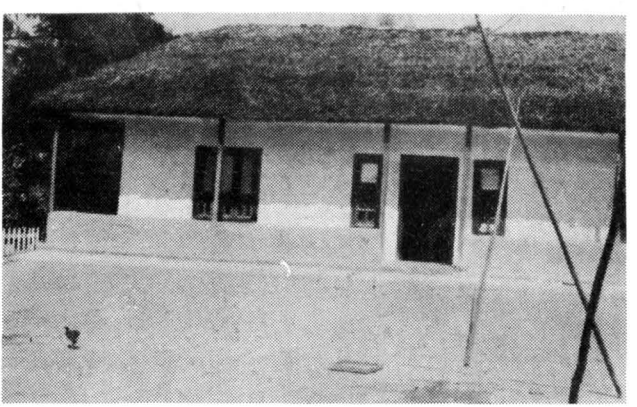

Casa informatorului Ștefan Năstase,
Baldovinești (Brăila)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Cireaşă T. Maria,
Galbenu (Brăila)

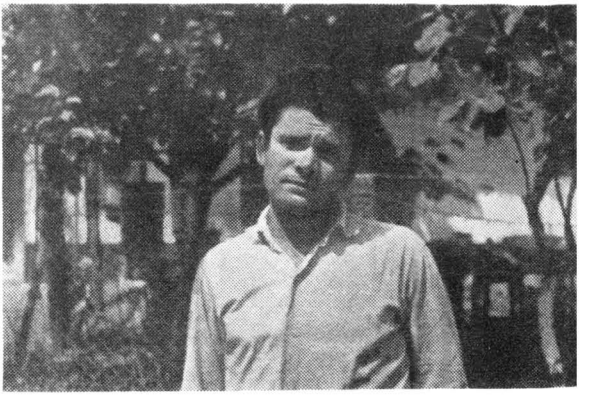

Dragu Gheorghiţă, Galbenu (Brăila)

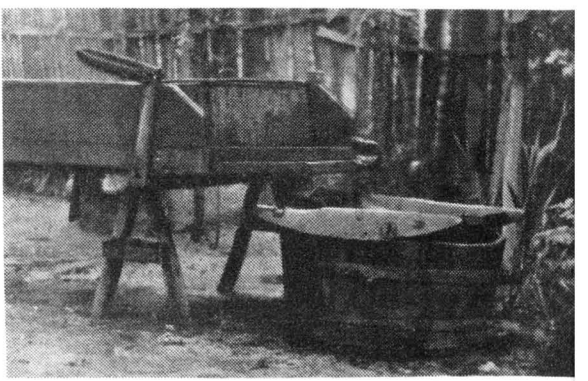

Lin din Gura-Sărăţii (Buzău)

Gropeni (Brăila) Lungu Constantin,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

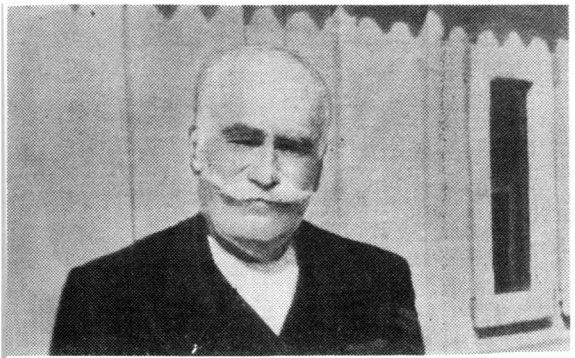

Căpățînă Victor,
Viziru (Brăila)

Bounegru I. Voica,
Viziru (Brăila)

Pușcașu Ionel,
Viziru (Brăila)

Apicultor din
Viziru (Brăila)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

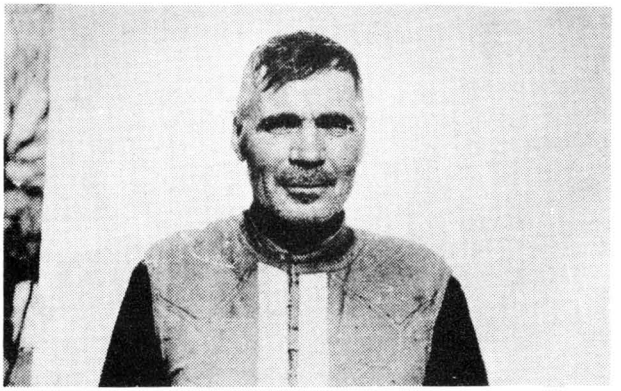

Halcu Minai,
Limpeziș (Buzău)

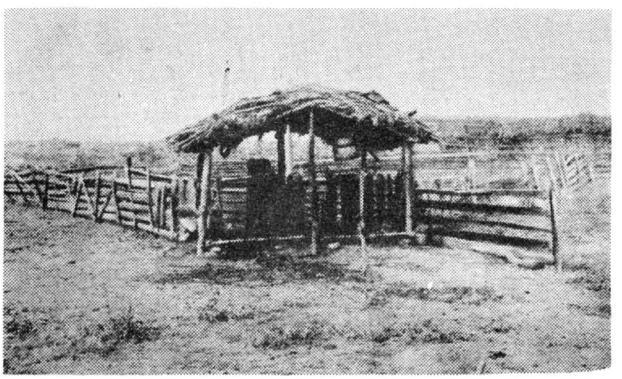

Stînă din Stăncuța (Brăila)

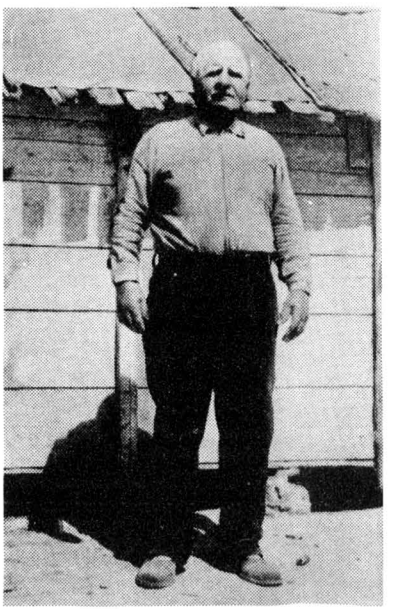

Capbun Alexandru,
Stăncuța (Brăila)

Beci din Stăncuța
(Brăila)

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

691. PICIOR-DE-MUNTE [WLAD 389]

(Com. Dragodana, jud. Dîmboviţa)

Culegere: 1970; MC, BM, VN, RP; transcriere: BM

porúmbu

plecám [ɛ] dîn nuápte/p la...ĉî̯ sáse plecám la [r] la loc acǫlǫ́//s ne-apucám acǫ[l]ó cu cărúţa/cu [ɛ] vyíte ĉe-aveám//fhi̯e c-aveám bu̯oi̯/fhi̯e c-aveám cai̯/sau mă rog/ne dĉám acoló/merĝám... aveám ă [k] adícă érám mai̯ [r] mai̯ mulţ[i] în î/ádicăi mai̯ mulţ[i] î...dă-m vóe/nú númai̯ ieu síŋgu/ de e[g]zémplu mai̯ eréŋ c-um ve-ĉín/cu-ál veĉín/sau cu-al veĉín/că nu pútem númai̯ cu dǫo vyíte să putĕ̯ să [r] să munĉîm pămîntu//ádícă...puneám cîte patru vyíte/puneáŋ cîte patru v[y]íte/[s] plecám şî̯ ne-apucám dă...s-arăm/ să fáĉem arătúra acoló// [...] aiĉ la noi̯/ comúna nuástră pămîntu-a fos sărác//merĝám [k] dácă nu-i̯ puneám băligár la cui̯b/băligár/ nu putem să fáĉem ĩ/i[e]rá pămîntu sărác îŋ comúna nuástă//puneám băligár/ [ɛ] únu merĝá cu băligáru cú copáea dă gît//cú copáea dă gît//cu copáea//aveám púsĕ grăméz[i] dă băligár/[a]şá erá na[i̯]inte/ grăméz[i] dă băligár púse pă loc//úna coló/úna coló/úna coló aşá pă loc îşirúite dîn [k] mai̯ dîn timp/mai̯ dîn timp//şî áltu merĝá cu copáea strîŋgínd [k] punínd ĩ băligáru na[i̯]inte/da cu phiĉ[u]óru/ merĝá după plug/făĉá [ɛ] um pás mai̯ máre/únu mai̯ m[i̯]ic/şî puneá [k] da cu călcíiu/şî puneá [k] lea cu mîna băligár d-a[i̯]iĉ/dîŋ copáe/şî puneá/puneá ju̯os//áltu după nu̯oi̯/veneá/cáre...da cu phiĉóru şi iel î úrma [r] î úrma băligárului/şî puneá...puneá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bụábe/şî-n̥veleạ́//[...] şī/ásta/în̥ fèlụ-ắsta-l puneạ́m pắ [r] pă
porúmb//la úrmă/d$^{\hat{i}}$pă ce terminám...locu dă [r] dă arắt în fèlụ-ắs-
ta cáre v-aṇ spus io dumeạvoástrẵ/puneạ́m [k] aveạ́m aşá/îi spu [k]
cam grápă dă mărắcîn^{i}//^{u}o grápă dă [k] aşá făcútă dă [r] făcútă
d-aíş puneạ́ṇgre^{u}utáte pă e̥a/puneạ́m pămîn pă grápa dă mărắcîn^{i}/şi
şterg^{e}ám frum^{u}óz/netezeạ́m frum^{u}ós...pămîntu//în̥ fèlụ-ắsta făcám
arătúra//

la úrmạ/după...do^{u}o săptămîn cel tîrzíụ trei săptămîn^{i}/porúm-
bu ^{i}işá/răsăreạ́//merg̃ám atúnc̆/îi spuneạ́m că merg̃ám să cîrp^{h}ím//
să-l cîrp^{h}ím/aşa-i zicám /mérg̃eṇ să-l cîrp^{h}im//cúiburli únde nu
^{i}ereạ́ perit [k] únde nu ^{i}egzistáụ/puneạ́m...puneạ́m iar/acoló//pu-
neạ́m cu phicóru/dacă să pũneá/dacă nu puneạ́m cũ...cũ...scîrmám
aşá/puneạ́m porúmbu acoló/şī ásta să númiá cîrp^{h}itu//[...] la trei
săptămîn i făcáṇ cîrpiála//la cî̃ săptămîn^{i}/cel tîrzíụ şáse săptă-
mîn [r] la cî̃ săptămîn cel tîrzíụ şáse săptămîn^{i}/neạ-apucám să...îl î̃
[k] la prájî̃lă//la práj^{l}ă//[...] pă timpu nóstrụ-atúnc̆/neạ-apucắ şî
merg̃ám la [r] la prăşi^{d}//n-áveam î [r] n-áveam unélte ca să băgắm î̃
iel//nu aveạ́m unélte//merg̃ám da...aşắ...săpîṇ cu sápi^{ll}/cum iéste
[ɛ]nú ştu dác-az văzú dũmneạvoástr-/az văzú/cret c-az văzút//[...]cu
...cu sápă ş cu cuádă dă lemn//aşá-i iéle//săpám/rîcîịắ frumós pă
lîṇgă iel/îi [r] îi prăşám bureánu/răreắ f^{h}îrli să nu fhi^{i}e cî̃te doo
fhíre în cuib/nu lăsám mai mul dă doụo/şi...puneạ́m [k] săpaṇ frum^{u}ós
rîcîiám bureánu du pă lîṇgă iel/şi neạ-apucáṇ şi strînĝám cîteva sá-
pe dă [k] aşá dă pămîn lîṇgă el/nú mul răụ/şi merg̃ắ ş-aşá [k] merg̃ám
trecîṇ j la cellál la cela^{l}/ pînă cînd...termináṇ cũ...termináṇ
cũ...cu sápa luị//la úrmă ást-a fos sápa-ntìị//merg̃ém la sáp-a
doụa/ [ɛ] sau prájl-a do^{u}a cum îi zícem noị/da...ţărănéşte sápa-i
zícám/merg̃áṇ la prájl-a do^{u}a//şî la prájl-a doụa/tot î̃ acést
fel/^{u}o múṇcă măi uşúre/ásta...prájl-a doụ o múṇcă maị uşúre//
trăg̃ám pămîn dă jur împrejúru luị/ca să-i...iel dacă să făcá [k]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ádícă cîn̯ să făcá porúmbu/păpuşóiu mai atíta[1]/[r] mai atít-atúnc merg̃ă̯ la prájl-a dóua/cîn [r] cîm̯ putéam noi să dă̯ sápa peste [r] peste ie̯l/peste porũ̯/ să̯ putẽ̯ să săpăm/trăgám porúmbu [k] păm̃íntu de jur împrejúr/ca să puátă [r] să puátă cîn̯ plouá/ fóili dă porún̯ cáre e̯reá dúse-n̯ lătur̥i/prindeá ápă/şî merg̃ê̯ă̯ jos/şî ţînéa ápă la rădăc̃ínă//ş-atúnc̃ el îj̯ lua/[k] făcá níşte vine mai mar̥i porúmbu/ş-atúnc̃ cum îi ĉam noi/că noi ăştea îi icán̯ şiph/aşá-i ĉam noi atúnc̃//

[Cum ziceaţi ?]

şîk/aşá-i icám/aşá-i zícá pă timpu-àla//şî [ɛ] prindeá puter̥i porúmbu/ş-atúnş̯ creştéa// [...]

apăi venéan̯ cu...cu culésu porúmb/ştulétе//atúnş̯ cîn̯ merg̃án̯ cú̯ culésu/merg̃ê̯ám pă fhiecáre rînd̥/mă rog//şi...rupeán̯ cu tu̯ótu [ɛ] cu fói cu tot porúmbu-l rupeám//acú [r] acú-l făcém amínter/l̥ curăţán̯ dă foi//măi byíne e̯-acúma/atúnc̃ aşá să muncá//şi veneám [k] îl cărcám la cărúţe/şî veneán̯ cu e̯l acásă̯//dómle/ atíta ştiu/atíta vă spun//

grósu iiuón

şáptizeşiùnu dă ani

cun̯ să făcá u̯o cásă pă timpurli nuástre

úite cun̯ să făcá u̯o cásă pă timpurli nuástre//întíi să strîng̃ê̯á lemnăríia/lemnăria/şi să băgá la [k] să cătá un uom sau doi/cáre e̯rá dă meseríie/şi ĉopleá lémnile-ástea//aşá le zicá/le ĉopleá//la topór/ş la úrmă la...la bárdă ca să [r] să fhíie mai frumuáse//şi la úrmă-nc̃epeá...cu—ŋkíiátu lu̯or//ádícă cu [r] cu-ŋkíiátu lémnilor/înc̃epeá să să-ŋk [ɛ] să-ŋkíie lémnili/

1. Indică prin gest înălţimea porumbului: cca 1 m.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să-ŋki^á frum^ós aşá/cum ar puteá zîce/tot cum ie [k] î félu cum ie odáea d-egzémplu//să puneá teméili j^os/pátru temée-aşă/ să-ŋki^á cu [k] î scóbur//dăp-áea [k] ástea lucrá númai uámeni áre ştiiá să [r] s-o lucréze [k] să lucr^éze/să...númai áre erea dă mese^rie/nu kar toţ//c-áltu/dáca m-ar hi pus pă míne sau pă áltu áre nu ştiiá/nu ştiiá cun s-o [k] ^o scoteá d-un cab mai .../mă rog/mai aşá//aşá că númai êi áre...//făc^eá frum^ós/dúpă ce-ŋki^eá/făcá scóbur acoló/da gá^ură cu spiţélnicu la scob acoló/la úrmă/dúpă ce-i da/...făcá gá^ur cu ^o [r] cu ^o dáltă/frum^ós/făcá gă^ur aşá frumós/ş dăp-áea făcá [k] dăp-áea lua [r] lua lémne tó dî ále côplite/io ã spus că-nti dîpă ce côpleá tuátă lemnăría/loa lémnîli côplite/stîlp^h dă cîte doi métri/aşá cêvá doi şî doozéc/cam aşá/şi/făcá [k] le făcá [ɛ] le băgá pă scob/[ɛ] le puneá pă scob acoló//àşá/şi făc^eá şî sus tó la fel//côpleá álte pátru bucăţ^i/dă lémne/şî le pu [k] le côpleá şî le făcá şî lor scóbu j le băgá...ş d-acó/şi rămîneá...îŋki^áte-n félu ásta// la úrmă lucrá sús/dă-i făcá căpeneág//îi făcá căpeneág/trebeá să-i facă şî căpeneág...càs-éştea/şti ? ca să-i facă adăp^óst/aşá să lucrá/aşá era atúnc//şi puneá...dăpă c-o făcá căpeneágu/i făcá căpeneágu/îi puneá laţ^i//laţ^i aşá pă [k] péste căpeneág/dăpă ce-i puneá las^i péste căpeneág acoló ^o-mveleám//atúnc pă timpu-ala să-mveleá cu şindrilă/ásta erea pă timpu nóstru//să puneá nişte bucăţ^i [k] cuáre-aşá dă [r] dă blăniţe supţiréle/să puneá úna lîŋgă álta/un^ă lîŋgă álta/să bătea-ŋ cúe/ş-al rîn pestéele/ ş-aşá mai dăpárte/pînă cînt s-acopereá suz la [r] la vîrf//ásta erea [ɛ] ridicátu clădíri/ridicátu clădíri//la úrmă devenea treaba ca să-i [r] să-i facă e ! dac-avea cărăm^yidă/cărămída a işî^d mai [r] mai tîrzíu/ş-atúnc erea mai [ɛ] erea mai puţínă//să făcá dă [k] gard dă nuiéle aşá dă^eg^zémplu/sau cu cărămídă dă zid/sau

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

gard dă nuiéle/dacă-i făcá gárdu dă nuiéle/ [ɛ] să aruncá pămînt
î iel/sau dácă să făcá cărămidă să [r] să zideá/dăpă cum să zi-
déşte-acúma//şi...în félu-ăsta să făcá o casă//

[Acelaşi]

pórtu

pórtu cîn cu noi ereá pord lung//cu fuóte/cu iii/úite şade-n
ládă/ca ii ili şi ca fuótili áli méle/s-a coclít acólo-n ládă//
c-acú an lua şî io fúste/d-ástea/cum i-acú/da nu le am scúrte/
lúng//c-acú că să mă vază cinivá cu fuótă pă míne şi cu iie rîde/
ce "hă/iétă cutáre cum ie gătítă"//da mi ie mi-ar pláce că să le
mai iau/da rîde lúmea//rîde lumeá//ş-iereá fuárte frumós ş-átùnc
//uámeni cū...pantalón alph/dă şiaf/frumuóş/...cămăş frumuáse
...//acú a işîd d-ástea/cum a işit acú//puártă şi bătrîn/puártă
şi.../da noi cînd om muri avém costúmurli nuástrē...să ne [ɛ]
mormîntăm ca atúnc/ca cîn ereá pórtu nóstru//aşá le păstréz în
ládă//ş-aşá să mai îngroápă cîte únu bătrîn/tot î álbe ca nainti//
iereá puor lung/nu ca acú/scurt //acú ce să mai zic ? "mă/să-m
iau ş-io um baltón pă míne/că io dacă uoi muri nu-m puártă nimi-
nea scurtéica carę-o am io"/aşá-i spui omului//

[Dar cum lucrai lîna ?]

uo uopărcám pă lînă/uo dărăcęám/făcęám căire//şi torcęám
urzeálă dă dimii ă//şî cū ştimi ia mărúnţi i-ndrugám dă bătătúră/
dă dimiie//şi făcęám dimyii/că nu iereá ca acuşica//punęám cîte
trei risituáre dă dimiy//nú ireá ca acú-n tîrgî ştofări e d-ásta//
ş-aveán cophi mulţi .../şi-mbrăcán copii/le făcám...háine/panta-
lón pă ieie...//da/am pus şî ma acú vo doi an/am pus unkáşulúi/
dimi//băiéţi n-a mai purtá d-ástea/băiéţi ca băiţi/şi-a luat ei
dă cáre-a vrut//da io mi-am puz dimiuáră d-a mea dă unkáş//am

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

văpsit-o neagră/frumos/a dat-o la lust/frumuasă//și i-an făcu haină pă iel/pantalon//

[Dar înainte, cu ce se încălțau oamenii ?]

ē ! mai rar cît ireá bocánč//opinč//

[Cum se făceau opincile ?]

ă...lua tát-al mieu dîn tîrg/ne lua așă/că ireá plătiș așá dă vaș//și le tăiá opinceri-eșă/și scoteá...la tîrg //și táta ne lua pórți d-álea așă//și le găureá cu súla/le făcéá cu curelúșe cu-ele/ne făcéá opinceute//la tos copiș-așá ne făceá//cîn a-nce-pú dăp-áea să iásă și getúțe și pantofiori...//

[Erau bune opincile ?]

ireá búne//că puneám pă pici și nu te deĝerá iele/te-a feri dumnezău//nu te deĝerá//că făcán ș arab dă lînă/[r] lînă [ɛ] acoló/ș arab dă lînă...//păi acú dacă ia pantofu dă țîpă/cun să nu te dégire acușica/la [k] mai cu seamă la un drum lung//

lisándru niculina

dă șaizeșișapte dă ani

[Porcul]

[Porcul] îl tăiém/îl pîrlím/îl [ɛ] rîcîiim acoló frumós/îl spălăm/îl ș opărțim/îi dăm sáre/îl punem la locu lui trei zile să-și ea sárea//dăp-áea-l ridicăm sus//și făcém mîncáre dîi iel//dăpă ș trécе zílli crăcúnului ali trei zile/ne-pucán și-l topim/și-l púnem la cazáne/ca s-avém vára//s-avém vára//cáre vrea fáce și șúncă/ cáre vrea.../nu fáce...//e/uosîza o făcém săpún//

[Dar burta ?]

búrta o umplén s-o mîncăm//o herbém//îi tocăn cárne//tocăn cárne/îi băgăn ș apâ/i băgăm myiruáse acoló/uori ézî/s-o herbém în ceaún acoló/și...așé-i făcém burți//și la máțe/și la búrtă...//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşá le făcém/la umplém//

[Dar nu este şi una mai mică...?]

ieste/aea-i ziče tăgîrţa//aea la sfîntu vasile să hérbe//şi burta lă...bobotează//[...]aşá să...numieşte/da uomu...ú fhérbe cîn vreă/atúnč//da aşá ie uobʸičéiurli dîm bătrîn dă dămúlt//

[Şi săpun faceţi ?]

să fače dî osîzâ//îl pui/îl topiéştⁱ/cu súdă//nùmadăcít/ într-o zi să fače nùmadăcít/săpúnu//

[Numai cu sodă se face ?]

de cîŋ cu...núma cu súdă l-ã făcút io dă cîn ştiu io núma cu súdă l-an făcúd//da nainte cîn [k] îm povestea máma şi mi^ie//că če "puneám máică leşiiér aşá cu le [k] şi făčeám [r] şi făčeám núma cu..."/că n-a fos súdă pesémne c-atúnč cîŋ cu bătrîni mieni// şî-l făčeá aşá núma cu leşiiĕ//da nu iişá bun//acú iése buŋ cu súdă//

[Aceeaşi]

pîinea

púnem ápă în tuč/mai căldúţă/şi dezolvăm drójdia într-o [k] uŋ castrúon/púnem sáre/şî púnem în făină/ş-o luon la frămîntát// o frămîntăm/o frămîntăm/pîn să dăsfače ia dă mînă//şî dp-áia uo lăsăm să creáscă//uo uóră/uo juma dă uóră/ş dup-áia uo tăiém/ pîinⁱ pîinⁱ/ş-o băgăn la cuptór/cîte-ŋcápe/şáse/şáse-ŋcăpeá î ástea-ali nuástre dă casă zise//şî le puneám le lăsám acoló/potrivián cuptóru/-i făceám focu cît ştiia/le băgám/să rumeneá/ne maⁱ uitám la iéle/le-nvîrteám/şi cîŋ credeám noi c-ar fi cuápte le-nčercáŋ cu o sîrmă sau c-um pai//şi le scoteám//[...]

[Dar turtă făceaţi ?]

túrtă io nu an făcúd/da máma mea ştiu că făčea//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Cum se făcea ?]

an văzút-o ş-io pă ea/da io n-am făcút//áia cu dovleácî/cuojeá dovleácu dă cuáj -àea tárea/îl [k] tăiá semînţili/-l tăia bucăţéle bucăţéle/-i lua semînţili şi cū bálili-álea cum îi spuneám nuoi/şi-l fierbeá-n tucî//îl fierbeá bine şî ma băgá mălái î iel/ şî făcá aşá terc//ş dup-áea făcea [k] puneám mălái/şî lua la frămîntát//tot cā şi píinea//ş-o făcea uo făcea bine bine/ş-o puneá p-un cărpător máre/uo făcá aşá cu mînili/ş tup-áia-i da iar cū terji dîn ăla dă dovleác//şti ca cum ai da pă cozonác cu uou// ş-o făceá frumos/ş-o puneá pă cărpător/ş-o băgá-n cuptor//

voinéscu i anica
pàtruzeşpátru dă ani

núnta

la noi aîca úni dîn tineri/fac şî aşézămînt pînă-n núntă//şi atúnce a zîce că să-nţeléger ieí la-nţelégere//dup-áia púne núnta/ după aşézămîntu-ásta/fáce cu uámeni/cu bautúră/într-o seáră//şî [r] şî să-nţelége că îi dă fétii...ásta ásta/çe-áre ii dă dat// şi...dup-áia/rămîne ş-aşeáză núnta/púne núnta/cîn găsésţte lăutári/ păi la doo săptămîn/păi la trei după [ɛ] ásta//ş-atúnci-şà [ɛ] încépe núnta dă...duminică dă dimineáţă/mai naínte-ncepeá dă sîmbătă seára şî la noi/da acú văd că...nu mai încépe-aşá//

[Cum era înainte ?]

înaínte ii spunea că [k] aveá şī um brădáj mă[2]//veneá cîte doozeşùnu dă...dă...î...doozéşùnu dă băiéţi/aşá sî făcá mai naínte/şi veneá şi să-mbrăcá miriása dă seára/dă sîmbătă seára/da acú nu să mai îmbrác-aşá//şi veneá acólo brădáş-èea dă la băiéţi

1. Indică prin gest cum netezea turta.
2. Se adresează soţului, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[k] dă la ginere dóozĕşùnu dă băiéţ/veneá la mireásă/şî le puneá
neşte batişcûáre-n piept//şi zicéa [k] şi jucá pînă tîrzíu dîspre
zíuo/ş-apăi plecá//şi duminică să-ncepeá/da vezî mireásа [ɛ] ereá
d-atúncă/ă fost ioă cîn ĕram mai mică la o núntă/ş-aşá ereá/da//
şī plecá dup-áia cu plósca/brădáşi-èştea pîn sat/şi cu lăutári//
şi...şi poftéa la másă lúmea//dar acúmă/încépe dúpă [k] dă dumi-
nică/n-a mai făcút aşá//acúma ie duminică dă dimíneáţa/să scuálă/
îj gră [k] gătéşte brádu/mîriásа să-mbrácă/să pĭéptănă/vine o
fátă o pieptănă/dóuă/îş ea róka vine mi [k] ăea [ɛ] dă la gíne-
re víne cu brádu/gatít/şî cu ginerli/ş-a [k] cu lăutári/i-aduce
la ia//ş-atúncî-şà-i púne şi vólu/nu-i púne vólu/pînă nu víne lă-
utári//şi/dup-áia...ieí pleácă-năpói ăea/şi d-acî la mireásă ră-
mîne núnta-n contînuáre//ia pleácă dup-áea la ápă/c-aşá-i obiceí-
u/cu féte múlte după ia/cu băiéţ/ş să duce la um puţ sau la uo
cijmeá/la ápă//acólo scuáte dóo trei găléz dă ápă/le vársă cu
phicóru juos/dup-áia a tréea găleátă rămîne niţică î ia/şī fáce
horă/pă după găleátă/-nvîrtéşte dă trei or hóra máre/şî pleá-
că-napói/cu găleáta cu ápă şî c-um busuióc/c-um băiát careă-adú-
ce aşá cu ia-m mînă//să ce [=duce] iar înnapói/mai juácă ce mai
juácă niţăl/pleácă la náşî-sa/aşá ie obicíu//să ce la náşa
ieí zisă/cu plocón/cu cozonác/cu píinĕ-acólo-n cos//iar cu
lăutár ş cu féte după ia/acólo stă mai cîntă lăutári dóo trei ī
cîntece/mai juácă-n cúrte/pleácă-napó iar//dup-áia víne núnta/ví-
nē ginerli zis/cu núnta/bágă la mése//ziua/to ziua//bágă la mése/
acólo la mése stă ce stă/fáce náşi-so obicíu cu mireásа cu pă-
hărélu cū vin/şti aşá/care bea mai répĕde/ca să rîză/sau aşá-i
obicéiu/ş dup-acéea pleácă la cununíe//iése fáce hora máre/hóra
[k] nuneáscà/şi pleácă tup-áea la cununie//apăi i seárā...să púne
másа dîn nou//másа şî cū [k] atúncea să dă dárur şi.../la ziuo

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să dăruie/cadă^ur↑/ce are fiecare//

[Și luni ?]

lun↑ dimineața/la noi dușe pă nași-su acasă//și îl duce acasă/vine-napoi/mai joacă ce mai juacă/ș↑...pleacă lă^utari-acasă//

[Cine ?]

ăștea ai lu^or/su^ocri acolo/plătește la lă^utar↑/ș↑...s-a terminat nunta//

[Dar la săptămînă ?]

da/să dușă/j^oi să dușe la...tătăl m↑irăsi zis//și la săptămînă să dușe la nași-so care i-a cununat//cu [k] tot așa cu cinste/cu pl^oc^o zis/dă nu ma au lă^utar↑ atunc//numai tineri și cu neamur d-ali lor//cu părinți...ginerlui să dușe la s^ocru zis/la tat-al mirăsi//j^oi//și duminică să dușe ăi tiner↑ la nași-so//

[Aceeași]

cînipa

cînipa ie și ea cam prentențiuasă//ia să sab locu/sau să-l ar↑/și să-l mărunț↑^ej↑ b^yine//și dupa ce-l mărunțim b^yine/sămănăŋ cînipa și...iar îl înveliŋ cu-o grebluță cu ceva/și ma↑ punem și pae noi pă ea așa un stra dă pae/că z↑ĉ^eaŋ că să nu vie pluaea s-o bată rău/și niș păsărli să n-o găsas^că//și [ɛ] mai sedeam pă lîŋgă ea cîn [k] ia cîn îŋcolțea imediat ^o trăgea vrăbili//e ! dup-aia ia răsărea/să făĉea mare/^uit̆e-a veni mașina[1]/și...să făĉă mare/acuŋ s-aleĝea știț↑/și ie ș↑ dă vară cînipă/și dă tuamnă//cîn...să [ɛ] făĉ^e'a dă să scutură fluarea la aia dă vară/trebuea culeas-atunc/să făĉ^e'a bună/dă culeș//intram ș-o culeĝ^eam ^o făĉ^eam mînuș↑/culeĝeam/acu ce mai ^erea top^hită rămasă pă j^os/n-o mai găseam pă tuată/și ^o culeĝ^ean frum^os/o mai

1. Subiectul vede prin fereastră microbuzul cercetătorilor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţînéam fo dóo treĭ zíle/-ĭ rrecán rluáreea áea/ş-o băgán la topít
//[ɛ] pa cleşt^{i}/^{u}o ţînéán treĭ zîle ĩ lac//şî ^{u}o scoteán la úrmă//
dup-áea rămîneá álaltă dă tuámnă//áia ^{u}o lăsám pînă maĭ pă tuámnă/maĭ lăsán fo treĭ săptămîn după áea//pînă să coĉeá buábili ĭi/
5 sămînţa//^{u}o culeĝ^{e}án şi p-áea/^{u}o...făĉ^{e}ám tot aşă/ş-áea o făĉ^{e}án
glúgă/ş-o lăsán fro treĭ săptămîn să putrezeáscă bine/ca să să
fréĉe să eásă sămînţa//şi rămîneá áea [ɛ] dă pă j^{u}os/îĭ spuneám
bobírĉ//ĭ-adunám şi-ĭ făĉ^{e}án znópi znopi-aşá/şi-ĭ topiă şî p-ăea
/da aşá maĭ dă ştim^{i}/da n-ăvea fuiór//şi...^{du}p-áea ^{u}o frecám/îĭ
10 scoteán sămînţa/ş-o băgán to la top^{h}i şî p-àea/da áia ^{u}o lăsám
maĭ mult//^{u}o saptămînă ^{u}o lăsám/că şti ĭeréá timpu maĭ réĉe dă
ţuámnă/pînă să top^{h}iá/nú núma treĭ zile//după ĉe-an top^{h}it-o/^{u}o
scoteám/^{u}o uscám/^{u}o meliţám//îĭ făĉ^{e}án fuiuáre/...după ĉe-o meliţám/pă úrmă urmán s-o dăn la dărác//[...]şi scoteám frúntea ĭoĭ/
15 fuiuárli zis/şî rămîneá ştimu-ăla maĭ...prost/ăla făĉ^{e}án dî ĭel...
^{u}or umpleám ^{u}o pérnă/^{u}or àlĉevá/rămûneá p-acólo//tp-áea torc^{e}án/
făĉ^{e}ám f^{h}íre//pîză sau ĉe-aveám nevóe/dă făcút//dî ĭa//

[Ce faci din ştim ?]

procób/dă puneám în cărúz^{i} dă [k] în cărúţă dă puneán ĉeri-
20 éle/sác/şti ? ţăsút aşá//urzeám î fui^{u}ór d-ăla to dă cînipă/şî
băteám ştim d-ăla-ndrugát//

[Aceeaşi]

întîmplárea şi cu fáta şi cu băĭátu

cũ ăl máre/^{i}ereám plecátă la sp^{i}itál la bucuréj^{i}/ nu ereă la
25 cîmp//mă dureá cápu/şi am plecá la spitál la bucuréşt^{i} acoló/an
stat fo dó^{u}o zíle//cînd an venid d-acólo/ĭo-aveám o suácră/maĭ bătrînă/^{u}o mătúşă/an lăsát-ō cu cophíĭi/doĭ băéţ^{i} aveám/p-ăsta
ş-în̂că áltu//şi ĭa s-a dus în grădínă să júmule néşte buruiă//co-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

phi^i i-a lăsát acĭ pîŋ cúrte//cînd î/cophílu-a loat o pisică-m bráţe/şi s-a dus c-a zis s-arúnce pisica-n lac//pisica s-a agăţá dă el şi l-a tras şi pă el în lac//pă pis [k] pă cophíl//dar î suácră-mea nu l-a văzú cîn a căzút ^el î lac//ce zise ea [ɛ] vi-
5 neá d-acó^lo dî la burián ce: "marinică ! ieşt^i acĭ ? únde eşt ?"// cînd ea să úită lac/iel işise dă la fúndu láculuĭ î sus//cumnátă-mea vecína d-acĭ/ireá şi eá în grădină//ia a-nceпú să ţîpe/soácră-mea //"^iuánă ! cophílu-a scăpát în lac"//áea a sărit îmbrăcátă/... după iel î lac//şî l-a scos şî l-a-nvîrti dă phicúare ş-a işit
10 ápa dî iel//a stat ameţit/cît o f^hi stat/că io n-ă fos să-l văz// şi şi-a revenit/s-a făcú bun/ásta dă ^reá acĭ^ie//ē/dúp-áea şi noi d-acó^lo dî la bucuréj^i/că fusésẽ la spitál/ne spúne-ntîmplárea/ce să mai zicem/b^iine c-a scăpát/n-am mai zîz nimíc//

cu fát-acùma să vă spun//fátà/^iéreám acĭ-n casă torcêám néş-
15 te línă//şi să dúce ia pă la néşte vecín^i/pă la níşte cop^hii//cîn ...v^iine d-acoló/aveán zéce lei că să ea neşte píine d-acĭ dă la coperativă/venea la un ki^uóş pîine//[...]

da ea ce [r] ia ce ^zce/"mămícă" ce/"dă-m báni/c-a veni pîine la nea cornél"//

20 "lasă-i fa că mă duk io"//

"nu/dă-m báni că mă dug mă duc"//a lua báni şi fuj^i pă ^uşe/ afară//

acú io stam tăman acĭ pă pàtu-ásta/torcêám//

să ^duse la cumnátă-mea acĭ/ce că "lelícă/hai să luom pîin^ie"//
25 da áea ce "nu mer fă că" ce "am néşte f^hire-n tuc/şi să le văpsez^g/ n-am pă cine lăsá"//

acólo ma ^ereá ^uo mătúşe/cicá "dú-te ^iuánă că" ce "dau io cu bătu-n f^iire"//

să-ncálţă áea pă gol cu s-o fi-ncălţîn/ şi iése-n suseá
30 acĭ//acĭ î suseá néşte tractuáre oprite lanţ/pî la sfat acĭ şi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pînă-ŋcoá//ɨéle-a trecú dîn tractuáre/şî s-a uɨtát înŋcoá/la vále dă maşinǎ/da-ŋcólo nu s-a uɨtát//şi cînd î să treácă [k] fáta maɨ répĕde/áşa maɨ bătrîna cumnátă-mşa a rămás î urmă//alált-a-ncepú să ţîpe/şî mɨ-a-ŋcurcá copíilu/şi s-a-ntórz dîm párte-ăşa/taman îm bótu maşíni/ălşa dă veneá-ŋcoló//da atît a foz norócu/ că maşina íreá cam î oprít/că să da femşa ásta joz/ vecîna d-aîci //şi a trecú péste şa//maşina//péste fátă da vezî a apucát pă jumátşa ɨeɨ/ş-a rămás î úrmă//apucáse d-aij dă ruóke/şi-ɨ jupuíse tuátă piélşa dă p-um phîcuór//

şoféru îce să maɨ zícă/îce "am înŋcurcát-o"//

cîn s-a da jos/cumnátă-mşa a luat-o c-a văzút-o/da îce să-ɨ ma fácă/ɨereá de !-n neştíre//cîn am văzút-o ş-ɨō/am văzút-o dăp-áşa//

ă venît aîci îce [r] "îşe-aɨ fa ?"

îce "phîcóru/phîcóru"/

da mă gîndeán zi/ "p-aiş te doáre ?//

"nu mă duáre//

noɨ am venit ş-ă loat o maşínă mícă/áşa a rămás în drum// ş-am plecá la spitál//acólō la spitál ne-a băgá dă urgénţă/ɨ-a făcú néşte ijécţi/-a vent î şi miliţiánu d-aîci/a maɨ calmát-o/o dureá rău/ereá phîcóru rub d-aîc[1]//şī...an stat acoló..uo săptămînă cu şa//c-aîci că e rupt/aîci că nu e rupt//a venî şi şoféru-ō-la/l-a adús miliţiéni/îce să maɨ zică şi ɨel ?//îa că plătéşte/ cît o fhi/bine ca [ɛ] s-a-ntîmplát aşá...//ş-am venit ɨar cu ɨa-ndărăt/doctoru că...nu ɨe rupt/ă stat o săptămín-aco[1]ó/nu e rupt//

[Aceeaşi]

---

1. De la genunchi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîm mare mortu

aîci-şă cîm mare mortu/îl î fáce [k] îl scáldă-i spunem noi/i fáce ba^e/îl îmbracă frum^os cu ce-a spus el că să-l îmbrace dă cîn trăia/îl î púne-m pat/îl aşază frum^os î/să stea frum^os şi mînili/şî să nu f^ie cu gura dăskisă/-l leagă pî iş pă la gură...//şi...dup-aea...îl ţîne şî pă el...uo zi/duóuo...// dup-aea vine timpu să pléce la biserică//la biserică îi fáce batiste/pătruzeşpătru dă batiste/aşá să fáce aîci-şà//ē/ş-ap [k] tp-aea vine pop^i/şi-l ea/şi mérge la biserică//la biserică-i fáce...zlújbă/-l bágă-m bisérică/-i fáce zlújbă frumuásă/îl [k] dă batistile-astea dă le áre aşá/le dă pă lă lúme/le-mpărţéşte/ cum să spun ?/şi după acéea mérge la mormînt [k] la groapă//acólo la grupapă...îl î...púne capácu acoló pă el/ [ɛ] dîp-aea îl púne pă néşte fúni/i dă drumu-ŋ grupă/-i tráge p^opa cu sápa/şi zlujéşte-acoló/şi p-úrmă vine uámeni-eilánţi şi-i fáce m^ormîntu// e/dup-aia-i fáce p^omână zis/că zisărăs să spun pîn la şas săptămîn//după cé-l îmormînteáză/-i fáce-atúncea pomana dă... dă-mormîntáre//dup-aea vine ă dă trei zile/la trei zile după cé-l îmormînteáză ălţă pomană//dup-aea ie la no^o zile/aşá scri^e cártea/ălţă p^omână/şî dup-aea lă şase săptămîn^i//şî ap [r] apăi dă juma dă an/şi d-ũ an/şi astea e [k] să fîrşéşte tuate pomeni^le/că şase pomen trébue să să facă la um m^ort //

[Îi cară apă ?]

da/i cără şi ápă//îi dă una d-atúncea dă la [ɛ] p^omana dă trei zile zis/îi dă ^o ápă/şî una i-o dă la ă dă şase săptămîn zis/ă máre//dóo ape/îi cără// [...]

una ^e ápă mică/şî una ^e ă máre//ă mică e ásta acuma dă la pomana dă trei zile/^e apă mică//şi a máre i-o dă lă şase săptămîn^i//şî aia márea să dă d-ezémplu cun s-ar da acú la joimár^i

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pînă-m paș[i]/și să dă drúmu la m[u]oș[i]/númai atún să dă ástea márli/ la zililę-ástea//da al[i]lánte să dă meréu dăpă cé muáre m[u]órtu/ î uórce timp ar fi//[...]

[Cum e la joimare ?]

ie [ɛ] pomenírea m[u]órților/o zi/i spúne jóea máre/joimár[e]// și dă pînă-m paș[i]t atúncî-șà/și atúnc e p[u]omenírea muórțil[u]or/ ziuă àea zísă/și d-atúnș[i] să dă ápile-ástea márili/la muorț[i]/și să dă drúmu luor la m[u]oș[i]//ș-álea m[y]ícili să dă uorcîn ar muri muórtu/-i atúncea după p[u]omána a tréia [k] dă trei zile-i dă ápa mică/îi dă s-o cáre//o dă la o fetiță/și i-o cără șase săptămîn[i]/ fetiță àea//și cîn îi dă drúmù/îi dă fetiți èle[e]a m[i]ica un coșu- l[i]éț/d-ásta dă nuiéle/[u]o bázmălúță/și uo găleátă//puate-i mai plătéște ș[i] ceva ban[i]/dăpă cum ie uómu...cu p[u]osibilitátea lui//

[Cum îi dă drumul ?]

să dúce la o ápă colgătuáre/la puot[u]ób[l] zis/sau cum [k] dîmbo- vița/cum ar fi//și...ă púne-acoló uō m...glebějúță așá mai ușúre/ nu castrón/c[î] să d[u]úce la fun[t]/púne-n ia néște tămîié/áre un î b[î]ăț...așá dă alún/cáre-nsemnează săptămînili pă el/ști/cîn cără/ fáce néște s[e]émne//și-l rúpe-n trei/cu néște tămîie/néște c[u]o- vrîg acólo/și cu [k] îi dă drúmu pă gîrlă//

și-ntreábă fát-àea cîcă /"iej[i] mártoră c-ai cărát ápa lu cutáre ?"/dă trei uor[i]//

ș-áia cîcă "da"//

și-i dă drúmu glebejúți/și...pleácâ pă apă//ástea [i]e [u]ob[y]i- ceurile/-acú uo hi cevá/n-o f[h]i...//

[Aceeași]

---

1. Numele unui pîrîu care trece prin sat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Î seára de ánu nou

pun punț//dinaínte nē pregătím de o farfurí^e frumúsă/ o batístă/o flúare dĕ m^yiréásă/tel î/busuióc î/și mîn cărur din ástea/prăjitúrī/ce vrei ca să pui pă farfurí^e/după cum la car [k] ce băéat î vrei ca să dai púntea//șī...pui parfúm/o sticlúță dē parfúm/o [k] um pieptene/uo oglíndă/și...la dóoșpe nuáptea/... o pui undĕvá/î p^hitítă/și băéatu víne ș-o cáută pînă o găsește [!]//și o ia iel/mănîncă cē-am pus acólo/ia iel tot//

[Dar alte obiceiuri ?]

duar î dóo buábe de grîu/să le pun într-un givéș cu pămîn/ și să numésc ásta ie...m...băiatu/ásta care vreau io să-l éau/ș-ásta ie [k] sînt ieu//și dácă cresc amîndóuo odátă/înșeámnă că l iau/dacă nu/înșeámnă că nu-l iau//

sau ū...să te duc Î seára de ánu nou la bou/în [k] sū grajd/ la bou/și să dai cu picóru-n iel/să dai cu picórū iel și...să vez cîn să [k] cîn te măríț//dai cu picórū iel/dai uo dátă/dácă nu să scuálă-nseámnă că nū te măríz la ánu/dai dă dóo or/înseámnă că nu te măríz nij la doi an/și dacă dai dă trei or [!] însea [k] și să scuálă-nseámnă că te măríz la trei an//

matéi niculína
șáptisprezèce [ani]

692. HULUBEȘTI

(jud. Dîmbovița)

Culegere: 1970; CB, RP, MV; transcriere: MV

[Porumbul]

brăzdán locu/dam trei brázde/-a tréia brázdă puneám rîndu dă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

porúmb/şi merẹu la treị brázdẹ-aşá//plúgu ará înạ^ínte/şi p:^ombu-l punẹá la treị brázde//cî̯n ̯făĉá treị brázde p-o párte-l punẹá/ p-áị̯lantă ị̯ár îl punẹá.../dùp-áẹa răsărẹá/...dácă nú ̯răsărẹá bíne-l cîrpị̯ám/

[Era mai scăzut el .][1]

dùp-áị̯a-l cîrpị̯ám/îl maị̯ lăsám ĉe-l maị̯ lăsá^d ̯să rîdicá aşá d-un lad ̯dă mînă maị̯ bíne/...îl cultivám/^cu cultivatóru c-un ̯cal/ sau cu boị̯ cu ĉẹ-aveám/...dub-áẹa a^b ̯ăị̯ l ̯săpá//lăsám númaị̯ treị fíre/...dóụâ/dûpă cum ^ierá lócu dă putérnic/dă bun/...săpám prá- şî la-ntí/práşî la ̯a dóụa/...şî^-ásta//

[Cum îl culegeaţi ?]

cu tótu//cu tótu//àdică ̯nú/-l rupẹ́ám în túfă/nu ca acú// acú-l culégẹ...pă porúmb din túfă/rămîne [k] îl ̯ẹa curát//atúnĉ îl culegáŋ ̯cu t^útu aşá cu fóị̯ cu to^t/âl rupẹám//a^du ĉẹám îŋ ̯cărú- ţe acázẹ/acáz-îl făĉ^eáŋ ̯grămádă/îl curăţám//

pîrvu neculáe
şàizĕşipátru [de ani]

ţăstili

[Cum se face ţestul ?]

ţăstili ? cuŋ ̯să fáĉe ţăstili ?//adunăm păm̂ín ̯dîn treị̯ [k] dîn nó^uo lócur^i/şi ne strînĝáŋ ̯la ũ ̯loc tụáte/şápte ụob ̯muị̯ér^i/ şi-l lụã şi-l călcám//punẹám báligă dă cal/...ĕ...maị̯ nisip^úos aşá...//dăpă ĉe-l făĉẹám îl bătẹám bíne-l bătị̯ám/nẹ-apú^can ̯şâ-l făĉám aşá...pă...pă fụrma luị̯ dă...dă ţăst//le punẹám to ̯la rînd/ şî pî́nă pắ dăpắ áẹa/dăpă ĉe maị̯ să uscá vo cíteva zíle/-ị̯ făĉám ̯ î...venẹám aşá/îị̯ făĉẹáŋ ̯gá^ură cũ...cu [r] cu ĉe [k] aşá cũ...o ̯ áẹa lúŋg-aşá î ̯ị̯a//c-ũ ̯lịemn aşá nú ̯ş ̯cum îl făĉẹám//ũ l^iemn maị̯ [ɛ]//

1. Intervine un consătean prezent la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş p-ŏmă-l scobiám//îl scobiám pă ormă/dăpă ce făcem//

lica stroie

şaizeşînoo [de ani]

cu lupăriia ásta

bîntuiá lúp^hi//bîntuiá lúp^ai grozáv//pă úne veneá lúp^i ? vreneá p-a^ic^i/simţeá uo...jumătá dă uóră linişte/şî veneá şi intra pă portiţa ásta mica[1]//felinárli púse dă júr împrejúr/aiic^in.... în curtea ceapé^ului[2]//^s cîn simţeá moméntu/hap/în lua um miel// plecá cu iel.../auuzeán la ^uo zi uáea zb^erînd...//"măi ce să áibă uáea cutáre ? dă zbiáră"//cîn o cătái uáea uáea forţátă la ^uúger//nu ^ie miélu uóii !//únde ie miélu uói ?//ce s-a făcu cu miélu uóii ?//că nu ^iezistă miélu//dă-i/sucéşte/-mvîrtéşte/nu iie dom[le] !//luo únu/luo doi/luă trei/..."ia să fácem noi gárdă a^iic^i// să strîngem pă toz" zi[c]//"să kemăm/să anunţăm/că...dispáre dîn.... dîn túrmă"//

strîngem vro şáse şápte vînători/şî conjoră curtea//băgăm a^iica do^uo puşc^i îm partea ásta[3]/púnem pă...sála sédului púşcă//băgăm la...spáte-acoló iar puş^c/v^yine lúpu dom[le] !//la ^uóra dóuăşpe nuáptea v^iine şi íntră pă portiţa mică//ăştea doi/dormiáu îm magaziie/doi//áltu/iera atént^c //fiind atént^c /cîn^d íntră lúpu...în cúrte iel bătea dîn pálmă[4]/veneá ş^î bătea dîn lábă/ca să nu să spérie uóiili//lé făcea aténte//uáea venea-nspre iel/...binişóor/ s-apropiié/...şî-l véde únu/şî dă iel//c^în a dat î iel în lup/gáta l-a omorît//^s scuálă ş-ăilánt^i/pac pac/iera um pietrói/o bucílă d-álea már^ili...în cúrte-a^ci/s-aşeáză pă bíl^ile-àlea c-a zis că ie

1. Înregistrarea se face peste drum de sediul CAP; gest spre poarta acestuia.
2. CAP = Cooperativa agricolă de producţie.
3. Indică locul din curtea sediului CAP.
4. Subiectul bate uşor cu palma în masă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lúpu//da lúpu sar [k] trăversáse ulúca/şi venise şi picáse-aîc pă pódu ásta[1]//îl ştiie propiietári d-aîc//îmvărsáse aîi o táiniţă dă sînge/ca vro...jumătá dă kilográm dă sînge jos//şi-o ia pă vijóiu ásta/ş trăverseáză gîrla/să úcă spre bogáz[2] lúpu//n-a picát !//puţîn a stat anémic/ca zăce minúte//că iei dácă insá répede..du pă puártă dîm partea ásta[3]/d-îi deá-n lup aîi pă...pă pod// lúpu ş-a reveni şî...ş-a lua diréctia//l-a cătá vro dóo zile/şi a tréia zi l-a găsit picát acólo-n...sus//

ne mutăm pă úrmă...mă mut aiîc/vizaví la creáţa[4]/une-i stáţia aîi dă rátă[5]//

[La capul comunei.][6]

la cápu comúni//aci mái periculós/mai al drácu//aîi mă atăcá iar grozáv dă tot//ieran şî-n cîmp//ne mai skimbám mai plecám

[Timp de vară.][6]

timb dă vára/veneá pîm porúm[b]//vinea pîm porúm tîrîş//mai plecám acásă dă mai luam...mîncáre d-acás că nu ieran dăpárte/...ş c-în veneám...l-auuzeám: jáp ! jáp ! la púnte//ş-aîi tot aşá fácem// iar să facem páza//vyine miliţia/erá préda atúnc/miliţián[7]/şi ierá cantína lă

[La canton.][8]

la cantón/şi ierá...nea górge ásta dáscălu//ásta şti nu prea dideá iel voie-atîta ştii/să fiie iel î...iél ierá primu//erá... vînător dă meserii iel//şî miliţiéni s-aşeáză aîi pă şanţ//io dormiám îm pat //[a]veám um pat acoleá şî...cu acoperi[j] dasúpra//

vine miliţeánu če..."nu ne lásă nea górge ca să stăm în...pă

1. Indică podeţul din faţa sediului CAP, aflat peste drum.
2. Bogaţi - comună învecinată.
3. Indică poarta sediului CAP.
4. Numele unei sătence.
5. Autobuz care face legătura între localităţi; un timp, întreprinderea respectivă de transport s-a numit RATA.
6. Intervine informatorul Pîrvu Nicolae.
7. Se adresează informatorului Pîrvu N.
8. Intervine gazda.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

rînd cu ĭel ac^{olo}//şî noĭ" ĉe "plecăm pîn lā...cantină"//

să úĉe-năpóĭ/să úĉe la cantínă ĭel/víne-napóĭ//p la uóra u^{ĭ}úsprĕzèĉe şî ĉevá//^{ven}ind înapóĭ/v^{ĭ}íne la pad la míne//

"măĭ neculáĭe !"//

"ĉé ĭe dom^{nu} şĕf ?"//

"dóuă neguréţe" ĉe "a trecú^{d} dîn pártea dîn...dîn pàrte-áea/îm párteа ásta//ĉe să fiie ástea ?"//

zic "taj dîn gúră că ĭe lúp^{h}i//ăştia-ĭ lúp^{h}i" zic//"ácù tré-buie să apără lúp^{h}i"//zic..."staĭ jos !"//

stătú jos acoleá lîngă míne/nu dureáză ca zéĉe minúte/şi păc[!] păc ! auúz pă...neá górge dîn cu púş^{ca}//

"fereálă că" ĉe "l-am luat !"//

ĉe să ĭeĭ/că...nu l-a luat/pă lup//a dăt î ĭel/l-a lovi pă lup/a plecá cu porúmbu...grămádă/tîrîj/bắltă dă sînge//da un^{e}-o fi picát/...dumnezó să-l ştiie şî ála/un s-o fi dus//

cîn ĭel l-a lovít.../prima nuáptea-mpuşcát pisíca créţiĭ [!] a zís că-ĭ lúpu [!]/c-a veni pisíca pă şanţ [!]//ş-a ^{dat} şî-n áea vro pátru fócurĭ [!]//

"ĉe ĭ-eĭ făcú mă fi ĭ-ar... ?"//

ĉ^{e} "pă ĉe ! n-am văzú/că" ĉe "dac-am văzút urékili drépte şi ió ă zis că" ĉe "víne tîríş"//a că [k] ĭel a crezú şánţu adînc/şi ĭa veneá...pă şanţ//şi ĭel a zís că ĭe lúpu cîn a venit ş-a dat întiĭ...în pisícă [!]/şĭ pă úrm-a dóua nuáptea dat în lup/ĭel//

s-a termená^{t} şî cu ásta/s-a dus//n-a maĭ dat lúp^{ĭ}i p-acoló//

ne mutăm la gúra pórculuĭ[1]/la gúra pórcúluĭ aveá pă fíi-so/măĭ speĉiál vînătór ca ĭel//ĭéĭ...dă mişĭ copiĭ a avút puşĉ în casă/aşa s-a pomenít î uámeni-ăştia//

dormíam cu nevástă-mea/...în mijlócu uóilor pă...pătură

---

1. Nume topic: izlaz în perimetrul comunei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

j^uos//în ă...m^i-ijlócu tîrli//dormînd acoleá/ş^î al ĉobán/ín áltă tîrlă//ş-aveám vro treį cápre/...ba nu !/ĉinş cápre//aveán ĉinş cápre luáte dă la có^stea lu căpriĉél să le ţîu îm...în uoį aşá/dă ...să-ŋgráşe//căzătúrîl-élea d-atúnĉ įárna cîn î...le luă įel tîríş/le luoséi^l//ş-aveám pă gavrílă//įo a^uzíį pă gavrílă "dú !"// a sări lúpu-n tîrlă/a sări pestę įel/şi mi-a luat cápra/dîn tîrlă// n-an şimţi nimíc/nu s-a sperįá nu nimí^c//

dimineáţa cîn mă scol şî dau ruáită pîn v^yíte/că įerá-ntunéric/béznă/nuáptea/ĉē ! ca-ŋ cîmp/la felinár//

"măį mitícă" zic/"įe númaį...cîteva cápre/úneį-į cápra cutáre?"// "măį neą neculáe"/ĉe "leą-am băgá toáteį"//

"mă nú įe cápra mă !" zic//

ĉe "įo toáte leą-am băgát aíĉ"//

"nu ^ie nimí^c !//įa lás-o drácu"7//

plecáră vyítiłi//plecă vítili la [k] dúpă ĉe leą-am termená múlsu dă leą-am muls/an da drúmu la víteį//án da drúmu la víteį pă ^izláz/păşuneáză/"įa să dau įo tîrcuále p-aĉí să vedém"//o įau pă pártea stíni p^î la tîrlă p-acólo/o įau pă o arătúră/dau dă úrme/ dă lup^ //"ē !" zic/"a veni lúpu ş-a luat-o"//nu să véde nimíc//

dú-te/dú-te/sucéşteį-te/...învîrteşte/...acoló níşte ĉor^i/ dasúpra//într-o...în cuádą dă vălcą//"măį ĉe să fię cu ĉór^îl-èleą acó^lo ?"//cîn mă duc dasúpra acoló/maį găsésc um pétic dîn cápr-atît^2//"ă ^ă !" zic "ásta ^ie cápra//s-a dús capra//a mîŋcát-o//ásta a fos cu...cápraį"//

ĉe să fáĉem ?//zic "acú m-atácă rău !"//zic "s-anúnz vînătoru ástaį/pă auurícă"//

îl anúnţ pă auurícă/vineą-a^urícă la tîrlă/"băį neculáe" ĉe "dăĝeába staų aíĉ//că" ĉe "įa şî cu míne"//ĉe "nu îl văz şi... n-aį cuŋ să daį ĩ įel aíĉ//da" ĉe "maį bíne" ĉe "^urmărés pă már-

1. Se adresează informatorului Pîrvu N.
2. Gest: indică dimensiunile peteculuí (cca 5o cm).

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĝineą pădúrị"/...ị̆ĕl//

"măị̆ ąụrică pă úne crezị̂ tu/urmăréşte-l domle//ụrmăréşte/că" zic..."vyine dă sẹ̈ără dă seáră vineą-aîĉ"//

ùrmăréşte ăla/uo seáră/dọo/...treị̈//nu să ivẹą nimíc !//ị̆a púsca şî pleácă pîn pădúre/ị̆el//şi ị̆erá o buruliţă dă pluáie/mărúntă//şi cun dă dómle/îị̆ dă dă úrmă//dă úrma lúpului//mérĝe dăpă úrmă/mérĝe după úrmă/mérĝe după úrmă/mérĝe după úrmă/pîn-a da dă vizuínă//ástă...nu ị̆erá dăpárte vizuína dăcît...să fhi zis aşá vro...patru kilométri dă tîrla mẹa//a lupụáiĉi éştią//cîn să dúĉe acoló/nu să símte lub nu să símte nimíc//dăcît ị̆el ascúltă cu uréka-n î [k] la vizuínă/cîn ascúltă cu uréka la vizuínă/aúde kerţănind/îm vizuínă//puiéndri micî/căţăláşî/micúţî//

îş cáută ị̆el un adăpóst acoló/...în î [k] să nu vádă lúpu cîn vine sau lupụáica//într-un bolduléţ acólo-n stúfurl-ẽlẹą//...şî vine lupụáica dómle !//vine lupụáica la uo jumá dă ụóră//bălăngăneá úĝeru ei//şî [ɛ] uo ĉozvîrtă-ŋ gúră dă căpră//ị̆el dăpă cum a spus ị̆el...c-a lăsát-o d-a intrát înnăụúntru/...şî pă úrmă/cîn a îşit afár-a dat î ị̆a/cu púsca//da ịo nú cret c-a maị̆ lăsát-o să íntre înăúntru/ị̆el a şî da direct î ị̆a//c-a-mpuşcát-o/am văzût-o tőz noị̆/am fost acólo şî...am văzút-o toţ//

în timpụ-ăsta a işit treị̆ puị̆ dă lup/d-ăị̆a micúţị̆/şi ị̆-a lụa şî p-áị̆a/pă púi ăştia dă lupî//lum [= luînd] p-ăşteą...îị̆ ị̆a vyiị̆ aşá toţî in â ĝeántă/vine cu ị̆eị̆ acás îị̆ dúĉe-acásă pă púiị̆i dă lup/şî cu pị̆élẹa lupụáiĉi//şi ị̆a un â uom dîn sat/şî c-un copil mic//şî sápă la gúra vizuíni//să pîn la gúra vizuíni ca să íntre-năụúntrụ//dup [k] să vádă dacă maị̆ ị̆éste puị̆ înăúntrụ//...săpînd acólo-năúntru/a băgá copilu-năúntrụ !/î vizuị̆ínă !//nu să maị̆ aúde copilu !//...nu ma ị̆e copilu !//"băị̆ cutáre/băị̆ cutáre"/copílu s-a uz înăúntrụ-acólo//c-acólo cîn íntri-n

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vizuínă/...aşá staiᵢ[1] ca-n...ca-n cásâ/aşá ieste cum ieste [ɛ] aîca/şi lărĝime şî frumós înăuntru ieiᵢ//

[Groapă, cum !][2]

gruápă/da aranját/şti/frúnză frumós//

intră aurică după copʰil//a intrát aurică după copil ! înăuntru [!!]/că dácă să-ntîmplá să fi foz lúpu-acólo/-l mîncá pă copil înăuntru//că el spusése c-a-mpuşcá şi lúpu/da nu ierá adĕvărá/că dacă împuşcá şî lúpu şî lupuáica/nu maiᵢ intrá iel după copʰil//dácă ierá sígur dă lup//şî pîn la úrmă/a intrá după copil//copilu cătá...púii dă lupʰ...pî vizuiínă p-acólo cu laterna//nóuo puiᵢ dă lupi ă scoz d-acólo/nóuo puién^dri//a lua douo mi şápte súte dă leiᵢ prémă iel/pă...púii éştia dă lub d-acólo//

[Pe capra dumitale !]

da/ĕ! pă mîncásĕ vro...douo treiᵢ mîncásĕ//puteá să răpúie ieiᵢ múlte/da...stăteáiᵢ dă pază/stăteái.../da te maiᵢ prindeá somnu/cutáre/că ielᵢ prinde momentu/în timp cîn e linişte//...în álfel nu/nu te strícă//cîn ie linişte iel atúnj tĕ [k] să repéde şi atúnc is fáce...prádă iel//iel în zéce minúte iel a făcú prádă... dă úrlă pămîntu !//[...]

că ieram ă...aîca la purcăreáţa[3]/cîn m-am mutát îm pártea ásta îm păşúnea ásta după ce a spart...izlázu dă la noi/...tót aşà veneá lúpi/...şi cîn veneá lúpʰi/m-intră uói/în lua cîte-um batál/...î lua cîte-o...uáe/îm lua cîte-um miel...//mă hir-ar al drácu ! cum drácu mbă ? că...zic ásta mie nu mi să-ntîmplă/máre lúcru să-m ia uo vită dóo/da mai mul nu !//şî-m iau uŋ cojóc/pă míne/şî luăsésen şî permiz dă púşcă/dă vînătuáre//şi mă bag îŋ gard//iau cojócu dâ la górge//iau cojócu dâ la górge şî mă bag îŋ

1. Se ridică în picioare.
2. Intervine informatorul Pîrvu N.
3. Cătun al comunei Hulubeşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

gard acoleá/ieł î aveá o căţeá cu căţéi d-o ţînеá la barácă la ieł şi...stăteá sub ba[t]/şî plin dă púriĉ[i]//cîn pui cojócu pă mine/m-a umplú púriĉi//ĉe să mai stai tu-m pázá dă púriĉ[i] ! [!]// că ierá ca la v[i]izu[i]ină !//măi al drácu să fii cu cojócu tău/mă du[g] şî i-azvîrl cojócu//

"na mă fi[r]i-al drácu/cun stai mă tu aiĉi-şà ?" zi "că te mă[nîn]că púrici"//iŏ nú preа mă [d]ucán la barácă la ieł//"stai îm púriĉi ăştia aĉi !"//

"vére" ĉe "m-am îmvăţá cu ieí io"/în spúne ieł//

"să fii-al drácu şî tu şi ieí"//

n-ám putú sâ mai stau//"fă măi nea iuáne" zi[c] "fă ũ f[u]og máre-aîĉ//fă fócu máre dă tot "//şî luăséi púşca dîn fáţa barăĉi şî mă duséi lîngă foc/ş-am începú să móţăi//lîngă ăla/lîngă ĉobánu ăllán[t]//în[1]

în timpú ăsta...cîn am moţăit io lîngă foc/a şi apărút/lúpu// a venit/şî...în tráĝe un berbéc//l-an scăpá pă berbéc/c-an sărit ...répede noi ş[i] l-ã scăpat//

"ĕi" zic "dă diseáră-ncoló al drácu să fiie cáre mai înkíde [u]óki"//m-iau ũ scá[u]on/şi mă duc c-aveá ăsta porúmb pétre-al rusuaiĉi/ĝîner[i]li lu coinác/şi stau pă scá[u]un/în...băgát în gard acoló/şî...rodeán la...múgure dă fag/să nú m[i]i să fácă som[n]// luan cîte-um mugurél/să nu mişĉ...puţîn/ca să nu...fa[ĝ]nic o mişcáre la lup//teã [= stăteam][2] rodeám dîn múgure...//mi să părú miie dú pă scáon că vine o [u]úmbră//veneá o úmbră/veni [v]o [u]úmbră/ veni o [u]úmbră/veni úmbra áea-nspre uoi meréu merèu meréu merè[u] meréu/pîn-a veni lúpu în mijlócu uóilor !//

cîn îl văz pă lup/nu şti[i]ám meseria púşĉi ieu !/în...treaba ásta//púşca ierá púsă pă ĝenúnk şi io stăteám aşa[3]//nic î co-

1. Schimbare de bandă. Informatorul continuă fără ezitare.
2. Fără să se întrerupă din vorbă, informatorul se preface că roade din mugure.
3. Informatorul se ghemuieşte pe scaun, ridicînd genunchii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cuáşîlé rîdicáte pregătit...aşá pentru ţěl/şi un sîngur foc îm púşcă//bre ![1] cîn îl văz î uoi/à-nčepú să...[z]bûrleáscă cárneea pă míne//dă lub nu mi-e fricǎ/că ást-am...stat îm pădúre-ntodauúnă//

"lúpu !" zic//îl văzúi ţo dú pă scá[u]on//

Če să fac ?//săltái púşca binişór//[săl]tái púşca/ş[i]...săltái cocóşu la púşcă//cîn sal cocóşú la púşcă/ţáŋc !/...a simţi lúpu ! //s-a-ntórs înapói !//cît ai tráge dóo fúmur[i] dîn ţigáră dómle/a ven[it] lúpu lîngă míne !//la zéče métri dă míne !//m-a găsit tot f[h]iuóru-ăla...pă mine-atúnč cîn am văz lúpu [!]...lîngă míne la zéče métri !//nu-l mai ţau nij la uo[ig] la nimíc//în...drep púşca înspre ţěl/ţăvilí/le f[h]icséz aşá/ş le f[i]icséz îspre ţel ac[o]/la lup//of ! ş[î] cîn îi dau drúmu la cartúş/s-a rîdicá pînă-n ţaván lúpu//a vén[i]t aşá...în sús[2]/şî péstě cap//[n]čepú să uorăc[âie]/lúpu-acólo//

"górge" zic ă/"sai !"//

"lásă-l [b]ăi vére/n-a[u]uz[i] če [ɛ] uorăcăe ?"//

"ę/pân la [u]úrmă" zic "am împuşcá căţeáua"/ţeu//zic "a veni căţeáua dî áltă párte"/zic "an dat în căţeá"//

"nú e !"//

"felináru/hai să-l cătăm//úne să f[h]iie lúpu ?"/zic "trębi să fii-ačí-m porúmb/c-aíča s-a-mvîrtit în...în júrú ásta cîn an da[t]"//

mai veni ş-ũ vînătór dă la part [k] dă la băjásca dîn pàrteă-ái lántă/cîn auzí fócu dă puşcă şî uorăcă[i]itu lúpului/a veni ş[i]-ála//

"úneă-ai da neea neculáě ?"

"úiteă-aíčea an dat în ţěl"//

nú să vedeá picătúră dă sîngě/nu să vedeá...nimíc în timpu nópţi atúnč//dimineáţa am intrá la muls//[a]m intrá la muls cu nevástă-meea/múlsèrăm uóili/pă la [u]óra nou-aşá/cîn să şkimbá ţei/apa-

1. Pronunţă în şoaptă, oftînd.
2. Gest cu mîna, descriind un arc.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

re ş-ăla ia[r]//nu ştiám io meseri[i]a vînătului[l]/ásta/cum ştie ei[u]rmă/că să-l ei după [u]rmă//vine ş-él'a/să úită iel pă úne-an da[d]/mai mérse vro zéce métri-n[u] sus/[u]o mai ia înco[l]o/...să mai sucéşte-m pàrte-ailánta/hópa dă dă dîra sîn [k] dă sînge/a lúpúlui//

"băi nea neculáie"/če "vin încuáce"//

"če[i]e bă ioáne ?"//

če "úite dîra dă sînge...a lúpúlui d-az nuápte cîn ai dat î iel"//

a loát-o ş-a urcá pă [i]izlázu purcăréţi/p-[u]o línie dă coren[t]tîrîş tîrîş/ş-a mers un kilométru ş-a picát în...îm vale-ástalàntă//acoló an găsi[d] vro pátru tăiniz[i] dă sînge/cîn s-a răzbătút iel dă a murit acolea/ş...l-a luat unu şî l-a dat...la un vînătór în ludéşti//a lua[t] tréi s[u]te dă lei pă piéleea lui//

dumítru neculáe

pàtruzeşidói [de ani]

ierám în drágoste cu-o fátă

dúpă če mă...rîdicái şi io dă vro no[u]uşpe an dă zile zic/... ierám în drágoste cu-o fátă//fin[d] în drágoste cu ia

[Şi asta se spune aici ?][2]

păi če áre/dácă-i spui ?//

ş-aveán drag dă ea//dă cî [k] dă mij copi/dîn şcuálă//mi-abáte mîie/z[i]c "hai că să...fu[g] cu ea"//aveán lăutár[i] tot aîca la... ierá un salón la creáţa/aij la gúra butói[ului][3]//ierá particuláre ástea/salóan[i]le-àstea//şî noi băcuiám mai mult aîc/la creáţa/ba nu la strîmbu[4] băcuiám io mai mul lă salón îm párt-eilà[n]tă//şi viu/

1. Informatorul tuşeşte.
2. Intervenţia gazdei.
3. Butoiu - sat al comunei Hulubeşti.
4. Sat al comunei Hulubeşti, numit azi Măgura.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cum a^ude [k] táică-său prinsése dă f^ire/táică-su/că i-o fur pă f^i-sa//mă u^g la creáţa la salón/ducîndu-mă la creáţa la salón/nu să puáte//nu v^ine fáta//mă duséi/a dóua zi/iăr nu víne//mă-ntîlnés cu ia:

"mă dă ce n-ai veni mă ?"/

ce "nu m-a lăsá táta/a foz bă^út"//

"bíne//úite diseáră dau serátă io^ î sat//...la noi"//^zi "băgăn lă^utări la creáţa"/aíc in...brînzár^i^l /..."şî vyi şi tu"//

"bíne"//

iau lăutări/-i dau ăl^uea...um pol doi cît erá timpu atúnc/ca să nu mai dea...bal seára//vorbés cu propietáru/zi^g "nu mai dai tu bal şî-m dai míie ^orkés^ta/să cînte...seára"/c^î noi d^îdeán serate/...pă fiecáre símbătă sear-aveám serátă-n sat//şî ne distrám/adică ...băiéţi şî cu fétili dîn sátu cárē ierám respectivi acó^lo//

nú vine !//ce fácem ?//brişca ierá aranjá^tă/...ca să plecăm sánia//^hai că mă duc io la ea/adică...mă duc la nevástâ-mea ásta care-o am acu//^m u^g la nevástâ-mea acólo/mă servi ia c-o dulcéaţă/cum...să primeá băiátu cîn întră-n casâ//veni şi cumnátî-meo síle/bă^úrăm o ţúică acoló/

"măi florico" zic/io cam întîrziái vro doo uóre p^î la ea p-acoleá/nu să...puteá ca să mer să...ies ^imediá^t să ple^c//zic "tu merj^i la serátă ?"//

ce "da/finc-ai veni tu" ce/"mérgem"//

"bun"//mai stătúi cîn ō auzii//mai stătúi ca ^uo juma dă uóră/..."hai mă/mbracâ-te şi hai să mérgem"//

să-mbrăcă fata/şî...plecărăm//şi cu máică-sa//în timpu ásta/"cun să fac io mă" zic "să iau şi...pă verişoárā-sa" [!]//acólo ierá cîrligu mieu/la...verişoárâ-sa//

zic "ai s-o l^uom p-aíca pîn grădina ásta noi amîndói/...şi să

1. Cătun în comuna Hulubeşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mérgem îm pàrte-áea ca s te duș tu s-o iei pă ea"//

"hai !"/n-a ziz nimíca/ia mă știiá că sînt în drágoste cu ia//

né dsér îm acolea/acólo-i o bábă bătrînă/intră ia în casă/tot/ îi spúse ălea/cutáre.../tat-al fétii...băút acolea-n casă.../să dîdură ieli la vorbă/cutáre/și...d-afară să vedeá/cîn stăteai afără să vedeá în casă cum...umblá iéle-n casă-nnăúntru//să-mbrăcă șáea/să...fardisi/cutáre/șî..."hai dăvále !"//

plecăm//mérse ș-áea cu máică-sa//ieu/mă duséi répede șî intrai între iéle//lé loséi dă bras/și...né duserăm la lăutári//cîn mă ug la lăutári/propietaru cási nu ne mai lásă pă noi că să mai băgăm lăutári-n casă//

"nu să puáte neculáie să bagî tu lăutári la mine-aîc în că să"//

"băi nea gligóre/c-o fi c-o păți/că sucîtă că-nvîrti"

"nimíc !"//ne-a da la o párte cu lăutári//

ce să mai fácem mă acu ?//mă ug dăvále/la alt...uom//agólo ăla avea niște cocéni băgați într-o cámer-acólo/

"luas cocéni j dați-i afár ! fhii-ai drácu dă cocéni [!]/șî dazi répede cu măturа"//

da î ăștea cocéni-afără d-acólo-șà/veni șî propietáru ăla iar napói/

"bă" că "ce-m facî tu mii-aiica"/

"lăsă mă/că jucăm în seàra ásta/șî nu ie nimíc/cocéni-i băgăn la loc/...dîn...dîn cúrte"//

măturáră iei/și...intrárăm înăúntru//și ne-am apucá pă joc// joácă și joácă/pînă pă la douășpe nuápte/...ântr-una//jucînd/... în timpu ásta/vine...frati-miu ăl mai máre//ávoám frátile-ăl mai máre/și nécăsătorit iél//

[Nea Marin ?][1]

nén-to marin//io ieram mai...zburdálnic dă...dă mig io/că iel

1. Intervine informatoarea Anghelina Ioana.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nu jucá la ȣóră ș^{i} ȷo^{u} jucám/ȷo-l luaŋ cu míne şi jucá la ȟóră cu míne//că ȷo [k] treȷ sînt^{em}/ȷouȣ/costícă/ș^{î} cu marín//vení ăla:

"haȷ mă" ce/"nu maȷ mérgem ?"//

"bă nu să maȷ...nu să puátę"//

m-an da la joc/acólo//făcęá perníţe/cutáre/la...sărutăr^{i}/ce maȷ !/stăm aȷícî^{i} !//păn la última dátă/"haȷ să plecăm !"//

aveȣám únu pus...la ^{u}úşă/că să stęa la ^{u}úşă că să nu ȷásă buȟóȷu ăla cîn om plecá noȷ cu...sánia du pă loc//...vení şi îşîrăŋ cu do^{u}o fétę//îŋcă c^{u}-o verişȣáră d-a eȷ/îŋcă ^{u}o vecína d-acólęa//^{veni}răm acî/...ȷa/...áęa cîn văzú că plecă^{m} "ău !" ce "a furá pă surátą !"/vecína [!]/ș să dúce-nă^{u}úntru//un s te duş tu-nă^{u}úntru/că-nă^{u}úntru n-áveȣaȷ pă úne să maȷ íntri-nă^{u}úntru/că ȷerá áltu dă...ţîneá ^{u}úşa aícî/ca s-anúnţe pă máȷcă-sa//noȷ...ne-an suí la sáni^{i}e/ş-alelúȷa !/pleȣácă- năínte//

an luat sátu/-an trecũ pă la puártă pâ la ęa/am luat...línia gă^{i}inéştilor^{1} p-aícî/am loát...dă la creáţa/an luat ^{i}izlázu/...şi mîná !//úne să ne ^{u}oprím/ne ^{u}oprím pă...pîŋ gîrléni^{2}//ũ uŋk acólo "nu să poátę"//ũ să mérgem m^{ă} ?/haȷ la găéş^{t}/ȟaȷ înspre găéşt^{i}// ajúngęn la răţéşt^{i3}/la răţéşt^{i}...

"ȟaȷ să mérgęn la ^{u}úŋku"//

"ha^{e} !"//

ne-úcęn la răţéşt^{i} acólo/intrăm...acòlo-şa/úŋki-meu...ȷerá agén^{d} dă tutún/ásta/şî cam debíl ȷél//intrăm acoló/uo túşă/zburdálnică túşă-męa ásta !/...e^{r}a...fasonátă ȷa//ȟaȷ/ne ęa j^{î} ne bágă-ntr-o ^{u}odáę-acó^{lo}//ne bág-acoló/...kilomán cu ęa/dă-ȷ cutáre ...//staȣ pînă la zíuo//adică maȷ ^{i}erá vro dóo uóre păná la zíuo// la dóu-ore păn la zíuŏ/apáre ^{u}o jleȣápcă/...dă...după míne: taȷ [k] tát-al eȷ/um văr d-al eȷ/...îŋcă ũ uŋk d-al eȷ.../şî víne//ȷa/dor-

1. Găineşti - cătun în com.Hulubeşti.
2. Gîrleni - sat învecinat (com.Valea-Mare).
3. Răţeşti - sat învecinat (com.Crîngurile).

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mia//

zîc..."scual$^{â-i}$"//^{zic}..."uiți s-a^{u}ude ^{u}o gălăgiie" zic "taică-tu/cutare/...și toți^{i}" zic//"intră ăștea peste mine/mă ^{u}omuară dă bătai-acu !"//

nu prea aveam io teamă așa/...dă treaba ăsta//

ē ! ân timpu ăsta ea...i-a răspunz lu taică-su: "tată"/ce "aîca sînt"//

"bun"//

Își afar//^{i}și afar/dăskiseși și iou...fereastra/îi dăduși...îi aruncai fularu că să purtă fulare dă gît/pă...timpurle-alea//ia rămîsése fără batic în ca^{p}//^{i}și i-azvîrl fularu pă fereas^{tră}//l ea ^{i}ș ea șî-l pune pă...pă cap/^{i}ș pleacă cu ieși/vine-acas^{â}// [...]

[Același]

hai să ne ^{d}cen cu plósca !

mă du^{c} pă...pă strîmbu-m parte-a^{i}lântă la măgura[1] cun să spune//^{i}ș...agățasem o fată p-acolo/...ăi să viu înapoi/venean diminеața/taică-miu "bă...te omoară pîn sat/mor^{i}"/...ș-aveam um pretеn acolea//

zic..."băi tată cē mai la deal la vale/io mă-nsór"//îi spui lu taică-^{miu}//

"te-nsór^{i} bă ?"

"mă-nsór !"//

"păi pă cine vrei s^{â} ^{i}ei ?"//

"pă care-i vrea dumneata să-n dai p-aea ^{u}o eau//io mă-nsór ș-an terména povés^{tea}"//

taică-mio/io stăteán la masă cun stau aci/^{i}ș taică-mio...îm pat/iera...greuoi ieș^{î}/iera gras cînd ar fi fratē-mio ăsta

1. Măgura - sat al comunei Hulubești.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

costi[că][1] //îș ea iel bățu ș pleácă/iel cu bățu merĝeá-m mînă//să dúce și kámă pă nevástâ-mea ásta//á[co]//o kámă la un vecîn acoleá/ și discútă cu iel/vorbește cu iel acoló/

"de măi nea stáne/[io] l-aj lua/da" ce "iel nu prea juácă cu mine la hóră"//

"ei/táică" ce/...cáre să juácă [ɛ] să ea ?"//

ș hai să ne [d]ceŋ cu plósca ! hai să ne [d]ceŋ cu plósca//după ce vorbíră iei/...la...cum să z[î]că joi seara s[â] te úc cu plósca// iau și pă ásta care fu aci pă tîrbóc[2]/iau ș[î] pă dúră/pă marin ovréiu/táică-miu/fráti-mio/toț[i]/pleácă ne [d]úcem la [i]ei în cás-acólo//ne-úcem acoló/io ierá cam hîrîii[t] cu sócră-miu//iel...sócră-miu ierá ũ uom nervós/nu preā suferea iel trébur d-ástea// [...] și io nu vorbeă [k] nu discutá cu iel ! [!]//și iel tót așà ierá duz la cazáne dă făcea rakiu//cu [ɛ] síle [ɛ] fhi [k] băiátu lui știiă/treaba càre [i]erá//

ăștia-ntrebă /"bă" ce "să v[i][i]e sócru"/să viie...tát-al féti ca să vorbească cu iel//

vèni ăla/s-așează la más-acólo după [u]úșă cum éste [u]òbicéiu la noi într-un colț acoló la másă rotúndă j[u]os/și stătú la másă/și ...încépú să mănînce ce-i púse...nevástă-sa acō[lo]//mîŋcă/ăștea-lánț bea la țúică la masă/și...stătea//încépú ăștia să răsúfle:

"măi !" cē/..."nu ne-ntréb[i] la ce-am veni pă la tine băi ștefa[ne] ?"//

"da/să vă-ntréb"//

"úite cáre [i]e treaba"/

dóo-ntrebăr[i] a pus-o iel: "băiátu iéste m[i]g néfăcùt armata/ ...ie crud dă minte/și" ce..."cine ști[i]e ce fáce după ce vine

1. Fratele subiectului asista la înregistrare.
2. Porecla informatorului Pîrvu Nicolae.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

milit [k] dîn armátă"//...ce "poáte că să rentuárce/cutá^re/ásta ie" ce "iéste vórba mea/şi...dácă vrea să fácă/să fácă/dácă nu... //ásta-i"//

p-órmă zic..."pă ce mai stăm aíca mă ? hai să plecăm"//le spui lu táicâ-miu şî lă ăştea cáre ierá cu iei//

oăméni déte s să scuále/să plecăm//

cumnátu-mio síle "staz mă puţîn"//ce "tu nu-l şti pă táta că" ce "táta áre nervi şi iel nu poáte să súfér^e la trébur^i d-ás^tea?" //că iel niş ţúică nu bea/dácă bea um păbărél dă ţúică/^ora măre lúcru lă sócrâ-meu//nu obijnuiá bă^utúrli iel//îsă...ierá nervós iel//

"păi cun să stau mă ? ce o-nzestréz^i tu pă sór^î-ta ?"//

"păi" ce-"an discutát io cu iel mă"/z^ice..."şti^u io"//

"e^i dacă-i vórba că-nzestréz^i/m^iie-m fa^ş fuá^ie dă dó^tă//îm faş^i fuáie dă dótă/şî...ásta iéste...tuátă treábă"//

"e ! îz dau în cútáre loc púntū...dă pămînt în cutáre loc/îz dau um pé^teg dă pădúre-n cutáre loc/îz dau bútiia cutáre/...îz dau şase uoi/îz dau váca/...şî pă órmă la núntă/...să-z dau...dréptu dă núntă care éste...al sóru-^mi"//

"bun !/hae !"//

n-a foz nimi cu noi//mîine hai la analize !/hai după... ás^tea !//"hai dómle şî la analize !"//plecărăm/hai după lă^utár^i! //agăţărăn şî lă^utári//ne-ntărirăm pă núntă//să fácem núnta//

"ę !" zic/ieu//^ierám puştán zic/"băi ! să-i triméz lu só- cră-meo acúma la brădáş^i"/pătruzec dă brădáş^i i-an trimé^s/símbătă seára [!] "şi cu toátă zgîrcéala lui să sugíţe şi iel" zic//e/ tuáte liniilé le-am aduná d dă flăcăi/dîn tuáte părţili [!]//cîn s-a duz la ăla acóló la sócrî-miu/cē ! pîn la úrmă iel a pus/că n-ávea-ncotró/ce ? puteai să stai în î fáţa ^omului ca să nu-i dai ?//serveşte-l !//ce să mai !// [...] [Acelaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

unt

după ce să prindę lapteļe/strîngem mai multe mulsori într-o oală mai mare/şi după ce să prinde laptele/îl punem îm putinei/... şi-l bătem cu apă călduță/cum e timpu//cu apă călduță/şi după ce l-am bătut/iese untu ălă...din smîntîna aea şi...

[Din tot laptele? Nu numai din smîntînă?]

nu/din tod laptele/tod laptele-l bătem/şi dac-avem zmîntîni/ păi dac-avem smîntîni strînse/...bătem şi numai smîntîn li//aşa cum spusei/la brînza măruntă cîn să făcę/noi i l-am smîntîna//c-o pierdem dăbaba-n î zăruă//şi dac-avem smîntîn prinse/bătem şi numai smîntînle/dacă nu/...bătem cu tod laptele//

petre ecaterina
trèizeşi cinc [de ani]

şi mama a fugi cu tata

tata a fos şapte an d zilē cu războiu/cu concentrări/cu asta/a fost şapte zile în armată//şi [k] şapte ani de zile//şi iei ieraŭ priéteni deja//aŭ fost...priéteni pînă să pléce-n armată/după aea s-aŭ u...întîlnit cîn a venit în concédiu acasă/ dup-aeā...pînă să...cre că [ɛ] după războiu/asta nu mai ştiu pre-cis/cînd a venit el în concédiū/o lună dă zile c-aşa iera că iera războiu/şi...a fujitără la nişte neamuri la noi îm păişéni/ ...şi s-a dus acolo/a stat doo zile nu ştu cît/tata trebuea să pléce-n războiu//a plecat/mamă...deja iera...să mai ducă pe la mă-mă...lū...tătăl meu/şi...o iubea deja pentru că mama l tătăl mieu mămă-mare-a mea iera bolnavă/nu putea să să ridîce dim pat/ avea apă la...rinik pare-mi-se/şi îi făcă cadou în armată mama mea/

1. Cătun în com. Hulubeşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mînúș[i]/i-a făcú ĉorab[i] dĕ lînă/c-aşa[ĕ] era na^inte/[...]//[s] dup-a^[ĕ]a a^[u] vin[i]t acásă/au făcú núntă.../da n-a făcú[d] núntă aşá máre cum s[î] fáĉe-acúma//

angelina iuána

5 óptisprezeĉe [ani]

mi-ã rup clavícula

m-am dus cu scára...la măr/ierám în clása pátra//m-am dus cu scára la măr/am pus scára la măr/m-am urcát în măr să mănínց mére dulĉ//vára s[î] fa[g] mér[i]le dulĉ/prin iúni[i]e sîn c^[u]opte//m-am urcát 10 î vîrf/ierau u doi i...doi craĉ de măr/aşá să spúne/ş[i] cîn m-am urcát s-a spintecá[t] cu míne//şi am venít[ĉ] ...în cap printre crenĝ in cap jos/şi mi-ã rup clavícula aiĉ[l]...dreáptă/...atúnĉa iou... n-am simţi nimíca//m-am duz la şcoálă/un an de zíle...//vára/mi-a făcút[ĉ] máma bá[i]e/ierám mícă//ş[i] cîn mi-a făcú báie şi-a puz mîna 15 aíĉa[1] să mă trágă/me-ã simţit aşá un...ĉevá aíca că ie [k] iera dat...dĕ la...lócu lui//ş-aveám mîna rúptă//dejá io nu aveám... nimíca/nu mă supárá cu nimíca//cînd m-a văzú máma aşá/îngrijorátă/ ...m-a duz la spitál/cîm m-a puz la ráze/io aveáng clavícula rúptă//

cîn[d]...m-am duz la spitál/m-a ^[u]operát[ĉ]/...am vénit acás/-am dus 20 ĉertificá la şcoálă că nu am vóie s[î] fac [i]educaţia fizícă profésorú a spus că ĉē ! a fost operaţie/s-a vindicá[t]/trĕ s[â] fac educáţi fizícă//am făcút educaţie/şi...făcîn merĕu educaţie/mi s-a nĉeput să...supúro[i]éze operáţi[o]a//dejá nu să vindecáse bíne/io dîn dim mînă nu aveám vóe ni[s] să rîdic...o cánă de ápă//trebú[ĕ]a s-o ţin me- 25 reu aíĉa[2]//şi profésoru...nu ne-a ascultát/...şi...dup-áea...m-an duz la spitál iárăş[i]// [...]

1. Gest: arată clavícula dreaptă.
2. Gest cu mîna îndoită din cot: legată de gît.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi m-am duz la spitál la bucureşti/la grigóre alecsandri[1]//la spitálu de oáse//cîn m-am dus acólo-şà a spus/ierá o doámnă dóctoră fuárte amábilă/cîn nea s acólo/zîce "ce au înebuni să-s púnă clavicúlă de materiál plástic ?"//m-a internát acólo/şi m-a făcúd bine//[...]

am fost la máre un an de zíle/am foz lă...níşte uŋk d-ai mei din...lumína/...comúna lumína/sau sátu lumína comúna ovidiu nu mai ţin minte/nu reţín adrésa/şî am fost acólo/am stat cîsprezèce zíle/şi-am venít acásă//şî nu am nimíca//dejá trébui sâ mai merg îŋcă trei pàtru ani dí zíle ca să...coácă bine uósu-àla/mai şti iou ?/ să...sě ocsidéze bíne//

[Aceeaşi]

693. SCHEIU

(com. Ludeşti, jud. Dîmboviţa)

Culegere: 1968; VN, RP, VR; transcriere: MM

[La vînătoare]

acúm dóozeji dă ani cîn ieréam ieu tînăr/alergán după porş mistreţi//şi zílnic...cîţi-o săptămînă umblám după iei ierá zăpadă/mergám şi alergám/dă seára şî pînă noáptea//dî múlte uori í... cînd î plecám nemîŋcát/veneái seára/zicái că să...pij joz dă obosít/şî dacă ierá cápă şi mămăliguţă/hău!ierá mai búnă ca...ca friptúra îm pădúre/cîn le-aveám//ě ! odátă...stam noi aşá...toz vînătóri la fuoc/şi-n timpu-ósta/cîn stam noi la foc/ne poméniŋ cu doi jandári//cum noi aveám ármili tuate-acolea/púse la...rastél aşa/răzmáte dă cîţi-un copác/vedém jandármi-ăştia//şî cum noi nu

1. Spitalul "Grigore Alexandrescu".

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aveám permisu pă vremea áia dă vînătoáre/am întins s-o fugîm//şi păzéşte !//ş-aveám oámeni mai în...mai în vîrstă/ca dă ietatea mea/ăştia nu puteá să fug-aşá bine//da doi din iei...ce "ia şi árma mea !...ia şi árma mea !"//ieu...imediiad m-am întors înapoi şi ia árma dî la moşu-óla/şi să te păzéşti ! fúji ! şi fuj domle !//cîn colo/jandármi-éştia ce iereau ?//ieri au doi jandármi/ venise şi iei la lémne dă fuoc//şi noi ne-an speriiad dă iei [!] ne-an speriiat aşá dă rău/încît an fugît...am fugît/ne-a strica to róstu-n ziua áia//şi n-am mai putú să mai mergen după...//cîn ne-am strînz noi seára/ne-an strîns únu dim parte-áea/únu din áea/ a mai rămáz vreo doi dî iei care n-au putú să fugă/tot aşá/dî éştia mai în vîrstă mai.../a rămás acoló//şi au mers î...şi au mers iei băieţi acoló/s-au [k] au termina cu jandármi/nu le-a luăt ármili/ ăia n-aveau nîc inkizătoare la árme/jandári//atúnca...noi ne-an strîns seára şi noi/cîn ne-an strîns seára/ă-ncepú/"bă ce v-as speriiad dă nimig mă !" ăi tot ăea//ce "n-am păţi nimic" [!]//a dóoa zi/iar am plecát//trebuia să ne ducem după porc//dă-i !//ăla dincolo/intră după porc/l-an scos//în fine l-ă răni pă porc/... cum e ástăzi//în ziu-ailántă/iar după iel l-am alergát/şî táman a dóoa zi l-am împuşcát pă porc/acoló ntr-o pădure mărgineánca// l-am împuşcát//tup-áia l-am pîrlit îm pădure pă porc/l-am pîrlit îm pădure/l-am î...împărţit aşá...bucăz bucăţi/vînătoreşte/şi am veni cu cárnea acás//da dup-o săptămînă dă zile/dup-o săptămînă dă zile am veni şi noi cu cárne/atîta dă mult am alergát/pînă cînd am prins porcu//tup-áea iarăş/continuuam înăiinte iar mereu/ după...pă vreme-áea atúnci/pînă cînd mai...mai incuá nu mai/m-an lăsá dă vînătoare//m-an lăsá dă vînătoare/şi...an luat álte gospodării// [ɛ] ieram mai tînăr//m-an luad dî...cu căruţa/mergam la lémne pîm pădure/cu...băieţ/cu álte/ [ɛ] cu...mai ieră şî cîte-o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

femeíe/ş-o ajután şi pă ea la múncă/că...aşá urmá/ce ierá să v'acêm?//ē ! mai păţeáncîte-o...buclúc/răsturná căruţa/mai răsturná/că-i hópuri/ie anumíte...îm pădúre/întîmpini múlte/plej dimineáţa vii seára/obosid nu-ş ce//iară...ástă...merĝám aşá/din zi în zi// şi...aşá am muncît în toátă viáţa mea/pînă cînd î m-a l'ot în răzbói//în răzbói apăi am mers//

[În afară de porci mistreţi, ce mai vînaţi şi cum ?]

vînám î iépuri/vînám î...căpriuáre nu ierá...pă vreme-áea atúnci//ă vînám î vulph/cîteodátă mpuşcá şi cîţi-un lup/da fóarte greu să-mpuşcá lúpu/să-mpuşcá fóarte greu/lúpu să-mpúşcă fóarte greu//vúlpili le-mpuşcá/merĝá işeá//iépuri-ápăi obijnuíţ/iépurle ierá mai slăbúţ/iel...dideám mai întodeaúna-n iel//

[Dar cum vin vulpile să fure prada ?]

vúlpea...vúlpea víne nóaptea/víne...ca mai şiret animál vúlpea//ia ie [k] víne núma pî...pînt-ascunzişuri/ia mérĝe núma pă fúndu vălcéli/pă fund mérĝe/pînă iése la cuádă//núma pă fund/şi vînătóri ştiie că ia mérĝe pă fund/şi 'o aşteáptă la...d-o-mpúşcă//merĝi la...la...cuáda vălcéli/acoló o troznéşte vînătóru//de lúpī iéstea sînt [k] vîneázăi mai greu//

[Cum vin ei după pradă, cum merg ei ?]

ā ! lúpi mérĝe táre grozáv/mérĝe-m bándă/iei merg îm bándă//nu iéste...aşá uşór//la iei/a venít 'odát-ací la mine-acásă/a venít în...o fi foz zéce...lupi/ş-aşá dă dibáci/a [r] a scos úluca cu gúra/le-a pus...alátur toáte/ulúcă cu ulúcă/ca un om/le-a pus// dup-áea a vru să...să vînéze iei bine nă'úntru/să opereze/însă s-a făcú ziuă/ş-aveám un cîine/s-a dat cîinili-ac [k] la ei ş-a veni pîn-ací la prag la mine//ş-aşá dă.../io cîn am işit/io nu m-am [k] n-am opservá la deal/însă cînili/iel sosi [k] cîn a venít iel acoló/iel sosise la puart-aiicî/...cînili/dăvale//ş-ápăi la 'úrmă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...ĭel a-ntĭnș-o/cum m-a simțĭ pă mine/a-ntĭnș-o ĭo nij n-am văzut//cîn mă uĭ la deal/ĭerĕa [k] să lumină dă ziu-așa/cîn mă uĭt/ĭeră o uluc̆ă/așa să [ɛ] pusése/ntr-o...rúptă d-aĭiș^{i} ș^{i} nu [r]n-o [r] n-o scoséseră//înșă n-a putu/că ma^{i} avĕa dă múncă pînă...//da dacă nu ĭer^{e}a cĭĭnili/să poáte-ntîmpla că ^{i}intra la ĭéle//avĕam [r] avĕam vro...treĭzej dă capéte mărúnte dă ^{u}oi/alĕa toáte le... omorá/care ^{i}intra acólo//ĭeĭ nu ^{i}intră toț^{i}//vîneáz-așa în î... sparĝe ca [k] la fel ca uámeni//^{a}șa sun dă [r] dă [r] dă...dă tehnic^{i}//

gulică rădulescu
șaĭze și...treĭ dă an^{i}

la școálă

m-a lua dă mînă șî m-a duz la școálă/șî m-a-nvățá doĭ an^{i}/șî m-a scos/tata șî mama//m-a scoz d-acolo/^{z}ca că dă ce să...să staŭ ĭo/maĭ bine să mă ^{d}uc cu ^{u}oile//s-acuma-m prinde rău//că dă nu văz aproape niș să...citeș^{c}/am [k] c-am maĭ prins așa//nevasta tot așa/^{i}e maĭ dăștĕaptă oleácă ca mine/ĭa ar hi maĭ ușure dă cap/ĭo nu prĕa știĕam așa/ĭeram cam de ! u...ca ș-acu/uni știe uni nu știe/uni știe cu...múnca/ș-uni știe cu coása poáte/saŭ cu capu//nu prĕa ști^{i}am așa/și...ĭa încă nu știe neam/ni^{j} n-a băgat-o ta-su-n școálă//tot așa/că ca că ce să-nvățăm/zî maĭ bine mă du cu ^{u}oile"/ca mine/saŭ cu capre/saŭ c-avĕa//

da ĭo cîn am făcu copi acu/...m-aŭ șkimbat//"mă" zĭc "ĭo am păți"/mă gîndĕam așa ^{u}o dată zî^{c}/..."o veni vodată niscaĭ timpur^{i}"/zîc "să...bag șî ĭo în școálă copii"/ĭ-aŭ lăsat la termen/pîn ș-a făcut...tot//școálă șî capătă pîine cu...și ^{i}eĭ cu capu//d-aĭa spuseĭ zic^{u}/"ĭo aŭ căpăta cu munca și ^{i}eĭ cu capu"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Dar spune-ne cum era la şcoală, pe ce scriai ?]

pă tăbliţe d-alea//tăbliţe d-alea/iera cu mărgînli dă lemn// dă scriai cu creonu dă ĉenuşe/nu ştu ĉe s.../scriam pă ea/şî şterĝan cū....scuipam pă deşte şî şterĝae-acolo/iera cu creonu// atunĉ aşă iera/pă tăbliţe d-alea cu mărĝin[1] dă lemn//cu creon dă ĉenuşe d-alea cum era/aşă scriam atunĉ//cîn mă duĉam la şcoală//

lisandru iiuon
şapteşob dă ani

pruni

făĉan groapă/şî luan şî nu-i puneam ca acuma/c-am pus-acuma prunî/şi la stat p-aiiĉa pă unde s-a pus/an lua şi noi ca aiminteri-ai noşti/-an cumpărat/şi-am pus îm pămînt//acu dă ĉe să faĉe/că să faĉe mai bine/noi băgam uiţe dă pildă ie băţu-ăsta[1]/şî făĉan groapă şî-l băgam pînă...pînă jos aşa/pînă-n fundu gropi/şî jucam pă iel şi să prindea/aşa şî pă dîn colo//acuma îi faj groapă/şi-i pui băligar/şi pui pămîn ş-o umpli iar la luoc/da gorapă mare/bunînţeles/groapă dă opseş făĉam//pruni-ăştia care-i vides puş toţi-aşa-i făĉam//şi umpli groap-aia/şi-i punem băligar şî udam pruni la rădăĉină...//dăpă ĉe udam prunu la rădăĉină/îl săltam/nu iera adînc aşa pînă-n fundu grop/dăsupra/da vez s-a prins toţî//am şî io acasă/toţ aşa d-aea/şî faĉe prune/şi ăcu-i punem mai dăsupra ş-atunĉ îi punem la [k] în fundu gropi//aşa să punea pruni-atunĉ//

[Dar ţuica cum se făcea ?]

ţuica ?/păi ţuica cun să să facă ?//ĉe făĉan cu d-astea ?// cazan d-astea tod d-astea poate//căran cu hîrdăuu şî l-umpleam... d-acas//ĉine-avea cazan/dă pildă dacă are cazan/luam prunili

---

[1] Indică suportul microfonului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

d-acáz dă la míne/şi mă ũcân cu ţéle cu ɲîrdăuu//dă cît ţerá/d-ũ ɲîrdău/dă dóo dă trei cazánu//puneám î ţel şî le ɲerbeán dă juoz dă la...păminj cu liémne//cu lémne dă...pînă să ɲerbînta/cun să-n-ɲerbînta ş-ácu//şî după ce sî-nherbînta/-i puneán capácu//[...]şi i puneám şî-l mînjám aşá cu măméligă/pă márgîne/ca să nu răsufle// şi ţel ápăi acú băgám ũ liem gros/ũ învolbătór să numia//

[Cum ?]

învolbătór//adícă z [k] băgái ũ lemn ca să...să stea...ca să nu cúrgă iúte//că dacă-i făcân fócu c-acú cu găteaje/să pornea// băgám un liemn acolo/şî işá ápăi domól ţuica dî ţel/dîpă cum îi dideái fuoc//dacă-i dideái fuoc ţapăn/să porneá cu tótu/dacă nu... dăpă focu-ála/dăpă-nvolbătóru-ála/ce iera//acú...a işi fábrică/ acú nu mai merg-aşá//scoţi...mai múlte sau mai uşúre sau...//aşá să făcá prúnile//

[Acelaşi]

dimiile

io n-ám purtá cămáş-aproápe pîn-acú/d-ásta cum ie pă mine-acú //úite cămáşe dă [k] luátă dă la coperativă/úite d-ásta álbă/cămáşe dă cînipă dă tuort/aşá purtám noi//ca [= se ducea] nevásta şî culegán cînipa/ş-o melitá/o torcá/o făcá/ia ştiie cu ce ştiiá ea pă foc/o puneá iite/o dreg/făcá dă toáte/aproápe...aproápe-aproápe...dă toáte/şî căcúlă sau ce...//n-am/acúma minténe d-ástea zeg/nu-n vine sî le mai iau/am nói/făcúte dă...nevástă//ş-acúma ...postáv/te uj la comperativă şî cumperi povstáv//atúnca făcá dă tort/cămáşe dă tort/izméne dă tort//

[Cum erau mintenele şi zeghile ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să f^hiz mai aproape[1] să v-arăt una//am doo...o zege ş↑î pantaloni noi/acasă nu-n↓vine să le iau/că mi-e [r] mi-e ruşine/d-alea dă dim^iie/puse la piuă/ca cum a fost/dă lînă/lînă lînă/-s tot aşa/făcute dă nevastă// [...]

[La piuă cum era ?]

uite-o luam p-aiij pă dîmboviţă/n-asfos p-aiic-aşa nu ştiţ//

[N-am fost.]

să numya la cîndeşt^i//te ^ducăi acolo ş↑î băgai alea acoloa-ntr-uŋ cazan/...dimiile//ş-acolo-z dideă um băţ/ca să te duc/că...z^îcă că să numyă răboj/ca să şti dă iele cum ţî le dă//nu z^i [r] nu zîcă să te dea pă număr sau pă ceva//tăia dîntr-um băţ aşa/scotea o bucăţică d-iş↑î pînă ^iic[2]/şî ţî-l punea legat dă...dă dimiia dumneavoastă/care-o aveai/d-o băgai acolo//ş↑î cîn te ^ducăi/te ^ducăi cu băţu-osta/care ţî l-a dat/îs scotea bucăţic-asta d-ica// ş↑î te ^ducăi şi...pă [k] dacă pierdeai p-asta/ai pierdu dimii^le/ nu ţî le mai dideă//te ^ducăi ş↑î puneă pă băţu lui apăi aiica/dacă să lov^iaşte//ş-ale [ɛ] p-alea ţî le dideă//le băgă-ŋ cazan/cu ăla legad la c^uolţ/şî herbeă/şî aveă nişte alea/aşa să-nvîrteă/tot aşa[3]/pică apă iele/şî să- vîrteă acolo/să-vîrteă şi le piseă cu nişte mae-aşa la piuă/le pisă aşa la piuă/pă...pă dim^iiie/că dimiia iera supţîre//ş-acol dac-o mai băgă aşa de-o mai bateă/ să-ŋgroşa//^iera vorba s↑î s-o-ŋgruaşe/o mai îndesa niţăl să nu f^hie ca...supţîrică//şideă doo zile/trei zile/şideai cu iele-aco-l^o/ţî le luai în spinare/plecai cu iele-aca^s//

[Acelaşi]

[Obiceiuri la botez]

[Copilul] l^iei d-acasă cu năşu/merge la biserică/ş-acolo

1. Subiectul se referă la faptul că locuinţa sa este departe de locul înregistrării.
2. Indică lungimea băţului: 10-15 cm.
3. Gest circular.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîtéşte p^u^ópa/te bágă îna^u^úntru/îl dăsfáşe/îl úngе/aduc ápă cu
dó^u^o căldăr^i^ acoló/puị într-o putinic-aşá/şi-l ị̣a părintîli dă
coló dîn [k] únde-ị̣ dăspuị̣á/şi-l bágă-m ̯bîltîc bîltîc ! acoló oleạ̣-
că/şî-l scuáte//şi-l úngе pă d-a rîndu cu mir/pă spáte/pîn părţị̣-a-
şa/pîm...şóldur^i^/ş-ápăị̣ îl îmboteạ̣ază şi-l înfáşe/dîpă cê-l boteạ̣-
ză/şi-l ị̣a-m ̯bráţe//şi merg̃-aşá...pă la mas-aşá...cu náşu/cu
f^h^ínu/cu ị̣el îm ̯bráţe/ş^i^ ̯mérge şi-ị̣ dă past^i^/l-împărtăşéşte/ş-^a^păị̣
s^î^ ̯merg̃-acás//ii ị̣ plătéşte părintị̣ulu-acólo...un ̯zéce lei/dóozeş/
cun ̯ să-ntîmplă dă ̯are náşu//şi-aşá mérge//merg̃-acásă/fáce cume-
triị̣e//cáre ị̣e maị̣ pricopsit bá̲g̲e lă̲u̲utár^i^/fáce másă máre/cáre ị̣e
maị̣ sărmán/merg̃-aşá ş^i^ ̯ị̣el...cum poạ̣te-acoleá/cu náşu/cu muáşa/
cáre să-ntîmpl-acoleá//cu vecîni//ş^i^-aşá să fáce//

[Ce mîncare se face la botez ?]

ce mîn ̯cáre ?/várză fáce/córbă fáce/ţu̲i̲că beá/v^y^in beá/friptu̲-
ră/pilác fáce...//

[Ce face ?]

pilác aşá/oréz...ş^î^ ̯cu friptúră pă ị̣el aşá frumós//áea fáce/
ş^î^ ̯mănîn ̯că ş^î^ ̯bea//

préda me mariị̣a
şaị̣zeşinòo [de ani]

sămănăn ̯cînipa

uị̣te-arăm locurli/şi sămănăn ̯cînipa/şi-o păzim o săptămînă dă
zile c-o mănîn ̯că vrăbili tuátă/stăn ̯lîn ̯gă ̯ea permanént//dăpă ce ̯^e^
d-o săptămînă să skimbă foáea/n-o maị̣ mănîn ̯că//să fáce máre//şi
vine şi-nfloréşte/da nu̲ tuátă/jumatẹ̣-aşá dî ̯ị̣a înfloréşte//şi
cînd înfloréşte să scútură/o culégem p-áia d-a-nflorit/şi p-aị̣lán-
tă o lăsăm/pînă fáce sămînţă aị̣lántă/care rămîne pî ̯ị̣a//fáce să-
mînţă tuamn-aşá//şi p-áea d-o culégem/o ^u^uscăm/şi-o băgăm la gîr-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lă/ş-o ţînem în gîrlă ^{u}o săptămînă/să top^{h}ieşte ia/să face beţî-
le-alea aşa//şi-o lom acasă/o spălăm frumos în gîrl-acolo/ş^{i}-o
lom acas/să ^{u}usucă/dăpă ce să ^{u}usucă/face o/îi zîce melinţă/face
doo blăn^{i} aşa/şî una dă-ntre ^{i}ele-aşa//ş-o melinţăm/dâpă c-o me-
linţăm/o trăgem la nişte piepten dă fier/uite-atît-aşa ie piepteni
dinţi l^{u}or^{l}//doi piepten^{i}//are cuadă şî cu [k] puş^{i} acolo nişte
hale dă fier aşa/ şi le pieptănăn/d^{î}pă ce le pieptăn^{ăn} le tuarcem
//dăpă ce le tuarcem/le depănăm/facen canură/ş^{i} le băgăm î la...
cenuşe/le moroien cu cenuşe-aşa ş^{i} le băgăm într-ũ uleiu/şi turnăm
apă fiartă să cură pă colo pă j^{u}os/şi-o-ntoarcen şi-o fierbem/ş^{i}
iar o punem pă dasupra/pînă să face alb/ca bumbacu//şi-l l^{u}om/
şi-l ducem la gîrlă şi-l spălăm frumos în gîrlă dă cenuş-aia/
şi-apăi venin cu iel acasă/şi-l dăm în doo trei ape...cu săpun
frumos/şi-l punem pă culme să usucă//şi-l î ^{u}urzim/pă pari-aşa/
întîi îl depănăm/şi-l urzim şi-l dăm pă par^{i}/şi-apăi îl punem pă
sul//după ce-l punem pă sul/face sulu mare-aşa/avem iiţe/şi-l lom
pî iiţe-aşa cu deştili f^{h}îrli/le dăm pîn spată/ş^{i} le punem î răz-
b^{u}oi//acu războiu îs f^{h}i văzu ş^{i} dumneavoastă//^{i} doo lemne/un lem
colo cu sulu şi-unu ^{i}ic-aşa//şi întri iel acolo/şi ţeş^{i} aşa//

[Cum ?]

păi pă vătale//are nişte vătale-aşa/ş^{i} ie băgată spata acolo/
ş^{i} pînza merge pîn alea//şi dăm merău cu suveic-aşa/dă ş^{i} cu mîna/
dăn şi cu suveica/dăn şi cu mîna/facem trîmbă de pînză lungă//o
dăn la gîrlă/o nălb^{y}in frumos/şi croiin cu [k] dî ia//

[Aceeaşi]

a călcă căruţa...pă ^{u}omu mieu

uite-a foz la lemne/ş-a adûz lemne/şi iel [soţul] a şezud mai

1. Gest: de circa 15 cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tîrzíu seára//ș-am așteptá să v^{y}íe să v^{y}íe/ș^{i} n-a mai veni/și-am mînát um băiát la un drũ/ș^{i} m-an dus ș^{i} io la un drum//pă unde tuleá drúmurli/știi dîn deal dăvále//că zi "ne-ntîlniŋ cu iel pă drum// dú-te tu máică-ŋ cutáre drun/și io-ŋ cutáre drum"//ș^{i} nú ne-am întîlni dălo^{c} /ș-am venít acás/ș^{i} ne-am...ã zîs/"cê să fácem noi ?/îŋcotró s-o lom ?/" zic "ha^{i} acoló pă dealu-ála"//

cîn să plecăm noi d-acáz/aús o fátă/"făi ! țáță mariț o ! făi țáță mariț o !"//am z [k] răspúns//íce/"sai !" ^{i}ce "c-a murí nea marín îŋ cuástă la noi"/^{i}ce//

io n-ám mai putút dăcît am făcút/" ũ ! andréi"//iará frátil^{i} lui acólea//ș^{i} m-a a^{u}uzí lúmea pă mine c-aŋ kiuuiit/ș-aŋ zis c-a călcá cărúța...pă ^{u}ómu mieu acoló//și i-an da fug-acoló/cînd aŋ găsí s-a rub lánțu/la cărúță/ș-a da cáii peste iel cu cărúță cu tot//cun l-o f^{h}i călcát aiíc în stíŋga/î^{i}inim-aiíc//l-am adús pă-m ...bráțe-așá acás//io n-ám mai putú ș^{i} mai mă dug/s-a dus oámeni-ei-lánț^{i}//l-a adús pă bráțe-acás//

io zic/"hai să mérgeŋ cu iel la dóctor/hai la dóctor marine!"

"nu"z^{i}ce/"aducés pă p^{u}ópa/sâ mă-mpărtășésc/că io mor^{i}//s^{i} mă spovedés s^{i} mă-mpărtășésc/că io m^{u}or^{i}" ^{i}ce/"m-a zobi la ^{i}inimă/nu mai poc" ^{i}ce/"m-a călcá/cálu" z^{i}ce//

și ne-an dus//ã lua [k] dus sanitáru/sanitáru ca că n-áre nic um medicamént/ce să-i fácă/nic o ijécție n-áre//am adús pă pópa/l-a spovedid l-a-mpărtășit/i-an fiert ũ ^{i}ibrig dă lápte/i-an dat așá d-a lua fo șápte ob liŋguriț e...dă másă/dă lápte//

ce "dați-n lumînárea c^{i} io m^{u}or !"//

n-am avú ce-i mai fáce/i-an da lumînárea/ș-a murit//

[Aceeași]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tătícu cîn a fos luat în armátă

tătícu cîn a fos luat în armátă/a [k] s-a dus [k] a fost încorporád la carácăl//el aiîca a fost după ce a făcút trei lun instrucţiie/a foz luat în războ//mergînd î războ/în múnţii tatra mică/în ceoslovácîia/aiîce el găseşte [k] să úrcă pă munţi atacînd némţi dă sus [k] nemţi-atacáu dă sus şi romîni dă jos// însă ei mergîn pe munţi/dă o ninsoáre foarte máre//ei acúma nu mai puteáu să mai atâce dă jos//trebuiáu să meargă să...dea zăpáda la o párte/ca să poa să-naintéze//într-o noápte/ei aveáu legătúr cu...cantinele pin fire/într-o noápte un î neamţ coboáră fără să ştiie romîni şî táie firu//ei aiîc ei nu ştiiáu//súnă/care era acólo la telefón/súnă s-adúcă hrână la ostáj/nimic//î fine/ce să fácă ei/acólo ei "mă duc iar/sî poáte că nu [r] n-o fi răspúns acólo/n-o fi fos cinevá acólo"//să pleácă ei/mai merg mai dăpárte/ a dóoa zi nimic/iar súnă//ş-acólo au sta dă [ɛ] au răbdád dă foáme nóo zile//întrocîndu-se înapói/o [k] un comandán de-al lúor/um plotonér le-a spus ca să nu...serveáscă prea múltă hrână/ca să nu se îmbolnăveáscă//iar úni find nèascultătorî/n-au vru să ascúlte/ au mîncá prea mult [!]/şi-au murit//

iiuón ne iiuón
dóisprăzeče [ani]

694. GHEBOIENI [WLAD 391]

(com. Tătărani, jud. Dîmboviţa)

Culegere: 197o; MC, BM, VN, RP; transcriere: MM

la mînă

atúncî/îm prima dată/cîn am intrá la mînă/ier^á nişte lămpă dă â...cum să spun î/dă rapiţă/cu ul^ei dă rapiţă aşá să numiá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî cu fitíl//şî merĝám în gălăríile cu...cu lămbile-ástea//întí şi-ntí am intrá la níşte măgár[i]/mînám măgári/c-aşá trăĝá măgári dă vagóane/că ieréam mic atúnca io/ierám//pă úrm-am intrát luáfăr la vag^ón/cu...ierá níşte grec[i] aiícî-şà la noi/care ierеá antiprinór[i] pă mínă/ierá níşte grec şi lucrá cu iei/adícă ierám la iei sup cománda lor//şî ă...io lucrám la...loáfăr va zícă la vag^ón/aveám ă [r] aveám aşá obligáţiia să dăm pátru vagóane dă cărbúne pă zi/ásta ierá nórma//pátru vagóane/le scoteám afáră/dîn î mínă/le-ncărcám le scoteám afáră le dă[z]cărcám/iáră le ducám/nu ierеá...cum i-acúma transpórte-aşá că să...modernizátă mína cum ieste ástăz[i]//şî...ierá [k] să numiá atúnca...ă...ă înaintáre/şî dîn naintáre să dideá craştoále să zicá//şî după craştoále [ɛ] dîn fúndu craştóllui înapói să retrăĝá cu abatájili/adícă să zicá opáu pă vreme-áea/nu zícá abataj[i]/cîn ier^eám io în no [ɛ] mai naintе-atúncî// [...]

[În mină cum se lucra ?]

să lucrá mai mult î dîn şliţur[i]/făcá şliţ şî p-o párte şi pă álta/adícă la naintáre vorbésc/aşá/şliţ/şi pă úrmă să bătеá ştram/adícă ştram între...ier^eá un strat dă...dă húmă între cărbún[i]/ierá un strătuléţ aşá/şi ásta să zicá că să báte ştram//adícă tăiá ştramu-óla dă dădăsúpt/şi să băt [k] făcá şliş şi p-o párte şi pă álta/şi făcá cu pénile/nu ier^eá dinamite-atúncа/mai mul cu péne să lucrá şî cu barоáse/cu péne şi barós/aşa să lucrá atúncа// preá rar únde-ntrebuinţá cîti-un dinamid da nu [r] nu ierеá/nu preа ier^eá atúnc aşá dinamite//

[Numai cu baroase.]

da cu barósu/cu pénile/şi scoteán lospe-aşá şi le-ncărcán la vagón//

marica ge iiuón
şáptezeşiduòi dă an[i]

1. Gest: de 25 de cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núnta

am to^{g}mi lăuutár^{i}/şi...am to^{g}mi^{t} toate treburli/ş-am pornid la núntă//sîmbătă...sa făcă brad înaínte//

[Cum se făcea ?]

păi...băgá vo dóozèj dă băiéţ aşá la...másă/sîmbătă seára/şî le dideá batiste/i băgá la másă/mîŋcá/bea acoló şi le dideá... vineá dă la ginere...trimiş^{i} cu bradu//şi să ducă la miriásă/puneá mas-acoló/ş-apăi rămîneá la mireásă şî jucá acólo/toátă noáptea petrecéa/...rămîneá la...mireásă//şi núnta ápăi să făcéa... dumíneca la ginere//lua mireásа/tot aşá cu călţunár^{i} să zicéá/şi veneá p^{u}la únu/dóoşpe /cum...le...şi i^{u} băgá la másă călţunári/ mîŋcá/kefuiá acoló/lua mireásа să ducă la ginere//dîmpreúnă atúnş/cu căr^{u}ţe/pă j^{u}os/cum...putéa//ş-ápăi...seára urmá mésili// tot aşá la vrun salón sau îŋ casili uámenilor/p^{u}úndē aveá/da ! //puneá mésili/mîŋcá/bea/ş^{i} pă úrmă...lua dárurli báni//după če să sculá dă la másă-n sus/să ridicá mésili/işá la joc/la petrécere//petrecă pîn la ziuo/jucá...//

[Şi luni ?]

şi lun^{i} o lua iar dîn nou...cu petrécirea după m [k] dóoşpe// făcéa mîŋcáre iará/seára să puneá mése//

sófiia marica

şaizeşitrèi dă an^{i}

la ánu nou

dă la sfinţitu soárelui îŋcoló nu iezistá fátă pă...soseá// áia care mergá/ca că...nu ie bine//

[Nici de Anul nou ?]

nū ! nu iezistă//nū mergá//îi mergá vórba...dă rău...dacă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

merĝá//nū merĝeá fétileẹ-atúncî/ăşá ieră atúncî/veneá dă la hóră cū lumínă aşá/cîn înčepeá să-mūrĝeáscă um pic/iereá acăs/da//merĝeá núma tineri căsîtoriţî/care iereá áia merĝá şi petrečá noáptea/da féte nu/féte nu merĝeá//

[Oale nu punea ?]

păi puneá la ánu nou//puneá oále ştiu io cu/...acoló...puneá cu păr/cu mai múlte/ştiu io/cū pieptene/nu ştiu n-am văzúd da aşá am auzít/puneá uale/-aşá să zičá//ē ! îşá cu scovérgî în gúră/ că úndē látră cîinîli să căsîtoréşte//e ! am [!]auzit cînd a işit afără întîi/dac-auzeá uŋ cîine lătrînd undevá/"áoleò ! acoló mă căsîtorésc"//ūmără pári pă drum/[!] če făčeá [!]//

[Şi ?]

îi legá cu fir róşu/ūmără dă óoo parî [!] îndără nu ştu cum îi îūmără/şī să ducă şî-l legá c-un fir róşu//dimineáţa să ducă să-l vază cum e: strîmb/[!] drépt/[!] şă spuneá c-aşá ia bărbátu/ dacă ieră páru urît/lua şî ia bărbátu urît//nu/ierâ bázme//puneá čepileẹ//puneá no [!] nóo fuoi dă čeap-aşá [k] dóoşpe/da ! dóoşpe [ɛ]dóoşpe fuoi/puneá niţică sáre-n ia/şi cáre asudá/áia ierâ lúna ploiuásă//

[Aceeaşi]

a veni lémnili peste iel

bărbátu mieu s-a acčidentád la mínă aiíča//ieră mobilizát... pă loc aşá să zičá/pînă-n...război/şī s-a duz la şotîŋga[1]/să îŋcárče neşte lémne pă um...plaformă/p-un vagón aşá//j d-acoló venind/...s-a răsturnát plafórma cu...lémne/ş-a foz mai multî în plafórmă/da...pă iel l-a àpucá lémnili şi l-a...dad juos//ş-ápăi a veni lémnili peste iel uiteaşá[2]/d-a dúra pînă l-a acoperit dă

1. Localitate învecinată.
2. Imită, prin gest, rostogolirea lemnelor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

t^ot/şi i-a rup pîcîoru/i-a rămás ^óku drep pă l^oc acoló/l-a tăiá^t p-aiiş pă...stomác[1]/dă vo dóo treí ^or[i]/c-a venít pă neşte şin[i] aşá/l-a [r] l-a pus pă neşte şin[i]//şi/l-a duz la...judeţéan/ la spitál/cîn ne-an duz noi acólo/nu l-am maí găsít /l-aŋ găsít în ziu-ailántă la spitál/ieréá-nfăşurát ca copilu-ăla micu/tot îm pansaméntu//noi atîta i-am văzút ^o mînă şî um pîcór/înccólo ieréá nfăşát[u]//a vorbít aşá cu mîne/că n-áveа...dăcît bárba i să videá la fáţă/ie[r]á bandaját t^ot//ş[i] io am spuz la uŋ cumnát al míeu/

zi[g] "mă costícă/dacă tu mă vez[i] pă míne că-m víne rău/să mă dai afáră" zic/"să nu mă laş acîle"//că io...dac-am văzút/aveám cînc copí^[i]/míc[i]/da ![2]//ăl mai mic ieră dă trei an fetiţa careа-o-aveám//ş-a vru dumnezéu ş-a...a scăpát/a scăpát//m-an dus ieu în ziu-ailántă la spitál/ş-am întrebá[d] dòctóru/

zig "dómnu dóctor/acîdentátu careа-a venít ieri-aîcea...o să scápe ?"//

"femeíe" cē/"scăpă dă scăpád/da...^óku dreb nu-l maí áre"//

"dómnu dóctor" zi[g]/"mi-a spus iel că/...să vă-ntreb pă dumneavóástă dacă-i tăiás şi pîcóru/să-l...i fácеţ o ^ijécţiie să muáră"//ş-am începú să plîŋg aşá//

če "nu maí plînge/că...aí avú noróc/or tu/^or uŋ copil/da [k] or copíl d-al tău"če/"copíii/copil/careа-o fi avú[d] noróc//că" cē/ "dacă n-a murít în dóoşpàtru dă óre/nu maí muáre//dacа vomitá sînge/mureа//da nu !/nu s-a pornit//ş-aşá că árē...stomácu bun/nu ie fărîmá[d]/nu ie nimíc/da pîcóru să lip^[i]éşte la l^oc/i-l băgăm în[n] neşte gre^utăţ[i]"/nu ştiu cum mi-a spus acoló//

am venít acásă/da io nu trăgám nădéjde că să-l am//t^ot i aşteptám telegrámă să víie/ca să mă duc să-l eau/m^or[d] d-acólo// şi [a] vru dumnezéu ş[i] l-a scăpát//şi l-am avú la copíi/a munci pentru iei !//

[Aceeaşi]

1. Gest.
2. Subliniere provocată de mirarea anchetatorilor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núnţîle

núnţîle-nĉepeá atúnĉa dă sîmbătă seára//să tomiá lăutári dă sîmbătă seára şî pînă lun dă dimineáţă/dar mă rog/daca mai vream/ puteá să viie şî lun seára//şî noi am tomi lăutári io [k] ia/ kar io/i-am tomid dă sîmbătă seára dă la brad/şî pînă lun seára// ş-am avut şî duminĉă seára...mése [k] mesénî/kar în cúrtea părinteáscă/ş-am măi avú şî lun seára/c-aşá să fáşe la noi aşá ie obiĉéiurle p-aiĉ/s púne şî dumínĉa seára şî lun seára//

[Spune totul, de sîmbătă seara începînd.]

sîmbătă seára dómnule ie un fel dă brad/adĉă tot tinerétu... flăcăi féte s-adúnă şi danseáză//mă rog acolo-şá ieste ş-o másă/ [ɛ] băutúră/mă rog ĉinste/cum [!] să spune-acoló/...şî ast [k] s-a ţinút hor-ásta pîn la únu nuáptea//la únu nuáptea/trebúia să pléĉe cu plósca flăcăi dimineáţa/adĉă împreúnă şî cu ginerli/dimineáţa s-a adúnát zéĉe dóişpe flăcăi...cu plóşte/cu stícle/cu batíste/cum ie [r] ierá atúnĉea/şî plecám pîn to sátu/an colindá sátu dîn cápu sátului şî pînă-n capu-álánt//fiecas [k] la fiecáre casă intrám înăuntru/şî mă rog/să gúste să...[k] cît-o gură sau cun să spúne dă ţuică vin/mă rog//şî dup-aia dă la óra únşpe dóoşpe-am venît acásă/şî după ĉe am venît acás/am luot o [k] servi masa/ş-am plecá la cununiie la bísérică/pîn la únu la dóo/cam pî la aşá//la dóo-am venît acásă/ş-a-nĉepú hóra/după... s-a aduná ápăi tinerétu//şi hóra a ţînút pînă seára la şápte nop/pînă să-nopteáză//şî după ĉ-a plecá tinerétu-acásă/peste-o óră o jumá dă óră/nĉépe să s-adúne meséni//oámeni bătrîn oámeni ieta mă rog şi tiner/şî care mai áre plăcére să viie la o nunt-aşa//şî s-a ţînút masa pînă la dóoşpe noáptea/únu-aşa dóoşpe / zéĉe/cît poáte să fiie/sâ serveáscă másа//după ĉe s-a ser-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

víd mása/ĉetăţéni la mesén[i] a rămáz în continuuáre la hóră/ş-a sta pînă dimineáţa//la dánsur[i] adícă//că ómu cîm bea o ţuícă mă rog nu ştu ĉe/şade dă s[î] petréĉe pînă dimineáţa//ş[î] dimineáţa a plecá[t] fiiecáre la lócu l[u]or/vórba ăluea...tíneri-a rămás în cásă acoleá/...

[Şi luni ?]

lun dă zi n-a mai foz nimica/a foz linişte pîn la dóoşpe /dă dimineáţa pîn la dóoşpe a fos[t] linişte//după dóoşpe am cătát aşá fel să...să preparăm iáră...pentru seáră pentru mesén[i]//

neágoe iuón
pàtruzeşiúnu dă an[i]

pom[i]

lom pom păduréz/la noi să ia pom păduréz dŭ pîm pădúre//prúni tot aşá m[i]icúz micúţ/să fáĉe groápă dă şáizeĉ[i]/ĉircumferinţă aşá rotúndă/ş-adînĉíme tŏt cam şáizeş şáptezĕĉ[i] adînĉímea/depínde dup [r] după cum ie pómu//dacă áre rădăĉínile mai mar[i]/s[î] fáĉe groápa şî mai máre/ca să aibă iel reveneála pămîntului/ca să nu dea-n táre cîn să [ɛ] ca să creáscă rădăĉína//ş[i] punîndu-l îm pămînt/trébŭie să-l mai [u]uz şî pă iel să-l îngrijéşt[i]/că aşá ca să-l laş să nu pui în grijě ápă sau mă rog...să-l mai cúreţ/víne dă să usúcă//ş[î] punín ápă pă căldúr-áea pă cre [k] cîn ie căldúra vára/i mai pui ápă la o săptămînă la dóŏ te-ş [= te duci] cŭ cît-o găleátă dă ápă la pom[i]//ş[i] iel víne dă créşte//crescînd într-ŭ an/al dóilea an îl mai tunz crăĉile/ca să vină ca să mai îngroşéze iel/că dacă-l laş s[î] să suie sus/iel créşte supţíre/şi víne dă să apleácă//dî an î an să fáĉe-o curăţíre la iei//să curăţă dă crăş/s[î] mai táie şî vîrfu/ca să s[î] ngroáşe de pă tulpínă//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Şi, dacă sînt pădureţi, ce faceţi cu ei ?]

cîn s-a prins ieii la doi an dă zile/să alteşte//altoiála să fáce...dă la şaizeş şaptezeş aşa nălţime/să táie c-un fierăstrău//să crápă puţin/i púne dóo prăsăz/dě ezémplu dacă ie mai gros/i púne dóo prăsăz/círca dă zéce centimétri/dóo prăsăz//

[Cum ?]

dóo lăstăr...zis cum.../dóo lăstăr dă círca zéce centimétri//şî să bágă-ŋ cuaj-aşa-m mi jócu lui aşá úna-ntr-o márgine úna-ntr-o márgine/şî dup-áia să dă cu o soluţie/cără/seu dă uáe/şî nu-ş ce mai ē... [ɛ] înçă un fel cáre s-adáugă într-o cutiie/şî cu zmuálă//şî se prepáră/să încălzéşte aşá/să...să dă o soluţie pă márgine-aşa pă únde-i crăpát iel/ca să nu áivă áere/ca să răs [r] ca să răsúfle//că daca răsúflă/nu să mai prinde lăstărle-álea//şi să cunoáşte/după o săptămînă sau dóo încépe neşte muguréz la iel...la altuáile-álea//

[Acelaşi]

[Pîinea]

pui într-o căpistére făínă/cît vrei/cît ai dă...pos să/... dă trei pátru pîini/dă cînc dă şáse/cît poţi/cît ai făiínă//iei dă doi lei ţāic/încălzéşti ápă/frămîns ţáicu/cu puţină ápă şi c-oleácă dă făínă/şî-l laş cam un sfer dă óră pînă créşte iel um picúţ//dup-áia o iei la frămîntát/o iei la frămîntá ş-o laş să creáscă//dúpă ce să úmple copáia/dup-áia o dăsfác ş-o pui iar/faş pátru cînc pîini/cîn ies [k] cît iése dîn cócă//cîte pîini iése//şi dai fog la cuptor/să árde cuptóru şî scoátem járu d-acólo/şi-ncércăm dăm cu ceva/făiínă sau mălai/să vedém să nu fiie ars prea rău/dacă ie ars îl mai lăsăm puţin//dúp-áea púnem p-o lopát-aşá cu cuádă/púnem acoló...fiiecáre pátru cînc pîini/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cît înc̣ápe-n̦ cuptór//dŭp-á̤ia o lăsắm aşá/pînă véde̦n̦ că se rumenéşte/u̯o-nc̣ercắm şi dacă e cu̯áptă apắi̯ o sco̯átem/peste̦-o jumá dă u̯óră sau o óră/dĕpínde cum e cuptóru dă-nfi̯erbîntát//

victór̦ia un̦gure̦ánu
pàtruşáse dă ani

[Porcul]

îl ĩjún̦gii̯e/dŭp-á̤ia fắcem fócu/púnem ápă-nti ápă cắldă/şti ca s-avém dă spălát/fắcem fócu/dup-á̤ia-l pîrléşte/îl curăţă bíne dă păr/ắpắi̯ cu ápa a̤ia cálda îl îmu̯iém/şi̯ púnem ceva peste i̯elu̯// [...]1 şi púnem pă i̯el...o păturícă după ce îl pîrlín dă păr/bíne/ atúncă l-îmu̯ién̦ cu ápă cáldă/pă i̯elu̯//aşá i̯e obicéi̯u la noi̯/şi̯ dup-á̤ia púnem o păturícă pă i̯el/şî-l ţínem puţín ca să mo̯á̤ie bíne/ ştii̯/...mizéri̯a á̤ia du pă i̯elu̯//dŭp-á̤ia i̯ắr îl îmu̯iém/şi-l curăţắm bíne cu cuţítu/fii̯ecáre̦-aven̦ cuţit/şî-l rîcîi̯ém bíne şi-l fácem...frumós/răzmîne ca...ca co̯ála dă hîrtii̯e//şi dup-á̤ia/...dŭpă ce-l spălắm frumós frumós/îl dăm pă...p-un̦ fum [=fund] p-o úşĕ cevá/ş-ápắi̯ încépe să-l tá̤e/să-l ĉopăţe̦ásc̦ă//[...] îi̯ tá̤i̯e picu̯árli/înti̯ picu̯árli-i̯ tá̤i̯e/după picu̯ár dŭp-á̤ia-l crápă pă búrtă/-i̯ scu̯átem mắţile frumós/le púnem într-o copáe/şi dup-acéi̯a...îl i̯a la rînd/cu̯ástile̦/mŭşki/i le scu̯áte frumós frumós şî-l dúcem îm magazii̯e/după ce-l ĉopăţím//dŭp-á̤ia-l lăsắn̦ sî să răcĕ̦ásc̦ă/şi se̯ára-l púnen̦ la ĉopăţít la hîrdắu//îi̯ dăm sáre/şî-l lăsắm...o săptămînă dă zíle//şti pînă i̯a saramúră//dup-á̤ia după ce scu̯átem/ topíim noi̯ untúra/fe̦méi̯le̦/da !//scu̯átem untúrile̦ şi le topím// dup-á̤ia fắcem tobă din i̯ei̯/fắcem [k] alégen̦ cárne̦a dă cîrnắţi̯/le lăsắn̦ le dăm la fŭm/dup-acéi̯a le [k] i̯ar le topím şi pă i̯éle şi le púnem la borcáne//pentru i̯árnă//

1. Intră cineva în cameră, întrerupînd-o pe informatoare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Toba cum o faci ?]

tóba păi să fáce şi dă sînge// [...]cu sînge/lom sínge-atúnc imediá^{t} cîn tăiem pórcu/-ntr-un castrón/şi-i dăm imediat sáre/ şti că tómnai seara o fáce^{i} n-ávem timp atúnş/şti că să nu să-nkége sînzile//dup-áia tăiem...púnem rinichii/o bucátă dîn ficát/din fălc d-aiìci-şá cu urékili/púnem/vo dóo bucăz dă cárne/ fácem aşá ca să...ştim cît iése/şti ?//dup-áia le fiérbem/într-un tuc^{i} sau într-o cratiţă máre/ş^{i} după ce să fiérbe le scoatem frumós/şi le tăiem feliúţe feliúţe-aşá mărúnte/ş^{i} dup-áia le-amestikăm cu sînzile/púnem sînge peste iéle/pipér/miroáse/bóia/púnem... dă toáte din ástea//ş-ápăi băgăm ^{u}or îm băşica lui/^{u}or îm búrtă/ ^{u}or îm mat/în ce...vrea ^{u}ómu să púnă//ş-ailánta...fără sínge tot aşá să fáce/dor că nu să púne sínge//pui tot miroáse/tod/dăcîd pui vo dóo linguriţe dă zeam-aşá//áia iése mai búnă/mai [!]//

[Aceeaşi]

la mormîntare

muáre/pui ápă şi-ncălzéşt^{i}/îi faj băe/c-aşá e...^{nu} pos să-l dai nèmbăiat//dup-áia te duj la tîrgóvişte/-i cúmper^{i} lémn/dacă n-ai bláně să-i faj d-aiícă/-i cúmper^{i} d^{i} la tîrgóvişte/deprinde cum...áre posibilitáţ^{i} ómu//^{da}că n-áre posibilitáţ^{i} acáz dă blánă/te ^{d}uj la tîrgóvişte şi cúmper^{i}//îi cúmper lémn/îi cúmper vase/depínde če/...fárfuri/borcáne căn^{i}/če poáte ómu/ş^{i} cît áre ómu posibil^{i}tate să-i cúmpere/acú a ieşi la noi să cúmper^{i} dòo súte dă farfuri/trei súte/ da !//cúmper^{i}...če trébuie pă váse/zăhăr/orez/colăcei/fóiină/lumînăr^{i}/căpeţelile i le făc^{i}/i faj măr// tai un vîrv dă măr/că fără ála nu pos să-l duc^{i}/şi-l îmbrăc/îl împodobéşt^{i}/cu zăhăr/cú túrte dulc^{i}/cú mărurii/cu... fel dă fel

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...îi pui acolo//dup-aia...te duc ş-anu [k] după ce le faj te duş ş-anúnţi preotu/păi unu/păi doi păi trei/cît ai [k] cît are ómu posibilitate//l-anúnţi/la ziua.../îl ţîi dóo zile/-a treia zi îl îmormîntéz/nu pos să-l ţîi mai mult//păi anúnţi un gornist/ dou oi/iar după posibilităţi/e cúmper iar la preot prosoape/batiste/dooşpátru dă batiste/aşá să fâce la mort/...păi a treia zi/ pleşi cu iel la biserică la óra únu la óra dóo//ş-ásta//

[Şi după ce-l îngropi ?]

după ce-l îngropi/vii acásă/îi fâce şî lui poménă/da !// dup-aia-i fâc căpeţél dă trei zile/dă nóo zile/dă trei săptămîni/ dă şase săptămîni/atúnş faş poménă...mai mărişuáră//dup-aia dă trei luni/dă şase luni/adică d-o jumătate dă an/dup-aia dă nóo lun/ dup-aia d-u an//

[Pînă la şase săptămîni nu-i cari ... ?]

da ! atúnci îi cari ápă/la şase săptămîni/o femeie bătrînă sau o fetiţă/fiindcă ie...fetile şi bătrînle e curate/mă rog înţeleşeţi/nu pos să pui pă orşicîne//i cară la trei case/dimineaţă//şi...la şase săp [k] cară şase săptămîn/dup-aia [la] şase săptămîni/i-o dăzlegi ápa/te duc la gîrlă/i cúmperi feti-acoló ce...vrei/o rokiie/o bazmá/o găleată/-i dai o cană/şi-i plăteşti//

[Aceeaşi]

cînipa

cînipa are sămînţă//sămînţ-aia mărunţăm [k] púnem îm pămînt //mărunţăm locu bine bine/ş-un loc să fiie gras//dup-aia o semănăm/şi dup-aia lom o greblúţă ş-o-nvelim//dup-aia ea răsare// creşte máre/...şi vara...ie dóo felur dă cînipă/şi dă toamnă şi dă vară//a dă vară/îi dă un spic aşá ca dă s [k] ca spicu dă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

porúmb/şi p-áia o culégem/şi zícem cínepă dă vără//ş-a dă tuámnă o lăsăm tuámna//fáce sămînţă/áltă măcúcă/ál fel//ş-áia toámna o culégen şî p-áia/dup-áia o [k] le băgăm la lăc/ducem la ápă/la ...la gîrlă//le lăsăm o săptămînă/poate şî mai...cîn ie cald/le laş şi mai puţin/să vedém noi că să topéşte ia// spălăm bine-acoló bine/frumós/ fácem álbă/venim acásă ş-o zvîntăm//dup-áia avém nişte meliţi...dă lemn/le púnem la soáre/ş-apăi o meliţăm/şi iése ea moále-aşa ca păru iése//dup-áia...o dăm îm piépteni/o fácem frumós/fácem fuioáre/dîn fuioárle-álea fácem urzeálă/dă macátur dă...tot félu dă/...du p-áia fácen caiere/dup-áia iése z [k] şi zgrében dă préşuri//i foárte búnă/da úite că ne mai [k] nu mai ne ocupăm noi aşá//dă cîn a ieşit acú pi la magazine dor ne ducen şî cumpărăm// [!]

[Şi inul ?]

şi inu tod la fel//inu dăcît o dată//îl púnem/dup-áia-l culégen cîn să fácem/púnem tot aşá-n loc gras/frumós/púne-n loc sărac/ nu să fácem/rămîne d-o palmă//să cáuus să-l pui în log gras//păi iése aşá/tot aşá frumós/tot aşá-l ducen la gîrlă/îl meliţăn şi pă iel/îl dăm în darác/îi scoáten fuioru/caierli/tot//dup-áia-l tuárcem/şi fácem ce vrem/păi urzeálă dă...macátur/urzeálă dă préşuri//ce nu faj dîn iel ?//

[Aceeaşi]

695. BRĂNEŞTI

(jud.Dîmboviţa)

Culegere: 1970; MC, BM, VN, RP; transcriere: MC

ĉ-am făcút ca să nu prăpădez márfa

acúşa io/práctic/am culés frúptele//to dîm práctic/am costa-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tát că pō...[k] măru/sau pára fructei nu ^este bine să lé baj↑ dă la [r] dă la...[k] dă la culés ân [r] ân magazi^e [r] dă la culés îm magazie/nú ieste bine să le [r] să lé pui la locu lor acolo// ĉ-ã făcut↑ ?//în ă [k] la mine-ŋ curte am o polată/^o magazíe/şí p-a^icîa pă sálă/am puz mérîli/va z↑ zică de la cîşpe septembr^e şi păn la cîşprizéĉe no^embrie lugrările-ací să fac// cum a-nĉeput...ca să dea ^oleácă îŋgétu/an l^od mérîlí dîn dépózi d-acolo dí un le-am avut↑/le-am selecţioná frumós: a-ntíia d-o párte/a dóua d-o párte/a tréa d-o párte//frúcte d-o párte// şi cîn le-am băgá la depózít acólo/fi^eşcàre dúpă categorii/ fi^eşcàre dúpă calităţi↑//mic/la ũ loc/máre la un loc/m^ijlocíu la ũ loc/şi/după calităţi↑//şi ĉe-am [k] le-am băgát îm phímniţă//[...] ieu práctic aŋ cõstatát/că phímniţa nu ai voie sâ o astúp↑/ dăcît atúnca cînd.../am un gam ací la ŋodă^iţâ//cîn văd floricéle pă gam/iou trebía să am grijě să astúp pimniţa//ca să nu-ŋgeţe frúpta//şi ce ma avén dă făcut ? /am înkís pimniţa// acúşa între timp/mai vine m [k] cît-un timp/móină/spúne moi- nă//dacă intri-m magazi^e/cînd ie móină să costátă pă [r] pă acéle frúpte ă raftur↑/puţinícă ápă pă iele//ápă//şáia dáca nu şti^i să...să úmbli la magazi^e s-o a^erisést↑/ai pierdú márfa//ádică cum ?//àp-aea care phícură pă măr care-i pă măr/ea vine şi să scúrge şi să...să ^opreşte-ntr-un loc//şi dâ [k] cápâtă o...^o puntătúră/şi-ai stricá márfa//ca să nu să striĉe/atúnc în timpu-ăla n-ăi voie să dai drúmu la á^er cînd...cînd î...cînd ieste móină// ţi-l păstrez↑ la un timp cînd éste mai r^eĉe afară//adícă mai reĉe mai úĉe [k] mai ^uscát//nú móină/^uscát//atúnc^ea ie^j nevo^ii să dai drúmu la fĕréstre şí la uş/pînă să a^erisèşte//şi cîn s-a^erisèşte iele/máru rămîne curát/adícă n-áre nic o úmezeálă//după ĉe-ai...făcút a^erisire-ásta/înkiz↑ iermétic iară//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la vo cîtĕvá săptâmîn^{i} dúp-áea/pó să ma ințrĩ magazie să vez^{i} cun stă//dáca márfa stă fărâ ápă/îŋkiz^{i}/şi/...laş^{i} ^{u}o pĕriuádă o lúnă sau dọo dă zîle/şi iar mai ca^{u}uţ^{i}/ása//

a veni primăvara//cum i-acúş^{i}//cum ã pă [k] cum an văzû^{t} ieu acúş^{i}/ploi prea múlte î iárna ásta/frúptili méli-au fos^{t} cam úmede mereu//ĉ-ám făcút ca să ^{n}u să prăpădez ma [r] márfa ?/c-o să vede^{z} d^{u}neavoást^{â} că....mérgem acólo//ám ă da drúmu la un ĝ^{e}am/ péntru-ai^{r}isire/cu...cū úşa dîm faţa pi [r] piviţi/a^{i}e^{r}isire// ş-atúnca mărū dáca ieste aierisîre/măru nu mai sta cu ápă pă iel/ şi márfa o ai foártę búnă//

i^{u}ón i fe vóicu
şaizeşişàpte [de ani]

punęám cînipa

punęám cînipa/ne dûcâ^{m} mărunţám l^{u}ócu/p^{ă} úrmă ^{u}o semănám acólo cînipa/pă locu/o-nveleám iară/^{u}o mai mîŋcá şî păsărle [!] mai punęa momîi p-acólo [!!] să n-o mănînce păsăr^{i}li/răsărea/pă úrmă cîn s-alêg^{e}a a dă vără/^{u}o culeĝ^{e}am//er^{e}a do^{u}o/úna dă vără şî úna dĕ iárnă//ó culeĝ^{e}ám pă a dă vără/^{u}o duĉ^{e}ám la lac/^{u}o ţineám ^{u}o săptămînă-n lac/o-aduĉ^{e}ám acásă/^{u}o...^{u}o spălám la gîrlă/o-aduĉ^{e}ám o uscám/şî ọo meliţám//şî pă úrmă...meliţám/^{u}o pieptănám/făĉ^{e}am ca^{i}ere/^{u}o torĉ^{e}ám...//^{u}o torĉ^{e}an şi făĉ^{e}ám...urzeálă dă pr^{e}eşur^{i}// dîn áia an făcú//cî io an făcú şî la băiés cîn a foz m^{i}ij/dîm fuier le-am făcút háine álbe//l-am albi^{d} la fábrică şi le-an făcút háine aşá álbe cîn eră mîc//pă úrm-o culeĝem p-a dă tuámă/ áea ^{u}o lăsăm cluc-acoló ^{u}o săptămînă s^{î} să cuácă sămînţa/şî pă úrmă ^{u}o...frecăm sămînţa o.../dîrm^{u}onim/dăm prin dirm^{u}on//şî p-órm-o vînturăm/şî pă áila^{l} tŏ^{d} la fel ^{u}o dúcem la gîrlă/tót ca

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pă aẹa uo...uo lugrăm şi pă aẹa//

mării^a ĉocoiu

şaptẹjdoi [de ani]

săpunu

trẹbui var/cam o jumătă dă kilogram dă var la...kilu dă untu-
ră/cam aşa/sau o litră/uo litră/c-am.../n-am mai făcu dă mult/am
făcu cu soudă//şi ĉenuşă...uo muiem/şî pă urm-o punem într-um
butoi acolo/butoiu să aivă găuri dădăsupt//şi punem acolo şî pă
urmă.../muien tuătă ĉẹnuşa/punẹm acolo/punen şi var/şî pe urmă
turnăm apă cîte puţină/apă pînă-nĉẹpe să curgă leşii-aẹa//şî cu
leşii-aẹa/punem uo uală aşa mai dăparte/care ie mai mare/uo pu-
nem...frunţea-i spunem noi/şade uou dasupra-n ẹa//ş-ai alt-o pu-
nen şi fierbe săpunu//şî la urm-o punem frunte-n ẹa/

[Şi ca să miroasă frumos, ce-i puneţi ?]

āha/îş tae [k] leşii^a-i tai^e miruosu//am puz noi şi calofire/
am mai puz dă izmă/am mai pus...dă...ăstă...ăm uitat cum îi spu-
ne...pelin.../pelin în el ca să iasă vierde/ [...]

da acu să făcẹ mai ripẹpede cu soudă//în douo uore-i gata//
atunĉ trẹbuia să faj leşia ăstăzi/mîine să pui la foc...să
fiarbă/az leşia/mîine săpunu/dă acumă mergẹ mai repẹde cu...
soda//

[Aceeaşi]

vierm dă mătasẹ

[Cum se cresc viermii de mătase ?]

cum criẹşte î ?/c-o luam sămînţă/o...puneam să-nvieze/uo
luam cu frunză...ş-o puneam pă farfurii aşa pînă să făĉă mai

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mar^{i}/p-ǫrm^{î} vineá pă fúndur^{i} aşá/pă fúndur^{i} i...cū frúnza i luam/ pîn s^{â} făc^{e}a mar^{i}/pă úrmă-i luam cu mîna//

dan să mănînce/cîn mîncá/cîn dormía apăi/cîn dormiá sómnu mătăsi/care să mai scula să scula/care nu mureá [!]//ş^{i} pă úrmă [!] i puneám ā.../cun să spui io//cîn să făc^{e}a ieii d^{â} dormeá sómnu mătăsi ^{l}e puneán túfe/să urcá şi făc^{e}a g^{u}ogóş^{i}...//culeâg^{e}ar goguóşîle/^{du}pă ce culeâg^{e}ar gogóşile lē trĕgâ^{e}am/puneám în ápă fierbínte şi le trăgâ^{e}am borangícu//

[Cum ?]

ir^{e}a múlte-ntr-un túc^{u} púse/şi ápa fierbínte/şi le-acoperean c-un tulpán aşá/şi pă úrmă c-um...cu ceva aşá ma áspru/pînă prindeá toátă gog^{u}óşile/şi p-ŏr^{mă} tăian fíru mai gr^{u}os da iel [k] pînă să supţiiá//şi pă úrmă-ncepean să-l trăgî^{i}em.../dî iele//

[Şi ?]

după aea...lucrám dî iel/îl sucâ^{e}am/şi lucrám dî iel//

[Ce făceaţi ?]

am făcút ^{u}o^{d}ată ^{u}o faţă dă plapúmă/am mai făcút.../nij nu ştiu ce m [k] ce făcán cu ^{i}el/îl ţînéam aşā//pă úrmă n-am mai crescút că nu mai...nū mai mă lăsa c^{u}opi^{i}i/că mirosá urît în casă/n-ávem aşá camere máte/mă^{r}//mirosá urît/în veneá//cîn veneá ăla dă la bucuré şt^{it} că-l aveam pă gîc-ăsta care vine/iel "mai [k] tale mai cr^{i}ej^{i} gîndâc ánu ăsta ?/să nu mai cr^{i}ej bre !/să nu mai cr^{i}ĕşt^{i}"//pă úrmă începúse să muará/şi nu mai [r] nu mai creşteam/dă-i în mă-sa//

[Aceeaşi]

c-un túnet

a fost odátă c-un túnet/a^{u}uzeam ^{u}odátâ pâ mama mea/cu un fra-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tę-a lū.../cu sóra ᵗu mámęa-mᵉ̂a/ᵘ̂o sórā vitrigă//mă-sa lu vasile iᵘ̂ordáke[1]//să dusésę la lémnę-aᵘ̂uzęán/și venise dă la lémne/și tuna tuna/pă lîŋgă ęa mereᵘ/ęa cusése ᵘ̂o rᵘ̂okię-ntr-o joį d-ástęa dúpă páștę//ᵘ̂o...că ști cusúsę la ęa//și tuna tuna/tuna tuna/ĉᵉ̂-o fʰi cu ęa ?/ĉᵉ̂-o fʰi cu ęa ?//și cîn a [k] s-a dăzbrăcă dă rᵘ̂oki ș-a [ɛ] a pús-o pă gartʲ/țăndărⁱ a făcút-ō...trăznetu/a trăzni roⁱ̂ka //joilę//și marțili [...] după páște/da acu nu mai țíne nimęnęa//și văz că nu să strîmbă cu nimic [!]//nu să strîmbă dĕloc //[...]

irá un om d-acîi dă vizavi/îl vędęám pîŋ cúrte/să tot îŋkiná/"dų̈amnę dų̈amnę !"/ĉᵉ̂-o fį avîn mă ?/ĉᵉ̂-o hi avînd ᵘ̂omu ásta dă să-ŋkinę ?/ĉᵉ̂-o fʰi avînd ?//să-ŋkinā/să-ŋkiná pîŋ cúrtę//cînd am aᵘ̂uzítʲ că į-a murit ī...că į-a trăznit acólō...la crúĉę/sus aij la crúĉe/s-a [k] a stat ᵘ̂améęni dă pluáᵘ̂e/a plŏᵘ̂at...și-a stat ęámeni acólo-ŋ crúĉe//

și nę-am du și noį//cun spuį/pă fúg-acól să vędém ĉę ięste// mai irá pă górgiță rizᵉ̂escu ăl mai [k] mai [k] da no/ĕⁱ̂ilalț era mᵘ̂ortⁱ̂[1]//și s-a băgat în crúĉe/și probábil că cī c-a avú sápelę ĉᵉ̂-aavút cu ięį acoló/topoárę nu știu ĉe/și į-a trăznit în crúĉę-acoló//treį a murít/aį ?[1]//treį a murít /tátă-so cu fį̈i-so/ și-ĩncă únu//îl scᵘ̂osésę afárā/îį mai făcᵉ̂á mișcărⁱ d-ástęa artifiĉiále/n-ā [k] a murit//ⁱ̂era cît um mal dă ză [k] voínic și dă...//și-a muri trăznițⁱ în crúĉe//

[Aceeași]

cása

am fost în armátă/și dîn armátă s-a-ŋgrijítʲ părinți/mi-a luăt o l. Se adresează fetei sale care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dată ţigla/an făcut un coptor dă cărămidă/n-aveam cămin n-aveam nimica//ne-am cumpărá şi cămin/am făcú şi cúrte/în f^hine...â... ăşa//ei ce te faş^i că a fos can s^écită-n pătruşase şi-n pătruşapte/şi nu să găsea p^hiatră dă harcă/ţimén nu ieréa că ieréa criză máre/erá criz atúnc/mă ^rog dă materi^ale ier^eá fuarte... ăşa//şī ne-an dus a^ic^ea pó vále/pă vále am găsit vo cîteva cărúţe/noi aveám cărúţ-acasă/şi-am făcút an găsit un méşter/mi-a turnát ^uo dată ţóclu să spúne/harcáua/áş^a să spúne ţóclu/şi mi-am făcút ^uodată un cuptór dă cărămidă/mi-am mutá cărămida/ mi-am procurát î cîmeńtu //ce-am păţi cu cîmeńtū !/ov mámă să nu mai mă-ntréb^i/m-a păcăli doi inş^i//

[Cum te-au păcălit ?]

păi cun să mă păcăléască ?//erá únu mişu negrítu-n pucóasa/ şi mă dúce méşteru ásta pă míne/"mă" ce "úite mişu negritu áre legătúră cu fábrica fii^en^i/cu-n şofér p-acoló"/nu ştu ce/mă duc io/ban^i ieréa gîrl-atúnca-n timpu ăla/nu să găsea materi^ál//mă duc la ăla/ne băgăm la un restaorant/şi dă-i băieţică cu bere şi cu...friptúr acoló/c-am făcú ş-^io treabă//păn la ^urmă dă-i şi ^uomului patruj dă mii dă lei/ăluea/că în cutáre zi/gáta/ai ţiméntu//an stat io dóm^ne vo do^uo lun^i dă zile/şi ţiméntu nu mai sosea dăloc//ce să te fac ?/dac-am văzút/nu puteán să mai scoz báni dă la iel/aveám un cumnát pă la raión pă la pucóasa/şī păn la ^urmă ăla s-a du şi i-a spus:

"dóm^ne ^uor^i báni/^uor io mă ^u şi te reclám"//

ăla dac-a văzú tréburli că ie-ncurcáte/"măi pétre" ce/"mă" ce "ieş^t băiád mai dă-nţeles" ce "úiti ce/io am doi p^uorc /am doi p^uorş şi mă laş^i să vînz ^uúnu"//

acú mi^ie tótuş^i îm^i trebu^ea um p^uorc//"cí cérez dóm^ne ?"/ avea ^um p^uorc ş-o purc^ea/aşá [k] aşá-i la noi a^ic^ea/ce "úiţī

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

p^u'orcu-i atît şi ăsta atît"//

"dați-mii-l mi^e d^u'om^le"/tre^ij dă mii ier^eau/p^u'orcu/an l^uŏ p^u'orcu cu tre^ij dă mii/şi zece mii a rămaz la iel//nu i-am mai văz nic în ziua dă azi//da nij dă iel n-a foz bine că numa puşcării-a făcut/numa-ŋkisuare-a făcut ^u'omu ăsta//[...]

dăpă ăsta/dom^nē/an l^uŏ porcu acolo/če să te faĉ/aŋ găsit o căruță p-acolo pîm p^hiață/pune-l/am bătu nişte ^ulúş/ş-am veni cu p^u'orcu acasă//am făcut un p^u'orc/dom^ne/nu vă [k] să nu mint aşă/ apropi^á trei sute e kile//p^u'or mare//ē/dăpă aia če să te faş tu/ an rămas cu casa aşa/ploili ploa/pă cărămidă/că m tribu^e'a...îm trib^uia stîlpi ĕia şi centura sus/aşa să spune/centură/dă ţiment/ şti/la vun fel dă...zdrăncîneală să nu să deplas^ézĕ//m-an duz la fi^ĕn^i//am a^u'u...[k] če să mă ^uuc io mă/găs^ésc io vun munčitor d-ăia care are şî iei dreptu la fi^ĕn^i/găs^ésc io/nu să puate//aŋ găsi dom^ne ^u'unu/nu mai mi-a^uuc aminte cum îi spune/

"da d^u'om^ne" če "am io ţiment"//ē/mai dă-i şi-ăluia bă^utură/ îi dau ^u'omului arvun-acolo-şa//sači nu ierea siğilaţ^i cum ie... ăştea dă fabrică//el^ î če făče^á ?/că pă urm-an dovedit//aduče^á mă- turătură d-aia dă pîn vaguane/ş-o duča la gîrlă/ş^i iel să ^uuče^á/ procura saj dîn ăştea dă...î...saj d-ăştea dă hîrtie to dă ci- men^t şi-i lega la gură...acolo//şî m-an dus c-o căruță cu boi//a mea/propi^e/m-ã ^us acolo/i-an luăt/i-am ristituit ^u'omului bani/ nu ştu če/t^u'ot/am venit acasă//am făcu şi noi próbă/în čimentu ăla/nimig d^u'om^ne !/pămînt/nu să-ŋkega nimic/če să te faş^i tu ?/ ţ^l s te faĉ//m-an dus cu tre^énu-ndără la ^ĕl//ţ^lcîn întrebai dă iĕl/că ier^e'a-mvăţaţ^i/feméia "nu-i acasă"//nu-i acasă//če să te faş^i tu mă băie^te ?//

mă uc io şi...anunţ...miliţia d-acolo/"vino d^u'om^ne cu sači"// am pus sači îndărăt în căruță/ca să te ^uuj l [k] pîn la fiĕn^i este ezact vo şaişpe kilometri//şi numa urč [ə] însprē morŏiĕn^i

1.Pronunță aspirat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

înc[o]lo/la fábrică la cîmén[t]//m-an dus d[u]óm[l]e şi...ce să zi că/an lăsát sáci pă sálă dă unde i-an luát/m-an dus pă la milíţie p-acólo/s-a învîrti/s-a făcút/n-am mai văzú nij ban[i]/niş ţimén/nij nimica//mai m-am întîlni la vo do[u]o săptămîn[i] cu [i]el/şi mai mi-a dat î [u]o mi[i]e dă franc/atît mi-a dat//

ē/dăpă ástă/...ce să te fac ?//nu mai po să-m[i] a[u]úc amínte/dă unde-am procurát [i]eu ţimêntu ăla/cîn am făcú treabă//

[Şi pe urmă ce-ai făcut ?]

păi am venít î...am veni g[u]ól acásă/am veni g[u]ol acásă/na !/ amărît/şi gu báni pierdús şi cu..,aia/nu ştu ce/nic io[u] treabă n-am făcút// [...]

ē/mai frumós o... [k] cîn am făcú tîmplări[i]a// [...] mă duc dóm[n]e/mă duc cu tîmplări[i]a//nu să găsea blánă àpsolút//în spúne cineva/"mă dú-te la un cetăţean aica la gară"/un núme/nu ştu cum îi mai spunea/coránu/ce "că are legătur[i] acoló/la...la m [k] la piitroşiţa"//mi-a dat ăla um plic acoló/"tovărăşu cutáre"/ce/"úiti serv[i]éşte pă dînsu"/nu ştu ce/că ier[e]a trébur[i]/már[i]//

ē//m-an dus//m-ã [u]us acólo/" dóm[n]e" ce/"iéste blánă/da iéste în depózit//[i]e-n depózit/adică tóma suz la gílma[l]"//

ę !//m-an dus//m-an dus sce/"mîine dă dimineáţă să veníţ[i] acólo"//i-am promis ş-ăluea vo...zéce hîrtiuáre/că aşă să...putea fáce treab-atúnca//că nu să găsea materi[i]al//

ē !//m-an dus acólo//m-an dus acoló/"înc[o]árcas" [s]ce//tăiase biátă máma [u]o pásăre/mai cu brînză/cu pîinică/cu álea//a[m] mai luót un továrăş cu míne/un[u] górge comán d-aica/şi cîn ne [u]úcem acolo/ c-o damigíică dă ţuíică [r] damigíică dă ţuíică/"bă" ce/"az venit â"/ ne-a prins c-o maşină/"bă" ce "az veni prost[i] aşa de la brănej mă ?"/

"nu d[u]óm[n]e/uiti/avém aic işa márfă"//púne ăla şi-i trage dóm[n]e

---

1) Vu ne t p c

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dîntr-o sticlă/mămă mămă !//

ę !//pune mîna şi...îngărcă blană/ne-an luăt şi noi blană pă ales//

ē !//vine...vine uo maşină...cu armată/care...să...alimentă tod dîn depozitu ăla//şi pîn la urmă...aveam mîngăre dëstulă/am întins toţi doua blăni d-alea frumoş aşa/pă doo căpre/şi ţuică iera vo cinc kilograme/pîine/legumă iera destulă...//da acoló ier-a um păznic//ăla gestionaru ce-i spune ?//

"bă nea ionică" ce/"adu-ne bre !" ce "şi nişte mitărj d-alea //adú-ne nişte mitărc"/aşa s-î spune-acolo la munte//frige ăla acolo/c-avea focu/ier-a păznig dă nuaptea-acolo ji dă zi/a fript acoló.../dómne.../io i-an servit acoleà/cu bricăgu le-am... le-an tăiat/na ! eream...mai tinerel/mai îndămănatic/atunj veni-sen şî io dî armată.../dómne n-ám mers/dăpă c-am îngărcad blana/ atîta ne-a lăsad mitărcuţili-alea/că cîn ne-a luăt o durime [r] uo durime ş-o ameţeală şi dă cap şi dă nu ştu cé/norócu că ne-am opri la senator/şi ne-a făcú cît-o ijepţie d-acoló//ş-am veni domle/m-a costá pă mine...îngă un rîn dă blană//am venit acásă bolnav/î.../

da/ăstalant care l-am avút io dă ne-a alés blána/un â...care mi-a făcú mice tîmplări-a/să spuzise la fáţă/lui i-a foz mai byine//io în ziu ailantă ce iera să mai fac ?/d-ómne "mor şi mor"//io dă...igneálă/s-a umflát ínima-n míne/şi nu puteán să mai.../nu [r] nu mai aveam áier//m-an duz la un doctor acoló/la pucuása/la neculăiescu/...nu mă cunoşteá//

m-a-ntrebát "unde lucréz"/

"nu lucréz dómne nicăierea"//

"domé" ce"ie caz dă internáre la dumeatá"//

"ce să fac ?/mă internéz/n-am ce să fac"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"da" ĉe "pîn la úrmă úite n-an locur^{i}"//
ă..."bine d^{u}om^{n}e"//

m-an dus c-un cumnát al m^{i}eu//păn la úrmă "ia dă-l drácu mă!" //ne-am oprid la ^{u}o cîrcum-acoló/ş-am băút î ^{u}o litră dă rom // ^{u}o litră dě rom şi...nu ştu ĉ-am mîncá noi/nişte cîrnăcór^{i} acoleá/ dom^{n}e párcă m^{y}i-a l^{u}o cu mîna//ş-am veni pă jos acásă/şi niĉ în ziua dă ástăz^{i} nu mai m-a durú nimíca//da !//

[Din cîrnăciorii ăia sau din rom ?]

dî rúmu ăla cred/că nu prea an gustát io/că aveám io ^{u}o leácă da...m-am û [ɛ] io aşá mă.../sîn prea iúte//áşà//álĉeva ?//

[Cum ai făcut tîmplăria ?]

ɲē/ĉe tē...te faş ?/şî dîn doi métri şi...vo trei métri dă materiál/an găsit/că dácâ n-ai isperiénţă/n-ai isperiénţă//şi an dus un...a^{i}ĉ^{e}a únu/tîlvănúş//a-nceput...că să nu-i dug materiálu zĉ^{e}á părinţi miei/

"să nu-i duj mă tu atîd materiál acoló-şa/să v^{y}i^{i}e să-l croiásc-acásă"//de s-ar dúce ĉi^{n}évá cu...cu doi métri ^{d}ě ştofă să fác-o pěréke dî pantalón^{i}/că nu ^{i}intră tuátă//

ăla a-nceput să tae//íĉe "úite p-a^{i}ĉa" ^{i}ĉe "ie tócurili/ p-aiĉi-şa" ĉe "vine gûrguvél^{i}li/p-a^{i}ĉ^{e}a vine"...na/şi noi nu cunoşteán că dácă nu făcuseŋ casă pînă-n timpu ăla//c-acú m-aş priĉépe//şi mi-a toca tod materiálu//tod materiálu mi l-a luă t^{u}ot//tót io l-an dus/nu mi l-a luăt ^{i}el//l-an dus//

"e măi nea ionică" zic/"ie gáta mă ?"//

"nu că..."/^{i}el lucrá la fábrică/..."nu" ĉe "că...nu ^{i}e [r] nu ie uscát/şi scáde úşili"//

"ē/hai nea i^{u}onică/să fáĉe..."//

d^{u}om^{n}e m-a prinz doo stabilizăr^{i}//do^{u}ă stabilizăr^{i} m-a costát úşile-élea/dă cumpărám...//ieste...o căsúţă bunicúţă//i-aĉi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la monumén^{t}//

ē//"b^{i}ine mă nea iuáne $^{mă!}$/ ʃai bre să...să...să termẹn ş-o"/ că dácă mă ţineá-ŋcurcát/te ţineá-ŋcurcát//

a da dumnezéu dă mii le-a răcúd//m-an dus/le-am adús/...ne-an cînstit/i-an dat arîndă ban^{i} ^{u}omului/nu ştu ce.../ē/dăpă aia mi-ă făcú treptát aşá/mi-am tăiá şipcă/î...mi-an luă treiste/aŋ găsit méşter iară/mi-a teŋcuit-o...// [...]

dácă să fáce zid dă cărămídă/să ráce într-o cărămídă/să spúne-adică într-o cărămídă/să púne [r] să púne dóu-aşa^{1} şi ùn-aşa^{2}//"aşà//şi gine zid dúblu//cînd ie vórba dă...dă ieste într-o cărămídă/víne-m paiántă/nu pos ca să lucréz ^{u}o casă dă pă ʃarcá cu ıntr-o c [k] într-o cărămídă/[k] într-o jumáte/^{u}o jumáte să spúne/într-o cărămídă să spúnē zid dúblu//şī am luă treiştea/am bătút [k] nu/dăpă grinz^{i}/am puz grinzili//

[Dar peste ziduri ce-ai pus întîi ?]

păi nu vyine/vyine aia/cẹntúra/cáre m-a pacăli jmékerū ăla// dăpă cẹntúra aia/mai pui dóo rîndur^{i} trei dă cărămídă/^{d}pă cum ai...[k] îs conv^{y}ine-aşá/pui trei rîn^{d}ur ē cărămíz/şi pui grinzili-ŋ curmezíş/că nú să ráce/să race şi la noi planşéu/da te costă mul^{t}//planşéu/înseámnă î...planşéu v^{y}ine...uŋ grătár dă sîrmă putérnic/cu trei grinduliţe iară dă nu ştu ce/şi t^{u}órnī...// v^{y}ine p^{u}ópi aicī...ca să nu să lase/şi iese c^{u}oréct//da la noi ţărani/nu să fáce/că daca faj mîŋcáre nu ştu ce/v^{y}ine dă...dă... ^{u}umedeázā//da/transpiră//transpiră//da la noi/am puz grinzili imediát/am şipcu^{i}it-o//şipcă...dăcît atît/un déget/rămîne între şipcă/şi...baten treiste/în cópş cu sîrmă/ [r] cu sîrmă/pui var sus îm puod/să curgă...váru...printre î...//pui var în p^{u}od/aşa mai mizerábil/nu kar ca la teŋcu^{i}it/şi-l laş^{i} să să usúce/şi iel

1. Gest: în poziţie verticală.

2. Gest: în poziţie orizontală.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vʸíne dă să usúcă şi cúrge pîn áea//şi cîn i-ai da d-aiîca/păi pos să joj brîu sus acólo//pᵘo să pui pᵘorúmᵇ/po să...nuc /áleа/áşà ce trebûe//áşà//

dăp-áia/m-an sui suz la...acoperiş//pă acoperiş/îs tribᵉe căpriᵘoreála/căpriᵘorⁱ...//căpriᵘóri...

[Pe urmă, peste căpriori ?]

péste căpriᵘorⁱ víne şipcă/distánţa cît ţine ţigla/distánţa cáre...ie méşter dă.../áşà/vⁱine ţigla la pátru [k] áia/şipcă la pàtruzéc [r] la pátruj dă centimétrⁱ/şi víne...adícă.../ᵘo iei dă...dă la straşină-ntiⁱ//măsuáră cîte rîndurⁱ dă ţiglă întră/ā ! cunoáşte/îácă-i méşter/îs cunoáşte la precîziᵉe//

pă úrmă vⁱine cuáme^le-álea pă sus cáre víne...în cimént dă le téncuie bine/dă nu pua să pătrúndă pluáia şi...ásta-i//

băjenáru de pétre
pàtruşcînc [de ani]

cînd pică cît-o clóşcă

cînd î pică cît-o clóşcă/pun óᵘo supt ea//dácă am cocóş nu mai controléz óᵘuli/dácă n-an cocóş/or le skimᵇ la cîneva/şi le pun subd ea//clocéşte ᵘo clócă...trei săptămînⁱ//dácă-s óᵘuli proáspete/nu stă trei săptămînⁱ//la vo doo trei zile pîn-a-mplini trei săptămînⁱ încépē...să iasă búii//după ásta nū.../cînd ie óᵘuli toáte proáspete/iése totⁱ ᵘodátă/cîn z mai veik iése rîndurⁱ rîndurⁱ/aşá...//

aîca la noi/o pui ᵘo clócă...pînă-n şaişpe óᵘo/şaptesprézèce/mai múlte nu pui//că nu avém...găinⁱ preа marⁱ ca să.../aven găinⁱ d-ástea romînéştili micî//áli dă la aprozár/an cumpără dă la aprozár/álea nu clocéşte...//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Şi pe urmă ?]

după ásta/dúpă ce a cloc'ît ú/a scos púi'i/dăm clóca d-acólo jos/şi stă cu bú'i/dóo zilę púi nu prę'a fug/stă sub ę'a//după á'ą'ă să-nc'épe clóca să rî'c'î'e/să c'úgule/şi le dă...să-'ą hrăneáscă pă 'ęi//noi i le dăm mălái/do^uo trei zile/pîn la úrmă-'ą înv'ăţăm la grîu/ca să creáscă mai répede//da mai mult mănînc'ă mălái//care trăi^éşte trăéşte/dă múlte ori^i muáre...//

[Dar pui de curcă aţi pus vreodată ?]

nu am noróc//nu am noróc dă 'ęi/am cumpărát î ástă primăvàră/ u^o cúrcă/cu unsprezèce o^uo//a mai c [k] o^ua la mine înc'ă pátru/ şi-a scós u^op pui//...a scos u^op pui/n-a trăi^i dăcîd doi//únu mi l-a furá nu şti^u cîne/ş-am mai rămás cu un sing'ur pui//şi 'ęe curcán/s-a făcu máre//şi mai am acúma doar cúrca á'ą'a care-a cumpărát-o şi...curcánu//

[Se cresc greu puii de curcă ?]

să créşte mai greu/'ęe mai pretenţiuóş^i/á'ą'a dácă-'ą plo^uo moáre...//tre^ie to timpu să ad [k] le dai urzic /că nu mănînc'ă dăcît urzic cu mălái/nu mănînc'ă simplu mălá'u//cînd înc'épe să-'ą dea tule^ili lásă hăripili/şi atúnca 'ąar moáre/cînd i sc^uoţ^i prima dátă tre^ie să le dai ^unt şi cu pűpér...//

aurica i^uonéscu
pátruzèc [de ani]

'ęerá un şárpe

am pleca^t ^uoátă pe la trei'ą/cu váca îm mestéc'en^i/şi...an sta pînă seára aco^lo/ne-ã jucát alergáta/ne-ã jucá/şi ne ^dúcan şi după vac//şi cî ne úcan după vác i 'ęeráu...ăşti'a...î...berbéj^i d-ăşti'a/şi ne jucám cu 'ęei//şi veneá la noi şi ne-mpungă/şi pă úrmă veneá seára/şi cîm plecám/'ęerá un şárpe vręa să úcă la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vácă//şi ieră ũ [k] prietinũ ăsta a mieu p^opéscu/mai aveá un pas şi puneá picóru pâ iel/ieră dăscúlţ//şi l-an luót aşá dă ^úmer^i şĩ l-an da la ^o párte//şi pă úrmă şárpele să ucă [k] veneá după noi//şĩ pă úrm-am rub nişte nuiéle/şi...l-am bătút//şi pă úrmă an luót un côpîrtag d-ăla márĕli şi...i-an rub gîtu//şi l-am pus pă...un copác aşá/...pă un lăstár//

côcóiu ce constantín
[13 ani]

bába oárba

ne legăm aşá[1] cu cîrpă/şĩ să ne prindă//ş^i să ne gícáscă//
[Cine să vă prindă ?]
păi da îl púnem pă únu//să leágă la ^oik/şi iel ne-o prínde/şi pă cáre prínde să spúie cîne ie/dácă nu spúne...fáce iară dîn nou//

[Acelaşi]

696. GEMENEA-BRĂTULEŞTI

(com. Voineşti, jud. Dîmboviţa)
Culegere: 1967; BM, MV; transcriere: BM

brînză

[Brînza] să-ŋkegá/...să strîngâ/să storcâ la crintă/...p-órm-o puneá la...niste buduruáie dă brad/să dosp^hia/pă úrmă dedeám la maşínă/...ş-o băgám la burdúş^i//la burdúş^i/la cóşur^i dă

1. Gest: la ochi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

brîn [k] dă brad//

[Cum făceaţi burduşii ?]

îi argăseam [r] îi argăseam î zăr/...îi rădeam frumos/îi spălam/...p-ormă-i zvîntam//şî luam d-acoló/cînd...frămîntam brînză la hîrdău acoló cu maşîna/luam şî băgam la burduş[i]//

[Dar buduroaiele cum erau făcute ?]

iera...buştean dă brad grosos/tăiam cît masa[1]/şî pă urmă spintecam aşa[2]/şî-l [r] îl [r] îl dăspuiá//îl dăspuián că ierea cu mîzgă//şî...l-aducêam în [ɛ] îndărăt aşa/şî-l coseán cu tei// şi-apăi băgam ă dorilea-ălea dă [r] dă caş[i]/care aşa [r] aşa să zîce/

[Cum se zice ?]

să zicêa caş[i]/pă urmă-i zicêam brîză/dăpă c-o frămîntam//băgam...ăla p-ăla/ăla p-ăla/ăla p-ăla/pînă umpleam buduróiu-ăla/ şî-l lăsam ob zile/la dosp[h]it//după oob zile/scoteam//şî dedean la maşină/şi băgan la burduş[i]// [...]

[Dar coşurile de brad cum le făceaţi ?]

tot aşa [r] tot aşa/le opăream ălea/le f[h]ierbeam î zăr/şi... le curăţeam frumos/ş-apăi băgam [k] le-mfundam/tăiam aşa cuaje/şî ...coseam fundurîli cum...să cuase lă [r] la găleată...fundu//îl umpleam/şî-l acoperam/ş-aea iera//

gorge [i] pe tuader
oozeşcînc [de ani]

[Ursul]

venea [ursul]/şi lua şî uaie/şi...a mîncă şi vacă/şi...//cît am fost acoló[3]/a trînti şî do[u] vac/şi mi-a lo şî cîteva oi// uaia o lua aşa[4]/ca cîn ai lua/cum să zic ?.../um miel/să-l ei dă

1. Indică masa din încăpere.
2. Gest imitativ.
3. Subiectul se referă la perioada în care a fost cioban, la munte.
4. Gest: cu amîndouă mîinile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

peste miljóc să pleşi cu ieł//aşá-l luą/nij nu să teşeá/că...îi daį gúră/saų látră cîini//să dăpártá niţél/şi pă úrmă...să puneá-n dóuo picúáre/luą bolován dă juos/şi deđeá-ŋ cîini/dă fugeá cîini cum e [r] cum ie stélíli/dînaiintea luį//şî n-áveaį ce să-į fac// că pleca ieł dă voie//

[Şi vă duceaţi să scăpaţi oaia ?]

dă/ce să te dușį să scoţį uáia dă la ieł//că [k] tőt cu cîini/ că să repezeá/care ierá cîinį maį îndrăznéţį să repezeá/şî ...îl luą dă [r] dă púlpili picúárlor//ieł să-ntorceá să-į [r] să-į apúce cu gárli//ş-aşá...cobáni...năvăleá pă ieł cu bîtă/cu bolovánį/cu.../şi-l...îl zgorniá/îl zgorniá cum îl zgorniá//da pînă cîn nu rupeá/nu pleca//

[Dar vaca cum o lua ?]

váca...váca.../săreá pă ia//săreá în spinárea ieį/şi-nşigá gárle-aiîc//aiîca la piept aşá//şi dacă vreą s-o [r] s-o mîne înspre dumneálúi[1]/strîngeá d-aiîci[2]/strîngeá d-aiîc//dacă vreą s-o mîne-aşá[3]/trăgeá d-aiîci[4]//pînă cînd îį veneá byine/dă ierá un gerebént máre//săreá juos/ş-o apucá dă nárle násului/şi cîn [r] cîn îi făceá um vînt/să duceá mult d-a peste cápu//ş-acolo cîn...să uopreá/să repezeá/şî-į vărsá...máţîli/...áia-į făceá//

[Acelaşi]

núnta mea

núnta mea a fost aşá//a fos sîmbăta//a venit...colţunáresili/

1. Arată spre dreapta, spre unul dintre anchetatori.
2. Gest: de partea stîngă a pieptului.
3. Gest: înspre stînga.
4. Gest: de partea dreaptă a pieptului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

a veni călţunări cu cai/cu [k] călăr/ce "ăia sîn dăparte [k] aci/apruape"//a veni ş-a spus...uorăţili/ş-ā...a ie [k] am ieşit/m-am uitat p-un el/ca să văd/ca că pă ginere//dub-aea am işi cu frătili dă mireasă/cu...un castron/un şervet/şi cu besiocu//
ş-am începu să-i botez//am intrat îndărăt cu besiocu/ş-am da pă colo/ş-am intrat în casă//a işi fra [k] a venit fratili dă ginere/cu castronu/şervetu şi l-a luot//da stai că le dedeam î [k] ne ducean la puţ.../cu fratile dă ginere/cu lăutări înti//şi ve [ɛ] veneam d-acoló cu apa/şi jucá horă pă drum//ş-aduceam în curte/vineam în ca [k] acasă//şî...spuneá uorăţili/băgam mése... dăpă obicei/dup-aea plec ă [k] işiam şi plecam/ceream iertăciune la máma/la táta/şî...dup-aia spuneá uorăţili/iar în casă// işiá...máma şî cū...cu [r] c-un şervet/cu colác/cu ce era acoló/şî túrte dulc/şi-i begá ginerlui în sîn//şî plecá cu núnta/dîmineáţă [ɛ] ziua alántă/ne duceam [k] veneá pocînzei/ne ducean la bisérică/ne cununám.../veneán şi bágá mése//sára/hóra/ásta era//[...]

[Se făcea brad la nuntă ?]

să făceá şî brádusára/la mireásă//

[Cînd ?]

sîmbătă [k] viner sára veneá cu.../sîmbătă sára/viner sára/cîm puteá fácē lúmea//şî veneá cu brádu...la mireásă/jucá/le puneá batiste la băeţi/le puneá másă...rămîneá bradu la mireásă/îl puneá-ntr-o prăjînă sus//

[De ce ?]

păi ca să [r] să-l ea fratili dă ginere d-agoló/dîm vîrfu prăjini//[...]mai ungeá prăjina dă la un timp/dî coló pînî coló/cîn să ducéá pînă coló/vineá rî ! juos iar//[!]

ileána i iliinca
împlinésc uóbzeşipátru [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Amintiri din timpul primului război mondial]

ne-a luo^{d} bu^{i}oi//apucase pă lambie cu [k] că ăia i-a luot ai noștri/cu provizia//și mi-a lu [k] l-a luo pă lambie ș^{î} cu bu^{i}oi//că-i dă-ndărăt//s-a us pînă-m pă cîmpu gibo^{i}enlor^{1}/î... i-a [k] l-a dus pîn la tîrgoviște/ș-acolo i-a da drumu pă cîmp// pă cîmp s-a-ntîlni cu...cu nemți/și i-a luot telegu^{i}ți și cu boi/ [k] bu^{i}oi/și telegu^{i}ți l-a zvîrlit în șanț//a veni bătu du^{h}p-aia/ nu mai îndrăznea să mai yie-ŋcua/că le [k] i-era frică//stetea dă-vale/aveam uo mătușă zîs/stetea colea așa//stătea p^{h}itit [r] pi-tit//auoleo/mă părpăleam dă el/dă-i să iez/l-apucase și p-ala cu mitică pă la.../ica cun sî-i zic lă...la valea huoreți colo/nu la valea horeți/la va...[!] nu nimerésc.../la procuoi^{2} ica cum muartea-i zice//șî a venit/ălanț^{i} a venit [k] ălant a veni deger-a și prăpădit și plin dă păduik/că [ɛ] stînd pîn frig p-acolo//

[De unde ?]

fugîse-așa vez^{i}/îi dedése drumu cu.../și bu^{i}oi-i losése//ș^{î} l-an văzu/și s-a dus ăștia mici după iel/și l-a luot acasă//ai^{i}j la uorn aveam o cuiniuară/la uo mătu^{să}//ș^{î} l-am adús acasă// dup-aea me-a luad vacă/jucu/găinli și cúrcili [k] și gîștili/ le su [k] numa sucea gîtu/și vin/n-am mai rămás cu nimic/c-o găină/ș-alea ere pîn [r] pîn fundu grădini aicea dăvale//ni-mic//porcu l-am băgat î sub măgazie colo așa/me-a scăpat una/ una a scos purcei dîn ia colea/a scos purcei/una an scos-o cu cophi/cu [k] mai cu vecini/ș-am băgat-o su magazie/ș-am a [k] acolo an ținut-o pîn an tăiat-o [!]//^{3}

[aveam cînepă] întinsă pîn curte//ș-acu cînd auzeam că yine

1. Gheboieni - comună învecinată.
2. Nume topic.
3. Întrerupere provocată de o defecțiune tehnică.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieí/că s-o uscăm neá ! şî noí/s-o meliţăm//bárbu-nĉepeá s-o fác-aşà cu b^ăţu[1]/

"ú̈ite cînipa/ú̈ite hírili dă cînipă/úite"//

"daca ^e ĉe ?"//

"úite [k] unde ie cînipa"//

"ĉe-ai tu să mă-ntreb^" zîc/

"păi trébě"//

aveám î...î...aveám um purĉél ş^ noi/un grăsún sî mai mîncăm/ în ànu-ăstalantu//şî făcúsěm aşá ^o súrlă dă lémne-aşà/^o áea/ şî-i dam mîncáre-acoló//a venít după mine-acoló/că únde ^e pórcu/ ĉíne ^i l-a spuz lui//a venit acoló/ş-a văzú p^órcu//l-ăn dus pă biétu/[k] pă lámbi^e l-an dus îm valea pérlor/dormiá cu purĉélu-agoló ĩ [k] pă lîngă...f^oc/ca s-avém ş^ noi să mîncăm//da//

[Aceeaşi]

úrşi

iará urş^ p-acoló//iei veneá apruápe dă barácă acoló/unde dormeám noi//şi s-arunçá mămăligă p-afár-aşà/şi veneá/dimineáţa-l vedeái că víne/îl vedeai p-acoló/pîn fáţa baráĉi la mămăligă// ^erá [k] nu ^erá răú/úrşi nu ^e răutăĉ^oş^//numa daca-l înăcăjéşt^/după cîte spúne că ^e răú/dacă ^omuárá ^o vită/şi mérge [k] mer s-o scap^/iar atúnĉ^ea...ie mai răú úrsu/da daca-l laş^ i/spúnĕ că ^e mai liniştit/ie fuárte liniştit úrsu//n-am avút ^ocázie să...mă-ntîlnésc în fáţă [!]//cret că nu...nu ma aveám nic un coráj/daca-l întîlneán kar în fáţă//îl vedém mîncín la áfene//

[A fost şi pe aici ?]

da/a fos şî p-a^ic^ea/ş^ pă f^hiecàre tuámnă vine-apruápe ş^ p

1. Gest, indicînd cum răvăşea cînepa.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la noi p-aiîceea/úrsu//víne la prúne//mai mul mănîŋcă prúne grá-se//să su [k] să cunuáşte pă úne să úrcă-m prun aşá/îm fine i-am şi văzut//ástă tuámnă/ie un an în tuámn-àsta/cîn a murít kar unu-aij la noi//a fost otrăvít [k] otrăvít prúnele/şi iel a mers atúnşi ş-a mîŋcát/şi dăpă ceea-a mîŋcát/n-a mai merz mult/şi...a murit//

rádu victor
pátruzăj dă ani

fînu

păi prima dátă să cuoseşte//dup-acéa...la cuásă să respéctă mása/la uo uóră [k] la uóra ficsă/únsprezèce/să respéctă mása// cîn ej la fîn/să skimbă//la fîn în timpu dimineţi/nu să puáte lucrá la fîn/la uóra şase//la cuásă te duş p-la uóra şase//la fîn ...dî la nóo-ŋcoló/la cuásă [k] sau dî la uopt îŋcoló s făce timb dă fîn/cum trébue//căldúră mai múltă/oleácă sî fie mai cald//nu ma ie timb dă másă/cîn [k] aşá la uóră//la fîn cam aşá să-ntîmplă/ nu ie uóră ficsă dă...dă másă/dă...//să...s făce copiţi/dacă nu să usucă bine-n ziu-acèa/în ziua ceaaltă-l dă [k] îl dăsfac iar copiţili/îl strică dîn nou/îl risipieşte/îl întuárce dă dóo uori// tp-aea seara-l ŋuoreşte/îl face copiţi/grebleáză//aşá sî spúne la noi/grebleáză/dă cu griébla//s face copiţi/după ce-l...s face copiţi/îl mai lásă un timb dup-acéea...l-aduce cu cărúţa acásă/ şi-l îŋgrămădeşte/îl face clăi acásă/sau îl face pă cîmp acólo/ unde...are...livádă//

[Cum se horeşte ?]

să face pele-aşà mari/péle...cam dă doozej dă kilográme/ dooşcinş pîn la treizeşcinj dă kilográme uo pálă//úna p-álta/úna

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

p-álta//și vi cu fúrca-n ị̯el/și-l ẹa și-l púne pă copiț'//[...] îl strînge înti/îl ɦ^uorește/așá să spúne la noi̯/ɦ^uorit//în ̯júru copiți îl ̯î/ [k] lásă un ĉéntru úne víne copiț-àị̯a la miljóc/și pă mărgin' víne ɦ^uorit așá...fînu/ș' ̯dup-áẹa să fáĉe copiț'//báte um
...par/așá-i̯ spúne lă̯ noi̯/prepeleạc/par ̯î [!]/bătút îm ̯miljóc așá/ și joz ̯nește crăĉ púse/ca să nu fi^e pă pămînt fînu//ș' ̯dup-áẹa-n-ĉépe să-l ̯î/[k] j^uos tráĝe fînu dă.../să̯ nu fi^e j^uos pă pămînt//

[Și acasă ?]

îl fáĉe cláẹ-acàsă/-l fáĉe [k] báte um ̯par dă clá^e máre/să púne lémne dădăsúpt așá/să nu f^i^e tót așá/ [k] să fie dăpárte dă pămîn̯/că stă tuátă ị̯árna acólo pînă conșumă dîn ị̯el//s ̯fáĉe cláị̯e/ dup-aĉía timb ̯dă...cîn ̯înĉépe la cláị̯e/màjoritátẹa din noi̯ îl bágă-m p^uod/pódur' mar' așá/pódur' dă grajd/d-ăstẹa care au grajd jos //dacă nu/îl fáĉe clăi̯//cîn ̯înĉépe cláị̯a/dac-áre un̯ să-l báĝe-m [r] îm p^uod/tá^e...cū...tă^etuáre dă rîn/așá-i̯ spúne la noi̯/^uo tă^etuáre-așá...cu doi̯ clenĝ' așa'/și...apásă cu piĉóru-n ̯ea/ș-o tá^e pă jumătáte cláẹa așá/^uo dátă-n do^uo/ș-o conșumă-ntì pă aĉé^ea //dup-áẹa-nĉépe la ĉ^alántă/că daca-nĉépe tuátă cláẹa dă sus/ d-aiĉ^ea-n̯ j^uos/ș-áre víte puțíne/ajúnĝe pîn-aiĉi-șà/s-a-nĉepú ̯ timpur' dă primăvàră cu̯ ploi̯/cu lápoviță/și cu...fînu...prẹa larg așá/cláị̯a/íntră ápa pîn ị̯el/ș' ̯să strică//

[Același]

cu pluguș́oru

dẹ ánu nou̯ merĝár̯ ̯cu pluguș́oru//ne ^uorganizám...cîte trei̯ bă-ị̯eț'/pátru//ș' ̯plecár̯ ̯cu plugúș́oru/cu b^i^iĉ/cu clópete cū.../rămînẹa

1. Subiectul depărtează degetul arătător de cel mijlociu, indicînd modul în care sînt dispuse cele două lemne.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tuáte ^oíili fără cluápetę-atúncâ/lé luam noi [!]//le luan/le legám múltę-aşà la ŭ loc/le zorgăneám tuátă nuáptęa [...]//b^îcê făcêám ă/avęám buha^e/ástęa să cunuáşte ş-acúma/că s-aúde kar p la radi^o lę-am auzít//buhá^e/aşá le spúnem//

[Cine făcea buhaiele ?]

le făcêám noi [r] noi/^e fuárte uşór dă făcút//într-o dóniţ-aşá máre/cum eră ^odată dóniţî/aşá să spuneá/da acúmā.../şi ierá fuárte búne dóniţili/cîm beai ápă dîntr-o dóniţă dă...duágă dă brad...cu cána//a işi cáne dă materi^al dă [k] imailáte//nu ş cu ^ol [k] cu ^o uală dîn áia dă pămînt/beai ápă dîn dóniţă/spúne bătrîni nóştri...că ^erá búnă/gustuásă//

[Din doniţă făceaţi buhaiul ?]

da/îi luam fúndu dă cólo-şà/după ĉe să prăpădęá/şi-i puneám ^o piéle...dă...berb^éc aşá mai táre/pūneám să usúĉe bíne/dŭp-áęa ^o-ntindeám acoló/îi puneám un ĉerc/băgám pă mijlóc/[k] tăian cuáda la un cal/mai luam um vitiuón dă...păr dă cal aşá/şi...ă... făcêám un nod acólo/şi-l băgám//suná-n órĉe caz táre//

[Acelaşi]

să táie m^oţu

şî cîn coph'ilu-mplinéşte doi an^i/să táie m^oţu/s fáĉe iar cumetri^e atúncêa//tot aşá cū rúdele/mai puţinăţu cu kar ca la botéz/ tot aşá...îm famili^e aşá//

[Cum se face ?]

aşázā coph'ilu p-o măsuţ-aşà sūs/îi púne náşu ban^i acólo cîd vręa/^o sūtă do^o dă lei/cîd vręa/îi bágă doi covrişî pă m^oţ aşá/ şi i-l táie cu fuárfeca//ş-apăi ia náşu/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉícă "úite náşa ţ-ia m^oţu/şi náşa-z dă ^o uá^ie//ţ-ia náşa m^oţu/şi iz dă ^o uáie náşa-n loc"//

şi cop^ilu spúne dă ĉé^ e m^oţu/

întreábă náşa pă cop^il: "dă ĉe ^e m^oţu ?"/

"dă uáie"//

áltu cop^il l-întreábă "dă ĉé^ e m^oţu ?"/

"dă vácă"//

áltu "dă ĉé^ e m^oţu ?"/

"dă va [k] dă apará^d dă rádi^o"//

vîrĉéscu ^ eléna

tréizeşòpt dă an^

a răsturná maşína

da úite kár fáta mea/a foz la bucuréşt^/şi...şoféru-a fost um băiát cam tinerél/ş-a dormít pă drum/ş-a răsturná maşína//ş-a veni cu mîna scrîntítă/deplasát ^osu dă la locu lui//io aşteptán sî z ducă la şcuálă/c-a fos şi ia să-ş^ tirguiáscă-ntr-o tuámnă/acúm un an/caiéte/mă rog/pentru clás-a ^opta de !/şi trebuiá...múlte// şi a fos/ş^ ş-a lua ş-ia unifórmă ş-a lua/să-ş-iă stic [k] vro pátru lăz^ dă mére/şi-n timpu-ásta ^o aşteptán să v^i^e/c-aveán vórbă să v^ină în ziua f^icsátă/să v^in-acàsă/să că [să se ducă] la şcuálă//cîn o aştépt [r] aştépt/ş^ m-am [k] mi-an dat imédiát seáma că tre să fi-ntîmplá ĉevá//şi cîn víne/în spúne/ieră cu pi-ĉóru jupu^it aşá/piéleа luátă/...şi lázile rúpte//aveá nişte ardéi gogoşár^ luát îm maşínă/a sări pă cîmp/l-a aduná dup-acólo// şi am fost uarecúm îngîndurátă/cîn am auzit//şi...a avú noróc c-a scăpá cu viáţă/că puteá să...//şoféru-a băú^t în tîrgóvişte un kilo^gram dă v^in/ş^ pă drum l-a lu [k] l-a ţinút/a fost un om

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bătrîn ş-î cu ia şî cu şoféru/trei inş-i la cab^ină/l-a mai ţinú de vórbă pe drum/da ielˊ tótuş-i...la un timp cret c-a moţă^i şi ie/cred io/a uitá să-l mai ţină de vórbă/şî ă băgá maşina-ntr-un şanţ/ş-î s-a răsturnát//

[Aceeaşi]

an văzú v^yiézure v^yiu

an văzú v^yiézure v^yiu//l-a prins úŋku vică/aveá nişte porúmb sus acólo lîŋgă pădúre/şī le mîŋ[k] îi mîŋcá porúmbu//şi s-au strînz mai mulţ-i uámen-i/şi s-au dus/şi...i-au găsit cúibu lor/ cúibu unde ^era//şī...cu furcua^ie/s-a dus şi l-a prins//únu l-a [r] l-a u^omorît/cu furcóiu/şi únu l-a luad v^yiu acásă//

[Ce a făcut cu el ?]

şi l-a ţinúd vro do^u^o trèi zile//tos cop^i^i să ducă/ l-aveá-ntr-um bec-i acolo//ş-î cîm plecá úŋku vică de-aco [k] d-acásă/noi ne duc^eám acólo/ş-intrám îm beş-i cu lumînárea/iel ^era legát cu lánţu//^intrám îm beş-i cu lumînárea/ş-iel cîn s-azvîrleá/noi zic^eáŋ c-a scăpát//ş-i işáŋ cu postomólu-afár du pe úşă//

vîrcéscu valerica

doisprezèce an-i

la p^hiramídă

ne-an strîns cop^hi mulţ-i/şi [k]aci la vecín/şi ne-am [r] ne-an dus acólo la p^hiramídă/ş-acólo ierā sus/înaltă piramída// s-a su^it întî [r] întîi sóru-mea a mai máre/şi c-um băiá d-acî //şi s-a su^i [k] cîn s-a su^it acólo/n-a putú să să súie pînă sus/că ^eraú nişte cu^e rúpte/ş-acólo [ɛ] scri^a/să nu să [r] să

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nu să su^ie mai sus/că...ie [k] sun cu^ile rupte//şi...cîn ne-an da jos/ne-a simţi cîinli [r] cîinili dă la cobani...ai u^oilor// şi...noi cîn an văzu cîine/am fugi dăvale/ş-am...venit într-o vale-acolo/şi toţi am veni^d grămad-acolo/uni ne-an lov^it/alţi rîdeam/alţi...plîng^eam p-o parte//ş-am tuli dăvale/-an culeş flori/ş-apoi ne-an gîndi să ne ducem după fragi//că ne-a [k] ne-an duz după frag/şi fraji n-am găsit/am venit acasă/mîncare...n-era fuame/n-an găsit tot/şi m-a bătu şi mămica [!]//

[Aceeaşi]

697. RUNCU [ALR I 768]

(jud. Dîmboviţa)

Culegere: 1967; BM, MV; transcriere: MV

[Originea satului]

[Runcu este sat vechi ?]

ie veiku/veik/vezi mnata/pînă şaizeşi patru//pînă şaizeşi-pa^tru//ie ai^iîci-şa a fost...a fost cam aii^ăz dăvale un centru dă sat/a [k] uamenti agăţaz dîn pietroşiţa//a fost uamenti [k] aco-lo-m petroşiţa/ieste...o cunoşteţi ?...ie...comună...sector puţîn/da uamenti mai veik/aia-i comună mai veike//şi s-a-ntins iei

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cu pămîntu/şi-a ocupát aşá...pămîn lā...la [k] pă úndę-a foz mai bun/a^i^ĩ^ẑ la miljócu sátului/i zîce pietrăréni/sátu piátra iépi-acólo/ála//ş-ápăi dup-áia icî-şá dă la can [ç]can dă la vo dóo s^u^te dă métri-n sus/a^i^îc a foz núma venitîc/sectóru ásta d-a^i^îc/veni^z du pîn toáte părţili/cu vite/şi cam lúme...fugăreáţă/povestésc io cum povestęá şi părinţi ^miei^/cárę-a fost seî in cîtę-o comúnă/fugęáu dă timpurlę-álęa/"mă duc în cutáre loc că ie moşii acólo-aşa/şi mă istăléz acólo fac o odaí-acólo şi ţîu vite"//nu făcá nîc armáta/rar pă cáre-i putęá să-i prinză/cáre nu...//pîn-a deveni timpu/vez^i^ dúmnęată/pînă î şàizeş^i^patru ásta a fost//venęá a^i^-şà şi plătęá ũ fumărit aşá/mai nimica lúcru/ce eră ?/munceá păminţu//cîd vręa atîta munceá// [...] pîn-a dăvenit timpu-n şàizeş^i^patru /atúnc s-a istalát iei dă s-a făcú comúnă toáte/şi lę-a da^d^ númili dă rúncu/vez^i^ cum o hi fost îna^i^inte...// sátu piátra iépi a fos piátra iépi//la úrm-a foz mai múltă lúmẽ sectóru-ásta-m moşia ásta p-a^i^îc/dă i-a da^d^ númeli dă rúncu //da péntru cîne i-o hi dad rúncu ?/n-aş putęá să ştiu//da aîẑ la piátra iépi/a^u^uzęán şi io că iera un colţ acólo/şi-a căzut o iápă du p-un...colţ//şi i-a zis sátu piátra iépi [!]//

letcă niculáe

şáptesşàpte dă an^i^

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la-nmormîntáre

[Cînd trage omul să moară] îl păzéşte/trébuį să-į ţînă lumă-
nărli/la noí aiîg/nú ştiu cum o fi-n áltă párte//îį ţine lumănăr-
li/dácă véde că įe pă respectíve dă mųárte įe doį tréį lîŋgă įel/
şi-l ajútă//nū pos s-ajúţi un om cîn mųáre/n-ăį cu ce/n-ăį posi-
bilitáte//da majorătátea să fi lîŋgă įel//pǫáte įe nevóįe dă lu-
mănáre/pǫáte-į nevóįe dă ápă/pǫáte-į nevóįe dă ceva...//nu-l lásă
síŋgur î/dácă įe un om pă respectíve să mųáră/nu-l lásă síŋgur//
şi maį víne dî vecîn/maį stă...cū bolnávu//

[Şi pe urmă, dac-a murit ?]

dac-a murit îl dăzbrácă/púne túcu pă foc/fáce ápă căldúţă/
kámă treį femeį d-ezémplu/dácă-į femeíe/dácă-į ųom treį [k] kámă
treį bărbáţi/şi-į fáce báįe/îŋ copáįe//dúpă ce-į fáce báįe-l pú-
neę-acólo-m pat/şî-l îmbrácă/cu ce-l îmormînteązá//dúp-aįa-l
aşęázá/púne dóuo mése/şi-l aşęázá cu fáţa la răsărit//să dúce la
bisérică adúce féjnicu/ũ fejnic...cred că ştís ce e féjnicu/víne
lúmęa şi púne lumînări acólõ féjnic//şi cînd íntră-ŋ cásă la mort/
spúne "dumnezéų să-l įérte"/cîne víne cu lumînări//aşá s-a pome-
nid la noį aiíc//ş-ápăį a dóua zi víne préotu şi-į cítęşte aco-
ló...slújba mórtului//îl ţiį o zi/dóo/cum pos să-l ţiį/p-áįa-l
duj la grųápă//cînd îl duj la grǫápe te jelęşti/acólo cum îl kámă/
"măį cutáre/scǫálă/cum mă laşi/cum te-ndúri/cum..."//sau îl je-
lęşte şi copiiį/"măį tàt-aşá/măį tàt-aşá"...//

[Cine îl jelęşte ?]

păį aį luį/dîŋ cásă/maį mult//anumíte...copiil í/nevástă/dácă
vręa şi nepóţi/dácă áre//îl jelęşte pînă-l îŋgrųápă//dúpă ásta
įése la pǫártă/cînd įése lúmęa la pǫártă să pléce/dă băųutúră/
şi-uŋ covrig//şi-m bisérică/să spúne la įertăcúne/să dă o lumăná-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

re/şi-um ban dă cînz ban//sau dă dooşcînz dă ban/sau...cum poate omu să dea//sărut acolo o icoană/care şade pă mort/în slujba mortului/cît...face slujbă mortu/ [k] preoţi/şi să [k] mergă dă egzemplu d-aica merge toată lumea aşa aica roată[1]/şi merge şi sărută icoana/dup-aia merge şi împărţeşte unu lumânări şi-unu ban//după aia vine preoţi şi ridică colivă la capu mortului i/doi/trei preos/cît poate omu să.../toate neamurle-i ridică dă colivă: "vejnica pomenire/vejnica pomenire"[2]//imediat atunca a terminat/îl duce la grapă//atunca jalete mai mare ! anumite/nevastă sau u...copii/ sau cine rămîne în urmă/urmaşi/neamuri//ie jalete mari la noi aiic//la oraj nu să jeleşte//da la noi cîn pleacă cu mortu/auz dă la o distanţă dăpărtată//încai dacă mai vine şi gornişti/...la amen care-a fost în război aduce gornişti/doi gornij dă la rîu[3]/anumite/dă la rîu dă la fiien...// cînd începe gornişti domnişoară/te-mhiuară/să cînte-aşa a jalete/dă cîn pleacă cu mortu// [...]

[După înmormîntare] mergă-acasă şi-i face aburel/ca o pomană//

[Ce-i face ?]

aburel/aşa să spune/aburel/ca o pomană domnişoară//pune-acolo mîncare/bautură.../şi kamă anumite...pă cine vrea să keme/mai mul neamuri//dă seama mortului// [...]

dă şase săptămîni i fac pomană mare-atunc//să face o cracă dă măr [ɛ] încărcată cu anumite...de-ale mîncări: turte dulc/covrig i/zăcăr pere mere/căni/trei căni trei batiste-n.../trei lumînări...// şi să face...să lucreaz-aşa nişte alea dă făin-aşa/şi să face-aşa ca o scară/to[d] dă foiin-aşa domnişuară//şi să face ceva tod

1. Arată cu mîna dreaptă cum se ocoleşte mortul.
2. Încearcă să redea melodia bisericească.
3. Rîul-Alb, localitate învecinată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dă pîine ca o mînă/așa-i obicéiu aiíz la noi/duj la brutár/duj la brutár și coáce/duș foină cîn șase kile dă făinină//fáce colăcéi atúncа/dă șase săptămîn/să fáce pomănă máre//

mariia ne mocánu
șaizeșápte [de ani]

[Stîna]

alégem acólo un terén/únde iéste...bine-așà o poiánă mai... frumuás-așà/mai...să po să lucréz pă lîngă ea/am tăeát braz... că núma dă brad să fáce/dîn...dă úne-am avú cománda dă la...brigadér sau dă la șéfu...ocólului/úne ne-a arătá pădurári...//dácă ie...vorbéz mai rar/dácă[1]...

[Nu e nevoie.]

și...să tráge cu ateláje/cu cáii sau cu bóii...acolea/ie dulgér care le coplește/le...púne dă la prima bîrnă pînă cîn ajúnge la última//șindila o fáce tod dă brád/tod dîn...acélaji lemn/să construiește/și...al doilea an cînd intră viteле acólo/intră... îm producție//să fáce o strúngă așá pă...lîngă ea/comárnic adică dă acuálă/în ea să formeáză cu patru cámere.../așá erá-naiinte/ acu să fáce mai...modérnă//

[Spune cum era cînd erai dumneata la munte.]

da//màjoritátea cu trei cámere erá stîna: ierá fierbătoáre/ un comárnic/și dîncolo...stînă dă brînză/únde să lucrá brînza// áea erá-fundátă...iermétic/ierá-ntunéric în ia//ș-aiîc ierá fierbătoárea/únde...fierbea zăru/únde mîncá cobáni...//și mai acólea alături ũ...[k] o acuálă dă por/dă nu știũ cé/așá să périndă// ș-uoícili...mîncá pîm pădure o perioádă dă timp/adică-n fiecare

1. Subiectul a observat că anchetatorul ia note.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zi...mîŋcă/la séćur^{i}/p-órmă ţeşeá la stăţu^{i}ínă/ş să mulgă dă trei ţor^{i} pă zi/dimineáţa la dóuăşpe şi seára/mai ţerá-ntr-o márgine dă múnte/únde ţerá locu mai sterpós/uŋ cîrd dă stérpe/c-áleţa nu să băgá la ţárbă búnă/să băgá aşá la ţárbă mai sălbătecă//dă lă ...ieş [k] urcá la múnte dă la dó^{u}ăzeć mai/ş^{i} cobora la dó^{u}ăzeć sectémbre/sau la ćinşpe sectémb^{r}e/cînd înţărcá ţéle//ş-aveá acólo un número dă cîteva vaćă/un número ă...cai/stérpe/cáre nu produćeá/dăcît plăteá ţárba//ş-aşá să pĕrindă//

pópa i će constantin

pátruzeşidòi [de ani]

ă fost o^{d}ătă-n léspez^{i}

ă fost o^{d}ătă-n léspez^{i} ^{1} //ierá únu gíţ-a joiiţi//şi ieráŋ cu koroipán ^{ala} dîn dáleţa//

[Cu cine ?]

cu únu koroipán//únu-a fos koroipán în dáleţa//ierá haiduc iel pă timpur^{i}//şi aveá doi cîn^{i} hárnić//vine gíţă a jo^{i}iţi/

"măi nea ioáne" zíće/"m-a băgat în dracă ŭ ^{u}urs"//

"păi cum/mă ?"//

ićе "mi-a lua páişpe uoi"//

î fi^{i}ecàre noápte lua cîte úna//pînă cînd î a luat uáia cu clópăt/şi-a-nşirát uóile cătră brătéi^{2}//da//să le mai scápe/ d-abiá le-a scăpát//ćobáni nu să mai ^{d}ća după éle//cîini...îi zburăturea/ierá acólea-n fáţa stîni/să tăiásĕ o pădúre//să tăiase-aşá cam...cíze şáizej ^{de} la pămînt//şi iel lua cîte ^{u}o tulpină d-álea/ş-o aruŋcá după cîn^{i}//şi în tulp^{i}ină mai ierá zísă şi bolován^{i}/î rădăcînile iei//şi cîn da/spulbĕrá aşá pă mai múlte/

1. Nume topic: munte în masivul Leaota.

2. Nume topic: munte în masivul Leaota.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

făcea o rază dă mai multe/ş cîini să sperie/şi nu să mai ducă la el//ş-a vin^{d} la ăsta-ntr-o seară/

zîce "ai mă/şi tu costică"//

"ai că mer^{g}"/

mi-a dat iel un kil dă ţuică/şi ce "să spunez din ce parte vine ursu"//

ş-a venit//a veni d-acolo/dă une-a spus ei//ş-avea iel doi cîn^{i} d-ăia mari/negri/ş^{i} cîn l-a văzut zice "voi numa să fiţ atenţ/să ves^{i} cum l-orăcăie"//

iei sta aşa şi-l pîndea//cum a venit/ş-a luot uaia/l-a şi-n^{h}ăţat//a-ncepu să orăcăie//îl pişcă cîn unu/cîn altu/cîn unu cîn altu//şi n-a mai luat uoi d-atunc//ăea a fost//şi tomise să ia [k] să-i dea do^{u}o uoi//ala avea nişte uoi aleşe/nişte uoi uaikeş^{i}/frumuasă//şî i-a da doo^{u}oi/ş l-a scăpa^{d} dă...dă paguba care...i-o făcea//

[Acelaşi]

[Întîmplări cu urşi]

ierăm ă...^{i}erăm copil dă doişpe an^{i}/şi m-a pus băcu după vaci//

"costică s^{ă} te duc cu văcili"//

"bine/nea ioane"//

acolo.../dau dă un urs//io mergăm aşa ^{cu} pălării d-alea cobă-neşt^{i}/cu pălă^{ri}ia pă uo^{i}k/iera suare-aşa pă la şasă//că mulgeam văcili vara dăvreme//ş^{i} le mai dan drumu pă urma/în cină/aşa să numea//şi...mergîn io aşa s-adun văcili/ieu îna^{i}ntea mea ă zîs că ie to vacă: un urz mîncă iarbă//şi văcili iera mai pă dîn sus //şi iera [ɛ] stereguaie d-aia/cum îi spune/pă munte/o buruian-aşa cu foaea lată şi creşte-naltă//toamna după ce dă bruma o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mănĩŋcă vițelę//cînd dau așá la vo pátru métri înaiintęa męa dă
ięle/io ã zîs că-i ũ viței//și m-ã oprit//întodaúna avęám uŋ
căței care merĝęá cu míne//în zîua áęa n-a mers//cîm mă uit io
la spátélę meu să mai fhiie cățălu/nu mai ierá//și io am îŋgețá
5 dă frică//zîc "acúma cîn s-o-ntuárce la míne" zîc/"n-ãm pă cîn
să strîg/n-ãm pă cîne..."//î fine/am stat io așá o...fo tréi pa-
tru minúte/și iel cîn m-a văzút a ridicá cápu dă la pămînt î sus/
și-i curĝęá fhire dă iarbă dîŋ gúră//că mănĩŋcă uotávă d-áęa
uotăvęálă/și uodátă...iel cîn véde uómu/adúce...piéleęa áęa du
10 péste cap așá/fácę-uŋ cab máre-așá ca să te-nspăimîntéz dă iel//
atúncęa m-am...nfhiuorát//și m-an sucít așá binișór înapói/aŋ
crezú că víne...péstě míne zic//așá auuzęám zíce/"cîn tę-o strîn-
ĝe uodátă/cîn s-o lua la lúptă..."//n-ã venit//ș-an dat o
gur-așá-ncét/că ia [k] nu prea ma avęám coráj//și iel a luát-o
15 dăvále//io an luát-o-ŋcólo și iel a luót-o dăvále//și m-am ă...
m-am mbolnăvit uarecúŋ/că erám preá aproápe//s-a-ŋcremeni sînĝę-a
șá pă míne și.../mă uc la stînă le spui la ăia/..."uitę-așá/
uitę-așá...//mă nęa ioáne/nu mai po dă spinăre"zic//și m-a traz
bácu ș-iŋcă c-únu/m-a frecționá/ș-a tréia zi mi-a trecút//da păn
20 la a tréia zi ierám așá-ŋcremenit/dă frica lui// [...]

pă úrmă/ierám m múntele ásta zănoága/ș-acoló ierá [k] și
léspezile să botărăște//a vint ũ lu [k] uurs într-o duminică/le
băgã la ápă/acólo pă su colz erá niște...iárbă bună/doméstică/că
erá-n fața suárlui/și niște pămîn d-ásta ga [k] négru//ie fél dă
25 fel dă florăriie d-ăstęa/garoáfe d-ălęa/stînjenei/bătcúțe d-ălęa/
garoáfe álbe...//și lę-am băgá p-acólo//și ũ urs...lę-an da
drúmu naintę-așá la uoi/și noi pă úrmă//avęám tos cîini după
noi//ũ urs cîn...io l-am văzút// "mă" zic/"ála-i urs"//luosése
o uaie la supțiuără/și mai alergá după úna//și nu ierá terén bun/
30 ierá așa crepțe/trępțę-așá/și goili merĝęá așá//iel ierá cu uáęa

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

supsuáră pă pártea áea dîn jos//şi ne dúcem acoló/şi cîn dau o dată cu bățu-n ^iel/a spulberá dbățu dîn spinárea lui la vro cîțzĕj de métri/nu l-am mai găsi^d nic azi//ş-a sărit un cîine/^a vea boié-ru un cîine/d-a^ica du pă trĕaptă drept în spinárea lui//a-nhib gúra-m păru ăla al lui/s-a dat ear jos/ear l-a pişcá/şi dúb ^aea i-a da drúmu la uáe//ş-uáea a murit//cum o strînséseră aşá cu gára/a^ica^l/îi pătrunsésĕră...ĝeanjgírel lea păn la f^hicáți uóii// şi uáea ierá aşa/meriie//an dús-o...în spináre la stînă ş-am tăiát-o/că n-áveam ce mai fáce/c-o...jercă^ise/o rănise rău//

[Ce-i făcuse ?]

o jercă^iiser-aşá/l^uoséseră lîna/piélea.../cu ĝanjgíra áea/ cînd o prinséseră//

[Acelaşi]

o pásăre

[O pasăre] o tăiém î/o opărim aşe cũ să zic-a^iij la noi i/ luom fúlĝi dă pă ia/şi dup-acéia o-afumăm oleàc-aşá într-un... phi^g dă flácără/ca să...iásă péri eia aşá mai byine/d^up-acéia o tăiém aşá/o copăţin cu.../ş-o púnem să hárbă//şi băgăm acólo-şà pătrînjél î/ruóşi/ardéi/...páste fă^inoase/şi...mînjcăm dup-áea//

lupóiu róza
óptîsprăzece an^i

1. Indică cu mîna dreaptă subsuara stîngă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

698. VALEA-LUNGĂ-CRICOV [ALR II 762]

(jud. Dîmboviţa)

Culegere: 1967; GA, BM, MV; transcriere: MV

păcurár[i]

păcurári cáre ţerǫáu dă meseriţe/înaţinte că să... [ɛ] nu aveáu gáze pă la oráşe/[pă] timpur[i]/şi-eráu păcurár[i] cu butoáţe/cu păcură/ dintr-álte părz/d la cîm[pina]//merâáu toátă ţára//ş p[ă] la scúrger[i] dă vălcélē.../scúrger[i] dă p la rezervoáre/nu să ţîneá con[t]/pă la gîrlę-aveá alţ propietár[i] cáre...trecá pă térénu luí un vâlcél... sau la o gîrlă/făcá cîtę-um batál aşá cū...áęa/şi să strîngęá ápa àęa/păcura àęa//

[Ce făcea ? Cîte-un batal ?]

cîtę-un batál aşá/cu...grădéle l-îngrădęá şi...lăsá loc ápi dădăsúpt/să treácă/şi păcura áęa groásă rămîneá dasúpra//ş-áţa o vindęá la păcurár[i]/îm butoáţe//şi áţa če să numeá păcurár[i]/cáre umblá cu butoáţe cu păcură p[ă] la brutării/p[ă] la cîmpur[i]/în toáte părţîli//

iliéscu niculáţe
şáizej dă an[i]

căpriţára

căpriţára/...cî să cúlcă/rícăţe cu...p[i]icóru frúnza dîn... súprafáţa pămîntului/şi lásă pămîntu...gol/fără nic un fel dă frúză pă ţel//ţa sĕ cúlcă cu bótu pă picóarle dînaţinte/ca s-aúză cel maţ mic zgómot/că dácă ţe frúnză/ţa o minte/să fîşîţe

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîn s-o-mvîrti sau s-o scărpină...//da ia ştiie că dăca pune urека la pămînt/ia auude orce zgomot vine spre ea/şi...ca să fiie... sî fugă//

p-ormă vine timpu dă fată//să mărésc ézîi/şi ca să poá să-i înţárce/să [ɛ] scápe dă iei să nu mai să ţîie după ea/găseşte cît-o tuf-aşă mai deásă şi ie !...şi-i dă roátă poáte nu ştiu dă cîte uori fáce un cerc/poáte dă mii dă ori să-mvîrteşte după ce că [k] pînă ameţeşte puii//şi iei rămîne jos amorţiţi-aşá pînă .../şi ia o-ntinde ca să.../că cé c-a fost iézi mari//şi iézi cîn să deşteáptă/mă-sa dă loc/plecátă/n-áre d-un să-i mai ia//

[Acelaşi]

hégnă

făcá gáura dă puţ/cum a foz la buştenari[1] /dă lucrá oámeni la dóo s^ute dă métri jos îm pămînt/lucrau cu crivácu pîn la doúăş-cinj dă métri//scoteá cu hîrdáuu...málu-ála afără/pămîntu-ála/şi p-ormă...începeá să puie...făcá o hégnă//scoteá cu cálu o hégnă/ cu sfoár-acoló/ş scoteáu cu cálu/că nu mai puteá oámini să mai trág-atîta adîncîme/...în...puţu-àla//că ieréa hîrdáili mari// aşá[2] ieră cam hărdáiili//omu lucrá acólo fundu puţului//

[Cum intra ?]

păi îl băgá tót pă hîrdáuu ála/păn la dóoşcînj dă métri//puneá picuárle hîrdáu ş să ţineá dă sfoára aea//pîn-acólo/acólo iseá dîn hîrdáu şi...lucrá//p-orm-a pus...hégnă//aveá cai care-l scoteá//şi áltă...hégnă/să zicéá semn/cáre intrá în fundu puţului la dóo s^ute dă métri/şi-l scoteá cu cálu-afără//a foz munc grele-năiinte//

1. Buştenari, com. Telega, jud. Prahova.
2. Subiectul arată cu braţele: mai mult decît poate cuprinde un om.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Cum lucrau, în întuneric ?]

da ! ziua să vedeá//ziua/că ziua puneá o oglind/-aveá o oglindă máre...cît pérna àsta[1] aşá/ş-o puneá aiiîz[2] la gúra púţului //şi videá ála dîm puţ[u]//toátă lumina să [du]ĉeá acólo-m puţ[u]/únde lucrá ielu//şi videá şi-ásta d-afáră...ĉe fàĉe-acólo/dáca stă sau lucreázá/că ierá lumina áia dă la oglindă//da cîn nu ierá lumină dă ie [k] nu ierá soáre/lucrá aşá/cum ie la noi[3] pă-ntunéric//

[Ce făcea el acolo în puţ ?]

ielu...săpá//săpá mereu înaiinte/s-adînĉáscă//ş[i] puneá hîrdáu-ntr-on colţ ìĉi-şa[4] dă...puţ/ş[i] săpá/şi-l lua cu lopáta şi puneá hîrdáu//ş bătea dă sfoáră dă cólo aşá[5]/să m[i]işcá/şi ála nùmadăcît lua în sus/că ştiiá/că áltfel nu puteá să vorbeáscă cu-el dăcît...miişcá dă sfoáră/şi ştiiá sémnu..hai afáră !"//

ţúţea ge vasile
òbzeşi[u]unu [de ani]

[Cînepa]

sap[h]/mărúnţ[i]/pui sămînţa/o-mvăléşt[i] iará/iará o sap[i] ca s-o-mvăléşt[i] cu sápa/mărunţît//pă úrmă tre[bu] s-o păz[i]éşt[i]/că să [d]ĉe păsărli şî mîncă sămînţa/...puneám cop[h]ilu şi sta lîngă ea cu ...flueruşe/cu fluiéru să fluiére/...s făĉeá máre/o culeĝeám/... p-a dă váră o culeĝám dă váră/a dă toámnă o păzeám s facă sămînţă ca s-avém şî la ánu/...o topiá la lácur[i]/la o gîrlă/bîltóz d-áiea şi-o topeám/aveám méliţă d-áia de să méliţă/dac-aţ şi

1. Arată o pernă de pe pat.
2. Gest, indicînd poziţia oglinzii.
3. Înregistrarea a fost făcută seara, la lumina slabă a unei lămpi cu petrol.
4. Subiectul arată spre dreapta.
5. Subiectul bate într-o sfoară imaginară, aşezată deasupra lui.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ştind...//da nu ştiie or[i] cáre//cáre-i la oráj n-ai dă un să şti//
i-úiti ie ali méle/ástea micîli...s-a s [=s-a dus] pă la máma/ş-a
sps [= spus]

"cé-i míco máre ásta ?"/

"méliţă"//

eh ! o dam în keptănéi/avéan képtăn[i] d-áia cum ierá atúncî/o
keptănám/făcâm caere/o torcéam/io le torcéam fuióru/fétîli cîlţi/
zgrébeni...//fuióru merjéa la urzéală/la ţuále úiţe la préşur[i]
d-ástea[1]/...cîlţi la...//făcâ atúncîa nu iera américă d-ásta/fă-
céam cămáşa-n jos...dă cîlţ[i]//la cîte cevá ce trebuiá dă cîlţ[i]...
//zgreábănu-l făcéam tót aşá la préşur d-ástea/să făceá şi la
ţuále pă timpu ála atúncî...//

[Ţoalele cum le făceaţi ?]

învărgáte/úiţe//şi-n tăv[y]/şi-nvărgáte ca ástea[2]//

băcîu aurélia
cîinzeşişápte [de ani]

lúpu

[Ai văzut vreodată lupul ?]

am văzút[u]//odátă venín dă la morén[i] l-ã văzú/tómai p-aiíc pă
la pòdu-arabagíului[3]/pă la cîlpán[i4]//şi nu l-am văzú[d] núma io/
mai iera şi-ũ uom cu noi//tamán stélea ălā...ţigánu dă la úógrea[5]/
căre cîntă//şi[i] iera úna tóra a lu gîcă mihái/căre-i aiícîa acúma
în cricov/făce case la úógrea/

ce "iá uite ţáţă leáno"/álea venise să vază nişte fîn/ş ieu

1. Arată preşurile de pe jos.
2. Arată "ţolul" de pe pat.
3. Nume topic.
4. Cătun al comunei Valea-Lungă-Cricov.
5. Ogrea, sat al comunei Valea-Lungă-Cricov.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

veneán dă la morén//ĉ"ea ute/ţáţo leáno/lúpu !"//

zic "únde/bre ?"/

ĉe " ióite-l"//

trecá púntea áea aiíĉ sub dos/trecá şi urcá la mal/adícă-m pártea áilantă//trecá dă la ĉolpán/trecá şi iel îm pártea ailántă//c-ũ úger pă vórba álũea pîn pî...ierá pe sémne ásta/cu... dăpũsă//făĉá fleáşca fleàşcā//

zíc "áulẹo/măi steleo mă !"/zic "an trăií şi-am văzú şi io lúpu"//am văzút !//

[Era lup sau lupoaică ?]

păi ştiu io ĉe hăla o hi fost/că mai ştiám dă frícă ĉe să mai spui că mai ierá ?//

leána avrămúş
vo...ĉínzeşişàpte dă an am/
uopt

ĝíneri-a rămás fără mireásă

a fost aşá: d-ezémplu s-a duz băiátu la fátă//şi s-a-nţelés cu părínţi/késtiie/néli[2]/cîd dóo ?...trei lun a foz durata ásta //la ánu nou a logodit/şi-a puz núnta că pă dóuosprîzèĉe... mártie fáĉe núnta//î fine a...ómeni s-a dus/a luat sîngîli la analiză/tot/şi...s-a uz la tîrguiálă/i-a cumpărá mirési tot ĉ-a trebuiit acólo/ĉe-a poftit ia...//ca tócmai...duminica cînd să dea invitáţîli şi să invite fétili şi băiéţi/s-a ivit áltu care-a avúd drágoste cu ia mai dămúlt/ş că nimic/iel o fúră-n noàptea áia-n seàra áia// [ɛ] s-a şi [k] aşá a zis/aşá s-a şi făcút [ɨ] //şi ĝíneri-a rămás...fără mireásă//dup-áea únde-a găsit

1. Gest.

2. Se adresează unei vecine, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţel/că duminica tót a avúd núnta//

[Cu alta ?]

cu-álta/da// [...]

natáliia túdor

pátruzăşi trèi [...] am trecút

în patruşpátru cu treí luni

699. GHIRDOVENI

(com. I.L. Caragiale, jud. Dîmboviţa)

Culegere: 197o; MC, BM, VN, RP; transcriere: VN

míie nu mi-a folosít niĉ tineréţurle

un om daca tréĉe dă şáizeji dă ani/zadárnic trăiéşte//...un om síngur aşá/uo femeie síngură ca mine/fir-ar uom/fir-ar femeie/ zadárnic trăiéşte//nú-i mai foloséste//míie nu mi-a folosít niĉ tineréţurle/d-ápăi bătrînéţurle//

[De ce ?]

iou an trăiit amărîtă//

[Dar cum ?]

am trăiit înnecájită//am trăiid dă mic copil/...am avú tátă sărác //ş-am avú...un tátă cu-o mînă aşa[1]//...copíi am foz mulţi/ am fos şáse copii//trăiitóri//...ş-aşă ĉe puteá să ne fácă/ĉe ieră intepríndere ca acúm ?/ĉe cred [?] că m-am pomenít să fiie [ɛ]sónde ca acúma/să fiie ...lucrár ?//lucrá úomu la bărăgánu//să dĉeá pă bărăgán//...ş-aşă/ĉe puteái să trăiéj dîntr-o [k] dîn síngur doo pálme/atîţia iní//mai aveá încă pă tát-su/pă mă-sa/...

1. Gest: mînă chircită.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

noi ş́ase copíi/cu ei doi/ ̂erám ̂opt/ierá zéce iinş↑ la másă// c-atúnş ̆trăi ̋a...fi-so cu tác-su la ̂o másă cu copíii/acú nu ̋ mai trăiéşte//

tarsiţa gurán
şáptezeşase dă an↑

núnta

să făcá núntili-naíinte aşá//...d-o pildă ̂o fátă/dácă iii i plăcá ald ̆băiát/...poáte...purtá ̂o drágoste c-um ̆băiát un cín ̆şase an↑ dă zile//părinţi băiátului/sau ai féti/nu-i plăcá poáte fáta áia// fátă...cé ̋ zícá/hai să zícă ca părinţi/"ai" ce/ "tu [k] miie-m↑ pláce băiátu lu cutáre/tu băiátu lu cută [k] pă băiátu lu cutáre te dau/a lu...stan/a lu górge/al"cum să găseá//

fáta..."hái ̋ !.../să nu te súpăr/să-l ̆l-ga ̂u/să-l ̆l-geau/da nu ̋-l ̆l-geau"/...

merĝeá/şi ducéá/şi nu făcá cununíia ţivílă pînă...hē ! săptă-mína cu núnta//cáre iereá ca s-apúce fáta/ce zicá/ce "să silím/să tîrguím/să silím/să făcém cununíia ţivílă"...//poáte cunúníia ţivílă ō...uo delăsá//şi↑ ̆făcá keltuiél↑le/álelante keltuiél↑//şi fáta tómă săptămína cu núntă fuĝeá cu cíne-i plăcá//...ş-atúnc/ vineá lăutári/la ĝínere acásă/şi ĝíner↑le îl trimeteá la sócru/ la tát-al mirési//să plimbá cu ei un ceaz ̆dóo pă drum/şi...fáta trăiá cu cíne-i plăcá//

şi să-ncepeá núnta/dă símbătă dă la ̂u ̋nu/şi să termená marţ dă dimineáţă//...cíne cum ie vórba ice...cînd er ̂á píine/ieră píine/nu ̋ mai iereá píine prindeá pásărea dîn ̆curtē/la pútina cu várză/cu murătór↑/făcá acólo ̂o friptúră ce făcá/şi-ncoló ástea jucá/...lun↑//lun↑ veneá şi ̋ dă la ĝínere/ce zicéa/"ăi ̋ !"/veneá cu doo sticlă/frumuase/cu funde/cu...făceá ice "a ! ie rakiu roşu"/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

d-o pildă dă ieră másа-n...timb dă vără/dă cólo pînă cólo[1]/ toată lúmea/fáta şî băiátu/cáre vêneá d-acoló/serveá...lúmea aia cáre iereá la núntă/cu rakiu din sticlíli lór//şi jucá pă úrmă pînă mărţi dă dimineáţă/marţi dă dimineáţă plecá lăutári-acásă//

[Ce obiceiuri erau sîmbătă ?]

sîmbătă ?/sîmbătă să făcá aşá//să gătеá mireásа/plecá cu toáte feţeli cu toz băieţi după ia/puneá másа şi mîncá/întîi// dăpă ce mîncá/le puneá fúnde la toţi/batiste la toţi/plecá la náşi iei//...să ducêá la náşi care-i áre/dáca...náşi-su aveá doi trei copii căsătoriţi/să ducá cu plocón cu brad şi la ăia//mă rog/nu ieră ca să zic că cozonáci/prăjitúri/cum ieste acúm// pîine//lipii//să ducá la ăia//ducîndu-să la ăia/vineá acásă/... să ducêá fiecáre băiát acásă la iel/fiecáre fátă/pă úrmă dáca-nserá/vineá la brad/jucá brádu/pînă dёspre ziuă/jucá...toátă curtea//...jucá cum ie vórb-ai[a] ieреá lúme/nu că [ɛ]aşá/lúmea toátă/copilăriile/toátă lúmea la núntă//da lăutáru nu sta jos// lăutáru nu sta jos/nic...pă clípă//atît/cîn le da popóru voie să mănîncе//îi kemá/aveá grijă/ómu-ăla ca să...kéme/"tátă/staţi liniştiţi/liniştiţi-vă că/...să mănîncе şi iei/să poa să mai stea-m picêre"//

şi să ducêá fiecáre pă úrmă/hă ! [ɛ] duminică dă dimineáţă/ da ![2]// să scula/[!]să scula dă dimineáţă/vineá dóo féte/gătеá mireásа/şi iişeá şi jucá găleáta//

[Cum ?]

da/i [k] să ducêá la puţ//găleáta/ieră brádu

[Le povesteşti cum era nunta ?][3]

da/ha/

---

1. Arată cu mîna, pe fereastră, dintr-un cap în celălalt al curţii.
2. Informatoarea răspunde unei vecine care o strigă din curte.
3. Intervine vecina care a intrat în casă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ă...găleáta ieréa [k] brádu ierá-n casă/găleáta [k] pus în găleáta cu ápă acólo/brádu/cu batístă în vîrf/covrîgéi dă zăcăr/túrte dulcî acoló púse sus/şi busuiócu sus în vîrfu brăduluí//adică obicéiu din comúna noástră/într-álte comûnî ieste álte obicéie
//şi să ducéa/iişá cu...băiátu/fáta cu băiátu/mireásа cu băiátu cáre ea atúncа aveá băiátu/băiátu cáre ierá cu brádu/

[Cum se numea ?]

băiátu cáre ierá ca să meárgă cu brádu la núntă//

[Nu se numea în nici un fel ?]

nú/ce îcá "hai să jucăm găleáta la puţ"//să ducéa la puţ/jucá găleáta/

[În ziua cu nunta.]1

păi dă dimineáţa/aşá jucá atúncа mirésili//

[Făcea seara brad.]1

le-am povestit//şi puneá găleáta cólo-m miljóc/găleáta acoló cu ápă/cu...[k] stropeá mireásа...m părţî/aşá ierá obicéiu//că pă úrmă îi dideá...cu picóru/o vărsá/şî...să ducéa iáră o.../ cînd termená adícă/jocu//termená să ducéa iáră scoteá mireásа/ mireásа cu-o mînă/şi băiátu cu-o mînă/scoteá ápă cu gumînáreа dîn puţ/la puţ//amîndói/nú núma únu//şi vineá cu ia acásă//găleáta o băgá-n casâ/şî brádu-l suiá sus în vîrfu cási//...ca cîn vineá núnta/...dă veneá núnta/băiátu să suiá şi lua brádu d-acólo//da nú-l mai jucă horă cum se jác-acùma//atúncа//atúncа nu-l mai jucă horă//ia jucáse/şi-l jucá la miriásă/ásá2//lua núnu núna înaiinte/ginerli după iél/miriásа între...ginere şi núnă//şi băiátu cu brádu icî 3/şi miriásа/cu [r] cu aşá cu cráca/pă naiintea núni/ţineá îm mîna núni//aşá să jucá/da acú nu să mai juácă//

1. Intervenţia subiectului ocazional.
2. Arată, prin gesturi, cum se ţineau de braţ.
3. Gest: în mîna stîngă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acú să jʉácă...

[Bradul se punea cînd veneau de la cununie.][1]

nú/ţáţă iʉáná !/nū nu nu nu nu nu !/atúnc îl punéá cînd vineá dă la joc//şi cînē [r] cîné aveá o [k] ţi-aduc aminte la cîrján/ cînţ a-mmăritát pă iʉána/c-a suii brádu îm prăjina dă...patruzèc cînzej dă métri în túfă/dă s-a suiit...pétre a lu móneа aşá că n-a avú coráj nímineа sî să súie pă túfă să ia brádu mirésî dîn [r] dîm prăjina áia ?/ē !/

[Aşa e, nu pleca nunta pînă nu lua braduldin prăjină.][1]

da/şî [k] /núma cáre aveá fátă-ntii/aşá făcéá/cáre aveá fáta-ntii ş-aveá posibilitáte dă prăjina áea//bu [k] să ducéá de-o tăiá dîm pădúre/aleéá á mai năltă túfă//ş-aşá că...pă úrmă să ducéá/atúnc nu ieréá să să dúcă la saloáne/

nu iérá să să dúcă la saloáne//să ducéá d-o pildă cé zîce/ pocînzéi-i bágă-ntr-o casă//ʉámeni núnului/îi bágă-n casă la ginere//pocînzéi-ntr-ăltă casă/ʉámeni dîm pártea lu ginerica într-ăltă casă/şi cînta aşa/să-ngăduiá ieí/cîntá lăutári dóo trei cîntice cólo/dóo trei cólo...//ş-âşá ie obicéiurli dînaiinte [r] dînaiinte//...cîntá însă/cîntá pînă déspre ziuă/să ducá pă úrmă/ducá núnu acásă/ginerli vineá acásă/ómu-j lua lăutári lui şi plecá cu pocînzéi i iar acásă/că nú plecá...ʉámeni fără lăutári şi fără pocînzéi//cîn zicéá pocînzéi sócrului "hai acásă"/pocînzéi toţi/adícă ʉámeni dîm pártea mirésî//să ducéá toţi acásă//să dcéá acásă la iél//dácă să mai culcá/să mai culcá/dă únde nu/cîn să dcéá/iera pîrnăile-atît[2]/pîrnăi dă pămînt !/atúnc să făcá mîncáre/î ʉále dă pămînt cu dóo cuáde//...nu să făcá ca acúma/

1. Intervenţia subiectului ocazional.
2. Gest: cca 7o cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

haĭt^{i} !/ĉe ĭé/ĉé nu ĭe//şi la rista^{u}uránt//maĭ întiĭ de toát ĭĉe "daŭ atíţĭa ban^{i} şi nu maĭ aŋ grijă"//áşá ĭerá ^{u}obiĉéĭurli atũ//

[Lunea erau obiceiuri ?]

dă ! lúneă.../păĭ lúnea ĭerá núntă ca şi dumínica la ^{u}om !/

[La ăi bătrîni.]^{1}

la ăĭ bătrîn^{i}//

[La rude, la...]^{1}

sígur !/...dumínică ĭérá [k] to^{g}ma marz dă dimineáţă plecá dă la sócru//şi dă la nun/cáre-ĭ...îĭ primiá aşá dă frum^{u}ós/ş^{i} dă la nun tod la fel//^{u}ámeni núnului.../aşá să făĉá ^{u}obiĉéĭurli núnţi^{lor}/păĭ acuşica ?/păĭ acú ĭe núntă să-nĉépe duminica/şi... haĭ dáspre zíuă s-a termenát ?//

[Luni se juca plosca ?]

lún^{i} dă dimineáţă/ĝínerli ĭeréá culcát/cu mireásа luĭ acólo/şi lă^{u}utári/cîntá la fereástră//

[Le cînta zorile.]^{1}

dá/le cîntá zórleĭla fereástă//...dă/cîntá cînticu..//da cînd [k] du [ɛ] dumínica cînt ĭişéá mireásа dîŋ casă/cîntá lă^{u}utáru dă...múltă lúme plîngá dă huhurá/cînticu mirési/

[Plîngeau şi miresele atuncea,da acum mai plîng miresele !]^{1}

da !/cîntá//ĉe zíĉe/hē...^{i}ĉe/

"rămíĭ fraz/rămîĭ surór^{i}/
rămíĭ grădínă cu flor^{i}/"

ş-aşá că...^{u}obiĉéĭurli d-atúnj nú maĭ sînt acú//

[Mireasa îşi lua iertare de la părinţi ?]

da !/îj luа ĭertáre dă la părinţ^{i}/înĝenuká mireásа...îŋ casă cu ĝenúkilę-amîndóo pă pérnă/şi ĝínerli núma cu dréptu//... şi-ntrebă...lăutáru/pă nun/şi pă sócru/pă tát-al mirési/şi kar dáca ĭer^{e}á şi táta lu ginerica ĭi-ntrebá că...le primésţe ĭertă-

1. Intervenţia subiectului ocazional.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉúnẹa ?/iị ịártă ?//ziĉẹá dă dóo or^{i} nú/şi al treílẹa-ị ịertá// acú nu maị ị-aşá//ịo n-am maị vă [k] am maị fo ◡şi ịo/am maị avú ◡şi ịo nepọáte dă nun^{t}◡/da n-am maị văzút aşá//

[Aceeaşi]

úịtẹ-aşá an ◡trăịit

táta ◡a fost om sărác/ş-aveā...aveá doị băịéţ^{i}/cînt ◡a venít timpu.../d-a vinít că...să vineá ş-átunĉā ştii/...trimeteā scrisoáre/ĉitáţiịẹ/ā...vorbeá cu-nvăţătóri/...ĩĉe "ịo am băịéţ^{i} să dau la şcoálă"/zĩĉe "nú dau fétili la şcoálă"//şi nú nẹ-a dat// da dîm ◡pátru nú nẹ-a da ◡pă úna//ịo am plîns/că ịo^{u} mă ◡c la şcoálă/că să dúĉe [r] să dúce fétili dă...[k] ^{u}o sĩngură fátă/să ◡^{d}ĉe la şcoálă/şi-ị dă seáma mea//

"nū te duj/nu te duĉ/"

şi dă ĉe ?//păzeám váĉiliị//ịo atúncā ị-intrám în opt an^{i}//şî trẽbuịá să mā dẹa la şcoálă/şi nu a vrut să mă dẹa că... [ɛ] luásem váĉ dîn ◡sat/luásem dă primăvàra vaj ◡dĩ ◡sa^{t}/aveám tréizej ◡dă cápete dă vaĉ^{i}//uŋ ◡copíl dă şápte an^{i}/intrásem în ^{u}opt în ◡septémbre/ şi-n ◡î noị [k] ĩ ◡octómbre trebuịá să mā dẹa la şcoálă/şi d-áịa nu m-a dat/că ịerám cu váĉili/cu ĉirẹáda dă vaĉ^{i}//

tọámna/ĉíne să mă maị dẹa tóma că da [k] ...vinísem tọámna... [k] a vinít lúmẹa acásă/luásĕm o căĉúlă dă pịése/dă argínt//maị mă da pă míne táta pă úrmă la şcoálă ?/ĉe ◡^{i}ĉá "lásă tátă/că ịeị ban^{i} cu váĉiliị"/c-aşá ịerẹá atúnĉ//ş-aşá d-áịa nu m-a da ◡la şcoálă//

[Pe unde păzeai vacile ?]

păị păzeám váĉili p-aịíĉ/pă...gírlă/mă ◡duĉeám pînă cólo la po ◡la mînăstire/şî aịíĉạ pîn ◡la po ◡la prăgúş[1]/aşá pā d-a coásta pĩ anin^{i}/că ịerá anini mar^{i}/pădúrẹa márẹ//şi mă duĉeár ◡cu váĉi-

1. Nume topic: pod lîngă Moreni.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

li//glúgă dă gît/înc̆ălţátă cu opínc̆ĭ/ca să nu mă-nţép/sticlă cu
ápă/mîncáre-acolo/traístă dă gît/...cu cômágu-mînă//cáre vácă fu-
gêa/dan cu cômágu/cáre ĭerá/dan cu bícu/aveám şi bic̆ şi cômágu //
ş-aşá că aşá vezĭ an trăĭit//dăstúl dă amărîtă an trăĭit/da vezĭ
mi să părea că-i bine//mai cu seámă toámnă.../cîn luám ĭerá şáse
lei dă vácă//un franc pă lúnă dă vácă//cîn luam/mámă !/nu ştiia
cun să mă ţiie táta/şi bunicu/cîn pă mine mă vedeá cu-atîtă [k]/
cu atîţia banĭ//nu lua [k] nu vineá ĭel dîm bărăgánu/că táta să
ca îm bărăgánu/cu boĭi/şĭ cu cărúţa//nu vineá ĭél dîm bărăgánu cu
báni/cáre-i luam ĭo du pă vac̆//...ş-aşá că ùĭtę-aşá an trăĭit//

dápă c̆e m-am îmmărit şi n-am vru să mai mă c̆ cu vác̆ili/...
ĭereá pomĭ/mi-adúc amínte ĭereá negustórĭ/ĭerá dumitru vóiculuĭ/
pétre fanáke.../ĭerá năstáse păunéscu/dragomír păunéscu/cumpărá
livézĭ dě prunĭ/livézĭ dă prunĭ dă pă la boĭérĭ/dă pă unde ĭerá...
boĭéri cu livézĭli//mă c̆eam la culéz dă prúne//toátă [k] tos
copĭiĭi/c̆íne báte ? c̆íne báte ?/mai bătea úni//ĭo ĭereám [k] ...
mă căţărám pîn toţ pómi/c-am foz nebúnă/ĭo so v-o spuĭ/ĭo am fost
c̆el mai nebún copíl a lu táta//ĭo am fost//nic̆ fricá dă/da ĭo
n-an lua pálmă dă la táta/sau să mă-njúre//cînt îl videám înnecă-
jí şi ĭerám ĭo vinovátă/nij nu mai da cu oki dă míne//ĭo fugíam/
fugéam dă nă am luptát-o cu fúga dînaintea lor//dă seára pă co-
leá...cum ĭe vórba aĭa/fugíam/nú fugéam dĕpárte/fugám pîm porúmb
p-ac̆i/tim dă vară//da ĭarnă/ĭárna făceán la rogojínĭ//aveám răz-
boĭ dă rogojínĭ//făc̆éa bătrînu mieu/tát-su a lu táta la rogojínĭ/
şi-l dam pă ĭel la o párte/făc̆eám ĭeu la rogojínĭ//

şi dáca mă duc̆eán la prúne/şi munc̆eán la prúne la ámenĭ mă
du [ɛ] duc̆eám/...bătean la prúne/ĭo [r] ĭo nu bătéam/mă suian sus
în vîrfu lui şi-l luan cu crác̆ili//ĭerám putérnică/dá acúmă/dă c̆e
spuĭ/plîng putérea//ásta mi-e míie/plîng putérea//şi ĭo-i scutu-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

rám/ío núma îi scuturám//nu-mi trebuiá miie băț !/ca să [k] sau prăjină//să dea áltu/care rămânea dă rămânea vo crácă/să dea áltu dă jos/pă álea//da nú lăsám io prúă [ɛ] prúnă-m prùm//"hái/s-a umplú căruța !"//dácă ieream aiícа pă málurle-àstea/la dumítru voiculuii/mă tremetea pă míne să dăscarc/dă ce ? în dea căcúlă/punéam în cap/și mă suiám pă scáră p-o dúbă dă o mie dă védre/iera lărgă/dai cu căruța roátă dăpă ia//mă suiám pă scáră//cîn la plátă/poáte făcám zéce cînspe zile/la plátă mă [k] pă míne mă plăteá cu doi lei/ce ce o rúblă dă argînt//și p-álilànte poáte le plăteá c-un franc//pă jumătate//mă-ntreba/săreá fétili pă míne copíi/cē "da dă ce să-i dea atîta ? dă ce să facă ?"/

ce "nu meritáz voi" cē "ce mérită ásta"//

în fíne veneá copíii și-i spuneá mámi/lu táta/aiíc așà/"úite [ɛ] tarsița/i-a dat atîția ban"/și kar și lína/sóru-mea//

"dă ce/făi mámă ?"/

"păi" ce "bíne máică/dácă ia s-a suii pă sus/tu nu vez că iel ie om/iel știe cíne"...//

ș-ápăi iar s-a dus táta ș-a-z "păi bíne mă dumítre" ce/ "mi-ai făcút o beleá" ce/"sâ ceártă áia máre" ce "ii-n stáre să-i scoáță oki ăleia mică"//

"măi vére iuáne"/zíce "io-ț spui țiie cînstit și omenéște// nu muncește ea máre/numa a adunát//vrénică ie ș-aia/că băteá márginli" zíce "dă nu lăsá o prúnă săritã lătur//ē !/núma a adunát/nú s-a suiit îm prun/n-a dăscărcat/da gîndéșt-te tú/dáca io am dóo mii dă védre dă prúne/și nu mi-a pus ũ uom/numa ia" zíce/"cē cap/cē gît a avút ea/dă ia s-a suiit cu bániță sus pă... scáră ?"//[...]

[Aceeași]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la ánu nou̯

la ánu nou̯ i̯ereá aşá//...făcẹ́á máma mẹa piftii̯e//...d-o pildă ...făcẹ́á piftii̯e/...şi seára/...ca féte.../să strîngẹ́á dácạ máma/ táta/ne lăsá să né ᵈĉem într-áltă párte/bíne/de únde nú/să gíi̯e fétili̯ la voi̯"//pîrleám păr dă pᵘ̂orc...pă fuoc/eⁱ̂ ! ĉe lua dă coló părᵘ//...îl trăĝeá aşáˡ pîŋ gúră//dóo híre dă păr//şî...ă... [ɛ] âl trăĝeá aşá/cu scui̯pát/ş ĉe ᶻĉe "la băi̯átu cáre să gîndéşte"/puneá m [ɛ] păru ăla pă fᵘ̂oc//"dáca m-o lua/amîndóo să árză/ să să pîrleáscă/să să dea d-aŋ cápeteļe" cum i̯e vórba aᵉ̂a acólo pă [r] pă vátra fócuˡᵘⁱ̂/"dáca nu/să să dăspărţeáscă"//ş-aşá i̯ereá //pă úrmă sămînţa dă cînipă//pără [k] puneá şî dóo boábe dă sămînţă dă cînipă/să [k] i̯éle s-ardeá acolẹá/alături-amîndóo/dă nú/ sărẹá úna-ntr-o párte/úna-ntr-o párte//"ăi̯" ĉe/"nū"/nu îl eau pă cutáre"//pă úrmă/...să dúĉe íĉe "hai̯ să"...la mi̯ézu nópţi/după ĉe să culcá vítili/hai̯ să scuále...váĉili//"ɦai̯" ĉe "tu scolⁱ pă plăván/tu scolⁱ pă joi̯án/tu scolⁱ"/aşa să ᵈĉeá la noi̯ în ᵘobór/ acólo/únde i̯e...//"ɦai̯" ĉe ᶻĉe "ɦí la ánu/hi" la doi̯"//cáre i̯erá mai̯ tînăr cîn da cu picóru-i̯ [!] sculá cū...vⁱ̂ita/care nú/mai̯ bătrînă mai̯ preĝetá//"ᵘ̂ō híre-ai̯/dár-ar/făcẹ́ár-ar !"//pă úrmă/hai̯ după ĉ-a sculá vʸítili/...să ducẹ́á i̯erá...gárdurⁱ cu parⁱ//să dᵘ̂eá şi-ñumárá pári̯...//numárá pîn la nóo parⁱ//cáre vineá dă la únu pînă ˡa al nóᵘ̂uli̯ea/îi̯ veneá cu coáj̆ă "ọ ! hír-ar al hăluia să hi̯e/ii̯ pricopsit/i̯e aşá/i̯e-ŋcoló/i̯e pă dîŋcolo..."//áltu/cocoşắt/ ...ⁱ̂ce "ọ̄leọ/i̯e cocoşát" c-o hi/c-o păţi...//ş-aşá vezⁱ i̯erá obiˡⁱ cẹ́i̯urˡⁱ naiinte//áltă lúme/cáre aveá şi i̯ereá intenţiᵘ̂onáte/ducẹ́á la puţ/strắkinⁱ cu piftii̯e//şi sălbⁱ carẹ-aveá sálbă/ĉe sce dúĉe sálba...//şi n-a mai̯ dus pă úrmă/că s-a ntîmplát/a dus sálba/a

1. Gest: trage printre unghii un fir de păr imaginar, ţinut în dinţi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ştiu̯út/cîne a dus sálba acoló/...dă zic că a luát-o un om cumsă-
cáde/un-u̯om bătrîn//zi^ce/ "ē ! tu-i páştili mă-si dă copíl/iá o̯i-
te cē fáce copílu dă nu ştiie mă-sa"//şi-a [k] s-a dus uŋkáşu
ş-a luat sálba//să-nnebuneáscă cum înnebuní !/da uŋkáşu pîn la
ziuă s-a dus ş-a strigát pă mă-sa şi i-a spus//cîn s-a s fáta
"scoál fă/dú-te dă iā strákina dă piftiie/vez^i a mîncát-o cîini/
cîne-a mîncát-o ?"//strákina cu piftiie acoperită acólo/cum a
fost^u//nu sálba//dá sálba vinise la mă-sa//să-nebuneáscă copílu
dă la puţ şi pîn-acàsă !//ş-aşá că...ástea u̯obicéiu^ri iera
şi-naiinte//şi vinea/venea atúncа/ácúma n-am văzut/n-ám văzút/
n-ám mai văzú dă cîzvá an^i dă zile//vinea lăutári/cu vasílca/dá/
vinea lăutári cu [k] coló cu-ŋ c^u̯oş/cu-o vasílcă/frumuásă/gătită/
garuáfă/kar dácă nu iera garuáfe/iera flor^i d-ástea róşiili/dā...
iera u̯o frumoséţe/şi cîntá dáca.../cîntá cîntícili cáre vrea ómu/
cîntá vasílca la fereástă//pă prispă//şi...dáca iintrá-ŋ casă/îi
daŋ colo u̯ó şúncă/u̯ó sită dă mălai/poáte v-un fraŋg doi/cum iera
atúncа/da táta nu le-a da mai muld d-un fraŋg nicodátă//

[Aceeaşi]

u̯óili

u̯óili să creşte în félu următór//de ecsémplu dacă un om are
uŋ capitál/să dúce şi-şi^i ea dóo/trei/cîn/sau zéce/sau u̯o sută dă
u̯oi/şi...pleácă pă terén cu éle/...le páşte/să dúce undevá ş-ea
izláz/stă cu iéle acólo/î^şi^i fáce tîrla lui nu ştiu ce/şi^i...cîn
víne fătátu la u̯oi/aşá să spúne fătá^t/dă naştere la miei/
dup-áia...m^é^i d-ecsémplu u̯or^i îi tai/u̯or^i îi [ɛ] care ie bun
dă prăsílă şi t-ě mílă dă iei nu-i tai/şi-i dai la u̯o párte/îi laş
să súgă mai mult...timb la uáie/şi^i...pînă să fáce iei frumu̯oş^i//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi ᵘóili care să táie mⁱéii/să dă la ᵘo párte/şⁱ să mulg//ᵘóili dacă/d-ecsémplu...víne un timp şi la mieiⁱ/ˢⁱ ăia să-nţárcă/ş-ăi rămáşⁱ//să mulg ᵘóili/láptili s-adúnă într-o cádă máre acoló/şⁱ dup-áia să púne-n túcurⁱ/să fiérbe/aşá să spúne pă pirostríi/pă pirostríi să [r] să fiérbe/să fáce fᵘócu/şî să púne kag//cîn să-ncălzéşte láptili/să púne kag acólo cîn s-a fiert/considerátᵗ/ dup-áia să púne la...sidíle/la...săculéţⁱ/noi aşá-i spúnem/la sidílă/ce maiⁱ//şi d-acólo.../cîn să scúrge bine/...să púne-ntr-o cádă acólo/sau mă rog/noi aiícа nu púnem dacă n-am avu ᵘoi prea múlte ştiţ ?/şi/dăpă ce s-a scurs/cúrge zéru ăla d-acoló/şi dîn zéru ăla să poáte...fⁱᵛérbe a doᵘa ᵘáre/şi să fáce jíntiţă//... dîn ăla//ᵘorⁱ jíntiţă/ᵘorⁱ o puiⁱ a doᵘa ᵘáre să scúrge/şi dîn áia rămíne un fel dă ᵘúrdă/zis...//şi zéru dîn î ăla/nu să maiⁱ consúmă decît la cíⁱnⁱ sau la pᵘorc//

ienáke ste iᵘón
pátruzeşcînc [de ani]

pórcu

[Porcul] prima dátă/...ˡ tăiém/îl înjúngem/luom ᵘámenⁱ/făcém fócu cu ţándărⁱ/îl pîrlím/după ce-l pîrlím îl púnem sus pe blănⁱ/ îl spălăm/bine-l curăţím/dúpă ce l-am curăţat îi dăm cu sáre pe şoríc/dup-áia îl cobănésc ᵘámeni/îi scoáte bucáz bucăţ aşá...dă cárne/şira/múşku/cuástili separát/şⁱ noi le cărăm în casă şi le púnem pă másă/la...réce//ˡ luom şi máţili/c-am uitát/le púnem în cópaie/venim cu iele-n casă la căldúră/le curăţím/lom untúra tótă du pă iéle/dup-áia le [k] mérgem ieşím cu iele-afáră/le spălăm dăm afáră...murdăriia dîn iéle/şi ᵗᵘp-áia venim în casă cu máţeli/şi le spălăm//

1. Înregistrarea este întreruptă din motive tehnice.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tũpă ĉẹ-an terminát cu máţele pórculuị/mérĝem şi ĉobánim cárnẹa//le scọátem du pă ụáse bucăţili/le púnem sèparát cárnẹa mụále/ụásiliẹ le púnem într-o...copáịe/le dăm sáre/după ĉẹ-an terminát cu ástẹa/lụom plătíĉili cu untúră care ịe/cu untúră şî cu şorîĉ/alégem fáĉem şúŋca/ịáră şúŋca o púnem la saramúră//

dup-áịa am terminát cu ástẹa//după ụo [ɛ] o săptămînă/după ĉe cárnẹa a lụát...saramúră/sáre/o scụátem la vînt/dóo treị zile/şi o púnem la fum//ĉe ịe dă topít/topím fáĉem untúră/límpede/púnem la borcáne/cárne prăjîm púnem la borcáne/făĉém cîrnáţi/şúŋca o scọátem şi pă ịa o dăm lă vînt/îị dăm cu...boịá de ardéị/şi dúp-aịa o dăn la fum//ş-aşá că l-an...preparát/pórcu//tũp-áịa-nĉépem să mîŋcăm//am făcút tóbă/leberbúş/...ă ĉe să vă maị spun?...

cúcu sáfta
pátruşàse [de ani]

[Săpunul]

puném într-un buduróị ĉenúşă/da buduróịu să áịvă găur/adică butóịu să áịvă găur//pátru ĉînĉ găur/pọáte şi şásĕ/puném aịíĉa un ĉob/deasúpra/péste ĉóbụ-ăla puném fîn/şi dup-áịa răsturnăn ĉenúşa//la ĉenúşă-ị fáĉem o gáụură/aịíĉ înẹúntru/şi-ị turnăm ápă//dác-avèm lémne maị múlte şi coĉén/d-ăịa tăịáţi du păcîmp/îị făĉém cu ápă fịártă//şi cúrĝe maị répede//dacă nu puị fîn în fúndu buduróịului/aşá să numéşte/ă...víne şi să báte ĉenúşa şi nu cúrĝe leşíịa//vă spun fiŋcă am păţit într-un an//[!] şî să scúrĝe/prima leşíịe care ịése/iị spúnem noị frúnte/púne [ɛ] ţíne ụóu dasúpra//áşa-ị de táre leşíịa//a dóụa-ị spúnem miljọácă/ţíne ọụu...pe la miljóc//şî...última/púnem untúra în tuĉ/făĉém fócu púnem untúra în tuĉ/să topéşte/púnem pátru ĉînĉ ọále de leşíe ştiţ/după ĉe s-a topít cu tótu/şi fịérbe...aproạpe o zi/şi jumătáte/şi treị sfértur/depínde/după cum aị untúră//dacă nu ne [k]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

púnem mi[1] jo̯áca/după ĉe terminắm cu̯-áe̯a/dup-áe̯a púnem frúnte/... care ţíne u̯^óu̯u/dáca vedém că nu ne̯-ajúnge ắpăi̯ cumpărắm s^u̯ódă// şi îl tăi̯ém cu sódă//după ĉe s-a făcúd/îl lom în ‿ strákină/cu liŋ-gura/púnem um ‿ pig ‿ dă ápă şi-l bătém/şi făĉém aşá crúĉe/să vedém dacă să tae̯//dup-áia/...îi̯ dăm sáre dacă i̯e gáta/l ‿ dăm j^u̯os/îl lăsắm să să răĉe̯ască a doi̯a zi de dimine̯áţă/îl tăi̯ém şi-l dăm i̯ărăş[i]//dacă i̯e pre̯a fi̯ert/îl dăm pă ápă réĉe//dacă nu/îl dăm tot pă leşii̯e/...púnem i̯ărăş[i] túĉu să-ŋcălzéşte acólo cu doi̯ pumn[i] de sáre/tocắm mărúnt săpúnu/şî-l púnem în ‿ î

[La topit.][1]

în tuĉ la topít/după ĉe să top^i̯éşte îl dăn ‿ joş//ş[i] ‿ cîn ‿ s-a răĉît făĉém bucắţ[i] mar[i]/patráte/i̯ése cíte páişprezèĉe bucắţ[i]/la áltu dòozeşiúna/depínde după cîtă u̯^untúră ai̯ de múltă//şi spălắm cu i̯el apru̯ápe...un an ‿ şi ĉevá/şi doi̯/fiŋcă i̯e fu̯árte i̯e [ɛ] i̯e-conomít/făĉe i̯economie máre//

[Pe fundul cazanului ce rămîne ?]

pă fúndu cazánului/dă prima dată/rămîne númai̯ turbucálă ‿ aşá gru̯ắsă/áia nu pos ‿ s-o mai̯ folosé[j] ‿ la nimíc/áia u̯^o dăm pă gîrlă//

[Aceeaşi]

1. Intervine mama subiectului, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

7oo. LAZURI [ALR I 76o]

(com. Comişani, jud. Dîmboviţa)

Culegere: 1967; GA, BM, MV; transcriere: MV

balbáş

făcêá máma-ntr-um borcán [k] înt-ũ urcôr//puneá ápă/ş-apói dup-áea puneá miére/-amestecátă şi cu boştínă/puţínă boştínă puneá/cêa să f^{h}íie mai gros/că să lăsá la fund//şi bătéa^{1}/şi bătéa/şi bătéa/şi bătéa/şi-odátă scoteá spúm-aşa álbă/frumúsă//ş-ápoi ne puneá pă...pă ulcôrúşu ăla/vineá pă ţîţîna a^{e}a/ne di^{i}deá cu paháru//^{ce} "beţ^{i} mă/luá-v-ar...muártea" zíce/"şi beţ^{i} !"//şi ieréa dúlce/şi bũn/şi bũn şi bun//j dup-áia iár ne mai făcêá um borcán //ş^{i} nu mai beam ápă dăloc/númai balbáş// [...] noi ne hărăneám mai mul cu balbáşu ála//şi ieréa foárte bun//

david ge constantin

cinzeşáse [de ani]

lumînárea

[Mama] agăţá dă clanţă o áţă//şi tot pîn la părétil-álland/ mă puneá pă míne dă ţîneám//şi ia puneá cîáră pă pártea aea ş^{i} pă pártea a^{ea}/ş-ápoi o făcá aşa^{2}/cu mîna//făcêá pînă cólo/pînă cólo/pînă colo/şi...o-nnetezeá frumos aşa frum^{os}^{3}/ş-apói o aşezá pă másă/ş-o tăiá bucăţéle^{4} bucăţéle bucăţéle/ş-făcêá lumînár^{i} aşá//

1. Subiectul imită bătutul putineiului.
2. Gest: freacă palmele una de alta, imitînd operaţia de lipire a cerii pe fitil.
3. Gest.
4. Gest: cu muchea palmei, pe masă, imită tăiatul în bucăţi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

//şi-ástea să d ĉeá cu ieíle la biséricǎ//şi-ásta ieréa o ĉeárǎ... curátǎ/cáre...pópa o iubeá-m biséricǎ/ziĉeá cǎ nu scuáte fum/şi áia ieréa búnǎ//ástea dă fábricǎ scuáte fum/şi nu preá le iubéşte//aşá ieráatúnĉ//

[Acelaşi]

un puiándru

cîm plecá róiu dă la stup/adícă cî roiá/plecá/la cîmp[c]/... iel plecá într-un î...să opreá-ntr-un dud sau într-un salcîm//şi máma...puneá um brîu róşu//şi-i fluieráa[1]//şi iel cînd auzeá fluierînd/o cunoşteá pă máma//şi i-a pus stúpu dădăsúpt/vineá...regîna şi intrá î stup//şi-aşá-l prindeá//acólo lăsá stúpu dădăsúpt/ únde...ieréa róiu roiit/şi-l [k] pă la dóosp[e]/la únu nuáptea-l lua/cînd ieíle dormiá//şi-l aduĉá la loc//dimineáţa/"máicǎ" ĉe/ "am adús stúpu/la lócu lui"//ne duĉeá şi noi şi ne uitám//un puiándru//ĉe "ne-a mai roiit...u roi"//

[Brîul roşu unde-l punea ?]

brîuu róşu-l puneá în cap/aiíĉ[2]/ca s-o cunoáscă//brîuu lu táta//brîuu lu táta-l puneá în cap ca s-o...s-o cunoáscă...albín[i]li pă ia//aşá ieráobiĉéiu iei//

[Acelaşi]

la plévna

români nóştri/[...]la plévna/s-a dus şi i-a dat ajutór rúsului//şti/în...cázu-atúnĉ cînd a fost/túrĉi a avút î tunél pă dădăsúp/pă sup pămînt[t]//ş-un soldád d-ai nóştri/carea-a fost ăl

~~1. Subiectul fluieră~~ de patru ori.
2. Gest: înfăşurat în jurul capului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mai slab ˘om/s-a culcá˘t pă pămînt//ş-a auzíd duduíin pă sup pămîn//cé ieste-aîc ? cé să fii-aîc ?//să scoálă şi spúne:

"dómle căpítan/uíte-aşa/aşá.../s-a˘úde pă su pămîn duduíin//"

c-a făcút ei/s-a apucá şi...a săpát în jos//ş-a da dă cálea ferátă/că s-alimentá túrci în î plévna/s-alimentá/iei n-ávea nevóie//şi-acólo să bătéa túrci cu...cu rúşi// [...]

vedéanu şte marín
şáizeşiuòb dă anî

la núnta mea

la núnta mea iera aşá...un ger máre îm póstu crăcúnului/şi-am pornì núnta dă símbătă ş-an termenát-o lunî/c-aşá iera atúncî//şi m-ã făcú miriásă/cũ v-ã spus/cu rókíie álbă/şî cu córab dă lînă/şî c pantófh...cum iera...c-o...bretéa péste pîcór//şi gătită... cu vol/cu floáre...şi nu sulemenită/nu nimic/că nu dideám...cũ suliman atún [!] adică cu púdră/cũ să spúne/cu...diferite lúcrurî/iõ n-ám dat//ş-aşá am ţînú núnta pînă lunî// [...]

[Brad se făcea ?]

am făcúd/da/da !//símbătă seara/...a venit lăutári/dăvréme/şî ne-am dus cum îs spun/ntîi la náşu nóstru/la mireásă/la [r] la náşu mirési/p-órmă la náşu lu ginere//şi...l-am adús şi-am puz másă/cu băieţî/cu náşu/cu vecînî/cu rúde/aiîca la noi//şi p-órm-a ieşít la hóră [k] la joc/afără...//erá ger/a stat ce-a stat/şî p-órmă a plecá lúmea/féte/băieţ/c-aşá venea atúncî//şi...a plecat acás/fiecáre la...locu lor/ş-apăi...dumínică iar a vint/s-a strînz hóra/aiîc//seara am puz másă//iar a venì lume la másă şi ...a kefuit/a dad dar cî s-a putút atúncî/cum iera atúncî/şi a plecá fiecáre iar la casa lui//şi l-an dus pă năşicu acásă...//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieră ma aproape[1] [!]//

[Cînd se duce mireasa la apă ?]

duminică//cu...mireasa cu um băiat//pune o ĝuvreă dă...la găleată/la...toarta găleți/și ne ducem la um puț/înconjoace/înspre răsărit/lom apă/cu lăutari după noi/jucăm/și venim...dă trei ori oprim găleata și făcem horă...//c-așa ieră//nu știu acuma cum s-o hi mai făcînd//

ionică elena
ilena/adică ie lina numili/da
popa-m zice elena
am intrat în șaptezăj dă an

un lup

mă duc eam la rumeguș//aproape...la fiien/pînă să intru fiien/nuaptea/îm puteream nopți/ger/ieră un ger...//merg eam pă lîngă cai/că nu puteam să mai rabd în căruță/că m-ieream frig//și mi-a ieșit un lup înaainte//veneă pă șoseă/cum ie glonț//io l-am văzu/că-i sticleă ochi//"mă" zic/"ăla nu să poate/ie lup"// m-am suit în căruță//mi s-a zbîrli păru/și sui-te-n căruță [!]// m-am suiit în căruță/a venit pîn-aproape în dreptu cailor/aveam felinar deja/aveam și kibrit/am mai scăpărat și kibritu/m-ierea frică/drept îs spun/zic "acuma" zic..."sun pierdut"//zic "or dă mine/or dă cai s-agață"//a venit pînă-n fața cailor/a sări șantu curmeziș/după aia...iar a sî [k] venit î șoseă/iar a sărit și și-a lua drumu/a intrat pîn niște gardur și și-a lua drumu// n-a avu coraj să s-apropiie//cred că dacă nu aveam lumină/ mă-ncurcă/or pă mine or pă cai//d-atunc...încolo/apăi mi să...

1. Se adresează învățătorului - fiul nașului - care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

p^erise pofta a mai plecá aşá dă míne singur//
dobra ^i gorge

[41 de ani]

la pepiniéra ^ulm^i

lucréz în î cádru ocólluį lā întreprinderea ásta forestiéră/ la pepiniéra ^ulm^i //

[Ce lucrezi acolo ?]

scoátem puiéţ^i/plantăm/púnem sămînţă din nou...//de egzémplu cum púnem primăvàra sămînţă/o semănăm...noi/dup-acéea...avém grijă pĕ parcúrsu ánului dĕ ia/o-ngrijim bine după toáte régul^ile/ şi timp dă tuámnă-i scoátem/îi deplaseázā-ntr-álte părţ/îi plánteázā/péntru-nfrumuseţáre/péntru-mpădurit/péntru...//că noi acólo-avém núma [k] lucrăm núma-m puiéz dă...puiéţ^i lemnóş^i/nū d-egzémplū...pom^i dintr-ăştia/nu avém pom^i fructifér^i/numai puiéz lemnóş^i/péntru pădúr^i//şi tótuj^i la óra actuuálă/avém să...plantăm pe márginea pepeniéri p-acólo/níşte puiéţ^i i de măcéş róza rogóza/ca să facă un fruct...nu ştiu péntru ce ie bun...//i-am adús de la ploiéj de la o pepiniéră mai máre/acólo ie [k] f^hind pepeniéră...regonálă/la noi aiíc ie o pepiniéră foárte mică/numai î juru lū vro dóozej dă hectáre/acólo ieste-o pepiniéră máre de vro doo s^ute de hectáre/acólo să...mă rog/áre mai múlte spéci dĕ puiéţ^i...ca noi aiíci-şa/i-am adús de-acólo/la noi/de la noi ii distribuiim într-álte părţ^i pe ráza...raionului nóstru/péntru-nfrumuseţát î şosél^ele/péntru párcur^i/péntrū...m...pădúr^i/de egzémplu anumiţ^i [k] anumite félur^i dē...puiéţ^i/cum sun páltin/plútă/tei.../plop^h.../stejár.../şi î sfîrşi^d/mai múlte álea/salcîm..//

ionik elisabeta
optisprézéce an^i şi pátru lū

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mi-ã rub mîna[1]

m-an dus cu vaca la cîmp//ducîndu-mă cu vaca la cîmp am legat-o de-o sălcîie/şi îe m-aŋ gîn[dit]: aveam un lanţ luŋg/de vro ...zece metri/să păscă-ntr-un zăvoi//io îe ma-ŋ gîndi că...să-ntinde vaca la porumb/îj rupe cuarnili//să o leg dă gît/cu lanţu// cî s-o leg dă gît cu lanţu/an dăzlegat-o tod din locu ăla dă unde-am legat-o/s-o leg tot acolo/tod dă sălcîia aea//şi cînd am aduz mîna aşa[2]/am avu cîrligu-aşa[3]/la lanţ//ia a tras/a tras puternică-n gît/mi-a intrá cîrligu-aiîca[3]/mi-ã rub mîna/ş s-a oprí cîrligu tocmai î uosu-ăsta[4]//cînd ã simţit/atunca am da şi io mîna aşa[5] şi mi-am dăsfăcut î...cîrligu//m-an duz la dispensár/ cîn m-ã [d]uz la dispensár acolo...tocmai că făcuseră curăţeniie ăenerală pă la dispensár/că mi-a spus/

zice "ai nevoie dă şase cop[j] la mînă//da nu po să mai intru la dulap acuma/că ie-ŋcuiat/şi" îe "doctoriţa nu ştiu unde-i plecată şi n-a lăsat keile dă la dulap"/să ia copîile d-acolo//

da io zig "mai bine mor/şi copî in mînă nu stau să-m pună !" că mi-era frică//

m-a pansat iel/după îe m-a pansat acuma...iera kestia asta sîmbătă la ora zece mi s-a-ntîmplat//cînd î...trebuia să mai mă duc togmai lun[i]//

îe [s]îe/ "mîine nu mai vii//să vii lun[i]/că sunt aiîca/vine şi doctoriţa s[ă] te spele/să...dacă să...dacă mai sufer[i] să-ţ pună copî"//

zi[g] "mai bine nu mai viu"//

---

1. Înregistrarea acestui text a fost făcută fără ştirea informatoarei.
2. Gest: mîna dreaptă îndoită spre braţ.
3. Gest: arată locul dintre degetul mare şi arătător.
4. Gest: arată podul palmei.
5. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

duminică/am plecă după peşte/cu tătícu//plecîn după péşte m-am băgát în ápă//timb dă vară/ieréa cald/da totuj mi-ă cangrenát mîna/m-a supărát//am plecă lun cu el la policlínică-n tîrgóvişte//tătícu avîn servic în tîrgóviştę/-an stat o săptămînă dă zile la iel acólo/şi veneă şi...mă pansá la mînă la policlínică-n tîrgóviste//cînd am vin la policlínică/totuş dă símbătă pînă duminică/lun/cîn m-am dus io la policlínică/îm mai dăduséră sîngili/să lipiséră pansaméntu.../cîm mi-a tras pansaméntu-ăla dă la mînă...m-am uitát să sai pă ğeámur ! a puz mîna doctori pă mine/ da săreám pă ğeámurle-álea/aşá dă rău ce mă dureá//că mi-a căzút iára dégetu-n pártea ásta[1]/că nu mai să ţineá-n nimica//[...]dácă nu puneá mîna pă mine/aveá nişte feréste dăskíse/ieră súz/la etáj/ săreám pă feréstrele-a[lea]/aşá dă durére ce mă dureá !//

[Aceeaşi]

7ol. TĂRICENI [WLAD 399]

(com. Şirna, jud. Prahova)

Culegere: 197o; MM, RP, MV; transcriere: MM

nu ieră maşîn atúnc[e]a [2]

nu ieră maşîn atúnc[e]a/ [grîul] îl treiéra cu cáii//făcá... cîte doi cai//mînam la...la ari[u]oi aşá//şî la úrmă s-a skimbá domnu[l]e/a [r] a-ncépu să mai viie...maşîn/tractuáre//

[Cum se treiera cu cai ?]

cu cáii ?//úite ce ie/lîngă şîră//întindeá grîu-aşá/dăzlegá znópi/că ieră legá cu znop/îl întindeá roátă aşá/şî la úrmă...

1. Gest: cu palma în sus, arată cum i-a căzut degetul mare.
2. Subiectul vorbeşte foarte repede.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

avęám um par băgá la mij[1]óc aşá/şî pus cálu iĉ[1]/o lua di ^iĉa[1] la călcát //îl mînáŋ cu bícu//sâ dăsfăĉá şt [k] frîŋgiį-áįa dă lo [= colo] dă la par/pînă vineá în lătur[↓]/îŋcólo/pîn la márĝine// la úrmă įár/...îl lua-ndărăt įar/dă dóo trei ^u^or[↓]/la úrmă-l săltám în sus/cu pa [k] cu fúrĉili//şî rămîneá grî^u jos^u//şî-l vînturá...la vînt/įerá múŋcă múltă atúnĉa/îl vînturá/şî...aleĝá grî^u//şî la úrmă s-a skimbát//cîn am iş [k] am intrát ĩ ánu dŭpă ĉ-am făcút armáta/a-nĉepú să viįe.../s-a skimbát/a vęni maşîn[↓]/a vînit...tractoáre să áre/nu ma[↓]arám įeu cu bóįi la boįér//

^irimiįa mitréscu
^obzeş[↓]pàtru dă an[↓]

prúni

prúni uįt[↓] ĉe făĉém//îį puneám/şî pînă să făĉá dă...dă dă [k] įer^á pă r^od//şî luam stropitoárea/îį maį stropiám aşá în timpu cîn înfloreá įei//că víne nişte germúş[↓]/cárę atácă flórîle/şî îį stropiám//şî dacă-į stropiám/merĝá foárte bíne//e ! núma cîn veneá cîte-o grîndin-aşá/cîti-o...piátră/atúnĉa le păsá răų atúnş[↓]//cum a fost acuų-an/a işí foárte bíne/s-a făcú toáte// ánų-àsta văz că-į cam puţíne// [...]

[Cu prunele ce făceaţi ?]

prúnele...afumám dî įéle/cîn să făĉ^ea//

[Cum ?]

le puneám pă grátiįe//aveám o gruápă făcútă/şî cu grátiįa pă įa dă grădéle/şî puneám prúnele/şî făĉám focu pă dădăsúpt//să afumá//le-nvîrteám acólo pîn [k] le ţineám o zi ş-o noápte/la fum aşá//şî la úrmă le luam/şî le...curăţeá bíne/şî le puneá s[↓] să

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

usúĉe//ş-aveái prúne ũ an dă zíle// [ɛ] pentru cásă//réstu mai [!] mai făĉá ţúică//

[Cum ?]

le dũĉám [k] le puneám îm pútină//le puneám îm pútină/şî sta cîtẽ õ lúnă dă zíle m pútină/ş-ápăi...să fierbeá ieíle bíne/şî le ducán la cazán//la cazán/scoteán dîntr-uŋ cazán...tréi patru védre dă ţúică//

[Acelaşi]

hoz mũlţi ierá naínte

ieerá o pădúre-aiíĉa la o...la ostreát[1]//cîn intrám îm pădúre-áea/îţ ieşá naínte/...neícúţul/naínte şî...îz lua báni//care mai...ieerá mai dăstépt/ascundeá báni pă aşternútu cărúţi/şî cîn işá/"úite nu ie nimíca"//da ĉe? te omorá cu bătáea//mi s-a-ntîmplá şĩ miie o átâ//kar îŋ[k] cum să iez dîm pădúre/ier[am] núma siŋgur ieu//ş-aveám o fetícă cu míne//a mea//a işî doi íj naínteea mea//aveám nişte boi iuţi...//cîn am încépu să pij bói/puseése mîna sâ úrĉe-ŋ căruţă/pă fundu dîndărát//cîn am pişcá bui/a rămás/a-ĉepú să mă-njúre/"fut-te-ŋ cur pă mă-ta" ĉe/ "s [k] c-avuséj noróc/scăpaşi"/î úrma mea//néşte boi/cîn i-am pişcát/niş cai nu fugá aşa//şi m-a opri toma î [ɛ] î uráş/m-a opri cu iei//a da dũmzéu/an scăpat//múlz le işá naínte/lẽ lua báni/...ierá hoţi atúnj/hoz mũlţi ierá naínte//tẽ globiá/ne dĉan la piátră pă gîrlă/vineá să-i plătéşt/piátră/dă adunám piátră d-aea dă var// să-i plătej/nu ierá moşíia lui/î úrma lu ăluea veneá áltu//pînă puneám piátra/veneá şapte opt inş//

[Acelaşi]

1. Sat vecin.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

an luat o fată d-aiic

dacă am făcut armată un an/al doilea an a veni timpu să mă căsătoresc//an luat o fată d-aiic/...de-aiij din sat//am făcu nuntă //

[Cum ați cunoscut-o, la horă ?]

de la horă//

[Cum ?]

la horă/vorbeam cu ea la horă//

[Cum v-ați înțeles ?]

pă[i] [ɛ] m-am înțeles io cu ia/ș-apăi s-a-nțeles părinți//am merz la horă/ca la horă/jucai cu ea/mai făcăi cu...aialtă/cu-ailantă/ș[î] pînă cîn e scris/ca să meargă omu//găseam [u]una/an luat-o și am vorbi cu ea/"uite/vreu să te iau în căsîtorie"//

ia/"să spui ș[î] io mami/s[î] spui lu tata"//a spus/a doua...horă/ al doilea tîrg/[...]ieran ca-n tîrg//a doua sărbătoare/...stam dă vorbă cu ea/ce..."să vie părinți/ca să...să-ntrebe/[să] vorbească cu tata"//dacă noi ne vo [ɛ] ne-nvoiam/să ducă părinți/sta dă vorbă cu...părinți ieși//ș-a mers părinți acolo/s-a-nvoit/ăla-i dă pămînt at[ît]/le da pămînt atunc//doo pogoane i-a da la as [k] a avut ast-a mea//doo pogoane/io am avu ș[i] io um pog[u]on//făcam nuntă/...și-ncepeam căsătoria na[i]inte/pîn-am ajuns az[i]//

[Același]

varnița

noi făcăm vărnițili...dă gard/făcam gard așa cu nuiele/împrejur/ș[i] ica lăsam gîrlic/boltam cu cărămidă/ca să băgăm lemne pă dădăsupt//ș[î] punam pămînt cîn făcăm varnița//și o roată...la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mijóc/după ĉe o...bătéa bine/ca să hiie lócu presat↑u/bătéaŋ cu
maiu bine/scoteá ruát-aşa d-acólo dîn...dîm mij↑u/oc/şî-nĉepeán să
săpăŋ cu sápa ca cîd vream io s-o fac pă várniţă/şî↑ rămîneá dîm
părete-ŋcólo uiteatîta[1] pîn la gard//şî...făĉáŋ kimínes cólo
j↑u/os/ca să púnem piátra/atîta[2]...dă-nalt/dă j↑u/os/cam aşá/cam vo
ĉinzéj dă santíme//cu ĉinze şaij dâ santíme//şî...o boltéaŋ cu
piátră/io intrám î ia/şî áltu-m da dă sus/o luan la bóltă/bóltă/
pînă veneá bolt-aiĉ[3]//o-nĉepeán d-a↑ij dî la ĝenúke/şî↑ veneá
pîn-aij la piept/o astupám//↑išám/astupáŋ capácu-ăla/şî puneám
piátră pînă sus//şî↑ la úrmâ puneám níşte zgur↑i/peste piátră//care
le-aveam întoda↑una acólea preparáte//puneán zgur↑i/şî îi dam fog
vărniţi//îi dam fog cum ie az dă dimíneáţă/ş-o lâsám míine/siára
//[...]dimíneáţa...o lâsan seára/dimíneáţa scoteám váru dî ea//
scoteám váru dî ia/şî-l puneám îŋ căruţă/sáu îl dan la oámeni eia
care-l luau cu căruţili/dî↑-l dúĉá pîn sate/şî dacă-l da váru/io
plecán la áltă piátră/dacă-l dam d-acásă/dacă...mă dúĉán la
bucuréş cu iel/plecán la bucuréşt↑i//rămîneá feméea/că kimineţu-ăla
curĝ↑e/a/neicuţule/...curĝa/şî nu mai rămîneá kimínez dŏ loc//după
ĉe o lăsa//nimi nu mai rămîneá//şî veneá feméea/călca cîte...şa
...dóo trei patru róabe dă...dă pămînt/dúpă cum curĝá ea//şî îl
făĉá la loc kimineţu-ăla/uiteaşá dă-nalt[4]//vine cam dă vo ĉinşpe
santíme/lăţimea//ruát-aşa//şî să us[ɛ] o-nveleá la úrmă sus acó-
lo ca să...că friĝa várniţa/să ↑usuĉe bine/la úrmă ia crăpa/şi-i
da áltă spoiálă/pînă să astupá álea/şî...gáta ! bună dă boltit
iară//[...]trei patru ĉinj rîndur↑i/ĉe ? vo şase rîndur↑i dă...dă
b↑óltă puneám/pînă u-astupám//la úrmă dacă-i dam foc/jucá fócu

1. Gest: cam 3o cm.
2. Gest: înalt de 5o cm.
3. Gest: pînă la piept.
4. Gest: de 5o cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

supt ea//iera o meseriie...urîtă al naibi//

[Acelaşi]

[Obiceiuri la naştere]

aîca-şa atunca ier^ea o moaşă/-i zica moaşa tîrguli/şî femeili nij n-o băgă-n seamă//ierea o bábă bătrn-aiica/ierea o moaşă străjnică/bătrînă dă sat ierea/da iera foarte strajnică/să şti^i//şî... io am născut prima dată doi copii//ş-a doo uară/to doi copi//dă doo ^uor cîte doo gemene/patru fete//m-am plîns/m-an jăluit/dă nu mai ştiie ni^minea/da a murit/ali dooa/a dooa oară/my-a murit// ş-am născut dăpâ iele/băiat//a murit/la o săptămînă/io am avut naj dă la bucureşt^i//un naş foarte bogat/iera un vărar/unu negrea-m bucureşt^i//a avut avere multă/da am a^uzi c-a muri pă drumur^i// n-am putu să mai mă du^c să-l văz//ş-a dooa oară/am foz gravidă iar/to băiat//şî a muri ş-ăla/re [k] foarte repede/că nu ier^ea aiica despensar/nu iereá moaşă/nu ier^ea nimínea/z^îce că moare dă c^uolţ^i/ştiu io ce-nsemnă c^uolţ^i ?/cum ier^ea atú^nc/acú văz că cop^ii^i nu mai moare d-ăştia m^ic^i/...nu mai moare nimin^i acú//are ómu únu/ieste/are doi/are doi//io dîn şapte/am numa ^úna/o singură fată/care...trăiés cu ea aiic/[...]

[A treia zi după naştere se punea... ?]

da ! să punea ursit^uórile [!]//să punea ursit^uórile/punea pă más-acólo... [ɛ]v^yin/ţuică/cărţi/criuánē/...dî pă la păsăr^i ca că .../semínţur^i/să sémene grîu [!]//^ováz/dă toate lúcrurli/...ce să semănă-ŋ cîmp/ce semănam noi în cîmp/să aibă pă masă/că vine ursit^uórili/şî...urseşte copilu//aşa s-avea/obiciu-ăsta//ácù dă cîn ie...la despensár văz că nu mai ie nic o ursitoare [!]//

tát-al mieu spunea/cînd ier^ea bătrîn/în spunea zîce că cîndă iereá iel...cop^il/să vorbia zîce că a^uzea babeli dîn casă cînd

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

urseá copílu//că únilī...a auzi[k] a ascultát pă kéia úşî/ş-a veni şî...a spus că l-a ursát pă únu să fiie...înecát//şi iei l-a păzít în viaţă/pînă la timpu dă...dî ietáte-aea/care a zis c-a auzít iel//şî nu l-a lăsá să ducă la gîrlă/pînă-n timpu-ăla//şî cîn...iel a vru să ducă/ş-ăia nu l-a lăsát/"ei ! mi-e sete/daţi-m apă !"//ş-a s că s-a dus c-o oală/ş-a luat apă/ş-a băut/şî tot a murít în timpu-ăla//să fi fost aşá ?//

voinea mariia
şáizeşînòo [de ani]

[Nunta]

Începeá dă símbăta/şi isprăgă...luni//álţi mai făcá şî márţea/că dăznunéşte núnu//

[Cum ?]

dăznunéşte núnu/ca că dăznunéşte núnu//e !//începeá símbătă/ieran dùminică seara/ieream lúnea dăpă másă iar ne kemă.../la če ne kámă/uor la mireásă/uor la ginerícă/uor la nun/ne kemá iar îndărăt /ne kemá//e !//

[Símbătă unde se făcea ?]

păi de ! să făcá brad/ierea brad//

[Cum ?]

păi ī...să făcá brad/ne dcan seara la brad/jucám acólo la brad// e! să făcá ierea lăutari/ierea.../vórba álúea.../părínţi féti/să strîngá flăcăi fete/jucám şî noi/cînd ieream fete mari/şî tinere d-ăştia tíneri ne strîngám/če "hai la brad/că ie brad la cutáre" če//acú nu mai ie aşá/acúşa s-a...[!]// ē !//

[Luni se mai făcea ...?]

dă să făcă//atunca ierá...al mirésí/legá mireásа/cu lăutări/î...ne strîngán şi noi toţi acólo-şa/ne strîngám/če "hai că

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

leagă mireasa" ĉe/ne ĉam acolo la mireasă/ne dĉ

[Cine o lega ?]

o legă năşă-sa/e !//lăutări-i cîntă coaleа/năşă-sa îi puneа ...ŭ ăla la spate iiĉa/ia-l da-ndărăt/ia-l da aşa[1]/iar aşa iar aşa/dă trei ^or/aşa să făĉa datoriia [!]/ieреа//

ienake gergina
şaizăşi^ob dă an

cînipa

acu dă primovara/dă cînt ar/te duş pui porumbu/...pui porumbu/po ^urmă pui şî tu fasole-acolo pă l^oc/dăpă fasolē.../te duĉ ī...cîrpieşt/p-ormă-l ei la sapă/şî cînipa o puneam ī dăpă ĉe aram/o puneaн şî cînipa//şî să făĉa.../ieр^a şî dă vara/ieр^a şî dă toamna//o duĉaн la lac/o ţineа cît-o săptămînă lac/p-aea dă vara o ţineam î...o ţineaн trei zile-m pare c-o ţineam/şî p-aea dă toamna o ţineam aproape o săptămîna//o scoteam/o spălam/o dărăĉam/o...dărăc^am/pă ^urmă/ [ɛ]înti o meliţam[2]/pă ^urmă o dărăĉam/ o puneam î furcă/o torc^am/puneaн şî noi preşur/c-aşa să ĉa/zăbloaie să zica/nu să zĉa preşur/zăbloaie le zicam//şî puneaн şî noi/şî făĉaн şî noi/e !//

[De pe fuse o şi făceaţi pînză ?]

nu !//o făĉam î [r] o făĉam pă riskit^or/o făĉam î scule/şî pă urmă alte o...o [ɛ] care puneam preşur/p-aea n-o mai ī băgam să [k] s-o top^in să ăla/o băgam/şî vineа şî...o puneam lā asta dă să făĉa/d-o făĉam ălbă şî noi/o puneam ûntr-um butoi cu.../cîn făĉaн săpunu/o puneaн şî pă ea acolo/şî să făĉa gālbenă/pă ăla//şî

1. Subiectul arată cum punea naşa vălul pe la spate, iar mireasa îl dădea peste cap în faţă.
2. Se corectează la sugestia unei vecine care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ăla făcân ș noi șervete/făcân ș noi ba și undroace pă noi/că dacă...cu ce puteam ș noi na !//e !/o făcam p-aea/o făcam îm butoae/așa o făcam//une făcân săpunu/scoteam cenușa/ș-o puneam/ș pă urmă presăram cenușă pă ia//ș-o coc^eam/așa să zic^a/așa să zîc^a că să coace//

[Aceeași]

n-avea nimica copilu

dacă să-mbolnăga/ce să [k] iera să-i fac î ?//o găsea i^inima/ vinea-i puneai.../o [k] -i puneai i^izmă/-i f^herbeai i^izmă/îi dai să bea/și n-avea nimica copilu/șa revenea/n-avea nimica//îi luam dăpă mine pă la sapă/e ! săpam cu iei pă l^uog/le făcam umbruliță/ puneam bu [k] tufile dă porum/le făcam uite-așa[1] trei patru tufe/ ș le puneam acolo sc[r] scuticu pă...pă tufile-alea/ș i ei ședea la umbruliț-acolo//e ! le luam pisica cu iele/le legan dă tufa dă porumb/să juca cu ea/păi ce i^er^e să fag/na !//că dacă n-am avu mamă/n-am avu tată.../n-avea cin să-m vază/le luan la sp^inare/și plecam cu iele//ducam una o ligră/și sa [k] coșu/sapa rămînea la loc/ducam una o ligră/lăsam coșu cu mîncare-aiica/și cu...și cu fata/mă d^can luam p-ailantă/o ducam p-aia/iar vineam ș s [ɛ] săpam pînă seara singurică acolo//că iel iera militar/să d^ca ș iel la servic/rumînu na !/vinea la săptămîna la mine//acasă//

[Aceeași]

am fos cu vaca

ier dă dimineață am fos cu vaca//d-acoale-am vinit/am mîn-

1. Gest cu **mîinile**: tufele erau legate la vîrf.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cát /ș-am plecát î/avém ũ loc/aiícî-șa la bărăcîna[1]/úne ie ápă/ș[i] ie j[u]os//șî...fáta c-a zis [k] gîneri-miu ?//"io sînd liber" zîce/"[h]ai să mérgen ș[i] noi" zîce/"să mai punen ș[i] noi pă úne-i mai zvîntát așa/la porumb"//ș-am plecá cîte trei//a mai veni șî fata ailántă/a mai veni șî gîneri-miu/ș-am pus așá/mai colea/mai colea/pă úne-a.../păi ce să vorbés/că n-am putu să pui dolog/dă ápă//mă ducám ũ j[u]oz dă to/úne puneám buábîli/ișá ápa//"[h]ai máică acásă/să-l lăsăn"/șî l-an lăsá ș-am venit acásă//ș-ásta am făcút-o máică//az[i] am fos cu váca iar pîn la doșsp[i]e/dumneaei știie[2]//ce să mai făcém ?

[Și pe urmă ?]

am vénit acásă/mîncái ș[i] io/nu spusei ?//mîncái ș[i] io/ce să fac ?/încólo n-am mai făcú nimi/mîncá-te-ar máica/az[i] ie duminică/stăm [!]//míine om vedeá c-om mai făcá [!]/iau váca șî plec iar cu ea [!]//

[Aceeași]

ă [i]ntrát úni cu șaréta-n iel

a plecát pînă la...într-o sa [k] într-o comună...vecînă/la górgota//la um pri[i]eten[u]/...c-um băiat cu motocîcléta//cîn s-a reîntórz de-acólo/a venit iei ĉ-au venit/ș[i]...prim búrki/o comună iar mai aproape...spre comúna noástră//ă [i]ntrát úni cu șaréta-n iel/un inginer//a intrá cu șaréta-n iei/ș[i] i-a trînti j[u]os/...băiatu care conducă motocîcléta/i-a rup picóru//soțul meu a rămas în șanț//dacă n-áveă...cásc-aea-n cab/mureá//io am aștepta seara/ că vine-acásă/zic "știu io/c-a mai făcut cîte-o aventúră d-ásta"/ zic "nu prea mă spérii așá//ie bun dă poázne//cîne știie" zic/"o

1. Nume topic.
2. Se referă la una din anchetatoare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

fi rămáz la priiétenu-òla acólo"/nu prea m-am frămîntát aşá//dimineáţa cîn mă uit/s-a făcu[d] ziuo//îi spun lu fetiţă/fetiţa iera mică/zic "mariiéta" zic/"tu şti că n-a veni tăticu-acásă ?"//

zîce "da únde iéste ?"//

zic "nu şti[i] c-a plecá la górgota/lă...priiétenu-ăla al nóstru//şî n-a venit"//zic "să şti[i] că de-acólo/a plecá la fábrică lă braz[i l]"//tótuş că n-a fost aşá//mai stau io vro óră/dóo/mă du[c] kar acîi la vecîna/lă Cetăţeáŋc-ásta bătrîna/mamái-ásta bătrînă//şî mă vă[i]itam/zic î "n-a veni" zic/"górg-a meu acás az noápte"//

"da ündeiéste ?"

âi povestésc//stînd aşá venin de-acólo/văd pă máma băiátului/care-a fost cu iel cu motocîcléta//

mă strigă d-acîi dă la poártă/dă la màma-soácră//zîcē "iă vino-ŋcua um pic"/aşá párcă speriiátă/ce "tu şti[i] ce s-a-ntîmplá cū...cu băiéţi éia áz noápte ?"//

zig "nu ştiu"/cîn am a[u]uzit aşá/m-am muiát/ş-am căzút pă capu podului la poártă//mî s-a muiát aşá [i]inima odátă/şî picoárîle/ş-am căzút//"ce s-a-ntîmpla[t] ?"/

zîce "mi se páre că ie mor[i]t"//

"áoleo !"/zic "cîne-a spus ?"//

ce "io nu ştiu" zîce/"că băiátu meu ie-n spitál gîcă/ş-al tău nu ştiu unde iéste//o f[h]i mor[t]/cîne ştiie unde-o fi"//

vine un î fratę d-a lu cumnátă-mea/cu motocîcléta//zîce "hai tánti leana"/zîce "hai matále cu mine" zîce/"-ŋ común-ásta ai[j] la búrki/un[i]e s-a-ntîmplat cázu//hai cu mine"//

ām plecát aşá cum m-am găsit[c] //copilu l-an lăsat adormit în casă/şi[i] i-an spu[z] lu màma-soácră/zic "ai matále grijě dē fetiţă/ să nu să speriie"//ş-am pleca[t]//cîn m-am dus acólo/ne-am duz la

1. Localitate lîngă Ploieşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

milițiile/ș-am întrebat/

ĉe-m spúnē...milițiianu/zîĉe..."da ! soțu dumneatá"/îl cunoș-
teá/zîĉe "soțu dumneatá" zíĉe/"ieste lovit la cap/șî la mînă/la
brațu drept"//ierā tótul julit la...mînă/și cápū doĝit//

"și únde ieste ?"//

zíĉe/"mi să páre că-i kar aiíĉ în comúnă"//

î fine/tot am găsit/i-am da de úrmă/și l-am găsit//cîm m-am
dus ș-am[1]/...am mers și l-am găsit la ĝestionár acásă/la ĝestio-
náru din comúnă/unde s-a-ntîmplá cázu//am trimiz vórbă după ie
[k] m-am dus kar la ĝestionár lā mat[2]/la magazín/și mi-a spuz/
zíĉe "staĭ fără grijă" zíĉe""că ie le mine-acásă/a dormi la mi-
ne-acásă as-noápte"//

totuș iel...sărácu n-a dormi că ierá...crizile-álea pă iel/
da...a renunțá să dúcă la spitál/zíĉe "mă víndeg maĭ bíne-acas"//
și a venit/a venit î resta^urán/s-a duz ĝestio [k] a triméz ĝes-
tionáru după cineva/l-a adús acólo/și pă ^úrmă...ierá gálben...
cum ie túrta de cără/și lovid la cap/ierā...bantajád la cap/la
mînă/tot...mîna de-aiíș șî pîn-aiíĉa[3] ierá-nfășurátă//î fine/am
veni cu iel acásă/cu motoĉicléta cîte treĭ am veni pă motoĉiclé-
tă//zig/"dácă ne prinde milițiianu șî ne dă amendă"/zíc"acú la
noróc"//am venit acásă/cîn am ajúns/s-a aĝitát toátă lúmea/álți
veneau cu lumînări/că...s-a^uzise c-a murit//țața floáre a lu kivu
me)edințu/ĉe "máică/cumpărásen lumînáre să-ți adúg"/zíĉe "bine că
nu s-a-ntîmplát așa"//

ielena voinea
pátruzeșîtrèi [de ani]

1. Textul se întrerupe pentru schimbarea benzii de magnetofon.
2. MAT = Monopolul alcoolului și al tutunului; aici e folosit cu sensul "bufet".
3. Gest: de la încheietură pînă la umăr.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

am refuzát um bățát

Într-o dumínecă...seára cîn am mers la hóră/ieu aveam um priiéten//și mă certáseŋ cu iel//și...a venít să mă ia la daṇs/ș-io i-an spuz zic/"dacă tu vrei să te refúz/să ve [k] să vádă toátă lúmea/mai bine nu mai veni la míne/să danséz//ți-am spus că nu mai ai ce să mai căuț la míne/și..."//iel a venít/totuș/s-a îŋcăpățînát/a venít/iar ieu l-an lăsat îm mijóc/ș-am ieșít afară//n timpu-ásta iel a venít la míne să mă bátă/dar î ám avút un fráte/cu míne la hóră/și mi-a pus párte//și vreo cîzva băieț//la úrmă-m...păzeá mereu drúmu/n sfîrșit/am scăpad dă iel/acúm ie militár//

bîra lidiia
nóosprezeče [ani]

brînza

láptele dúlče/cînd îl lom de lă.../dimineáța după če múlgem váca/îl punem într-o ulă/punem kag/și îl lăsăm așá puțin la căldură/pînă se îŋkágă//cîte puțin/cîte puțin/zéru înče [k] brînza [ʒ] láptele încépes să îŋkeĝe/ă...strecurăm zéru...cîte puțin/cîte puțin/dup-aea-l punem în î săculéte/láptele din î ulă/l punem în săculéte/și lăsăm să se scúrgă bine//și așá să fače brînza-ŋkegátă//iar ca fărîmátă/cu lápte ácru/cu lápte bătút/prins//îl î...punem într-un tuc puțină ápă/să se-ŋcălzeáscă/la úrmă turnăm ulele cu lápte/cărē le avém/și mestecăm/cîte puțin/cîte puțin/pînă cînd î se-ŋcălzéște puțin/láptelē ácru cu ápa care-a fost în tuc//la úrmă o punem în săculéte/și să scúrĝe/ș...o scoatem/o băgăn la borcán/și o mîŋcăm//

[Aceeași]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

7o2. MĂNEȘTI [WLAD 398]

(jud. Prahova)

Culegere: 197o; CB, RP, MV; transcriere: RP

^ierá lupări^e-naínte

5 ieré a aícâ...o grădînâ boéreáscă véke/dudăríie-i zîcâ//érá plantátâ núma cú duz//ș-acólo boéru o ținéá așá dă livádă/ducá vitélę-acólo/^erá iárbă//și...mă ducâm cu alț uámen/io ieréam mic copil//

ș-ntr-un túnerig mărè/dómle-a-nepú cái-i să nękéze/aveám ș-un 10 armâsár î ieĭ acólo/cîn a víni lúpu//a véni lúpu/șî...a tăbărî pă uúnu/și i-a făcút uop colț aícâ-ngît//uop colț i-a făcút//

[Ce i-a făcut ?]

uop colț//a-hípt gúra-n î...//da/să-ntîmplă/să-ntîmplá/ieráp lup [k] ieréa ťupăríie-naínte/acú văt că nu prea mai ie lup//[...]

15 [Dacă vine lupul la cai, ei se apără ?]

dúmle/armăsári/cîn î víne lúpu/ieĭ...bátę cu picérli la mácsim//pĕi daca nu bătéa armăsáru cu picuárli/î îl púnéá jos pă cálu-ălántu cáre [r] l puneá jó/îl mîncá//da n-a pu [ɛ] n-a apucá să-l púe jos/a bătút cu picuárle/ne-am duz répede...acólo/ș-a fugí lúpi//

[Dar ai văzut vreodată lupul ?]

lúpu l-am văzút//

[Numai atunci sau și altă dată ?]

ă !...ș-áltă dátâ//am văzú pî cum ?//

25 [Pe unde ?]

pâi ! nu éreá p-aícâ...cîd lúmea/^erá lupăríie daca te ducái

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...//am văzut odat-aiica-ŋ capu satului ^era pîn î decembre-aşa/ pî la...pînâ-ŋ crăcun//uob lubi domle/mi-a işî dă cu...dă cu vre-me-aşa//^era lupări^ă mare-nainte//acu văt că n-am mai văzu lubi dă mult//

[Nu ţi-a fost frică ?]

ă ! cîn ne-am dus sâ-i vedem/câ-nti şi-nti^i a trecut u^o sa-niiă//cîn...u^opreşte sania-ŋ capu satului/lupî ierá-ŋ cap acolo// a oprit sanea/a strigá^d lumea/ne-an dus acolò/uob lupi ! //n-a fugî pîn nu ne-ã ^us aproape dă ei//n-a fugît//du^p-aea.../éra u^uni mai mic/uni mai mari/a fugît//a fugît/^era lupări^e-naintę//

matei ^iuon
şaizeşi^şase de ani

hoţi mari ierea

an cumpărá^d dîn vasului/u^o pereke dă bu^oi//acolo să răcâu... tîr^g dă an tuamna//şî la tîr^g dă an/veneau...sute dă pereg dă boi dă vîzare//alegâ u^omu/dă lume dîn tuate părţîli ţări după boi p-acolo//an cumpărat/u^o pereke dă bu^oi/ma iera ş-alţi dâ pîn alte părţi/^era u^unu dîm buzău/care cumpărasă şi iel u^o pereke/şi ple-cam cum puteam/şti nu prea să punea...trenuri/vaguane la dispozi-ţe şî...luam pă jos//

^âla dîm moldova/...dîn buzău ^era iel//^âla/...n-a vrut ca să mai tragă/nu aşa/noaptea/ieu nu mergân dăcî ziua/noaptea trâ-gam la un ^cetăţean/la u^o casă/la ũ uom//şi cîn am ajus ieu îm bar^era/aproape dă bar^era...lu rîmnicu-sărat/mă-ntîlnes cu...un şîr dă căruţe/mergâ îspre focşan//şî mă u^opreşte/zîce "dă ũn^de vi cu boii/cînd e-ai cumpâra/dă une e-ai cumpârat"/aşa aşa//"mă" zîce "uite uunu-aci^ea" zîce/"m bari^erâ" zîce//"l-a uomorît şî e-a lua bu^oii mă" zîce/"uopt ...lovitur^i dă cuţid"zîce/"i-a dat în...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

inimă/în corp"//scę-i aruncát acóleа ĩ şanţ" zîce/"şî s-a găsid bilétili boílor tŏd dĩ ziu-aęa/cumpăráz dă úndę-ai cumpărá tu"/şi sî [k] îl văzúsęm ieu p-ála//l-a ųomorît/i-a lua boi/şî pă el l-e zvîrlit îm porúmb//şî cîn ã sosit ếu acólo ęrá...ũ jandárm/îl...păzęá acólęa//

[Cu cine te-ai întîlnit ?]

c-un şîr dă cărúţę/cárę vinęá dă la rîmnicu-sărát îspre focşán/şi ieu mă úcám dĩspre focşán îspre rîmnícu-sărát//şî... ĭl ăla ųómu m-a-ntrebá/

zîce "úndę-ai dormít ?"//

"pĕi ! ieu" zîc "an dormít aícîa-n cọmúna cutáre"//

"bă ! ce noróc ai avú !"zîce//"daca plecái şi tũ mai de mul" zîce/"ia úit ce [k] păţęái la fel ca ăla"//

[Acelaşi]

[Obiceiuri la sărbători]

[Cînd erai fată, ce făceai de Anul nou ca să vezi cu cine te măriţi ?]

e ! m-an dũs ş-io/an da dă trei ųor cu picórũ...ĩ vácă/s să scuálę/vădém cîm mă mărít//"hi la únu/i la doi/ĩ la tréi"//hăi la trei/la tréi m-am mărítă//[!]

[Alte obiceiuri mai erau ?]

ę ! ųás[1]le dideán la cîn/şî-ncólo/şî-ncólo/să védém un să dúcę cînli/de-acólo ieu băęátu...//

cîn vínęá părintili cũ...botézu/púneam...mărgélli su prag/şî trecă părintíli/şî pă dascăl nu-l lăsam/trăgám mărgélli//seára le puneán sup căp/să védém pă cine vyiséz/pă cine vyisés/p-ăla l-eau //ş-aşá a fost//e ! dîn doi băţ am luat únu//e ! a venit în cĩ

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[k] noáptea vyis/cu o căruță cu...nutrés pă puártă/și l-am loa p-ála//

[Așa l-ai visat ?]

așá l-am vyisá[t]//pă nícu ș[f] pă b[y]ietu iiuón[1]/care...soțu mieu //nic-al nea [i]ilinki//

[Cum, doi ai visat ?]

doi am v[i]isát//a vinit ei pă puártă c-o căruță cu nótreț//și zic "ē[i] ! únu dî iěi/p-ála l-eau ieu"//și așá a fo[st]/úiti/da !// [u]o fhi [k] așá o hi crezút/așá mi s-a izbîndit puáte/dă acúma..// dă lăsáta secúlui să ves ce făc[i]ám !//ni nú mai ne érșá amínte dă mîncáre/să ne ducém să védeń cum ne strigă//

[Cum ?]

"cutáre fátă să mărită cu cutáre băiát"//[u]obiic[i]eiu lor ér[e]á "hu ! hu !"/să dídeá ș[i] cu hu ! //dî [ɛ] dă ce/nu știu dă ce //

[Cine striga ?]

bă[i]eți/dîpă ce î lua másа/lăsá seg/așá să numiá atúnca//îń cîșleg/...să ducă/pâ moviilă/să [d]ca a[i]ci[i] îm parc/cu cîrdu dă bă[i]e[i]/noi pă drum/pî c[u]olea/pî c[u]olea/s-auuzim ce strigâ bă[i]eți?// "bă !"/

"ce bă ?"//

"cutári fátă" zíce/"vorbiește cu cutáre băea[d]"/mai vorbeá ei mai múltę-acólo-adícă//ē ! mai...făcá "hu !"/ála "hu !"/așá vez[i]/ uo iivíidiie-n...uobiicé[i]u-ála ș[f] cu iiv[i]idie/nu ș[i]u cum să... da//și noi rîdém de prăpădeam/ziua ne supáram pă iei/nú mai jucám cu iei//pei dě ce ne-a strigát așá !//[!] "nu mai vorbiéz[g] dă cē [r] dă ce [r] dă ce my-ai spus așá/dă cē ? așá e ? [dî] ce m[y]-ei spus așá ?"//nu mai vorbiéń cu ei/nú mai jucáń cu [i]ei dăloc/nu mai dansám//

---

1. Se adresează altei informatoare, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Dar la joc cum era cînd vă duceaţi ?]

la joc ?//e ! éra hoţ[i] ăştea mar[i] [!]//ieĭ făcâ h[u]óră/şî n[u]oĭ ...fétîli pă...dă márgîn[i]/să ne prindém//ĕhĕ !/pă dă márgîne/şî ...í dăspărţeám aşá/undę vreám noĭ şi...dãsám//p-órmă...íşeá-m mĭijlóc/cîtę-o...fátă ş-um băeát/şî...alęgá pă care vrea dîn... rîndu-ăla dă hóră/pă cárę pofteá ĭĕl/cárę mai dãsá/care-ĭ plăcâ//a noĭ...rămînea fétîli ĭará î urmă/das [k] luam şî noĭ...ívitám băeátu/l luam/dãsám/şâ...ásta ereá plăcérea noástră//

şī mai éreá un obicéĭ/dă páştę/...toáte fétîli/făcâ u'o róşiĭ/cozonác/şi...mergâ'ám la hóră a do'a zi dă paşt[i]...să num[y]á atúncî/dă paşt[i]//puneá băâ'eţi...refeneá toz la rămár[?]/mése/şî noĭ fétîli cadrám cu...paketilę-àlea dă...mîncáre/cu uóo şî cu cozonâc[i]/...tot pă másă/şî ne cadrám cu ĭĕĭ aşá/la másâ tōţ/şî luam másа/mîncám/ tot/ieĭ lua băutúra/[j] noĭ cu mîncárea//cárę nu duc[i]/ nu mai éreá bâgátâ seámă/car[i] nu făcâ'á aşá/ier'á mai prosticúţă áea//

neágu ieléna
de şáizĕşîtrèĭ [de ani]

grîu

toámna/după ce loam...porúmbu/că [i] specîâ'ál puneám grîu [i] urma porúmbului//în cel mai [k] în célę mai múlte cázur[i]/puneám [i] urma porúmb[u]luĭ//luam porúmbu d[i]pă ce-[1] culegám/luan cocéni/ şi arám porumbíştea acéea/o arám/semănan grîu cu mîna/îl grăpan cu grapă dă fher sau dă lemn/şi-l...îl netezeám bine/şi dup-acéia .../şi grîu întodea[u]una îl murám/cu niște prafur[i]/nu ş cu ce/îl murám/ca să nu-[1] mănîncе păsărli//da[1]/cu piatră vînătă sau cu

1. Subiectul aprobă intervenţia învăţătorului, care sugerează: "piatră vînătă".

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nişte prafur//

primăvara/cînd...răsărea grîu/adică răsărea el dă tu [k] cu tuamna//da primăvara/plecam şî-l plivyam/dă negină/că era fuarte multă negină/pălămidă/rapiţă/îl plivyam pînă cîn nu ma rămîneă nic tu fel dă...corp strein/în el/şi...mai cîtodată/mai să-ntîmplă dă...vinea şi nişte gărgăriţe//şi p-acela le-adunam/le-adunam sau luam o sfară dîm mărzînea locului şi pînă-m mărzînea locului/şi luam cu sfoara j le trîntean jos//toate gărgăriţile-astea//şi apăi la urmă să suea mai cu greutate/ile sus//pînă să suia/să mai coca grîu/că elē să suia/vinea/pă grîu tog mai în timpu cînd iera...grîu-n cuopt/sâ să cuacă buabli//

tup-acea/cîn să cocea grîu/îl luam la sécere cu mîna/îl seceram/îl legam/îl făcam clăi/pă loc/dup-acea-l căram...să făcă şîri/la arman aşa sâ spunea/la arman/la maşină dă treerat îl făcam şiri/şi cîn nē...venea rîndu/să treerăm/ne-adunam iar/şi-acolo făcam tu...fel dă clacă//patru cînc inşi/cu grîu dea-acea cantitate/sâ nu aivâ unu mai mūl/sau un mai puţin ca să muncést unu mai mul la altu//sî...adunam î...ne-aduna mai mulţi/patru cînc inşi/făcam o clacă şi...treer-am toz la un loc//

ne ducem grîu acasâ iar la fel/îl băgam îm podur şi... pa-ili la fel le făcam şiră/şi termenam şi cu...recoltatu grîului//

[Aţi apucat treieratul cu cai ?]

nu/io n-am apucat//nu//am auzit/spunea tăticu//î...întindea grîu/lega un cal/sau duoi/d-um par lega dă mijloc/întindea grîu mult/care...dădăsupt iera puse/sau era kar măturad bine/sau era-ntîse nişte covuare/ceva pă jos/nişte...tuale/multe/puse pă jos/şi dup-aea lua ca-i la învîrteală//sâ-nvîrtea şi... sfoar-aceia sâ-nvîrtea pâ...pă lemnu-ăla/pă paru-ăla dîm mijloc//

şi pînă cînd ajunga la mijloc//dup-aceia/îl lua îvers//şi pînă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cînd să...să lungeá ţar sfuára/ş-ajungá ţar la dimensiúnea acéea carē...la márzînea grîulúi/unde érá-ntîz grîu//

şi dup-acéţa lua paílı/şi...aduná grîu dă dădăsupt//céea če-ţ rămînéá-m paíe/éreá bun rămás//lua decît če rămînéá jos//da/ şî-l vînturá la vînt/îı vînturá ca să ţásă pla [k] paţ[ɛ]pleáv-aea dî ţěl şî.../dup-acéţéa...ţăräş îl lua şî...da ĩ rămînéá fuárte puţin//apruápe...ō...un sfert rămînéá-m páe/...şi treı sfértur sâ zobeá/căđeá jos//

stáncu nicula
am ţetátę dă pátruzěşitrèı
dă an

casa eréá dă lemn

pînâ acúm...círca cînsprezècе an/la noı ĩ sat nu să făcá case dă zid/dâ...cărămíd-adícă//sî fâcá númaı dă lemn//numaĩ dă lem sâ făca//să puneá pă nişte taráš/aşá-ţ spuneá taráş/nişte lémne bâgátē îm pămînt/la cápete/ş pă care să aşeza tălpile/tod dă lemn/şi începeá să facâ nişte stîlb dă lem/pâ la colţur/ peste tod aşá/puneá stîlb dă lem /pă la uuš pâ lîngâ uuş/paénte ca să nu fúgâ casa-ntr-o párte sau în álta/i bătеá paiénte/şi începeá şî cu acoperişu tod la fel îı puneá căpriuóriĩ/bătеá lăstărеálă tod la fel/ţar jos/acólō...sup tálpă/sâ zideá ũ fel dă... dă piátrâ din ácea látă/sâ bâgá cu var/sau cu pămîn să bâgá ca să ...şi umpleá...umpleá pînă rasu...tălpilor/ca să vyiie ũ...ca să viĩe-n ras cu tălpili/ca să...rămîĩe-ŋ casă/sus//

şī în casâ ţerá númaı pămînt/nũ egzistá duşumele/nu érá nimic//

casa/pereţi/să umpleáu cu...uor cū...ũ fel dā laţi/bătúţ pă ...pă stîlp şi pă paénte/bătúţ/şi după če să bătеá láţi aéea

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş p-o párte ˢ pă álta/sâ bâgá pămînt/cu páe/şi...ˆîl lăsá sâ să ᵘusúce bⁱíne/dup-acêᵉa lipʰíá cu pămînt sau cu...ᵈa cu pămîn să făcâ în cêleː mai múlte cázurⁱ//pămîn/să lipʰíá cu mîna aşá cu.../ şi-i dédeá cu var şî.../áea ⁱerᵉá toátă...casa únûi ᵘom//pă dînă- ᵘúntᵘ ⁱerá pămînt/lipʰíá cᵘ...tot aşá cu pămînt/şi...nú erá duşu- méle/nu érá nímic//iő aşá am poméni la tat-al mieu acásă/la pă- rinţi mieⁱ/casa erᵉá dă lemn/adic-aşá să spúneː/dă lemn/şi jᵘos erᵉá pămînt' //

[Acelaşi]

túrtă cu mălái

înăiíntē ᵘopâ [k] fierbeá ápa-ŋ clócotè/puneám mălái u-ŋ căpis- tére/cêrnút/şi mălái [k] î ápa cîn fierbeá...puneám peste...mă- lái/ápa/cî fierbeá o mesticám bíne/ş-o lăsám pînă să răcâ//că dacă puneám î...fript foⁱína/nú ma ⁱerᵉá dúlce//şi cîn să răcêᵉá puneám fóⁱína/şî dac-aveă ş-um pig dă ţaic/puneă şî...să nu eásă kar î aşá/mai creşteá um pⁱic//dasúpra/puneám într-o strákină... ápă/um pig dă făⁱínă făcâŋ cu furculiţ-aşá/şi o mînjám pă dasúpra //ca să nu fⁱie crăpăcêáşă táre//ş-o băgă la cuptór/şi să cocêᵉá// ne bătem mai mul după tálp-àea dă jos/că...ierᵉá ũsă cũ uléi// aşá făcêám túrta//àcú n-am mai făcút//

bánu ⁱeléna
pátruzèc [de ani]

ásta făcém dîm pᵘorc

dim pᵘorc/uobijnuiim...cu trei zile pînă-ŋ crăcún să-l tăiém //să ávém timp să făcém...ce trébui//şi...de ègzemplu...púnem apă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pă foc/bărbáti-mi̯u să dúce şi îj védę-acólo/grebleázə frumős/púne dóo lémne mărʲ/ş-o ʷúşă...a...coşárului/peste dóo lémne/şi kámă u̯ámenʲ/şi i̯a pʷórcu/şi ta [k] îl...îl j̃ júŋgíę-ŋ cʷótez dacă-i̯ máre tárè/dacă nu-l pǫa să-l tîrásc-afáră/îl j̃júŋgie întj̃i̯/ş-apăi̯ îl tîrăşte...mai̯ îŋcólo//şi-l îl pîrlᵉ [k] îl j̃ înjúŋgiᵉ/ˡ lásă să mu̯ără/şî p-a [k] dûp-acę́i̯a îl púne pă ʷúşa áę̯a//şă-i̯ [k] nu//ínti îl púne pă doʷǫ lémne/j̃l pîrléşte/şi cîn înc̃ [k] după ce s-a pîrlîtʲ /îl suʲe pă ʷùş-ái̯a/şî îl j̃ l-ę̯a la...rîcîj̃it//dup-acéᵉa turnăm î ápă fʰi̯ártă/peste i̯ĕl/îl întorcém şî pă párte-ai̯lántă/şi puném doi̯ trei̯ sacʲ//ca să... [k] şi după ce-l lăsăm vrunsferd dă u̯óră/îl ę̯a lā...frecát/cu périʲĕ dă páe//ápă [k] i̯o torn ápă/ şi fre̯ácă/şî-l fáce álb alb alb//şi dup-acę́ʲa-l î...táe frúnte/ zíce "să-l mîŋcăn sănătōşʲ !"/púnē sáre şi cū mălái̯/şi fáce u̯o crúce î frúnte/zvîrl-acólo/şi-ncépe să-l î táʲe/să-l cópăne//

i̯eu mă pregătéz dă ápă mai̯ múltă/să am pă fʷoc/ca să spăl máţile/şi-m dă máţilę mi̯ĕ/şi plec îŋ cásă/la bucătăriʲe//şî...î văd dă máţe//le dăscúrc/i̯ar ʲél...u̯ámę́ni după ce ę̯-ajútă dă jurgieᵉat pleácă//şi dacă vrę̯a ˢ s-ajúte cu alᵈ vecín/să-i̯ ajúte şi i̯el lu ăla/îl î...îl cópăne//şi púne...cárne̯a mu̯ále d-o párte/ múşki d-o párte/şî ficáţiʲ şi tu̯áte mărunţíşurli mi lę-alégę-n ăltă párte/să nu cáut i̯o cîn îm trébue pentru...//şi cáre ále̯a mu [ɛ] múrle̯-àle̯a dă la gît/şi ále̯a mi lę-alégę/şi fac tʷobă//dacă am timᵖ fac atúncʲ/dacę nu/ăltă dată/şi múşkiʲ í pui̯ bíne//şi cînd am i̯eu timp/îi̯ ī afúm/şi-i̯ pui̯ la borcán...cu ăltă cárne̯/ mestícătă//şi-l pui̯ la borcán/aşá ştim noi̯//că să obijnuéşte lebărbúş şî ástea/nū.../am mîŋcat îsă n-am â făcút/i̯o/n-ā făcút// şi cárne múltă múltă tocăm/fu̯árte múltă/şi dûpă ce curăţésᶜ i̯eu máţili/le frēc/cu mălái̯ cù sáre/fa cîrnáţʲ//şi mîŋcăm atúnş că sûntém dórnicʲ/puţín/şi dup-acéᵉa îi̯ afúm/şi cînt...pui̯ şi múşkiʲ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî cũ...áltă cárne/puị şi cîrnáţi//dacă vrem îị mîŋcắm atúŋj/dacă nu...maị tîrziu/că éị ţine că ẹ-afumáţ^{i}//şî ástẹa făĉém//

ịar dîn ĵ...şoríĉ^{i}/făĉém pifti^{i}ĕ//

[Cum ?]

5 ĵ fịĕr^{b}.../puị şoríĉ^{i}u să f^{h}ịárbâ/şi puị şî dîn ĵ víne d-álẹa dă la porc/dîn picũáre//şi f^{i}erb înti álẹa mũlt/şi pă ^{u}úrm-adáu^{c} şoríĉu cắ...ịe maị ĩ...muále el//şi dúpă ĉe fịerb álẹa mũl^{d} mult/ àpóị puị şi šoríĉu//şi dúpă ĉe f^{h}ịérbe/mi^{i}e nû-m pláĉe gras/adún ĉẹ ^{i}e grăsimẹ şi p^{u}[ɛ]puị la săpún/ịar ĩ...să nű fie alb/dắ da-10 súpr-aşá nu-m pláĉe/şĵ...pűị [k] p^{i}iséz ^{u}ustur^{u}óị/puị pẹste ịĕl cîn să maị răĉéşte/^{u}o dau ĵ sus/şĩ...puị la farfuri//dacă-^{l} maị stricór/strico^{r}/dacă nu ^{i}el rămîne la funţ/şi nű să púnĕ ^{u}ụsturóịu//^{a}şá fạĉém pifţie/şî î dîm picũáre/ịõ...puị [k] am uŋ coş máre/şi puị um băţ acólo/şị-agắz dă băţu-ắla õ sîrmă/şi puị pi-15 ĉóru-acólo//şi s-afúmă...nu cîn^{d} ba^{g} cărbún^{i}/lémne//şi s-afúmă/ ni^{j} nu trébuị să maị õ prăjéşt î/aşá făĉém noị//la uŋ coş máre/ l-afumắm acólo picũárle/cîte ^{u}únu/cîte ^{u}únu/pă rînd//

ástẹa fạĉém dîm p^{u}orc//

[Dar tobă faci ?]

20 fac şĵ tóbă//ịau dîn fal [k] fălĉilẹ-amîndó^{u}o dạ la căpăţînă/ şĩ...dîn ĩ...^{u}o bucátă dîm mũşk/şi bucátă dîn ĵ...aịlántă/ş^{u}oríĉ^{i}/ şi splină...puném/şî dĩ fịicá/şî dîn múlte//şi le fịerbém acólo/ bíne/cu foị dă dáfin/pipẽr/ástẹa/ş-apóị bucắţil^{li} le scotém/şi cîn să răĉéşte le tăịém bucắţ^{i} lũnĝ aşá/şĩ...punem áẹa-i spălátă dă 25 cîŋ cu máţîli bíne/dacă vrem sâ lom dînăụúntru búrţi^{i}/lom pòj-gíţ-áẹa dînăụúntru/š-o dĕdém la maşínă/şi făĉém...să îŋkegắm/kag/ şi-ŋkegắm lápte//ịar dacă nu scotém áẹa şị... t [k] álẹa...bucă-ţélli tăịáte mărúnt/lẹ băgắm acólo/^{o} cosém/şĩ...ụo-nţép/şị-ọ fịerb/fịérbẹ bíne ^{a}cólo/ş-apóị ^{o} punem într-o crátiţă máre/ş^{i} ^{u}ọ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

gre^utate şi...^o fac şi toba//

[Aceeaşi]

brînza

ştiu să fa^g brîz-aşa-ŋkegată/cu kag d-ăsta cum v-am spûs//

[Cum ?]

piéliţ-àea dînăuuntru d-acólo ^o tocăm/° dăn la maşină/púnem sáre múltă peste ia/şi cî fátă vácà/ă primū [k] prima mulsoárē ^o dedém la ū...măcéş//câ-i prea gruásă//iar a dóua/împlém peste ĉ-am tocát ieu/cu sáre//şi pă ^úrmă/púnĕm şi nişte uoţét/şi-o leg bíne/şi cu cît e mai vē^k/cu-atîta-i mai ī...spórnic//şī cînd luom d-acólo/iău o liŋgură/dó^o/pui într-o sticlă/şi pui ī zer/sau apă călduţă/şî bat sticla bíne/şī la pátru kilográme sau cinj dă lapte pui ^o liŋgură dîn î aea/şi să fácē dă-l răstórn...//şi mestecăm în iel/şi cîn^d s-aléĝe/tûrnăm ī sidilă//^o mai lăsăm nîţél/şi-o legăm/şi-o agăţăm dă cui//şi lăsăm să scúrgă/ş-o tă^ém felişi punem sáre/pîste ea/ş să face brînza//

[De ce arunci prima mulsoare pe măcieş ?]

ie prea gruásă/gálben-aşá şi...nu ştu cum mi se páre/şi spúne ...ma alés cînd î ie primă...fătătură la vácă/nū a do^a/dau mereu //î să puneacólo/zíce că să aivă laptē váca//ş-aşa-l pun^u/că mi să páre prea gálbenâ şi.../nu ştu cum/ [ɛ]nu-m vine să-l mănîŋc//

[Aceeaşi]

neā lua săraĉ

m-am măritát dă cînşpe an fără pátru lun//şī neā lua săraĉ/ n-áveam nic ^unu nic áltu nimic//

iel a fost...fro pátru an slugă-m ploeşt//la ^o rusoaică...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dămŭl venită-m ploéşt^{i}//îm [k] pă strada roşetę-acólo/şi...s-ā [k] ŗinc-a fos cuminte tare/a asculta^{d}/n-a furát/a zis "cîn tę-oi însurá/cînd oi găsi ^{u}o fátă/să-n spui mi^{i}e//am să merc cu tine/ ca în log dă părinte"/că ei a avú părinţi^{i} nĕduş^{i} în lúme/iel// nŭ a ştiú ce ie lúmea//àşá ca púznîci//avéa ^{u}o v^{i}ii-aiic/kar a^{i}ic/şi numa v^{i}ii-àia/şî muncá şi ^{i}ei nu şti^{e}a ce ie/cum...sâ dúcă la cîrcimă/cum erá-nainte//şi d-ăe-a ŗugí şi iĕl d-acásă/ c-a văzú că nu é nic un...//

şi cîn^{d} a veni p-acásă/ieu m-am duz la ^{u}o...um bal/şî m-a pofti să dăsés/şi...să jŭoc/cum să zîc^{e}a şi.../îm propúne sâ mă... mărit cu ^{i}el//şi io...am fugît dă el^{u}//că nu ştieám ce să vorbés^{c} /că vorbiá um pic cam politicos/stătuse patru cînc an^{i} în oráş/ ş-ier^{e}a...mai şkimbátă vórba//şi^{i} io am fugí/că nu şti^{e}n ce să-i răspún^{d}//

şî...n-ă foz glumă//s-a dus iar/şi cînd a veni la săptîmîna/ la doo/iar a ven^{i} la mine/şi tăticu miu me-a zis că cē...nu m^{i}-e ruşine/sîn dă măritāt ?//şi i-ă spuz/zig "dacâ vrei să-l zgorneş/ zgorneştĕ-l !/că io nū...zig dă măritat"//

"da de ce vinĕ mereu ?"//

zig "nu ş^{i}u"//

şī într-o seară/m-am dus la clácâ la fétè/am torz vată/să fa^{c} perdea/şi...torc^{e}am supţire dă tot s făcâm perdea cu...cîrlig mai gros aşa//şi-a veni după mine-acólo/un cumnat al mieu/şî m-a kemát c-a venit ^{u}o cocuană dă la plo^{i}éşt^{i}/s^{i} [k] şi mă kám-acásă// şi m-am dus acásă/foarte ruşinuásă/nu şti^{i}ám ce să-^{i} vorbiésc/venise cu vīn/cu prăjîtur^{i}/şi ieu n-áveam pahare să le dau//aveám vro şapte op paharē/nic únu nu ér^{e}a la ŭ fel//că ^{i}era căpătate dŭ pă la poman-aşá dă mama mea//şi...n-a [k] me-a fo ruşine să mă duc să cer în sāt/şi le-am pus p-álea/pâ care le-aveam//le-ă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

spăla/le-ã şters/şî le-am pus//şi a propus că...ie slugă lă... dîsa d-atîta timp/şi vrea să l-însuare/şi i-a promis că după cuminţenia lui...ŏ să-i ţină ca-n loc dă părinţi//

şî me-a zis//şi tăticu meu ĕra la ŭo judecată la ploieşti/ şi l-a aşteptat pîn-a venid dă la tren/şi i-a spus [r] şi i-a spu lu tăticu-aşa: c-a auzi că are ŭo junică dă vînzare//

tăticu meu or n-a ştiu ce să-i răspunză/or c-ā...a ştiu ce ie gluma/c-a spus că n-are/dăcîd vaca bătrînă/junică nu are//

dup-aceea i-a spus că arē...ŏ porumbiţă/

"porumbei n-am avu dă cîn sunt"//

sce "vă că nu-nţeleg/am venit/uite poate ne grăbin şî nŏi/ şî dumneavoastră vres să vă culcās/sîntez venid dîpă drum/... băeatu estē...a foz băgă la mine d-atîţea ani/şi...me-a spus c-a găsit o fată"//

ş tăticu mieu "dacă ea vrea s să mărite la an-ăşti-a/io n-am să-i dau nimic/nu am apsolud nimic să-i dau//daca vrea să mărite/ să mărite"//

şi ieu an spus că nu//to n-a-nţeles/şi-n seară-aea nu s-a discută nimic/şi cîn m-am duz la ŭo...to la acelaş casă care m-a anunţat/ā luat doi băieţi/unu m-a-mpinz dă la spate/iel d-o mînă/şî altu d-o mînă//şi m-an trezit la un cetăţean în casă//am strigat io/da nu s-a trĕzi nimini/ierā uşpe jumate//ş-am rămas acolo la cetăţeanu-ăla/şi părinţi dăgăba s-a mai ī năcăjid dimineaţa/că io nu mai m-am dus acasă/asta a foz lun seara/şi miercuri ne-an duz la ploieşti/an lua şî noi mere/bombuane/cozonaj/d-a gata că nu...ştiam niş să fac/şi mi-erā şî ruşinĕ dă...uameni-ăea să-i ŭobligă să...mă-veţe să fac/şî să-m dea făiină/uoŭo...//ş-a cumpărā toate ălea de-a gata/şi ne-am duz la părinţi lui miercuri seara/după ce-am cumpărat astea/şî joi...am veni la părinţi mei/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cũ ploc^on//şi-a kemá vro patru cînj vecîn^i/famili^i/le-an săruta şi^i io mîna/după ce ei a servi^d masa/şi me-a da^t tos cîte niţei ban^i/şi...mi-ã loat um batic în cap/că mi-a propus că dacâ m-am mărita^d nu ma ã vo^ie să stau în capu gol//şî dîpă ce le-ã săruta mîna/pă bán-èia ã luat um batic//

şi-ã rămás căsătorítă/şi am stat un an jumătè/ş-a-ncépu discuţili/să pleâe dă la mine că nu-i ĩ fa^c copi^i/şî iĕl nu poa^te să munc^ească/şî...că n-áre pentru ce/nu-i fa copi/şi...aveam o sóră care nu născúse copi/şi zîcá că m-ã-văţá sóra áea/să nu fac//şi ...î sfîrşit/cîn m-am porni^d nu mai m-am ^uoprit//ã făcu pă primu şi pînă la últimu/uop copi am/cînş féte şî trei băeţ^i//î şaizeş^iunu cîn am avu treizeşunu dă an^i/am ĩ ^ultimu copil al ^uoptîlea/copil//

[Dar ţi-a fost greu.]

mi-a foz greu dã.../nij nu zic că e-am născút ieu acúma//mă mîndrés cînd să-mbracă şi pleácâ la vále/...víne/dăskis puarta/pleácă...//

[Aceeaşi]

nũma pă primu l-am născút acásă

ieu kar pă primu/n-am născũ [k] am născút cu muaşă...d-ástea dă ţără//şî...a-ncépu să am durér^i/şi ia lucrá aîca/era sărácă/şî lucrá pă mălai/că eu îm pàtruşapte am născu primu copil/era fuámete/şi...a anunţat-o o femée/am trimés ^uo vecînă după ea/ş-a venít acásă/şi l-an născút în coşár/la vácă//în cas-acólo â tát-al mieu coşeá ũ ham//şi ^îl găsise ni [k] discuţii acólo/şi mi^ie me-a fo ruşíne să mai íntru-n casă/că m-auúde că...mă auolésc/şi m-am băgát în coşár//acólo ^era buri^an cărat/şi...nu ĕra dăzlegát crózníi/şi friga/burũianu/şi mi^ie-m plăcá că...friga//şi am năs-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cút acólo/...primu copil//

dûpă ĉ-am născút/m-a luat ī mama d-ŏ mînă/şi mąáşa dă mînă/ m-a dus în...ac [k] în casă/şi copilu l-a scăldat/ş l-a puz lîngă mînè/şī...mi-l scăldá ąa că zîĉá că sîn mîcă/mi l-a scăldăt... o săptămînă//şi dûp-aĉéa/pîn-am işî la bişerică/cũ s-obijnuá la şase săptămîn†/mi l-a botéz [k] mi l-a scălda mama mąa//că ierá gîtu mąále/m-erá fricâ că-l scăp/ erám mîcă...//şi dacă plîngá copilu/la trei zile dîpă...naştere/punąá ursîtór†//î punąá ţúică/pă măsă/punąá...ąŏ [k] za [ɛ] ástă...grîų/mălaį/dă tąáte ástąa/să aivă noróc el cînd o fîi máre//şi punąá şi sáre//şi cînd ī să-mbolnavąá copilu şi plîngá/şi să-ŋcîrligá/punąám sáre dă ąa/ũm pic în ĉąai/şi- dedąán luį/şi zîĉá că-į tréĉe/că-į dă la ursîtór†//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri la sărbători]

[Înainte,la lăsatul secului,se striga ?]

să strigá//da//am apucát/m-a strigát/erám s [k] d-ŏ săptămînă măritátă/şî a strigát/şi ieų m-am rugád dă el...să mąárgă/dă ...omu mieu/"háide să merĝém/să ves cum mă strígă/că nu ştiíe băéţi câ m-am măritát"//şi-am mers/ş† la cápu zidului éste um bazín máre táre/înált î sus/şi să suiá u bąát acólo/ũm băąá t sau doi îm ba [k] la bazín sus/şi álţî într-um pom înal mái dăpárte/şi zîĉá ąa d-acólo "bă !"

ş-ăilánţi dă diŋcòlo/"ĉe băi ?"//

"şti dĕ ĉe nu să mărită...fata lu cutáre ? că nu măturâ [k] nũ lipéşte pîn casă/câ dă cîn să vársâ dóniţli cu ápâ"//sau cíne ştíe ĉe rîsur† aşă/nu ieră adevărát/dă aşa//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi apăi ziua/asta er^ea sîmbătâ seara/duminică era hora//şi... cunoştea după gură cin^e-a strigat/şi-i refuza şi ile...pă ei/ cînd î...le invitá să juâcè/refuzá/că zîçe că "tu m-ai strigat aşá/nic eu nu vreau să joc cu tine"//

am apucat/vro doi ani//

[Şi acum s-a lăsat ?]

s-a lăsat//şi iordani...s-a lăsat/iordăneá fete...//în zioa dă sfîntu i^iuon/încuiam p^uorţîli/da dâg^eába !/săreá peste p^uorţi/ şi dacă pă tăticu meu îl kemá iuon sau pă bărbat/i^işá la puártă pî p^uod/şi iordăneá/dědeá cîte cînj lei şi scăpá dă ei//

iar dac-aveá fátă máre/nu scăpá/săreá puártà/şi ne că^utá pîn casă//noi ne sueám pîm pod î/ne băgá pîm plápum^i/ne întomeá aşá plăpomili şi.../ne cătá/şi ne scoteá afără/şi ne iordăneá//^eră ũ...rïs//

iar la biserică/ne băgám pîntre uámen^i bătrîn/pîntre femei/ şi to^d nu să lăsa/că i^er^eá băuúţ^i/şi ne cătá pîntre iei/şi ne că^utá şî ne iordăneá//ne-aruncá î su^z dă trei patru u^or^i şî...//

[Aceeaşi]

703. DIŢEŞTI

(com. Filipeştii-de-Pădure, jud. Prahova)

Culegere: 1970; CB, RP, MV; transcriere: RP

puneán cînipă

puneán cînipă/săpám frum^uos acolo locu care-l puneá^m/u^o s^emănám/u^o-veleám puneán gunoi piste ea/la vo trei patru zile dăpă ce-nc^uoltea/ne duc^a ş-o păzeám//trei patru zile/u^o săptămînă/pîn

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să făcă ea mare/dă n-o mai fură vrăbili//

dăpă ce să...făcea mare uo culeg^eăm/uo băgăm î lac/sămînț-ăea uo frecăm s-o punem la ănu ălant//uo vînturăm/dăpă c^e-o vînturăm uo punea la locu ei îm pod/ņ...găleată/-n tîrnă/-n ce găseam a-
5 co^lo//ș^î pă ea uo aduc^eăm/ș-o băgăm î lac/^după c^e-o băgăm î lac uo scotem/uo spălăm bine dă nomolu-ăla/o punea s să uusuce uo meliţăm/uo torc^iăm/o dideam îm pieptenei aşă/p-ormă o dideaŋ cu perie^a/o făcă fuioare/ce er^eă bună merga la...în^drugătură/şi ce er^eă supţîrică merga ş-o torc^eăm/punem pîņză/cîlţ^i în cîlţ^i//
10 cîl [ɛ] cîlţ^i [k] răsuc^iăm p-aea care...uurzeala/şi bătătura nerăsuc^iită//făcaŋ cămăş^i/fac^ăm bazmale le vocsem/haine pă n^uoi/că n-aveam dă unde să l^uoŋ/că nu er^eă//asta nij vorbă/făcaŋ ţuale// ni^j nu putem nuaptea să dormim pă ^iele/că ne-nţepă...aea/zgrebeni-ăia cu să zicem/aşă ^ier^eă atunc/n-ai ce-i face/ruşine e să
15 spui aşă da.../aşă am trăc^iit înaiinte/bătrîni//

p-ormă dăpă c-o...uo făcăm aşă/[ɛ]uo ţesem/uo făcam val/uo punem acol^o la capu patului//cîn avem nevoe...^ier^eaŋ cînş^i fete/şi trei băeţ^i/uop cop^ii//le făcă pantal^uon^i/le făc^eă izmene pă ei/i rodea săracii/ier^eă piela p-aiici-şa^l...cum e scăunu-ăla/
20 stărluc^eă/că ne rodea de !/cînipă//alfel nu er^eă/decî cînipă ^ieră//dăpă ce o făc^eam aşă valur^i/cu spusei uo...o...lu ăla uo cămaşă/lu ăla ^o cămaşe/ni nu s-ajunga b^i-ne/punem alta/că n-o torcam/n-aveam tin s-o torcem/că er^eam dăspueţ^i/t^uoţ^i//uŋ cîr^d dă copii/uop copii !//aea...şi aea făc^iam//

25 maria dinu niculai
şaizeşitrei dă an^i

---

1. Gest: pe picioare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

l-a muşcát uŋ cîinè

l-a muşcát uŋ cîinè/...dă dégetu-ăl m^i^ic//şi io am zís/ca să mă du^c^ cu el la spitál/er^e^a...dăpárte/la ploéj merg^i^ân cu ĕl//şi uómu mieu ĉ-a zi/

ĉe "la!nú mai te dúĉe m [k] nu mai mérgem noi cu el la spitál" zíĉe "că.../ĉé ie cîinli turbát?" ş-a mai muri şi ũ veĉín d-ac^u^olea/şî a muri şi băea^tu^//

şi m-an dus şi i-an tăeá dă...dă turbáre su límbă//ş-a mîŋcát î acríme/şî dac-a mîŋcát acríme/l-a-ntórs//ş-a murít//a murít îm brăţîli mieu/mergîŋ cu el la spitál/

"e ! mamícă"/zíĉe "mătále mă dúĉ acólo/da io m^u^ór^u^"//ĩ spúne ^e^l míie//

ş-ā pus cápu pă mîn-asta ş^i^.../am aprinz an lua lumînăr^i^li la míne/ã luat kibrítu/ş-am pus pălări^i^a lu tác-sú aşá sâ nu bátă vîntu/şi i-am pu^z^ lumînărlí-m mînâ/a murí/şi am vin^i^t acásă cu el mort//

[Aceeaşi]

dă frícă l-an luat !

[Cu soţul cum te-ai găsit, cum v-aţi luat ?]

dumnezéu/nu m-aŋ găsi/n-an tăini niĉ atîta cu el la puártă// da ni^j^ nu-l cunoşteám bíne//m-er^e^a frícă/cînd a vinit îŋ cúrte/ "ă ! nu-l eau eo !/nu-l iau"/io am înĉepú să plîŋg//

máma/"ia-l fir-ai/fáĉer-ai/dréger-ai/ĉe să vă fag la tuáte ? că am atîtea féte/ĉé să mai vă fac/şi ţie ĉé să-z mai fac ?" că ma eră íŋcă do^u^o ĩ ^u^úrma mea//

că "nu-l l-eau mamícă !"/că "mai lásă-mă"/că nu şt^i^u ĉe...//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"gáta/ia-l !/s-a termená/dacă nu-l ei la míne-ŋ cúrte nu mai intri"//

gãta/l-ã luat /ã logodi cu ^ēl/ã sta logoditã...uo lúnă dă zile/aŋ cusú ştergãre/aŋ cusú batiste/pătruzeş cînzej dă batiş- tę-aŋ cusút//la toz băeţi cîtę-o batistă/lu ăla ^uo batistă/lu ăla...cîñ vineá la másâ/mes^éni/lę puneám batíste îm buzunár carę vineá...lua batista/cusútă cu fluáre frum^uós/^iscăl^ită pă fluárę-àea ac^uólea î̃ áltu c^uolţ/nireásа/s-a ^iscăli^t pă batistę/aşá er^eá atúnc//dă frícă l-an luat !/ĉę ca acúma/că-l ea fétil^i l-ea dă gît/îl púpă şî-l sărútă//io nu l-an săruta/nu l-am pupát/şi to^d l-an luat//ásta e !//

[Şi tot aţi trăit patruzeci de ani.]

an trăi^t pătruzej dă an^i cu iĕl//dóozeĉ i-am avú cîn l-ã luat/şi pátruzeĉ an trăi^i cu iĕl//an trăi^i da a fost ũ...a fost cam al dracúlui cît an trăi^t cu el//dă/ăuoleu !/pfũ !/dideá cu bárda-n dumnezi^éu//cîn mă lua şi cîn mă trînteá u^odată/nu zicám niş că àuoleo !/dăcît tăcám//să ţiip ? nu ţipám/că m-ereá ruşine dă lúme/că éram în ĉ^éntru lúmi//şi zicám/"doámne !/d-o fi dă la dumnezéu/súfăr//d-o fi dă la mînă dă uom/să fie şi c^uopiláşi iei núma cum sînt eo//ĉíne [ʒ]ĉíne mi l-a adús//ş-aşá a fost //aşá-i şi azi^ cop^i^i iei/to^d la fel/cum sînt eu acú//

[Ai cui ?]

áea carę-a víni cu el la míne dă l-an luat^u//mă-ŋkinám aşá/ "doámne !" şi plîngám/"doámnè !/dac-o f^hi dă la tíne duámnè/súfăr// că mi l-ai dat/mi l-ai [ʒ] m-ai înzestrá cu iĕl/dac-o f^hi dă la femée-àsta...dă a víni cu el la mine/să fi^ie şi cop^i^i iei plîş^i în tuate zílli şi cu lăcrăm^i pă uoi^k cũ sînt io//ş-aşá-i cop^iii éi//da to^ţi^ iéste/nũ uunu//áltu ie văduv/áltu-á...áltu-a mai ţinút ^uo femée ş-a lua^t.../áltu um bărbá şî l-a lăsá p-ăla

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş-a luat ăltu...//io n-ăm mai ţinud/dăcît pă el l-an ţinu/pă el l-ă luat/pă ăl l-am îngropat/pă el l-an jălit//

[Dar de ce a murit ?]

ne-am pomenit od ată cu iel aşăl/nuaptea/cînd a vini d văcili/ pînă-m paşte/dă deniea mare/s-a dus cu văcili la pădure/şi cîn a venit/"aoleo/auoleo/auoleo/mă doare rău iinima pă mine"//

da io ĉ-an spus/"păi ĉ-ăi făcud la inimă ?"//

"nu ştiu ĉ-am făcu/că mă doare rău//mă doare rău/mă doare/mă doare"/î fine/mai le-am făcu noi/mai l-an cocolit/e-am mai dat... cîte ceva/a mai aţipi niţiel//nuaptea/la douo nuaptea/"hai ! ducĉeţi-mă/unde mă ducĉes că moru"//

s-a bărbierit/s-a spălat/s-a primenit/ne-an dus cu el la filipej la doctor/a trăiit...u"ob zile/dăpă uob zile...a murit//

cîn am auzit c-a murit/ieream acas/făcăm ţuicâ//cîn am auzi c-a murid/m-an du d-acolo/l-an loat/mi l-a dat acasă/imediă mi l-a dat//am făcu coşugu îm palanga[2]/l-am îngropa [k] a doua zi l-am îngropat//

[Aceeaşi]

---

1. Subiectul imită horcăiala unui om care se sufocă.

2. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

merẹu acú-ŋcúi ụ́ụ́şa

ụ́omụ-ásta a mieu...dăpă ĉe-a murít/ca să spui aşá clar/dăpă ĉ-a murí la vrō dóo stămînt sau trei stămînt/mi s-a făcút aşá înaiintea ụókilor/la fel cum a fost el//io vineám dă la ụo ná-
5 şe-a mea/şi iel vineă-spre míne/dăzbrăcát/îŋ cápu gōl/şî o l-întréb zíĉe [k] da el în zíĉe míie/

ĉe "ai dă cînt te-aştépt io pă tíne/şi nu mai vii"//

da io zic "păi dă ĉe să m-aştépt ?"//

ĉe "sâ mérgen la fhi-mea şi noi la televiźor" ĉe/"că cúm mai
10 mi-erea dor dă televiźor" ĉe/"că dă mul n-am mai stat"//că áre fáta mea...a mijlocíe/

ĉe "păi háide !/un ți-e hainili ?"//că ştiáŋ că l-am îmbrăcá cu háine//aşă...cum vorbés cu dûmneatá am vorbí şi cu el//

zíĉē "íe lăsate la săndina-ŋ cásă//la fhi-ta"//

15 sîc "hai atúns să mérgem"//zíc "pui sticla la..."că tot acólea şade şi fata/áilantă şade ící/ásta ij/dăcí puárta ne dăspárte //an dăskis poarta ş-am pus sticla dă lápte/guálă//

zíĉe "să nū te mai duş cu lápte" zíĉe "la anicúța/dă ástâ seárâ-ŋ cólo" zíĉe/"să nu te mai dujnic um pic/să laj láptili"
20 zíĉe//"să mănícĉe copiii"//

"da ĉe mănícatíta lápte"/zic "c-áre o grămă dă lápte vácă"//

"nu !/sŏ-l dai la poorĉ/dăcí să te mai duş cū [ɛ] tū cu lápte pă drum acú nuápteà ?" î spúne iel mie//

"nū mai mă dug/dacă ziş tu să nu mai mă duc"/şi nū mai m-am
25 dus !/d-atúnj/nij nu mai m-am dus cu lápte//nu mai m-an dus...//

şi l-am mai visát într-o noápte/únde vineá/acásâ/şi ieréa ụ́uşa-ŋcueátă şi/"oī !"/zíĉe "că n-aŋ găsit eu ụ́uşa dăscueátă/ că acú ereai [k] piicai îm míinli méle/te omorám !//al drăculuı

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să ţiu/dacă nu te ᵘ^omorám !"//

şî d-atúnca/dă cîn am visát aşá/merẹu acú-ŋcúi uúşa//să şti^i că ᵘ^o-ŋcúi/că mi-e ᵘurî să mă cu [ɛ] să mă culc//

[Aceeaşi]

[Amintiri din viaţa subiectului]

[Ieri toată ziua ce ai făcut ?]

ã scuturát/dăpă ĉ-ã scuturát...am măturát/...dăpă ĉ-am măturát/am puz dă puorc/ã spălá vásili/an da la p^uorş să mănînĉe/an rînî la vacâ/am adús ápâ/ã spălá vásili/pă ormă am făcú mîŋcáre/ aŋ kemá cop^iii la mîŋcáre/le-an da mîŋcáre/cîte-o cánâ dâ ĉeai/ p-órmŏ iar ã scuturát î uúrma lor/iar am măturát că fáĉe gunoá^ie/ c-aşá-i acúma/trébũe să fi^ie curát/cîn víne cîte ĉineva ^zíĉe "ă !/ ĉe curát e la cutáre !"/că stai núma dă...dă rob^uoteál-ásta//

an da váca la gárbă pîŋ grădină/le-an da^d drúmu la puorĉ^i/să dúcă f^iiiecáre la cotétu lui/...áe-ã făcú púica mámi//

[Şi azi ?]

az^i ? ã scuturát/aŋ cîrpii păréţi/iúte ie mîna/ea úite ĉe i-aiíĉ^i^l/búbi/mi-a făcú búbe//aŋ cîrpii să dau şî o cu var ᵘ^oleácâ/că dacâ mi-o vini vun logodán/să hi^ie curát/vreau să cunún fata/ásta cáre-o am acúma/că ^ie necununátă/a făcú trei cop^ii şi ^ie necununátâ/săráca//ẽ băeátu-ăl máre dă pátru an^i/únu dă doi an^i [k] dă trei an^i/únu dă doi an^i/

"a^i mamícă" zíĉe/"nu mă cunún"//

"ăi ! cunúnă-te !/gáta"/ĉe ? dî an î an/dî an î an/cîn am vrú s-o cunún/a muri tác-su//al doilea an mi-a murít şăizèĉ^i şi uob dă păsăr^i//toate me-a muri^d/doozeşidòe dă gîşte/le-aŋ găsit ᵘ^otrăviite//a vîni dóctoru dă la moren^i/un doctor máre/nu [k] ăla cu

1. Subiectul arată mîinile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ukelár^{i}/ea zi tū[1]...nu ştu/dăncu [r] dáncu//

"ia ádu-ŋcuácę la míne/să văz io cum éste gîştili"//aŋ grăpát-o-aşá pă búrtă/er^{e}á máţili/niş pig dă maz nu ma avéa//iş^{e}á flăcărĕi dî ielę-aşá//şi le curgá pā...nas/ápâ//ę ! cîne !/am aflát eo cîne mi lę-a ^{u}otrăvit/^{u}o femée d-ac^{u}oléa/şî cu áltă femée//aŋ găsi măĭáĭ/ş cu-otrávă-ntr-o strákină púse pă ^{aea}//şi tuátę-a murít//şaizeşiuòb dă păsăr^{i} mi-a muri^{t}/ş-aşá n-am mai avú cŭ ce s-o mai [r] s-o mai cunún//ām termenát//

a venít acésta an/ă^{u}oleu !/a muri^{t} tác-su//bun !//pă ormă... s-a bolnăvi bărba^{t}-su/a sta^{d} vo...d^{u}oi an^{i} dă zile pî...pîn tóate spiitálurle//cu genúku zmorcăea//e-a făcút ^{u}operáţie la...ba la azúga a stad doi an^{i} dă zile/aŋ keltuiit ŭsprăzĕce mii dă frăş^{i} cu ^{i}el//^{u}únşp^{i}e mi^{i} !/^{u}únsprĕzece mi^{i}/núma-n...núma hîrti^{i} dă cîte-o sută//cîn plecá la el/"mamică/mai în dai şi mie taticule/ ban^{i}?"//am avú ban la cec[2]/şi e-a scos tá^{c}-su toz báni/şi cîn să [k] cîn a muri^{t} tá^{c}-su/m-an dus să iau báni dă la cec/ŭ frăŋg n-am mai găsi la cec !//

[Aceeaşi]

grîu

grîu-l puneám de tuámna//îl selecţionám cū piátră vînătâ/cu práfuri/şi pă ŭrmă arám/pă ŭrmă dupâ ce arám/îl siemănám pe grîu/ pă ŭrmă trăgáŋ cu borŋánâ dĕ fier/p-órmă cu borŋánĕ dē mărâcîn^{i}/ ziz grápă/c-aşá...e aîca la noi să [k] numít/şī după áea...nevelęám frumós/să mărunţá/p-órmâ...iel...sigur că...iişá afără//iărăş^{i}/primăvara/cîn erá...cel puţin la dooşcinş/treizej dă centimétri/alęgám burŭiánu din iel/dacâ iişá anumítę buru^{i}én^{i}...î iel//

1. Se adresează altei informateare, care asistă la înregistrare.

2. CEC = Casa de economii şi consemnaţiuni.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ca sâ ne vi̯i̯e ma^{i} u$^{\wedge}$uşór lā culés//şī...dŭpă ĉē culeg$^{\hat{}}$ám burū̯ánu d$^{\hat{}}$n i̯ĕl/aşteptám ş^{i}...i̯el/$^{\sim}$ lúna lu i̯úli^{i}e disígur că...s$^{\hat{}}$ secêra//şî-l d$^{\hat{a}}$deám...cu cuásа zis/c-aşá sâ...dĕdeá la noi̯//^{dî}pă ĉe-l dedeán cu cuásа jos/îl...legám/p-órm$^{\hat{a}}$ băgám la maşínă//

dup-á̯ea sígur că...fii̯eşcáre îl sueá în pod [!]//

[Ai apucat numai treieratul cu maşina ?]

binē.../cu maşína/...^{d}a am apucát şi cu vitęle//

[Cum se treiera cu vitele ?]

cu vitéle să ducă acásă/fii̯eşcare ĉetăţ^{i}án/şi desígur că.../ făĉă ū...un terén/lā...cam dóozeȩ^{j} dă ĉentím [k] dóoj dă métri/în dii̯amétru/şī întindeá grîu pă...terénu-ásta//şi după ĉe întindeá grîu/îm mi^{l}jócu lū...grîului/adícă la...ĉéntru terénulū^{i} ásta/ desígur că...bătęá um pa^{r}/...înált/...la ĉírca la vrum métru jumáte/doi̯ métri//şi legám ^{u}o sfuárа de manélă/...şi pă úrmâ agâţán caii̯/de sfuar-á̯ea/ş^{i} pă úrmă i̯ei venęă...şi dedeáu ruátă//şi pînă să bătęá toate spíĉili//ş^{i} pă úrmă dŭpă ĉē...sĕ bătęá tuate spíĉili/disígur c-atúnĉā.../îl d^{î}deán la mákină/ş^{i} pă úrmă...sígur că i̯el...îl d^{i}deám.../îl băgám îm pod//

brústur ĉe ^{g}ostandín
pátruzĕşĉìn^{j} dă an^{i} am plecát
îm pátruzĕşàse

túrta cu dovlęa^{c}

túrta cu dovlęa^{c} ^{u}o făĉ^{e}ám aşá noi̯: mes [k] punęám dă mămăligúţă/şi punęán dovlęácu/răzū̯ián dovlęácu du pă coş fi̯ert/şi punęám acólo-mī...ápă/în î...ápa-n tuĉ^{i} aco^{lo} să fi̯árbă/dûpă ĉē [k] pînă fi̯erbęá punęám mălái̯/şī...^{u}o mesticám/o lăsám să fi̯árbă şi mesticán ş făĉám mămăligúţă cu dovlęác//

şi pă úrmâ uo-ntindeám pă funt/îi punęám î [k] frămîntán cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

n^i ţícă fŏíínă/presăráṃ foíínă/puneám ī́ ^u o fuáē [k] ī́ pă f^uoi dă nuc/funt [k] pă funt foi dă nuc/ş^i p-o^rm^o puneám túrt-áeă/şi p-ó^r mŏ dasúpra eăr puneám foi dă nuc//şi luam ī́ járu dîn vátrà/îl trăĝ^eám afáră/ī́ sóbă/şi ṵo puneám pă ea acólo-n ī́...pă...ī́ sóbă/ ...pă cărămizile-álea fierbinte/şi p-órm-o astupáŋ cū jar d-ăla ...mai muále/ĉenúşe/peşte fóile-álea dă nuc//şi ^ieş^ea ^uo túrtă búnă/dúlĉ^ie !...//

şī́...mămăliga dă mălái fără dovleác/ ...áea ^uopăreám mălaiu/ pune^am şî...sáre/puneám um pig dă ţai^g dac-aveám/şi ^uo puneám într-o távă/ung^eám táva/cū undăl^iémn/^uo puneám în távă/ş-o băgă la cuptór//şi ó lăsán^s să cuácă/cî^t să coĉ^ea/un ĉ^eaś/şî p-ó^rm-o scoteán^ş^i.../áea eră mămăligă dă dovlea^c [k] ī́ mâmăligă fără dovleác/túrtă...dă mălái//

búcur vasílica
pátruşĉiŋj dă an^i

pórcu

îl ī́jurŋgiieém/făĉ^iem ī́ un foc/afárâ/şi púneém doi ī́ bulumáĉ^i măr^i/do^uo lémne mar^i/ş^i trăĝ^iém pórcu pă foc/şî-l pîrlím//după ĉe l-am pîrli b^iine/pă toate părţi^li/l-am pus p-o mas-afără/şi-l î... spălăŋ cu ápă caldă/p-órmă-l năbuşim/cu...saĉ/cu ĉe-avém/púnem pă el ca să năbuşeáscă//pă ^uormă l lom lă...curăţit/...cu cuţitili// şi...îl curăţim murdăriie-àea du pă ieĕl/şi pă urmă-l spălăm bine/ încépeŋ să-l ĉobănim/...aliĝém î...scotém cárnea care e cárnea muále/iŏ spui cum făĉem noi p-al nóstru//cárnea muále uo sc^uotém/ şi...uás^ili iar le púnen dopárte/şi şunĉ^i/făĉém şunĉ^i/to la fel/ ...şúnĉili care e separát/^cu cárnea áea du pă búrtă/că ^iéste um pig dă grăsime cu cárne-aşa pă búrtă/lom cárne-àea ŏ...tinişor aşa/şi...^iimedeat atúnĉa unde védeŋ că e prea gras mai puneŋ cît-o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bucátă dă cárne-n...unde-i grăsíme-aeaa máreaa/uõ-făşurăm bínè/ cald/şî uo legăŋ cu uō...sfòáră//

púnèm pórcu la saramúră/pâ órmă...áeaa...uo lăsăm/púnem sáre pă ea ô lâsăm um pig la saramúrâ/uo fierbém/cárne-aeaa care-ă legát-o/u fel dă jambón/noi zîcem.../dû pŏ búrtă/nu-i jambón dă pă púlpă//şi după ĉ-o fierbém î foi dă dáfil şi pipér/ō legăm...la fum/š-o púnè la fum//

î...iar cárne-ailàntă uo lăsăm...dóo săptămîn la sárè/pă uórmă uo scotém/cárnea muále ô scotém mai nâinte/ō lăsăn dăcî treí patru zíle/şi-o punè la untúră/cŏservăm pentru vară/iar uase ş-aílánte lè lâsăm doo săptămîn//le scotén şi le púnè la fum/ šúŋca ô lăsăm o lúnă dă zîle ca să facă mai frâgedă/dă ĉe ie la sáre/d-aeaă-i mai frâgedă/şi la şúŋcâ-i mai fâcem î...după ĉe-ó aşezăm pă fúndu lăzi/...îi ī pisăm usturúoi/şi púnem pă ea//cît şáde la saramúră//dup-aea uo scotè/şi-o punè la fum//uo lăsăm la fum pînă s-afúmă bíne şi.../ō mîŋcăm în timb dă vară/primăvara/ d-avém la múŋcă to timpu//

[Dar tobă faci ?]

şi tuóbă/am uitát !/să spun//fácîen tóbă/...fâcem...leberbúş/ ferbém tóbă/álţi fâce dîŋ căpăţînă/álţi...cum le pláce dă grásă //álţi fâce dîŋ cárne/limba/î...rinikii/inima/şi le [ĸ] šúŋcă iar/slănină grásă/uo fierbèm/cárnea bíne/ũ foi dă dáfil/îm pipér/ şi pă urmă...după ĉe am fiért-o uo scotém d-acuóloo/uo tăiém bucăţéle mărunt/uo amesticăm cũ...carè-i pláce şi cu usturuóii/cu anipahár/cu pipér pisát/şî...púnem um pig dă zeámă-n ia/š-o băgăm în...búrtă/-n moş/şi-m băšică/dacă vren să fâcen câ nói fâcem mai múlte tóbe câ...să cére la uámen lă servij/la noi la muŋcă...//şi...pă urmă după ĉe-o f [ĸ] băgăm iar la fiert/dă fiérbe/š-o púnen la présă//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dûpă ĉ^e-o puneṇ la présà/...o lâsăm acólo pînă a dó^oa zi/ do^uo zilę-acól^o la présă/ş scotém ş^i/...^uo leg̑ăm la vînt/o púne la fum/cum om...//

dîn f^hicá şî dîn...bojóc fáĉem leberbúş/...dacâ nu ĉórbă dă bureţ^i cŭm să mănîcă pă la ţară/

[Cum e aia ?]

să fi̯érbe f^hicátu/nîţel dî f^i̯ca^d dîn borjóc/cu grăsime dintr-áęa/^uo fi̯érbem...întrég/p-órmă scotém tăi̯ém bucăţéle/púnem mórcof/ĉ^eápă/um pig dă ^uorés/sare/ş-ó mîŋcăm dúlĉ^e-aşá cu ĉórbă dă bŏ[ɛ] să z^îĉe ĉórbă dă...borjóc//

[Şi îi zice "de bureţi" la asta ?]

dă bureţ^i/aşá zîĉi//

[De ce ?]

pentru că e mărunţişurli pórcŭlui//

[Aceeaşi]

am pus şi cînipâ

lúcru la cînipâ/m^yi̯-aduc amínte//am şi tors/an şi ţ^iesú^t/că dəcă n-am avú mámă să-n ţeąasă/neą-ă-fi̯ib nói̯ şi̯-am ţesút/zdrávăn// că n-á avú ĉin ne ţése//noi̯ neą-am învăţát úna ^dî la álta dă mi̯iş ca să putém să ne fáĉen scúl^ili şi zéstre ca să ne ^duĉé lă... cás^ili noástre//

punęam cînipă/şi...mărunţam bine l^uócu/şi ^uo semănam/p-órmă ^uo-velęam/cu greb^lúţa//dûpă ĉē răsăreą/să făĉ^i̯á máre/s^î făĉá cînipă dă váră şi cînipă dă toámn-amesticátă//^uo culegâr ca-nti p-á dă várâ//a dă várâ-i̯ mai̯ supţirícă/c-un spig mai̯...cū un sp^i̯ic aşá luŋc/prelúŋc//ş^i̯ să coĉ^eá mai̯ înai̯inte//^uo culeĝ^eám/buketéle/ şi ^uo leg̑ám mînúş^i̯ aşą//dûpă ĉe am legát-o mînúş^i̯/^uo punęám în ^ulucă/ş să ąuscá//şî...^uo duĉ^ean şi-o topi̯ám la ápă//^uo duĉă le

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ápă/ş-o băgám între...cîrligę-aşá să numięşte/nişte prăjîn'/o-aşezám mînúşe şi mînúşe/mînúşe şi mînúşe şî' leo...dădeám drúmu acólo-n ápă//dúpă ĉę-i ddeám drúmu-n ápă/puneám pietroáie pă...cîrligîlę-àlęa ca să nu să ridiĉę sus/ş-o lăsám î...şáse zile/în ápă/pî să topiá//

după ĉe să topiá/uo scoteán d-acólo/uo spălám bine/în ápă/după ĉē am spălát-o bine îam [k] o loam acás/ő puneă la uuscát/şî... după ĉe să uuscá uo puneán la [k] ő dîdeán la méliţă//aveám méliţă dă lemn/şi uo meliţám/p-orm-ő pieptănám în pieptîen'/scoteám fuióru pentru urzeálă/iar î...ástilantē...iişá şi zgrében'/şi fuior/şi...î...noi le spuneám...ũ fel dă...la zgrében' cîlţ' le zicá/şî la ăştilanţ' î...ũ fel dă...caer aşá zî [k] spunem noi lā... ástalănta afár dă fuiór//fuióru-l torĉeám pentrū...uurzeálâ/iar caerle-àlęa lie torşám pentru bătătură/dă făĉeám préşur'/...saĉ'/ saltéle/...dî iéle//ásta e !//

iinu l laş doar trěi zile-n ápâ/şî cînipa şáse zile la topit//

[Şi ca să se facă albă şi moale cînepa, ce îi făceaţi ?]

uo coĉeám//o băgám în...ĉienúşe-ntr-un vas/...máre/dúpă ĉe torĉeam făĉeám...pă rîşkituor caer/p-orm-ŏ puneám în î...ntr-un tuĉi'/şi puneám î ĉenúşe peste ia/şi...puneám páe pă fundu túĉului/ dasúpra ear páe dúpă ĉe puneán ĉenúşe/şi pũ [k] turnám ápă căldă ...mereu ap [k] lîŋgă sóbă acolea ereá//şi turnám ápă căldă cîn şi cîn peste ea/ca [k] pînă să coĉeá/s făĉeá álbă//dúpă ĉe să făĉá álbă/o scoteám d-acólo/uo spălá şi işá la fel ca bumbácu//

[Aceeaşi]

preа moárte iúteа-a fost

máma meа [ɛ] niĉ io nu ştiu [k] pos să ştiu aşá cum s-a-ntîmplát ásá că...preа moárte iúteа-a fost//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţo ^ereám la stăncúlescu-a^ícî în diţéşt^{i}/băgátă/nĕ lósése casa foc//şī...ţa ţérá...dă la fócu-àla a râmás aşá cŭ ţō...ţo frícă-n ^ínima ţeį şi cu um plînset/unde merĝ^á parc-o vă^{d} şi ástâs că...merĝ^á şi să...jeleá/"múnca mea dă dóoj dă an^{i} dă zile úndę ? "//

şī...a avút un tátă cam răŭ/...că ţā întodaúna zîcē [ɛ] ĭ dădúse máma-márę-a mea sálbă//şi cîntá merĕŭ/"gâba mámâ m-aį făcú/şi mę-aį pus sálba la gî^{t}/şi m-aį da^{d} după ^{u}urît^{c} "//ş^{t}i că nu-i plăc^á ţeį băţátu-ăsta//şi pă ţúrmă...măį aveá suror^{i} ĩ ţúrmă şi trebeá s-o câsătureáscâ/ş să-l l-ea p-ăsta/c-aşá ĕrá-naíntę timbur^{i}/nu pŭteáį sâ laj bărbátu că...nu să maį măritá fétile-ál^{i}lantę// c^{î} "dă ce-l la^{j}/nu ĕst^{i} în stáre dă cas ?"//

şi dac-a loå cás-àsta foc/ā...ţa a prinz buálâ/la ^{l}^ínimă//c-o f^i dîntr-áea...fricá/^{u}or dîn tituánăs că...aveá tat-al mieu caį// ş-a-ncărcá nişte gunóį dă la ũ vecîn d-acólęä//şī...s-a-nţepát într-o sírmă//în călcíį//tuátă vára e-a cop^{t} picóru/lā...o vecînă d-aco^{l}ea dû peste drum/îį d^{i}deá drúmu merĕŭ/şti şī...spărĝ^á/copcâ [k] coc^á//şi după áea/ā...c-a ziz/

"baį dú-te mariţo !"/c-aşá ó kemá/"dú-te la dóctor ^{de} te cátă"//

z^{î}ce "nū maį mă dug/măcár d-aj muri"/ce "să scab dĕ necázurlę-ástea aiícî^{i}"//

şi-n...cîn văs că a vinît o sórâ d-a mámi^{i}/ţo ^ereám acî la stăncúleáscā la...lîngă preŭot//a venît ^{u}o sóră d-a mámi lā... preŭot acólea//

zi^{c} "ce ţe cu mătále/ţaţă floárę-acî ?"//

"ce să f^iu ?" zîce "am veni ca să ţau pă maį [k] să eau pă ... părint^{l}i" ce/"să-mpărtăşască pă máica-ta că ţe bõlávă"//

"pĕį ! cŭm ţe bõlávă/că"zic "aseáră...párc-a foz la bra^{d} cu sórŭ-mea/ş-acú i bolnávă ?"//

f^{u}sése la bra^{d} sîmbătă seáră//şi...s-a ŭs a-mpărtăşit-o/dumi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nică/...cîn mă du[g] după masa la ea/nu mai pute să puie um pic'or
um pămîn şi mîna//pic'oru care s-a nţ^epat//

şi...vine frati-su...mai m^ic/"fuj d-aci ţaţico !/că tu te
su [k] tu eş [k] te faj" zîce/"cum/nu pos tu să merj/bătai munt^i-
li dă femeie"/če "să nu meri tu pă joz/ia ! să te eau o pă jos"//

a loat-o pă jos/če !/că mîna era damblaie/pic'oru era damblî-
gia/l duca tîrîş//şi...a dus-o la doctor lun^t/că duminică nu er^ea
nimica/a d^us-o la filipest^i aciia//dă tîrc//şi...iel î [ɛ] ia nu
vrea ^s să ducă/...doctor^u n-a vru s[ɛ]ăşte-ai nosti/frati ieii/
c-avea frat^i/a vru s-o ducă lă...ploest^i/ca ^s să facă bine/să n-o
lase la filipeş/şi ia a-nceput să ţipe/"nu...mă ^d'uceţ acolo/câ mor
acolo/d'uceţî-m-aci"//

a-nto^rs-o-napoi ī...că ^ierea...agenz d-aea pă stradă...car
[ɛ]dă...gardi^e^an^i/a-nto^rs-o napoi/"und-o duce/daca femeia nu
vrea s să ducă ?"//ş-a dus-o la filipest^i aci//şi mart^i a şi mu-
rit//lun^i a dus-o/mart^i a şi murit//titoănăz la ^inimă/aşa z [k]
spune c-a fost^c //s-a ridica sîngil-ăla la...nu ^er^ea doctori că
...cum er^ea tratamentu ca cum i-acu//ăcu/s fac ^ijecţi dînaiinte
îţ^i.../nu mai...//ş-ăsta/ş-ă rămas...şase fete ş-um...[k] ş patru
fete j doi băi^eţ^i//um băeat a muri mai dă mic/atunj după ea/
p-o^rm-a muri fata/mare dă...doojdoi dă an^t/a murit//c-a lăsa gre-
uutatea toată pă spinarea ei/tat-a fos cam sur^d şi cam.../nu
şti^e^a dă rostu fetilor/că d-aea vă spui că copi^ii m^ei i-ntr-un
givej câ i...are mamă/...are tată/şi zîce ca ^ii//aea e !/şi iei
ca ta-su/şi ta-so ca iei//le-a f^acu toată posibilitatea şi/...
carte şi tot ei avea/unde-a vrut acolo s-a dus//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ne-an trezi cu focu

nu ştu dă loc cum s-a-ntîmplat câ...ne-an trezi cu focu//noi am avut o sô [ɛ] sobă la bucătării-aco[lo]//şi [k] cun să fâcă sobili naînte/ves că era lumea şi nē...nu ştu cum/mai neintrodusă-naînte/nu ma er[e]a ca acuma//şi...a făcut corlonu pă...o cutie dă lemn//şi piseme că s-a ros î...cărămid-aea care-a fos pusă pă corlon/ş-a lua foc cutiea//aşa ne-nkipuim noi/că cîn s-a duz mama mea la bucătărie ca să ea găleţili/a fript-o găleţili la mînă//c-aveam magazie mare dă buţii/no[u] buţii aveam/...[u]o bucătării-acolo care făc[e]am.../dă era povarna dă făc[e]am ţuica/dă făc[e]am.../şi...cînd a loa cazan [k] găleţile-a fript-o la mînă/găleţili/să stingă focu//

cîn ne-am deşteptă[t]/cînd er[e]a...porumbaru lăsese foc/c-aveam notrez dasupra/îm porumbar/dă cădea...jos/aveam să cază jos... aea...podina/pă noi//că tata şi cu mama dormia-n casă/şi...noi i... dormeam îm porumbar/cu mama-marea//şi ne-a scula gardieanu/atunj ven[i]se dă la tîrgoviste tat-al mieu şi...cu mama/s-a dus şi s-a culcă/la [u]unşpe /a veni[d] nu fog nu nimica/da nu ştu dă undea vini focu !/d-acolo/c-o fi dat alcinevă fog/nu să ştie nimica//că la [u]unşpe-a venit [i]ei dă la tîrgoviste//şi seara la [u]unu-a fost... ardea-n flăcări[i] porumbaru//

şi sor-ásta care-a murit încă er[e]a...să zăpăcise//[u]o dădea lumea afară dîn casă/şi ea intră tot în casă/s-aşeză pă plită/în casă//ear o dădea afară/şi dac-a dat-o-afar p-o[r]mă s-a dus încolo în seceni[i] [1]/rîzînd spunea şi rîdea//a-ntors-o lumea d-acolo/că z[î]ce "un te duş tu ? vi [k] [h]ai înapoi/un te duş/te duş pă cîmp încolo ?"//ia rîdea/să zăpăcise dă focu-ăla//

[Aceeaşi]

1. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ánu nou

d-abiá aşte^{p}tám să vie-ánu nou//acú copi^{i}i víne ánu nou să-ş petreácă//cîcâ sâ-ŋgropăm ánu/da atúncâ ce mai şti^{e}ám io/dîn tóate prăj^{î}túrle/dîn tóată lúmea/tóate álea/tóate...plăcîlea-álea/dîn tóată lúmea e la ei acó^{lo}//da[ɛ]noi atúncâ şt [k] ce făcâm ?//

dă ánu nou d-abiá aşteptám să vi^{i}e//ne uitám în oglínde/la dóóşpe nóaptea//nē...dăzbrăcám pînă-n brîu/şi ne desplătéam/puneám ī ^{u}o lumĭnáre-ntr-o párte/^{u}o lumînáre-ntr-o párte/şi ne uitám în òglind-áea/să vîdem dacă s-arâtă ...logodánu nóstru//ne ^{u}uitán/ne ^{u}uitám...că trŏzneá ^{u}oglínzli/cî ţi să páre dă fricá/la dóoşpe nóaptea/da...trozneá/d^{û}mnezéu şti^{i}i/nu ştu dacă trozneá//şi ne uitán/şî logodánu nu mai véneá dŏ lo^{g}/la álti^{l}i cîcă veneá coşúg/ la álti^{i}li cîcă veneá logodánû mai î fun^{t} pestea-al nóuulea... ^{u}oglíndă-ŋco^{lo}/că să ră [k] făcá múlte ^{u}oglínde/da la mine-a veni nimic//niş coşúg/ni^{j}...logodán/nij nimica [!]//

vedeai nóŏ oglínzi aşá/vedeái/sî făcá dă...fricá óglínzile-álea/ştiu eŏ ? le vedeái/sau nŭ le vedeái[!]//

pă úrmă puneám...ne ducâm la vácâ/dedeán cu picóru/^{z} vîdem dă cîte or să scă [k] la cîte an^{i} să scuálâ váca/la ^{u}únu/ne măr^{i}tán la ^{u}únu/dacâ să sculá dă prima ^{d}ată/la doi/la trei/la pátru/dedeái şî la şapte ^{u}or^{i}/la cît-o vácă care éra domuálă/nu să mai scúlá dă lŏg/"iétě mă ! la şapte an^{i} îs[ɛ]măritám/la cîd ne... mai stăn şaptę an^{i} !"//

după áea ne ducâm în grădínă/să legăm ī stîlpi/bulumácî//dacă er^{e}á cu cuáje/l luam bogát//dacă ^{i}ereá cū...î...fără cuáje/l luan sărác/nuáptea/la dóoşpe nóaptea//numărám aşá: ^{u}únu/doi/trei/pîn la ál nóulea stîlp/al nóulea stî^{l}p îl legám/şî ăla/cum t-er^{e}á norócu/er^{e}á...cu cuáje/^{i}erá bogát/^{i}er^{e}á...fără cuáje érá sărác//áea e !//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ăeā...puneám nóo căn↑//puneă şi nóo căn↑//puneám piéptine/puneám sáre/puneám zácâr/puneám...toate álea/î iéle/să védén cum ie/dinţos/cum ie...urît/frumos/rău/pipér î/ardéi/...şi trăgeám/puneám şi loam...cît-o cană d-ăea//

măi...puneá bábili/feméili/că noi ierea fete-atúns/nu măi ştieán dă...care é [ɛ] dă secîtă//că veneá mămăligúţa dă la mámă/dă colea că.../iéle ştieă//puneá ceápâ//puneá dóoşpe foi dă ceápă/şi puneá sáre iéle//şi la care să lăsá ápă/ierá lúnă...plouásâ//ástę-aşă-i !/că şi noi púnem acúma/ş-aşá ie//să véde că e plouásă lún-àea/áea-i secîetoásă/...púnem noi acú femeíili//

ástea făcâm nói/da acú copíi îşi petréc !/...nu v-an spus ? că trăéştě copíi ca-ntr-un giveâ//

"ai mámâ !/că vine-ánu nou/ce făcém ? únde-ngropăm ánu ? pă cíne ívităm ?" cu dánsur↑/cu cutáre/cu...cę să mai zic ?//da noi am fost amărîţ/noi nij n-aveám niş cărţi↑/cîn ne-am duz la şcuálă//cîn mă ducân la şcuálă/máma mea îm lua dă cră [ɛ] cărz dă crăcíun //abecedáru/dă clasa-ntîia//şi luam p-abecedáru d-a doua atúnc/şi "p-omâ ce să mai îvăs pă clásа-ntîa ?"//e ! te ducái cu tîrlíg/dă cîrpă/da acú copilu...dă mic să-l încálţ cu...getúţă/cu... kiloţei pă iel/cu toate álea//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

7o4. PĂULEȘTI [ALR I 748]

(com.suburbană a municipiului Ploiești, jud.Prahova)

Culegere . 1967; GA, BM, VR, MV; transcriere: BM

v^{y}ínu

[Strugurii] s-aduná/să...ducêá la cărúță/sau lă hîrdău/depindeá după posibilitățĭ//pă úrmă l-aducêá lă...acásă uómu/puneá-ntr-un teasc/aveám un...un lin așá lung^{u} făcú dă scîndură/cam ca más-àsta dă lat^{1}.../și săpát în [r] în lemn așá/săpát î dă uámin^{i}...speci^{i}al^{i}/ș-acólo puneám într-un sac/și ne puneán cu picúarle [!] pă iel/și-l [!] striv^{y}iám pînă iși^{i}á v^{y}ínu dî iel//într-o párte curgêá v^{y}ínu/într-o párte rămîneá buásca//și buásca ^{u}o băgám la țuícă/și vínu la butóiu lui//

[Unde făceați țuică din boască ?]

cazánu dă [k] cáre fáce țúică ș-acúma//nu ^{i}este [k] nu ^{i}eră dî álea alambic//cazán dîn ástea...veik/cum ieră-nă^{i}inte.../fără [k] nu ^{i}eră cu alambic//

[Dar cum era ?]

păi úite cum iste ástea//are-așà...d-egzémplu [ɛ]do^{u}o súte dă kilográme//ie făcú dîn arámă/dasúpra áre un capác/și capácu-ăla áre trei ț [k] do^{u}o țev^{i} sau trei/ie ș^{î} cu do^{u}o/ie și cu trei//și a^{i}ic^{e}a jos ardeá f^{u}ócu.../și sus ierá plin cũ [r] cu buáscă/sau cu prúne/cũ...depínde...//și pă țevile-ástea...plecá áburu/și dincolo ^{i}eră ^{u}o pútină cu ápă//^{u}o pútină dă vrō sútă dă kilográme dă ápă/[k] ^{u}o sútă dă lítri//ș^{î} cîn dedeá dă răc^{e}ál-àia dă ápă áburu-ăla/să transformă în [r] în rakiu/$\tilde{i}$...$\tilde{i}$ ápă zis/da ia ișá rakiu/și aveá acólo jos aveá un [ɛ] hărdău/așá-i zicêm noi/și ș-ácuma tot așá-i spúne//și curgêá rakiu jos acoló-n hîrdău

1. Gest: cca 5o de cm.

ristea niculaie
saizeșișapte [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mi-ŋgeţáse picóru compléct

ţo ţerám la conducte/îngropáŋ conducte//şi lă um momén dàt/ ^erea-m pátruzeşicînc/^o ţárnă...nenorocîtă/greá/táre/greа//şi nu cunuáştez dumneavuástr/-a^ic^a la ploţéşt^i éste um p^od care tré- 5 îce peste calea f^hierátă//pod dă lemn/vé^k^u/vei dîn...vei//şī... ne-a su^it î ş^efu/ca să băgăm o conductă dă gáze/s-o traversăm pă p^od îm pártea ^eáilaltă dă lini^e/dă calea f^hierátă//că p-acolo ţerá púse mai múlte//şî ne-aŋ dus/şi...^ereá um frig/şi ^ereá uo zăpádă/apruápe d-um métru//neaŋ dús acólo/şi hai să... 10 fâcen treábă/să încépem lă lúcru//ţo aveám o perékę dă bocánc n^uoi/şi corab noi/corab dă lînă//acú corap^hi.../nu ştiu nic ţo să [r] să povestésc kar bine-aşà/că f^h^i^e dîn corap/f^h^j dîm bocanc^u.../m-a strîns//şti^i m-a strîns/a fos cam mic^i//bocáncì//dup [k] pă la ^ora uop şi jumătáte-apruápe no^o m-an z la şef/şi ţ-an 15 spus/că nu mai simţeam picóru//mi-ŋgeţáse picóru compléct//

"don stăn^éscu" zic î/"ţo nu po să mai stau/mi-a-ŋgeţá picóru rău/şi nu po să mai stau"//

"îce zic ?"[1]/aşá [!]făc^a ţel/aşá avеá ţel un cuvînt//

"nu po să mai stau"//

a stá s-a uitá niţél la mine/zîce "hai/pleácă"//

am plecá/n-am mai stat/putеá să zică îe-o vrеa/ádică şti ţo mi-am făcú datori^ia/şi p-órmă m-an z la ţel/şi ţ-an spus//şî n-a mai ziz nimica nic ţel//

^îce "pleácă"//an venit acásă [r] am venit acásă.../abiá an 25 venit//dîn întîmplare ^erá um văr al mieu cu căruţă uoraş^u//şi m-an su^i la ăla-ŋ căruţă/ş-am vini pînă [r] pînă j^uos acì//m-a adús ^uomu pîn-acásă.../am ^venit acásă//dup-o săptămînă an luat

1. Subiectul, încercînd să imite, vorbeşte tare şi apăsat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

úngiia dă la dégîtu-ăl máre uitę-aşà//an luát-o cu mîna//şī i s-a can [k] s-a [ɛ] congelá sîngîili/n-a mai circulá la úngi^i//an veni/şî...mi-a picá úngi^a/după doo săptămîn^i/cum ierá femeile-atúncă/că nu prea ierá doctor^i/^ierá puţin^i atúncă//dă-i cu varză/cu...diferite kestiún/cę să pricepeá femeilę-atúnc//cinc^i an^i dă zile//cinc^i an^i m-an căutá şi prin doctor^i//[...]

după cinc^i an^i/n-am mai putú s-o sú'er//avém a^ic^ea la ţintea[1] un d^uoctor//tabácu//cum m-a [k] m-an duz la iel/şī...mi-a da băi//la ţintea/dă nomól//cum mi-a da băi/mi-a da do^uoşpe băi// m-an s acólo/cum [k] am făcút şáse/a şáseā pă'rcă m-an simţi um pig mai bine-aşà/um pic atî^t//pînă la [r] pîn la a şáseā nij nu zic^eam că fag băi//nic mai rău/nij mai bine/ezáct aşá cum.../la a şapteā...la a şáseā mi-a fost um pig mai bine/la a şapteā ankilozát//m-a-nkilozát/

"ce fag dómle doctor ?"/m-an duz la iel/că ierá apruápe-acoleá dă băi//"ce fag dómle doctor ?/că m-a-nkilozá/nú mai pot"//

"nu mai fáce"//imediád mi-a spus//"nú mai fáce"//

n-am mai făcút^u//ce folós ?/c-an rămás cu iel aşá//aşá-l duc^eam[2]//am mai merz vrũ an dă zilę-aşà...amărît ...[3]/p-órmă m-an dus şi la únu a^ic^ã uoráş^u/doctor andreuoiu/^uom [k] doctor ...specî^ial//

mi-a spuz zíce/"dacă nu-l tai/tę-ai dus/te pierz^i"//

ce să fa^ca-ncepú să plîngă şi femeia/şi io/că...^eran stáre dă plîns/sî^ rămîi fără pic^uor^u//gáta/n-am mai ziz nimica/am plecát//am plecá/m-an duz la ál doctor//nu mi-a spuz nic únu v^uorbèsta//adică ca să-l tai//ce fac io dómne ?//m-an dus^u//după şapte lun^i m-an dus iar la iel/că nu mai putéam/nu mai ī...nij nu mai mîncan/nij nu ma avéam nic o posibi[1]ítate//m-am duz la iel/şî^

1. Comună suburbană a oraşului Băicoi.
2. Gest indicînd cum tîra piciorul.
3. Subiectul oftează profund.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

i-an spus/

"domle doctor gata"//

Ci-"i prea tîrziu"//că-n spusise să-l tai dă sub genunk[1]/întîi//zîce-"acuma dacă vrei să...să tai dă sus[u]/bine/dacă nu..."

zîce/"io nu mai mă b [k] amestic"//

îm fine//m-an h[u]otărît/că nu să mai putea/nu mai puteam niș să mai mănînș/nij nu [r] nu mai cunoșteam/nu mai.../ș-apăi... m-an hotărît /ș[î] mi l-a tăiat//cîn an sosi pă sala dă m [ɛ]dă [u]operați[i]e/m-am așezat pă scaun/ș-ieră doctoru șî cū ĭncă nōō... ăștea/cum le spunē/ajutor[i] ai lui/nu [r] nu ajutori/doctori pentru [i]esperiență și [i]ei//

zîcē.../s-a uitat la mine z[î]ce/ [k] "n-ar f[h]i mai bine" zic/ "să mă hrăn[e]s ș[î] io cu...balamaua ?"//

s-a uitat lă ăilans ș[î] le-a spus/če "să făcim pr[u]obă"//știi a zis încet ca să n-aud io//zîce "lasă că videm noi acuma"//

șī...în făcusē ĩjecți[i]a dă m[u]orf[h]ină//gata/mi-an da drumu pă spate/că nu puteai să mai stai//ș-apăi mi-a făcut operație/mi-a [k] mi l-a tăiat așa cum i-an spus io//an sta șaptișpe zile cu iel așa//p-ormă s-ankilozase d-a[i]ic[e]a/b[u]ontu-ăsta să-nkilozasē dă nu puteam.../a venit unu/ș[î] m-a apăsat pă iel/m-a kinu[i]t // oi spune și m[u]orților//după aea îm fine n-am mai putu[t]//

i-an spuz "domle doctoru/fă če vrei cu mine-acuș"//

păi s-a h[u]otărî ș[î] iel să.../încă tod m-a mai ținu[d] vreo trei zile/

"măi nea ristео" zîce/"mă" sce "întrep ș[î] io am f/[k] mi-an da ș[i] io interesu-n tuate felurli/n-am mă če-s făce/nu-z găsesc ...ă doctori[i]a/ca s[î] tē fag bine"//

ș-apăi...n-a avu dăcît[u]/m[y]i l-a tăia d-a[i]ic[e]a [1]/șî...cum mi l-a tăia/după [u]ob zile zicē/

1. Gest: de deasupra genunchiului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"te duc acasâ"//io crezîn că...zic/"ie rău şi d-aia mă trimete-acasâ"//

"cum domle doctor să mă duc acasă ?//în [r] în doo lun dă zile nu m-ai trimes acasă/ş-acuma î ob zile mă trimeţi acas/cîn nij nu m-ai pansat/nij nu..."/adică nu m-a pansa nimînea/că nu puteá dînsu să mă panseze//

"nea ristea stai liniştit/că ie bine" zîce/"te duc acasâ"//

"nu mă dug domle doctor/ce vorbi [k] ce vorbă-i asta ?"//

în tot cazu pînă la urmă m-an hotărî zic î/"asta are să fie/ie cazu dă...ducă/şi d-aia nu mă..."//îm fine m-an hotărît/am trimes[k] am um frate io//avea căruţă cu cai atunc//a venit ăla/şi ...am ...venit acasâ//şi uite ie şaptisprezèce an/ş-az intr-um picor//

[Acelaşi]

cum ţeseam noi

punéam [ɛ] cîte doo sutē...doo sute cînzej dă cos pă sulu dă pîză...în război/şî legan la gură ic-aşà la sulu-òsta/unde ţeseam/şi pă urmă ţeseam pînă cîn tăiam o pîză dă doo şcînc/alta dă doo şcînc/şi termenam//lā căpătu...pînzi/la sulu dă să dăşîra/ ieréa um p'iéden p-aşa'/nu mai puteai să mai ţeş'//şî puneamu... î [k] lăsam în laţ/ca să gie pînă colea aşa la iţe să.../şî cîm băgam cîti-un cop'il d-ăştea/c-aveam băieţi mic/şî băgamū ă sus pă război/şî tăiam/cîn tăiam pîzà/d-o terminam/tăiam aşá//

"ce faj mamă ?"/făcea copilu d-aco [r] d-acolo dă unde-l puneam//

zic "tai pîrţagu tău"//că iera şti pîrţagos/plîngea ca copilu//

---

1. Gest: cca 5o de cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi-aşá ieréa în timpurle-álea//acúma nu mai ştiẹ femeile/ tinerétu să ţeásă/cum ţeseám noi//

[Lînă torceaţi ?]

aveám pátru băiéţi la hóră//tórcean la lînă/aveámu noi/a- veán treizej dă noi//mulgéam óili/le tundéam...pîm mai//tuámna lăián lîna/şi-o spălă/şî torcéam iarna/şî puneám dimiie/şî ţeseán la dimii/şî făcéan háine dă dimie/pantalón dă dimíe/côrab dă lînă//aşá ieréa pórtu-atúnc//

[Cum făceaţi dimia ?]

dimíia ?//îm pátru iíţe ţeseámu/în cuáste-aşá să...ţeseá//şî făcéan/ş-o dideán la phiuă la ploiéşi/că ieréa dă...phiuă/aşá să zicéa//ş-o făcéa cum i postávu//pátru băiéţi am avú/da númai în háine dă dimíe i-am purtatu//c-aşá ieréa atúncí//da acúma...nu mai/[k] a işi álfel lúmea//

dîncă ráda
óbzeâ [de ani]

[Soţul] mi l-a-mpuşcá um văr al lui

an fos căsătorită a duóilea cu ómu-ásta care mi-a murit/cu móşu care am băiéţi//şî încă cu sóţu dîntîi an trăid númai cînc ani//şi...mi l-a-mpuşcá um văr al lui//cu războiu cu némţi cînd ...a venitu némţi în romîniia aíc//aveá órdinu să pléce lă... concéntrárea áea//şî my i l-a-mpuşcá um văr al lui dîn cáuza boilor la cîmp/că... aieréa răzuárle amîndo alătur//să nu hi trecú pă locu lui bou lu [k] nij la únu/nij la áltu/nic ăla la ăla/nic.../ieréa răi amîndoi//ş-aşá într-o nuápte s-a s cu boi la iárbă/şî băiátu-álalánt a lu ómu-ăla/cu cai/ş-ā vinit acásă/s-a lua la rîc-acólo/ş-a veni la tát-su-acásă/ş-a lua púşca/şî l-a-mpuşcát//î ulicuár-àia colea la...cămin/la...la cămin

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acólea/la răspîntie la susáua máre//ș-áia am păţítu//

[Dar cel care l-a împuşcat ce-a păţit ?]

avéam dóuo...ă...fétele/în trăiá fétele//şî ieréa micúţe/ieréa dă nóuo lunî úna/ş-áilantă dă doi anî//şi...l-an dat [k] l-a judicátū státu/avo [r] avocáţi státúlui//ş-io n-áveam niĉ ũ avocát/că n-áveam dî ĉe să puiu//şî p-órmă ne-ã judicá/şi i-a da trei an d-a făcú puşcăriie/şî trei mii dă lei dăspăgubirî//şti ĉe-an spus io ?//zic "po să munĉésc/nú vréau să iau niĉ um ban pă súfletu lui/ca să mănînc uo pîine//mai bine munĉésc io/şî ţiu ăj doi cophii"//şî n-ám vru să iau niĉ um ban//ș-a făcútu [k] a veni un drecrétu/ș-a făcútū puşcăriia mai puţín/şî l-am văzú vinind acásă//áia am păţítu//

[Aceeaşi]

a împuşcá ũ lupu

[Tatăl meu] cînd a vinitu pă liniia pădúri/a auzí lúpi urlîndu//şi...ĉe să facă iel ?/încotro s-o ia ?//zăpádă/iárna/nu ieréa váră//s-a urcá-ntr-un tufán//cu árma la ielu//cînd a venit kéş keş/keş ka/lúphi acólo.../uo háită dă luph//dacă s-a sui în tufán/iel a stat acólo-n tufán/şi ieréa lúnă/lumină ziua î [k] nuáptea ca ziua//ș-a tras şî a-mpuşcá ũ lupu//păi cîn l-a-mpuşcá/d-a auzí trăznetu púşci/ăilalţi a pulberátu...zăpáda/dă...s-a dăpărtá/ş-ála a rămáz mortu lîngă tufán/undе-a fos tát-al mieu//

[Aceeaşi]

porcu

[Porcul] l-înjúngiie/i bágă cuţitu-n gît//îl scuátе-afară/lū

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[k] l lásă să mụáră//şi pă úrmă-l pîrleşte/îl cobăneşte/i scụáte întîi picụárile/pă úrmă-l dăspică pă şîru spinări/îi dă slăninili-n [r] îm părţ/îi [r] îi scụáte múşki/îi táie căpăţîna/şî pă úrmă ī dăsfáce cụástili/şi-i scụáte máţili//ş-ápăi după áia...îi luom máţili-n ligán/femeea/şî ụámîni rămîne ca să...i scụáţă ụosînza/ să-i táie acólu-şà [k] să-i scụáţă slăninili pă úrmă/să i le dúcă f^ieecáre d-a băşca lor acólo/ dă^oseb^yit/şi rămîne tóma búrta la úrmă//că dacă iel şade pă búrtă/direc pă búrtă//după ce-l î...îi scụáte tụáte ástea/rămîne pă búrtă/şî p-órmă-l î...rămîne [k] i ia şî búrta/şî ásta ie p^órcu cobănit//

[Carnea cea mai bună de unde o iei ?]

cárnea ^este múşki/şi ş^óldurli i le scụáte cu t^ótu//îi scụáte ş^óldurli//şî pă úrmă-l cărnuiéşte/dă scụáte cárnea dă pă ş^óldur/şî rămînē...núma ụásilę-álęa dă la miljóc^u/da p^icụárli le scụáte separát/dă la-nki^itúr//

[Şi altceva ce mai faci ?]

spel máţili/ bunînţeles î.../spălăm máţili/că álęa ^e mușai să le fácem/şi...ásta ^e treaba femi^i//cum táie pórcu/după ce începe să-l cobăneáscă/să-l arînjéze/trébi imidiát să te duş cu ligánu să scoz máţili/búrta.../să le spel.../să le-ntórş pă d^os/p-úrmă să le freş cu sáre [!]/áşà/şi áia e//

[Şi ce faci din ele ?]

trandaf^iri/caltabóş^u.../ástea//búrta ^o fácem tobă//[...]

[Ce bagi în tobă ?]

păi i d-ezemplū/dacă vrei să fac i.../fierbem căpăţîna/şî băgăm în î [r] în tobă şi fhicat^u/rinik/^inima/ástea mérge-n tobă// şî dîn şir^u fácem c^órbă/şi dîn î [r] dîm picụáre fácem p^hifti^ie//

^iilie ^eléna

trèizeşinóo [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

brînza

păi brînza după ce mulgem uoili/îl strecorăm pîn doo cîrpe/ să nu treacă murdărie/pă urmă-l î....îl încălzeam puțin/puțin să fhie căliu/i puneam kagu/amesticam bine/bine iel/ș dup-aia-l tornam în săculeț /și-l țineam vreo jumătate dă oră/puatezo oră/ că să scurgă iel bine/ș p-ormă tăiam...felii dă brînză/potrivyițe-așa/nu mari așa cum face...dîn ăștea care ie la alimentară/ c face bucăți așa//noi făcem că vinea rotunde/în săculeț/ș făcem bucățiuarle-așa//și...p-ormă așezam îm putină/îi dădeam sare/ș p-o parte/ș p-alta/le-așezam îm putină la rînd așa//

[Dar cheagul din ce-l faceți ?]

kagu/aveam î kag d-ăl [k] tod dă la mnei/sau dă la vițelu.../ dă la vyițel sau dă la miei//cînd î să tăia viței.../iel d-ezemplu avea-n kagu lui brînză dîn aia/colastră d-aea care-l î ...î...sughea iel/și pă urmă puneam sare/puneam lapte/și-l țineam acolo pîn să usca iel//ș să făcea o [ɛ] material așa [ɛ] mig dă-l făcea kag/așa-i spuneam noi/și cu ăla/puneam cîte puțin să-muaie/îl stricoram.../și pă urmă-l tornam în...[k] acolo îm brînză/dă să-nkega//

[Aceeași]

[Magiunul]

puneem î...prunli să fhiarbă/nu punem apă-n iele/dăcît um phig dă apă-m fundu căldări/și p-ormă-j lasă ielę zeamă//și fhierbe/fierbe/fierbe/pînă să umple căldarea dă a [k] zeam-aia a lor/ ș p-ormă vine ș să leapădă du pă sîmbur/și-l stricorăm//pîn stricorătuare d-aea dă [r] dă bulion așa/mai mare/îl strecorăm

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...dă scotém sîmburi/şî p-órmă ĭár îl fîerbém/pînâ să-ngruáşe ĭel bíneę/pîn să fácă pól pol/aşá fáce dară cînd pólpăe cîte niţé/ atúnca ĭę fĭer bíne//î...dā dacă-l fîer maĭ supţireę/víne şi fĭérbe//da...fĭérbe daca-l ţinîm maĭ mult//

[Aceeaşi]

la colindát

am apucá dîn colindá/ĭeręám î...măriş ór cîn ne ducêam/nu ĭeręá dî să ducêá núma féte şî flăcăĭ//ĭerám şi noĭ ă mícuţ aşá/ĭerean dă vro şásę şàpte an/ne ducêán cu colindátu//şi seára/şi dimineáţa//da acúma nu să maĭ dúce copíi seára/că nu maĭ .../s-a cam pierdút ástęa/núma...[k] să dúce númă dimineáţa//

[Dar seara, cînd vă duceaţi ?]

seára cîn înserā...să murgêá aşá pā la.../de!dăpă cum ĭę ĭárna.../pā la cînc aşá ĭo zi că plecá copíi/plecá la colindát/şî stă pîn la zéce nuáptea//umblám pîn sat//

[Pe la toate casele ?]

pă la tuáte casîli//da să strîngêá maĭ múltă lúme la un luoc/şī...atúnca să-nşirá la puártă/cînd iş á la puártă/"haĭ" zíce-"acúma voĭ staţ în cúrte/şi noĭ işim în drum"//să-nşiráu aşá únu după áltu/un dăp-al/şi cînd iş á copíi/işeá [k] lua dă la toţ în rînd/covrîg/cîte un covrig aşá le dădeá/şi àjungêám pîn la mĭézu nópţi/pîn la zéce nuáptea umblám pă drum//

[Aceeaşi]

dă lăsáta seculuĭ

ĭeu dac-an cununát/î an cununá doĭ fhin/ĭ-am aşteptá să vină la míne dă lăsáta seculuĭ//ş-a venít amîndoĭ//a venít î...cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

î... portocále/cu v^{y}in^{î}/cu zacăr/cu ^{u}oréz/cu-o bucátă dă blúză mi-a adús o f^{h}ínă/matéri^{i}e//alviţă nu ne-a adús [!]/núma d-ástea// ş-an sta la másă/am mîncá cu t^{u}oţi/am băút/an sta pîn la dóoşpe nuáptea//ş-aşá am petrecú dă lăsáta sec//

[Alviţa se bate ?]

ştiu că mai dămúlt să...făc^{e}á treaba ásta//î...^{u}o legá dă p^{u}ódină/ă [ɛ] ieréa um búlgăre-aşá dă alviţă/ş-o legá dă p^{u}ódină/ şi să strîng^{e}á aşá cum am f^{h}i noi aîc/şî bătea [k] ^{u}o dădea cîn la ăla/cîn la ă^{la}/da núma cu gúra/să nu pui mîna//dacă p^{u}oţ^{i} să apúş^{i} cu gúra/muj dîn ia/dacă nu [!]/n-ai ce să muşt^{i}/te faj^{i} la gúră tótunica dă alviţă//că nu [r] nu po s-apúc^{i} aşá dîn ia// care-apúcă/apúcă/cáre nu.../ío n-am pomíni să jucăm alviţa/că nu ne-a luad mama atúnş cînd ereám mîc//da [k] şi acúma n-am ^{u}obijnui noi//da auzeán şî ío pă álţi care ce/"io am bătu ^{h}alviţa aseáră şi..."/da noi nu//

[Aceeaşi]

7o5. BĂNEŞTI

(jud.Prahova)

Culegere: 197o; MC, BM, VN, RP; transcriere: RP

puniáŋ cînipă

puniáŋ cînipă/^{i}eram impúş^{i} să púnem/punea ^{u}o bucátă dă cînipă la cápu porúmbului//şi cîn să coc^{e}á/^{u}o zmulgîám/o legám mînúş/şi o punéam la uscát//î frecám î sphícu-ásta/î sămînţà/p-órmă o ducám ^{l}a lac//la lac o lăsan şi să...dospiá î apă/acólō...dó^{u}o sau treí săptămîn^{i}//şi ^{u}o spălan/ş^{i} o ad^{u}cám acásă/ş p-o^{r}mă ^{u}o meliţám/după c-o meliţám/sâ făcá aşá.../o melìţam/...sâ făcă fuiuáre/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi o keptână cu keptineę [r] cu keptineę//şî...p-omâ ŏ f^îĉăm f^hir// dă puneăm ^urzeălâ dă ţuále//dă căm^îăj dă ţuáleę dă másâ/dă...fáţă dă másâ/d-ásteą/ásteą e !//

ána kiţu
şáptezèĉ [de ani]

treį fócur^i

la fáta mią/a ars ^o cásă//a dus un copkíl în kímniţă/ş-a avú fîn/ş-a da^t foc la fîn/ş-a ars cása/şi įē-n direcţi^a ást-aiĉ //ş^i įo cînd am a^uzi/m-ã sperį^a râu//m-ã ^us acólō/^erá-n veĉín^i fócu//

a^iĉį-şà įar la ^o cúscră a meą ^erá...norî-meą lăuúză//da n-ã vru să-į spúneṃ/n-ã vru să-į spúne^m//a loą grájdu foc//tot aşá un cop^kil a da...fog la fîn//şī...am [r] am...am minţit aşá/ că "únde vă ĉes/ĉē r^ost avéţ^i ?"//

'ē ! ne dûĉen c-a veni ĉevá la prăvăli^ie"//am minţit//şi neą-ã ^us acólo/ca sâ scăpăm f^úocu//

ş-a maį fost...tot în timpu lu răzbuói/a ars ī ^o vácâ/grájdu/şi la mine a^iĉa érá [ē] p^hicáseră...bómbe d-áleą cu f^uoc^u// únde érá să te duĉ ? únde érá să mă duc įo maį înainte ? cîn fócu ardeá aiĉ/nu maį puteáį să v^ez^i//după ĉē s-a terminá ásteą/ neą-an dus acól^o sâ v^idéṇ ĉē s-a-ntîmplát//ş^i leą-am ī...leą-am îndurá cum îs spuį//

[Aceeaşi]

sónda

înaįintē/...cîn sâ făĉá s^uónda/s-alegĉ^e'a...treį bulamáĉ/...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zis trei stîlpi înalți/dă stejár sau brad/sau...un lemn...bun//să formá în...formă dă tripéd/să-mpărțeá ezáct...picúárli ca să vie ...la fiieșcare picór s-áve aceeaj măsúră//nu depășeáscă adícă doúo picúáre să fie mai apropíete și-úna mai...dăpárte//tripédu să ...numeá trei picúárě/púse...egálę//sau puteá sâ-i fácă pátru//pă carē...dă jos...îl îngropá/pă primu bulumác/îl îngrópá/îl îngropá și p-al doilea/p-órmă-l îngropá și p-al treilea/și să urcá... uamen/dulgér//dulgér dă meserie/dă puneá spráițur//spráițur/ adícâ-n diiagonálă/cum ar veni dóuo...dóo lémne-așá și puneá spraiț așá ca să nu sě deplaséze dîn ...zdrînčinătúră/dîn.../așà //da/veneá un spraiț...pierdút//și să spraițuiá pînâ če ajungá suz la...la gamblác//acóio cîn ajungă/trăgá cu scripetili/pînă puneá...cáblu și montá...î doúo róle/sau numai úna/depínde după cum aveá nevóie/dă...mai mult o rólâ mergá/o rólâ...simplă/o púneá acóio/o ficsá acóio pă...doúo lágăre/puneá dup-aceea... sîrma du pă tóbă/dă la gránic/o băgá p-acóio/și-i dădeá drúmu jos/...începeá p-órmâ cu săpátu//

cu săpátu dĕsigur că să făcă...mai mul manuál și ásta/că nu mai crá...ca acúma//să puneá o másă...numítă ruótęr/pentru săpát //să puneá acólo și...prăjina/adícă cum să vă esplíc io dúmneavoástră...î...prăjina dă săpát era patrátă/ia făcútă/și ea vineá ficsă...pă más-aea [k] adícă prim más-aea/pă care-o-ncleștá/pă ea nu-i dădeá voie să fugă/nic o párte//și săpînd așá cu ia/ia scăpá/o șoru-așá/dupá cum scoteá șpirúngu-afárâ/sâpá/iar...să duca mai jos...//iar acúmă...nu ma e-așá/acúma să púne gránicę mari/să púne mașíni...mari cu putére máre/și cîn să trágę lă... la sóndă și e-a da drúmu să meargă sónda/păi să dúcę-m pămîn dă ...nu să mai opreste//mai alés unde i stráturi mai moi/mai slábę //cîn dă dă grési/dă...dă...o stîncă dă piátrâ/sau...d-o ca-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ri^érâ micâ dă sáre/sau áltă...^distánță [k] î supstánță/fúge/ devi^ázâ sápa/cum a devi^át ai^ij la noi//a devi^át î...^uo mie cîn súte dă métri devii^érea sondi/pă cáre a împins-o grésia/dûpă cum a foz grésia făcută dă...dă stîncă dă piátră sau dă sáre/a-mpins-o...paralél cu [r] cu...cu grésia//

ai^ij la n^uoi...dă dóo or^i a scăpá și...și sápa/cáre sápâ/ înâuuntru/a scăpat-o dă la gúra púțului//^dîn cáuză că n-a foz bine-nfiletátă/și ia cîn^d.../ș-ă ^uumblá^d mul pînă ĉ-a trás-o/ d-acólo/ca sâ poa sâ...^s le dea drúmu lă...la sondáre mai dépárte//

mihuțéscu costantín
dă vîrstă pátrușùnu dă an^i

pui de prun^i

noi ĩ scoteám pui de prun^i/d-egzémplu dacâ noi aveám o...grădínă/cum o am...p-acâsta acî//merĝám îm pădúre/scotiám dă unde éra pui dă prun cáre nu putiá să folosească nimíc acólo/i-aduĉám la mine/făĉám gruápa...de-o jumătá dă métru/...băgám.../după ĉ-o săpám/lăsám pămîn^d muále jos lă...rădăĉînă/puneám ^uo báligă sau do^uo de vi^ită/cum...așá să pomeneá la noi/că duar aveám vite/ intrán la grajd acól^o/loam ^uo báligă dóo/ș-o frămîntám cu ap-aea ș^i cu pămînt/o făĉám ca ^u f^*el dă terĉ//p-órmă introduĉám puiu dă prun/puneám pămîm pă lîngă el/și-l călcám cu picuárli//călcán cu picuárli ca nu cumvá dîn vînt să mi-l...deplas^ize sâ...iasă strîmb//

trecá un an/poáte și doi/da al treilea eran sigur^i dă prune dîn iel//începeá să facâ prúne/ne bucurăm/că na ! é [!] puz dă mîna mea/sigur că mănînc și io ^uo prună dîn iel//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

adunăn dup-acéea prúnéli/cum să fáce la noi/să ^opăréşte/să afúmă/adícă...lojnite [r] lojnite//

[Să ne spui cum se făceau.]

aleğám prúnli care éra mai tar^i//çe éra mai tar^i le...bágám... la fiert/într-un tuc/dúpă çe le dădeám o dat-în clócot/le scoteám şi le puneám p-o grátiţe/dă nuiéle//undę să scurgă^a...iéle bíne dă ápâ/şi-ncepeá s să ^usúçe/dîn cáuza suárîlui/vîntului//dî pă çe să ^uscá/le urcám la pod/le puneán şi noi la un...loc...bun aşá/ să nu úmble nimíc peste iéle/şî...tot la fel aleğám prúnli cáre eră dă lojnit//

făcéám o groápă...la pămînt/puneám ^uo grátiie/astupăm...

[Cum îi zici la groapa aceea ?]

afumătuáre [r] afúmătuáre//puneám o grátiie/la ^uo-nălţime-aşá dă...nu ajúngă fócu la ea/d-o jumátă dă métru/sau um métru/... puneám prúnli cáre éraú mai...mai búnă/mai...tar^i aşá şî mai cuápte/le puneám pă ea/astupám....dasúpra/puneám ^uo rogojínă/sau puneám tablę çevá/pestē...prúne/şi...fumărie-aea merğá încontinu pîn...prúne/pînâ çę le-afumá...bíne//cînd vedeám noi c-a-ncéput éle să zbîrcáscă puţin piéleea/prúni/...le loam//le loam d-acólo/ şi le puneám pă pod//ásta [ɛ] şi çéle [k] că eră trei catigóri dă prúne: ún^i le le ^uopăreám/ált^ili le-afumám/şi réstu çe éra mai slábe/mai moi aşá/mai...terçúite/le puneán la pútină//le lăsám să fiárb-acólo...trei săptămîn^i/^uo lúnâ/^uo lúnă jumáte/dúpă cum ne sileám noi ca să bem un rakíu/c-álfel nū [!] nu merğ^éa [!]// noi...lē scoteám d-acól^o dē la pútină/şi le cărám la cazán//

la cazán/ear áltă múncâ/câ...fără múncă nu să poáte nij mîncá/nij bea//spălám cazánu respectiv/undę puniám prúnili noi acólo/băgám prúnili noástre-acólo/dădeám foc pînă çē...să-nfierbîntá prún^ili înăuntru dă nu puteai ţine mîna...în borhot acólo/ ádică să frigă puţin/la mînâ//dîp-acéa-i puneán capa^cu//puneán

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

capácu/lipeán cu mămăliguța sau...cu pîine/cu ce-aveám/sau cu pămînt/la gúră/și la țéve/și-așteptám pînă-ncepeá să cúrgă// curgéa prima...cînd începeá să cúrgă...désigur că éra spirt//tárè/ lua fog gúra//pă la jumătatè/lă...începeá țuica//țuic-adevărátă// scădeá din...cénți ei/nu mai aveá aceáș tărie//la úrmă de tot/ cîn știeán noi că nu ma e dă curs...țuică/ieșá uo ápă...dulcíagă/ fără tărie//atúnc í luan capácu/dăscărcám/puneám áltu/eár aceáș operația o făcéam//mergá și-áeă...pînă ce termenám țuica/și... apăi veneán cu ea acásă/ș-o puneán la butói/și beam dî ia !...// bine nu prea mul/beam númai a [ɛ] atîta cît trěbuea//

[Același]

viie

io primăvara me-am pus...viie//am alés...cînd să curâță viiia /s-alége niște călcíe zis la noi/niște călcíe cu...trei múguri sau pátru//și-aeă...dacă áre pátruzěj dă centimétri/atîta trébue să fie și săpătura//săpán cu tîrnacópu făcám gruápa...pátruzěș cinzéc/uo-ngropám îi lăsám núma um pic...uo căpúș-afără/ca în caz dă...prindere-a ieși/să prindă/să...iasă-n sus/eșá din căpúș-àea/ última căpușă carě rămînea ne [ɛ] nengropát-afără//

lăstărea/cu timpu/mergá un an/mergá doi/mergá trei//al pátrúlea dădea și iel pă...pă rod/pă rod bun//

[Dar în al treilea an ce dădea ?]

la al treilea...foarte puțin dădea/um purcél doi/sau trei pă [r] pă o viță//dă...áea númai așá ca să.../nu zică că n-a făcút și ea anu trei/dă...anu pátru mergá pă belșug//

noi primăvara uo sâpám//uo sâpám/uo curățeám/după ce o...uo curățeám/uo legám/că ea créște lăstărli și cade jos/și...strúguri ...nu să mai cuáce/că-i ține úmbră//uo legám pă par/sau pă sîrmă/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pînă vineá sáp-a doúa/sáp-a dóua cáre să făcî̂ă...dâ váră/prăşítu
ieĕi//făcâm prăşítu ei iniştít/la fel curăţeám burúi̯enli dû pîn
ea/ă...după o lúnă dă zile/iar mai făcâm uo sápâ/câ iară creşteá
burúeánu ş-o-ncurcá lă...la...randamiéntu ei/adícă sâ...fácă strú-
guri...mai mar/mai copţi/câ trăgá sievă buruiánu-ăla mai mul dă-
cîd viea//şi tăeám buruiánu-ăla tot/tuámna/...cum e la noi la
ţară/că să fură/copiii...sáre gárdu/rúpe gárdu/rúpe şî viia/că...
nu ştie ce iaăla dîn fugă/nu s-a duz [ɛ]tógmai la strúgurle-ăla
copt/s-a dûz la áltu mai...necópt/nu i-a plăcú /l-a aruncát/a
rúpt áltu//şi rupînd aşá...strí [ɛ]stricá tuátă viia/şi noi tre-
búeán s-o păzím/o păzeám/pînă ce vineá la...cuácerea ieĭ bíne/să
cocâe/á ia bine//

dîp-acéa uo adunám/uo adunám/o...aducâm acásă/cū...îna intē
n-a [k] nu éra...specialitátea-ásta să áibe zdrobituáre/şî...pré-
sâ//să făcá...cu páru//sfărîmá strúguri cu páru şi .../i lăsám
acólo ó săptămînă sau doó să...fermenteze puţín cuája é [k] lui/
şi dup-áea/intrám la presátu ei/cu lémne dasúpra/cū...şî-i dâdeám
doó trei găur la...pútinâ jos/care bâgám î...strúguri/la fermen-
tá//presám pînă ce eşá ziám-àea tuátâ dîn...dîn ei//după ce eşá
zeama tuátâ dîn ei/astupám găurle-àlea/puneám ápă...trèi pátru gă-
lés/sau zéce găléz dă ápâ cū [k] după cum eră strúguri dă multi//

puneám acólo/puneám un rîn dă foi...dasúpra pestē iei/lipiáu
cu pămîn bíne/ş-áea să numeá fermentáţia î...la buásca dă strúgu-
re/dă să făcâ...din ia...drójdia/tescovina//cînd î...vedeám noi
că...a-ncepút să putrězeáscă puţín pă dasúpra/controlám să védeu
cînd...putrězéşte/o loam d-acólo ş-o băgám la...la cazán//da dî
ea nu prea eşá mul ca la prúne//nu eşá/áea eşá...uo vádrâ/uo
vádrâ jumátè/nu ca la prúne că dădeá cîte trei védre /pátru védre/
dă ţuicâ//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şĭ ca să nu...^o aruncăm/s-o folosim şi p-ăea/că ĕră a noástră/nu ĕră a.../nu ĕră cu bant/^era a noástră gratuitâ da../ s-o foloseáscâ ómu/să áibe în casa lui acólo cĕ.../cu ce-ş ráce dă lúcru//

[Acelaşi]

^erám slúgă

ieránu copilándru dă vrō...páisprâzècĕe ant//^erám slúgă la ^únu gíţâ gîrbăcícă/kar acĭ pă stràd-ásta a noástră//şi iera tímpu v^éri/tímpu véri/mă trîmĕsése cu...^o vácă ş c-un viţél/ să...^o păzésc//adícă prímăvàra/cîn începeá să...lăstăreáscâ pădúrea/sâ...iásă lăstáru/frúnza//

ş-am pierdút...săracî^a dă viţél/a fugíd dă lîngă vácă şt.../ a trebúi s-o cáut/an căutát-o pînă cînd...am văzút o dihánie dă lub márè/iō ă zís că-i viţ^clu/şî m-an dus sprĕ el//cîn l-am văzú câ să scuálă şt să-ntuárce...jumătáte-aşá sprĕ mine/ă rúpt-o la fúgâ//"ásta nú ma ^e viţ^él/fráte"//începúse st să-nseréze/ siára//

am venít acásă/i-an spuz lu...stăpînu/ce !/ăla m-a lua la poćélt//

"pí cum !.../io te-an trimés cu do^o/şi-m v^i núma cu úna acás ?"//

"păi dac-a fugít ? mi^e mi-é urît sâ mă du s-o mai cáut"//

"te duş š-o aducţ !"//

a venít el călăre pâ cal/şi nic ^el n-a avú curáj/s să dúcă la.../c-a zîs că-i viţ^élu//dă dă únde ! că-l mîncáse pă viţél pîn-am [ɛ] m-am întors io dîm pădúre/ş sâ mă duc cū...stăpînu/ acolo//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţel s-a dus cu cálu pîn-acólea/ş cálu-a-nceput să...strănúte// că simte/calu ţe cel mai simţit animál//a simţi că e...lup/el s-a-ntórs înapoi/a mai lua p-un cetăţán dă lîngă...ţel d-acólea un vecín/s-a dus cu fúrcăli dă fier//cînd s-a dus acólo/nu ma ţerá dăcît...picúarli/şi cápu//încólō...tot îl mîncáse//îl rupsése/-l mîncáse şi...//ş tuátă múnca mea care-a foz la el/a foz viţélu-ăla/c-a trebúi să...muncésc doi ani dă zilé/plătésc un viţel//numai pă mîncáre/ş pă nişte háine care erá rúpte//rúpte dă ţel/tocíte dă el/ş p-órmă mi le dădeá mie//

[Altă dată ai mai văzut lupi ?]

nu//nu că...ştieám frica [!]/şi...nu mai...ocoleám/nu mai mă ducám îm pădúre//nu//da...vulpi/d-ástea vedeám/ástea-i mai blínde/ástea nu e...kar aşá periculóase/nu múşcă/nu nimíc//urmăreám/ne ducán la vizuíni/că-i vizuíni aíca la noi îm pădúre// dā/

[Prindeaţi ?]

nū prindeám//încercán să le prínden/da álea erá mai [r] mai huáţe dăcí noi//

erā vezuína [k] gáuura pă unde intrá ţel/noi făcám fócu lā ...gáuur-acólo/să dúcă fumária pă gáurâ/în vizuína...ţei acólo/ s-o...nécе/că ea-i silítâ să ţás-afárâ dac-o-neácă...fumária//

şi stînd acólo ţo şi c-un văr al mieu cáre...a murit sărácu-acúm doi ani/...am făcú fócu şi ţo stăteám în gúră.../lîngă foc/şi c-uo cетăţeáncă/d-aíj dîm băneşti/tot aşá eran cu vitili noi... copi//şi era uo fátă/úna florica uo kemá/stóica//

ţa zíce "titi stai acíia/ci p-ací ţése"//

ţo an spuz "nū/mă dug dincolo/că ui te văs că ése fumárie pă gáuur-ailaltă"//ea avea do [ɛ] adícă o intráre/ş-o eşire//sau dóo intrări/sau dóo eşíri/ţa avea...găuri mai múlte//

nu m-a lăsá sâ mă duc acólo/an stat acólea cu ei/cînd a eşit/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

. . . a eși[t] cu f[u]óc cu tot//ea a buvnít așá cu...cu f[u]ócu peste noi/ș noi ne-an sperie[a]/ș[i] ne-an tot tăvăli pînă dăvále/că éra prăpástie/erá rîpă//ne-am to[t] tăvălít așá cu fócu/ba noi...peste fog/ba fócu peste noi/șî...seára/cîn[d] să coborîn dăvále cu váčîle/ ó vedén că íése ș[i] ia-m márgîna pădúri//eșá-m márgîna pădúri/noi ne luam după ea//ea să dučá-m pădúre/iár plecám noi/iár [i]eșá/parcă ne făčá númai în necáz//ă stad dă ne-a apucá do[u]ó nuáptea/și noi s-o prindem pă vúlpe-áea dălóc !//da áea ș-a bătú jog dă trei uámen[i] dăg[i]ába [!]//tuátă zi[u]ulíca/și [i]e ó poeáná frumuás-acólo/ între pădúre//acólo eșám to timpu//

vînătóri/[i]erá mai rar/mai puțin[i] atúnča/acúma văt că...[i]e cîte zéče p-[u]o strádâ//

[Același]

cu váca

[Am plecat] cu váca//șī...am împilá váčîli că erá prúnè/să nu mănínče//să nu ma mănínče prúne//noi atúnčā ẵ [k] le-am împilá/p-úrmâ ne-am [ɛ] ẵ luat [k] ne-ẵ lua[d] dă juácă//ne jūcám așá cu bețîli/[u]únu la áltu/să ne lovím bețili//noi atúnča...um băeát i s-a dăspilá váca/i s-a rupt sfoára//șī băeátu-ălà me-a spus:

"măi nélulè !/prínde tu váca ca s-o împiléz"//

atúnča ieu m-an dus s-o prind/și cîn s-o prind [ɛ] am prins-o/ am vru s-o dă [ɛ] s-o dăsfác únde s-ā...unde éra legátă/șī... [i]erá [k] áre ș-ó viteá vac-áea//șī...cîm m-am aplecá s-ō dăsfác/ a veni viteáua fúga/șī a da...cu va [k] la vácâ cu c[u]órnù/și-atúnča váca m-a dat cu picóru-m búzâ//

[Și ?]

ș[i] m-a [u]umplú dă sînge/mi s-a [u]umflá búza/m-an duz la puț

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acoleá/că érá um puţ/m-am...spălát/p-úrmâ am stat aşa[1]/ca s[â]-nú mai în cúrgă sînge dî[n] nas//

[Ce faci tu cînd te duci cu vaca ?]

eo cîn mă duc cu váca/şi n-am ce fáce/îm fac prá[i]ştii[e]//

5 práiştii[a] să fáce cu un zgîrc/cu ũ zgîrş şi cu nişte [k] cu piéle/şi cu áţâ//le[g] pi [k] áţa dă piélè/şi a [ɛ] p-órmă ó...după ce leg/[u]o leg dă zgîrc//şi n-am ce fáce/mă du după vrăbi//mă du după vrăbi[i] şi...găs[i]ez vrăbi//cîn mă duc io/iéle [i]intră-n cuib/ş[i] io ...mă du[c] fúga să le prind//[le] bat cũ ceva/cu piátră/sau cu púmnu

10 în...scórburĕ/şi ţiu...básca sau căcúla acoleá/la gá[u]urĕ//şi iéle cîn...să ęásă/io [ɛ] ţiu [k] strîn[c] căcúla/şi iéle iéste în căcúlă//

p-órmă/dacâ vreáu [k] mai vreau să mai prind/lé...iéle stâ pă crácă sau unde éste/ş[i] io trac cu práiştia î iéle//şi...le buşésc

15 în...áripâ/-n ceva/şî cîtodátâ nũ le [u]omór//şî le dau/le [ɛ] iéle pică jos/a [k] rănite/ş[i] le dau ápâ să bea//ş[i] p-órmă să...învioręázâ/şi le dau drúmu/mă jo[c] cu [i]éle/ş[i] le dau drúmu//

bucur [i]iuón
tréişpe an[i]

20

706. TALEA

(jud. Prahova)

Culegere : 1970; MC, BM, VN, RP; transcriere: BM

şindíla[2]

şindíla să fáce...aşá//aduj[i] l[i]émnu dîm pădúre/îl scurţ[i] dă

25 tréizeşicînj[i] dă lung/sau pátruzèc[i]/buşteánu//pă úrmă îl crăp[i] îm pátru/îl crăp[i] îm pátru...ă...trúnku-òla/care l-an scurtát/îm

1. Gest: cu capul aplecat mult pe spate.
2. Informatorul îşi însoţeşte povestirea de gesturi explicative.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pátru//după ĉe l-am crupát îm pátru/îl cojésc/îl cojéz dă cuáje/ fiecàre trunkuléț...ă...bucátă/îl cojésc/şî pă úrmă ieu îl măsuór//îl măsuór clinț/aşá cu pátru/îl crăp/şî-l fac şindílă//cu [k] am un topóráş c-um mă^ic //şî îl ţiu între piĉuáre/şi-i dau aşá cu mă^icu la topăráşu-àla/şi íntră/şi îl crăp//îl crăp şî fac fiecàre şindílă...ă...la grosímea ieí/cun trébe...dî ieí//fiecàre-aşá víne la rînd//pă fiecàre trunk/ioų ųo-l crăp/şi fac î aşá dă grosímea ieí dîn trunkuléţu-àla/dîn tuoţ/aşá//şi le fac/ şi le-arúnc/d-o párte/pă úrmă după ĉe an crăpát/ă..o an crăpát-o din lemn/ioų pă úrmă/uo trag...ş-ō trag...ă...la cuţituáie/avean ş [k] dă uo [r] ųo reguléz/uo ĉoplésc//uo ĉoplésc ş-o fac în natúră/cun trébue ia//după áia uo scob^ésc/pă cant//uo scob^ésc aşá fac un scoc/cárē [k] şî u [k] pă pàrte-alántă şindíli a supţire/ i fag gúră/supţire/cáre íntră în scócu-àla.../íntră-n scoc// fiecàre áre...ă...gúră şi scoc/gúră şi scoc/şi íntră fiecàre acólō în î luócu ieí/şî [k] pă cásă aşá//víne to la rînd/la rînd aşá frumós/víne la rînd/şi prinsă cu cúie acólo-şà//şî după ĉ-am terminát cu ásta/o an termená şindíla dă făcút ī félu-òsta/ă... o an lucrát/p-îrmă-nĉèp s-o pui pă cásă//acoló...io-nĉép să-n trag o sfuáră/liniie dreáptă/şi io merg după sfuáră//bad după sfuáră...ă primă şindílă/pă úrmă merg la rîn după sfuáră...ū rînd//pă úrmă al doóilea/îi [k] ai...uo măsúră/î la ĉē...lungîme-i tríbui ieí acoló/la cîşpe/doózèĉ/ă...ă rîn dă rînd//rîn dă rînt//şi ápăi im plec cu rîndu-ōlant/píste ia//ápăi plec cu rîndu-ólant píste ia/a [k] tot aşá rîndur pînă cînd ajúng la vîrf// pă úrmă dup-áia/ă víne cóltur^îli/cásili i-asá[1]/pă úrmă víne nişte [k] /cîm mă-ntuórc ruátă pă coperiş/că d-ezémplu nu ^e-n dóo ápe/ ieste-m pátru/ie [k] áre cuóltur...ă...coperişu//ioų cum viu ruá-

1. Gest: sînt pătrate.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tă p-acólo cu şindíla ?//io am...făcút nişte cosáĉ[1]/să zíĉe/c^uosáĉ[1]//ă vine şindíla la un cab látă cît e ia/şî la un can i trag ...ă...cónic...aşá/^uo ascúţ la cap [k] la cuádă/dă la cápu lat pîn la cuádă/pă jumătáte líniile dreáptă/ş-o ascút...la cápu-òlant //şi viňe ş-o pui...ă cólo-şà ruátă/èteă-aşá vine ruătă/cápu ălánt viňe î lat [k] viňe...ă...piste căpriuór[1]/ă pă căpriuór[1] aşá să-ntuárĉe pă plásă/ruátă/şī sus la cuádă iéste [r] iéste...mai ī [r] mai supţíre//şi ia să-ntuárĉe dă la síne/î sc^uoc//o bag î sc^uoc/şî cîte úna/cîte úna/înt^uórc/şi-ntórc aşá/ruátă ruàtă/şi vine rîndurli tot aşá ruátă ruàtă/ă...ă cú ăea cu cosáĉ-èia/cárē fac kezíş aşá/cónic...i tai//şi vine/şī ^i-ntórc rîndurle-aşá/tot aşá ruátă/tot aşá ruátă//

iuón ve neágo^ie
şáptezeşitrèi [de ani]

^iera múnc-atúnĉ

[Cînepa] o puneái îm pămînt/să făĉá máre/^uo culeĝ^eám p-a dă váră/...pîn timpu...or cîn să culeĝ^eá ioánă a dă vără ?[1]//pă la sumpkétru/pă la sunkétru s-o culeĝ^eám p-á dă vără/că áea cáre eră dă vără...înfloria//carē ereá dă tuámnă făĉá ĉorkínă//şī áia dă tuámnă/o culeĝ^eán tuámna//o făĉ^eám mînúşi[1]/...o făĉ^eán cúcă/o [k] mănúşe pă mînúşe/şi cîn să dosp^hiá ia bine-acoló/^uo scoteán d-acoló/şi bătean sămînţa/...cu ĉocánu/cu ĉe-aveái/cu máiu//şi-i luán sămînţa/şî pă úrmă o băgám la lac/şi să topeá//da//^uo scoteán dîn lac/să zvîntá/să uscá bine/^uo melitán cu méliţa//da/ ^iera múnc-atúnĉ/nu acú [k] acúma nu mun [k] acú s-a-mvăţá nevésti[1]i puturuáse [!]//dăpă ĉ-o melitám...bine/o trăĝ^eám în képten[1]/ aveán képte^n-éia cu dinţi lunĝ//^uo keptănám frumuós/scoteám cîl-

1. Se adresează unei consătene care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţi d-acoló/făc^eán dî dó^uo trèi...calitắţ^i//fuióru-ntr-o párte/ urzeála-ntr-o párte/şî bătătúra-ntr-o párte/trei calitắs^i scoteán dîn cînipă//făc^eám pîză/şî^ făc^eán cămáşe/şi^ [k] puále la cămáşe//d-áleа purtám atúnc^ea/...pă timpū bătrîn^eéţi/cîn ierá-nă-
5 intę-atúnc//făc^eám cămáşe dî iéle/la bărbáz^i/la copíi/la...//nu ierá fudulí^ia ce i-acú//àcú ce să mai/ă işit/pînzétur^i dă.../dă tuáte//acú dắcî te duj^i dă cúmper^i dacă ai ban^i//de-ástea erá//

pă úrmă/dacą ţineám uoi.../t^uorc^eán la línă//

[Ce făceai cu lîna de cînd o luai de pe oaie ?]

10 î dă cîn o luan dă pă o[i] uo spălám/o făc^eám în keptenéi/sau u [k] atúnc nu preа ^erá maşin^ili//făc^eám în keptenéi//an keptenéi//şî^ făcán cu mîna-n keptenéi i/făc^eán cáier/torc^eám/...^uo lucrám...acoló/o torc^eán/şî făc^eám...z^iek/dimíe [r] dimí^ie/dimí^ie ...ce vreai/şî^ uíte şi ţuále d-ástea^l/şî^.../şî puneái pă pátur^i/ 15 îmbrăcái uómu/-mbrăcái copí^ii/cu mînili/nu ^erá ca acú//acú să ce şî cúmpără gata dă colеá/şî...atît//acú duárme feméili tuátă nuáptea [!]//

stánca iuón bulgărea
uóbzeşîuòb dă an^i

20 cîn am mărităt io pă mariia

cîn am mărităt io pă mariia/ierám pî sat^ //şî^ cîn an vínit a^iícа/an găsit...uámeni afáră//ieran singură/tremuran dă frică aşá//ieran singură/ieran cam.../nu preа erám întrodúsă/ă...da io am fost necăjită după c-a murí [k] n-a murí bărbátu/nu işám nicá-
25 ireа/plîngán şî zîua şî nuáptea//şî cîm viu găs^ésc...uámen^i aíc //cî să fí^ie ásta ?//a venít în casă/

z^îce/"nu ne-ntrebi dă ce-am venít ?"//

1. Subiectul indică macaturile de pe pat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zic [k] io şedeán colo liphită dă sobă//

ce "ce staĭ aşá ?"/ice "că n-am vénĭ să-z l^om nimica//am veni să-z l^om c-am avút [k] am auzi c-av^eţĭ^u"../à^uoleó cum a zis ?...o viţelúşe sau [r] sau o junicúţă/nú ş cum a zis/aşá/î felu-ósta//o junicúţă sau o viţelúşĕ dă vînzáre//

io zic "n-am nic o viţelúşă dă vîzáre"/

"ai"//

ieĭ spuneá că am/şî io le spuneán că n-ám//fáta ereá la azúga-m fábric-atúncĕ^a/áea...cáre m^ni-a murit^u//

şi zice "cum n-aĭ ?//n-aĭ fátă máre ?"//

"păĭ întreábâ-mă dă fátă" zig/"nu dă viţeá"//

şî pă úrmă am văst io ce vrea ieĭ//că dup-áea am văzút iou// păĭ mă-ntreábî că cîţĭ^ĭ anĭ^ áre ?/că nu vreau s-o márit/că nu ştiu ce//a vénĭ vo doĭ îşĭ^ atúncĕ^a/şî pă úrmă a do [r] a dóua seáră/a [k] mn-a umplá cása/ [ɛ] a venĭ vo şapte òpt^u//ş-apéĭ an trimez la fátă/ş-a vínit acásă/ş-an logodit-o//a sta lo^godi'tî doo săptămînĭ^//ş-am făcú núntă//ă...ieréa [k] ă făcú núnta după paştĭ^//

ş-a trăĭ^ĭt ...doozejĭ dă anĭ^/nu ştú cît a trăĭ^ĭt cu górge// ĭ-a rămás [r] ĭ-a rămáz băĭá dă şaĭsprezèce anĭ^/áltu [k] sau dă ^uoptûsprezèce/áltu dă şaĭsprezèce/áltu maĭ mic^u/fáta dă doĭsprezèce/şî áştĭ^a trăĭéşte t^uoţĭ^//şi ĭ-a maĭ murí d^uoĭ/şî şase copkiĭ a nă [r] a născút cît a trăĭ^ĭt cu ĭel^u/ş-a murit^u//a murí că.../a fost î [k] a avút î túse-àĭa/d-acoló dî fábrică//şi [ɛ] ca femé^a cu copkiĭ/o maĭ necăjeá/a maĭ răcît/a maĭ [k] s-a maĭ supărát/ş-a trebuí să muará//à murí dă fáţă cu míne//^uodátă... a-ncépú să trémure/cîn a-ncépú să trémure an kemá pă pópa/î altă zi//sáreá pátu cu ea//ùĭte-aşá făcéá pátu cu ĭa^l//vaĭ de míne !/ ce n-am păţi dă cîn sînt^//ş-an trimez la părinţili/ş-a vínĭ părinţili şi/o a spovedit-o/o-a [k] nu ştu am [k] n-a-mpărtăşit-o/

1. Gest imitativ.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núma a spovedít-o//şî pă úrmă nu ştu cît a maĭ trecút/şi-apăĭ i ...m-an dus ĭoŭ cu ŭo cumnátă a ĭeĭ/să văruím acoló//dă paşt//să văruín dă paşt//am văruít vínerĭ/şi sîmbătă...sîmbătă m-an dus ca să t^érmin //cîn m-an dus să t^érmin/ĭa a veni şi mĭ-a l^o bidineáŭa dîm mînă/ş-a [r] a dat cu [r]cu muruĭálă ea/cu să dideá la no [k] cu să dă la noĭ acú [k] aíca/úite cum e pă lîngă păr^éte//an dat aşá/pîn-aíca an dat ĭeŭ/şî d-aíca pînă colo[1] a dat ea//şi ĭo ĭes afár să lipiés pă prispă/cu să fácĕ-aĭ la noĭ//cîn...ŭo stric să ví^e să n-adúcă acoló ĉe-n tribú^e/n-a maĭ vin dăloc//mă d [k] cîn mă duc ŭn casă/zvîrleá sîngîli dî ĭa şî pă gúră şî pă nas//ĭerá...j^os...vásili pline/pusése ^o st [r] strákină d-ăstea dă...dă másă/pús^e se şi ĭereá plină//ĉe să te fac ?//

"mámă ĭeŭ m^or//ĭoŭ mor mámă/ĭoŭ m^or"//

úitĕ-aşà//ş-an triméz la ^o cumnát-a mea/ş-a veni/şi...a dat-o pă spáte/şi ĭ-a puz lumînárea/ş-a foz gáta//a muri pă fúgă //úitĕ-aşà//ĭe...d-atúnĉa ĭe dóozeşi...treĭ dă [k] apruápe tréĭ-zĕj dă an/dă cîn a murít ea//

[Aceeaşi]

fel dă fel dă prostiĭ

am auzít că...că [r] că leágă nişte ^obéle [r] ^obiéle d-álea rúpte dă p^icŭáre/să dăspuá^e/să dăspletéşte dă păr/şi să dúĉe şî múlĝe váca ^ómulu^ acólo-n grajd//şi ĭ-a lua láptili//aşá am a^uzít/da n-a [k] să mă ferească dumnezéu să nu...//

[Şi cînd mulge ?]

cîn să dúĉe ^omu dimineáţa s-o múlgă/maĭ múlĝe lápte ?//^or nu maĭ áre/^or múlĝe ápă/^or...ĭ-a stricát-o//aşá s-a a^uzí dîm

1. Indică prin gest porţiunile de pereţe văruite.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bătrînî//ápăi nu ştu/o fi aşá/n-o fi/aşá am auzit// [...]

[Ce face cu laptele ?]

Ce să-i fácă ?/ála îl zvîrle/i-a stricá váca//tribe s-alérgе pă úrmă la cíne ştíe s-o dregágă/s-o víe láptili napói// [...][1]

au ! dá da da/cum a făcút áea//că s-a dus o femée [r] s-a dus o femée să dúcă la [k] să-mprumutá cu álta//şi s-a dus cu láptili dimineáţa/să i-l dúcă álía/să-l înkéege//şi a [k] femía l-unkegáse/cîn s-a dus ia cu láptili//şi l-a băgá p-al ei kímniţă/pînă [ɛ] dimineáţă//cîn a vinî bărbátu iei dă undea foz dus/al feméi cáre...a primí láptili/să dúce să ia lápti/

[ɛ] zíce "púne-m nevástă niţél lápte să mănînc"//

"păi" ce "l-am înkegát" íce/"da-i al lu cutáre" íce- "acía/ie [ɛ] da n-a apucát" íce/"să-l adúcă pî l-am înkegát"//

"dă-m d-ála"//

cî s-a dus acólo/a fost işíz viérmi dîn î...dî úal-afàră//

"ci-i aíca fă ?/ci-i aíca/ce ?//láptili álía ţi l-a adús ţíie cu vierm ?"//

l-a luá cu úală cu to/şî l-a zvîrlit pîn grădínă dăvále//da nij n-a primit-o d-atúncî//aşá am auzit/aşá-s spui/da am văzút// l-a zvîrli/şi n-a mai primit-o//şi dac-a murít ia/aşá am auzit ánu-ăsta/femée-àea cárea-a ştiú să facă d-ástea/o a scos-o dîm mormîn/c-a murít//a murít a [ɛ] acú dă vo doi [k] cîzvá an//ş-a scos-o dîm mormîn/cînd a scos-o/a foz neputredă/...dăpă şapte an //a fost ntreágă/ş-u-a îngropát-o-ndărăt/că acu-i scuáte/şi-i dúce colo pă plai/la şimitíru nou//ş-a vu s-o scuáţă şî pă ia// ş-am auzí c-a găsit-o-ntreágă/ş-a-ngropát-o-năpoi//ă lea foz ruşíne dă lúme/s-o vázã ntreágă//da !/dîn cauza fermecului//aşá am auzit/aşá-s spui/duámne iártă-ne !// [...]

o bábă/o bábă...irína/irína...lea irína//erean tuate noi acolo la şipuot//

1. Intervine directoarea şcolii, care asistă la înregistrare şi îi sugerează.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi zîce "dacă vreţi" [k] /ieră ūn cîrd dă uoi pă gurguiata[1]/ s-î videa [ɛ]pă faţa gurgūieţi//cî "dacă vreţi" îce/"să vidieţi/ ia uitaţî-vă la mine/dacă uoile-alea uor hī...cu lapte" zîce/"ieu îhic cutitu-m pămînt/şî curge lapte // dac-or hi sterpe" îce/ "curge sînge"//

baba//uite baba n-a spus a [ɛ]/astea le ştiu// [...]

[A curs sînge ?]

a [ɛ]aşa spunea ia/da n-ă făcut//uo hi făcut ia/da aşa spunea ia//că să videa uoili aco[lo]/o hi făcut//

[Aceeasi]

d-astea să-ntîmplă pă timpurle-alea

le-a merz vuorba că...au bani//şi s-a duz hoţi nuaptea la iele/ia a fos culcată cu mă-sa acolo-n casă/şî cu altu [k] şî c-um băiat/frate cu bărbatî-so/vasile//şî cu-altă fată//aea nu ştu a cui a foz/n-am uitat//s-a dus acolo/piste ele-n casă// "scuate bani"//

iele săra [k] dă/să vezi//iele cîn e-a simţit/s-a sui bgată femee...îm puod//numa-n cămaşe/c-aşa [k] cun te culji nuaptea// gată fată şî cu băiatu-ala s-a vîrî su pat//şi s-a duz huoţi/şi i-a [k] o-a dat-o cu capu jos//dîm puo d-acolo/că să spuie bani// ia a veni că şedea mă-sa a iei aci//aci dî joz dă noi/pă unde-an trecu policuara//unde-an trecu policuara/în căsuţ-aea acolea//şi ...a vini săracă acolo la mă-sa/şi i-a spus.../şi geţi aea săraci o a bătut-o pă gată fată/dă ie şi ziua dă azi cocoşată//i-a rup skinarea//că să spuie bani//apăi nu ştu/uo hi lua ban/n-o hi luat//d-astea să-ntîmplă pă timpurle-alea//

leuotescu[2] şî ricică/leuotescu/care a ţinut pă ilinca lu du-

1. Nume topic.
2. Se adresează directoarei şcolii care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţă//ĭél a fost únu/cu-ăĭa//ĭel ĉe-a păţi cînd a murit ?//a căzú cálu pă ĭel/c-a foz beat/şî l-a omorî cálu//pă livéz acoló/cîm veneá el acásă//d-áleа i s-a-ntîmplá şi luĭ /cum a murit ăĭa/a muri şi ĭel la fel//fáptă fără plátă//ă cum e fáptă/şî plátă// da//

[Aceeasi]

lúphi

prima átă ĭo cîn am văzút lupi/erán kar cū tăticu/ĭerám [k] cumpărásĕm do o cláĭ dă fîn dă lā...únu nea neculaĭ rotílă-i spuneám noĭ/dîm vale dă la rotílă//şi ĭoŭ cu tăticu steteám lîngă fuoc acolea/dădúsĕn fîn la uoĭ/şi steteán lîngă fuoc//şi ĭerá o oda-e/i spúne la gúrgu/la iuón gúrgu/ĭel erá şi ĭel tîrlás acólo/şi stetеá cu vite ĭárna acólo/aveá...şi vaşi/şi uoĭ/şi por ĉ aveá acól°/ĭel ĭerá cam permanént acólo/avoá stîna luĭ//ş-auzím um purĉél guiţiind acólo-şà/guiţeá purĉélu...grozăvi-e/şî dŭp-áea ...a sări cîĭni//şî cîĭni l-a scăpát//şi cîn ne uităm p-ō mu-kĕ aşá/p-o cuástă/i spúnem pă ruptúri/vedém doĭ lupi//kar tăticu ĭ-a văzut/ĭo nu cunoşteám/dăcă n-am văzút ĭo lup//

zíĉe "ĭă úitē mă băete/úită [k] úite lúphi"//

şi ĭ-am văzú/merge a únu după áltu-aşá/da merge a-nĉét/únu ére á după áltu/şî merge á înĉét// [...]

după aĉéa/cîn am maĭ mers pă la múnte/am maĭ văzú lupi// ĭerám kar c-un î...nea ĭon voĭcu-n/ĭerá şev dă cîrd ĭel//ĭo erám mînător acólo/ş-apăĭ m-a lua pă míne cu uóili//şi...mergîn cu-oĭ-liĭ-eşa...dă/erá uóili-m porneálă/...ĭerám aşá/şi merge am înaintea uóilor/

zig "mă nea íuáne" ĭo zic/"ĭa úite lúpu"//

ĭera-n [ɛ]kar îm fáţa lor/stíteá pă brînj lupu-aşá//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş [k] pîn n-an strigá la el "lúpu" !/şî cîini-a sărit/şî l-a lod la gyánă/şî l-a dus...încólo//

neguţéscu niculâe
tréizĕşîpàtru [de ani]

o-ntîmplárę-a fost kar cu míne

păi o-ntîmplárę-a fost /kar cu míne a fost//ă...acúm doi anî ...în [k] pă zîua dă únsprezèce iúnie/m-an dus cū...trei ĉetăţénî/ş cu míne pátru/dă făĉám níşte buşténî...dă la greu acêsibilî//şi...acólu-an tăęá noi buşténi/buşténî marî//buşteánu-ŏsta cáre m-a lovi pă míne/avęá î juru lu pátru métri cubî//avęá pátru métri lungîme/şî um métru şî doûozecîî...grosimęa//şi noi l-am corhănit.../ţă la lócu lui/să-l dăm î...la vále/într-o vălcêá acólo-şà/ca să-l î...să-l tragă cu cái/să-l dúĉem lā rámpă/la-n-cărcá buşténî//iel s-a proptit într-un...făgulêęţ/adică-ntr-um brad máre/şi ierêá cam proptit într-um făguléz mic//îerea cam cumpănit aşá//acú noi ne-an duz lîngă iel acólo-şà/ca să-l corhănin d-acólea-şà/să-i dăn drúmu dă vále//nu puteán dăloc //ierá propti bine-n...făgulêęţu-ŏla//io acúma...cunóşteam meserii-àsta dă pădúre/aşá/nu prea bíne/da ųórcùm/to ştiîan că să mă ferez dă ie[l]//eî !/cîd m-an ferit io/că to m-a lovit//m-an duz la cápătu lui.../să-l ĉupiéz niţél cu sapína dîn cápăt/ca să-l...să răsuĉéz niţél/şi să...ûo ea la vále//m-an dat îm pártea dă dîn jûos/...núma puţin/ş-am băgá sapína în cápu lûi/am...prinz bíne cu músca sapíni/şî cîn an tras o dată/a şi plecat imediat ca sfulgêru/şî cîm m-a lovit o dată-m piept/m-a zvîrli la trei pàtru métri-m fáţa lui acólo/şi-el a luat-o după míne/...şi parcă nu mę-am pierdút aşá cunoştinţili/că m-an zvîrli şi io/mă zvîrleán tot în alăturea lui/tot în alăturea lui/ş-a trĕcú pă lîngă míne/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî s-a dus...toma-m vale//da m-a juli pă...pă piept asa/pă spate/ dîn crăj/dîn...pădure d-acolo/cum am foz dă...zicân că sîn tăvăli dă urs/nu mai că...ierăm om dă...//ăiălălţi [k] ceizlanţi uamenî/rămăsése-mărmuriţi/nu mai zîca că [k] zîcă că m-am [k] omorî bustean//cî m-a duz dăvale/iei nij n-a s-a mai mişcat//cîn a văzu că m-an sculat în...în...fund/a zî că...am avu zile multe dă trăit//

[Acelaşi]

[Porcul]

keman cîzva uamen vecîn/că nu putea să-l tăiem numa ai casi/ vro trei patru cînc uamen/îl pîrlim/după ce-l pîrlim/îl spală frumos/şî dup-aea-l dăsfacem/şi mergem în casă/...îl dăsfacem/şi mergem în casă cu [k] într-o...baie...mare-l punem/şî pă mése/ şî-l dăsfacem pecîuare pecîuare/tot//carnea-ntr-o parte/şuncî-li-ntr-o parte/c [k] grăsimea-n altă parte/şî noo ce ne place/ oprim şunca...numa ce e cu şoriş/tot porcu/ce are şoric/l-oprim tot//şi mai luom du pă şunşi/că şuncîli este ş-asa[1]/şi mai asa[2] cîtodată/care cum e dă grasi//ce ie gruasă/uo luom ş-o punem la topit/şî ne-o oprim de douo degîte/de trei dă cîd ne place... şunca//şi-i dăm sare/uo punem într-o baie mare/ş-o punem lă sare/ ş-o lăsă şase şapte zile/după c-o scuatem/i dăm boia şi piper/ ş-o suim suz la fum/îm puod//ş-o luom d-acolo şi servin şî mîncăm...d-acolo//

[Şi altceva ?]

după aceea/după ce termenan cu şunca/ne uoprim î u rîn dă peci/care ni să pare noo că ie mai bune/le punem la sare//şi muşki//cî i mai de tocat/uo oprim/şi facem cîrtabuaşe/cîrnaţi/

1. Gest : de un lat de palmă.
2. Gest: de două laturi de palmă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tóbă/bábă să spúne/ùnkáș//

[Spune cum le faceți pe fiecare.]

cum [r] cum le fácêm//și le fácêm dă mîncắm dă nę prăpădím/ noi d-ăbí așteptắn să tă^ém pórcî//cę ^e de ! că și munčím/da și avém//să-nčépem dắ lā cîrtab^oș//împărțín cárnęa de tocát care ^o avém/jumá jumá/dacă vręau s fac cîrnáz mai mulț/opréz mai mult/cę ne pláče mai bíne/fáčim mai mult/sau cîrtabuáșe/^o oprím acólo [ɛ] jumá jumá din ęa/ș púnem miruáse/de tot félu/...și prăjín čęápă/mai múltă/un vas așá o farfúriie bíne u [k] plínă cū... čęápă/o prăjím/ș-o dăm la réče/ș cîn s-o răčí/^o púnem la cîrtabuáșe c-o mînă de ^oréz/și le frămîntắn și d-p-áęa le băgắm [k] úmplem pe mățiguáil-élęa de la porc//astęa e cu cîrna [k] cu cîrtabuășile/-am termenát/acú să-nčépem...cu cîrnáți//cîrnáțì.../púnem buiá/miruáse/pip^ér/čine pláče.../usturuói.../și uni dîm pî ieí cáre le pláčē/e și mai beț^ard^ei...^usturát.../mai púne// o mai [k] copíi mei nu prea mănîncă kar așá usturát//și-i băgắm/ îi púnem la ^o tulúmbă/și băgắm/și fáčem înșirém pă...cárne [k] băgắn cárne pă ačęleáș máțe//care e mai supțír//care e mai gruáșe le púnen la cîrtabuáșe//iară bába.../púnen șúnčă/cárne/ficát/ borj^óg/inimă/le púnen tuáte/le tăiém bucắz mai mar așá/și le púnem î...să fiárbă într-un tuș tuáte//să dea-m fier sâ să ^opăręáscă//după če să ^opărește/le scuátem cu spumáru/într-um vas curát/ le las să răčęáscă puțín/ș după č-éle să răčęște puțín/le tocắm cu-n satír/sau c-un top^ór//le tocắm p-um fum máre/le tog mai màre-așá//cam asá^1/așá/mai mar...le tocắm//după če le tocắm ačélaș...tréburlę-ăstęa.../púnem...čęapă prăjită/o mînă de oréz/tó la fel/cîtę-o farfúri^e dă čęápă prăjită/da cárne mai múltă să fi^ę/și le opărím/dup-áia după če le băgắm în î bábă șî-n unkáș/ aluátu-ósta care le fáčim noi tuáte/le băgắm în î bábă și-n

1. Gest: cît un vîrf de deget.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

unkáș/le cuásen cu puțină áță și le...legăm/și le dúcem la fum îm
p^od//și la ó săptămînă do^o/cîm vrei să fierbi/fierbi dạ mănînji/
zișĭ că mănînc...cêli mai bunẽ ástea sun dă la p^orc//ioụ n-an
că^utat să fi^e álcevà/măruntáil-èstea dă la p^orc/cáre le fácîm
noi la sărbăt^ori//

neguțéscu maria
tréizeșipàtru [de ani]

cîini

am fos să iau vácili/și...iera la únu/îl kámă/to nea stélea
care v-an spus[1]/și acésta áre múls cîni/și...^era únu dăzlegá/
t^oți iera le[ɛ]gás/și cățeáu -àsta care a venit ierá dăzlegátă/
i-a dat-o lu toársu secretár/și...io l-an zdrigát/și cîn o v^ăd/
hă !/hă !/cî să fac ieu ?/m-erá și fricâ/că ie răi/nu pò sî tẽ
áperi//dac-am văzu/m-ã [k] ã luat ni [k] o piátră máre/și m-ã
su^it într-um prun//și cîn a venit/i-an dat úna pă cuádă așá/că
ia stăteá jos//și apăi a veni nea stélea/și fugea secretáru-acásă
...//și apói an lua vácili/și i-a d [k] a da dru [k] scăpáseră
únu/^o kámă zam^ora//ia a scăpa/și m-ã sui și [k] într-um prun/și
vácili méle ierá la iel în grădină//că [k] me-a spus să dau ruátă/
ca să nu mă ma vadă cîni/și dacă nu ven [k] dacă nu mă strigá și
legá cățeáua/nu plecá nic acú d-acólo/acólo zdădea//

[Și altă întîmplare ?]

am fos c-um băiat /l kemá t^o gigi/dîn clasă dă la noi/și ne-an
duz după pește//noi cîn să prindem peșt^i/vine la cîn^i după noi/
iereá dîm pe^eána scrézi[2]//vine ĉei dîm belcúga[3]//noi [k] io m-ã

1. Subiectul se referă la o povestire anterioară.
2. Localitate învecinată.
3. Localitate învecinată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

suít într-ũ alún/micúț//s-ã rup cu mínę/ĉî să fac ?// cîȩni ȩerá ...dăpărtáre dă vọ trèi pátru métri/și ȩerá un copác așá bun/că m-ã sui répede/ȩerá númaȩ cu crenĝ așá//și m-ã sui pînă-m miljócu luȩ//atúnĉa-n timpụ-ọla [ɛ] nę-am da jụos/cîn ȩeȩ să-ntorĉá/ și nę-am pitít într-un tufíș//atúnjȩ noȩ dăsfăcúserăm[ɛ]um pic tufíșu/și ne uȩtám//cîȩni dîm belĉúga și ĉeȩ dîm poȩána scrézi a-nĉepú să să mănînĉę//și dúpă ĉé s-a mîn [r] mîncát/ăȩ dîm poȩána scrézi a ros tụotȩ omo [k] ă ădică a ọmorît únu/dîm belĉúgă a maȩ rămás/și...aĉéla răụ se suȩá/mirụosęá/ăla te găsęá/ s suȩá în copáj după tínę//noȩ ĉî să fáĉęn/vedén cî s-aprópiȩe/să aprópiȩe/ noȩ avęám bolován aș‍á//cîn ȩ-an dat úna/vínę ĉobăni cũ bęțîli/ ĉi "nę-aț ọmorî cîȩni"//

ș-am fuĝít/maȩ ără doȩ cîȩn după ȩeȩ avęá//ș-am fuĝít/am avú noróc cu un...cal dă a lu cojocárụ//

urúcu górge
zéĉe an jumáte

7o7. ȘOTRILE

(jud. Prahova)

Culegere : 197o; MC, BM, VN, RP; transcriere: BM

cásă

kem ă...un î...un ụom cárē îm fáĉē...jụos î...îm púne tálpa .../adícă...ăstęa teméili//dụpă ĉę-a pus teméili/púne...stîlpki/ adica cũ [k] depínde după cum fáĉē î stîlpȩ/sau u...ụo fáĉę-aȩmînteręa...d-ọ aşęázâ...îm bírnę-așá//da ȩoụ/p-ásta a męa an kemát î ...î...dulgéru n-a așezát î teméili/n-a pus-o î stîlpk//dîpă ĉe n-a pus-o-n stîlpȩ/ȩ-a făcú skilétilę-așá//p-úrmă a pus legătúrli/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

a puz grĩzili/şî după áia ń-am înkeiát-o ieu//am băgá lémnili pîntre stîlpk//^{du} pă ĉe-am băgá lémneleę pîn [r] pîntre stîlpk/ m-an luat/ş-am băgát î şipĉ^{i}/am bătút î şipĉili.../pînă suz la... grĩz^{i}/după [r] după ásta ^{d}upă ĉ-am a...am înkeiát-o/ń-am bătú şipcă//dupâ şipcă/am bătút [k] am pus[k] m-an lua ş-an lipít/cu pămînt//^{u}o făcúsĕrăm î pînă la grinz^{i}//iel pă úrmă ń-a pus î...dă la grĩz^{i} incólo me-a pus î...cun să spun î ?/căpriuóri//ă pus căpriuóri/dup-áia iou [k] iél mi-a aşezá căpriuóri/tot î dulgéru// p-órmă/io m-am pus şi...şi ń-am[ɛ] bătút asterîala/după asteriálă ń-am pus î...asteriála//

[La ce zici asterială ?]

la...la cásă ìci-şá^{l}...pă [r] pă căpriuóri/după ásta [ɛ] după ĉe-am pus î asteri^{i}ála/scíndura/mi-an cumpărát î...cartuón/şî ń-am îmvălít-o cu cart^{u}ón//că n-am avút î...î álĉevà cu ce să [...] ie-mvălită cu cartón//ş^{i} dup-áia m-an lua şi ń-am...cîte-o tîr cît-o tîr cît-o tîră/pînă cînd mi-am termenát-o//cîn[ɛ]d am intrát ĩ ia să stau//dup-áia mi-am î...ń-am făcút î...úşe/me-an făcút î ĝea [k] ferieéstre/ĝurĝuvélli aiĉ^{e}a/ń-an cumpărát î...ĝeámur la ia/şî m-am mutá şî me-am făcút î suóbă iără.../cun să v^{e}ède-aiĉ^{e}a/şî m-am uit [k] m-am u mutát ĩ ia//

manóle ke górge
şàijdói dă an^{t}

la stînă

să dúĉe cu iéle [cu oile] la munte/diminiáţa le múlĝe/vine la doóspe iără le múlĝe/seára iără le múlĝe/vez dă trei uor^{i} pă zi le múlĝe...la múnte...uóili//ă múlĝe uóili...diminiáţa/a plecát cu iéle...ş-a făcú ĉobáni mîncáre/a mîncát/ş-a plecá cu iele/cu

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ɣóili/la mîŋcáre/pă múnte//báĉu cáre ɟe baĉ$^{i}_{\uparrow}$/şî cu mînăt$^{u}_{\frown}$óru care mînă ɣóile la...la úşĕ.../mînătóru fáĉe f$^{u}_{\frown}$ócu/báĉu ş-a strîŋs/a pus láptili în...acólo în ķegătɣárɛa luiɟ/ɟ-a da ķag/şî dŭpă ĉe ɟ-a da ķag îl lásă/cîtɣ l-o hi lăsîn/pînă să-ŋķágă/láptili//după ĉe s-a-ŋķegát/ɟel î...îl púne şî-l strîngĕ/báĉu//şî-l strîngĕ/şi-l fáĉe caş//e/dup-áiɛ la dóoşpe ɟar tot aşá/a venít ɣóili/a muls ɣóili.../a pus î...túĉu acúlo cum î$^{i}_{\frown}$ spúnem noi ĉ$^{e}_{\frown}$a$^{u}_{\frown}$ónu/ş-a făcút î...mîŋcáre/măməligă/a mîŋcát î.../pleácă cu ɣóili/cáre e şefu cîrdulŭi//^{s}ă dúĉe cŭ ele la...pădúrĕ acólo [ɛ]/dă şáde cîte un ĉ$^{e}_{\frown}$az dóo/pînă...fáĉe şi ɟeiɟ mîŋcáre/pînă mănîŋcă/pînă să...maiɟ să h$^{u}_{\frown}$odinéşte şî ɣóili//tp-áiɟa pleácăɟ ɟară cŭ éle/pă múnte//ĉoba [k] báĉu tot aşá/báĉu trębuiɟ să...să-j vázăɟ dă treába luiɟ că ɟe baĉ$^{i}_{\uparrow}$// ɟar a vinít î...timpu/şî a-ŋcălzi láptili/ɟ-a dá k$^{i}_{\frown}$ag/dup-áiɟa l-a lăsát ɟară pînă s-a-ŋķegát /ɟáră púnę mîna báĉu şi îş$^{i}_{\uparrow}$ strîngĕ cá-şu//n-aiɟ ĉę să-ɟ...//ş-a strîŋs cáşu l-a puz la...la aiɟ-a luiɟ acúlu-şà la-ŋķegătɣárę-àɛa a luiɟ/l-îm...făşɣáră c-áre níşte îmveli-t$^{u}_{\frown}$ór$^{i}_{\uparrow}$/níşte áleą/şî-l îmfăşɣáră/púne...î p^{h}ɟátră pâ el ca să scúrgă b$^{i}_{\frown}$íne dă...dă z$^{i}_{\frown}$er//a venít timpu ɟară/siára//ɟar a venít cu ɣóile la..la úşę-acòlo la stînă/du pă múnte//ɟar a intrát ɣóili la úşe [ɛ]/mînăt$^{u}_{\frown}$óru "heiɟ la úşă ! ăiɟ la úşĕ !"/ĉobáni...şáde pă scáune/mîzărári/şi...cînd ɟése ɣáɟa pă úşe pî c$^{u}_{\frown}$oleá/ɟel $^{u}_{\frown}$o ɟa/şî $^{u}_{\frown}$o ...dúĉe c$^{u}_{\frown}$oleą la gɟ$^{i}_{\frown}$ăliátă şî o múlĝe//cîț$^{i}_{\uparrow}$ e/treiɟ pátrū ĉobán/ ĉinĉ/mîzărár$^{i}_{\uparrow}$ d-ăştea/care múlĝe ɣóili//ĕ/ɟáră nɣápte [k] siára t$^{u}_{\frown}$ot aşá//pă timpu-òsta^{l} ɣóili ɟe la úşĕ/le múlĝe/dŭpă ĉe leą-a muls ɟára.../dâ treiɟ ɣor$^{i}_{\uparrow}$ pă zi le múlĝe/dă treiɟ $^{u}_{\frown}$or$^{i}_{\uparrow}$ pă zi tribŭe să strîngă láptiliɟ ăla să-l fɟárbă/şi să...să-l înķégĕ/să strîngă //z$^{e}_{\frown}$éru trębu să-l fɟárbă/să facă úrdă//după ĉę-a sc$^{u}_{\frown}$os cáşu... dîn [r] dîn lápte//

[Cum se face urda ?]

păiɟ cuŋ să facă úrda ?/că la múnte nu maiɟ púne lápte cum u

1. Înregistrarea se efectuează la ora 17.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[k] cum a spus acîi-şă[1] că púnę lápte...ácru píste el//la múnte dáca a pus î [k] a sc^os î cáşu dîn zier/îl púne şi hérbe zieru// îl f^hierbe şi m^éstică merîeu acólo cu...mesticătoru-òl-al lui// fierbe-acólo...méstică în tuc^i/în cazán acólo şi/iel fierbîn/şî mesticîn/méstică ca să nu să lip^hiáscă...zéru-òla [k] úrda pă... pă fúndu túcîului acólo/şî iel m^éstică meréu/mînăt^oru...în tuc acólo-şà//daca hérbe să [k] iel iése..,tuátă grăsímea dîn zier úrd-àia şî...pî úrmă ia túcu du pă f^oc/şi...áre ^o...^o háia/^o sítă/o áea/şî...bágă cu sít-àea/şî scuáte úrda d-acólo//o scuáte/ ş-o púne la...tráistă/ş-o púne şî p-áea dă să...dă să scúrge/ scúrge z^éru dî ia/rămîne núma...núma úrda curátă/táre//

[Acelaşi]

fînu

ai grădínă dă fîn î.../îl cu [ɛ]cúrăţi grădina să nu f^hi^e crăcăríile pî ia/să nu f^hi^e frúză/să...îl p [k] faj gart p-acólo/ să nu-l mîn^nce vyítili/şî-l laş pînă cînd î...să fáce dă cuásă //pîn la sûmpketru/la sump^kietru.../la...adícă la sunkétru/la sfî [k] pétru şî pável/c-aşá-i zícem//la sumpkétru...ai cuásă.../te pui uo baţ/o...^o ascúţ cu...cu grési^e acólo/ó baţ cu côcánu şî pă năcovánă/şî...iei cuása/şî te duş şi uo cos^éşt//acólo unde ai dă cuásă// [ɛ]c^osiéş fînu/şi...îl laş să usúce/iárba adícă/cî du [k] fîn acúma//sigur că da//

[O întinzi ?]

da/după çe-ai c^osít-o.../şî ie bine/^o laş/nu o [ɛ] strîng atúnc^éa/n-o siripkéşt î ziu-àea//că nu să puáte s-o şi siripkéş să şi...//ó an cosít-o ástăz/mîine dă dimineáţă mă pui ş-o siripkésc/ie timpu bun/daca nu plo^o/daca ploú-apăi o las t^ot aşa/

1. Subiectul a fost de faţă la înregistrarea informatoarei Gîlcă Maria.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

brázdę-aşá//şî [r] [u]o siripkéşt[i]/e tímpu bun/dă sụárli piste
ịa/să usúcă/tpă ce s-a uscá[t]/kar daca nu s-a uscá bine/[u]o-ŋgrămă-
d[i]éşt[i]/o faş[i] porcụái-aşá//şî o laş[i] tọt aşá pe [r] pentru mîịne/
daca nu ịe uscá[d] bin[i]e//şî mîịne ịăr îl sirip[h]ịéşt[i]/acólu pă ter[i]en/
5 únde l-aị cosít//îl sirip[h]ịéşt[i] ịără/şî-l laş[i] pînă să usúcă bi-
ne//[t]pă ce s-a uscá bine/î baţ[i] prăjîn îm pămîn[t]/prepeléj[i] noị
aşá-ị spúnęm//nişte ăęa cu ştep pă ịel cu...cu citiréĝ aşá//[t]pă
ce s-a uscát/îl strînĝem ịără/sî-l púnęm pă...pă prepeléc[i]//şî-l
lăsăm pînă cîn...ne víne bíne ca să-l făcen cop[h]ítă//l-aducem a-
10 cásă/ [du]p[i] ce l-am a[du]s acásă/cărăm cu căruţîli/nu p[u]o să-l
aduc cu...cu sp[h]inárę-atíta fîn//cal [k] car cu căruţa/şî-l puị
pă prăjínă/úịte că am şî ịo ìci-şa[l] vo trèị pátru cop[h]íţ[i]//şî
l-am strînz/l-am adús acásă/l-am făcú c[u]op[i]ítă/ş-acú nu maị am...
trębăbă dă ịel//î cînd î mị-oị aducę ụóịli cînd î/[u]o da înĝéţu
15 să nu ma[i] áịbă ụáęa ce mîncá/ụ-aduc acásă/şî...mâ dug la c[u]o-
phít-acólo/şî mă suị pă ịa şi-ị daụ vîrfu j[u]os/şi-ị daụ mîncáre
la v[y]íte/la ụoị/la vácă/la cal/la boụ/la...cę áre ụómu//şi aşá
să.../

ịără acúma în tímpu dă tụámnă dúpă ce...an c[u]osít î...fínu/
20 dacă ịe timb dă plóụo şî să...să face [u]otávă ịel/a [r] áltu rîn
dă...dă ịárbă//şi ịără tot aşá o [r]o c[u]osím//da la ụotávă ịéste
maị [k] múncă maị múltă/că ęa să usúcă maị [k]/[i]i crúdă şi să
usúcâ maị greụ//şî tot aşá ęa//[u]o s [k] c[u]osím/[u]o siriphím/[u]o
strînĝem/ịăr o adúcem acásă/şî aşá maị dăpárte/ásta [i]e...trębăba
25 dă...cu fînu//

[Acelaşi]

---

1. Gest: în curte.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cu ɣóili

pă la ᵘóra zéĉe jumátę/noi̯ am adormít/la fuoc//s-a speri̯át ɣóili/s-a auzí cluápetu huruín clópotili//cíi̯nli̯-a lătrát//úrsu erá-m miljócu ɣói̯lor/zbi̯erá la cîi̯nⁱ.../sau orăcăi̯á la cîi̯nⁱ//

"măi̯ băi̯éţⁱ a vi̯nít úrsu/ai̯ să săríi̯ répede"//fuĝ dă apríi̯z laterna répede/o aveám pă násturili háini laterna/ş-alérᵍ répede ɣoᵘ//

"hi bă úrsu mă ! hi mă úrsu mă"/la cîi̯nⁱ/"pă el mă ! pă el mă !"//

a trîntít ɣái̯a-m miljᵘócu túrmi acólo/a rupt-o-n dóo/ʰerá... péticu [ɛ] misca ɣái̯a/şî pʰi̯élęa du p-o párte erá díncolo//da a lăsát-o/n-a luat-o//că l-a [r] l-a-ncocleţá cîi̯ni táre//ş-aŋ scăpát ɣái̯a ʰo//i̯o ᵘo pʰípăi̯ la gîd/zic s-o mai̯ tai̯/i̯erá rub gîtu dă urs//

"îi sî fáĉim băʰézⁱ/bʰíne c-aŋ scós-o/...urcás cu cîi̯ni la mal"//

şi...aŋ dus-o la fᵘoc/şⁱ i̯-aŋ lua pi̯élęa/aŋ jupui̯át-o//ş-am aruncát-o/că cárnęa nu ʰęrá búnă/am aruncát-o/a mîncát-o cîi̯ni/am ĉᵘozvîrtit-o aşá-m părţⁱ la cîi̯nⁱ//şi...s-a făcú zi̯uo/aŋ dus la stînă pi̯élęa/am povesti báĉului//a scos-o cîi̯ni-a scos-o/cu míne-mpreúnă/an da gălăĝie la cîi̯nⁱ//

mai̯ dăpárte ne-a prins ţ viscol máre/n-am putú să múlĝim ɣóili dóo zile//a şî nins//cîn urcáŋ cu ɣói̯li pă puála pădúri-n-spre guol/să urcăm pă guol/ne respinĝá víntu/viscolu-napói̯ im pădúre/nu putęám urcá cu ɣói̯li la stînă//stîna ʰerá pă guol sus// noi̯ dormęám îm pădúre//ş-am trăit îm pădúre dóo zile şi dóo nopţⁱ/am stat acólo cu ɣói̯li némulse/cáre trebuęá să fie múlse/ mîzărli dă trei̯ or la zi//şî nu lę-am muls//noi̯ pierdęán dîm

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

producție//lăptili care nu-l mulgim/era pierdut/nu mai l-avem//

dimineața noi plecăm cu oile pă valea baiului.../mergem cîini cu noi/jujaie avem cîini/și merge pă vale-n jos.../țigánu mioų ...ă apărú c-un cerb dîn úrma oilor/drept printre oi//cerp frumos mîndru/cuárne mari/l [k] rămuri mari ca la um pom//mări cuárne//frumos venea înotîn pă oi/zig mă gîndeam că omuáră oi/strîvește oi//nu a strîvi nic o uaie/al cobán/nicu...a zvîrli cu bățu-m pieptū cerbului//cîn a da cu [r] cu bățu-m pieptu lui apruape la distanța dă trei métri/bățu vinea-nspre nicu-napoi//zîc îl lovește pă el/i [r] i sărea bățu-napoi/cîn l-a zvîrlit/dîm péptu cerbului/înapoi lui i sărea bățu//zic îl lovește pă nicu/nu l-a lovit//cîini grămádă pă cerb/

"mă certás cîini că ne vede cinevá/mă"//

Cérbu să rotea-napoi cu cuárnili pîntre cîini în tuate părți/vinea la [k] nu fuga/la paz merga//frumos cérbu//l-au dus cîini pă vale-n jos/și l-au lăsá// [ɛ] a mers sănătoz zdrávăn/ nu l-a pișcá/nu i-a făcú nimic//

àldátâ mergean la coțofána[1]-n vále la ápă cu oili/á apărút auzi pac/pac/pîm pădure...trei cerbi im fața mea/mari și mîndri/ frumoji duámne/mîndri//cîini după iei//trei cerbi a luat-o-n trei părți//n-a fugit unu dup-áltu//a luat-o ăl mai mic ĩ sus/ăl máre-n jos/ș-ălăltu-napoi//

o áltă nuáptē a ploua[d] mult//ș-a vinit un lup.../a mursicuát uaia [k] a mursicat uaia la...picór dîn úrmă//și dă úgeru oi că așá zícem noi/úgeru oi/țița oi//i-a rupt[du] púlpa picórului/și úgeru oilor [k] oi//nu a luat-o//to cobánu istéț/a auzit cîn a huruit oili/dă s-a speriat.../și nu a luat uaia/o a scăpát-o dă la lub/nu a luat-o/a plecá lúpu/fără uaie//

stănică i aurél
treișpătru-n februare

---

1. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mi̯-a fuoz drag̑ u̯óili̯

mi̯-a fuoz drag̑ u̯óili̯//cîn̯ la tát-al mieu̯ aveu̯ám u̯oi̯/i̯-az da drúmu ?[1] [!!]//m-i̯erá drag̑/náṣa mea mi̯-a dat u̯ái̯e dă puomană/cîn mi̯-a tăeá mu̯óṭu din̯ cap//la doi̯ an̯/sau̯ trei̯/nu ştiu̯//i dideám mă-
5 măliguṭă pă ferea̯stră/să̯ ridícă pă picu̯áre/şî să̯ ui̯tá la mine-n̯ cásâ//şî m-i̯erá dragî u̯ái̯a mea/dă la náṣa//m-am̯ făcúd mai̯ máre/o [k] videán̯ túrmâ dă uoi̯ pă şoseá trecînd//ş-auzeán̯ clópoṭili sunîn̯/şî cî̯ini frumu̯óşi în úrma u̯ói̯lor/graşi/lăṭu̯ójî la pîăr/frumu̯ójî/drajî m-i̯erá//clópetili şi ĉobáni-naintea u̯ói̯loր//m-i̯ereá
10 drag̑/să răĉeá sîngîili pă mine cîm̯ vedeám aşá//cîm̯ m-am̯ făcú la ietátea dă treiisprezèĉe anî.../tata-mare̊ al mieu̯/i̯o i̯erán ĉobán̯ la u̯ói̯li lui̯/strîngeá u̯ói̯li sátului̯//

ş-i̯-an̯ spus:"tátă-màre mer̯ şi i̯o la múnte"//

ĉe "să vorbés cu̯-antím buzeṭeánu/că̯ e stăpîn dă múnte/şî-i̯
15 spui̯ să te i̯a şî pă tine"//

da//i̯o n-ám̯ vorbí cu nea antím buzeṭîánu//cît în̯ dă pă lúnă/sau̯ dácă mă primésţe ĉobán//i̯o m-an duz̯ după uoi̯ la múnte/-am plecá la múnte cu u̯ói̯li/cu túrma dă uoi̯/cu tata-máre//

la múnte mi̯-a spus/"aurícă stai̯ şî tu ĉobán"/antím buzeṭeá-
20 nu//

"stau̯ nea antím"/nu l-am întrebá cît salári̯u am pă lúnă i̯ou//i̯el ştie/mi̯-a dat acólo/i̯o nu mă interesá salári̯u/numai̯ să mă primi̯áscă la u̯oi̯/să fiu şî i̯o lîngă u̯oi̯ ĉobán/m-i̯erá drag//şî m-a primí/ş-an̯ stat//ápăi̯ cît an̯ suferí du̯ámne̯//cu u̯opîncî încălţát/
25 fără sáricâ búnî/pererîni nij nu iezistá[ɛ]/ĉizme nu i̯erá atúncî/u̯opîncî//uopîncî erá//ş-am prinz̯ dra [k] gústu dă̆ u̯oi̯/ş-am̯ fuost [k] an̯ stat ánu̯-ăla/primu an/ş-al doi̯lea an am mers ĉobán la mînzări/dă mieic copîil/mînzărár//stăpînu mă i̯ubeá că̯ eran̯ cumin-

1. Arată spre magnetofon.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

te/şi istéţ/giuói/vedeá că erám atént ioú...//

ce "aurică-mvaţă-te să mulgî"//

"mă-mvăz néne giţă/da nu-m pot să mulg io bine-aşà"//

"mulge puţine şi bine"//

"bine nea giţâ"//

"şi te-mvest tu"//

s-a petrecú vara aşá/la mînzăr mînzărár//vorbeá nénea giţâ/ că eră stăpînu nóstru...mai u [k] aveá únu cóban vasile/mai aveá un cóban nélu/mai aveá un cóban sándu/mai aveá un cóban...costicâ.../

"mă co [k] aurică-i cel mai mic cobán/şi-i mai hos ca tos cobáni/dă [k] ce áre băeátu-òsta mă ?/istés cóban"//

io auzeám/şi mă fuduleám/mă mîndreán că mă iubéşte o [k] stăpînu//io nu aşteptán să mă trimeáţâ la treábâ//

"aurică ce vréni/şi-i pláce uóili/şt ásta éşe cobám bun"//

ieran copil dă páişpe an//mă mîndreám c-auzeám/...dă la stăpînu/nénea giţâ//

plecám pă miriş/c-am foz la cîmp cóban//şî mă furişám/ni pă pártea ailáltă dă miriş/ni pă pártea ailált//să nu íntre uóili-m porúmb//trecán dîm párte-m párte/dî areápa uóilor într-áilàlt//să nu le scăpăm îm porúmb//

[Acelaşi]

a luat úrsu porcî

într-o nuápte/era timpu frumuós/nij nu ne gîndeán să fie/nu eră vréme rea/vinisără dî sat î preşedíntili coperativi cu casiéru/şî ne-a făcú plata//an sta dă vórbă acólo la stînă/am băút o ţuicâ adúsă dă ei.../am mîncat.../şi fiecáre cóban a plecá la locu lui dă...să duármă acólo lîngă uóili lui/la stérpe/la miei/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la vâcîli stérpe/la mîzăr^{i} mîzărări//la ɥóra ûsprezèĉe jumáte ne strigă...un cop^{i}îl/^{i}erá la junicúţîli stérpe la vâc//

"măi nea auricâ/măi nea auricâ/vino cu laterna répede şî cu cîini/c-a luat úrsu p^{u}órcî"//

m-am îmf^{i}i^{u}orá/m-am înspăimîntá/nu puteán să mai merg/mi s-a-mūiá picúárli//me-a spus c-a lua t^{u}os pɥórcî//iau laterna/ş-o eau la fúgâ/şî fuj^{i}/nu mai puteán să merg dă iemɥóţi//^{i}erá picúárli mɥoi//alérg alérg alér/ş-a mers şi al t^{u}ovárâş al meu/mîzărár erá/miticâ/únu miticâ/ĉocănél[1]//

"hai şî tu miticâ/ai să mérĝem"//

ne-a-ngr^{u}ozít cînd a strigá c-a lua t^{u}os p^{u}órcî//am plecá cu laterna/ş-an kemá cîini/am flu^{i}erá cîini//ş-a mers cîini cu noi// sosîm la stînă/erá dăpárte la stînă/erá vo şápte súte dă métri// cîn an sosi la stînă/nea nicá bácu/preşedintili coperativi/şi c^{u}ornél/fráte cu bácu/^{i}erá cu făcliia făcúte la stíclă dă gaz/cu gaz [r] cu gaz^{u}/duápe dă cîrpă şî gaz//făclii/fácle//îm pădúre după urs c-a luat o purĉ^{e}á a lu nea pétre/ajut^{u}ór dă baĉ^{i}//an sosít acoló "hi mă úrsu !/ho mă úrsu !/hi mă úrsu !/ţin-te mă !/ prinde-l mă !/nu-l lăsá !/hai mă la el !/hai dú-te după el !"// p^{u}órcu guiţeá/şî merĝ^{e}á úrsu cu ^{i}el jo [k] to la válе/to la vále-m pădúre//pădúre dă brad deásă grozáv/întunéric...dă nu mai áre cum dă rău//la momén tad úrsu-a sta j^{u}oz/mînca dîm p^{u}orc...rupeá// an da piste purĉ^{e}á cu máţili ei tîrîş/prim frúnzâ/grohăneá la n^{u}oi/şî úrsu atúnĉ a plecát.../dă frica nuástrâ că ne-am apropiá cu făcliili.../şî^{î} cu laterna/şî cîini//

preşedintili coperati^{vi}/"ai s-o lon sus în sp^{h}inăre"/

ĉe să ma iei că erá vătămátî//cárne nu mai aveá/uáse//da n-a sosi la inimă/ia mai aveá inima normálă/ş-ia nu ^{i}erá muártâ//grohoneá la noi/făĉá groh gro^{h}/şî máţili pîm frúnză tîrîş în úrmă

1. Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşa//púlpili mîncáte/múşti pă spînáre şúnca mîncátâ.../dă urs//
"hai s-o lom la stînă"/zíse preşedíntili coperatívi//
nea nícă bácu zíce "la [k]/pîi ce să mai faşi cu ia ?//
"hai s-o lom"//
n-an luat-o//o a lăsát-o acólo//nij nu o a tăiát-o/nic.../a murít acólo//dimineáţà.../am muls úóili/vácili cu lápte/ş-am mers acólo/nea nícă/cu ornél/górgiţâ grósu/şî m-an dus şi iou//úrsu s-a rentórz la ia-năpói după ce-am plecá noi nuáptea/ş-a luat purce áua măi jos a tîrîít-o/a tîrîít-o mai jos.../a puz muormán dă lémne/ şi piátră/şi pămînt/cît a lucrá zéce úámîni o săptămînâ.../pă hói-tu-àla/a-mvălit//ieră ziua cîn ne-an dus//ş-el ereá acólo//s-a dus cîini la iel şî l-a lua la.../a plecát//

[Acelaşi]

lúójniţă

sap aîc im pămînt/fac o gruápă dă um métru îm maidán//stai să spun//d-um me [k] adícă lărgíme um metru/şî pă lungíme cîd vrei s-o fac/um métru jumáte/şi doi//aşá//şi dădăsúpt/aîca la cápăt/ îi fácem un [r] un gîrlíci//săpăm îm pămîn tot aşá/cam aşá lărgíme/şi lung cam dă vreo métru şi ceva/să n-áivă [k] să n-ájungă fúocu/flácărea la grátiia cu prúne//ş-acólo unde-am făcú póstamént-ùsta dî um métru pă únu jumátè...lărgímè/púnem o grátie dă lemn//dă nuiéle făcúte//nuiéle-mpletite//púnem acólo/púnem prúnli ...piste grátie/acoperim cu scíndură/púnen scíndur/şî pă úrmă... úor hîrtiie dî ásta gruásă/úor î...ceva să nu răspúnză [k] adícă zis...niş pluáia la iéle/să nu-i dea voie nij la fum să iásă afară //să stea fúmu pă iéle//şi fúmu ăla vine dă le cuáce/cu doguárea

1. Se adresează informatorului Stănică Aurel care vrea să intervină.
2. Gest: cca 30 de cm.
3. Termen sugerat de informatorul Stănică Aurel.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dă la f^{u}oc/ĩ făcem foc aiĉ iŋ gîrlicu-ăla mic/şi cu doguărea dă la...f^{u}oc/şi cu fumu-ăla vine dă le cuăĉe.../le...cum să spun io adică le fierbe [ɛ]/fierbe-ŋkis aşa/iele//ş^{i} după ĉe s-a făcu bine/s-a...s-a-ŋcreţit iele um pic/le l^{u}om d-acolo/le punem p-ăltă grătiie afară la suăre/le sorim bine/să usucă/ş-ăpăi le punen la ...^{u}o ladă/sau.../

ăŋca i dumitru
pătruzeşĉînĉ^{i} [de ani]

fînu

ē/"nevastă/astăz^{i} io mă dug dă dimineea [k] înĉeb la cuasă pă livez^{i}"//iéste înĉepútu lu [k] ie pă la ĉîşpe iúni^{i}e/înĉépen la grădin^{i}/la cuasă//"io am plecá la cuasă//la dóosprezèĉe...vi^{i} cu mîncáre la míne/iară mai pă seară pă la ^{u}óra pátru la fel/cî io stau tuată ziua acólo şi c^{u}osésc"//

deĉ^{i} ástăz^{i} an terminá dă cuasâ/míiňè mérĝim amînd^{u}ói/l-întuárĉem.../îl siripím/că víne brázde făcút/dûpă ĉe l-aŋ cosít// îl sirip^{i}im/şi...ĩ júru lu dóospe/únu/cînd ie căldúra mai táre/ daca s-a uscát/nĉépen şî-l adunăm//l-adunăm/îl făĉem porcuaie.../ cun să spúnẽ/aşá să spúne la n^{u}oi/dup-áea báte um prepeleác...îm pămínt [...]//şi pui acólo lîŋgă c [k]ĩ júru prepeleácului/pui nişte crăĉ/ca să nũ stea pă [k] fînu direc pă pămînt/că iel trágẽ/ asúdă/şi-nĉépen să púnem...ruátă pă lîŋgă iel/pă prepeleá^{c}/pînă-l făĉem [k] pînă-m vîrf//nu s-a ajúnz/mai bátem únu/făĉẽ şî p-ăla// îl lăsăm îm prepeleác ĉel puţín o săpt [k] dóuo săptămîn trei// pînă să cuăĉe el bine/ş s-aşeáză//dup-áia mă duc cu căruţa/l-încárc îŋ căruţă/tot cu nevásta/l-aduc acás/ş-acás îl fac pî o prăjínă.../c^{u}op^{i}ită//sau daca nu îl [k] am p^{u}od/aŋ grajd^{i} máre şi/îl bag direct îm p^{u}ódu grájdului//àşá/după ĉe-an terminá cu fînu/p-o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

periuádă d-o lúnă şi jumătáte sau dóuo/să fácə ᵘotáva//la fel// mă duc o cᵘosésc.../î ziua ailántă ᵘo siripím/dácă ⁱe timpu frumᵘós/ᵘo adunăm o fácen tuot pă prepeléc[1]/la fel ca şî cu fînu//şi iarnă apăi încépem să dăm la víte dîn iel//

[Cum pregăteşti căruţa ca să cari fînul ?]

io trac cărúţa p-um puod frumuóz lîngă...prepeleácu dă fîn/ strig dîn iel/pui pă fúndu cărúţi/îm pui prăjína...pă jumătáţea cărúţi ca să mă ᵘoriⁱentéz după ia...cum să-l încárc/da/pă pământ/ şi...iou mă sui pă cărúţă/nevásta în dă...dû pă prepeleác//iou îl fac cᵘóltur[i] şi î fáţă/şi î spáte//şi cáut să mă lungés cu iel şi în spáte/şi î fáţă/ca să pun [k] să pot púne mai mult/cîd mai mult...fîn//şî-l calc încᵘontínu/dă cólo pînă cólo pă cărúţă// ş-ápăi i/după ce-am terminá dă-ncărcá cărúţa/în dă nevásta prăjína/ᵘo iau suz d-acólo du pă cărúţă/ia fa [k] trécə-m fáţă cărúţi/ io am un lanţ...cáre leg...prăjína dă cápăt cu ia/şi p-úrmă ioᵘ mă las pă ea/şi ia vini î spáte/şi...în dă lánţu dă la spáte/leg prăjína/după áea mă dau şî io juos//ă...îi fac o tăbîrcéală.../ca să-l strînc cîd mai bine/că daca plec cu iel pă drum/să lásă/ fúge//

[Cum îi faci tăbîrceala ?]

pui u lanţ dă cápu prăjíni/l-okésc/şi cu alt [k] cu-álte prăjínă dă la spáte/ă...o pui cu cápu...în cápu fînului [k] î fîn cᵘólo/şî dau lánţu pă după ia/şi sus cîrligu la prăjína díncolo/ ş-ápăi únu s-apásă pă prăjínă/şi iou trag dă lanţ/şi-ⁱ pui cîrligu/pînă să strînge bine...în cărúţă//

[Acelaşi]

---

1. Îi sugerează informatorul Stănică Aurel.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dîm bătrîn[i]

îm povestea máma mea/că...tot aşá cîn avea vácă cu lápte/i lăsá [k] dă múlte [u]or[i] mulgá z[e]er dă la ga//iera láptili v[i]érde// ş-a păţit şi mama mea/aşá a fos stricátă//[i]eră femei să ducă dăspuiátă/n[e]enorocîtili pă úrmili vácîlor.../ş[i] le...le dăscîntá ĉ-o f[h]i ştiu să zicî dîn gură/nu ştū [!] /că n-am p[u]omenit î/noi nu ...[!] //am auzi şi noi ĉi [k] dîm bătrîn[i]/da noi nu ştim...aşá ĉev[a]// [...]

dā/ĉe [i]e únili cárē a păţit.../cîtevá femei/cáre-i losése lápteli.../dă nă mai avea dăluóc/şi...a găsit un uom/şi i-a dăscîntá dă.../m povestea şi mi[i]e áltă femi[e]//ş-apăi ā [k] la femei-àea cáre i-a stricá váca/s-a-nt[u]órs [r] s-a [k] ĉe i-a dăscîntá l-a ei/s-a-ntórs p-a i[i]ei//şi i-a spus [u]ómu-àla/[i]erá un om dă la secări[i]e[1]/

zîĉe: "váca dūmneatá îj revine" ĉe/"da la femii-àsta cáre... ţ-a stricát-o" zîĉe/"ai s-o-aúiz[i]...că să vaiţă" zîĉe/"că nu mai áre ĉe fáĉe cu láptili/că "z[i]ĉe "láptili iii cun l-o múlge/fáĉe vierm[i]"//

ş-aşá a f[u]ost//c-a auzit...femea//a muri femei-àea acúma//ş-a şî vîndú váca/avea [u]o vácă/nu [k] ĉe-i didiá/ĉe ştiiá/că erá cum e péştili/cu [i]e múntili/grăsă/înţale[g] ?//şî lua láptili la [r] la ...váĉili la femei-ailánte/ş[i]...puneá l-a [i]ei//da//nu ştu cum o f[h]i avú coráş/ĉ-o fhi ştiú/duámne drăguţule/da...múlte s-a [k] a mai ştiú dîm bătrîn[i] d-ăştea//

mai erá [k] a[ɛ]veam io ũ [!] [k] cáre-an trăi cu el erá ĉobán//şist [k] şi spuniá al drăcúlui că [!]/că daca-nfhige cuţitu-ntr-un copác/şî zîĉe trei vuórbe/ă dacă [i]e va [k] acólo v[e]éde

1. Secăria- o comună în apropiere.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

un cîr dă v^{y}íte/ș$^{\hat{i}}_{\uparrow}$ dacă le véde ă...ie cu lápte/cúrĝe [r] cúrĝe lápte dîn copác cîm bágă cuțitu-òla/î cîn zíĉe iel treĭ v^{u}órbe/ dacă ie stiérpe/cúrĝe sînĝe dîn copác//ș$^{\hat{i}}$ l-întrebán/c-aveám uói-l$^{i}_{\uparrow}$/știĭ...aveám uoĭ cîn stideán cu ^{i}el//cînd ierá iel dă viniá acásă dă la [ɛ] ĉobăniie/stețeá uóili tuátă ziua/ĉe le dăscîntá/că nu să m^{i}işcá dă pă lîngă grădínă/duar didiá ruátă pă lîngră grădínă/ști ?//cîn nu erá él acásă.../vez$^{i}_{\uparrow}$ [ɛ] să ducá/zcaĭ că ie nebúne/ca gl^{u}ónțu/cîn^{d}...intrám în cásă și maĭ mă uitán dă iele/ ajungá d-acólo/túmă aiĉa îm [r] îm plaĭ la...înspre șotrîli/ști că st$^{\hat{i}}_{\uparrow}$ eam acó^{l}o dă vale//àlergám dúpă iele/tot izlázu...înțelég/ aveám un necáz/

și-i ziĉán/"spúne găsi-te-ar dráĉi"zi/"spúne-m" zic "ĉe [r] ĉe le zi$^{j}_{\uparrow}$ dă [r] dă stă cînd ^{i}eș$^{i}_{\uparrow}$ tu aĉí ?/și cîn nu ieș$^{i}_{\uparrow}$ tu" zi/ "să dúĉe nebúne ?//ĉe áre ?" zic/"ĉe le ști dă le fác$^{i}_{\uparrow}$?"//

ziĉe "ásta nu tre să știĭ tu"//

da n-a vrut/an trăi^{t}...upt an$^{i}_{\uparrow}$/^{u}opt an$^{i}_{\uparrow}$ an trăi cu el/da n-a vru să-n spúie//

gîlcă maria
pátruzăș$^{\hat{i}}$ șase [de ani]

ám păți múlte cu ^{u}ómu-òla

ierám bucătăr^{e}ásă la...aiĉa la valea niágră.../cîn l-an cunoscút eo pă ^{i}el/lu [ɛ]cram acólo/ș$^{\hat{i}}_{\uparrow}$ iel s-a liberá ș-a venít acólo/an vorbí vo...dóuo treĭ lun$^{i}_{\uparrow}$ an vorbi^{t} cu el//ș$^{\hat{i}}_{\uparrow}$ ne-an luad/ an făcú log^{u}ón^{d}-an făcú cu [ɛ] io n-am apúcá să fa núntă cu el// ș$^{i}_{\uparrow}$ io aveám fáta/ști ?/cu primu bărbát/ș$^{\hat{i}}_{\uparrow}$ mi-a bătút-o/i-a zmuls păru dîn cap/a vru s-o ^{u}omuáre/că s-o-ngruápe-m márĝinea păduri/î spúneá fáta/st$^{\hat{i}}$teá fuĝită...d-acásă//ș-io erám [k] îm făcúsen casa acólo pă pămîntu mieu/^{c}-acólu-am avú luócu//ș$^{\hat{i}}_{\uparrow}$ am suferít ...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la bătăi ș-io și cu opilu/ș-mi fugea fata din casă ș-.../și el dă cîte uori vinia...înțălegi/mă bătea ș-pă mine/ș-pă fată/cîn vinia dă la.../cî știtea dă multe uori [k] că iarna stitia acasă ...//bani nu-n didea/io trebea să mă căznies să...mă duc cu tîrna cu frucțe în cîmpina să trăiesc//bani ceva/îi ținia/și-i ducea la mă-sa//io stitean cu iel așa duar...ca să sufer...amaru//ș-m-an dâspărțit/an divorțat/io am băgă divuors/ca să scab dă el/aveam mărturi cum...mă bătuse.../mă bătea și mă udă cu apă/mă lăsă muartă//ce-am pățit io !/și gată fata/avean fata...//io an fuos plecădă d-acas/ș-a bătut-o/și i zmulsese păru din cap/a [k] ș-aveam... uite-așa cît podu palmi-i zmulsese/rămăsese kală aica/în cap// ș-în doo locuri așa cît pui diești//cînd am pieptănă cop-ilu/și ...[1] să-n trimiez la școală/ș-cîn am văzut-o kală în cap/cu păru zmulz din cap/mi-a veni rău să mor apruape//cînd a vinit ie[1] dă la lucru

i-ă zi"/"bine mă nenorocitule" zig/"daca n-a fos făcută dă tine" zic/"așa să bate un copil ?" zic/"dî ce i-ai zmuls tu păru la copilu-osta din cap ?//dacă mă duk io" zi "s te cau la lege" zic/"ce spui tu ? ce zișt tu că...că pățeșt ?"//

și [ɛ]era fata lîn [r] lîngă mine-șa//ș-a pus [ɛ]an dat-o capu-așa îm puala mea//ș-pește mîinili mele-așa a-ncepu să-i care-n cap/ca că s-o omuare/bareș să știe dî ce să ducem-m puști-rie//ș-a sărit o vecină carę-o aveam acolo-șa/înțălej ?.../cî m-a lua la bătaie ș pă mine/ș-pă fată//și m-a judecat/apăi s-a judecat [k] a bătut-o ș-p-aea//a bătut-o/ș-apăi s-a judecă cu iel//ce-am pățit io cu omu-ăla !.../duamne n-a pățit niam dă nian dă femie cred/ce-an suferit io//ș-apei fata/nu mai stitea//cînd î știe că nu sînt io acasă/n-a mai sta cu iel în casă//steteă la mama mea fugită//

1. Subiectul oftează.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

că ļel spuneá aícêa/"cînd oļ prínde-o..."/

apăļ cînd a...maļ bătút-o şi o bătęá/şţ nu era[m] ļo acásă/şi-ļ spuneá că daca-n spúne mi^e/o [k] să dúče şi ^o-ngruápă [k] îļ fáče ^o gruápă/şî ^o-ngruápă-m márgineа pădúri/şţ daca-ntréb ļo dă ļā/în spúne c-a plecát î şu^otri^li/şi n-a maļ venít //aşá mințeá copílu//şţ fata-n spuneá mie/păļ ce ^erá dă...^erá dă vrọ ^òb noo anţ/^erá fatą/^erá măricícă//cîm m-an dăspărţit ļo dăfinitív dă ļel/aveá fáta...úşpe anţ jumátę//

ám păţí múlte cu ^ómu-òla/pfáļ de cápu mieu !//cret că n-a maļ păţí nimineа//^erá un om [ɛ]stricá/că l-a bătú şţ pă tá-sọ// cîn[ɛ]erá [k] să dúčęá cu ĉobăníļa luor şţ /îl blestemá tá-su/în-ĝenuká pă kátră/şî-l blestemá că să n^ojeáscă s-adáuĝe/cîn o... cîn o nuoji l^émníli şi pļetríli//şţ cîn o-mpinĝe ļel cu mína// aşá-l blestemá/tá-su/ţ-erá fricá să-l aúzţ//

şi zicęá nevástţ-sa că.../mă-sa/că "nu-l maļ blestemá măļ gíţă mă" zíče/"că e...ļe copḥílu nóstru"//

"nu nevástă/fút-ăļ î suáre pă mă-sa"/če "daca l-am făcúd máre" zíče/"să rîdíče mína" zíče/"să dļa-m míne" zíče//"atús să nojļáscă/s-adáuĝe cîn [r] cîn o nojí l^émnli şi pļétrílí.../şţ cîn l-oļ împínĝe ļo cu mína"//

[Aceeaşi]

708. TRĂISTENI [ALR I 764]

(comuna Valea-Doftanei, jud. Prahova)

Culegere: 1970; MC, BM, VN, RP; transcriere: VN

cu ļóili

mă dučám cu ļóili/şţ stiteám cu ļéle/mă uitán cum míncă pă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

poiánă//siára vineán cu ielę-acás/le mulgeám cîn [k] primăvàra cînd ieră cū...lápte//umblán cu-oile ca și ũ uom//c-așá ieram învățáți nu/ce ieră sî făcem//ieram copii mulz la părinți/carę-ar fi fost únu doi/trăiá mai bine/care ieram șapte ob/noo/trebuiá să munčim/să putén să trăiim//mulgám uóile/dornán cu iele pă poiánă p-acólo/pă múnte/nu pă múnte sus/p-àiiș pă la...mai s [k] dăpárte dă sat/puate ie la dooj dă kilométri//durná-n cîtę-o márgině dă pădure/ne făcán cîtę-o șátră și dormeám cu uóilę-acólo//

[Și cîini cu noi.][1]

și cîni/aveán cîni cu noi//

[Șatra cine o făcea ?]

nói uo făceám//

[Cum ?]

cum ?!/bătęám par [k] furc îm pămînt/tăiám tîrșár/crăj dă tîrșár/ș-o-nvăleán cu frũnză/și făcám fuoc supt ia acólo/și noi dormám...supt ia acólo-șà pă lîngă fuoc//uóilę-aveá țarc/uobór așá la uoi//și le mulgám/le...făcám acólo/ná ! videám dă iele/če ieră să făcem//așá trăiá lúmea-năiinte//ca acú ! cophiii-m fașă/ corcuonit și...tod bolnáv iéste ș-acúm//

[Dar brînză ai făcut ?]

brînză ?...dă burduf n-am făcút/făcám brînză d-ástalàntă/cum să nu fac//

[Cum se face brînza ?]

cun să fače ?/pui láptili s să-ncălzeáscă um pic/da să nu hiie-nfhierbîntát/și-i dai kag/dacă ai práfur kag/da atúnča ieră și práfur/nu știu-acú uo mai hi !//și îi dedeám kag și-l strîngám/p-órmă-l puneám iar să-ncălzeáscă/-l strîngeám/și...făčeám brînza//cașcaval făcám/l-opărim/îl púnen la acriálă/búnă

1. Intervenția aparține unei vecine, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ziua [1]/îl punem î nițel să să doskáscă/dă...dimineața și pînă seara cînd ie cald/și să-năcrească iel um pic/și p-órmă-l tăiam feli î apă fiartă/și-l mesticám bine/și...l frămîntám gine așá cum vidéam noi că úmblă/și-l punéam la tipár//făcám caşcavéa// [...]

[Dar cu lîna ce făceați ?]

tundéam góili/o spălám/și...o ducán la mașină/nu mai veniți înșcuá mámă ![2]/și după ce vinéan cu ia dă la mașină/o...torcéan/ sau o-ndrugám/da/îndrugám/cu drúga//

máică-mea o torcéa/ia ieră na ! mai máre/mai bătrînă/o torcéá și io ŏ-ndrugám/că ierám copíl//și după ce-o-ndrugám.../făcám dimii d-ástea/zek/pantalón...făcéá atúnc/dă róki/dă plăpăm/ așá făcéam//

pópa frusína
șáizeșișàpte dă an

am păți dăstúle

[...] iárna lă go grădínă acólo/túmnai mai sus//s-a venid lúpu la goi și ni le-a-mpărțit în tuáte părțîli/și io țîpám după iel p-acólo pîn grădínă [!] și ierám afár dîn sat//și am pățit dăstúle și cu góili//dup-áia cînd umblám cu iéle pă izláz așá/ tot așá a venit lúpu/a intrát î goi/mi-a luat miélu/s-a băgád la pădúre/io...ce ieră să-i mai fac/țîpám și io după iel//s-atîta tot//

godátă mi-a venít úrsu la vac/stitean cu váčili-m pădúre/uite ierám cu fem [ɛ] femeia ásta[3]/ierám tod godátă p-acólo/și...dornám într-um bordei amîndóo acólo/și nuáptea auzím o [k] váčili orăcăiin[d]//și če să făcem și noi/dóo féte acólo-șà/doi copíi

1. Răspunde la salut unei fetițe care intră în cameră.
2. Se adresează fetiței care face zgomot în timpul înregistrării.
3. Arată spre o vecină care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pr^u oşt^i acólo [!]/nu ştiiám//neˌ-anˌ luat tăcún^i/ş-am alergá^d după urs/după vaj/váčile după urs/úrsu fugá/noi după iéle/noi alergám după vaˆ să le-ntuárcem îndărăt [!]//ş-aşá am păţit//am păţi dăstúle//

[Aceeaşi]

mămăliguţa

pui ápă-n ˆaón/ş faş fog bun/şi pui sárˌe-acólo ápă/şi presăr^i niţél mălái să-l vez cînd o hérbe/că iel hérbe şî-i presăr^i niţél mălái dasúpra ápii/ş^i f^h iérbe gíne ápà/baˆ mălăiáş/^u o mai laj niţ^i^é^l/baˆ făcăl^i^éţu ia acólo/ş-o mai laş să hárbă niţél/ p-órm-o iei ş-o méstij bíne/ş-o méstiˆ//pînă să ea ea du pă ˆaón/ să áibă f^u og bun//aşá să fáče mămăliguţa//ş-o pui pă...un fundulét/pă...cum o púnem noi pă másă [!]//aşá ie//

[Din mălai mai făceaţi şi altceva ?]

mái făˆám//c^u ócă-n f^u oc//

[Cum era aia ?]

cum ierá áea ?/înherbîntám ápă-n tuˆ/ş-o puneám û/presărá [k]puneám mălái-acólo-n tuş/sáre/ş-o făˆám/şi la lúcru făˆám aşá/ pă unde lucrám//făˆám c^u ócă//nu mînˌcám m^i ércurea ş^i vinerea cu dúlče/fēri-te-ar dumnezéu/da niş p^u óstu crăcúnului/sau al pástelui/nu mînˌcám cu dúlče/nu să iezistá//ş făˆám c^u ócă şi mînˌcám//

[Cum se făcea ?]

n-o herg ápa/^u o faj mai călíie ápa/mai nehártă/şi baˆ mălái acólo/ş-amésti ˆî ia/amésti/amésti/să fáče cócă/o mai lăsám/ p-órmă dedeám ˆenúşa dîn vátră dă cólo alátur^i/dac-avea piátră avea/dacă nu puneám neşte f^u oi dă ˆevá acólo/ş^i turnám acólo cu túˆu şi/dă múltę ^u or^i înval [k] puneám şi túˆur^i/şi făˆám f^u oc pă iel acólo// ş făˆám c^u ócă//da//ierá búnă/sígur că ierá búnă/

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lucréz cu bóii la pădúre

ioụ...sîn de meseríie cărăúș/cu bóii//lucréz cu bóii la pădú-
re/scot buștén//

cum să scuáte bușténi/avém î o tînjálă/o tînjálă care prin [ɛ]o príndem în jug/víne prínsă cólo în jug/printr-un cui/gros/ca să nu să strîmbe/la cápu din úrmă/la cápu de jos avém o cîrcéie/așá îi spúnem noi/cîrcéie//cu doi sau trei pátru craci/și-n fiecáre crac la cîrcéie/avén cîte-o pánă//pánă dă fier//cîrcéia tód dă fier/și...cu fiecáre pánă/príndem cîte-um buștean/dacă sînt bușténi mai mărúnți/mai supțíri/príndem mai mulți/dói trei pátru/sau kar și mai mulți//dacă buștéanu éste gros/príndem númai únu síngur//

cum pregătím buștéanu/acúma//am ajúnz la buștéan//ne dúcem cū bóii la buștéan/oprím bóii/mai la o párte/teșím sau șprontuiím buștéanu...ca să...víie olărít așá la cap/ca să nu s-agățe//pîn rădăcîni/pîn tulpíni/bá să-nfíge îm pămînt/și nu-l mai pụate lụa bóii/dacă éste buștéanu máre/și pentru ásta să teșéște/să șprontuiéște//ori teșit ori șprontuiít tot úna éste//āșa//

după ce l-am pregătít în félu ásta/întuárcem bóii/cu fáța dăvále și cu [k] ca să víină tînjála/cuada tînjéli să víină la buștéan //bátem pána cu topóru sau cu cocánu/și p-órmă plecăm la vále// pă drum/pă drum//

āșá//pă drum să mai întîmplă necázuri că ba mai iése pána/sau izbéște-ntr-o tulpínă/să-ntîmplă dă să rúpe și jūgu/rămíi fără jug îm pădúre/trébui să plej după áltu/trébūie să ai jug dă rezérvă/la pădúre acólo-ntodaúna/că nu pos să știi cē să-ntîmplă îm

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pădúre/āṣą//cînd aṇ sosit cu ɟel în rámpă/saɥ la tasón/desprindém/adícă scɥátem pána/dăm bóɟi la o párte/și p-órmă voltăm buștęánu/l dăm dă cɥástă//acólo ɟę după...cázurɨ/nu peste tot să dă dă cɥástă/pentru că...să pɥátē tráĝe buștęánu direg la șoșeá/și ɟéste terén bun/nu maɟ ɟę nevóɟe să-l voltézɨ/să-l daɟ dă cɥástă/da unde ɟéste cɥástă/dă nu pos să te baĝ cu bóɟi/trébuɟę să-ɟ daɟ drúmu/trébuɟe să-l...corhănéștɨ/própɟu-zis//

[Cum se corhănește ?]

unde ɟéste pántă pręa rɨ̂épede/unde nu să pɥáte băgá bóɟi cu buștęánu după ɟeɟ/pentru că pɥáte să-ɟ ɥomɥáre/ɟe cɥásta pręa... répede//cînd am ajúṇs în măɟdán/desprindem/adícă scɥátem pána/dăm bóɟi la o párte/și p-órmă-ɟ púnem un terléc/așá să spúne...aɟíj la noɟ la pădúre/ș ĉe ɟéste acésta terléc: ᵘo bucátă de...crácă/ maɟ grɥásă așá/cam îṇ júru la...între cînĉ zéĉe ĉentimétri/ᵘo púnem sup cápu buștęánuluɟ/și pă úrmă tráĝem cu sapína buștęánu dă víne pă crácă//alúnecă pă crácă/înaɟínte/pînă cînd scápă dă să dúĉe dă cɥástă//așá/așá să corhănéște buștęánu//

[Și pe urmă ce se mai ŕace cu buștеanul ?]

dacă...după corhănire nu a ajúnz buștęánu la destinátɨiɟe/în rámpă/saɥ în tasón/unde...după caz/trebuɟésc prinșɨ ɟară [r] ɟáră cu bóɟi/āșá/și dușɨ ɟáră...bușténi pînă la destinátɨiɟe//

[Cum se taie buștenii ?]

să fasoṇęáză cu drújba aɟíj la noɟ//să...púne cręástă la copác...îm pártęa.../să táɟe cu drújba dóo tăɟetúrɨ/îm pártęa unde vręa să dęa árborle/copácu//dóo tăɟetúrɨ cam la...șápte op ĉentimétri úna dă álta/la rădăĉînă jᵘos//și scɥáte caftálɥ-àla d-acólo/dintre tăɟetúrɨ-estęa/l scɥáte//ca să áɟbă copácu...cădére știɨ ?/să trágă-m pártę-àęa unde...unde l-ā tăɟát//după ĉę-a scos caftálɥ-ăla/p-órmă táɟe-m pártęa opúsă/îm pártęa dîn spáte/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi táie pînă cáde copácu j^os//

bîrsán de vasile
patruzeşápte dă an

l-a prins buşteánu

un î cărăúş/nú cărăúş particulár ĉi cărăúş própiu d-al intreprínderi/a foz la bóii intreprínderi//s-a dus îm pădúre/ tod aşá a prins dă buşteán/şi a prins dói buşténi/că s-agáţă únu în cîrĉéie/şi áltu în nádă/iéstę-o [k] a dóua cîrĉéie/cu doi sau cu trei craĉ/cu cáre agăţăm buşteánu únu d-áltu/în úrmă ştiţi ?// şi...a agăţád doi buşténi//a fost terén cam répede/şi crăĉi p-acólo ca-m pădúre/crăĉi múlte/şi dac-a fost pánta cam répede/buşteánu dîn úrmă s-a repezit/ [r] s-a repezit/a alunecát prea táre şi...s-a repezit î după boi//ĉetăţeánu/cărăúşu a fos pă pártea dă dé la válе/pă pártea dă ĉea/pentru că pă pártea dă ĉea să mînă bóii//númai pă pártea dă ĉea să mînă bóii/şi deĉi trebuiá să fiie pă pártea dă ĉea/pă dé la válе/şi...buşteánu cînd ā [k] s-a repezit/a ieşid dă cólo dîn nádă/şi s-a dus peste...căráuş//iel a [ɛ] a dat să fúgă/ş s-a-mpiedicát în crăĉi/şi...a căzút j^os//a căzúd dar...tot î a fugît/tot a vrut să fúgă aşá cum a putút iel să fúgă/a dat să fúgă să scápe dă buşteán/pentru că vedeá că să dúĉe buşteánu peste iel//şi l-a prins buşteánu peste alt buşteán mai supţire//tógmai cînd a vrut iel să sără peste buşteánu-ăla supţire/acólo l-a prins buşteánu//şi l-a strivit//

[Acelaşi]

cînd ierám noi la pădúre

ne duĉán la lúcru/c-aşá ieră atúnĉeā/nu ieră ca acú cu ser-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vîcur//atúnca ierá şi fétili şi băieţi şi...uámen la pădúre// la corhănit lémne//ne ducám acólo/alcevá...întîi cérgă făcéam/ca s-avém unde dormí seára//şi tăiám prăjín/ne ducám/uámeni/bărbáţi tăiáu prăjín/noi ne ducám şi cărám/şi le-aşezám că să viie cápe-
5 ţe-n cápete aşá/şi le-nveleám/puneám scíndură/puneán lémne/şi-m milj óc ierá loc dă intrát/atíta lăsám în fáţă/dă intrám ca o uşuliţă/mai mic-aşá/cît încápe ómu//şi-năuntru-acólo/făcám fócu j os/şi aveám cújbă/făcám mămăligúţă acólo pă cújbă/puneám cáun-nu-acólo şi...aveám ţăcălii/dă ţineám caónu ca să nu vină ruátă/
10 ca să putém mesticá mămăligúţa//şi băgám ţăcăliile la amîndóo urékili caónúlui/ţineám cu picóru/cu míinili mesticám mămăligúţa/ şi o puneám pă şervéte/că acólo nu ierá másă [!]//aveán şervéte d-acásă/puneám pă şervéte/şi fiecáre mîncám/făcám mîncáre în crátiţă/trăgám jar la...ruáta fóculuí ca să...fácem mîncáre/car-
15 tóf/ce-aveá ómu d-acásă//óóo prăjíte/ce-aveám d-acásă s făcem// şi aşterneám féligă pă patur ca să dormím seára/ă...zburătuáre/ba cétină dă brad/la...capătíi cíne-aveá traista cu mălái/puneá traista cu mălái/da cíne nū.../aveá fiecáre traistă/da mai aveá óóo băgate-m mălái acólo/c-aşá ierá atúnc/şi puneá cît-o blánă/şi
20 p-órmă puneá féligă/pă blánă/ca să nu fiie blána guálă//cu háinili ne-nveleám/ca să nu ne fiie frig/ş-aşá făcám atúnc cînd ierám noi la pădúre//

bîrsán valériia
pàtruzéc şi cînc [de ani]

25 ## víne bîzdîgániili

[...]bă/cînd am fost odátă-n şes/dă ierá tăticu după cîrlán/ am dormít nuaptea acólo-şà ş-a venít o négură ş-o pluáie réce/ ş-a venít úrsu/şi ne-a speriiát cîrláni/s-a dus o miie dă an

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi noi după ei [!] că nu-i mai putem prinde//ş-a trebuit să-i adunăm cu tăcúni/că n-aveam lumină/şi făcăm aşá ca să să spérie dihánia să fúgă/să putém aduná cîrláni/să-i adúcem înapói//şi la stînă dacă să brodéşte dă ie...d^uorm^i în stînă/dacă nu/dorm^i la aripă cū...părintili acólo-şà lîngă noi/víne bîzdâgániili/lup^i sau ^ursu/fúge/faj gălăgíie/faş f^ocu/mai fúge/cînd ie/símte-a vréme re/urît/ápăi...năpustéşte/faj gúră/stai îm picúare tuátă nuáptea/plătéj^i búlzu/care-l mănînc^i/c-aiminterea n-ai ce să fac^i/aşá-i la múnte//

[A venit şi lupul ?]

a venít/víne [...]kar într-o iárnă ieram în î...în cînzeşidói/ieram cu nóili în vîrfu negráşului[1]/şi ieră dumínica/an da la noi dimineáta/şi ieră no sútă pátruzeşişàse dă noi//şi le-am da mîncáre/le-am mpărţit pă stórişte péle dă fîn/ieră iárnă//ş-am împărţit nóili din [k] fínu/şi cînd m-am dus să mătur în strúngă la noi/mă strígă um băiát/

zíce "sai c-a intrád lúpi noi"/ieră tréişpe lup^i//ce ieră să fac ? să scoz lúpi/sau să iau nóili dă la úrmă să le bag în strúngă ?//an luat ş^i io sápa ş^i m-am mînát/ş^i furcóiu-m mînă/şi m-an dus ş-an da după noi dă vále/ş-un lup mergá ca măgáru pîntre noi/da n-á puz gúra//ş^i p-órmă pîn-am băgat nóili-n strúngă/şi-n strúngă n-á intrá^t//ş^i l-an lua [r] l-an luat cu cîini/şi l-an dat afáră//ş-am înkis nóili/ş-apăi an tre [ɛ]an trecút/am ieşit într-o múke sus/şi-m múk-àeā ieşá pă şir aşá distánţă dă doi métri/că ei nu merg î toz grămádă/ie-n şir/î...únu dup-áltu //ş-acólo-şà s-a kitit după múke ş^i cîini după ei/ş-a şi-nhaţát un cîine/^imediad l-ā...l-a mînca^t//cînd am sosit noi la ei acólo...peticile-a mai rămás//ie periculóş^i/ieste...spăimîntóş^i/tē înfiuárā dă...cînd vez^i urekile-aşá ţîntă ş^i cu gúra căscátă te [r] te...//

1. Nume topic: munte lîngă sat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Dar porci vin ?]

p^u^orc-eia mai pă dăvále/mai pîn arătur^i^/pîn fîneţur^i^/ăia mai vin//i-an şi văzút/

[Cum ?]

bine//cînd primăvàra/vára n timpū fînului ăşá/unde simte mai dăpárte/într-o tuámnă m-an duz după buréţ^i^/cu bărbátu-^meu^//ş-auuzim pîrîin părîind/

"mă ! nică" zic "o fi úrsu"

zîce "nu ie"/sce "áre să hiie vō scruáfă cu purcéi"//cînd ierá scruáfa cu trei [k] cu pátru purcéi//

ce ierá să fac ?/să mă sui în tîrşár sau să zvîrlu după iei ? //m-an suiit într-un tîrşár//ş-a trecút în...în drúmu lor/şi p-órmă m-am dad jos/şi mi-am văz dă treábă/m-am dus după buréţ^i^ înaiinte/

aurica comărnicánu
treişáse dă an^i^

brînza

adun láptili într-un vas mai máre/şi l-încălzéşte um pic/îi dă kag/îl strînge/îl púne cáşu la teasc/şi-l lásă să dospiáscă/ s^î^ să-năcreáscă um pic/şi-l dă-n trecút/ş^i^ după ce-l dă-n trecút/ îl bágă la maşínă/şi-l îdă în meşínă/şī-i dă sáre bine/ş-o frămîntă/şi p-órmă-l îndeásă în...băşică/îm burduf//ş-ásta să spúne brînză//iară caşcavélli să fáce áltfel//caşcavélli cînd î púne cáşu la dospit/îl lásă mai puţin//şī-l în [k] uopăréşte în [ɛ]ăl taie fălii aşá/bágă o bucăţică mică şi/în...ápă călîie aşá/că dac-o fierbe rău/să [k] iése caşcaveáua mai tăioáse/dac-ăl [k] ie cáşu um pig mai dospit şi ápa mai călîie aşá/nu kar fierbinte/iése cáşu mai cu grăsime mai múltă ie[1]//şi-l táie cáşu fălii/şi-l

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bágă-n ápă/şi-l aduce ruátă acólo-şà cu-o lingură dă lemn/şi-l méstică/şi púne ş-um pig dă sáre/ca să să sáre um pic caşcaveáua/şi p-órmă iel să strînge/ş-o púne-n tipár//şi după çe-o púne-n tipár/s-a răcit caşcaveáua/o-nţápă ş-o bágă la sáre/ş-o sáră cît îi pláce dă sărátă/ş-o súie la fum//şi ai un caşcaval...foárte bun//iar î după çe a-nkegát ş-a scos cáşu-n sus/zăru-l fiérbe şi scuáte úrda//úrda o [k] după çe-l fiérbe/dă-n fiert/púne um pig dă zăr ácru/şi s-alége un fel dă ji [k] lápte grâos/jintiţă// ş-áia o dăm în fiert şi fácem úrdă//îl púnem la tăgîrcói şi fácem úrdă//dacă ie dă uoi/spúne că ie úrdă dă uoi/dacă ie cu lápte dă vácă/ie úrdă dă vácă/şi aşá să fáce la noi la múnte//

[Aceeaşi]

mă ducán la mătrăguna

mă ducán la mătrăguna[1]/cu [r] cu doi băiéţi ai tánti caterini/şi ierá cîn [r] cînd mergám pe-a [k] mergînd an luát-o p-um plai la mal/ai [ɛ] a ieşit o çeátă dă pâorj mistréţi înăintea nuástră//şi noi [r] noi am fugît înapói devále/şi pâórci a luát-o p-o vîlçeá la mal înapói// [...]

[Veveriţă ai văzut ?]

cînd mă ducám [r] mă ducám cu [r] cu iulica tánti siliki la î...la fragî/noi în...în drum am întîlnit [r] am întîlnit o veveriţă/véveriţa s-a suiit într-un copác/noi am alergát după ia s-o prindem/dădeám cu bolovân ca să cádă jos s-o prindem/şi n-am putút/am [r] am alergát-o mult/şi n-am prins-o/ş-am plecát mai dăpárte//

milu ge pável
zâéce [ani]

1. Sat învecinat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

709. MÎNECIU-PĂMÎNTENI

(com. Mîneciu, jud. Prahova)

Culegere: 1970; CB, MC, MM; transcriere: VN

a murit pă cîmpu ardéli p-ăiîc

nę-an duz la únu pop/...de făcęám acólo sfértur/...sfértur/ métrę/ș-acólo ăerá mărcătúra/că nu-ă kar ála pă rînd/mărcătúra/ unde găsęăi marcát/tăiáă...//a tăiát únu cînę-o hi tăiát ála/a tăiát/ș s-a aninát pă áltu/tîrșárų-ala//ăeų cînd î m-am dus.../

"dú-te tu"/câ-l kemá giórge/ăerá ș-ásta care a vinît aci/acólo cu míne//"dú-te mă ! górge și fă mîncáręą"/

s-a dus fúga ăe/a făcú mîncáre/dá gisásem un gis nuáptęa// s-a-ntîmplá gísų-ásta și cu tatac-a murít întăi/și cu máma/cîne áre lúocu d-aiíc/a avú táta-mósų-ála/și cu álâlantų/și știám precîs/c-áre să hiie cinevá//dá//

avęám ũ...p-ăl máre băiátu/l-avęám la brașóv/cu ā [k] militár //zîc "ála ár să...ála zic „áre să-l úomuáre cáăi" că mai úomorîse doă soldáți/sărácu !/cáăi//zic "áre să-l úomuáre p-ála"//alcevá nimíc l-ąomuáră/ș-a păstrá băiátų-ásta/dacă n-a stat [ɛ] n-a... ąo pîănícă dę-álęa miî așá/úo săptămînă/ca să n-o mîncę/să-ă dúcă băiátuluă acólo//așá//

cîn...ne dúcem tăiém/da am uităzíua/"mă băiéți"/zic î iă do [k] așá dormiá cólo la fog la/...ardęá fúócu s zîcem úo polátă așă.../mă uităn la ăei cun dormiá/și iár lę-am făcú fúócu...ąoú la kiîuáre/zic ō [ɛ] "p-ăștia îă păz [k] că ăei șade cu míne/îă păzésc ąoú săráci !//da/ăl dă la brașóv/áre să-l úomuáre cáăi și p-ála"//s-a dus gétu copíl/ásta d-a [ɛ]d-a murít acúolęa...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"dú-te fă mînçáre mă !"/s-a dus/a adús ápă dă dăpárte/a făcút/a făcút măliga rapíd/zîcęám că nij mălăi n-a pus în tuc[i]//a făcút

"măi băiéț ! hai să mérgem//da f[hi]ț[i] atenționaț[i]"//ș[i] leam dat și lor grijă/...cîn mă duc cólo-șà...

"hai mă...săndícă !" lu ásta/că lisándru îl kámă/"hai să tăiém la ásta"/un târșár//...o hi avút cîn[ș]pe în diamétru/sau dóozeci na !//da n-ávęa//"îl tăién" zic "să-l dăm pisti ăla aninátu"/că núma duar să kîce/n-ávęam nevóie de...//că dac-apucám dă vîrf/îl trăgęám cu mînîli j[u]os//ș[î] l-an dat p-ăla/"mă ! băiéte a-ncépút s să...s cam fácă iel/s liégęne"//

"măi !" lu ásta-i zic "mă săndícă" zic "[ai]/tu tráge-m pártę-áia/și tu stai dĕpă copâc-èștia"//așá a făcút/și io an [ț] rămás cólo la tulkínă/să-l dau j[u]os//am mai dat vo trei sau pátru tûrcóale//a plecá tîrșáru/l-an da drépt pisti ăla/cîn l-an da[t] pisti ăla/cę-a zis/"mă ! staț[i] acólo undę-aț..."

g[i]étu băiát g[i]órge/a trecút a [k] începúsę-a mérge tîrșárų-ăla dă l-an tăiát/începúsę-a mérge înspre săndícă/da iél dă cólō/ g[i]órge:

"fúj săndícă/fuj săndícă"/dă dóo [u]or[i] sau dă trei [u]or[i] a zis //ș-a trecút d-iíca/a trecút în fața lui/a tre [k] în fáța cu [k] tîrșárúlui ăla//s-a r[i]dicát tîrșáru/s-a rídicát tîrșáru-n sus/cîn s-a rídicát l-a apucát aiíca în fálcă/dă tî[ɛ]tîrșárų-ăla ășá l-a bușit// [...] a kicá copílu j[u]os//ș-a vinit al [k] jųos acólo tîrșárų-ăla/cárę l-an tăiát/igzáct pă çęafa lui//da n-a făcú dintr-un dej[d] măcár așá/[u]odátă l-a...ișise și créieri pă [u]urék//ácolęo...mai ierá únu din skiulést[i] [1]/care ierá acólo/

"mă !" zic "iuáne...dă-m [r] dă-m caii să...să-l duc acásă/"

"mă ! nęa górge/nu..."

1. Sat învecinat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

îi spui.../dă pă teleajăn m-an dat [k] mi-a dat căruța sărácu! l-am pus...kic/kic/pă drum așá sînge dî iel//în keia[1]..."mă ! mî uc să iau o lumînáre"//că la maiĉ iera post...de melițiie// [...] după ĉe-am vinit acólea/mă dug la cîrĉiumă/să ĉei o lumînáre că zic s-a [k] să-m fac/...așá//cîn mă duc meleţiánu-acòlo//áoleò...

"ĉe-ţ trébe nea górge ?" cî mă conoşteá iel/iera d-aiiĉa iel//"ĉe-ţ trébe ?"//

"ĉe să-m trebuiáscă ?" zic "o lumînárea//fac focu//dá melițiánu:

"ĉe ie ?"

"nu lumînáre/oof !"/ zic "o ĉinzeácă dă țuică"//mi-a dat o ĉinzeácă/a dat mnezéu ş-a plecát gétu melitáru [k] ála jandáru//...

şi d-acólea ĉine...uitę-așà/așá/îi spui lui frumos/după ĉe i-an spus/mi-a dat lumînárea/mi-a dat o kibrită/i lę-am plătit// iera şi ásta şi cărăúşu şi io/mă credeţi/mă creáză dumnezéu că dintr-o ĉinzeácă am băut cîte trei şi...io şi cu băiátu ne-am îmbătát tun/dintr-o ĉinzeácă dă rakiu/nu niĉ o litră//ş-apruape pă cîmp am aprinz lumînárea pă ardéleа[2]/după ĉe-am aprinz lumînárea/ [...] colea la maiĉ la pod/melițiánu

"ĉe-i acólo la căruță ?"

púnésem fîn acólo/neşte cîlți şi băiátu pus acólo mort//

"ĉe-i acólo ?"

"um băiát/a dat un tîrşár piste iĕl"//

"cum ? cum l-ai dat ?"

"a buşit acólo"/zic "a murit pă cîmpu ardéli p-iic"//n-áveam ĉe să zic//"luom o nótă-n scris"//yiu/tîrziu/cîn yiu aĉi/...nevásta/"dé ĉe-ai vinit ? ĉe-ai ?"/

zig "l-a buşit pă górge" zic "pă dodea"/așá-i zicám//"l-a

1. Satul Cheia, jud. Prahova.
2. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

buşít ˘ î ˘o crácă"//

da nevásta ĉe "áolęò ię m˘ort"/

"nú ię fă ! mor^{t}"

cîn ˘ să dúĉe...

burtél g˘órge

óbzeşîdòi/ merg pă óbzăştrèi

lúpu

ca cum să-s ˘spuį/oį hi f˘ost dă...zéĉe dóişpe an^{i}/an ˘dat şi cu gîĉu ˜î ięl˘/

[În lup ?]

în ˘lup/dá/...tuĉá//şi ųáįa ĉęa maį pryástă ię-n ˘timpu-ăsta//cîn ˘ mă duĉęám/c-avęám ˘o fîneáţă sūs aįîĉ//mă duĉęám tyámna cu cărúţa cu bóįi/şi įo vorgįán ˘cu únu neculáįe rătéscu/ăla įerá ĉobán şi cu ųóile/...şi įĕl įerá maį dăpárte maį...įerá maį dăpárte cā...ca-n ˘drum/máį dĕpárte//įe un drum aįîĉa/ş^{i} ˘įĕl pă cyástă cu ųóile//ş^{i} ˘ųóile p-acólęa//stînt ˘p-acólęa vorgįán ˘cu įel/că "un ˘te duĉ^{i} ?/cum [ɛ]cu ųóile cum aį įeşít ?"/įeų//

įĕl dă cólo: "l ˘eį t˘ot ?"/

zic "să ˘vidém după cum âį putęá să puį în ˘cărúţă"//

văz ˘o vúlpe/...rămăsése dóo ųoį dă cîrd/maį dĕpártę-aşà// şi įeų cólo...aįîĉ/únu//s-a dus la ųáįe/a trecút pîn ˘fáţa įeį/da n-á mişcát dyámne ferésţe ųáįa//a trecút dîn a mal aşá lúpu/s-a dus [k] s-a lăturád ˘dă įa/ş-a-nhíp ˘gúr-aįîĉ[1]/în ˘gîtu ųóįi/cîn^{d} a-nhípt gúra/ş^{i} ˘įĕl a l˘a^{t} ˘p-îngă įa aşá/lung/lúpu//a dat s-o strîngă/ųáįa a-nĉepút a fîţîi dîn ˘cyádă/fîţîiind din ˘cyádă/į-a da ˘drúmu/ųáęa//ųáęa a fugît/dŭp-áįa//să dúĉe la aįlántă/ca-n [r] ca-n părete/tot pîn ˘fáţa ųóįi a trecút/ş^{i} ˘treĉe įar dîn a mal/ş^{i} ˘

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tot aşá a băgát [k] s-a pus lîngă ia j^uos/a luat cu...[k] á-nhípt gúra în gîtu iei/ş-áşa dédeşe-o...fîţîiá/

"mă ! neá neculái ĉe-i áia mă ! . . . /vúlpe ĉe-i la uóil-èlea ia !"/da iel n-a mai zis că vúlpe/

"lúpu mă̄ ! lūpu mă !"/

sáre cîini şi scápă şi p-áia/"măi" z^îĉe "să ţine mă ! săráĉîi-àea dă dihániie/dăpă míne meréu/nu mă slăbéşte de lóc"//

[Acelaşi]

núnta

făĉeá logodiálă/ii puneá/ii dideá/ĉe-i dideá féti de z^éstre/ bá pămînt/ba bant/cáre ĉe-aveāi/maşínă dă cusút/sau d-ástea āşá/ nū să dideá ca acúma páturt/şif^uonére d-ástea/nim^i/ĉ nimíc//trei pátru ţuálă-acòlo/trei pátru pérne/d-ástea să dideá atúnĉa//nu se dideá aşā ca acúma//

şi núnta cîn să-nĉepeá/să-nĉepeá dă...dă j^uoi/vineá ginerica cu plocón acólo la miriásă/să strînseá féte/făĉeá fúndē/sîmbătă siára făĉeā védre/s-aduná iar féte/băieţt/înĉepeá dánsurlă-acólo/ jócurli diminiáţa...vineá iară/vineá cu brádu/aveá miriása ^uo c^uófă máre dă...d-ástea dă...lemn/şi-i puneá acólo/legá bine la gúră/cu nişte fl^uort p-acólo/îi puneá flor fl^uort pă lîngă ia/şi brádu /cū flor/brad îi puneá//şi ^işá cu dóniţ-àia cu-ápă/şi cu busui^uócu/îi dideá cu busuiócu/făĉeá ^uo crúĉe-aşàl/şi mirésa [k] miriása ^intrá-n cas şi/áilanţt rămîneá afáră/şi jucá acólo/ dănţuiá//făĉé [k] iişá cu vádra să numyá zîĉeá că iése cu vádra miriása//pîn cînd vineá s-o ia ginerica/vineá cu náşu cu...náşa acólo/cu [k] iar cu lúme/stetseáu la másă/după áia cînd î plecá jucá miriása h^uóra brádului/se zicea/juácă hóra brádului//jucá

1. Gest cu mîna: stropeşte în cruce.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

hóra brádŭluĭ şi p-órmă intrá înapóĭ în cas/ş-ápĕĭ ij lua ĭertă-
cúnili dă la părinţ'/şi plecá//se-nşirá náşu-năĭinte/ginerica
după ĭĕl/miriásа şi náşa la úrmă//ş-aşá...ĭişá pă úşĕ dă mînă/nŭ
ca acúma/acúm mérgē eĭ ! care cum apúcă ĭéseę pă úşe [!] nu maĭ
aştiáptă să...nu maĭ aştiáptă să [!]//

[Şi pe urmă ?]

merĝéę la bisérică la cununíe//şi dă la cununiĭ-apĕĭ-acásă//
puniám mésili/nú la salón cun s făĉę-acúm/puniá la ginerica
acásă/saŭ pîn vecîn' p-acólea pă une...dacă să strîngéá lúmea
maĭ múltă/lua dáru/ĭar poneá [k] puneá la...joc//jucá pînă...s
făĉéá şi lun' siára atúnca másă/ĭar tot aşá/maĭ kemá cu suácră pîn
sat/şi făĉéá ĭáră másă/ţineá núnta pînă marţ'//

ĭeléna ĭi şkópu
şapteşùnu [de ani]

bóŭu tod bolnáv

am fost c-un fráte care ĭe kar tátă-su băĭátŭluĭ ásta/am
fos după porúmb/plecád d-acásă//şi ĭoŭ/atúnca vinisem kar î ánu
o miĭe nóo súte îînzeşùnu/am vinit/m-am liberát dî armátă/am ple-
cát după porúmb tuámna/cu bóĭi//cu mére pére nuc/ĉę-áveam noĭ//a-m
mers vo...an da bóĭi/am plecád d-acásă/an dat bóĭi la ĉuşméle/cum
îĭ spúnem noĭ la ŭ ĭizvór máre aĉíĭa în sat/an dat bóĭi la ápă/
a băŭt bóĭi ápă/ş-am plecát//cîn am ĭeşit pă cîmpu vălénŭluĭ[1]/văd
um boŭ că să strîmbă//dă miljóc/aşá să strîmbă[2]//da ĭo l-întréb
pă fráte-miu/zic :

"mă ! costícă"/ zic "ĉę-áre bóŭu ásta dă să strîmbă ?/"

ĭel zíĉe "mă" zíĉe "să ştiĭ c-a băŭt a [ɛ] ápă dă la ĉişméle

1. Nume topic.
2. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi s-a-nsplinát//

io zic "aşá fáce ?"

zíce"aşá fáce/de cîte uori bea ápă dă la cîşméle" sce "se-nsplineáză"//

5 în fíne am mânát//am mînát/ne-an dus/am ajúnz la búcov[1]/i-an dăjugát/bóuu n-a mîncát/nij nu mînca/nij nu rumegá//

am mers/an stat acólea ca vo uóră/şi de-acólea am pornit iar mai depárte la drum//mergîndă pă drum...am ajúnz la albéşti[1,2] //cîn...bóuu tot mai rău ierá// [...]şi am ajúnz la albéşti acólo/ 10 în fíne dăm de-o fierăríie//noi la noi n-áveam níc súlă ca să-ntepăm bóuu/trebuiá întepát dă splină//am ajúnz la o fierăríie acólo/io m-an dus/de i-am cerút cetăteánului respectiv uo súlă/şi mi-a spus că nu áre/atúncа i-an cerút un cui/şi...am făcút io o súlă//am făcút súlă imediát/ş-am legát bóuu d-un salcím/l-am 15 întepát//bóuu trebuiá să [k] după ce-l întepám trebuiá să stea trei zile/să nu-l mînăm//da noi n-áveam cun să stăm trei zile la un loc/n-ávem [ɛ]n-áveam nícun ruost//am plecát cu iel//am mers în fíne/am dat mierele pă parcúrs aşá/mierele/pére prúne ce-am avút/nucí/an strîns porúmb binişór în cărúţă/am plecát iar înapói/ 20 bóuu tod bolnáv//...am venit/aveám atúncа iou şi un cal cumpărát/ ierá calu al meu personál/şi calu-a rămás acásă/şi noi am plecát cu bóii/am vinit pînă înapói/pînă pă cîmpu vălénului/acólo bóuu s-a pus juos/n-a mai pútú să mai trágă la jug//atúncа io i-an spus lu fráte-miu/

25 "mă ! tu te duc acásă şi iei calu/şi încă mai caut[1] la vun vecín p-acólea áltu cal că să le [k] să luom bóii să viie slóboz şi să aducem căruţa acásă cu...cu calu"//aşá a făcút//a vinit

1. Suburbie a oraşului Ploieşti.
2. Albeşti-Paleologu, comună lîngă Ploieşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acásă/a luat cáii/a venit înapói/i-an luat cărúța/ș-am ajúns acásă//

burtél ge alecsándru
pátruzeșidòi [de ani]

cînepa

se ará pămîntu/sau să...săpá cu un hîrléț/cu sápă cu ĉevá//și semănán cînepa și o țăcăneám după aĉéia...cu o greblúță ca s-o astupăm//nivelán lúocu bine/ia răsăreá/după aĉéea...se făĉeá mare năltă/și cînd făĉeá sămînță î vîrf/și sămînța iará albiĉeásă/ spuneá că éste cuáptă//úo culeĝeám/ș-o făĉeám úo clucă/o grămădă ášá/ca să...se dospeáscă/să se fréĉe sămînța dû pă ia//dup-aĉéia o-ntindeám la suáre/să uscá...frúnza aĉéia cũ sămînța/úo frecám bine/o legám cu-o sfuáră/și ne duĉán la gîrlă/la lac//dă unde...din gîrlă izvorá cîte-un rîușór așá mai micúț/și făĉám o bŏltoácă máre/máre de tot acólo/și î spuneám lac/ne duĉeám ș-o așezám frumúos rînd/peste rînd puneám cîte-o mănúșă ca s-o țină la fund/și dup-aĉéia puneám piátră pă ia/ca să...să se topeáscă// cînd...la ob zile//așá úo lăsám în lac/ne duĉeám ș-o-nĉercám/dacă știi bătu-aĉèla se făĉeá/se mătăseá/făĉeă cîlți cum îi spuneán noi/ atúnĉa o scoteám//o spălám în gîrlă/în gîrla ĉea máre/n-o spălám în lac/că d-acólo ieșá murdáră/ș-o-ntindeán la suáre să se albeáscă//după ĉe se albeá/aveám acásă o méliță//făcútă...un lemn cu pátru piĉoáre și avea niște scobitúri/cu dóo limby/le spuneán noi/care melițám//și o...drojdăián cu mélița aĉéea/úo băteám [ɛ] trecéá prin gáúura aĉéia/de se făĉá cîlți/și cînd î ieráu bine făcúți/mai frecám puțin cu mîna să zbuáre toáte puzdériilĕ-aĉélea/ș-o așezám în mănúkuri/după ĉe...cînd aveám timp/de erá cald și frumós afáră/aveám uñ...ráĉilă/așá ii spuneám/uñ...tot așá úo

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bucátă de scîndură/cu un [k] nişte dinţ↑ rotúnz↑ din fi̯er/ş-o trăgę́ám prin dínţi̯-acéi̯a/şî cîlţi care i̯eráu mai̯ mărúnţ↑ rămînęáu d-o párte/şi din mănúşîlę-acélęa rămînęáu fui̯óáre//le spunęám//şi fui̯óárele le punęán de-o párte//după ce făcęám cîlţi acéi̯a/avęám alţ↑ pi̯éptin↑//cu dóo rîndur↑ de dinţ↑/tot aşá din fi̯er făcúţ↑ pe un [k] o plăcúţă dē lemn şi cu un mînér//şi o peptănám/făcám cái̯ere de cîlţ↑//şi p-acéi̯a ii̯ torcęám/pă cîlţi̯-acèi̯a/şi mai̯ rămînęá ceva/zgrében↑/din î rămăşiţa acéęa de cîlţ↑//p-acéi̯a i-ndrugáu bábele că...aşá i̯erá pe atúnc/şi făcęá préşur↑/saltéle/ţęále [!]/sac//şi din cái̯erelę-acélęa care i̯eráu făcúte dîn cîlţ↑/se făcęá urzęálă şi din fui̯óáre//

du pă fus sĕ depănáu/să punęáu pe rispitor/să numărá de cît î trebui̯áu să i̯ásă/de zéce/de dóosprăzèce/fi̯ecáre cîd vręa de laţ↑//şi-i urzęá la urzitęáre/şi dup-acéi̯a-i̯ punęám răzbóiu//şi urzęám cîţ↑...cîte jurubiţe din acélęa avęám pă rispitor/dóozèc↑/ fi̯ecáre cît putęá să púnă//şi punęám răzbóiu/şi ţesęám//făcęám saltéle/sac/dim pînza acéi̯a//ca să fi̯i̯e mai̯ moále şi mai̯ alb/lē coc̦ęá/aşá spunęáu bătrînele/punęá-ntru-n hîrdáu/şi punęá cenúşă peste i̯ei̯ şi cu-ápă fęártă//şi-i̯ lăsá cíteva zile acólo/după acéi̯a-i̯ scotęám/din nou i̯i̯ ducęán la gîrlă/îi̯ spălám/că i̯erám apruápe dă gîrlă noi̯/şi d-ásta ştiu/şi-i̯ spălám frumos/şi i̯ei̯ să albęáu/să făcęáu albţ↑ şi moi̯/ca să puátă fi ţesúţ↑//

[Cînd terminaţi de ţesut ce rămînea ?]

un kéden//

[Ce obicei era cu "kedenul" ?]

da [!]/kemám un copíl ca să stęa în război̯/să...să ţină dă fire/că spunęá că i se táie nărávu/obicéi̯ i̯erá [!]//

fofircă mari̯a

tréi̯zeşişàse [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

n-a putút úrsu s ̆dăsfácă stúpi

víne şi úrsu pă strádă p-aiícîa/

[Cînd a venit ?]

a venid într-o nuápte/s-a dus aiícîa-şà/a veni ̆la ũ ̆uom/ca să
să dúcă la...stupi/c-aveá stupi aiícîa-şà pă...un ̆cîmp//şi cînd a
venit ̆î s-a dus la iel acólo-şà/ş-a vrut ̆î/s-a ̆us să [k] să dúcă
la miére acólo/să dăsfácă stúpi/să mănîncă miére//aveá un ̆cîine
rău//cînd ̆a văzút/cîinili l-a lătrát//uómu-a ieşît afără din ̆casă
să vádă ce ie/cînd ̆î a ieşît afără/iel n-a putút úrsu s ̆dăsfácă
stúpi/ş-a muncît/s-a muncît acólo/a vru ̆s ̆să dúcă la grajdi pă
úrmă/şi uómu a avút un ̆cal/ş-acólo-şà trecéa un ̆gard şi ierá că
[r] căţélu acólo-şà/şi iel l-a lătrát/şi cîn ̆s-a dus ca să [r] să
dăsfácă căţélu uómu/s-a rupt gárdu cu úrsu/ş-a venit peste iel/
cîn ̆l-a văzút uómu/a-nceput să ţipe/cîinili s-a dus la urs acólo//
s-a dus în ̆casă l-a kemát/c-aveá băieţi mari aşá dă-nsurát/însu-
rați/şi s-a dus acólo-şà ...l-a luat băieţi/a luat [k] iel s-a
dus ̃ [ɛ] a luat băieţi şi s-a dus să vádă/cîn ̆nu mai ierá nimica//
uómu s-a dus acólo-n ̆grajdi/ca să ia ceva sa [k] a zis că ia...ia
fúrca/şi n-a nimerá [k] nimerit fúrca/a-nnimerit lopáta/ [r]
a-nnemerit ̆î lopáta/şi cîn ̆a vrut să dea/úrsu plecáse/a luat ş-a
plecát pă cîmp după urs//

burtél constantín
dóisprezèce ani

71o. BERTEA

(jud. Prahova)

Culegere: 197o; CB, MC, MM; transcriere: MV

mi-a frîn mîna dă tot

lucră la pădure c-un nepot//al mieu//și...ieră la doospre-zèce febriuare/-adică iarna//acolo făcîn cu iel la métri/io steam/că lucrăsem/știi seama/da vezi...fără să mă gîndésc/ieră un tîrșăr îm malu ăstalaltu-acîa/și...îl dideam încuâce/păste...păste vălcea//și "mă" zic/"să nu să...să nu fugă cine știie ce" zic/ "io...s-o iau la fugă"// dîncuâce tot pă malu vălcéli-acó[1]o-șà ieră un copâc căzut așá[1]//și io zic "să mă pitiésc...după copâc"// cînd a căzut tîrșaru/mai bine ședeam acólea io/că dă cîte uori ședeam io acolo d[1]deam cu copâș și șădeă la tulpină/știiam cum să mérge/cum...vorba aea/că lucrásem//iel[1] m-a minți vîrfu/că l-a cumpănid vîrfu...pă malu vălcéli dîncolo-așá/și l-a rîdicat/și l-a azvîrlit ca cît d-ic în curte cólo-șà la vo...ci șase métri //taman bine/că io cît fugîsem/[ɛ]m-a prins acólo//cînd a venit ieu an gîndit am făcut așă[2] cu mîna așá/și mi-a venit aiic pă mîră și...pă su deș[t]/mi-a frîn mîna dă tot//

ieu/ă luat mîna/ș-an legat-o bine cu-m po [k] c-o batistă/am pus o plotoagă/la ia/ș-an legat-o cu niște...bete/a lu nepotu-ăla dă gît/ș-am plecat acásă/cu iel//[am] vnit acásă/"e ce s fac ?" zic "să mă u[g] la spitál"//m-an duz la spitál/la slănic acî// [m-am] dus la spitál acîia așá...//ei ! m-a dăzlegá doctoru//acúma mai bine rămîneam legat așá/cum mă legásem io/decît mă dăzlegá//și rămîneam cu mîna mai bine//m-a dăzlegat/frumos/și..."ăte !"/a

1. Gest, indicînd poziția copacului.
2. Gest cu brațul, apărîndu-și fața.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zîs şi dóftoru:

"bĭnę-az foz legád/măi!" scê//

"dómle dóftor/legáţ[î]-mă d[u]neavuástră" zîc "mai bíne" zic//

fuárte bíne cîn m-a legát/că mi-a pus o scuárţă p-iş ş-úna p-aîc[1]/şi mi-a da[t] cu neşte [k] mi-a puz néşte vátă/şî[î] néşte tif[u]ón/şi...pîn-am ajúns acásă...ierá o háină to ca ásta[2] gruás-a işi [k] iişeá sînĝili p-aîc pă la c[u]ot' !//

áşa//io Ĉe-am făcút ? mi-a făcút...fórme/fóile áleа de...de indernáre/m-an duz la spitál/am foz la şúler[3] la spitál//ã stat tréi lun[i] şi jumătáte...acólo/şî...tõ nu m-a făcú bíne//da dacă nu ierá speĉialitatea să-m...am uósu ásta aiiĉî-şa[4] ieşit între víne/nu mă lásă să-ntinz b[i]íne//dácă ierá speĉialitáte/uor îm puneá ásta la loc/[u]or[i] mi-l tăiá...mai frumós c-un fierăstrău ş-aveám apucătură//mi-o vindecá bíne//aşá/...ã rămás cu mîna aşá //ş-an lucrát/am avú putére ia/pînă acúma/acúma dă vo...ũ an/ nu mai am putére//...mai mă mai sprijin cu ia/mai áia/nu ş ĉé/da ...nu mai poj[i]/nu mai...//cu-ásta[5] lucréz//

górge pe cálen
şáptezeşàse-mpliniţ[i]

m-am întîlni cu lúpu

[Vin lupii pe aici ?]

da/víne/víne/víne !/õ[u] ! víne//

[I-ai văzut vreodată ?]

õuleo ! núma o dátă ?[6] io an da şî cu bățũ iei !//dā !

[Cum ?]

1. Arată, cu mîna stîngă, de o parte şi de alta a braţului drept.
2. Arată haina cu care este îmbrăcat.
3. Numele unui spital din Ploieşti.
4. Arată locul pe mîna infirmă.
5. Arată mîna stîngă.
6. Subiectul fluieră.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ʒo^te cum//ʒo ʒerám acólo undę-avęám o odáʒe la livéz//şi ʒerá o cęáţă máre/o négură//şî...vinín dăvále/....āvęám ^oi^le maʒ aʒi^j [1] dăválę-aşá ʒóʒili//şi...p-aîĉa [1] ʒerá drúmu care vînęám //şi p-aîĉî-şà [1] ʒerá...pădúre tăʒátă//şî maʒ înĉólo ʒerá o vălĉęá //şi ʒo cînd am ʒeşít ă...să iásă-n tăʒetúra áʒa d- iĉ [1]/care ʒeşęá-n drum/ş-am ʒeşî şî ʒo dă cólo-şà hop ! m-am întîlní cu lúpu//ã stat fáţă fáţă/şi ʒel/şi ʒou/...an stat aşá//ʒerám apruápe !//şi ʒo zic să [ʒ] aîĉa ʒeráu cam tîrşár/copáĉ//şî ca să nu mă-mpʒédiĉe...de vro crácă/am făcút aşá dî̃ ʒok [2]//şî cîn am făcút aşá/ʒel a făcút o săritúră cît d-iĉ cólo [3]//şî̃ l-ã̃ zvîrlí cu băţũ ʒĕl//ş l-ã̃...l-ã̃ loyít aşá-n púlpa piĉór^ului//ş-a fugít//"lúpu mă !"/s-a dus//

ē ! aldátă/...tót aşa lucrám/tod la pădúre//şi ʒerá únu-n veĉín [1] acólo ãre um băʒát cáre...ʒe aîĉa pǫáte l-ăţ hi şi ştíind/ vasile neguʒéscu ăla care áre...costícă neguʒéscu cáre-ʒ păste gîrlă/a fos pă lā...p-aîĉa d-a lucrát...//

ála ^îĉe "măʒ" ĉe " ʒóʒite niște lup [1]" zʒîĉę//cîn ne uʒtám/védem únu/védem doʒ/vědẽm...dóʒsprezèĉe lūp [1] /şi...ʒo şędęám maʒ sus avęám [k] ádică...àşá// "ho ! mă/ţo ! mă"/ã̃ strî̃ [g]á de vo cítẽva ǫor [1]/s-ā dūs/îm pădúre//

şî...tod la ǫodáʒe ʒerám/acólo/în nóo sùte páʒsprezèĉe//să măsurá...lócurlę/pădúrli/şi să tăʒá că nũ maʒ să ştiá cáre únde gíne//şi noʒ şędęán ca să tăʒén şi noʒ acòlǫ-aşá/...neşte l^émne ...gruaşę-aşá ca pă picór//şî maʒ gruáse...//fráte-mʒu/...c-am avút ũ fráte plutonéru de şandár [1]/s-a prăpădí la bucuréşt [1]//a-nĉepúd dàsúpra męa să úrle lúpi: háuũ//cîn a-nĉepút/ʒo decît ã stat aşá pă l^oc^ /sáre cî̃ʒni c-avęán doʒ cî̃n [1] acólo-şà/sare cî̃ʒni/n-a tăcút//

---

1. Indică, pe masă, poziţia oilor etc.
2. Subiectul strînge din ochi.
3. Gest cu mîna, indicînd lungimea aproximativă a săriturii lupului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş-ăla "haiʂ mă fúga mă că te mănîncă mă !"//

ségur/ʂierá...dásupra męa ca d-iê cólęa-șà[1]//ʂio ĉé să fac//ã luat o clácă d-áʂia o prăjínă d-álęa/...tîrîș/că ʂierá zăpádă/cum era//hîrș ! ș-a tăcú lúpi dîn gúră//ș-áęa//

ȘÎ dî [k] cu ʂei m-am întîlnídă múlte ᵘorʲ/ō ! am văzút !... //acásă/undę-avęán casa acólo-șà/...vezʲ că ʂeiʂ au hoțíʂe/și ʂeiʂ //să vezʲ cum îiʂ prínde pă cîʂnʲ/lúpi//ʂei/maiʂ alés ʂárna cînd ʂe potᵉécă/pîrtíe/știʂ/zăpáda máre/víne ũ lup//cîʂni să ʂa dăpă ʂelî //ē al lup/ĩ úrma cîʂnelui//alt cîʂne/ĩ úrma lúpului//știʂ/c-avęám cîte doiʂ cîʂnʲ//și la ũm mᵘomèn dátʲ/să-ntuárĉe lúpu ăla la ăla/ș la [k] șî-l prínde//ʰáț !//dácă áre pă un să scápe/maiʂ áre ajutór cîʂnʲ șî-l scápă/dacă nu l-a luát//ș-așá prínde lúpi cîʂni //hoțʲ !//

[Același]

cînipa

cumpărám sămînță/ne duĉám la cîtę-un pétec dă loc unde ʂerá maiʂ grasî/îl săpám/semănán sămînța/șʲ p-órmă ō înĉepęă s-ō-vălím/ cu sápa/o tocám mărún mărúnt așá lᵘócu/și-l învăleám//șī maiʂ punęán cîtęodátă și páe d-álęa páste ʂel/că-l maiʂ scotęá păsărʲle// Șiʂ-o lăsám acólo pînă să făĉęá máre//cî să făĉęá máre/vinęá și s-alegęá jumáte dă toámnă/și jumáte dă vară//adícă áęa dă vară n-ávęa sămînță/ș-áęa dă tuámn-avęá sămînță/dă carē tribūʂá s-o lᵘom//și o adunám p-áʂia...bașca/și p-áia báșca/o făĉęám mănúșʲ// legám mînúșili/și sămînța áęa cu sămînță o făĉęán cluĉ//o băgă la cluĉ/și șidęá cîtę-o săptămînă la cluĉ/dă să coĉęá sămînța áęa//dăpă ĉē stricám ʂar clúĉili/ă...o-ntindęán la suáre/dă să uușcá//o frecám/adunám bʲinĕ sămînța dî ʂa/și dăpă ĉe o frecám/

1. Arată spre curte.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ducĕám mînúşili la lac//o băgă lă lac//şi punĕám níşte bolováni acólo pă ĕa/băgátă-ntr-un cléşte/dă...lem^{n}//ọ băgám acólo-n cléştelĕ-ăla şi ọ băgám pă lúngu la [ɛ] láculuị/şi punĕám bolován^{i} pă ĕa//ş-ó lăsám cîtĕ-o săptămînă şi-n lac/pînă cîn să topiá ịa b^{i}ínĕ//o scotĕán d-acólo/o spălám b^{y}íne/o punĕă la suáre să ^{u}susúce ịar bínĕ/ş^{i} pă úrmă o meliţám şi făcĕám...cîlţ^{i}/dî ịéle//şi cîlţi eiā [k] adícă mînúş^{i} aşá/fuiụáre...să zîce la áleạ/fuiụáre //^{u}o pieptănám/aveám p^{h}iépten^{i} d-áịa mar^{i}//o pheptănán/ş^{i} făcĕán cáere//şi p-órmă o torcĕám//torcĕám/făcĕám û...cănur^{i} zîce/cum făcĕám noị cănur^{i}/şi cănurli dăpă ce termenán cu tórsu tot cîlţiị/ îị bă gă la c^{u}opt//lā...într-um vas aşá máre/într-ũ hîrdáu cum îị zicám noị/într-ũ hîrdáu//făcĕán leşîịa táre/cū cenúşă/şi-ị coĉĕám/ să făcĕá gálben^{i}/cîlţi éịa...fhír^{i}lẹ-áleạ/să făcá gálbenẹ-aşá frumụáse ca borăjicu/dac-avéţ amintíre dă boranjic//şi pă úrmă dăpă ce să uscá bínĕ/lụam bumbác/sau bătĕám tot î [k] urzĕán to cîlz^{i}/ da nu preạ să făcĕá bínĕ cu cîlţ^{i}//lụam bumbác/urzĕám bùmbác/şi bătĕám cîlz d-áịa//ş^{i} făcĕám pînzá dă cîlţ^{i}//şi ásta ^{i}e//le-nnălbiám/le făcĕán trîmbe/şi după ce le făcĕán trîmbe croián dî ịéle ĉẹ ne trebuiá//ásta ịéstĕ cu cînipa//

aụurica mánta
şaịzeşitréị [de ani]

a ars tot

úitē...ịerá seára/am veni^{d} dă la prúne/dă la livéz^{i}//cîn am veni seára dă la prúne/aveám fáta ásta care-ị măritátă ştefést^{i} /[1] ịerá dă vro şáptĕ an^{i}//ş-an găsit-o aĉí la o vecínă/c-o lăsásem ịéu acólea//ã venit acás/am înkíz ligiụón^{i}le/păsăr^{f}le/încă ni^{j} n-ã făcu^{d} mîncáre seára/n-ám făcù fócu//şi ne-am băgát în casă/

1. Comună în jud. Prahova.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ne-an culcát //avéam o căţelúşă neágră//ş-aúz căţeáua áea lătrînd/zgomot aşá/mare//ş-aveám fînu íîca/dă la vále dă cas/-acî într-o grădínă//aúz căţeáua//cînd aúz căţeáua/ţou...mă ridig dă cólo dîm pat /şi mă uit pă fereástră/că ierám î uodăiţa áia jos //cîn mă uit pă ve [k] fereástr-afáră/văz unde să rîdică...scîntéiili dasúpra clăíi/că ieră cláe/cum spúnem noi/cláe//să rîdică scíntéiile pă dasúpra clăíi sus//cînd/...io ies afáră şi-nchép să tip //am tipát/ş-a sărit vecíni//a-nchepú s-adúcă ápă/ála dîn cólo/ála dîn cólo/să stíngem//da n-ám putù s-o mai stíngem/fînu ieră uscát/ş-a ars tot//

[O fi pus cineva foc acolo ?]

i-a pus//i-a pus/cíne i-a pus i-a pus foc/na/un dujmán/ce pos să ştii//aşá că noi î iárna áia tot î...ă scăpá gítele aşá cum am putú//le-an scăpád//ne-a mai dat/care s-a-ndurá/cîte-um máldăr dóo dă fîn/şî le-ă scos//

[Aceeaşi]

[Porcul]

păi/cînd îl cumpărăm îl cumpărăn şî-l créştem/aşă...în cotéţu//îi dăm acólo mîncáre/mănîncă/dîn timp în timp aşá curăţím acólo frumós în cotcáţă/să nu fiie murdár/mîncárea i-o dăm tot î la timp aşá prăspătă/nu lăsăm mult acólo ca să să acreáscă să nu puá s-o mai mănînce/sau să să bolnăviáscă/şi să fáce máre/după ce să fáce máre...gine timpu lui cînd îl tăiem/îl táie/îl pîrléşte/îl î curăţă bine dă...ce e pă iel/şi-l spálă bine cu ápă/curăţă/şip-órmă...îl cobănéşte//îl púne la copáe la sărát / bucăţi aşá cobănite/cárnea cárne/şúnca şúncă//şi uásili iar/separáte//dî uáse fáce córbă/cárnea mai bágă lă...cîrnaţi/...fáce ...ei ! d-ástea...tot u....máţîli lă...împle/le-ncárcă//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

săpúnu

săpúnu/ᵘuntúra dă săpún/aleĝeám aşá/ĉe ɨerá maɨ rău/le dĕdeám sáre/şi o puneám într-o cutíɨe ĉevá îm pod la fum//pănă cîn veneá tímpu ca s-o fac să [ɛ]săpún//o ţineám acólo-şà/cumpărám sᵘódă/...
pă úrmă şi făĉeán leşíɨe/să fáĉe şî cu ápă dă pluáɨe//cumpărã sᵘódă/şi pă úrmă tocám untúra àɨa-ntr-ũ vas acólo dăpă seáma untúri/şi puneám ũ...leşíɨe péste ɨa/ş-o puneám pă foc/ş-o herbeám//după ĉe-o herbeám/puneám î...sᵘódă/î ɨa//puneán cît-un phiᵍ dă sódă/maɨ mestecám/îɨ puneán cît-um piiᵍ dă sódă/maɨ mesticám/pînă cîn
să fáĉe ɨa/cît îɨ trébuɨᵉ//şî dáca să făĉeá pănã cît îɨ trebuɨá ɨeɨ/maɨ...adăᵘugám niţícă leşíɨe sau ápă/şî-l dĕdeã jos//

[Pelin.]¹

e ! puɨ şî pelín/maɨ dămúl nu să puneá pelín//àcúma a ɨişí/c-a ɨeşît î álte lúcsurɨ//atúnĉ înaɨínte nu să puneá//şɨ dăpă ĉe să
dă ʲuᵒoz dă să răĉéşte binĕ/să fáĉe s-alᵉéĝe ɨel/îl tăɨáᵐ/şî să ca [k] făĉám bucáţɨ/po să v-ará şi bucáţɨ/că am/săpún făcúd dă míne// şî îl făĉeám bucăţi-aşã ştujɨ dă săpún/şi-l puneám pă ᵘo scíndură-m pod/să usúcă acólo-ˢᵃ//că kar e [!] pă scíndură acúma pus//

[Şi dedesubt ce rămînea ?]

vréĉeą/zis vréĉa àeą//şi vréĉeą aeą făĉeám o gruápă ş-o ŋgropám/ca să n-ápuĉe álte ligiuónɨ//şi spălán túcu binĕ bine/şi ásta ɨerá/povésteą săpúnuluɨ ásta ɨe//

[Aceeaşi]

lójniţă

le culeĝem dîm pom/le púnem în tuĉ lē dăm î úndă ninţél/şi dăpă ĉe le dăm î úndă le scúrĝem şi le púnem pă ᵘo gratᵉe//ɨo n-am grá-

1. Sugerează fiica informatoarei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ție/am pus pă niște scîndur^e^éle//

[Alea de afară sînt prune opărite ?]

ǫopărite/da//ástea ie//mai dămult/cînd aveam prune multe și ieram mai în putere făcea lojnite/pă lojniță//făceam grătiie// cumpăram cuie/și cu nuiele dă sălcĕ sau dă alun//și...făceam cîtę-o grătie//băteam o...făceam așă...o scîndură pă partę-àea/ca cum ar hi masa àsta/^u^o scîndură pă partea àsta/ș-o scîndură pă partea àea/și băgam bețe-așà//ș^i^ pă urmă puneam béțe d-áleałante supțîr^i^éle/ș le prindeam în țînte d-álea...de zdraniță zis//[...] și făceam cît î trebuiá/dă șĕdeá prúna pă grát^i^e//ș pă ormă le puneam acólo-șà únde trebuiá să le aș^e^éz/ca să fa^c^ fócu pă lójniță//făceam o gruápă-m pămînt//făceă fócu cólo dădăsúpt/ș-a^i^ica ierá lójnița//și dasúpra ierá acoperită cu scîndur^i^//făceă fócu cólo/și iéle să coceá a^i^ic//să uscá cît trebuiá iéle//pă úrmă dăpă ce să făceá/c-aiica la capătu-àsta unde băteá fócu să uscá mai r^e^épede//aiica nu prea să uscá//le-alegeam/ce erá făcúte/și dăpă ce le-alegeam p-álea/p-órmă le trăgeam p-álea aiicișà/să făceá ș-álea/acólo puneam áltele î úrmă...//și adunám múlte/^d^pă ce-adunám múlte le puneă la pútină//le puneă la pútină/ș^i^ pă úrmă le-ndesám b^y^íně b^i^íně acólo-șà/le presám b^y^íně-m pútină/și după ce le presám b^y^íně-m pútină/puneam dasúprā ^u^o hîrtiie sau ǫo țuálă curátă/și le-acoperam/băteam scîndur^i^/ca să nu răsufle să stricę//și ședeá acólo mîndréte-m pútină//primăvara/...dac-aveá cineva nevoie ca să cúmperē s să dúcă dăpă porúm cu iéle/le dĕdeam...pă țuáte și luam porúm pă iéle//ásta ie//

[Aceeași]

^u^úrsu [1]

de egzémplu cum a fost acúma/ [ɛ]foz dumin^i^că seara săptămîna//

1. Informatorul vorbește extrem de repede.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pă la ᵘóra zéĉe jumátę-am pl^{e}^{c}át ɟo d-aíj dă pîn sat d-aíj d^{î} la mat^{l}/să mă uc către...cásă//cînd acólo-ntr-ũ vîrf dă...cum îɟ spúne cólõ p^{i}iscu ɟédîri/...ą sărít aşá o mogîndęáţ-o áęa máre neágră//ĉe să fiɟe dóm^{l}ę-acó^{lo} ?//ã z^{î}s că ɟe o vácă//cîn mă duc la vo zéĉe ĉi [k] la vo ĉĩşpe métri dăpárte dă...dă ɟa//cîn^{d}/...întuárĉe cápu d^{î}taɟ námila dă ᵘurs//la mine//ş-ápi ɟeu..."ho' !" ọdát-ã zis...ta^{re}//s-a uitát ęa la mínẽ/p-ómă ɟõ n-am maɟ pu^{d} zâ maɟ zic...ɟar "ᵘúrsu/dăcît am şu^{i}erá pă déşte/ş-a auzí cíɟni d-acólo dă la noɟ d-acólo dĩ...cătúmu undę-avém noɟ cáseleę-acólo/ ş-a-nĉepú cîɟnı s látre ş-a venít înainte unu//şi...a vint [r] a vint şĩ mie niţél coráj/ş m-an dúsă către cásă//da ĉé fhiuorós ɟerá tă-i zda mă-si vineá/...cînd a vin cólo...párcă mi s-a-ntórz aşá...pıélęa acólo...ĩ vîrfu cápúlũɟ aşá dă...dă...dă fricá// ş-áęa e//

belĉ^{i}úg ĉe ɟon
pátruzĕşi...ĉinĉ ąm pornít

prúni

púɟi dă prun^{i} ĩ băgăm dă m^{i}icúţ^{i} ĩɟ lom aşá dĩ lā...dă cîn răsáre ɟei/îɟ ᵘocrotím dîn cuásă/sauɟ îɟ...curăţín cu fuarfi [k] cu fuárfica/...pînă să dezvóltă ɟeɟ la...tréɟ pàtru ąn dă zíle/ ş^{i} formeázá coroána/p-órmă le fáĉen grópili dã ᵘòbzéĉ...pă şàɟzéĉ ádicá ọobzéĉ...ă...în curmeziş/şi şaizeĉ adînĉíme//îɟ plantăm acólo/ş-apăɟ...púnen cĩt-um pa^{r} ca să fim sigur^{i} să [ɛ] să nũ să mişĉe să viɟe în ă...să s-apléĉe sã creáscă pómu strîmb/şi după ĉe...ɟar la vro cîn şásă an^{i} după cum este pátru an^{i}/dáca ɟe-ngrijíz b^{i}íne púnem...îngrăşăminte de...gunóɟ d-ásta dă...grajd^{i}/sauɟ

1. MAT = monopolul alcoolului şi al tutunului; termen uzual pentru "cîrciumă".

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...îngrăşăminte kimicálă/créşte/să dăzvóltă/ş-ápăi[ʔ]îl dăm pă rod//fáce frúcte//păi le culézem/le băgă la tocitór'/cum să spúneg-aij la noi/după če să fermentgázăie le-nčépe să fiárbă cîn stă dîn fiert...mérgen cu iel la...cazáne/la bateri/unde să...pă undg-avém aíča n comúnă//şi fácem...fácem túică//

[Acelaşi]

711. SLON

(com. Ceraşu, jud. Prahova)

Culegere: 1970; CB, MC, MM; transcriere: MM

prúnile

prúnu dacă vrei să...n-ai pă pămínt î prun'/iei dă la číne áre...pui dă prun'/îi sădéş pîn grădină/unde vrei să-i sădéşt'/ acólo-ngrijéşt'/îl sab' la rădăcínă/pui...gunói împrejúr/â...dúpă če să fáce máre/tot aşá la trei pátru an' îl sap' iar la rădăcínă/ că...să z' dezvoltéze rădăcína áea a lui/ş-ápăi să fáce máre/ie prúne//prúnile cum spun/lg-afumăm/le fácem túică/le...na !/diferíte//

[Cum le afumaţi ?]

avém [k] fácem aşá o...o groápă/púnem o grátiie/şi-n grátii-á-ia acólo-şa áre nişte...nişte márgin' aşá/pui prúnilg-acólo/lg-acóper'/şi faş' fócu cum ie d-aiícă[1]/şi iése fumu-ála p-acólo pîn grátii-áea/şi fúmu-ála le...le [r] lg-afúmă/le...cum ie pă la cuptgárelg-ástea/aşá fácen şi noi p-aiíc//

[Şi cum îi zice la asta ?]

lójniţă/lójniţă/lojním prúne//

1. Subiectul arată spre uşa sobei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Pentru ţuică cum le faceţi ?]

ţúi̯că le púnem/cáre...i̯éste stricáte-aşá/nu stricáte/cáre i̯e terĉui̯íte ştii̯/le púnem în troĉitoáre/în toĉitoáre le lăsăm acólo/să hérbe/şáde dîn hert/numa fáĉe nişte spúme cîn hérbe/p-órmă dúpă ĉe scáde spúmil-éle̯a/să opréşte dîn fi̯ert/prínde dasúpra o ...o...o poji̯t-aşá gro̯ásă aşá ca d-o pálmă/şi şade-acoló pînă cîn faş ţúi̯ca//să zíĉe la á̯ea plútă/şáde plúta/n[ə]"a căzút mă plúta la toĉitoáre̯a ta ?" că dac-a căzút plúta/să trezéşte borhótu/tríbe să-l faş ţui̯c-atúnĉ/cî i̯ése tăríi̯-á̯ea dî i̯el//şî ásta e// p-or[mă] pui̯...la cazán acólo-şa faş ţúi̯că dîn prúne/[te] dúĉ acás o pui̯ îm butoái̯e/bei̯ d-acólo-şa cîte niţíică cîte niţíică/pîn să termină [!]//şi ásta i̯e//

[La cazan cum e ?]

cazánu i̯éste-aşá ca cum ar hi plita ásta//ai̯íĉ i cazánu[1]/â... i̯éste un ţigér aşá máre larg acoló/tot ca o toĉitoáre/cu dóo ţéve pî i̯a/pui̯ borhótu-acólo-şa-n î că [k] î...căldáre/î...vasu-ăla/ mésteĉ î i̯el pînă cîn să-nherbîntă...mă [ə] ca s-au̯úziz dúmne̯avo̯ástr-acólo [!] ĉe zic i̯eu [!] s-au̯úză ăla acólo[2] [!]//şi...méstică i̯el ca să nu să lipi̯áscă dă fúndu căl [r] căldări/pînă cîn înĉépe să hárbă apro̯ápe/să...úmple/pî órmă púne capácu/púne capácu/fáĉen ţúi̯că/o púne̯n la butói̯//

costandín ste cursáru
şáptezeĉi [de ani]

au̯óile

vára...au̯óile le [r] le prăse̯ám aşá: vára...ă...le dide̯ám la ĉobán/s ĉa-m múnte/făĉá brînză/ne dídea şî nóo brînză/cum ne-nţe-

1. Indică: pe plită.
2. Se referă la magnetofon.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

leĝám/tǫámna...ɟéle tǫa [r] tǫátă vára ɟerá fără berbéĉ/ştiɟ ɟéle//tǫámna pă la un timp aşá cînd...î...le dă pă poɟánă numa/ bágă berbéĉi ĩ ˌuoɟ/atúnĉa ᵘóile să mîrlésc/prìmăvára fátă/să prăsᵢéşte/...crej ˌmɟelu cáre vreɟ să-l ţiɟ îl ţiɟ/cáre nu îl taɟ //şi...aşá să prăséşte...óile//

[La munte cum le îngrijeau ?]

îm ˌmúnte la stînă/la stîn-acólo-şa/úmblă ĉobáni cu ɟéle pă poɟánă/la dóoşpe di [k] le múlĝe dimineǫáţa/pleǫácă cu ɟéle pă... la păşúne/p-órmă seǫára [k] la dóosprezèĉe víne ɟără la stînă/le múlĝe/lē lásă să ʰodineǫáscă pînã ˌpă lă treɟ aşá/p-órmᵃ̂ ˌpleǫácă cu ɟéle ɟără/pă poɟánă/ɟără víne şi le múlĝe//dûpă ĉe le múlĝe/le maɟ dă la-ɲserát aşá...dă maɟ mănînĉă/ca să áɟbă ĉe rumegá tǫátă noáptea//şᵗ ˌɟéte aşá să.../tǫámna le dă dăvále/dîm ˌmúnte/le dăm la álţi păzitórᵗ/şi...să prăsɟéşte lézne cu óileɟ//

[Dar brînza ştiţi cum se face ?]

da !//ē...dăpă ĉe múlĝe ᵘóileɟ/le púne-ntr-un ˌcazán máreɟ/-n-tr-ũ ˌhîrdăǔ máre/ᵃşa cum să zíĉe/hîrdăǔ/şi acólo-şa îɟ dă kag/ să-ɲkágă láptili/îl strînĝe/-l púne-ntr-o crîntă/asa i să zíĉe crîntă/şᵗ̂ s ˌpúne nişte pɟétre pă ɟelᵘᵗ/şi să stǫárĉe bíne// p-órmă-l ɟa d-acólo şî-l taᵃ̂ɟe/-l bágă la saramúră/zᵉ̂ɟéru ăla-l púne ɟără pă fᵘoc/şᵗ ˌsă ɲérbe//şᵗ ˌsă ɲe [r] ɲerbîntă/ɟése dasú-pra...î şi fáĉe dĩ ˌɟa úrdă//şᵗ ˌaɟá ɟe//

[Dar cheagul din ce-l face ?]

kágu-l cúmpără gáta//da...înăɟínte să făĉá kag şî álfel//dîn ˌî...cîn ˌtăɟá neɟ d-ăştía tî [k] cruz/î...áre kag//şi kágu-ăla-l puneǫáɟ...púne laptẽ ˌɟel/şi-l lásă/víne dă să...fáĉe kagᵘ/şî kágu-ala...înkágă/da acúma a işít práfurᵗ dă-ɲkegát//

[Acelaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieram militar

ieram militar/şi d-acolo dă la regiment m-a trimes într-o delegaţie/şi m-a trimes în delegaţiie pă dăparte/p-aiîca pă la... trei scaune[1]/p-aiîc pă la vamă[2]//ş-acolo...înăiinte nu primyá nimineа/ca să dоarmă cinevá/mai alés ostaşi/pîn cămereа-aşá ca... cum az vini dumneavoástă/"găzduiţi-mă noáptea ásta aciia"//io ...găzduiésc/da acolo nu [r] nu te primná//că gárdurle mari/că poorţi dă...fier/n-ávеai pă unde intrá//pleg d-acolo să mă dug la sátu máre[3]//c-atúnj nú ierá ca acúma maşini/să te pui la maşini/ la cărúţe/la una álta//merg la sátu máre/şi mă [k] zic "mă dug/ m-apúcă noáptea pîn-acólo//ia să [k] mai bine să trag la...aciia/ să videá...să videá o lumínă//la lumín-aea acólea/zig"măi an să strig aiîca/să vidém póate mă primeşte-aiîca"//erá cam îm márginea sátului//

zîce/ [k] strig "mă néne mă néne mă néne"/stai dómnule gîcă acolea[4]//şi iése o femeie afáră//

zîce "cîne strigă ?"

zic "ieu" zic/"ũ ostáş"//

"pii če cătáz dũmneavoástră p-aiîca ?"//

"am fost într-o delegáţiie/şi...pûn-oi ajúnge-n sátu-ălâlán dincólo/m-apúcă myézu nópţi/şi aj vrea să dorm p-aiîca pă undevá"//

mă primeşte femei-aea acólo/femée-aea ierá însărcinátă săráca//mă primeşte acólo femée/fáce pátu/mă [k] cîn m-am...aşezát îm pat aco să mă culc/um pat aşá cu...cîn...m-an culcát î iel/ odată s-a lăsát î jos//zi "m-a bágă [k] într-m pămînt acu"// p-órmă a dat o ţolícă peste mine-acólo/ō...ăşá-i zicám noi atúnş ţoálă//m-a-nvelit /şi io am adormit acólo//după c-am adormit/numa

1. Fost judeţ la nord de Braşov (azi jud. Covasna).
2. Vama-Buzăului.
3. E vorba de Satu-Lung (Săcele).
4. Se adresează directorului şcolii, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

văz că mă scoálă femée-aşa/

"măi ostáj/măi ostáj/măi ostáş !"//

"Âce vrei bre/âce vrei ?"//

zíâe..."vrem âevá"//

"Âce vreţi ?"//

"hai scoal-te şi te-mbrácă" zíâe/"şi te duâ pîn la...la o bătrîn-acíia s-o kemi încuá"//iei îi venise să náscă/...m-a triméz dăpă...dăpă moáşă//mă duc/

zic "únde şáde ?"

Âi că"iéte ie o cásă/a dóoa cásă/ie um puţ acólo-şa acoperít/ díncolo dă puţ îi mai ie o cásă/şi p-órmă dai únde şáde moáşa"//

aşá am făcut/m-an dus ş-an găsi pă moáşa/ [ɛ] o bábă bătrînă/ nu puteá să meárgă//

"máicăă" zíâe/..."merg" zíâe/"da...dacă mă duâi in spináre/că io pă jos nu poş să merg"//

â !//o iau în spináre şi plec cu ia//câ mă duc acoló la femée-aşa cáre...m-a trimés/născúse/singură//dacă născúse/i-a legá buricu copilúlui/şi...

"máicăă" zíâe/..."acúma sîn liberă" zíâe/moáşa/"an termenát cu băeátu/an termenat tot" zíâe/"tribe să mă duâ acásă"//

o iau şi plec cu ia/o gîrniţă dă bábă grea a drácu//o iau [!] în spináre-aşá/în círcă cun să zíâe/şi plec cu ea/hái hai/hái hai hái hai//la puţ aiíâa/cum ar hi púţu-acî[1]/zic să mă odinésc oliácă//pui bába pă...íâa pă gi[r] gízdurli púţului/zic "mai răsúflu oleácă" [...] numa [!] "s-o iau să plec acúma" zic/"tribe să plec şi io la...treába mea"//o iau pă bábă iar d-acólo dă...şi...acólea aşá/zic "s-o sal mai bine" [r] zic "s-o sal mai bine"//cîn s-o salt/ ia nu s-a ţinú bíne dă gît/s-a dus îm puţ [!!]//

mă duc cólo la...femée-aea cu copílu cáre născúse/n-a mulţă-

1. Subiectul se ridică în picioare şi se apropie de sobă, din care cauză următoarele două fraze se aud foarte slab.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mit/ia m-am [ɛ]m-am îmbrăcá ş-am plecát//ierá dă noápte/zi "să nu cumvá să...întîmple să mă prinză cinevá"//bába-m puţ/cotoroágă gălétîle cîn să ducă ! cotorón cotorónc tronc ! [!]tremurán şi ia dă fricá//

[Acelaşi]

n-a fost ruşine dăstúl dă lúme

únū...l-am avút acú [ɛ]am [k] a sta cu úna/şi...adíc-a vint ia/că a rămáz gravídă/ş-a venít ia/la míne/şi ia ca să nu fag rău şî ruşine la lúme/am primit-o//ē ! a trăiit iei nítél cam hîrîiit aşá/da io zic să-ndreptează/să fáce//ş-am plecá şi io pînă la un fin/dumínic-a fos săptămîna/...la ploiéşti//şi ducîndu-m-acólo/am ...nu mn-a da finu drúmu să viu dă duminică seára acás/am vini şi io lun//cînd am venít acásă/am văst-o că io nóru-mea ar hi cam ...míntea álfel//ē ! n-a fos ninic//am vinít acáz/m-an lua/n-an scuturát/n-am făcú mîncáre dă seară/ce trebuia/la păsări/la porc// marţi....m-an lua ş-am da ni [k] cu nitél var îm bucătărioár-a-cólea//pă ia o văd gătítă/...c-o róke búnă/cu un jerséu care i-l luáse băiátu/da io odátă m-am uitá la ia/

"ce-i cu tine ?" zic/"dă ce iest aşă ? tu un te duş tu ?"//

cî că"mámă mă du cun zîcei matále/să mă du cu băiátu la doctor"/că áre băiátu/şi ierá d-un an/aproápe/vine-acu octómbre/la... pă dóoşáse/şi băiátu nic acú nu şedeá-m popóu//hiráv/că dacă ia n-a vru să-i dea nic piept/[ɛ]ierá cam ca vácîl-élga care...j lásă viţélu//

io merú/"stai dă iel mámă ! vez dă iel mámă/că copílu-aşá ie/cît îl zbor...dă mic/atíta scab dă iel curînd"//

ia a plecá d-acólea/învăţătúra/că iélea-aşa a fost toate surórîl-éstea/ş-a plecá la miliţie/...şi mn-a declará băiátu c-a

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bătút-o/ș-c-a dat-o afár dîn cásâ//ācú io am cășuná pă băiát/că zic o hi făcút/că io i-an spuz dîn cápu/zic "tu n-ai vóie să ridíj mîna asúpra ieí...nicî in seáma kípului/nicî ăiánț băiéți n-a făcú/niș tu nu facî"//și ia ĉ-a făcú mámă/s-a dus acólo.../a diclará băiátu/miliți-a l-a amendá pă băiá cu cîn súte dă lei/și táre greu ie cu báni dă ástăz/și cînd î...băiátu i-a spus/"dácă dumneavoástră fácețí lúcrurle-ástea fără să fiu vinovát/àtúns să părăseáscă și ia d-acólea//dacă fácez lúcrurle-ástea fără să fiu vinovát/că io fáptil-éstea nu le-am făcút"//

și ia a dus ș-a veni/ș-ápei a plecát//niie n-a fost rușine dăstúl dă lúme/mi-e milă dă copil/că áre copil/da ĉe să mă fac/dacă-i náțiie rea dă om//mă-sa și tá-sù care.../și io am avú féte/ș-a fos și mai gíne/am mai avút/și n-am mai avút/da io 'tráge tu dă iel și iel dă tíne/ș-așá tribe să mérgeți"//da aiiĉa a fost invers//și m-am ofticát și m-am uscá dă t^ot/dă r [k] așá dă necázu care-i pă mine-acu//

marília górge de tăgîrță
șaizeșiĉînj dă an

așá s-a făcú núntile la noi

să făĉeá log^ondă/da nu așá cum să fac acú/acúma jumătáte sátu s-adúnă//atúns te ducéi...máma și tátași băiátu/și părinți l^or^u/și să-nțeleĝá ieí acólo/și dúpă ĉe să-nțeleĝeá/urseá cîn trebe să fiie núnta//că la dóo stămîn^i/că la trei/...c-așá am făcú și io cu băiéți//dăcît cu únu am făcút log^ónda mai máre//și pārc-am zis că n-a foz byíne//parcă mn-erá rușíne dă toátă lúmea/și la ála cîn m-an dus în cas cu-atíta lúme/...n-erá rușíne/că ĉ-an strîns io to^t sátu/cîn m-am dus//da dacă io aveám rúde múltē/să-l las p-ála my-erá rușíne/să-l las p-álâlan^t/t^uo la fel/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

p-ălălan to la fel/mă acú o-am începút/ʰaĭ s-o fac ș'ĭo așa//da singur cu únu am făcút așá/da înco1o...m-an dus cu nășu/cu... cîne-a fos'/cu...bărbáti-nu/ș'ĭ..."măĭ néne/ĭite ásta ásta"/ne-nțeleg̃ám noĭ acólo cum putg̃ám noĭ//ș-așá o făcg̃á mámă/da acú nu maĭ ĭ-așá//

[Și după logodnă ?]

dîpă logóndă urșg̃ám núnta/sîmbătă șg̃ára vineá...fétile cu cămașa dac-avg̃ám băĭat'ᵘ/și le cînștg̃ám ș'ĭo acólo cu ce putg̃ám pă féte/începeá védrili/dumínica la dóoșpe să cununá//să cununá/făcă núnta/da la noĭ aĭíca văz că-ș ține ș-ácu//făcă núntă dùminică șg̃ára/făcă lun'ĭ șg̃ára/...să ține cam mult/noĭ tot obiciu dînăĭínte-l ține-aĭíc în slonu-ăsta//ĭéte pîn álte păr'ᶻ cic-o fáce sîmbătă șg̃ára/și să știĭ că-ĭ maĭ ușór/că-ĭ ómū liber pă úrmă/s dúce la servic/...da la noĭ așá s-a ținút//care poate să dúcă dumínică șg̃ára să dúce/care nu să dúce lun'ĭ șg̃ára//și dăruiéște-acólo... nij dáru așá máre n-a foz la noĭ/cînzeș șaĭzec/cam așá să dăruiéște-aĭíca la noĭ//ásta-ĭ mámă/[ʒ]așá s-a făcú núntile la noĭ/ș'ĭ punéá acólo un...țigán doĭ/cît...dăpă cun să simțéá la púngă//

[De ce îi zicea la obiceiul de sîmbătă seara vedre ?]

ĭóte așá/ásta ĭerá...cum să...așá să vorbéá la noĭ/că ásta-ĭ védrile//și ĭ'ișá și níreasa înăĭínte/da acú nu maĭ ĭése/ișá și mireasa dî [k] cîn veneá flăcăi d-o lua...dă prima dată//puneá másа-m miljuóc/șî ocoleá cu brádu/dăpă o [k] ce ocoleá cu brádu/ĭ'ișeá cū dóniță/cu căpăstru puz la ĭa/după ástă...puneá prăjină-m ĭ'miljᵘóc/și-ĭ' dédeá ᵘocól mireasa dă treĭ ᵘor'ĭ/la prăjín-ăea cu dóniță cu ápă//așá...așá să făcă la noĭ//

[Aceeași]

cînipa

primăvàra pînă să-nc'ᵉápă...să-nfloreáscă anini/puneám înti

^inu//după in puneám cînipa//şi ţăcăneám ^ogóru bine/puneán gunói
pă iel/şi-l ţăcăneám bine dă t^ot/dup-aea o semănám/o puneám//ni
să făcá nişte cînipă ! alés acólo pă múnte unde-o puneám/nişte
cînipă máre frumoásă/dé ţ-erá mai máre drágu dă ea//e^i ! să făcá
pînă să-nceápă fînu/o luam p-a dă vară/o culegám p-áea/rămîneá a
dă tuámnă//dăpă ĉ-o făcám p-áea/p-áilantă o topiám/p-áea dă vară/
ailánt-o făc^ám la úrmă clúcă/să dospá sămînţa/dâpă ĉe să dospka/
punén cînipa să să usúĉe/o [r] o frecám b^ine/făcám cinc/şase dúble
dă sămînţă//la ánu aveám dă únde púne álta iar//o băgám la top^it/
o lăsám pînă videán că-ncépe...fhíru să să cîlţuie oleácă/o-aducám/o spălám/o-ntindeám/o luan la meliţát/la trăgătoáre/toámna/pînă cîn să dea frígu ń-o keptănám/ń-o făcán caiere/zgrébeni d-o párte/fuióru d-o párte/p-ălelante d-o párte/ş-aşá víne//pînă am
işi [k]cîn am işit io la hóră/io n-ávean róki d-ăle búne//to făcán d-álea dă cîlţ^i//cămaşă to d-álea dă cîlţ^i purtám/că dacă
aveán şi táta d-al doílea/ăle care ierá mai pricopsite/mai...făcía şi d-ălilante/da io...dacă n-áveam/făcám d-álea//o văpseám
frumós/făcám uar n^égre/uar albástre/uar.../ş^i purtám//da acú te
ríde/io încă mai am un cărcáv dă cînipă ş-acú/kar cînipă...búnă/
ş^i parcă ń-e dra dă iel să-l spăl ş-acu//

torcán toátă iárna/şi parc-aveán sp^or dómnule/nu ştiu cum
aveám/aveám spor aşá că...mă sculám/torcám pînă mai tîrziu/p-órmă
mă culcám/dăspre ziuo iár mă sculám/iár mă luan să t^orc//cînd
în...puneám la copt/avem un hîrdău máre/puneám acólo...j^os un
hîrb/dâpă [k] î hîrdău-ăla máre/după ĉe puneán hîrbu-àla/numă începeám: o cánură/ĉenúş/-o cánură/ĉenúşă peste ia/o cánură/ältă ĉenúşâ piste ia/pînă umpleán hîrdău-ăla//ş-ápoi după ĉe mă lua^m/după ĉe le torcám/făcán şi p-a dă urzeálă/ş^i p-a dă bătătúră/mă
luam/...apa tod mai călíie/mai călíie/mai călíi/-aşá nu fiártă//
că dacă puneái fiártă/l-opărái şi nu mai puteí s-o mai fac...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

treabă cu ea//și...îl coc̆am/îl făc̆an cum ie zăpada dă alb//după
aea/cîn aveam bumbac/făc̆am î cîlți cu bumbag/da mai mult î inu/
îl făc̆an cu bumbac//da cînipā făc̆am...cînipă-n cînipă//și ite așa
v-o spui că am c̆arșafu-ala șî acu/și my-e dra dă iel/parcă l-aș
5 și mai purta/șî l-aș mai ține//

[Aceeași]

[Întîmplări]

a trecut ğică mirică/să ducă lā stîngac̆u[1]//și cînd a trecut/
iel nu prea a^ude/băiatu-ăsta//iel a da^t s̆ă hodinească-ntr-um
10 mal^u//cîn s-a hodinit acolea-m malu-ăla/^ursu/dă unde-o hi fu [k]
vînit iel îngiforat/a veni și l-a lua pă ^om la trînteală//l-a
trîntit și l-a trîntit/pînă cîn s-a făcut ăla că-i m^ort//l-întorc̆ea/iel să-ntorc̆^ea pă brînc̆ omu/ursu l-întorc̆^ea c să-i spargă
burta/iel să-ntorc̆^ea aiminterea/iel iară/...și s-a apucat iel bi-
15 ne-așa/și a stat și s-a făcu că nu mai suflă//că c̆ică dacă vede
că nu mai sufli/spune că te-a omorît/și te lasă//ș-așa...ăsta
s-a-ntîmplat cu iel/dă l-a...tăvăli^d bine//i făcuse viare pă spate/o mînă-i cam stricase/...ș-apăi s-a duz la skital/ș da ăla e
[k] ș-acu-i cam speriiat//
20 și io cîn ā născut o noră a mia/aveam porum la cîmp/și a plecă bărbatu-nu înăinte/a plecă și băiatu/tot așa a plecat/să să
ducă la cîmp ieI//ș^ci "mamă mătale vii...uar cu tr^enu/uar cu vo
mașînă/cu c̆-oi puteă mătale vii/...ca să culegem noi acolo"//
și...acuma noru-mea eră la^uză/...și io zic "să mă duc să-i
25 aduc băiatului noateni/să-i aduc acas"//am urcat io pă văil-estea
p-aiic̆/am veni dasupra la coast-asta mare-ac̆iia/am î...auz crăc̆île pîrî^ind//a pîrî^it crăc̆ile-a pîrî^it/io c̆an că-i noateni/io
"tp tp tp/tp tp tp" fuga lā...pă lîngă pădure-așa pă dă lătur//

1. Sat vecin, peste deal.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cînd î...mă-ntîlnisem cu un căţ^iel/...v [k]aşá vînăt aşá şi cu urekile buante-aşá//şi cîn am văzú că ie/zic [k] da io am [k] m-am vrú să mă fac spre iel/da iel a făcút urît aşá la mine//zic "ē ! du-te la boala/tu ieş cîine cobăn^esc/d-aia faĉ aşá urît"// 5 ş-an trecút//ş-am vin/cîn am a^uzi crăcilę-acolea pîrîind/"acú" zic "an da dă noaten^i"/dreb dasupra aĉi la grădin-ásta sus//cînd am venit acolea/să mă trec pîn a vale/baritai ursu//cînd ^ese ursu /ese dîn crăĉ/^uorăcî^in ş-aşá îm făĉ^ea labılı[1]...la mine/şi ^uorăcăia//da io n-am mai putút să mai zic/dăcît am s [k] ^era nişte 10 oamen^i îm parte-ásta aiiĉ pă múnte/ş-am începú^t să strig/"săriţ oamen^i bun^i/că mă mănîncă şi mă mănîncă/să nu mă lăsaţ^i"/da nu mai mă ţinea picoarîle//mă ridican/căden/mă ridican/şi iel după mine/nu s-a lăsá jos/că io zi că dacă să lăsá jos/mă prinde//şi iel aşá a venit în labe/aşá după mine//io mai în dedean vîn/mai 15 mă sculam/mai în dedean drumu cît colo/da picoarîle nu mai mă ţinea/...dăcî tremuram aşá//ş-am veni ş-am scoborî drep pă coast-ásta p-iĉ//cîn viu la noru-mea/io acú zic "să nu mă bag în cas"/ n-an tras aşá bazmaua/zic "să nu mă vază"/că ea eră născútă d-atúnĉ/"să nu mă vádă ia" zic/"că sînt"/...că cre c-am fos skimbată 20 la faţa/şî tremuram//"s-o stri^g pă tanţa//

"fă tanţo" zic î/"fă ! să cam staz niţel pîn casă" zi^c/"să nu işiz/dac-a^uzis ceva/să nu ^işiţ^i"//

că "dă ĉe fă ţăţă mariţo ?"

hai că p-ormă-i şoptesc ăea/"fă ! uite...vine ursu după mine" 25 zic/"şî dacă scoboară-ncuaĉe/să nu...staţ^i în caz mai bine/că-n caz nu vă făĉe nimic"//

şi io am urcát iară aşá pă valea ásta p-iş/ş-am urcát iară-n sus//cînd am urcát în sus/că nu găsisem caii/şi-m spunise băiatu/ "mamă/dacă nu-i găseşt^i/te duj la grădina lu nică ivănoiu/şî dai

1. Subiectul dă dîn mîini amenințător.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dă noatenʲ la fîntîn-acolo"//că zi "să-i bag în graș/și pă urmă să plec"/că aea era lăuuză/nu puteam să o las așa//cîn dau/auz iar crăcilę pîrîind/iel n-a mai luat-o rîsu după mine-ncuâce/iel a luat-o curmezișș//apei d-acolea m-a alergat iar/m-a alerga pînă-n valea ursuluiˡ//da m [k] țipam/șʲ căderam/șʲ iar mă ducʲam în suˢ/ șʲ iar strigam/ș-a iși văcari/ș-a-nceput văcari d-acolo/"hi mă ! ho mă ! hiʲ mă !"//da pîn-acolo m-a alergad/d-acî dîm parte-ásta pîn-acolo sus//da mă credes că ș-acu-l visez ! că ie multțʲ aʲij la noi// [...]

altă dată am pățit iară//iera lună și frumos//ș-atunc iera voie/să duca oameni...cu cîți-um metru dă lemne/pă la școlʲ/pă la astea așa//și ieu pînă cîn să plec/așa iera obicîʲu miu/să văz pînă iese la gîrlă/și mă uitam dă la gîrlă [k] dă pă...dîn caz du pă masă pă gam/iera lună și frumos//văz că gine un șir dă cîinʲ/ unu doi trei patru cînc/mare drăcie !//băieți i-a simțit/că iera băiatu ăl mai măricuț și cu ʲunu mai mic//bărbatu-miu să ducése la frati-su/ca să vie și ăla//io cîn am văzu c-a scoborît și ie lupʲ/n-am măi putu dă frică//că zic sare la băieț/băieți dă ce i-a văzu că vyine/iei s-a ocoli ș-a luat-o-m parte-ailantă/ș-a lăsat/și iei a trecut încuâce//pînă la ziʲo am bălăcănit cu iei/ pîn la ziʲă !//la zio dă tʲot a veni ș-a luat î un cățel la cas-aea înăltă dă colea//i-a lua cățʲelu lu ăla/și ie [k] io zvîrlean c [k] toate lemnile dîn cas/le cărasen/și zvîrleam/și vinea tot să-mi ia cîinili/șʲ io nu măi știan ce să mai fac/să nu-m ia cîi- nile/cîinile nu-nțeleg ca să po să-l sui pă...prispă sus/...și să duca to la iei acolo/șî...ieu cu lemne/"hii mă ! ho mă !" și numa așa-n dedea roată casi/ș...că sîn cam îm mărgine icea...la- zurle//sⁱ...uite-așa/la noi aiica ie...sînten cam îm pădure/și cam periculos ie [!]//pînă la zio iei doar clănțăneá la mine așa//

1. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ę !áltă dàtă tot aşá am făcút//avęá...moáră ieră dă ápă odátă pă gîrl-acólo sus//şi ieră máma mia/dă şĕdęá la ia/acólo la moár-aęa//şi io ieram măritátă prima dátă/cu omu-ásta dîntîi/ş-avęám o grădín-acólo/cîn mă duc în ia/toátă fasólęa...dricuiită/prúnu scuturát î/cartófi porúmbu răfuiit/io n-a veni să plîng/"dă gâba am muncît io în vára ásta" zic/"că n-an lua nimnica d-aiîc"//mă gîndęán dă pórîci ţigánului zic/"că ni i-a mînca pórîci ţigánului"// o iau pă iaz/io o iau ginisór pă partę-ástălàntă/şi ies să vidém/ că ie ai ţigánului/or că ieste mistréţi//am văs că nu ie dă la ţigán//şi m-an dus pă potéca lor pînă unde ieră odátă o fábrică/ şi m-am uitát acólo//cînd să mă uit/s-a dus/porc a intrát/s-a dus în sus încólo/să cunoştęá potéca//acú...cum să zîce la noi toámna acú/că-i gébe/zic "e ! tot am urcát ieu pîn-acîi/ies pă malu-ásta" zi/"poáte găséz vo dóo gébe/...să iau şi io"//după ce ies acólo-m málu ă la/am auzi frúnza/fîşa fîşa fîşa fîşa/"máre istoriie ! ce să fiie ?"//cîn baritai lúpu//fîşîiá/da io cîn l-am văzú/că m-an dus aşá aproápe/cun síntem acîi/cîn am işit io dîm mal d-icîa/an da dă iel icî//cîn am işi la iel acólo/nu ştiu cum oi hi io/c-am făcút urît/că n-ám putú să fag gíne să ţip/am orăcăiit aşá urî dă tot/şi n-am mai putú să plec/ca cînd mă dăsbrăcáse cîneva/să rămîi kar dăspuiátă toátă/şi [ɛ]mă băgásĕ-m pămînt//am stat/am stat acólea/io n-am putú să plec/că lúpu a clănţánit aşá ca vrun sfer dă óră cu cápu-aşá ridicá la míne/da n-am fost ursită/că dacă ieram ursită/poáte mă mînca//ş-a clănţánit aşá la míne/şedeá c-o căpăţînă/şi ieră...máre/leşinát aşa//după mine-acólea numa odátă-l văz...că să facî-aşá cu tótu/odátă sáre aşá cu tótu/după ce sáre d-acólea/...o-ntínde pă la...fábrică/pă unde ieră/ă făcú trei săritúri aproápe pînă-m părău/dincolo//da io n-am putú să vorbéz niş seára/că rămînísem mută/nu puteán să

1. Subiectul se întoarce ţinîndu-si capul nemişcat,ca lupul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mai zi nini dă frică/am vin la mămica/"ĉ-ai făcu mamă ? te-a muşcă cineva ? dă ĉe nu vorbeş ? ĉe faĉ ?"//da io nu pute-am//nu mai pute-am/în luase graiu// [ɛ] a vin mămica seara după mine-acas //că "ĉ-ai făcu ? dă ĉe...dă ĉe te-ai făcu tu aşa ? ĉ-ávei ?"// p-ormă i-an spus//da io nu mai...nu pute-an să zig nimi[c]/pînă să sos[i]esc acasă ieu/iera ũ om cam [ɛ] îi zicâm vîrfu plăieţului/i-a omorî lui trei [u]oi ac[o]alea/ [ɛ] în grădină/le-a trînti şî le-a omorî şî le-a lăsat//iel a pleca necăji dă mine dă colo/şi le-a omorî p-ălea//da n-a fos frică dă n-am măi ştiut io singură unde sînt/că nu iera nimine-a/şi[i] io singură-m pădure cu iel//pute-a să mă mînĉe să mă facă praf//

[Aceeaşi]

o casă

la noi în primu rîn să ţine cont î/cînd construieşte o casă/ să taie l [k] ziz dîm bătrîn[i] aşa am auzi şî noi/să taie lemnele la lună veke zis că...sau în timpu cîn nu are sevă//ştis că sev-aea nu [r] nu ieste bună/pent[r]u că coâĉe lemnu//şî...s-apr[e]ovizionează omu dă l[i]emne să taie la timp/piatra o-adunăm...în orĉe timp// ş-ápăi ĉoplește lemnili//ásta...c-ásta sînt uámen[i] dă meserie/ care trebe să cunoască/dîntr-un lemn [k] nu poa să facă dîntr-o tălpă să facă un stîlp//bănuieşte/"domnu[le]/ásta-i bune dă tălp[i]"/ tălpili s [k] trebui să fiie mai groase/şi...mai rezistente//le ĉoplește cu-o dime[n]si[u]une/dă la şaişpe la doozèĉ/adică să aibă ĉoplitura/pîn doo părţ[i]/adică patru părţ[i]/da...să fiie doo latur[i] iegale//şî...să făĉe dîntîi temelia casi/îş făĉe omu şkiţa/cum vrea să-ş facă casa/făĉe temelia/aşează tălpili/dup-aea să lucreză la profir/că...ştiţ cînd...cîn să ridic[i] un lem sus/să-l însemnez/p-ormâ[i] iar înapoi jos/sau sâ.../lucreză la profir/j lu-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

crează tot [k] toată casa jos/zis adică până când îi pune capăcele/ pâ...a [k] capăcelej/şi p-ormâ grinzilej zis/grinzilej le suie sus// după ce lucră la profir jos/însemnează// [ʦ] face stîlpi/să face-n cături/adică zis colea unde să plătuiește lemnu/să fiie dă zece metri dă lung/şi...vine dîn doo bucăți/şi vine o...plat făcut în ...//şî...după ce s-a lucrat to la profir/să ridică//să ridică/ pune stîlpi unde-i ai ficsați/p-ormă vine dă pune capăcili/şi dîm momen c-a pus tălpili/pune şî păiente/ştis că...să mai deplasează//pune paiantă dîn stîlp în tălpă//şî...dupe ce să ridică/ înaiinte să răcă invers î/iera lemnăriie mai pricopsită zis/puneă lemne de colo pînă colo/acuma la noi să folosește ultimu căpătîi/ că...ieconomi//şi să scurtă /ştiz dumneavoastră/pune-ntre paienzi aşă/unili sîn mai lung/altîli mai scurte/pînă cîn vine şî căpătîiu numa dă...zece şentimetri/dă...şi p-ala-l folosește//şi dup-aea/după c-a ridicat capăcile/pune grinzili//pune grinzîli/ face pazie-aea pă mărgine/u rîn dă scîndură/ştiz dumneavoastă /că să...vine căprioori puş pă...pă scîndur-aea/şi p-ormă...ridică căprioori//samaru dă sus/tot aşa/că-i pregăti dînaiinte/î...întîi i spune...cum să face-i spune cuc/cî ridică primi căprioor dă la capăt/şi cîn îi pune samaru//ş-acolo/dă obicei bătrîni puneă cîți-un kilogram dă țuică/şervet o pîine ceva acolo/da nu prea mai...rare cazuri cînd...să mai întîmpi-aşa//şî dup-aea/depinde omu cu ce vrea s-o acopere//dac-o acopere cu...şindilă/la noi... acuma s-a mai început şî cu țiglă/da nu kar/nu...mai îm mică măsură/mai mul sîn cu şindilă//vine lățueala mai deasă/dacă pune țiglă/ie lățueala mai rară/adică zis interval mai mare ntre lați// după c-o acoperă/o-nfundă zis/kitucește//

moraru ge vasile
pătruzeșiunu [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

712. BĂTRÎNI [ALR I 74o]

(com. Starchiojd, jud. Prahova)

Culegere : 197o; CB, MC, MM; transcriere: BM

la stînă

după ĉ-am veni dîn răzbuóiu dîn...s-a dimobilizát în nóo súte uóptusprezèĉe/la fro doi ani di zile am strîns uo ĉireádă de vaș/ să mă duc cu iéle la [k] m breája[1] aiș/să le páscă/unde-aveám noi izláz/vára//ieu...ĉe m-an gîndit/a [k] biétu fráti-miu ăla dumnezéu să-l ierte/"mă" zíĉe/"nu faj nimíc îm breája tu/ie yíte múlte acólo/úmbli di cólea cólea/am vorbit io cu buzátu la crázna[2]"/iereá um...mocán vestít/îi spuneá bánĉu la cárte/da uámeni p-aíĉ îi ziĉá buzátu tuoți/niculái buzátu//așá//iel múnții-ăștia p-aíĉa-i lua cu arîndă dă la kiujdéni mij/mălîia[3] p-aíĉa/cutáre una álta/ aveá prétenj pîn kiujdu mic[4]/p la catrinuóiu[5]/buzátu ásta//și m-an duz domnule la crázna/m-an găsi cu mocánu-acólo primăvára/și m-am înțelés cu iel/an făcút o kitánță cu mocánu la kiujdu mic/ și m-a-voit cu uobzej dă vaĉ//am plătid doozeșĉînj dě lei dă vácă ierbărit/și-ncólu-a fos tuot pă seáma mea/io le-am păzid/mălaiu meu/sáre/tuot//ĉě să vidéț ?//io erám îm putére-atúnĉa/úite că a ișít[6]/...ă...în o mie noo súte doozeșîduói s-a-ntîmplát ásta//așá/io aveám vro tréizej dă an/dác-aveàm/n-áveam/ai ?// [...] àșá//aveám um baj bătrîn/mai bătrîn ca [r] ca cum sînt io apruápe-acú/aveá vro șaptizeșiuob dă an//și ierea buolnáv sărácu/stan

1. Nume topic.
2. Localitate situată la nord de Bătrîni, pe valea Buzăului.
3. Numele unui munte din apropierea satului.
4. Localitate apropiată.
5. Localitate apropiată.
6. Subiectul se referă la soția lui care a părăsit camera unde se înregistrează.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

necúla/ereá dă la săcéle dă la sátu lung de-acóloo ieí tuoţ'//vâcili méle cîn s-a ubijnuít acólo-m múnte/să ţineá um băiá dipă iéle/intrá di stre^kiie váâcili/ziua/...mîncá iárbă dim bişúg/io mă duâám p' la stînă//ē/atîta le-a f^oz mul la cobán şî băiátu mocánului/iuón îl kemá//iuón aveá o gaîcă la crázna/şî cîn [k] şî să duâá/sta cîte doo trei zile/a f^oz mul pîn-a prins iel firu//io ştiiám să-nk^eg/ştiám să mulg^u/să herb z^éru/biétu néica stan sărácu sta-mvălit c-o sáricá acólo-ntr-um pătic//tremurá acoló/îl lua şî frigurli/

"gorgiţă/tatâ/faj' dreâ"//

"fag néică stáne/bun"//

mă-mvăţát iel să raz piei/să argăsésc/să fag bordúfur dă brîză//stan necúla/aşá-l kemá pă iel//bun/"ă...păi" zic "tot" [k] âce "lásă că ie bine să ştiie uómu"// [...]

a f^oz mul pînă s-a dovedit pîn sátili veâine/că ioú cunoşteám brîza dă b^ordúv dî la néica stan sărácu//àşá/pă úrmă... ăştia dă la drájna dă sus[1] aveá um baj bătrîn/ş-a muri'd báâu luor/...nea neculái mustăţea/ş-a puz lába pă mine//

[Spune-ne, cum făceai brînza ?]

intrá [k] vineá uóili di la păscút//mîzărári cu uóili/ne-aşezám [k] intrá uóili-n strúngă/...cobáni tos' s-aşezá la scáun acólo/daca dumneavuástră az văzút cum să múlge uoi/n-áz văzút// ē/ ie frumuós acólo/la vără să mérgîm la uo stînă//àşá//láptili să mulgá acólo/io la drájna n-am avú nicodátă mai puţin di uop súte de mîzár'/pă seáma mea//da//aveám şî doo cîrdur'/cîte şase súte-n cîrd//şî-nkegám láptili-n doo váse/după âe-l mulş' pă lápte/îl pui acólo-n neşte hîrdáe mar'/âubár'/inkegătuare cum să num^eşte/ş-acólo io aveam kag plămădit/şi dă múlte ^or' în da şî práfur'//mi-a dat ^o dată don [1]áke neşte práfur' bălane/búne/âa

1. Localitate apropiată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

că-z nemțéșt//ᵘᵘo linguriță...uíte ᵘᵘo linguriță de-aia/ieréa acólo núma cît pui bu [r] buricu déștului în ia/înkegá zéce gă-léz dí lápte//àșá/imedi-át/pînă te-mvírteái/pînă nu știu ce/lap-tíli ereá-nkegát//imedi-át punéam mîna pă iel și-l strîngám/n-az văzú cun să strînge cașu ?//ā...să strînge cașu/iei binișuór pă di látur/pă di látur/láptili să hiie cald /uárce brîză ăi face pă fața pămîntului láptili să hiie cald //àșá//și...dupá če-l strîngám bine/-l făcám mototól/daca cașu ireá prea máre/nu pu-teám î...núma io singur să-l ridic di cólo dî [r] dî hîrdău/din kegătuáre/kemám și bățatu//aveám o pîză lungă care să numiește-nvelituáre/așá-i spúne iei/la pîza aia/ș-apucá bățatu dî la capu-àsta/ia apucă di ij domn dobrescu[1]/àșá/și iou de-aîc/și bă-gám amîndói pîza pă didisupt așá/că cașu ieréa cucolóș/și ridi-cám î sus/și-l ducám în crintă//acólo-l [k] n crintă iou... l-așezám frumᵘᵘos/îl făcám așá rot [k] ruátă/ca ᵘᵘo ruátă di plug/ puneám pîza [k] î piátra ᵘᵘoleácă pă caș/și îl lăsám puțîn-él/fă-cám brîză dă crintă//sau cum i mai spúne ?/ [ɛ]noi zîcen sa [k] da la crintă-i spúne la ásta/la cárte//àșá/și-l tăiám/și-l pu-neám la ulúg la saramúră/și dă la ulúc îl scotean/l-așézan la pútin/puneám sáre pă iel/și gáta/venea la magazí-e/și de-acólo să-mpărțeá la uámen//

górge me rădoeáș[u]
ᵘᵘobzeșîùnu [de ani]

úrsu

într-un...an/propi-etárů ásta de-aîca/a cumpărát iel múntili mă [k] l-a lua cu arîndă//știz dúmneavuástră cum e cu arîndă// ș-um pogón di iárbă/ᵘᵘo iau cu arîndă la vară dî la dumnea...[2]

1. Subiectul se adresează directorului școlii care asistă la înregistrare.
2. Subiectul își întrerupe expunerea, pentru că soția lui revine în cameră.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ăşă//ĉe s-a [r] ĉe s-a gîndit ĩ propietáru ăsta ?/a luat cu arîndă dă la boiéri éia dă la kiójdu mic...múnţili/şi primăvàra ne-an dus acólo//cu uoi/cu vaĉ/cu...cápre/cu cai//ĉe să vez ?// úrsu înĉercá/vinia/ba az/ba mîine/n-am putú să scăpăm di urs/pînă nu ne-a adúz boiéru o ármă dă la ploiést/...dă la un frate-al lui/o carabínă de-aia nemţéascâ //trăgá ĉobáni nuaptea/di să făĉá roşîie púşca/ţeava púşĉi [!]//cartúşe găseá bâiéţi pă múnte/pă vîrfu mălîi/că fusése luptili p-acólo//vez ?/dă la nóo súte şaişpe/-n doozeşîdòi/şî ieréa búne cartúşîli/le spălám într-un castrón cu gaz/le frecá băiéţi bine/şî le băgám pă ármă/...şi trăgea/şi nu st [k] nu ne-a mai stricád nimic//aşá/într-una din zile...văz un cîine/o căţeá//sătulă o căţeá máre boierească/aveam doisprezèĉe cîin la stînă acólo/cu-ai ĉobălor/cu-ai boiérului/s-adunáse//cîn văz căţeáua cu o búrtă/sătulă/ĉe să hie cu ásta măi frate ?//'e/căţeáua mîncáse şi ia la hoit acólo/und-erea hoitu/nuaptea omorîse úrsu um mîzát/u junc di trei an//yine ĉobáni cu oili/aveam únu mai mărişor/mai bătrîn/mai mic ca mine/ĕ dă la rînĉed[1]/dumitru lúpu//

"măi dumítre" zic/"úite mă ásta/ásta/ásta/a vini căţeáua mai aşá/mai adiniáura .."//

"măi nea górge" zíĉe/"io az-nuaptę-am auzit orăcăindă o vacă"/zíĉe/"p-aíĉ"//

cum [k] da iou n-àm auzit/iei dormeá la uoi afără la o polată/şî io dormiám în stînă//după ĉ-am muls úoilu/a mîncá băiéţi imediat/şî/ĉe zíĉe dumitru lúpu ?/

"măi nea górge/hai cu míne p-aiş pă izvuárli[2]/să vídem nu găsim noi ĉevá ?"/adíctili vũ hoit/undevá//

ã răma [k] aveam um băiát acó[lo]/bum băeátu/cáre fusése mînătuor încă vo cîzvá an cu mine/i-ã spus băeátului să strîngă căşu/

1. Localitate apropiată.
2. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

úna álta/e ! ḥaị dîpă urs//dă-te-n dreạpta/dă-te-n stînga/dă-te la vale/dă-te n̄.../nimic/nu găseạm nimic//neạ-am ḥodini noị oleạ-că acólo-ntr-u lụoc/...ș-auzim ḥăț ! ḥăț ! cîịni//"bă" zic "acọlo trebe să hi e ĉevá"//ịo aveạm un cîịne máre/floriu/tóma atît[1]/și ma ereạ únu boịiresc/ịerá...îmfrățiț ịei amînd oi/să țîneạ dipă míne/daca plecám ịoụ îm bucur eșt/ịeị merĝá dipă míne pînă-m bucur eșt/nu mă slăbịá//ș-o lụom p-o potécă pîm plaị/ăla aveạ măcúcă-m mînă/și ịo aveạm un topór//ĉe să vez dómne ?//mérĝem pă potécă/ịel eră ña intẹa mẹa la vreọ zéĉe métri//și cînd am iși deasúpra acólo într-o poieniță/-ntr-un gol/ereạ brústur már/... úrsu cîn neạ-a simți t/s-a ridicat în dóo p icụáre//ăla ereá na intẹa mẹa/și ịo ireán la úrma lui//cîn s-a ridicát în dóo p icụáre/atîta a făcút bẹ !//și ăla ș-a da drúmu d-o cuástă/pîn nește tîrșár//ịo n-am putú să sar p-acólo/mị-a fos fricá//m-am întórs îndărăt tot pă p ot écă/pă cărare-àẹa//îndărăt/și cîịni pă lîngă ịel ḥánț/ḥánț//maị mă uitán cîtẹ- oleạcă așá[2]/ịel vineá cam țopă- ind așá pîn nește buruién dipă míne//n-am mai putú dî la o v [k] am mers apruape ca de-aij la ĝénetìu/ca la gîrlă cólọ//os-tenisem//ĉe m-an gîndit eu ?/maị inaínte vréme/-ntr-o vară scotẹm butúș cu b oi aîca la válẹa stíni[3]/și nește ụámin dă la rotár[4] a omorît o ursuaică//n-aị auzit[5] ?/ị-a da cu topóru-n cap//"mă" zi"cum a dat ăẹa/dau și ịo/nu mai..."//m-an lip i cu spinárẹa d-un fag máre/ereá un copác gruóz/nu-l puteại coprinde doị ụámenị m-am lip i cu spinárẹa di fag/și dîpă ĉe m-an lip i cu spinárẹa di fac/topóru ereá-m mînă/făĉám planur[li]/zîc cînd o vịni/dáu/... álfel n-am//și cîm m-am întórs/și m-a văzút cîịni c m-am int ors/ cîịnili s-a și ripezit ala floriu al mieu/s-á ripezit în spinárẹa lui/taman ca cun să rep ede un taur p-o vacâ//și úrsu așá făĉa[6]/

1. Gest: cca. 75 de cm.
2. Se uită peste umăr.
3. Nume topic.
4. Localitate apropiată.
5. Se adresează directorului școlii, care asistă la înregistrare.
6. Gest: mimează mișcarea ursului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî cîinili nu picá din spinárea lui/şî io: "tíne şî púnez guriţa/tínez mă şî púnez guriţa/tínez mă"/şî n [k] úrsu núma a-nceput a orăcăi/şî s-a ntórsu-ndărăt //am mai merz vro dóozeş treizej dę métri pîm pădúre/mă-ntîlnésc cu ámeni/ie mitu matéi ásta dę-aîca carę-a fost î/...stai că mai sînt vo cîzvá//únu niculái buáţă dî la kiujdu//ála s-a-ntîlni cu dumitru lupu-n gîrlă acólo/apruápe di stînă//

"úndi-i mă górge/nea górge ?"//

"a rămáz/nu ştiu"//

"bă să ştii că l-am" [k] da mai vinise ăea cu vo cîi şàse cîin/şî tos cu béţe/cu topuáre.../

"hai indărá"/

"mă" zic/"io nu mai mer că voi fugíţ/şî mă lăsáz/mă prinde úrsu"/că eo ereán greu/ereán voinig/nu ca acú//

nę-án dus/şî cîn nę-an duz dómne/cîini cînd au ajúns vo cîi şàse cîin lîngă iel/orăcăiá úrsu.../ca cînd îl tăiái cu topoóru//ş-a lua júncu/l-a tîrî la múke//uite mitu matéi ăla bătrînu/cáre úmblă cu doi cai/...daca-l cunój dumneatá[1]/arî băieţi-ăea voiniş/şadi colo lîngă bălóiu/lîngă mine//ăla ereá la vaî acólo/iel ştie poveştea mai byine ca mine//tîrîse júncu...la vo dóozeş treizej di kilométri/să fugă cu iel//şî cîn l-a scurtát cîini/a lăsá júncu/ş-a sări d-o piátră/şî s-a dus/an lua şi noi júncu/şî l-an tras acólo [ɛ] în gîrl-apruápe dę stînă/i-ă lua pielea ce mai rămăsése zdravănă/ş-an dát-o la u uom acólo//i-avea sémnu dî la ...ia//ş-an termená cu úrsu//

[Acelaşi]

---

1. Subiectul se adresează directorului şcolii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţerá betţágu

[...]ţel ţerá betţágu//ş-a vţini/ş-a răcîtu/a fos plᵘoi//ş-a răcîtu//dac-a răcî/l-an duz lā spʰitál la[ɛ]ploţéştʲ/şī acᵒló s-a prăpădit/şˆ l-am adús acásă/şî l-am [r] l-am mormîntát àiĉ//e !//
câ ţel dac-a foz betîagū/pluóⁱili l-a ploţatᵘ/n-a avút unde să zbiĉᵉáscă să fácă şi ţeţ oleţácă de fᵘoc/di căldúră/şi...ş-a pţerdú vʸţáţa//

cˆ îţ ziĉᵉám ţo: "nu te maţ dúcē ţómule" zic/"nū te maţ dúce"/ c-avţám yite//an da vʸitîli la pázâ/di mi leţ-ä păzít álţi/şi ţel s-a dus...să...să steţa cu ţéleţ// e !//

[Dar dacă mergea cu vitele nu i s-a întîmplat nimic ?]

nū/nu s-a [k] ni s-a maţ prăpădit aşá la pază/cîn mi-an dat um [k] îm pază încoló neţ-ā murí cîte um bᵘou//şi dipă ĉe am [r] am maritá fata/c-am măritá fata/a luat um băţá di la mînţéĉᵘ/şī... ţómu mţeᵘ dacă s-a simţí şúbred/

ĉe ţ-a spusᵘ ? "fátă/[ɛ]îz dau bᵘoⁱi"//

şi ţ-a da bᵘoⁱī lu m...ĝíner-mţu ăla/şi ăla lácom/bᵘói ţerá bunⁱ/ţerā fraţⁱ/trăĝeá amîndᵘóţ doţ fraz la jug//şi ţel lácom/la padúre acólo la mînéĉu cum îţ ᶻiĉem/babarúnca/ă...a puz mul di pă ţeţ/ĉe-a facútᵘ/şi ţ-a murít um bᵘou/s-a aprîsu//a puz greutáte pă ţel şˆ/s-a aprîsᵘ//şi la úrmă fata mea s-a dispărţítu//s-a dispărţi di ţel/că ţel a fostᵘ [k] aveá umblárʲ pruáste/umblá [k] umblárʲ din...partea femeiáscă/umblá cam...//şī...fáta mea pi s-a dispărţi di ţel/şˆ...a luat un [r]ū ţom di la plᵘoţéjʲ de-acólo cu doţ copⁱiţ/doţ băţeţʲ//a maţ făcú şi ţa u...nicu/áre treţ/şˆ trăţéşte-acólo/că ţómu muncⁱéşte lā...ţzínă/la uzína únu maţᵘ//

nţéncu ke joiţa
şapteţeşitrèţ [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lúcru cînipi

lúcru cînipi ?//pi̯ o semanám/creşte̯á/să̄ [ɛ] cu̯ocê̯á/ᵘo cule-
ĝe̯ám/...o bătu̯ám di-i̯ scote̯ám sămînţă/şi ᵘo duĉᵉám la lacᵘ/ş-o
topʰi̯ámᵘ//vine̯ánu̯ cu i̯a acásâ/sî ᵘo-ntinde̯án di sō zbiĉe̯á/şī...ᵘo
5 melitámᵘ//ᵘo melitám/o făĉᵉán cîlşⁱ/...din cîltⁱ ō...keptănám/fă-
ĉe̯ám bă...î ástea î velínţe pă patᵘ/ba saĉⁱ/ē/diferite lúcrurⁱ//

[Ce făceai ca să fie cînepa albă ?]

ca să-năl bʸi̯áscâ/ᵘō coĉe̯ámᵘ//cu ápă [ɛ]cu leşi̯ie// [ɛ] ᵘo mui̯ám/
şî băgám în hîrdo̯u tu̯órtu /şî cu ĉenúşe/şi îl înherbîntán cu ápă
10 hártâ/merⁱéu//tùrnám apă hártă/i̯o durnám cū [k] ápă cu u̯ála acó-
lo-n hîrdî̯áu/şi pă [r] pă cólo pă predúfu̯-ála/pă ĉépu̯-àla/curĝe̯á
ju̯osᵘ//

[Aceeaşi]

fabricárea ţúi̯ĉi

15 păi̯ prúnu să plante̯ázăcu u̯órĉẹ́ plántă//îl scᵘozⁱ dintr-ū lo
[k] noi̯ [k] la noi̯ înaíntea vréme noi̯ îl scote̯ám noi̯ aşá di pă
unde̯-ave̯ám multⁱ//acú vʸíne pă lā...sécţi de̯-ástea agrícole [...]
//şi-i̯ scote̯ándintr-ū loc/de̯-acólo di und-ерă multⁱ aşá/deşⁱ/sco-
te̯ám mai̯ mulzⁱ/zéĉe/dóozeĉ/şi-i̯ ducᵉán şi-i̯ plantámᵘ în áltă pár-
20 te̯//plantám acólo unde̯-ave̯ám o livéde/pune̯ám aşá frumóz la rînd/
îi̯...făĉᵉán grop frumᵘóz la linie/îi̯ plantám/le pune̯ándacă erá sé-
ĉită prìmăvár/le pune̯ám ápă/dacă nu erá sécită nu le pune̯án/le pu-
ne̯ángunói̯u-n cui̯b aşá/cîte doi̯ trei̯ pumnⁱ di gunói̯ pútred lā...
fúndū...gropʰi/ş-ápăⁱ trăĝám pămînt aşá mai̯ ţărînós/frumᵘós aşá/şi
25 pămînt aşá treptát//îl ǰucám aşá uşᵘór/şi-l...îl făĉán frumᵘós aşá/
îl pune̯ám/şî dup-ái̯ā/i-ngrijám meréu/le pune̯ángunoi̯/îi̯ săpám în
fʰi̯écare vară/sau făĉán săpătur-acólo di pune̯ám porúmb sau u...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

fásole/sau deferite...din ástea aşá/cartofi/şî punéam pîntre ei p-acólo/ca să fie şî ei săpáţî întodaúna/şi...îi săpám mereu acólo/şî să făcă mari la...trei pátru cînc ani începeá să dea pă rod lá urmă//şî-ncepeá la úrmă să dea pă rod/făce á prúne múlte/ ne ducém/le...cu cărúţa cu boi acólo/le...adunám cu lúme-acólo cu cine puteán/cu cophíi/le-aducám acásă/le puneám în tocituáre/ dup-áea să fermentá éle-n tocituáre-acólo/...şî la dóo trei luni le începeám la fabricárea ţúicî/ş...făcán ţúică dîn éle...//fîcán la cazán/erá particulár atún/a cúma e la colectív/la ceapé//

[Cum era cazanul ?]

pi cazánli...cun să fie aşá/mari aşá/şî...deasúpra sun strimte/şî la fun sund larg aşá//şî le puneám acólo/le turnám în cazán pînă fierbeá//le fierbéi bine acólo-ntîi/pînă s-ā...ridicá spúm-àia dasúpra//ş cîn s-a ridicá spúma deasúpra/le puneán capácu/şi lipián cu mămăliguţâ/aşá să lipiá atúnca/acúma văs că lipieşte cu clisă ástea/nu mai...da//şi lipián cu mămăligúţî aşa frumos/ şî puneán capácu/şî cîn să-nfierbîntá dasúpra/puneám mîna şî nu mai puteái să ţi mîna/ncepeá şî cólo la...la ţivier să cúrgă//cepeá să cúrgă acólo/şî curgéa spírtu-ntì/curgéa spird mult//şî dupâ ce curgéa spírtu/la úrmă...să tăeá du pă la un tim dă la ţéve/adícă s [k] curgá ţúică natúrálă la urmă//puteái să bei de ea/ da spir dîn ála nu puteái să bei//ereá táre/táre/afáră din cale// şi fabricám/lă úrmă...

[Şi ce rămînea la urmă ?]

mai la úrmă rămîneá posléti//ála-l [k] să lua pintru oţet/ cine vrea să-l ea//da//

[Cum se făcea oţet ?]

pi lua posléte din ála de la cazán/şi cu zeámă de prúne pînî să le baj la fiert/la fermentáţie/da//trăgéi d-ezémpîl cépu/şi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zeáma ieréa didisúpt/ş↑ trăĝéi ī...ĉépu/şî luai zeámă de-áea de prun/ş-acú să fáĉe...fără niĉ um poslete d-ăla/sî fáĉe fără... cu zeámă de prúne-aşá/traĝ ĉépu şî álea să fermenteázâ vára di căldúră/sâ fáĉe ^oţét//da//

5 rádu ne costantín
pátruzeşiĉînĉ [de ani]

la pădúre

ieréan cu v^itili p-acólo pâ la pădúre//şî irā...î lúna lu noiémbre/erea zăpádă//ş↑ noi ne ^dĉam p-acólo cu v^itílí/ma ereán cu um
10 băeát...cu úoili p-acólo/şî [ɛ]cáprę-aveán şî uoi//ş-aveám vro pátru cîin↑ noi/ĉinĉ//ş-auzín cîini acólo: ham ! ham ! ham !//e/an zis că e/ĉ-o fhi ?/vro vácă ĉevá//cîn ne dúĉẽ/zéĉe p^orĉ//mar↑ t^oţ↑/^era şáptē...mar↑/şî trei mic//acú noi n-erá şî nó^o fricá/
15 că erá mar↑/şî noi...e^rám băiecándri-aşá di şaişpi/şáptişpi an↑// cu cîini am avú curáj/cu béţ↑li la iei: húo ! ţúri !//ăia z^éĉe ...ăia [k] a foz z^éĉe/şî [ɛ]trei s-a răznit/ăea mai m^icúţ↑//noi cu cîini după ăia//ş↑ i-am alergát/ş-i-am alergá/p-ăia m^iĉ//i-am alergá pînă an răzní şi dintr-ăia trei an răznit únu//şî p-ăla nu
20 l-an slăbi diloc^u/nu l-ā slăb^yi/cu cîini dúpă iél/şî dúpă iél/ş-acólo-ntr-ō vále/érá aşá frumós/trăia biétu sócru-mio dum^nez^eu să-l ierte/a vini la míne acó^lo/da io nij nu...vorbián cu f^hi-sa atún^ĉ//sau vorbeám/nú ştu/

ş-a vinit acólo "mă" ĉícă/"ĉ-as făcú mă ?" ĉícă /"l-as prinz"/
25 aveá ^el o vórb-apăsátă aşá//

zig "da/l-am prins"//da noi atúnĉa-l tăiésem//

ş-acólo-n vále-àea cînd...l-am dad ruátă lu mistréţ/n-a mai avút înĉătró//io l-am apucá frumóz di p^hiĉór aşá/ş↑ după áea am sc^uos [k] aveám um briĉeág máre aşá/l-an sc^uoz briĉágu/j l-an

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tăgeát//l-an ‿ tăiá/şi l-am legát pă um ‿ bîăţ aşá/şî l-am ‿ î...luą ‿ dę-acólo/ş-an ‿ veni ‿ cu ‿ el undę-avęam tîrla noi acólo//ş-acólo l-am ‿ î...adús/şî nu trębueá să-l pîrlím/noi trebeá să-l jupuîím/j ‿ noi n-ă ştiút//şî ‿ l-am ‿ î...l-am pîrlít ca p-ăştia ţărăneşti//şi ierá şoricu cam táre/şi cárnea áea mîroseá cam ă [k] ierá vîier iel/ ş ‿ trebiá şî castrát/înainti dę-a-l ‿ î...dę-a-l ‿ î...dę-a-l pîrli/da/ trębiîe castrát//şî ‿ noi n-ă ştiú/l-am î...pîrli/da a fuoz bun/ l-am mîncát aşá//

[Acelaşi]

fînu

te duj ‿ la cuásă acólo/ai ajuns acólo/baţ ‿ cuása/...şî as- cúz ‿ bine cuása cu grésia aşá frumuós/şî ‿ cuosieşt ‿ in ‿ continuáre acólo/dóo trei zile cît ai acólo/sau o zi/după ásta...brázdîli/ dacă le răspîndéj ‿ din ‿ cuásă atúncî/ie mai bun aşá/le răspûndéj ‿ din ‿ cuásă/ai cuosit/ai dus o brázdă/te-ntórş ‿ cu-ailántă/şî...uo răspundéj ‿ din...dim ‿ brázd-aşá//

[Pui ceva la coasă atunci ?]

nu/nu/cu coporîea//coporîea/întórş ‿ cuása invers/şî cu co- porîiă ‿ aşá/uo răspundéş ‿ frumós pă...brázdă/şî ‿ după áea iei áltă brázdă/şî tot aşá merău/şî iéle să usúcă mai biine//şî ‿ dacă ai timp î ziua aea le strîns ‿ p-álea de le-ai răspûndi/că éle să usúcă pînă seara/dacă ie cal ‿ frumuós timpu/şî mai adiie şi vîntu/ dacă nu/le laş ‿ pîntru altă zi/şî atúncîa le-adún ‿ //cu greblă aşá frumuós/cu furca/faş ‿ pèlişuáre-ása frumóz/le pui ruátă aşá/ dup-áia...faj ‿ ruátă/le facî ‿ ...căphiţe după cum ai terénu de mult//dacă ai mai mult/faj ‿ mai múlte căpiţ ‿ din álea micî/ca să nu să striîe-n ‿ î...acólo-n ‿ căphiţă/dacă ie mai múlte/iéle le ia áeru álfel//şî ‿ după áea le facî ‿ ...căpicuáre mai miic aşá/şi după

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

áęa le faj^{i} maį mar^{i}//la ų̣o zi dóo le faj^{i} maį mar^{i} câ le maį ia áeru aşá/le maį [k] úmblă áeru î iéle/şi nú strícă fînu//şî după áęa le faş^{i} căp^{i}iţă maį máre/cî de máre/pųa să fi^{i}e şi di dóo treį mi^{i} di kíle/noį făcêan la pădúre//şî le făcêán căphíz^{i} mar^{i}/

[Tot aşa le ziceaţi ?]

căp^{h}iţ^{i} la áleą mar^{i}/da//căp^{h}iţ^{i} le spuneán la áleą/şî la áleą di le făcêám m^{i}icúţe/tîrşur^{i} le spuneám//le tîrán cu b^{u}oi// puneám bó^{i}i cu lánţurli de tîrşur^{i}/şî le [ɛ]cărám únde aveám ţárcu acólo/la grajd//şî făcêám o [k] cît-o cláiẹ di cîte dóo treį miį de kíle//

[Acelaşi]

la bordéi

merĝêám pă f^{h}ilipeásca...cu iéle [cu oile] //neą-a [r] neą-a lăsá pădurári/ [ɛ] viníse pădura^{ri} şî ne lăsá să mérĝeą cu iéle pă unde nú eră plantáţi^{i}e//pă gîrlă aşá/pîą la crăcún/că n-áveąan fîn deą-ajúns/şi mîncá ruj^{i} de múre/maį găseá ų̣óiįli pîm pădúreą-aşá //şi...ne lăsá pă unde maį ^{er}á cîteą- o^{l}eácă di poiánă aşá//ne băgán cu iéle p-acólo/ş-a veni tot prin neşte braz^{i}/a işi la n^{u}oį neşte lup^{i}/şapte lup^{h} a vinit//aveam un cîine răų/ş-un frá- teą-al mių cu băţu [în] tóte părţ^{i}li s-a apará de ieį/şî ţo şădeán deą-o párte şî rîdeám/nu ştiám/erám maį m^{i}icá//nu mi-ereá de ieį/ ieų rîdeám/şi-el...să luptá cu ieį//şi pîą la úrmă/tot a luat um berbég máre/un lub/l-a trecút gîrla/...berbécu pă lup î sp^{h}ináre //şî p-órmă l-a da drúmu/l-a mursicát/l-an tăeát//da/am [ɛ]foz multţumiţ^{i} c-an scăpá núma cu-atît//

vineán seára cu-el^{e} la bordéi/mîncám ĉi puteám acólo/aveám.. ų̣o ų̣álă dî pămîą la f^{u}oc^{u}...cu fasóle/şi măméligă cólo cu murătu^{u}or^{i}/cu ĉi să puteá/nù eră ca acúma//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Ce făceaţi acolo la bordei ?]

le dîdeám mîncáre//ásta ne erá servícu/ne sculán dimineáţa dedeám oíle din obor în alt obór afáră/le dideám mîncáre di trei uor/p-órmă le dădeám ápă/la vaĉ/to la fel erá-n graj/le dădeán la ápă/ş-apăi le lăsám p-afáră s să mai soreáscă/la odáie//şî uóili în obór înapói//primăvàra fătáu miei/i luam î uodáie...cu noi/nuáptea ascultám să [k] cîinli-l legán di uobór acólo/aveám obuárī...pruáste/buáre ca la[ɛ]nu erá aşá búni/şi-l legám dī... obór/şî cînd auzeám nuáptea lătrînd cîini/işám afáră şi kiuiám//hu ! tu ! kiuiám/făĉán gură [!] acólo [!]/strigám pă rînd/ şán cu tăĉún di roc afáră/ca să fúgă lúpi/că vineá [k] ne dîdeá ruátă la...uobór//mai săreá cîte únu şi-n uobór//

dédu ge mari-a
tréizĕşàse [de ani]

la vînătuáre

o-ntîmpláre de-a lu táta vă spun/că éste vînătór//a plecát într-ō...zi la vînătuáre/şi stînd ş-aşezînd la ţiitór [k] în ţiitór îm pădúre/ţiitórile sîn departe úna de álta/cum stau ei/ ...fiicáre vînátor î...şáde la ţiituáreа lui//şî...aveá permisiié péntrū un urs sâ-l împúşte//şi stînd î iel în...ţiituáre/urmăreá un...pui de urs/cu púşca//şî pî la spátē...ăla fîşiiá din fáţă/áltu prin spáte a venít/ş: i-a da cu púmnu-n cap//l-a da jos/ şi n-á mai ştiúd nimica/s-a luptát multu cu iel/i-a sărít púşca pū cólo/tuáte áloa di la iel/rániţa/tot/ş-apói s-a luptá mul cu iel/şî...l-a muşcát/e-a făcú vo ĉinji răni/ā [k] în spáte aíĉa/şî vreа să-l dea d-o rîpă/...cólo sus/şî...a strîgát cît a putút la ĉeilanţi vînátori/şî n-a auzít...//pîn la úrmă iel ducîndu-l úrsu-n gură/l-ā...cu mîna tîríş a apucá púşca//şi i-a da cu púşca

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

piste b^{u}ot/ş-a tras un f^{u}oc aşá-n á^{i}er//şî l-a lăsát j^{u}os/şî úr-
su s-a dat de rîpă//s-a sculát/ş^{î} s-a uitá pî lîngă el/nu şti^{e}á
nimica ce-i cu el/cîn sî úită véde...cît cólo áleа/le ia/ş^{î}...
şádeа-aşá/cîm púne mîna aşá o dátă la spáte/a intrá cu mîna pîn-a-
icâ^{l} în răn^{i}/î spáte//şi...pîn la úrmă strigă táre táre/ş^{î} pînă
aúde ũ [k] frátele meu/cel mai máre/că e [k] a fos şî el la vî-
nătuáre/şi víne la el/să dizbrácă/rúpe maieu tot du pă el/şî-l
înfăşuără puțin/că nu puteá să-l...//şî [ɛ] pă úrmă a vini şi ce-i
lanz^{i} vînăt^{u}or^{i}/şî s-au dus după úrsu-àsta//dă nú l-a mai găsi
p-ásta/a ișit álți//și a ișit^{c} la fráte-miu/şî [k] un urs şî cînd
[k] vreа să repeádă la el/şi i-a zvîrlit ránița-n față/ş-a fugít
//ă traz nișteа fócur^{i} ĩ el/ş-a fugít/că-l...muşcá şî pă el//
p-úrmâ s-a dus cu cálu/l-a luat de-acùlu-şá/nu şti^{e}á cun sî-l
sú^{i}e pe cal/că nu puteá să steа în nic un fel/...şî n-á avú cun
sî-l súie/şi...a luat [k] a plecá ce-i lans^{i} toz^{i} vînători/a vínit
acásâ/şi el a vínit încét încét/am o ^{u}oda^{i}e aica mai sus/pîn la
^{u}odaie/pă j^{u}os/...pînă a îserát/că nu puteá să easă pă drum...
aşá/că zicá lúmea că-i...l-a-mpuşcát/şi l-a răníț/n-ávea vo^{i}e
să-mpúşce urs//ş-a vínit^{c} ...pă seară...de t^{u}ot acásă/şi noi eran
la film/şi io şi sóra//şi cînd a venit acásă/ne-a spus/că e [k]
a căzút într-o buturúgă du pă cal//n-a vru să ne spú^{i}e c^{î} credeá
că noi ne speriém/bininteles máma eră perdútă de to/nu mai ştiá
că.../credeán că muáre//

[Mai ştii şi altă întîmplare ?]

cîn am mai fost iou cu el la vînătuáre/ereá să-mpuşcăm o dá-
tă cálu// [!] ă fost ă cu el/şi ă foz la píndă seára//şi iou/şi
sóră-mea/t^{u}ot^{i}/^{i}ereán cu el/că [ɛ] ă zis să stă şî noi o dátă cu
el//^{i}eră-n [k] pă cóptu porúmbului aşá/stîteá la p^{u}orc/dîn ăștea
mistreți//şi stíndă noi pînă pă la douspe nuaptea/apáre ũ iepure/

1. Pînă la încheietură

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

o vúlpe...//táta zicâ să trágă ţéle/
şî noi [k] zic "nu tátă" zic/"puate v^{y}íne puorc"//
şi [!] stînd/auzim o fîşîiálă máre-m porúmb//zic "c-o fi ?"/
noi dusésěn calu dăpárte/zic să nu vină zic îm porúm^{b}//stîndă noi
auzin rónţa rónţa/zic "c-o fi ?/ [ɛ] precîs ásta-i p^{u}órci"//
lili zîce "aolgo" ce/"mi-e frică"//
şi ţa táta púşca/să dúce-ncèt încét/ierá-ntunérig/nu să mai
vedeá dă la un timp//şî...s-a dus apruápe dě ţel/dor să trágă î
ţel//noro^{c} c-a zornăit/aveá ũ lanz la gî ş-a zornăit//alfél împuş-
că//p-úrmă ne păreá rău/
zic "ţe úite dácă-mpuşcán calu" zic/"ce fîcán noi acúma ?"[!]//

cîrsteea emília
^{u}óptîsprezèce [ani]

713. PREDEAL-SĂRARI

(jud. Prahova)

Culegere: 1969; MC, BM, VN, RP, VR; transcriere: RP

buduroáie

cînd er^{e}ám mai tînăr/atúnca/aveám î...stup^{i}/făcúz budurói^{e}//
ástea sî făcáu dîn nîştē copác care éraú bortoróş/^{să} dădeáu nişte
găuur^{i}/să puneáu nişte beţe-năuúntru/le puneán la un capăt ũ fund/
dedeám o gaură-i făcám un ^{u}urdiniş/ş după ce prindeám roiu-l băgám
în[ɛ]în ^{u}uléi/îm budoróiu/l-aşézám p-o léspede/puneám uo...léspede
dasúpra pă fund/ş-atúnca...albínili lucráu/ş făcáu făgure//cînd
ereá cázu ca să-^{l} retezăm pă ^{i}el cum să spúne/să curăţe/treb^{u}eá
să-i scuátem fúndu/să-i lom făguri négri dîn fund/să-i lom ũ rînd
dă fágur^{i} dîn gură/ş-apói ca să-i dăm lui dă lúcru/să poate lucrá
//àşá//cîn ^{i}işá un al pui/dă roiá/trebuea să-l păzin cî să puneá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

p-o crácă-ntr-um pom/ș↑ ne suiáṇ cu búduróiu-m bráțè/îl puneán dasúpra crăĉi/și-i dideám fum c-o cîrpă/ca să íntre-m budúróiu// după ĉe să liniștea toátè/mușteli/adícă zis albínli/îl coborám înĉét jōs/l-aș̄ázám ș↑ p-ála p-o lespédę dă piátră/puneám o táblă sau o piátrâ pă ițél/și-l lăsám/ș plecá ș-ăla la lúcru//ș-așá mai dăparte merĝáu pînă cînd...termíná...î ițera lor dă roi^it//

oarę-acúma/albínli s-a modernizát//stúpi/...sûn sistimátiĉ// nu mai sînt î primitiv↑ cum a fos pă timpurlę-atúnĉa//acúma fiind pîntre stup↑/...sun pregătiț↑/acú sun cu ráme/nu mai sîn cu bețe/ sîn sistimátiĉ/albínli cîn roi^ésc/pleácă/ș dacă noi s^un tem ș ne-ngrijím dă éle/avém ō burúiană cáre-i spúne bisi^ócu albin^e-lor//frecă stúpu bíne cu bisi^ócu albínilor/ș↑ dacă mîna miroásă/ după ĉē [k] după cúm am păți kar ițeu personál/dac-a mirosi^d mîna a bisi^ócu-albínl^or/albínli tuáte s-au legát stol dă mîna mea// nu mă sufereáu rău că éste [ɛ] sau mă múșcă/mi-erá fricá/nu !//da mă sufereá rău cîn mă gîdil^eá pă mînă/că picórúșlę-álea áspre/ gerúțélę-álea al^e lor/și greutátea cárę-atîrná dă mîin↑//

necúla ste górgę
dă șaizăj dă an↑

magúnu

magúnu să fàĉę-așā: pui prúnlę-acólo-n caldáre/și...hérbe/ș pă úrmă după ĉe hérbe iél dă...rămîne súmburi cólo.../la o párte/ îl strecuór↑/șă p-órmă-l pui iár la her^t/șî-l scaz↑//îl pui ear/ la hert^u//șî-l scaz↑//îl scaz pînă...să-ngruașă iél//așá s↑ fáĉe ma^gúnu//

[Dar oțetul de prune cum se face ?]

^uoțétu scoz dîn...vaz d-acólo zeámă/șî-l pui îm butói^u↑//și

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să...acreș̦te,//

maria ɨamandéɨ
șáptezĕșidòɨ [de ani]

săpúnu[1]

[VII] cîntăréșt^{i} ᵘɥuntuɤa//cîntăréșt^{i} ɥuntúra/cîntăr^{i}é^{s} s^{u}óda/ș-o puɨ ɥodátă//cu sɥóda//ū [ɛ] ɥuntúra/pă f^{u}oc^{u}//

[V b] siŋgur-aș̦á ?//

[VII] siŋgură/siŋgură/cu ápă//puɨ ápă pe̯ste ɨa/acólo/puɨ ápă//

[V b] cîtă ɥa [k] ápă ?//

[VII] treɨ ɥále dă ápă//puɨ//ș-o puɨ pă fɥoc/și fɨérbe/și cî̃ să ɥúmflă-ɨ pɨíš cîte̯-ụm pɨic^{u}/dă ápă/cî̃ să ɥúmflă-ɨ p^{i}iš cîte̯-ụm pic^{u}/méșteĉ î̃ ɨel/...îɨ piš cîte̯-ụm pic^{u}//

[V b] cît timp ?//

[VII] pĕɨ...pînă să fáĉe//

[V b] cum ? pă ĉe̯-o cunóș că̄...să̄ fáĉe̯ ?//

[VII] pînă să fáĉe ɨĕl dă...ă̄/te spel^{i} pă mîɨn^{i}/ș fáĉe clăbúc^{u}// fáĉe clăbúg/dă nú te maɨ dăscárj dă clăbúc^{u}//ș-ápă^{i} ĭ puɨ sáre//cîș pum [k] cîte...kilográme dă̄...dă̄ ásta dă ɥuntúră/atîte̯ā [k] atî̃s pumn dă̄.../dă sáre puɨ acólo//și să...

[V b] și ĉe̯ maɨ puɨ ?//

[VII] fáĉē.../atîta//pelín/pelín//pe [k] puɨ ș̦î pelín//

[V b] cum ?//

[VII] îl t^{u}oĉ^{i}//îl toș pelínu/ș̦î-l puɨ acólo//să fáĉe néște să-pún frum^{u}ós//wĕrdè !/ o frọmuse̯te dă ɨĕl !//

[V b] păɨ dă ĉé-l puɨ ? s să fácă vérdè ?//

[VII] da !//s să fácă...

[V b] nū !//nū !//

[VII] da//dă ĉe̯ ?//

[V b] ^{s} să fácă vérdè ?!//

[VII] păɨ sígur dómle/

1. Nora informatoarei Iamandei Maria, care asistă la înregistrare, intervine frecvent în timpul anchetei. Am transcris dialogul, notînd prin sigle cui aparţin replicile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[V b] să mi̯iru̯ásẹ/frum^úos//

[VII] să miru̯ásă frum^úos/şî să̆ fáce v^íerdẹ//săpúnu//^i̯ẹ v^íerde//şî mirosá şî frumós/sigur//

áe̯a//i̯eu̯ am̯ făcú̆ săpún/că...i̯-am̯ făcú̆ şi nóru-mi/i̯-am făcút...şi f^íetî méle/dîn̯ vále̯a lázăru^lui̯ [1] //am̯ făcút//

[Cum îi spui la aia care rămîne pe fundul cazanului ?]

[VII] dr^úójdẹ//dróji̯dẹ//

[Aia e bună la ceva, sau o arunci ?]

[VII] nū ^i̯e búnă/...la nim [r] la nímica áe̯a/áe̯a o-ŋgróp^h́//să n-o mănînce păsărle sau.../o-ŋgró^p faĉ ^u̯o gru̯ápă/ş-o-ŋgróp^h́//să nu mănînce/să n-ápuĉe dî̆ i̯a/că mu̯áre păsărle//dă dr^úójdi^e̯a áe̯a cărē...rămîne/că rămîne la fund/şî săpúnu s-alége dasúpra// [ɛ] şī... áe̯a o-ŋgróp^h́//

[Cu ce mai făceaţi săpunul cînd nu aveaţi sodă ?]

[VII] cu vréĉe mái̯că//faj̆ vréĉa/...táre dă ţine u̯óu̯u dasúpra// ^cu leşî^íe/cu lémne ī̆/ĉenúşă/dîn̯ ĉenúşă//

[V b] cúm să fáĉe ?//

[VII] ^u̯o faĉ^í [k] u̯o pui̯...acolō̆ ^hîrdáu̯/ave̯ám un ^hîrdáu̯ máre// o pui̯ î̆ hîrdáu̯/şi traş̆pă ĉ^íep/îi̯ dai̯ ĉi̯ep^ú/şi traş̆pă ĉ^íep/vréĉa áe̯a//şi vréĉa áe̯a pui̯...acólo-n tu [k] în ĉa^úo̯n/acólo/péste săpún^ú // péste ^u̯untúră//şi-l ḧerb^í/i̯o l-an̯ ḧer̆ trei̯ zíle//trei̯ zîle/j̆ la trei̯ zîle...a ^i̯eşí^t̆ săpún...bún^ú/bún^ú//trei̯ zíle l-an̯ ḧert^ú// săpọnu/cu vréĉa//nu e ca cu sóda//

[V b] îl lăsái̯ se̯ára şî dimîne̯áţa i̯ár făĉái̯ rócu//nu̯áptse̯a nú-i̯ făĉái̯//

[VII] dā/dă da da/da//trei̯ zíle l-an̯ ḧert contín !/trei̯ zîle//

[V b] cum ^i̯e ăl cu sódă/ş-ăl cu vréĉe/cáre-i̯ mai̯ bun ?//

[VII] păi̯ de ! ăla cu s^úódă [k] cu...cu ásta cū...ī̆ vréĉĕ/^i̯ẹ mai̯ bun//

---

1. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[V b] dă ce ? dî ce ?//
[VII] păi de ! ie mai bun ála/ca cu
[V b] care créşte mai b^ine ? s făce mai
[VII] ála créşte mai bine//ála cu
[V b] care ta^e rúfele/şî care nu ?//
[VII] ăsta cu...cu sóda//cu sódă/cu sódă ta^e rúfele//

VII [Aceeaşi]
V b iamandéi ána
pátruşcînc [de ani]

porúmbu

prìmăvára/încép la arătură/kar la sápă/îl sap/sau ăl ar/ dacă-l ar/cu plúgu cu b^oii/ăl ar/vrei să-l pui cu sápa/-l pui cu sápa/vrei să-l pui pă brázdă/îl pui pă brázdă/l-ai...arát/adică merş cu plúgu/şî-l pui la trei brázde/aşá e la noi aiica...la trei brăz^de sau la doúo brázde//îl pui ţîrîiin^d pă brázdă/traş cu plúgu/dûpă ce l-ai arát/ai tras cu grápa//tot cu bóii/pă el// traş cu grápa pă iél/îl laş porúmbu răsáre la...trei săptămîn sau ^uo lúnă/uo lúnă şi jumătate/dûpă ce-a răsărit iel/s-a ridicát în do^uo foi/porúmbu tréi/încép şî l-ei la sápă//îl sap/îi faş ...sápa dîntîi/iar la doo trei săptămîn dă zile...dup-ace^eaş/cîn s-a ridicát el mai sus şî/vezi că-ncépe să facă burueánă l ei iar la sápă/îl sap iár/îl răr^éşti/la práş la dîntîi/la sa^b aşá-i spúnen noi la práş la dîntîi/îl laj mai d^es//că nu şti^i cum... apáre ^ěl//cîn ^intri la sápa a do^oa/atúnca intri cu răritu/şî-l laş/únu/únu/únu/únu//un fir//douozèc/şi cinc şi treizéc de centi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

métri/fir dă fir// cît ^e mai rar/cu-atîta...^este...folosință// dăpă ce l-ai săpat ș-a doua oară/dacă ^e nevoie mai dai și p-a treia oară//dacă nu/nu-are buruian așa/l laș cu-a doua sapă//

ă ! ăl laș/vine/dă dumnezeu ploa^e/leagă/să cuâc^e/pă ormă-n-cep cul^ésu//a...culésu/intri-n recoltă/la culés/ăl culeg/îl transportez aca/vrei să-l l-ei...curățad dă pă coc^án/d-ac^ólo/îl curez d-acólo dû pă coc^án și/îl strînj la tîrnă/-l încarj la car/curățat/îl duc acás//vrei să-l rup cu f^oi ști^uletele dû pă coc^án/l-ei cu tótu/l duc acásă/acásă-l curez dû pă f^oi/...îl depozitez și-l...ridic^or în...porumbar/^or îm...p^od/în ce are ómu posibilitate//

dragomir ge petre
pătruzeșișapte dă an

fîntînă

dă la-nceput/dec únu singur nu să poate face//...o fîntînă//doi/trei/patru și cînc/persuane/...dec únu sapă/...ă la fîntînă/să púne...la noi să spúne crivac//douo furc bătúte/-n pămînt/la márgina...gropi/do^o furj bătúte/și ũ fus/în curmezis/ũ fel dă crivac care-nvîrtește dîntr-o manilă/únu într-o parte/únu-ntr-o parte//douo persuane/...șade sus sau kar trei/únu dă dirijază... hîrdău/la noi așa-i spúne hîrdău/care mergē...dă...îl bagă-n...î jos/î fîntînă/ăl dă lucrează jos/și pămîntu care-l scuatè/un métru/hai um metru jumătate îl zvîrlă joz dă jos cu lopata//după cē să adîncește/că noi kar la...zece/doisprezèce métri/áre și dă paișpe métri/dā...prea putine-z dă paișpe métri aij la noi fîntîne//șapte ob métri/pîn la zece métri//ăl dă șade-n groapă dă... lucrează/sapă/bun înțéles că merge pă...pî rotație/nu poa să reziste núma únu//sapă/încarcă púne-n hîrdău/ăi d^oi sau trei care e

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dasúpra...tráĝe cu crivácu-ă̆la-napói/scuáte hîrdă̆u-n sus/p-ormă
ia̯ră̆ înapoiázã/îl terminã//după ĉe-a terminát cu...săpátu/a dad
dă...vînă dă ápă şî ie nedéjde dă ápă/dacă̆ e nădéjde dă̆ ápă dacă
nu/astúpă-ināpói//dacă dă dă vînă dă ápă/înĉép cu-mpietritu//tré-
bue piátră cărátă/tot un uom care să priĉépe...la împietrit/i-intră jos/ĩ fúndu fîntîni/înĉépe cu pietritu luátă dă jos//tot cu
crivácu dă sus/transporteázã piátră în fîntînă/înĉépe...împietritu/ trepta trepta pînă i-ése la...niv-él//ĩ suprafaţă//a...i-izvorît ápa şi...izvóreazã/scuáte iar toátă ápa/dîn fîntînă/spálă
pietrîli...frum-ós/şi pă ur-mă.../gizdur frum-ós/bine-aminajátĕ/
gizdur/găleátă/cumpănă/sau ĉē...să-ncadreazã şi ie búnă dă...
folosit/ápa//

[Acelaşi]

núnta

înaiinte/cînd eráu/ĩ veneá şi să-nţeleĝá cu părinţi/făĉá logóndă/şī ca după trei săptămîn dă zile dă logóndă/pînă [k] cîd
durā/să duĉ-e/băgá formele la sfat/c-aşá i-eráu atúnĉa/ş după ĉe
scoteá formeli la [k] dă la sfat/făĉ-eáu núntă/dă símbătă seáră/
să numeá védre//veneá lăutár/strînĝá lăutari/cîntau/...băieţi
diminiáţa plecáu cu pl-ósca/cū brázi la nun/la s-ócri/la ástea/
...ş-ápăi înĉepeá núnta//dăsá pînă...plecá la cununí-e/depindeá
acúma/-or că să cunúná dă dimineáţă/uor după îşireea biser-ĉi la
dóuo/la pátru...//ş-ápăi la dóuospe nuáptea băgáu mésili//

[Dar pînă la douăsprezece ce făceau, duminică dimineaţă ?]

dumínica dă diminiáţă/băgá fetíli cu...băieţi la másă/dîpă ĉe
băgáu feţeli cu băieţî la másă/îşeá la juoc/după ĉe îşeá la
j-oc/ ... dăsáu pînă cînd veneá timpu să pleĉe

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lā...biserică la cununiță/după ce vine dă la cununi^e/iară...
ișeà lā...dans/pînă băgău mesîli seara//

depinde acuma/^or la do^ușpe/^or la zece/care cum...era//
dacă băgă mese mai tîrziu așa/...băgă mai din timp//iar dacă...
^era mai dă diminiață mesîli dă mîncare/băgă mai dăvreme/mai pă
la zece/zece jumătate...//și-apăi ține pînă...lun^i//dă dimineață/
lun^i mai rămîne socrița/care ieraŭ mai...stropolit^ori^i/...și mai
făcău iarăj din nou ^intră alte mese/ăia ține.../depinde și pînă
lun^i seară/poate-o ducă alți și pînă mărți^i/care-avea posibilitate
mai bună dă...întins avea...//și...ăstea ^e...cu nunta//

acumā cum ? acu dacă a [k] i-a plăcu fata/a plecă cu ia/și fă-
ce nuntă [!]//care să cunun-așa/care cū...cu nuntă/da mai mult...

[Dar mireasa nu se ducea la apă ?]

la noi nu era//

[Nu e obiceiul ăsta ?]

nu//nu este la noi aică//n-am auzit//n-am auzi/și pi ardeal
am văzu nuntă da nu/ nu c^i să ducă la apă//

[Dar în Ardeal cum era ?]

pîn ardeal î/ieraŭ așa/tot așa făc^ea cu logondă//nu prea era
așa dăstrăbălare//adică bunînțeles/atunș cîn am fost^ieu m pa-
trușaptè/iera acolo cu-nțeleg^ere//tot așa/să duc^ea/băgău formili/
și să făcă nunta acolo joi//joia//acolo nu găteaŭ mîncare dumini-
ca//ăștea...^eraŭ ū/cum să spun nu ca [ɛ]î...ortodocș ca noi/ca
to [ɛ]catolic//ș-ieși duminica nu găteaŭ mîncare//ș-ieși ca să nu
gătească mîncare...duminica/s facă mîncare/băgă...făcă nunta j^oi
seară/și miercur^i seară făcă to^t ca aiica/cu vedre/cu lăutar^i...
//și la m^ese-acolo nū [k] băgău mesîli și mînca/ș nu dădea daru
la masă//acolo dăsa mirease/și fiecare...cetățean care să ducă
la nuntă/dăsa mireasa/și-i puneà daru pă farfurie//pă masă//
^era iivers//și strigă acolo cît îi dă daru m^iriesi/ș-apăi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

p-órmă dansá miriasa fiiecărē...ĉetăţean//miriasa er^eá dă dăs// dă seara/dûpă ĉe mîncá şi pînă cîn terminá toz nuntáşī/ia u^o... dăsá toţ^i//la rînd//^eráu fuárte frumóş^ ş-ácolo//mai frum^uós ca aiíĉa//mai bine me-a plăcut acó^lo/striga u^orăţii//suiau/găteá cai frum^uóş^i/cîn veneá ĝinerică/la miriásă/găteá cai frumóş cu fúnde/ cu álea/ş-ápăi încĉepeá să striĝe u^orăţi frumuáse//frumuáse/mai mu plînĝai ca la mort acólo la núntă/eră fuárte frum^uós//veneá părínţī fétii/ai băiátului/îj luă iertăcún^li únu dî la áltu ş^i .../íră [r] iera frumós//mai frum^uós ca la noi/mai bine me-a plăcú la núnt-acó^lo//

iamandei ĉe eléna
pátruşùmu [de ani]

[Cloşca]

púnem óo/uóuuli să aibă... [k] găína cocóş//uóuuli cînd î/ trébe să fie búne ó^urle ca să...făcă púi/áre um plod înăuúntru// şi ne u^uitám la suáre//pă ĝ^eám/şî ne úitắn şî pă...să aléĝe sus aşá ca um...aşá m^icúţ/să cunoáşte dacă áre...óu [k] ă áre dă... să facă pui//şi-l púnem pă úrmă/strînĝem ó^u/dé e^gzémplu dóoj dă óo/le strînĝem/şī o púnem/o găínă...cloĉitoáre cáre...púnem pă ea//şi şáde trei săptămắn dă zile//^după trei săptămîn dă zile/a işit/iése púi//ĉócăne pú^i î/să crápă...cuája áea dă la uou/şi i^ése puiu//

[Ai crescut pui de curcă ?]
an crescú şî dă ^curcă//
[Să-mi spui cum se cresc.]

pă áea tot aşă /uóuurle/pă úrmă dăpă ĉe [k] cînd i^ése/áea să créşte greu//cînd ésẽ ei/trébe să le dai...uor brîză/uor ó^uă dă furniĉ/...din ástea//pă órmă uurzíĉ/cu-ástea-i crej mai mul/cũ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ɣurzíc^{i}/^{du} p ă̂ ce le dai ɣurzíc/mai mult...brústur^{i}/pă ɣ́rmă-i dăm pă bɣábè/grîɣu de !//da să créşte grĕɣ ăştɛa//

ɣordáke ve dorína
dóoştrei dă an^{i}

[Poveste]

ɣerá ^{u}odátă ũ împărát çárɛ-avɛá trei fɣii//únu îl kemá prîzlɛa/pă ĉélălalt sándu/ş pă ĉélălalt ɣiɣón//lɛ-a dat cîte cinj mi dă lĕi/ca să pléĉe să-ş cáɣute norócu//ɣei ^{z}-aɣ dăspărţit î la o răspîntɣe cu trei drúmur^{i}//únɣ-a lɣát-o p-un drum/únu[k] áltu pe un drum şi ĉélălalt pĕ al drum//şi [ɛ] s-aɣ vorbít între ei ca să se întîlnɛáscă acólo//únu a lɣat î o calɛáşcă/únu um măr/şi únŭ ...únu ɣo ^{u}oglíndă//în oglíndă se vedɛá tot ĉĕ...ɣe/dă cíne erá dor/calɛáşca ^{i}erá uşɛáră ca ũ ful^{g} şi te ducá ca vîntu//mărŭ... ĩviɣá...lúmɛa//atúnĉ ēi [k] împăratu mai avɛá o fată lɣátă dă... súflet//un [k] băɣatu ĉel máre/sĕ uitá în oglíndă şi o văzú pe fată mɣártă/şi pe préoţ cîn venɛáɣ la ɛa ca s-o îmormîntéze// atúnĉ ī băɛatu ĉel mijloĉíɣ se suiíră cu toţi în calɛáşcă/ş porníră la cúrtɛa-mpărătɛáscă//acólo băɛatu ĉel mai m^{i}ic/numít prîzlɛa/îi dădú cu mărɣ-n cap şi fata se ridică îm pičɣáre şi spúse:

"ĉe somn greɣ am dorm^{i}it"/frecîndu-se [k] şi se frecá la ɣok//

atúnş prîzlɛa spúse:

"dacă nu erám eɣ/putɛái să dorm^{i} mul şi bíne"//

ī [ɛ] prîzlɛa îi spúse ca să-i dɛā fata luí de soţiíe//ĉel mijloĉíɣ îi spúse ca să i-o dɛa luí că ɣel a avút calɛáşca/şi ĉel máre ca să i-o dɛa luí/că ɣel a văzút-õ oglíndă//atúnĉ ī împăratu a spus că n-o dă la nímen^{i}//să să ducă singur să-ş^{i} cáɣutĕ...norócu//să arúnĉe obiéctele-n sus/şi únde va pică...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉéęa va fi soţiiţa lui//a aruŋcát î băęátu ĉel máre oglínda ş-a picá într-o cúrte-mpărăţęáscă//s-ã-surá cũ o fátă de împărát//a aruŋcá şi ĉel mijloĉiu caleąáşca/şi a pi^icá tót într-o cúrte de-mpărá ş s-ã-surá c-o fátă dă-mpărát//atúnĉa a aruŋcá şi prîzlęa măru/ş-a picát într-o scórbură dĕ copác//mergînd el să cáute măru/a [r] a văzút î l-a văzút acólõ scórbură//a intrát în scórbură/acólo eráu núma maimúţe//a luat o maimúţă dă soţi^ie ş-a plecát î...înspre cúrtęa-mpărăţęáscă//pă drum cîn s-a sũít în caleąáscă/s-a uuitát înspre ęa şī maimúţa să prefăcúse-ntr-o cucuănă frumęásă...//atúnĉ i lu băiát î/îi ^eră drag să męárgă cu ęā ...pĕ strádă//

móise de stelián
zéĉe [ani]

14. CHIOJDEANCA

(jud. Prahova)

Culegere: 197o; CB, MC, MM; transcriere: BM

uómu mieu ie uorbu

[Ce s-a întîmplat cu soţul dumitale ?]

ĉe s să-ntîmple cu uómu mieu ?/uómu mieu aveá logíd di múlţ an^i/[ɛ]să logíse-ntr-ũ uokú/ş-a făcút albęáţă cu timpu/hai hai hai şi nu s-a ngrijítu/iel dę-atúnĉ//şi a vini/ş-a trăi^i mulţ an^i/cî iel dacă vidęá cu uóku-ălā/ca să vă spui drept a căzútu iel//aveá năráf cu băutúra/şi băúse/şi-a căzút/a vinít ĩ uokú//şi din cáuza ieį nu vręa să mai dúcă la d^oftor/că să să cáute/lásă cî n-árẽ nimíca cu uóku lui//şī a făcút albęáţâ ĩ uokú//ş-a sta mulţ an^i cu-albęáţa//dipă ĉē a trecút áni-èştia/la vro cíz^iva an^i/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieł s-a duz lā [r] la sirviș cū [k] ádîcă páznic//să dușése [k] aveámū ál băiád/nu p-îásta/cáre íste...díréctoru puáte știț că ie băiátu miou/am áltu băeád mai máre/să úse la servíc/

și "măi tátă" a ziz băeátu-álántu/"ia hai matá la doftor/ să-i spui lu doftor că/ióte îcică aîca îce ai munîcit/și te-ai logit î uok/ai făcút albeáță"// [...]

háidi/s-a z la doctor acólo/și i-a spus așá doftorlui/și a zis și doftoru "să-s fâcem operáți-e/fâcim operáție la uok"//l-a costătá doftoru/și n-a putú să-i facă operáție/a ziz mâi móșule" îce/"nu putém sî-s fâcem operáție/că "îce "albeáța-i intrátă pă di súpt/áre rădâcíni//daca vrei/îs scuátem uóku//îs scuátem uóku/ și rîmîi cu vidére búnă la uóku-álantu"//

[ɛ] "mai bini că să-n scotéț uóku/mai biné lîsáți-m-așá/ sî văz cu ásta cît oi videá"//așá/zis și făcút//

"móșule" îce/"să nu mai fumézi//că daca mai fuméz" îce "núma pátru an mai vézi//dé la pátru ăn încólo nu mai vez/îs pieríi vidérea j de la uóku-òsta" îce/"să tráge"/că cu ála kar cu ála cu albeáța nu vídeá niî um phic//

și...la urmă dac-a vint acásă/n-a putút/a fumát meréu// [ɛ] și i-a pieri vidérea/nu mai a [ɛ] văzú diloc//și ca să mai îl duj la doftor/a ziz doftoru cî n-áre îi să-i facă/și ie uorp// i uorb di ũ an acúși ĩ uoctómbre/-ádică nu mai véde diloc// pîn-atúnj videá c-ũ uok/de-acuálea-ncuáîce nũ mai.../

ána górge mínea negróiu
șaptesprătru de an

[Accidente]

uíte și ier mi s-a-ntîmplá îceva//iera să omorîm un cal/ iera să...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Cum ?]

cum ?/úiţe cum//neˌan ˌdus c-un ĉetăţeán/să-i aducem niște prúne deˌacólo/io și [k] io cu buó^i/și al ˌĉetăţeán cū [r] cu cái//și...acólo am pus ioų jumă [k] plínă apruápe căruța mea ereá de prúne/ș-a veni ˌșî aĉél uom//ș-ápăi/io l-ã ˌscos p-ăla cu cá^i sus/la cuástă/^hai că v^yíne ș-ăla să mă scuáță cu un ˌcal/sî-m púie dim ˌbuó^i mieí/ádică se [ɛ] mă trágă de buoi/să...//dómne șî un jurá deˌ boų cîn ˌa văzú că i-am pus cálu naintea lui/cînd a făcút o dátă "hăis"/s-a dus cu cálu grămádă grămádă/noróc c-a venit într-um ˌprun/și a rup [k] cálu a ru ˌhámu/d-álfel ierá să-ntîmple să muáră și cal și tot//e ! așá să-ntîmplă la noi//úite ier^i/ aseáră pâ [r] pă pluáea ˌàea//cáre nú-i admis/cálu n-ai voe să-l pui ˌinaintea bóului//b^uoi să pui de cai să-i scoț^i în.../da să nu pui cal de [r] de [r] de b^uoi ˌinain^te//cálu-i cal/ie [k] nu să loyéște cu...//ș-áea să-ntîmplâ//ẽ/și múlte/și múlte//

vîneám ^uodátă di pă lac d-aîĉi-șà di la ĝeapéu^l cu.../cărásẽ fîn/și zic să.../kar în ziua dă stă mări^ie/într-un an/nu mai țîn mínte-n ĉe//și...ù ˌjurá de cop^iil...dorm^yiá pă...la p^uodișc-àea pă lag ˌdacă ști do^mne/a lū [r] a lu fan ˌa lu nea górge dúnea//ș^i io dădeám aîĉ așá zi^c să eau néște buruiánă dî ˌpe cartóh/să giu acás/s^î mă du ș^î io-n tîr^c//dómle/nòrócu că bó^uu a simți/și cîn a simți ˌbóu/văs ˌcă...v^iine mai dîn ˌcólo/ĉa ĉa"...dacă nu mă lăsám așá cu p^iicuárli să-l eau pă copíl d-acó^lo/trecá ruáta peste iel/și-l călcám//

[Dar știi cum s-a întîmplat accidentul de la Bucov ?]

duámnă úite cum ĉi [k] spúne că ĉîcă pînă că/ [k] a spus kar fáta lu nea ștefán ˌsamoílă/núma ea a scăpa^d ˌdim maşînă/încólo tos ˌs-a acĉidentát//vinindă ráta^2 di la ĉorán^i3/sî meárgâ la plo^iéșt^i

1. CAP = cooperativă agricolă de producție.
2. Autobuz al întreprinderii de transporturi auto, mai de mult RATA.
3. Comună în județul Prahova.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

c-a foz núma profesóri/ádică d-éştea de şcuálă/profesór/mergíndă la ploéj la ce ?/la instructáj/pînă̋ începútu şcóli//ş-acíi la búcov la...cîn să íntre ráta aşá la búcov/zíci că ie şi o cúrbă nu ştu cum acólo/cálea fierátă/ie o [r] uo fábrică nu ştu dí ce/şi n-á uopservát ásta/că-nnaíntea maşíni/cúrsi/a trecút únu cu basculánta/şi mînă ş-ásta dipă el/şi túmai bine cîn a vinít/trínu-a vinít/şi l-a [r] l-a da peste cap şi/s-a produs accidén/da toţ muortál şi numa síngurū [k] o persuánă/uo profesuáre-a scăpát// ş-áia accîdentátă la um pîcór/da a fos cîal [k] uşúre//da-ncólo toţ au murít//

ánca ste vasíle
pátruzeştrei dă̋ an

vîiţa

[...]î al treílea an cu vyía [k] vyíţa acásta mică̋/al treílea an să lásâ/uo cuárdâ/dóo/şi dîpă cé să stropieşte/să-ngrijést [k] să plivyíeşte cu...rafhíe/să sápă/dîpă cé...să strophíeşte ea acólo...cum...să cére cu...phíatră vînîtă/surmíade [?]/vyíne şî-mflorésc acéşt strúgurt/şî-i lăsăm să...să scúture...acéşt strúgurt/c-apéi dacă-i strophím cîn iéstē î [r] îflorít iei/víine şi meazâ//şî/dîpă cé s-a scuturát ei/s-a făcút aşá ca alícă/cum îi zicîm noi/ca alígă/ca sămînţa dí cînipă aşá//atúncâ să strophíeşte iart/şî să leágă/şi sî sápă//ia cît timp trěíeşte să fhíe... cît suz de [ɛ]legátă dí harác/să nu fhíie pă pămîn/că-i acést strúgurt dacă stau pî pămîn nu mai au nicî un guz/nu.../nít nu să cuoc bíne/şi nij nu...nu să [k] nu [r] nu merĝíi//uortce fructe să híē...rîdicá sus//

1. Comună lîngă Ploieşti.
2. Subiectul pocneşte din palme, imitînd ciocnirea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Şi după ce se dă pe rod ?]

uo dăm pă rod/atúnca o folosésţe...la timpu ieĭ cum să cére// tăiat/hărăcîtă/cercuită/săpată/sápa eĭ de primăvară/sápă máre/nu duar praşle/ş-ápeĭ pă úrmă dipă acástă sápă máre sî maĭ dă încă dóo sape mişi/prášîli//dicîd buruiana/ce iste//

[Şi culesul cum se face ?]

recoltatu strúgurilor//recoltatu strúgurului să fac pă categorii// [...]de ezémplu culégem acéşi strúguri care iste pentru másă//îĭ culégem frumós î...cu uşurinţă/daca [k] cu um briceag/sau fuárfică/îĭ...culégem de-acólo/îĭ púnem la nişte lădiţe/şi dîpă ce-i púnem la lădiţe/-i fácin stivă/ş p-úrmă şi-i ia uolefeu1/sî duce cu eĭ...la espórt// [...]

[Dar ştii cum se face vinul ?]

cúm de nu ?//las [k] vă spun io şi cu vyinu cum să fa//şî dîpă ce reéstu [r] réstu de strúgur care-a rămas î vyiţă/şi nu sîn frumuóşi pentru...aşá cevá dē...iesphort/îĭ [k] mérge la vinifhicaţiie//ádică-i pu [k] îĭ culégen lā...cum îĭ zicem/culégim la tîrlă/sau î ládă/sau în găleátă/în ce áre uómu/îĭ...púnen la cărúţă/dî la cărúţă mérgen cu ieĭ la...magaziie/acólo iezistă zdrobitór/d la zdrobitór îĭ zdruobyim/mérge la lin/dĭ la lin mergi la teasc/vyinu la búdâne şî...2 p-órmă haĭ să trăieşti [!]//

[Acelaşi]

cînipa cum să făcă atúnc in timp

cînipa cum î [r] cum să făcă atúnc in timp.../întîĭ şi-ntîĭ ...àraĭ//sauu...dacă n-ávea uómu buoĭ/uo lua la un...hîrliete cu spuneá/la casmá//şi dacă uo lua la cazmá/ieá...pă úrmă-l ţăcăneĭ mărun mărun mărun mărun/cu sápa/şî odátă cu ţăcăniál-àia cînd îl ţăcăniesti/semănaĭ şî gunoĭ pútred//înainte semănaĭ piste

1. Intreprindere de stat pentru achiziţionarea legumelor şi fructelor.
2. Pleznéşte palmele.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

arătúră/și dîpă ĉe semănáį piste arătúr [k] dădęáį piste arătúr-àįa/îl ţăcăneíį[1]...mărúnt' //da-l ţăcăneáį mărún mărún[t]//și pă úrmă-l luaį și semănáį cînipa/da o dădęáį așá cam pîntre déĝite// înaínte să spuneá déște//àșá [!] că să scri ș[i] de déște acólo[2]/că acúma-į déĝite/acúma-į álte...ĉiliv[i]izăţ[i]//și dědęáį așá cam pîntre déștę-așá cam...rar ašá//ș-acúma dácă įerá/...răsăręá așá... adícă n-am ajũz la răsărit//să [k] [u]o semănáį/și-o luaį cu greébla//o luaį ţác ţac ţac ţac tac tac tac tag mărúnt ašá//la ţăcăneálă//į[i]ar/péste ţăcăneála carę-aį făcút-o/prima//și dacă įéste [u]o ţăcăneíį ašá ţác ţac ţa[g] mărún mărún mărún/și după ĉ[e]-o ţâcăneíį p-áįa/dědeíį cu spátili la grieblă//de nıvelaį bine//ști/ș[i] răsăręá cînipa așá de...frum[u]os să făĉ[e]á...//în [r] în [k] cînipă/și cînipă de vară/ș[i] de tuámă cu sămînță/c-ašá răsáre//ș-atúnĉa cînd [i]éste/p-áįa di varè...[u]o culeĝéį maį na[i]inte/[u]o puneíį ninţiél... di...[u]o lua áįeru/suárli/pă gard [u]o-ntindęáį că s-o pos[i]s-o freĉ[3] ...di frũzilę-àlęa dũ pă ęa//după ĉē/di fluáre [ɛ]după ĉe tuáte tr[i]éburlę-ástęa...įerę...[u]o băgáį la tophít' /la lac' //párte dĩ įeį mai avęá [u]ocupáţiię de lac/párte dĩ įeį [u]o duĉá la gîrlă/... ș-o băgá-n gîrlă//o ţînęá treį pátru zíli/pĩ la ĉĩ zilę/áįa de vară/cáre er[e]á vărátică//áįlàntă de tuámnă cáre să făĉá sămînță/ áįã o puneíį la dosphít[u]//să dosp[h]iá įa/să [k] pînă devenęá di s cam [k] să muĉigăįá/s[i]făĉá vînîtă//įar după ĉe să făĉá vînătă să muĉigăęá cînipa/ųo scoteíį/[u]o lăsáį apruápe ųo săptămînă la dosp[h]itu [i]iį acólo//dîpă ĉe ųo scotęáį la ųob nóo zile/p [k] [u]o-ntindęáį pă gard[4]...și dũpă ĉe să uscá sămînţa/[u]o luaį și ųo frecáį pă sămînță[5]//[u]o frecáį b[i]in[e]e și...să strîng[e]á și pleávă/

1. Subiectul bate cu degetele în masă.
2. Subiectul se referă la faptul că unul dintre anchetatori notează pe fișă în timpul înregistrării.
3. Subiectul își freacă palmele.
4. Se întrerupe înregistrarea pentru că se schimbă banda.
5. Subiectul își freacă palmele.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi...m...tuáte mizéleléẽ ia//uo luai/uo vînturái/cîm bătsá vîntu/ pă sămînță/...după ce uo vînturái/...totuj mai rămînsá pămîn/ mai rămînsá multe...mizérii ĩ ia/cu tot vîntu-aşá//şi avsám î... să spunsá dîrmuon/...înnaînte la uo sită care să cîrnsá//şi... dîrmuón sau cûru/dîrmón sau cûr//aşá l [k] ástsa dóo númę/-aşá să numéşte la ásta//şi-acúma dacă iéste ástsa/s făcéi sămînța bop şi bob/...ț-o alegsái//şî după ce álsa [k] îs punsái sămînță bine/ cînipa ț-o băgái la tuophít /...cînd erá timpu de melițát/o melițsái/îi s [k] o scutúrái di...probyíst/să spunsă zgrébini èia ai iei pobyíst.../la bățũ ăla de cînipă/şi rămînsá númai híru de cînipă curát //şti ?/ş-acúma iei dacă iera1...uo alegsái bine.../ şi cînd erá di phieptănát /întîi o dedsái pîm périia de dinț//di phiéptĕn di...scotsái fuióru/întîi primu/din álsa fuiór/cît erá iel híru de cînipă di lung//îl scotsái pîm périia aia di dinț/care iéste di uo piéptănt pă ea/şt pă úrmă uo dai îm phieptenei ĩ di făcâi caire péntru urzsálă//este dóo péntru...ástsa di-i scotsái//şi réstu rămunsá zgrébeni/p-ăia-i scărmănai/şî... sau îi bătsái c-um băț aşá şi vinsá...iei curățt.../zgrébeni care erá/şi-ntrebuințái la sacî/la saltéle/la...dę-ástsa//şi [k] iar p-ástelànte cînipa fuiuárli şĩ álelànte trebuințái di urzsálă// ástsa...mergâeá lă/di urzsálă//şi iinu la fel//

[Şi ce făceai din ele ?]

făcéi sacî/făcéi saltiéle/făcâám țuale dę-ástsa aşá...pă juos/ préşurî.../te uocupái// [...] iar atúncsa făcâi di cîlțt [k] în cîlțî//cũ făcâi ?//torcâi intîi fuióru/urzéi fuióru/şî ăia care-i detsái/ăia di-i phieptănai/mergâ bătaia//şi făcâ uámeni cămăş/şt punsá phieptî...dim matériie dę-ástalàntă di...care éste di atică di ce ie şt/purtá dę-ástsa//

[După ce torceai, pe ce o dădeai ?]

1. Subiectul își drege glasul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pă fus//îl depănáį pă risituór/depănáį risituóru-l făcâį de-un cot/di cît î...risitóru venęá um bățą aşá/o crăcánă aşá aîci-şà/aîca sus în cápu luį vineá o crúcę-aşá de lęemn aşá/şi depănáį colęa aşá aşá /şi îl măsuráį//dę-aîcį şî pîn-aîca devenęá un cuod de hir/dį cánură/...cun să numéşte//

[Ce făceai cu canura ?]

le coâáį// [ę] le coâęám în î...cu ênúşă/cu páįe di grîu/di işá įéle álbe/că ùniuór să făâęá cînipa.../įerá búnă/da erá niágră/din cáuza pozmóllui din lac//şi įel dacă o făâéį cu ênúşă de coâén de porúmb/di ştiuléţ/o coâáį bine pă...áęa/pă cînipă/ pă cănurlę-álęa/pînî işá nişte cîlţ alb/zicéį că įe bumbác//ăşá işá tórtu de frumós/îl [k] cu páįe dę grîu aşá.../acólo işá fuárte frumóş/şi móį şi...//şî ţeseáį de ęa/dį drag/şî făcâį cîtę-o pîzişuără frumuásă...//

[Ce rămînea din urzeală cînd terminai de ţesut ?]

piédĕn//ăşa să spúne/şi legátu la gúră/aîca unde-nceb răzbuóiu/şi cîn tèrmín acólo/să numéşte péįedĕn/la nóį//

[Cînd tăiai piedenul, era obiceiul să chemi copilul acolo ?]

da/kem cópíįi...acólo/şi ziş "ce táįe máma acólo ?"//

ce "taį i arţágu lu cutáre"/arţágu/nărávū/ambiţîli ali luį/ care įéste/şti//

şi ásta įe/aşá să numeá atúncă//şi-acúma [r] şi-acúma cîm púnem cît-un răzbóį/că mai ţésem macátur dę-ástęa/maį ţésęm dę-ástęa/şti.../şi tót aşá maį făcem//cîm vest cît-un copíl aşá maį răų aşá/maį arţăgós/îl puį pă policuára răzbóiúlúį acólo-n spáte/şi-ntreábă că/"ce taį mámă tu acólo ?"//

"cį să taį ?/taį arţágu tău/nărávurli/plînsurli"/ástęa alī

1. Indică prin gest părţile răşchitorului.
2. De la palmă.
3. Pînă la cot.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

copílului/ști ? și.../și-așá ieste//

mihăilă me olímpia
merc pă treijnòo de an

[Porcul]

purcêlu cînd e mic/trebi să-l mai ingrijést mul mai álfel dăcît e mare//prima dată trebi să-l încêrc/êi tribi să hărăneáscă iel mai bine să-i plácă//îi dai rieêe...mănîncă reêe/vest că n-adáugă o zi dóuo.../iar dai cald//sî dácă i-l dai căldút/și vest că mănîncă/i mai fierb//un dovleác.../ī dai o huruiálă/ mai căldúță așá/că dacă îl herb și-i dai mîncáre hártă/ádică terêu fert/úna fâce și limbriș porcu/únă fâce și jeg//ș-așá dácă ie/péntru jăg noi avém țîței//sî dacă ie/țiței d-ésta di petról/di la sóndă//și mai e bun uleios/uléi di motor// unj di dóo trei uor/purcêlu a scăpá de jăg//și îl crest.../cum trebi să mănîncе//după êe[1]...după êe să fâce și iel máre/și mănîncă și buábe/dacă mănîncă și mic buábe/i dai buábe din cáre trébi lui/ d-éstea moi cum ie zezónu lui acúma//că să-i dai buábă uscátă véke/árî dinți mișt/cruzt/nu puáte să-i i...rónță-e iel buába àea uscátă/vék//ș-ásta-i metóda/îl creșt pînă lă...timpu lui di tăiát//dacă iéste di tăiát/mănîncă buábe/mai mul buábe să-i dea/ și puțim mălai cu ápă//că lui î mai și seéte//că dácă-l țiu p-afară.../porcu cáuț dă-l țiu șp-afară/dar nú ma ieș hotărî că mai mănînc o cárne bucățîcă curát//ie pă străzt e fel di fel di...hoitur/mizéri/găin muárte/șî...ș-așá mai [ɛ]/nú-i [ɛ] nú-i bun//porcu cáre ie/îl mănînșt cu [r] cu dragoste/cu plâcére-l mănînșt cînd îl vest că...îl tai adivărá din cotéață/j din cúrte//da almintereа/nu preа mai...//

1. Subiectul își drege glasul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

îl tai/îl cõservéz//îl cõservéz tot//fierb [k] îl pui prima dátă/cárnea o alej dũ pă uáse/tot treábă/o pui in hîrdău la saramúră/un vas acólo/hîrdău/putinică/cádă.../ê-áre uómu//și îl pui la saramúră/îl laș pátru ĉin zile/să-ș ia sáre iel bine acolo trebue//după ĉe-ș ia sáre/cun trébue/îl scoz d-acólo//și-nĉ^ép/să-ț al^ég...ĉe-i dī...baj la b^orcáne la conservát//că nu [k] dacă-i p^órcu máre/nu po să-l mănînĉ intr-o lúnă dóo di zile//bag uáse.../ádică îl fierb/t^op^ește untúră/da nu tuátă untúra uodátă/top^iește o cantitáte de untúră/și...fierb ĩ untúr-àea/ádică să-l prăjăș/da el nu vyine ca prăjit /iel vine-adivărá f [k] ca f^iert//că-i [k] dacă ie untúră múltă și cárne múltă/să num^éște fiert...al lui//șî-l l-ei și-l f^ier bine/dacă ves că să go^éște cárnea du pă uáse/fiártă/îl ei șî-l pui la b^orcán//de-acólo//și după ĉé baș cárnea.../trandafir/la noi să spúne și cîrnați/și caltab^oș//caltabóși [k] trandaf^iri cînd îi fac/i rac cu usturói/cu ardéi/cu miruásili lui/cu ĉímbru acólo .../șî-i prăjăș tot aș-n untúră/și-l baș tod la fel la borcán //și caltabóșu cînd îl rac/prăjăș ĉeápa [ɛ] ĉeápa șî uorézu-l laș neprăjít//șî-l bag aș//și cînd îl rierb/iõ[ɛ]múltă lúmē/ nu fáce tos să báge caltabój/da dacă ai máte/șî áiea/și-ț iése un [ɛ]apruápe ũ uóp nòo caltabój dintr-áia/n-ai ĉi să-i faș/că îl tii aș/s-acréște//s-acréște//sî uorézu î ia s-acréște/și ĉeápa ia//dacă nu-l cõservéz//ș-aș îl prăjăs tod la rel în untúră/ șî-l bag îm borcán//da cîrnăți/că trandar^iri-èștea e s^eparát într-um borcán/iar caltabóșu iár separát//și-l l-ei de-acólo/și-l conservéz/după ĉe-i pui la b^orcán/îi úmpli cu untúră să nu răsúfle//șî cárne/și t^uót to tot ĉi iéste//șî-i iei de-acólo.../cũ vrei sâ-l mănînș/sâ-l gătéșt//

[Dar cu urechile, inima, ficatul...?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

urékilī/ʲ^inima/límba.../fáĉem ă búrta.../băşíca údulu^ʲ cuṇ să spúne la ɨel [ɛ] goguáşa/cum îɨ spúneṇ la noɨ goguáşĕ.../o fáĉeṇ tóbă//t^uóbà/máɨ púneṇ şi cárne/maɨ púneṇ şi ínimă/şi uréke/şi límbă/şi grăsîme slănínă dę-ásta dɨ la gît^u.../şi púnęm [k] púne din tuáte şi cárne/şi ór^ʲĉi ɨe/sî púnẽ ş-o frămîntăm cu pipér/şî cu f^uoɨ di dáfìn/şi fáĉẽ ş-o hérbem p-ásta/tuátă cárnę-astà/şî umplém pî úrmă búrta şī ástęa/le um [k] şi p-úrmă ɨăr le f^hɨérbem/ ɨăr din nou//ɨar din nou/şi dûpă ĉe ves^ʲ că ɨe fɨérte/le ɨeɨ şi le puɨ la présâ//le púneṇ la présă/avém ^uo scíndură juos/úna dęasúpra lor/şî péste ^ʲęle púnem cît-o greutáte//da greutáte búnă/ nu că [ɛ] um p^hìcul^eét aşá dɨ greutáte/să-ş cápăte ɨa [k] să-ş^ʲ cápete um p^ʲig dī áɨer ĩ ɨa acólo//că ɨa cînd o baj^ʲ d-o fɨerb^ʲ/ şáde umflátă ca ^uo goguáşă//şî noɨ ^uọ maɨ inţepăm//că[ɛ]dacă n-o-nţepăṇ să răsúfle/şáde ca um balóṇ d-ăla umflát^u//ş-o-nţepăm şī.../trębi să...puɨ la pr^eésă ca lúmęa/să nu-ş cápete áer/că dacă-ş^ʲ cápeţę á^ʲer/s-a stricát//şi ụo scuátịm/ş-o afumăm//cuɨ i pláĉɨ...afumát/mérĝe afumát^ʲ//da ɨa dacă ɨeşt^ʲ únu duòɨ/pos s-o afúm^ʲ/s-o conservéz^ʲ/să ţi^ʲe maɨ mult^u//că pos s-o mănîṇ şɨ-acú-n timp [r] timp-ósta/pă ea//da ɨa dácă nu ɨéste.../la gluátă mérĝe maɨ r^eépede/-ntr-o săptămînă doo/nij n-áre ĉi dĩ ɨa//

[Aceeaşi]

vrăjîtuárẹa

ástęă i fermecătuáre//ástęa n-o p^uoz dicî să-ɨ discînţ^ʲ//da dacă-ɨ discîntă/şi nu-ɨ adúĉe vrăjîtuárẹa láptĩli normál al ęɨ/ ĉi ɨe curád/nu să puátẽ adúĉe/láptil-ăla miruáse//

[Dar cum face ?]

nu p^uo să ştiu/c-a^uúz pîn a^uuzite că ɨéstẽ [k] vrăjîtuárẹa să ĉe pă ^ʲizlázu úndę páştę váca męa/cu o traɨstă di phiĉúor/şī

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

strînge de-acolo/iarbă di pî cualeа de pî cualeа/cîcă-j bagă-n traista aea//și cî că "țîr din vaca lu cutare/țîr la vaca mea/țîr di colo la ũ [k] vaca lu ăla/țîr la vaca mea"//

iar în spunea tata uodată/ zicа că un [ɛ]cetățean/i făceа...ă ...aia [ɛ] vrăjîtuarea "țîr pî colo/țîr pî colo"// [...]

și vaca lui a muri/și n-a mai avu lapte nișt să creaască vițelu/și iel a muri tot așa//să ruge cu bățũ la puartă//"ai fă fă-mă bine"//

"n-am ce-s face/că nu să puate"//

dacă le e dă haleа pă gîrlă/nu mai are liacu//nu mai po s-o mai i revii di...vacî/nu mai poz dicî s-o viz la uoracă//puo să hie cîd de bună//

[Dar poți să-ți mai iei laptele înapoi ?]

puoți//puoți să-l aduș [ɛ]dreptat așa/da dacă ieste vaca diuokată și nu să prinde laptili.../pui uo uală deas [k] cu apă/ deasupra grajdului iei/uala care mulg î ia/cuferu de mulj vaca ia/uo pui în î...pă grajdu iei acolo/sau o pui pă ũ scaun la ușa ei//și acolo sparg ũ uou/cum îl fac uoku//da să nu-l î sparș/să-l cleten/sau cini ști e cum//cum îl fac uok/așa să-l fac [k] să-l laș i apâ//că dacă ieste...animalu diuokat/fhir-ar vacă/ hir-ar uaie capră/uarc-ar fi/dacă ieste diuokată/să-nkagă ăla/ zi că-i prăjît/zi că le-ai făcut uok adivarat//și dacă ieste/ îl ei și-l dai în tărîțe la animal/și iel și-a revenit//iar dacă... vrăjîtuarea ți-a luat...grăsimea di la lapte/și ți-a lăsa numai

1. Întreprindere de stat pentru achiziționarea animalelor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zi̯éru/nú mai̯ să prínde láptele ăla/po ̯să-i̯ faș ̯ce i̯-oi̯ fáce//îș ̯
fáce ᵘo cămáșe/o pʰi̯éle deasúpra șî...//

[Aceeași]

[Întîmplări]

5 i̯erᵉám [ɛ] i̯erám mai̯ mulsⁱ ̯copⁱi̯i/și jucám mînĝia/și [k] pă
șolo̯agˡ-acólo/și/căprẹ́li s-au dus într-o vʸi̯e/ⁱerá culésu ̯strú-
guri/tot...cam acúma tu̯ámna//și s-au dus într-o vʸiᵉe acólo/j ̯
d-acu̯álea s-au dus úntr-o pădúre/șî nú le-am mai̯ găsi/le-an ̯
căᵘutát/a veni ̯nu̯áptea/ne-an ̯dus acásă/ne-ã ̯lua [k] ne-a bătú...
10 pă tᵘosⁱ ̯care le-am pi̯er [k] le pʰi̯erdúsem/ne-a bătú ̯părínții/
p-órmâ...dimine̯áța a plecát ̯ă...um ̯moj ̯bătrîn/nea stan//s-a dus
și ̯el cu felináru/ș-a văzút...trei̯ mogîndéțẹ stăte̯á ̯așá ăntr-um ̯
plái̯/acólo-m ̯plái̯u șoló͡gi dormʸía//cî̃ s-a dus i̯erá to̯áte cáprîli/
i̯erá u̯nli-m ̯vále/do̯rmʸi̯á acólo/șî...p-órmă a adús e¹ acásă/și...
15 să mⁱirá cum n-o le-o fhi găsi ̯lúpi să le mănínce//

[Se mai întîmplă să vină lupii ?]

da/ș-acúma în ̯tu̯ámn-ásta le-a mîncá ̯vúlpʰili la [k] cúrcili
la u̯ámenⁱ/an ̯găsít într-ũ ⁱizvᵘór un ̯curcán îngropát/de frũzẹ-așá/
cu frũză îngropát/să nu-l mai̯ găse̯áscă/dẵcît cápu ș-aripʰili mai̯ ̯
20 erá dî̃ i̯el//

și...a fost ũ ̯u̯om cárẽ...a găsít î [k] s-a duz ̯după vúlpe/i̯a
mai̯ lu̯áse [k] i̯-a mai̯ lu̯at ō cúrcă/s-a duz ̯după vúlpe/și a urmă-
rít-o/s-a dus a lu̯at o ra̯ță a mîncát-o/tu̯átă/n-a rămáz ̯nimíc/a
lu̯at-o și p-a dóua/a [k] dăcît a omorît-o/a-ngropát-o cu niște
25 frũză/ș-a plecá/i̯erá sătúlă di ra̯ț-á̯ilaltă//și p-órmă u̯ómu s-a ̯us
acásă/a lua ̯niște ᵘotrávă/a pus pă ra̯ță/a-nvelít-o cum a fos ̯cu
frũze/șî ̯cîn s-a duz ̯vúlpea/i̯el to ̯dimine̯áță i̯ár s-a dus acólo//

1. Șoloaga - numele unui deal din apropierea satului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

s-a duz vúlpea a dizgropát ia/ș-a-nceapú să mănînc^{e}/ș^{i} n-a mai merz mul/ș-o ^{d}at-a p^{h}icá jos muártă//a jupuit-o/a vîndú p^{h}iéleа .../ș-a scoz báni dup [k] cáre e-a [l] dúpă cé [k] báni pă ráțe//

[Dar se întîmplă să vină lupii ?]

a veni și la n^{u}oi//ne-a mîncá niște uoi//

[Cum s-a întîmplat ?]

nú știu zi [k] ie niște ^{u}obicéiuri-așá/nu prea dă lúmea/și a vénit o feme^{i}e seára așá/nuáptea/de [k] să-i dăn sáre//ce că nu-i b^{y}íne să dăn sáre nuáptea/că ia lúp^{h}i uói^{le}/ș-așá a foz/ne-a lua lúp^{h}i uóili//tăte uói^{li}//ne-a lua doóspe uoi//și le-a mîncat tuáte/le-an găsi p-acólo muárte//

samo^{i}ilă iuón
dóisprezèce an^{i}

715. NISIPOASA [WLAD 405]

(com.Plopu, jud. Prahova)

Culegere: 1970; MM, RP, MV; transcriere: RP

m-am dăscurca^{d} dă ^{i}éle cîte trélе

[Fata] ca máre/...s-a liberá^{t} soțu de armátă/și a venit/a cerút-o/cu părinți/îm bune condițiún^{i}/î într-o juóe/și...n-ám convenit//avea ^{u}o...mámă reá/niște părinz^{i} răi//băeatu bun/î fámili^{i}e búnă/da răi//n-ávea [k] n-a avú^{d} dăcît pă ^{i}el//un singur copil//

și s-a supára^{d} mámâ-sa...băeátului/și-a plecát/acásă/și-a rămás fátà/

"ē ! çe fas táică/io gústu nu vreau să ți-l stric"//

"tătículi/uórc-ar fi/nu-l mai l-eau//uórce s-ar întîmplá"//

erá soți^{i}a aci^{i}a/erea femée-àsta[1] că mi-e sóră/care-as foz

1. Informatoarea Enache St.Maria.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dumneavoástă a[z] la ia/uo vecína d-acîia/"uórc-ar fi nu-l mai l-eau"//

ca duminica viitoáre/a avút î...núntă un fráte d-al soţii/cu uo fátă//şi am fos şi noi sigur sî-i dăm ajutór acólo//băiátu-a fos şi iel nuáptea la másă/ā ! nu mai ne-am gîndi/nu i-am da nic o atenţii//pă la uóra pátru/s-a sculá mésele/ce spúne sócru-ăl mare ? "hai să stăn şi noi/că noi am munc'it//da dă mînca/n-ám mîncá[t]"//şi-am sta[t] ca fiecáre/începúse s[t] să revérse zór[î]le//nú m-am gîndi la el//

iel c-a fă[cut] ?//a luat um băiá dă pî vecín[i] de-acî de-al meu/ş-a veni cu ĕl//ăla a sculá pă sóră-sa/c-avea uo sóră/[d]-o seámă cu fáta mea/şi priiétene/

"te duş" çe/"şi scól[i] pă mariuára"//í spúne sórî-si//aşá să numeá fáta mea//

"ă[u]olẹo/nu şt[i]u/nū/nú mă du[s] nenícule/că ştiu de ce//eş cu g[i]ícă?"

zîce "da"//

"nú mă du[c]//că mă [u]omoáră nea mítu"//aşá-n spúne mie//

fat-a fos cuminte//şî-nţeleáptă/n-ā plecát//dac-a văzút el î fráti-su că n-árē...nu poa s-o convingă ca să v[i]ină/a venit el ş-a strigát-o/a [i]eşí spúne la poártă/pă órmŏ a venit gîner-miu/a sta[d] de vórbă niţ[i]él/cu ea acólo/î cel[î]lánte surór[i] mic[i] a fost acî/ia a dormit acî[l]/ş[i] cel[î]lánte a dormit în cámer-àea[2]//á aúzi vorbín[d]/probábil/[i]erá aproape de ziuă//î fine s-a dăspărţit/... părínţi lui [i]erea la [u]o núnt-acî a tré[e]a casă de mine//la [u]o sóră d-a lu tátî-su//iel acólo/ce "să-mpác şi p-ăla/şi p-ăla"//s-a du[z]lă părínţ şi a cerú kéia/ş-a luat ea acólo/şkímbur[i] ceva/cîtevá r[u]o[i]k/ce ş-a lua la iuteálă că să lumină dă ziuă/ş-au ple-

1. Gest: camera în care se face înregistrarea.
2. Gest: camera alăturată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cát amîndói//ieĭ mergâu înaĭinte amîndói tíneri/şî ĕĭ bătrînĭ/ tátî-su cu mắ-sa după eĭ//

Cé să-ntîmplă ? cînd...am a [k] ne-am aşăzá şî noĭ acólo la másă/la sócru/începúse cum vă spun să să...luminéze dă zi^u^o/mă pó^me^nés cu fáta mijlocíe//dăşkíde ^úşa//ieu ĕreám î fun la másă/ şî soţi^i^a er^e^á lîngă ^úşe//cînd am văzút-ō/eu am bănu^i^it //a ^eşi soţie-afáră de-a vorbi cu ea că io trecám greu de-acólo dă undé ereám/şi cîn^d^a intrá pă ^úşĕ i-am spus/

"a pleca mariuára"//

a-nčípu soţi^i^a să plîngâ//zičí "s-o árdă f^u^ócu !"//s-a dus/ nóró^g^ bun//î fíne am [ɛ] am termęná/s-a dus/a veni/ne-am...împăcat/ am făcú núntă/îm búne condiţiuún^i^...//

şi čelélánte doúole tot aşá a făcút//

^h^a mijlocí^i^e/s-a duz la ^u^o vără d-a ieĭ/la núntă//mám^î^-sa ^i^er^e^á bólávă m pat//avęá ş-um picór în gips//

[Aoleu !]

da/c-a avú liki^d^ la ĝenúku drept//

^s^-a du^z^ la núntă/băĭatu er^e^á din hírsa^l^/şi várî-sa erá d-ai^j^/ verişoár-sa//^i^ereá ş-á mic-acásă//ásta ereá la şcuálâ la válea călugăreáscă/a mícă//áea s-a du^z^ la ^u^o núnt-ačía-n nisipoásа/a mícă/şi ia la verişoár^î^-sa/áea nú s-a dú la verişoár-sa că...^i^e maĭ dăpárte//seára cînd a venít/

"únde-ĭ ţáţî-ta fi^fi^ ?"//aşá să numeá áea mica/fifi//

če "nu ştiú bre/că io n-am fos cu ea"//

"te ^u^omór cu bătáea !//să mĭ-o adúč !//dí če nu te-aĭ dus cu ea ?"//

če să vez^i^ ? víne ^u^o...uo fátă d-aĭičí-şà dî sat/"néne mítule" zíče "jána/a plecá cu mítu lu uumflátu dă la hírsa"//

"cum fă ?"//

zíče "să vez cum ā pročedát//^s^-a du^z^ la biséricá s^î^ să cunú-

1. Sat al comunei Plopu.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nè/şî nu venise náşâ-su/şî" zîce "a suît-o în căruţă ş s-a dus cu ea s-adúcă núnu//[s-]a dus ca s-adúcă núnu/venit[1] a fos/că n-á mai venit"//

pă jána !//

dă da//acúma nu mi-er^eá...atîtă de mul^d necáz de ea/cîd m^i-erea necás că erea mám^î-sa bólávă//şî pîn la úrmă ne-am împăcá şi cu áea/ne-am făcú ş la áea núntă/am termená cu iei//

şi a...a mî [ɛ] a micà.../a mers în ziu-aea cu mîne la pădúre//io an cărăuşi^d mult//^ierea uobosită rúptă/erea un nor^u/oi să nu mă-ntrebáz la ĝenúk//erea timpú ploios tot aşá/î^ februárie/ primăvara//aveam aci vizavi ^uo barácă//n-áveă sálă//háide că să fácę bal !//

"mă du^c şî io tăticúle !"//

"păi...tu eş rúptă de obosită/te duj la ^bal"//

"mă du^g bre ce să fac/aci^ia/aproape/cútare"//

şî a plecá şî soţia/s-a îmbrăcá/s-a spălá^t/^a plecá şî soţia cu ea//a veni soţi^ia pă lă...únu//

^sce "mi-e că frig"//

"păi dacâ ţi-e frig/dú-te şi ia...fáta şi veniţ acás sâ vă culcáţî"//

n-a sta^t să zic zece minúte/da n-a sta zece minúte-aci//cîn s-a dus/n-á mai găsî pă fifi//^imediat aús poartà...scîrţîind aşá agále: scîrţ !/[1] "nu ^e sémne búne"//cî viine soţia plîngînd/

"dî ce plîng ?"//

zîce "n-ó mai găsésc/árdę-ou-ar fócu !"//

"pîi cúm n-o mai găsés^tî ?//úndę-ai lăsát-o şî acúma spui că nu ?"//

sce-"am întrebá fétîle-álea/spúne că...a vénit/a fost áea a lu bucătáru dă la vórbila[2]/cu căruţa/a fos căruţa trásă cólea î

1. Interjecţie negativă.
2. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

fáţa lu... lu náşu"//că sóra m-a şi cununát//dîsa//

"să te duş s-o adúc"//

imediá m-am sculá/m-am îmbrăcát/am tra[s] cizmíli-m picúare că nu er[e]á tim[b] dă bocáng dă nimica//şi m-an du[z] la náşu/la cumnátâ-miu/da[l]//î dîsu-aveá cai/io aveám boi atúnc//şî e-am cerút un cal/am încălicát cálu/m-an dus pînă-m pădúrea vărbili/cê ! n-am dad dă nic o [u]úrmă apsolút/am ascultát/am...m-am întórs înapói acásă//

dumítru túdor
şaizăşipátru de an[i]

cînipa

[Cînepa] uo pui pă l[u]oc/uo s[i]émen[i]/să fác[i]e máre/-ncépe ia sâ să cuácă/să-ngălbinéşte puţín/şi cáre ie dă vără/-i dă vără/ cáre-i dă tuámnă/-i dă tuámnă//cáre-i dă tuámnă făcá sămînţa/a dă vără făcă...u spiculéţ aşá cu nişte florecéle/şi-ncepeá s[î] să scúture/şi-atúnca [ɛ]áea u-adunái înaiínte/şî p-a dă sămî [k] că áea cárei dă tuámnă dă făcá sămînţă/[u]o dădeái/[u]o lăsái s[î] să cuácă/şti ? ca să sémen[i] pâ [u]úrmâ/şti să iei dî ia ş[î] să sémen[i]//

[Pentru sămînţă.][2]

pentru sămînţă//şi [u]ó scutura b[y]íne/că să scutura ásta/dă vără/să scutura//şî o ducă la gîrlâ/[u]o băgám în gîrlă//ş-o lăsám acóloo/cîte-o săptămînă dă zilè/şi do[u]o/după cum erá şî ápa şti ?// şi cînd [u]o scoteám [u]o p [k] ...uo spălám frum[u]ós/tot în grîlâ/[u]o spălám frumós/o puneám...p-órmă şi-o uuscám pă...pă gar[d]/pă gard aşá//ş s[î] făcá frumuásă şi...aveám ó méliţă//nu ştu/os fi văzúd dumneavoást[r]ă/n-os fi văzút/aveám méliţă//aveá joz aşá[3]/şi sus

1. Subiectul răspunde cuiva, care îl strigă din curte.
2. Intervine subiectul Dumitru Tudor, care asistă la înregistrare.
3. Explică, prin gesturi, cum era făcută meliţa.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

avęă/ştiį/įerá c^úolęa cu şurúb la...a^íîĉ^ea eręá cu şurúp//ş-o lęam dă [ɛ] dă...vírŕų-ălą/méliţą/ş-o...zdrînĉinám bíňę pă...pă méliţ-áęa ◡acólo//şi įa trecâ pîn...tăĭtúr-aęa/pîn◡scob^ítur-áęa// ş^i◡ să scuturá tęátă...tęáte béţilę-àlęa dĭ◡įa/şi rămînęá...ųo cuă-
5 dă frumųásă...dă zicâį că...aşá [ɛ] z^ícâį că-į mătáse dă frumųá-să//

aşá//da[1]//ş-ápăį pă ^úrmă dûpă ĉ-o...^uo făĉám/o dįdęă◡la pįéptin^í//^o◡dédęă◡la pįéptin^í/įeręá pįéptin^i dîn ăęa dă...õ-făşu-rám aşá după mînă/ş-o trăĝ^éám/la pįéptin^í//şî făĉáŋ◡cîtę-ō...fu-
10 įór dîn álęa/făĉắ◡fuįór^ú//şi fuįóru-ą̀la cáre-l făĉ^éám/îl◡ĭ...îl torĉ^éán◡dĭ◡fúrcă/pentru ųurzęálă la...la macátur d-ástęa//da ^uo cųoĉ^éám//^uo coĉ^éám//

[Cum ?]

^uo băgám lā...punęám aşá: la ^uo [ɛ] la o [ɛ] la ųul^íéį aşá/la
15 ō...o putinîc-aşá/la o putinícă/nu la copáe[2]//şi putinîc-aęa avęá găųur^íéle//şi punęám ũ◡rîn◡dă páįe/îm◡putinîc-aęa//punęám ũ◡rîn◡dă pá^íe/un◡rîn◡dă ĉenúşĕ/şi punęám ũ◡rîn◡dă...dă tor^d◡d-ăla ca-rę-am tors cu fúrca/şi įár punęám páe/įár punęám ĉenúşă...//şi/ cînd am terminát ásta/p-órmă am pus [ɛ] am făcú◡vréĉe//făĉám◡vréĉĕ
20 cu căldárea/cũ ũ◡vas márę-aşá/ş-an◡turná◡pestę įa//şî ăsta stętęá su [k] p-o cŏpăįíţă/p-o copáe/p-o álbyę//putinîca//j◡lųáį dû◡cólo dîn◡ĭ...dîn álb^yįe/turnáį tot peste įa/maį înęălzęáį în◡cîte ĉevá/ įár turnáį peste įa/şi curĝ^éá róşu dîn ęa ştį^í ? curĝá negri [ɛ] negriĉųás-áęa dĭ◡įa/

25 [Roşu.][3]

r^úóşu/curĝá róşu//şi pînă să făĉ^éá įel◡ĭ...pĭ◡şą făĉá įel ĩ◡félu bumbáculuį//şi◡fįélu bumbáculuį/^îl scotęám d-acólo/o spălám

1. Subiectul aprobă explicaţiile date în şoaptă de informatorul Dumitru Tudor.
2. Subiectul răspunde informatorului Dumitru Tudor, care sugerează termenul "copaie".
3. Intervine din nou subiectul Dumitru Tudor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

frumuș/da nu-l lăsăm să/să să [r] să să [k] p-ormâ să/ să rupă/ști să/ să ardă//îl ținem cîte șapte ob zile-așa ceva/ne am vrece d-aea mereu peste ia/

[Așa mult o ținea ?]

da da//ș-apăi pă urmă o căutăm/și daca să făcuse ie [k] să făcea ia că ie...să vedea ea că-i cuaptă/ cî să făcă î felu bumbăcului//și dacă să videa ea câ-i cuaptă/atunca o scotăm/uo spălăm/bine/uo limpezăm/ș-o uscăm/și cē răsucăi/răsucăi/daca-s trebuia pentru lucru să răsucăști/răsucăi//daca nu/punăi într-ū fir//într-ū fir o scrobăn/cū să scrobă...uodată bumbacu//

[Cu ce ?]

cu mălăi/o scrobiam/făcăm scrobiălă ști/făcăm terc//și-o băgăm acolo/cărę-o făcăm pentru urzeală//ș-o băgăm în temu-ăla/și pă urmă o scotăm d-a [k] și punăm niței undăliem lă...la ásta cărē o făcăn dă urzeălă//punăm niței undălem/ū ăsta uuleii//și ia să făcă cum e sfoara țineă//și țesăm coconiță...tî ! acúma cît sîn dă bătrînă/da tărę-m plăcă s-o lucrés//lucrám noaptea/sfîrîiam la ia/așá dă m-ereá dă dragă !//toată nuaptea/ș cum mai m-ireá dă dragă !//și lucrám dîn ea/ș făcăn ce vream//da//

ș-atunc în timpu-ăla/ er un timp...neajus/că de ! dacă erá război/n-áveai dă ū sâ mai cúmper//și fă [k] ajusése lúmea dă făcă cucuană/căm j dîn ásta !/dîn î tortu-ăsta//da//și purtáu uámîni săráci/ce erá s facâ ?//purtá/câ dacâ n-áveа dă un să cúmpere/purtá nu ca acúma/acúma-i gáta cuconiță/și cusută cămașa// ásta-i/ce [r] ce să mai zică fétili d-acúma ?//a ! noi lucrám mult/acúma...mai lucreáză ș-ácuma/c-a-ncepút/a ișit î d-ástea... dă lucreáză cu trandafir d-ăștia/carpéte dîn ástea//și lucreáză cu mătăsur/cu ástea//ē da...la noi a fos cázn mai mult-atúnc/în timpu-ăla//bătă dă cap/țesăm/punéá feméiili cîte do o súte dă coz dă pîză//da/și țesá/duámne ! mămica mea !/ne sculá ș pă noi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi-i făcám ţeávă//nu ştu daca dúmneavoástră cred că ştis şi dúmneavoástră cum îi ţeáv-aea//

[Am văzut, dar n-am făcut.]

ā păi az văzú cel puţín//şi...

[Pe ce le făceaţi ?]

pă sucálă//aveám...ciclíc d-áleа/şi băgám pă sucálă ştii ţévele//şi ne sculá [k] plecá tătícu sărácu/dúmnezeo să-l iérte la ploéş/cu kiríile//că aşā ne ţînеá/aşá trăiám atúnc//să dâca cu kiríi/plăteá/acólo/cî [ɛ] cîştigá şi ieі treizéş/pátruj dă leі dă kiríe//şi...să sculá măмica şi ţeseá/şi ne cîntá săráca dúmnezeu s-o iérte !/

"hai mămícâ/haie/hai sculáz mámâ/să fácês ţeávă mámă/hai mămícâ//hai să fácêţ ţea"/

"măі mămícă/mai lásă-mă măі mămíco/mai lásâ-ne"//

"hāі mámă ! hai tu/scual tu mariţo/scuálă mámă/scuálă haie !"/

şi mă sculán/şi făcán ţeávă/j măмica ţeseá/ş-io-i [k] şi cîntá//măмicúţa/şî hîulu !/pî la ziuă diseá pátru [r] pátru cîn sfértur dă bumbác î î ţesîn [k] ţeseá iúte măмica//şi ţēseá/şî nu făcá ziua treábă cît făcá nuápteа//ūţe-aşá/ş-aşá an trăiít cucucánă noі/la [k] cu lúcrur dă casă/dă mîinili noástre făcúte//

[O purtaţi aşa sau o înălbeaţi ?]

uo-nălbyám/pă pîzâ/şi după ce uo-nălbyám/mămica uo făcá trîmbă//

[Dar cum o înălbea ?]

o-nălbiá uar la gîrlă vára/şi daca-i trebūiá iárna ca să lucrézē dîn ea/î o lucrá/o...înălbiá la gier/afără//o dădeá-n ápă cáldă/

[O ducea la gîrlă.][1]

da/dă obicîu la gîrlă/şi carę-aveá nevoie stie să...făcá/pu-

1. Intervine subiectul Dumitru Tudor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

neá [r] ó punéá dă seára s punéá ápă căldă peste ia/și cîn vinéá ia/s-o punéá pă sîrmă/și cîn vêdéá ea că s-a făcút iár s-o dea-n ápă/iar o dădéá/pîn-o făcá álbă//pîn-o făcá álbâ o dădéá meréu// ș-ápăi dăpă áea/uo făcá-n do^o-așá/și o ne [k] o-ntindeám d-ũ stîlp//d-ũ stîlp al căsi/și ne băgá pă noi între...între pîzâ/-n-tre bucățilе-álea dă st [ɛ]dă.../și făcâm dă ea așá[1]/așa/ca s-o-ntind^iem//ș-o-ntindeám/ș-ápăi pă órmă.../ia dacă er^eá-ndoiítă ne puneá mămica ș-o făcâm așá pă mînă[2]//ș-ápăi o-n [k] o făcâm așá/cũ pakeţél pakeţél/pakeţél pakiţél așá/și după ce-o făcâm așa/ mămica ne puneá și-i ţineám...așá sus/cu mîinili/dă cápu pîzi/și mămica puneá genúkili c^oólea/și ia ^uo făcá săraca úiţe-așá[3]/aveá múncă múltă și î múnca d-atúncà//ș-ápăi pă ^urmă ^uo lua ș-o fă-câ/súl//ș-o-ntindeá/ș-o făcá sul/făcá trîmbe/ca să spun/așá să spuneá/trîmbe/atúnc//ă puteái să ^uomór^i uómu cu ia !//așá ^uo fă-câ dă táre//

ienáke ste maría
șáptezec întrát în șapteșiúnu

ăla ĕrá cal cumpărát[4]

[VIII b] uor cũ...cu cálu dumneavoást^ră-n ce zi să-ntîmplă-ră ?//

[VII] cu cálu nóstrũ.../du pă la plug/s-a bolnăviit//

[VIII b] păi dî la [k] nũ/cîn l-a trăznit !//

[VII] pĕi la plug !/a fost//

[VIII b] márţea mi s páre că ereá//

[VII] márţea/da//

[VIII b] márţea//

[VII] și nu că să ziș că [r] nu că să ziș că lucrá ^uómu

1. Explică, prin gesturi, cum trăgea pînza.
2. Subiectul își freacă mîinile.
3. Explică, prin gesturi, cum trăgea pînza ca să o întindă.
4. Textul este un dialog între cei doi frați, am indicat în paran-teze drepte, prin sigle, cui aparțin replicile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mieu ĩ zîle d-ástea/nú lucrá//da vezi d^ûmneatá cũ l-a atĩs săĝ^eáta//și úndę puį câ ĩrá dă...dăjugát//în timpu lu dóosprězèc-a fost ásta/cînd a vẽnít uo plúáè/și cînd a trăzni^d/l-a atíns ^uo săĝátă dîn álea șî.../a murí cálu//a murí^t//

[VIII b] șĩ...sóțu luį n-a avú nimíc//

[VII] sóțu luį n-a avú nimíca//ẽ ! ăla érá cal cumpărát^u//

Ĉíne ști^iį ĉ-o hi maį făcũ p-acól^o pĩ la...//

[VIII b] nu bre !//ásta-į ^uo credínță/dî pă...moștenítă//

[Aceiași]

cu d-ástea petreĉ^eám

[Înainte, de Bobotează sau de Anul nou,ce făceau fetele ca să vadă cu cine se mărită ?]

dă/făĉ^eá dęámnă/făĉă/făĉ^eá/păį dar cum ?//punęá mărĝélęli/venęá părintelę cu botézu/punęá mărĝélli/trecă pópa piste įélę-acó^lo/párcă pópa ștĩá ĉe e sup préșũrle eį ?//[!] să vază cu ĉe sã

[k] cu ĉíne să mărítă/

[VIII b] merĝá și să scălda/

[VII] ẽ ! merĝá ș să scăldá/nuáptęą/

[De Bobotează ?]

[VII] da da//să scăldá lă...la ĉ^iuĉ^iúr/la puț//

[VIII b] la puț//

[VII] la pus să duĉ^eá//ș să scăldá//scotęá cîtę-o căldárę dă á^bă/fi^ecàre fátă/áęa zbîc ! pă áęa/aẽlántă: gáta ! eręá cũ căldáręa plínă zbïc ! pă áęa/la repezęálă/și ĩșá ^uo flácăre dă fog dîn ęa !//șî ^úunde puį !/că fuĝ^eá dă le pîrîįá pįiĉuár^ili pă zăpádă !/așá le pîrîįá pįiĉuár^îli dă...dă fúga áęa//și pîn-acásă ^să făĉá cum ẽ pára fóculuį//și eręá sănătoase dęámnă lúmęa atún^ĝa//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acú c-aũs ◡ cînd úna/cînd álta/cînd úna/cînd álta//ba-i̯ bu̯ála cutá-re/ba-i̯ bu̯ála cutáre/merẽu̯ să bolnăv^éște lúmea//atũn ◡ nu să mai̯ bolnăvi̯á bre !//făĉá bábĩli cu u̯ulĉíca//

[Cum ?]

cũ ◡ știi̯á i̯éle/i̯úitẹ-așá/te ducái̯ la bábă cu copĥílu/nu prẹa să ducá lúmẹa/că nu să ◡ dĉa lúmẹa la dóctor atúnĉ !//știi̯ cum erá atúnĉ^eà ?//i̯erá așá: cînd au̯uzẹái̯ că să dúĉē ◡ î cineva la dóctor/ĉa "ą^u̯olẹù !/pẽi̯ ăla áre bān^i bre !//d-áẹa să ◡ du^ĉe la dóctor/că áre ban^i"//

[VIII b] lásă/termĩnă [r] termi̯nă cu bobotẹáza !//

[VII] și.../păi̯ așá/àșá//și mătură pîn ◡ cásă/p-acólo/ĩșá...

[VIII b] să punẹáu̯ u̯ále/

[VII] să punẹáu̯ u̯ále/da/să punẹá u̯álẹ dă...dă ánu nou̯ ásta !//

[VIII b] nu dă bobotẹáză ?//

[VII] și dă bobotẹáză/da și dă ánu nou̯ !//

[VIII b] dă bobotẹáză//pei̯ termină cu bobótẹáza !//

[VII] așá//și să punẹá u̯álẹ/acólo punẹá sáre/punẹá criu̯ón/punẹá i̯inél/punẹá u̯oglíndă/punẹá...cărbúne/

[VIII b] săpún/

[VII] ẽ ! cárẽ...ĉa că cáre-i̯ lu̯a...săpú [ɛ] î săpúnũ... ĉa că-[1] i̯ei̯ prẹa gras//cáre lẹa cărbúnili̯ ĉa că-i̯ prẹa négru//ți-gán//cáre lu̯a creu̯ónũ...ĉa că e ĉevá bũn/funți^u̯onár//

[VIII b] cáre lu̯a ban ?//

[VII] carẽ ◡ lẹa ban/i̯ár văzút//și bánu//

[VIII b] bogát//

[VII] bógát//și păi̯ cît privẹá că lu̯a pi̯éptiņli/ĉa că-i̯ colți̯át// [!] zău̯/mai̯ și plîng/mai̯ și rîz/vai̯ dẽ păcáțeli méle//

[VIII b] cũ ◡ făĉá cu pári de la gard ?//

[VII] și cu pári dă la gard/să ◡ dĉa și-i̯ înumără pári dă la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

gar^{d} cū mĭinili la spáte//pî la nóo par^{i}//şi cáre ierá cū...cu cuája pă ^{i}el/ca că ieste boşát/şi cáre erá fără cuájă/cojît/ca că-i sărác//aşá//

[Şi la bou nu se ducea ?]

dă/să ^{d}ca la boy şi zicá [k] î la boy/la vácă/yáră c-ar hi fost/şi zicá aşá [k] după ce-numărá pări-ăştia//să ^{d}ca şi dideá cu picóru/"hei la ánu/hei la doi/^{he} la trêi"/să vázâ cînd...să mărită//

ápăi pă úrmă măturá pîn casă/işá cu gunyáili p-afară//să vádă [k] arunca gunóiu să vază únde-a lătra cîinili ?//acólo să mărită/unde-a lătra cîinli/ascultá să vază únde látră cîinili-mîi? //şi ce "ei ! păi mă mărit în cutáre sa^{d}" zîce/"acólo au lătra cîinli"// [!] ierá [k] aveá náşu stan un cîine/s-a^{u}uzeá d-aij dă la noi/dă la nisipyása/c"-aúz^{i}/ála es [k] é cîinle lū stan cuculéscu" zîce//îi [r] îi şi cunoşteá şi gúra lu cîine// [!] da//şi d-ástea/cu d-ástea...petrecêám//

[Aceiaşi]

la dóctor

mă dusésem la dóctor...noa [k] î zíua//şi m-a apucá crízili iar nyáptea//fiind în tratamént//scyálă ştefán pă băiát/...m-a apucá crízili//scyálă ştefán pă băeá/

z^{î}ce "dú-te" [k] î am ^{u}o sór-acî/mai la vále nitél//măritátă //zîce "dú-te tu lā...tánti anícà/şî-i spúne să viiie încyácę/ că-i mă-ta bolnávă răy"//

víne băeátu la [k] acólo/în dormitóru nóstru únde ^{i}erá/

zíce "io mă dug" zíce/"la tánti anica/da matále nú ves că mămica-i bólávă răy ?//ieu mă dug" zíce/ "da mămica trebui dúsă iárâ" zîce/"la sp^{i}itál//dúsă trebúi lā...la dóctor"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"pĕi bine măi tátă/da n-am fos cu ea la dóctor ? nu ĭĕ în tratament ?"//

"tătículē ĭóte ĉe" [k] áveán cărúță cu cai//"ĭo mă du la tánti anica"/dā ĭereám în niște durĕr'/[ni] pă mas-áea/ni pă scáuș-nu-àla/ni pă pátu-ăla/ni...//zíĉe "ĭo mă dug/da matále" zíĉe/"úĭtę ĉe/arăjază cărúță/mămica daca pos s-o-mbráj/dacă nu poate s' să-mbráĉę ĭa/așterne-i b^ine-acólo/púne-i pérnă/púne-i plápună/púne-i t^ot" zíĉe/"că máma trébúi dúsă lā...dóctor"//

mă duc acól^o la dóctoru cárē...fusésem ĭeu...î...î vizită/la el/în control^u//la do^uo noáptea/î fine s-a sculă^t [k] súnă ștefán/ sóțu/c-așá mi l-a kemát/súnă la sonări^i a ae-acólo...//^ĕl nu-n spusése mi^ie dóctoru pîn-atúș ĉe am/da ĭo ști^eám ĉe am !/că mai fusésen la dóctor//da ăstă mi-l răcomandáse șî mi^ie ĉinevá//hai să mă duc ș' ĭo la el^u//șî în fine s-a sculá^d dóctoru/zíĉe "úĭtē/ în spúni [k] ĭo^u mă văetán cît î lua gúra/zíĉe..."nú mai te vă^ităá atîd dă táre" zíĉe/"că" zíĉę "î aúdę bólávi/ș să scuálă bólávi"/ĭel avea bólávi p-acól^o p-acásă/pî...casile-àlea áli lui//

"dómle dóctor nú mai poĉ' !/m^uor !"//

"ē^i ! păi "ĉe-"așá-i f^icátu-ăsta"//atúncă sp [k] mi-a spus/ ĉe-"așá-i f^icátu-ăstă"//

"āh ! dom^n dō^ctor !/păi d^ûmneată nu mi-ai spus că-i f^icátu !"//

z^íĉe"-i f^icátu"//

zíĉe [k] í fáĉe lu biétu ștefán ō rățétă/lu biétu sóțu mieu/ șî-l trimétē ĭár să ma ĭa mĭdicaménte/că ĭéste...farmaĉi^ie dă servíĉ//s-a dus sărácu-a veni cu-o mînă dă...^ijécți^i//mi-a făcú do^uo ijécți^i/parcă mi le-a făcut ûm păminț^u//m-a dat afară-n stradă/-n căruță//care treĉá pă stradă/"ăuolio săraca/duĉéț-o la spitál/că muáre-aĉi//duĉéți-o la spitál/că muáre-aĉi"//

acúmā sórî-me-àsta/cunoștea un doctor/ [...] trăi^ieste docto-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ru-àla ş-ácuma//

zíce "măi ţăţico"/î zíce sórî-mea//zícē "mă ! n-o f^i vini^d" zícē "mîşu ?" ^aşá-l kemá pă dóctor//"n-o fi vini^d mîşu m [k] bre?" [...] iuonéscu/mîşu i^uônéscu-i spuneá lui//

"păi" zic "a foz nén-tu ştefă la el/şi spúne că n-a venít"// fusése cu vo cîtevá zile mai naínti//"spúne că n-a venít"//

ce "ia să mai dúcă nea ştefă/să vázā !//poátę-o fi vinít"//

cî să dúc-acólo/găséşte pă...ta-su lui//cî s-a îs ac [ɛ] acólo la...iĕl acásâ//zícē "a vini^t/şi ie duz la spitál//şî ăd-o" zíce/"şî cî v^yíni iĕ^l/că vine-acúma" zíce/"lā...óra...cînş"/nu ştu la cît a spus ^iel/păi ! câ ir^eá...timb dă iárnă//şi m-a dus acólo la iĕl/m-a băgát î salúon/eră salón acólō ! ^osúmă dă cucoáne !//aveá aşternút pă jos pî cólo/mi^ie nu mi-ajungá salónu-ăla/ mă tăvăleám//cînd a veni dóctorū/toátę cucuán^île/zíce "dómle dóctor"/zíce "luas pă dînsa mai naiínte" zíce/"că-i graf"//

m-a lua biétu dóctor/m-a băgát înăuúntru-acólo/la ráze/... mi-a făcút ^uo răţétă/zíce "dú-te répede" zícē/"cá^uută ^uo tresúrâ" zíce/"sau o maşínă ceva" ce/"şî dú-te la spitál cu...feméea/că-i gra^v"//

şi...cíne ştí^ie/nu s-o f^hi potrivi rázîli/cíne ştí^ie cum/şî m-a du^z la ^uorologîí^iĕ/ ^iel a zis că am riniku căzú^d dîn spáte/î fáţă//să făcúse-aîc aşa^l um pietróia aşá/şî tăre !/şî tăriia-áea mă dureá dă mureám//ş-ála fusésē...colîcistítu-ăla//cū.../să nu vă fí^iĕ scîrbâ/cu pur^uói î iel/aşá iera/şî [ɛ] şî eó l-am văzú cîn mi l-a scoz dóctori//şî aşá^2 aveá ^uo traistâ/ca cîn^d ēr^eá fúndu pórculūi//[...]

m-ā mutá la kirurgîí^ie/m-a da la kirurgíí^ie//cîn ā [k] m-a da^d la kirurgîi-ac^uólo/^ier^eá ^uo cocuánă dă la buzău//ia-i făcá

1. Gest: în partea dreaptă.
2. Gest: cît pumnul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

f^iíš-àeа dă̆ ^iișîre//

zi^c "cucóniță"/ia cunoșteă...că ști/fusése femeia [k] î cucuána fusésē ^uoperátă/și stătúsẽ spitál ă [k] șî măi...cunoșteá// și ia ^erá dă̆...dă la buzău/șî dóctoru tód dă la buzău//ș^î făcá navéta//șī io trag la cucuán-àeа/mi-a da^t pat alătur cu cucuána//

zic "coconiță" zi^c/"dumneavoástă dă ĉ-as fo^z bolnáve ?"//

s^îce "ete drágă" zícē/me-a făcút ^uoperáție"/nu știu ce e-a spus ei că i-a găsit/

zic "ș^î cáre doctoru-ar fi mai bun aiícа ?" o-ntréb eo pă ea//

zíce "útę v^yíne la míne-acúma" zíce/"și-m fáce f^iișa dă iișîrè/șî i-un dóctor înált/kel în ca^p/așá [ɛ]și" ce "cu uokelári la uok/îmbrăcát ĩ haine álbe"//zíce "s să vorbéș cu iél cînd áre să viii-acúma la méne/că víne să-m facă consúltu dă ^iișîre"//și cînd ĩ făcă consúltu dă îșîre/l-an traz dă ^háin-aiícî^i [1]//

zig "dumneavoástă sîntez dómnu dóctoru codeánu ?"//

z^îce "da !"//

"dómnu dóctorũ/vreau să f^iiu ș^i io consultátă dă dumneavoástă/ș^î daca ^e caz dă uoperátie/vreau să fiu ș^i io ^uoperátă dă dumneavoástră"//

"cum îz zíce ?"//

ĩ spui io cum în zíce/îm fáce ^uõ...fua^ie d-álea șî me-o púne coló la cab/zícē "mai vyiu iéu p-aĩc"//

șî-n f^inē...me-a [k] ásta m-ā [k]a fost î...m-a duz víneрea/ șî lun^i m-am mutát//șî să vez că m-a ținút ^uo săptămînă dă zil^ie numai îm priviință//m-a-nc^iercá cu mîncáre/să váză ce pos să mănînc/ce nu pos să mănîn^c/șî m-a operát...túgmai símbătă// [...]

[Aceeași]

1. Subiectul îl trage de haină pe informatorul Dumitru Tudor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

a fost ^o zăpádâ máre

érá zăpádă máre táre/s-a-nzĕpezít un ^om acólo/...cáre-a fă-
cũ [k] un colég al m^eu cáre...a fost acólo/a plecát ...pă la
^óra cinc/ş-a răzbĭí^t pã la ^óra dóospre^ze ce/şî...găsíd [k] l-a
5 găsít un cetăţeán aco^lo m mijlócu drúmului/înghetát/a deĝerát
mîin^íli/piĭcúarle/e-ã tăeá^d déĝet^le dă la picúare/ş-acúma...s-a
făcú^d bine/da tótuş.../tot áre rematízmu sau.../nu mai ie cum a
fost//

[A rătăcit drumul sau cum a păţit ?]

10 dă vyíscolu-álă carę-a fost^/zăpáda máre/şî n-a mai putũ să
mai v^yíie...acásă/aícă-n sat//ş-a răzbí la áltă cásă da...a [ɛ]
úópt ^óre-a úumblá^t pă...pîn-a răzbíí la cas-áea//ş-acól^o ĭ-a gă-
sít un ĉ^íetăţeán cîn să pléĉe cu copílũ la şcuálă/l-a găsít îm
mijlócu drúmului//kelţăneá acóloę ca ũ...ca ũ şuár^íĉe//

15 [Bine că l-a găsit, că altfel...]

l-a găsî c-a foz...la puártă la el dă l-ã...//amínt^ea úea mu-
reá/dacă nu-l găseá-ntr-o úóră/mureá//şî...m-ã [k] am venít acá-
să/i-ã spus ş soţíi^i lui/soţi^éa avea un copíl cáre érá...bõláv şî
ăla/n-ávea cu ĉe să-^l...transpórte d-aíş să-l dúcă la despensár
20 sau la...sp^ítál la ploéşt^í/ş-a íntervení to şkéla nóastră
^urlás^l/şî...a vení cu o trăsúră [k] cũ o sáni^ĕ/ş-am plecá cu
sánea ^eu cu copílu p-aiĭcă/şî m-am dus pîn la válea călúgăreás-
că/la válea călũ^gă reáscâ-l...l-a luat iar î...d-acóloę salvárea/că
d-acóloę merĝá pîn la úurlát^î/ş-a vîní şi táică-so-a stat...vro pá-
25 tru zíl^e la cetăţeánu-ăla/pîn-a putú să...răzbeáscă cu...sáni^ea
la el/să-l ea d-aco^lo//

cúcu ge aurél

pàtruşópt [de ani]

1. Schela din Urlaţi, unde lucrează subiectul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sónda

[Să ne spuneţi cum se lucrează la schelă.]

înaᴵnte cînd îᴵ ᴵerá lā ɨestrácţiᴵe/cîn ne duĉám acólo/ᴵerám î pátru sondᵘórᵗ/um méşter care lucrá pă tróliu/ş noi ĕráɳ la gúra púţuluɨ/care trăĝám tíjili cîn deparafiná sónda trăĝá tíjĩli cū[ɛ]frecţiuónu/şî...noi le...dădɇám afără pă scáũnĕ undi... avɇá ũ scáũn acólo dă...da tíjeleɳ/le curăţɇám/p-órmă le introdĩ [k] duĉám ɨarā jos/înăuúntru la gúra púţuluɨ şᵗ/ástɇa le făĉám cîn î...ᵘopt óre//cîn dădɇá tubíncu-afáră/ᴵerá cu ţiţéi/dă curăţɇá colɇána acólo...//acúma sûɳ la párcu dă rezervɇáre la...válɇa călũgărɇáscă/acólo/şî...am misiúnɇa dă...ca parcaĝíu îm parc//de vrᵉo şápte ᵘopt anᵗ//

[Şi acolo ce faceţi ?]

acóloɳ/mă du [k] cîn mă duc la servíĉ/ɨau îm prɨmíire iscalésc istructáju/şᵗ pă úrmă mă dũ şi măsór rezervóru dă...ţiţéi/să vedém cît ştoc am ĩ ɨel ş pā úrmă urmărés producţia în dóóş [k] ĩ ᵘopt óre/cît îm produĉe míɳ//pā úrmă-ɨ dau şkímbului m primíre la óra...dóoşpe cîn vʸíne/sau la pátru/ĩ dau îm primíre cî ştoc am/şᵗ pā úrmă ᵘurmăréşte ᴵel ɨár producţiaɳ//

[Acelaşi]

borangíc

îl l-eɨ sămínţà/i-l puɨ la căĭdúră/şĩ-viɨázā mɨĩcᵗ/mij dă tod/ maɨ miş...cum ɨe furnícilɇ-álɇa micᵗ în...ĩ hîrtĩuără/dăsfáĉ ʰîrtia ş-o întínzᵗ/ş pā úrmŏ púnem frũzulíţe dă dud/mɨicúţe/-ɨ scuátem du pă...sămínţă/ş p-órmá dîn ĉe în ĉe ɨi priminím/şi-ɨ skímbăm pă pátur dă...pă mărímɇa cárē sâ măréşte ᴵeɨ//şi páturlī todˡ la fel/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĭ mărim [k] ĭ multim//p-ormă mergĕ pînă să făcĭe...mar/punem
fruze dă teĭ [k] dă fac şî dă...şĭ cu teĭ aşa roată pă mărzină/şî
ieĭ urmează şî-ş formează mătăsea/şĭ să făce goguş//şĭ pă urmă ĭ
lăsăm dă să usucă bine gogoşĭ le-ala/le-ntindem la soare/după ce
le-ntindem la soare/le ĭ luăm/le...lom cămăşuela aea du pă ele-a-
şa/şĭ pă urmă mergem şî le tragem...în apă fiartă/şĭ p-um...cicric
aşa gum îĭ zbunem noi//ş-am făcu dorangic//

[Şi nu păstrezi unele gogoşi ca să ai de sămînţă ?]

da//da//să cunoaştē...cum să spū [k] numĭeşte gogoaşă şî
gogo [ɛ] cun să spune/perege//

[Şi cum îi zici ? Gogoaşă şi... ?]

şi gogo [ɛ] gogoşoiĭ [!]//peĭ aşa-ĭ spuneam/ce!/gogoaşe şî gogo-
şoiĭ//

[Gogoşoi ?]

da//

[Dar pe ce aţi spus că puneţi firele ?]

bă cicric//

[Cum era ?]

cicric//aĭica fierbe liganu/ş-aica dă dîn picor aĭica/şî mergē
pă cicric[2]//şĭ să făcē...roată ĭel//să face canura/ruată//

[Nu dorm gîndacii ?]

da//da/ie cîtĕ douo zile ei duarme nu măn [k] dă î...să zic aşa
în timpu lor cî [k] pînă-ĭ cres/treĭ [ɛ] dă treĭ uorĭ/sau dă pă-
tru uorĭ/atîta are ĭeĭ somnu-ala//d-atunca/în timpu-ăla/nu le daĭ
frunză că nu...nu mănînc㎗

cucu a elena
trèĭzĕšopt [de ani]

1. O femeie din sat, care asistă la înregistrare şi care, de fapt, a sugerat termenul, rîde.
2. Însoţeşte expunerea de gesturi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

clóşca

cloĉéştē cl^uóşca/ɣóɣo întîi/cloĉéşte/şî pă ɣ̈rmă cáɣuţ ɣóɣuli cári...sîm bu [k] cári-i búne le punî/cáre nu/nu//să cunɣáşte/áre plod//pă ɣ̈rmă le pui să cloţuɣáscă trei săptămînî/după trei săptămînî începe să...ĉogɲáscă//î scɣáte/cáre-i búnē.../i búne/cáre nu...mai le răĉēşte/mai mɣáre mai...//

[Pui de curcă ai crescut ? Am auzit că sînt mai pretenţioşi.]

da//da//ăia timb d-o lúnă dă zile cloĉéşte//pă iei/şi...i-adăvărád/dóo trei zile trébu sî le dai cū...déĝetu pă gîtu/pînă să ia ei/să ^uobijnuiéşte ei la mîɲcáre//pă ór mŏ...să nu-i apúĉe plɣáɣa/vũ frig/...că imedɣád mɣáre//ie plăpîzî/nu-i...cum ie ráţile/cum ie púi ăşteálţî//

[Aceeaşi]

716. FÎNTÎNELE [ALR I 744]

(jud. Prahova)

Culegere: 197o; MM, RP, MV; transcriere: MM

ierán cu ^uóile

ierán cu ^uóile/avɣám vro dóozej dă ^uoi//şî ierám a^iíĉa pă sfor[1] ɲga mitícă[2]//şî să vez că io an trecút cu ^uóili pă la... pă hotăreácu-ásta/şî ām mers pă la válea féti[3]//da...la válea féti...io am văs că ierá un cîine/stetɣá în válea feti-acuálea/şî stétɣá trîntit/şi io an da cu bolován î iel/da iel nij nu s-a m^işcá dîn loc//^uóile s-a speriiát/şî s-a răcút o^dátă vîjdóc pă

1. Nume topic.
2. Se adresează gazdei, care asistă la înregistrare.
3. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lîngă míne aşá/...da ţel nij nu s-a clintít/da ţo nu my-an da seá-
ma că-ţ lup//şî tótuş am plecát cu ţóili înaţintre spre...spre
soseáţa máre//şî cînd aţ luát-o pă...aţ luát-o s [k] ca să ţez
la púţu lu naţe[1]/cíţnîli/c-a foz lúp/n-a fos cîne/a luát-o pă
5 válea féti/ca să-mî ţásă înăţinte/ţerá o nîégură/să-mî ţásă înă-
ţinte//şî tamán ţerá símbăta/veneá ţámeni dă la mizíl//şî cîn l-a
văzú/a-nčepú să "hiţ/hăţ hăţ"/să strîge dipă ţel//ţeţ am întórs
ţóili napóţ de-acólo/ş-aţ luát-ō spre mizíl/pă sîor p-acóloţ//dă
únde...a apărút oátă ţăr lîngă míne//şi steteá aşá...steteá aşá
10 jţos ca cíţnîli/şî să uitá la míne//am strigá şî ţo la ţel/nu
ştiu čе/da căčúla să ridicáse î sus aşá/...să zbîrlíse păru-n cap
[!] şi ápiţ a luát-o la fúgă/la galóp aşá//şî a trecút î drúmu mi-
zílúlui/şî tamán vineá ţámeni t [k] ăştţa dă la mizíl ţerá símbâta/ş-a azvîrlí cu bolován dipă ţel/cu piétre cu...//

15 vasíle čе paraskív
şáţezj de an

[Despre căsătoria subiectului]

am încălicá pă ţápă/am brodít o zi reá/cîm m-an dus acólo am luát-o p-aţíč pă la boldéşt[2]/m-an dus acólo-şà/un frig/încă un
20 om bătrîn dîm boldéşt/

"măţ móşule !//staţ" zičę-"aţíča la noţ mâ/câ...ţe răţ cînd oţ intrá pă...válę-asta p-aţíče-şa"/un vífor veneá d la crívăţ//

"rămîţ moj dóbre/mă duc"/če să/ţerá to la şáse călărá[j]/da ţerá permanént ă[la]/"mă duc ţo/fac" zic/câ [...]če...č-a[m] făcút ? an
25 trecút ţo ţistăţu[3] p-acólo-şa/călăre aveám o ţápă búnâ/în fhíne,/

mţ-a spuz/zíčę/"să nu ţiţ la dreápta/s tę č în̦spre glodeá-

1. Nume topic.
2. Localitate vecină.
3. Numele unui rîuleţ.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nu[1]/că te duc[i] ĩ ĩistău/ş[i] te-neĉ[i]"//ie o gîrlâ p-acólo/istău îi zîcá ié[i]//

e[i]/ce să fac ?//ţineam la stînga/la stînga/zic "măi să iez la dulbánu[2]/să mă c ĩ lac"/şti[i] că ţi-e fricá/am[u] îndreptat aşá p-ũ otîr/da nu să cunoştea/că ier[e]á zăpádă/mă uitam ĩ urmă zi[c] să mâ-ntorc înapói ? s-astupá úrmili/di zăpádă//mînă io/mînă io mînă ieu/am da de şoseáua...mizil glodeánu//am făcú semn[3]/bōdeà-próstę//an lăsát iápa binişór[u]/şî...am făcú la dreápta/n-am măi p [k] acólo-i ō...vălcâ aşá/n-am putú sâ [i]intru cu.../iera zăpá-da máre/ [...] am intrá pîntr-o vi[i]e/an da binişór călárę/pă úrmă m-an dat divále la pitulîca[4]/la pitulîca am făcú la dreápta/ş-am mers în glodeánu//mă bătea a[i]îc în spáte//

în f[h]íne/cîn an sosit acólo/s-aprindea lămb[ile]/nu iera ielèc-tricâ/în dòozeşîúnu//în f[h]íne/ier[e]ám atén merèu/că zic "să nũ greşésc úliţa"/c-acólo-i úliţě drépte/şî ier[e]á o crúce/cîn fusé-sim io după coćén[i]/ţineán sócotęálă/pă stînga dă crúc-aga//mă c acólo la iei/[i]era níşte po[r]s mar[i] aşá dă scîndurâ/nú ş[t] ce/şî áltâ poártă mai mică//"mă" zic "aîc"/ám înime[ri]/io síngur călá-re//un vífor !//în f[h]íne/iel c-o fúrcâ băgá la cai//

"dómnule dacă iest[i] aşá de bun"/zic "vinó punţin pîn la poártă-ncuaĉ !"//

gata a veni re [pede]/iel deşkisêseră poárt-aga mică/ş[i] iel .../"dacă iest[i] aşá de bun" zic/"să mă primés ş[i] pă mine/sâ... găzduiésc acólo"//

"da di ce nu ?"//

an discălicát/am intrá la rumîn în cúrte/ş-acólo c-am făcút io/am făcút um plan aşá/că să po să iau legătúrâ cu...sóru-sa/

1. Localitate situată la aproximativ 22 km. de Fîntînele.
2. Localitate din jud. Prahova.
3. Subiectul îşi face cruce.
4. Numele unui sat al com. Glodeanu.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"úiță-am v" [k]

"ce vînt a...?//

"uiță-am vin și io p-aiij/las că spúnem în casă"/am băgát î calu meu dă călăraș în grajd/am pus î stanoágă să nu myi-l lovească/c-a mea ier^á dă skimb/trebûiá să mă dûg la stat/să nu... să sâ-ntîmple sâ-i rúpă picóru/sau să-l lovyáscă/că-i...pedepsá//

am intrát în cas-acólo/bine/stîteáu bine/fusése cîrcûmár^t ieși/an sta la másâ/am mînca^t nu ș ce/în f^hine/ne-a făcú pátu î altă odáie/m-an culcá cu frátî-su-acólo// [...] am mers în casâ cun spun acóloș/an sta la másâ/după c-an sta la másâ/ne-a făcút î áltă odáie/m-a^n d^us/"mă cun să fac io să-i zic ?"//io singur/că d-áia-s spui//spúne...doámna[1] că zîce "ọ !" ce "ai un nepót frumóz" zîce/"că s^t poáte să-l însurăm"/únu costél îi profésor// s^t să dúcă ș^t iel/să cá^ute ș^t iel/că io pentru mine n-a găsi nimen^t//și am intrát acóloș/...ē ! stîn toátâ noáptea/noáptea cam măricúț-atún^c/pînă-n sfîntu nicoláie/-n dòozeșîunu/io zic "am vinit/dacâ po să găsésc nișce lócur^i de ovăz/^iiti ^io m-a obligá státu sâ iau cal/am cálu-ásta" nu ș ce/"și pă la noi nu prea să găséște"/ca să v^iiu la plan așá/să ăla/să po să diskíz io cuvîntu//

"da" ce/"pîn dimineáță/"ce "mérgim p-aiica...m...cartér/că ie țigán^t/și" ce "țigáni-áia arindeázâ lócur^ili"// [...]

"bre" zic "úiti/álceva/c-oi găsí/dā...vreiî că...ai ^uo sóră/ nu să poáte s-o iau io-n căsâtorie ?"//da ăla iera.../nu [r] nu știu dacâ l-ai văzú pă ie[1] [2]//

"ba da" ce//"dacă s-o puteá să ă^la"//

am începutú să discutăm acuálea/nu ș ce ș^t...ā...

1. Se referă la una dintre anchetatoare.
2. Se adresează secretarului Consiliului popular, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"cam ĉ-aĭ avẹá ?"//

"păĭ ĉe să am ?//am ș'ĭ ĭo vr^eo ĉinș pogọánẹ/log di cásâ/ cálụ-ăsta/ĉe-ĭ pă míne șî acásă"/nu ș ĉe acólọ//

"dumneạvọástă"/dom ș-aș'á a fost//"da dumneạvọástă ĉe-ĭ daț'ĭ?"//

"ĉe sâ-ĭ dăm ? îĭ dăm...ĉinș pogọánẹ dĭ pămînt/șáșe mi^ĭ de leĭ/o vácă/cutárẹ"//

și ĭ-an spus/..."bre úĭtẹ fáĉẹm ?"

"fáĉim/cîn viĭ ?"//

"j^ụoĭ la logó^dnă"/

da nij nu să gîndẹá ĭeĭ că să maĭ trimé't/să fácâ ș'ĭ ĭa legătúrâ.../

"bun !"//[...]

v^yiụ acásâ//acásâ după ĉ-am vinít/ĭer^eá náșụ-ăsta dẹ-aĉí din fáță/...ĭer^eá náșu bătrî^uór/șĭ zăĉá/avẹá...cun sâ spun/di cáncer/ o boálă rẹa//bătrîn/miă^ĭiță să fă [k] căsătorise cu mariță/a fugí dẹ ĭel/"mă ĭo nu"/zic "să mă g la náșu/dacă s-o lepădá/bínẹ/s-o lepădá"/zic "să mă cunúne un văr/vasíle róșu"//

mă ^ug la náșu/sta îm pas aș'á pă niște pérnẹ//"sărú mîna náșule"/

"búnă seára fínẹ"

lun'ĭ seára//cum am veníd dẹ-acólo/"gáta/mă ^g la na [k] întîĭ la náșu"/zi "să mă duc"//îĭ spuĭ lu miă^ĭiță/-ĭ spuĭ lu nẹa vasile/

"măĭ an găsít u^na"/

"tẹ-aĭ înțel^es ?"

"m-am înțeles"//

"cîn merg^ la ea ?"

"mérgẹm joĭ"//

"mérgim" nẹa górgẹ om bătrîn/"maĭ ! aĭ făcú ?" nẹa alécu//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"am arâját"//

ă...după ĉē...să văz ĉe spúnę náşu//mă ŭg la náşu/

náşu "măi náşulę/uitę-aşá[...]po să iau o fátă sâ mă căsâtorés şi io ? i cam dipártę" zic/"ĉe ij mątálę/pos sâ mă...?"//

"úndi-i fine ?"

"cam dępárte/veş şi mątále iej bolnáv"/zîĉán că să...zică că nu pǫátę//dę úndę !//că iel dę necáz că nu cunúnáse pă mia-iţă//

"úndi-i finę ? nu-i în ţára rumânęáscă ?"//

"în ţára rumînęáscă" zic/"da-i can dipártę/ię distánţă"//

"ĉe distánţă árę ?"//

"túmna la glodęánu/vro dóǫjdoi dę̆ kilome"/

"hă ! păi an lu" [k]/luáse un cal bălán/"n-an luat io cálu dîn glodęánu/pă mnai" parcă io-l cunoştęám pă mnai mînăstirę-ala/ ĉinę-o fi fost ăla/"am luat io cálu d-acólo/fhínę//mérĝim/cîn mérĝim ?"//

"náşulę/te faji bine pînă joi ?"/tot cum o a...arînjáseṃ acólo//

"mă fac/finę"//

zdúĉe iel pă la ploiéj/m-iau şi io o verigétă/iau cutáre/nu ş ĉę/i spui lu moj górgę/-i spui lu...nęa alécu/lu fráti-niu/i spui lu nęa vasilę/lu fráti-niu/unu túmna di la glodęánu/cojánu/

"măi" ĉe/"gáta mă !...măi ! mérĝim ĝába ?"

zîc/"cum să meri ?"//

áolęo ! an trecú pîm mizíl/am luat la...î ştefán lăzăręánu şi noi plocón/că să luat plocón acólo-şa/să ũitá iéle pă úliţă cîn şi cîn/că tainęán şi io după ĉ-am adús-o/

"ĉe ziĉáz mâ ?"//

"ei ! ĉe să zíĉęm ?//credęán câ n-o să veniţ/nu ş ĉę"// [...]

să úită/an sosít aşá mai spre seáră/-n joi-áęa//nę-a primyit fráte bucuróş/a intrá náşu-n cas [...]//că fuse se şî náşu pri-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

már/cutáre/nu ^s ce//^a-ncépu să ăla/şi...e ! io o ^se sim pă náşa/ zic să mai cupés şi io o mie de lei/

"lásă fháine/c-ai avút un noróg" zíce/"să şti^i că... "/če "oámen^i cunăcáde/familie búnă"zíce/"mă mir" zíce/

"síngur náşe"// [...]

ş-am vint acásă//acásă...vínim/nu ierá părintile gîdi^u-ţa-cîia/şi ne cunúne/ci şi sâ mérgim la bisérică//ierá um mor^t/pă valea urló^i^i ^l//ne-an cunúná şi noi seára/o liniştę frumós/am mers cu náşu pă jos/a fo^z lúmea/fráţi miei/şi am vint ac^as/şi de-atúncа an trăii pînă-n şaizeşîdói cu ea//

iordáke ştefán
saptezeşîtrèi [de ani]

nu ierá pórtu urît nic atúncа

înăinte ier^ea álte obicîiur^t/acúma nu mai ie/ierá cu fústă/ cu ^i^ie/ierá cu [ɛ] ăştia/cu côáreci^t alb^y/cū côáreci^t alb^y/ierá ăştia/bocáncî făcúţ^i cu crémă/p-aiíca^2 avea băgădéle/pă ^i^ica pă ...p-aiíca pă.../şi avea [ɛ] flanére cusúte-aşá frumós/şi-n spáte cu négru/aiíca^3 cu négru aşá frumóase/lucráte ca cum să poártă în trasilvánia/cum să zic încólo-şa/aşá ierá...înăinte//mă [k] peovestéá/în spuneá biátă socră-mea z^îce/če "^hău !" če "mámă" zîce/"cîn venéá sócro-to la hóră"/ia ştii rîdéá/ştii băscăléá/şi če "veneá cu cipíci plin^t [!]" zíce/"uns^t cu păcură"/zíce/"şi p-aiíca"/adica ştii...cîn.../şi ice "p-aiíca să m" [k] că cîte úni n-ávea cum iéste-acu crēmă/če "ierá vacs/scuipá acólo/puneá nīţi-că ápă/şi dădeá pă bocánc/sau la căldáre/să duce la căldáre şi-i dădeá pă căldáre/şi-i făc^ea" [!]//şi...ca să f^hiie şi iei [...]/

1. Nume topic.
2. Gest: pe la gleznă.
3. Pe piepţi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

altu-avea/áltu nú avea//şi...desígur că nu putea să sâ dúcă cu ...cu ăştia cu bocáncî/ier^ea cu ophíncî/ier^ea créţe p-aiícî-şa[1]/ aşá créţe op^híncîli/ş-aşá le-mpleteá/ş-aiícî avea o zgard-aşá/de ...şî cum ier^ea ^obicéiu l^uor/înăiínte/că am apucá şî io um pic/ 5 şti^i dîn...dîm p^ortu-ásta olác-aşá//şi mă...îm povestea şi miie ...soácră-mea/sócrî-miu/şî-n spunea/"úite tátă/noi aşá/u^idẹ/noi aşá am purtát"/soácrâ-mea to^d la fel în spunea/şî credea^m//şi rîdea şî ieí/făcân şî noi seara mincúnî aşá/şi ne spunea şî ieí/ povestéau dî...dîm bătrînéţili lor//avea femé^iili/pi^i çe ca acú- 10 ma/rókili scurte-aiícа ?[2]/avea níşte róki^i...făcúte-aşá cu...pă ...pă márne ca cum i^i furóurle-acú cu...dant^elúţ-áia/creáţa// ş-a^iícа ier^ea cre [ɛ]iereá creáţă rók^ia/ş-o strîngá pă c^uorp/şî [ɛ]şi...avea bluzulíţe péste iéle/şî lucráte frumós^u/ca cun să poártă/ca cum ar fi ş-ácùma/sî să poárte/da ierá frumóase ş-á- 15 tùncа năiínte//^háină dă caraköolu/şti^i frumóase !/nu/nú ierea pór- tu urît nicî atúncа naiínte/ierá fóarte frumós^u//

[Curelea N. Victoria
60 de ani]

la náştere

20 noi îi făcân şi pă drum/i-aducâm îm poálă [!]/da dá ! dă !// mă uit acúma/cîcă "aoléu" ! să nu mănîncе borş^u/să nu mănîncе... //drágă/io cîn am...cîn am înăscú kar băiátu dintîi/mi-a adús soácrâ-mea... [!] un castrón de...de córbă ácră/şî c-ũ ardéi ĩ ia/ş-o feliie dă mămăligă/aş f^hi mîncá moártă/nu mai puteam//zic 25 "ãoleó să nũ mănîn^c"//şi n-am avú nimica dómnule/nimi n-am avút// uite-acúma/cîcă "ãoleó ! núma cai^u/aoleó" să-i fac númai cu...

1. Gest: pe la glezne.
2. Deasupra genunchilor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

numai ĭ mîncărur aşá uşoáre/să nu fii-aşá//ătúncâ năiint/puneám mîna şî mîncám/şi urzică/şi ştir/şi dă toáte/da ieráu sănătoáse/ mulţuméz lu dumnezéu/n-am avú nimica/n-am foz bolnávă dă nimica/ nu dă plămîn/nu dă nimica/da am muncît/am foz...muncitór/n-am fost...//da acúma.../da să ştii c-acú créşte copíii în ştiinţă máre//acú ie bine//pentru că un copil cîn vine dă la o grădiniţă/ nu-i ştii ce să-i vorbéşt//ş-atúncâ nu ştiá niş să...niş să zică mámă/pîn la un an doi//şi şedeá muţ aşá/şi [ɛ] le spuneám/ zig"măi"/zic "úite ce va să zică"/zic "copíii de acú [k] copíi-acúma/mulţ ie precaúţ/mulţ ie dăştépţ/cî să náste cu ştiinţă iei"//aşá le-an spus//zău ! ce le-o fi făcîndă/nu po să ştiu/ da să ştii că să naş [k] o ştinţă/dă vorbéşte/mă ui la iel/vorbéşte/ştiie...ştiie iel poiezíie un copil dă pátru an/dă trei an/ştiie dă-i taie gúra-n săbi/de-álde băiatu mieu/o...o fetiţă/să vedés ce vorbéşte/če...úite să spúie fát-astă/če nu iegzistă//şi mă uitán zic/"ia úiti-te dómnule"/ zic "copíi-acúma"/da năiinte şedeá c-o roke pînă-m păminţ/legát c-o sfoáră pă ici [!]/ şi să făcá//acúma le-an spus/"să vă dea dumnezéu pă joi cîte doi"//

20 če "di če ?"//

"pentru că" zic "îi băgaţ [!]în getúţe/i băgaţi în costoáme"/da doámnă !// [...]

[Şi cum era la naştere ?]

la náştere ? kemái o bábă/îz dădeái múncile-acólo/c-aşá le 25 zicá/múncile/îz dădeái múncile-acólo/înăşteá copilu/îl băltăcá-n niţică ápă réce/într-o álbii-acólo/copáie če iereá/îl [k] ţi-l înfăşurá/i...măsurá buricu/că io [!] nu ştiu/la če să vă zic/măsurá buricu cu trei deşte-aşá/şi-l legá...bine/şi picá singur// să uscá iel/să zbicá singur/şi picá dă lă...dă la buric/d-acólo//

1. Se referă la informatoarea Oprea Vasilica, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş-ápeį mai punéą...pudr-aşá/că...mai ăveąi púdră/nu ştiu ĉe-į mai punéąn şį noi/niste...nu ştiu ĉe-į mai punéąm acólo/îi scuipám/ĉan că cu [r] cu scuipátu-ála să tréĉe...buricu-ăla//ş-aşá-į făĉá/aşá ne-a-nvăţá şi pă noi//să ĉa la pópă/făĉá ápă/ca cun să fáĉe/ĉa că să nu mănînş/pîn n-o veni...moáşa dă la p^ópă[!]/că-į aiázmă//şī...încólo...ásta ieste//

[Şi la trei zile ?]

la trei zíle-į făĉám ursit^órile/da !//punéám pîine/banį/fūlĝį/ [ɛ] bucáte/grău^únţe/de toáte//a [k] creón/le punéám pă mas-acólo/ca să-ş aleágă şi iel/să vedém la ĉ-o ieşi//să áibă noró dă...toáte.../dă pomį/vîrfurį dă pomį aşá/ă...cun zig/múgurį/şi i le punéám acólo pă másă/ş-ápăį dimineáţa punéám î sáre/pîine/punéám pă másă/un kilográm dă vin/ţuică nu punéám//şī dimineáţa vineá moáşa/şî pîine-aia o tăiá jumătáte aşá-n dóo/o l [k] į-o dódeá moáşi/şi jumătáte o mîncá cu toţi-acólo-n î...//ş-aveá sáre púsă/şi dîn sáre-aea cîn ţipá copílu/lua aşá/udá mîna cum... cu déştu c-um pig dă ápă/şi-į dădeá pă...pă limb-aşá/spuneá că áre mătrícį/aşá spuneá/că ĉa că d-áea ţipă//şî...ălílánte le mîncá aşá/ş-ápi le...dîn sáre-aea d-acólo/cîn ţipá copílu/-į mai dădeá cît-um phig dă sáre d-áea/ĉa că-į dă stins [!]//

[Aceeaşi]

toátă ziua cu roboóta

[Ieri toată ziua ce-ai făcut ?]

ierį toátă ziua ĉ-am făcút ? hospodăriia cási//

[Aşa de dimineaţă.]

dă dimineáţă//m-an sculá dă dìmineáţă/am spălát o álbiie de rúfe/dâpă rúfe-an copt/am făcú şį io prigătire pentru botéz/...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

că nu v-am ĉinsti͡ c-um pahár dă vin bárem/ē ! las că ne ĉinstím la úrmă//şī toátă zíua cu roboóta...în casă//bā coáĉe la cuptór/ ba o pásăre/ba vine bărbátu la mîncáre/că bărbátu nu...nu poáte să lipseáscă másа nicôodátă/că dacă n-aĭ pă másă/nu maĭ mérge ĉásu [!]/şi ásta am făcú/ă toátă ziua mĭ-am încurcát.../maĭ pîn grădínă te duş͡ĭ/maĭ la o...culég o viţă/maĭ rac cutáre/ [ɛ] lúcrurli cási//ştiz dumneavoástră/că sîntéz şĭ dumneavoástră hospodínă máre//nu crez io că dumneavoástră sîntéţ múscă pă peréte/să fáĉe toáte aşa [!]/ca fiĭecáre om//

[Şi azi ?]

ástăz͡ĭ ?//háolgo/ĉe să-s spuĭ şi ástăz͡ĭ ?//an luat...camerîle toátę dă mi lę-am scuturát/...în casă/să vedés casă dă bábă/să vedés càsă dă bábă!/aşá/pă úrmă am intrát la bucătăríię/mĭ-an scos tod dîm bucătăríię d-aĭíĉa/mĭ-am arînját/mĭ-am aranját tot/ să vedés lúcruri ĉę-am io !//la fel/mĭ-am arînját aĭíĉa/mĭ-an scos veséla afără/tot aşá c-am maĭ spălát/mi lę-am puz la lócu lorú/ca sâ mă pregătés şĭ io/să taĭ şĭ io niste păsări/niste ástea pentru mîine/şi ásta ie//

[Aceeaşi]

a fos foárte amărîţ şi părinţi mei

în clása pátra nu maĭ m-a lăsát táta să maĭ mă du la şcoálă/ c-a zis că [ɛ] nu mă fáĉe profesoárа saŭ priúotenásă//şi-m l [ɛ] în luа gétili şi mi le pítea/şĭ plecám dăsculţă la şcoálă pă nároĭ/ şi-m plăcá foárte mul să-nvăţ//ş-am învăţá şi p-a pátra/cam tîrîş/ cam grăpiş/mĭ-a fos can greŭ acúma/an dat igzámen acúma dă pátru clási/că la noi a ars arhíva/cîn cu nemţi-a fos şcoálă...bombardátă//şī an dat acúma igzámen la pátru matéri͡ĭ/şi mĭ-a fos cam greŭ pîn-am úobţinút...egzámenu//şi am învăţá foárte bine/mĭ-a

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

plăcút să-nvăţ/da nu m-a da părinţi mai dăpărte/că zicá că...ce ? ieí oámẽn...a fos foarte amărît şi părinţi mei/n-a avú pămîn/n-a avú nimica/á trăit aşá pă ugoárile străinę//şi m-a lua dă la doíşprezèce treíşprezèce an/m-a lua la séchere/uitás toate dégetilę-ástea[1] le am tăiéte cu séchera/că nu ştiam/érám un copil/mă sculán şi merghán dormindă pă drum/pînă cîn mâ duchán la lócu dă múncă/ca să po să...n căpăt şi io/să-m fac şi iŏ o rókię/păi uitáţ acólo[2]-m...fotografiį-áea/am o rókiie dă creb dă şin//şi cîn m-am îmbrăcá cu rókį-aea/zîchám că cînę ştiię cînę mai ię ca mine/ îmbrăcátă//şi am munchit//am munchí pîn la ietátea dă...cu ziu-aşá p la boiér/pîn la ietátea dē...uóptîsprezèce an//la óptîsprezèce an/...în fine nu mai mă lăsá să mai mă duc kar aşá/la múncă la...mă duchán la vechín/care aveáu pămîn mai mult//şi la ietátea dă nóosprezechę an m-an căsătorit//m-an căsâtorít...c-un băiát/nú cu...sóţu cáre stau acúma/fără vrérea mea//nu ştiu cum s-a făcút/ că m-a-ncîntá nişte féteę/şi háidę/că să ne fáchen cumnáte/nu ştiu chę//şi nu m-a lăsá părinţi cu iel//şi iŏ drep să vă spun/pîn la úrmă j din cauuza părinţílor/că n-am avút [k] io cîn m-an căsătorít/n-am avú nich um pat să mă culc în iel//nich o pérnă/absolúd nimíc//am avú dóō cămăşúţę ş-o rokiţă pă mínę/care ierá făcútę prim múnca mea//şi m-am dăspărţi dę primu/şī cu băiatu-ásta am vorbit/cú care stau cu sóţu meu acúma/avęám paíşprezechę an cîn vorbęán cu iel//şi ieí au foz nóo copí la părinţí//şi io zichám că ...únde ieráp şi io nítel mai frumęásă/da ieráp săracâ/ă ! m-intráse uoráşu-n cap/vręam la uoráş//che să vez/vęnęá dă la uoráş/ cherá dótă/cherá tacímur/cherá móbilă/părinţi mei "hă ! pi nū !/ n-an cu che să te dau la oráş"//şî...pîn la úrmă/m-an căsâtorit a dóua oară cu sóţu/cáre stau acúma//am plecát amîndoi//fără vróia

1. Subiectul îşi arată degetele de la mîna stîngă.
2. Subiectul arată o fotografie de pe perete.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

părinţilor//cînd a aflá ţáta/"ĉe mi-a făcút ásta/iar ruşíne la úşĕ/o omór/o tai"/umblá cu topóru după míne/să mă táie/să m...rău dă tot//ne-am unít amîndói/iél a fost aruncá dă părinţi/şi io aruncátă dă părinţi/n-a vru să ştiie niĉ ăia/niĉ ăea dă míne/niş părínţi lui/niş părínţi mei/"te duc undeoi vrea"//ne-an luat şi noi o cámeră cu kiríie-n sat/şi iel a plecá la servíc/ş-am munĉít amîndói//

óprea vasilica
pátruzeşitrèi [de ani]

de ánu nou

de ánu nou úmblâ cu sórcova/şi cu pluguşóru/cu dóo zile năinte//úmblă...cu dóo zile năinte pluguşóru-ăl mic/copíi miĉi// pormă c-o zi înaínte/úmblă copí [k] băiéţi-ei mari/cavaléri/flăcăi/úmblă//úmblă cu clapetele/îmbrácă foarte frumós/úite că am şi io aĉí a lu fi-miu[1]/le-mbrácă cu fúnde/cu pámbliĉi apretáte şi frumoase/cu...sâ gătésc foarte frumós şi iei/şi ia unu o cutii-aşá-mbrăcátă frumós/dă strînge báni/la úrmă seara să strînge lă o cásă/únde vrea iei acólo/únde au fétę vorbíte/şi fáce pregătiri acólo/prăjitúri mă rog î/friptúră/dúĉe toz de-acásă cîte ĉevá/fáce pregătíri acólo/ş- "aiica spárgem plúgu"/aşá să numiéşte/"spárgem plúgu"//şi acólo...danseázá/noaptea dă revilión/poáte şi pîn la zío/i-apúcă şi ziua/danseázâ/să distreáz/să mai bâte/dă multe ori să mai bâte/fáce [k] iése şi cu scandál//

[Dar fetele nu fac, să vadă cu cine se mărită ?]

nū ! la noi să ştiţ io n-am apucát obiĉéiu-ála/n-am apucát// cînd ierám la táta acásă/ştiu treab-asta/da însă io ierám mai

1. Subiectul arată într-un colţ al camerei un clopot împodobit.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mícă/și nu-n dădeá voíe/aveám o mătúșă/ș'ieră tînără/luat-atúnca cu únki-mi//și puneá nișteă...strákin' zis/cu gúra-n jos/și puneá acólo: supt úna stiló/supt úna paháru cu vin/supt úna... cureáua/supt úna nu ș ĉe/și ia cum ridicá strákina/o ridicá núma p-áea cu cureáua//ápăi să știs că așá bătáie múltă ĉ-a mîncá femée-aea-n viáța ieí !/múltă de tot/númai cureáua o lua/nu lua alcevá/dăcît cureáua//c-o ridicá/că-i mai mutá/i mai șkimbá/"ia ai/mai h'ai o dátă/hai să vedém ce mai iéi"/iár lua cureáua/iár lua//e ! să fhii-a drăculuí/și núma dă ia a avú báftă//

[Și altceva mai făceau ?]

h'm ! numărau pári//s'ĵ ducáu în curte/și numărau pári/numărá nóo par'/la gard/șī cum iera al nóulea/zíĉe dacă"iéste cu coájă pă iel/îl eau bogát"/și dacă-l găseá fără coájă/"áoleu ! l-eau núma...singur gol [!] i sărác m^uort"//zvîrleá papúcu pěstę cásă/da! zvîrleá papúcu pěste cásă/și cum căderá/de egzémplū...sau pantóf ĉ-aveá-m picoáre/únde căderá iel cu ĉócu/zíĉ-"acólo mă mărit"/dacă căderá cū ĉócu spre ploiéș/s ĉe "mă mări la ploiést'i"/dacă căderá spre mizíl/"mă mări la mizíl"//ásta ie [k] iera ^uobicéiurli... înă'inte//

[Aceeași]

un șárpe

io merĝám/mă d [ɛ] ducán cu cápra//și văz că sáre dîntr-un tufiș într-áltu/și miie my-erá fricá//și an strigát niște priéten' d-ai myei/i spun "mă áidis să...omorím un șárpe"//

și atúnca iei zíĉe "gáta !"//

vineá un coleg d-al mieu/șī îl véde înfășurá^d după o túfă//ă atúnca iel să ĉe și ia d^uoi haraĉ'/și dă ĩ iel/ă și dă/da nu l-a om^uărît/iar a da și băiátu-álántu/ă dîn clása șáșea/ă și ála i-a

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

da ˘dóo lovyitúr$^{i}_{t}$ şi a rămás sínĝe pă buturúgă//an ˘da ş$^{i}_{t}$ ˘ţo dóo/ şi l-am om$^{u}_{\hat{}}$orî$^{t}_{\acute{}}$//p-órmá ne-an ˘dus dăvále/şi trecâ un ĉ$^{i}_{\hat{}}$obán ˘cũ óili//şi ĉobánu cîn ˘l-a văzút/l-a jupuţit şi ş$^{i}_{\hat{}}$-a făcú$^{t}_{}$ ˘cureá//

şerbán alecsándru

dóişpe an$^{i}_{t}$

717. CIOCENI

(com.Albeşti-Paleologu, jud.Prahova)

Culegere: 197o; MM, RP, MV; transcriere: MM

gîrla máre

a fost în ˘î...pátruzèĉ...pátruzeş/ş-a mai fos ˘şî-n ˘î...da în pátruzeş ˘prima ^{d}átă/cînd a vinit ţel máre/dă a rupt aţiĉa la albéşt$^{i}_{t}$ p$^{u}_{\hat{}}$ódu//^{a} vînit/a ploátă//aţij ˘n-á ploát táre/da ˘a ploát la múnte//plo$^{u}_{\hat{}}$únd acólo la múnte mult/ţo atúnĉa nu ţerám aţiĉ în .../ţerám în ˘c$^{u}_{\hat{}}$onĉentráre/îm ˘pátruzeĉ//ş-a vinít álţi ĉetăţén$^{i}_{t}$ în ˘s [k] le-a da ˘drúmu-n ˘conĉédiu/ş-a vînít acásă/şi cînd au vinít ăţa d-acásă/ne-a spus ĉe s-a-ntîmplát aţiĉa la...la noi//cum s-a-ntîmplát/d-a vinît ápa máre/[a] buţit peste cîmp aţiĉ//ne-au luat úoţle/...le-a-ñecát/c-a vinít a bu$^{i}_{\hat{}}$it ˘â noáptea/ĉobánu [ɛ] dacă l-a lua ˘sómnu.../d-abiá a scăpá ş$^{i}_{t}$ ˘ţel cu viáţă/úoţle...n-a mai putú ˘să le salvéze//ş$^{t}_{\hat{}}$...ni le-a lua ˘le-a [r] le-a dus...ápa pă...le-au vărsát pă cîmp ˘î ˘al [r] áltă pădúre mai la vále//

vasîle bárbu

ĉînzeşinoo [de ani]

ţerán ˘cără$^{u}_{\hat{}}$ş

ţo ţerám ˘î...ţerán ˘cără$^{u}_{\hat{}}$ş/dă meseríţa mea cără$^{u}_{\hat{}}$ş//şî-n

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ánu o mi^i nóo súte pátruzeşi^u ùnu/aşá/aŋ căráŋ nişte piátră d-a^i'ij dă la albéşti spre Córan^i[1]/pă şoseáua Córan^i//şi pă foámeti-áia atúnc^eā...am pierdú toţ^i animál^ile/le-aţ vîndúd/le-am...termenát// ş^i ne-an dus îm pàtruzeşápte/nu ?[2]/cîn a ad ban^i dé la báŋcă//î ánu u^o mi^i nó^u sûte pátruzeşàpte/...ne-am împrumutá la báŋcâ ban^i şî ne-am duz la u^olténiia după cai/după cai după vaC^i/Če ne-a trebu^i'it//şi-aţ lua d-acólo uŋ cal ş-o vácă/aţ venît acásă/i-aŋ ţinú vro şáptę lun dă zîle/şi-ntr-o nuáptę...aţ fos cu nişte porúm la posést^i[3]/cu kiriie//ş^i cîn aţ veni nuáptea la óra únspe/ mi-a furá cá^i'i cu cărûţă cu tod dîŋ cúrte//şî d-acólea aţ făcút álţi/ş...tot aşá merèu/ ę ! cu necázurli//

ienáke górge
şáizeşîtrèi dă an^i

trébui să iei pă Cineva

dăpă Če ne-aŋ cunoscút/am...jucá cu tóţi aiiCe/iá uiti-tē/atî-ta timp dă vréme/dac-a stat án^i...a^i'iC^i...tá-su ş^i cu mă-sa//ş tamán ier^eá aproape dă...dă cása mea şi iei cu cása p-acólo-şà/ şîdeá cu kiriie//ş-ápi dacă...de ! aşá vorbiá fétile cu băiéţî/ dúmneatá cu ú^unu/io cu áltu...//ş-ápei la mine trimisése-um băiá dă la mágula[4]/şî tát-al m^ieu vrea/că máma a murí dă mult^u//ş^i tá-ta vrea să mă dea lu ála dă la mágula//şî mie nú m^y-a plăcútu// dacă nu mi-a plăcú/pă ú^urmâ...am plecá cu iel^u [!]//kar mă-sa lui my-a zis^u//"dacă-i vorba că nu scap^h dă măgulánu/dă vrea tát-tu să te dea/yi cu vasîlicâ acás"//ş-ápăi aţ făcú núntă/ne-am împăcá

1. Comună din jud. Prahova.
2. Se adresează informatorului Barbu Vasile, care asistă la înregistrare.
3. Comună din jud. Prahova.
4. Sat vecin (com. Tomşani, jud. Prahova).

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cu táta/am_făcú_núntă Î_régulă.../

lisavéta nistoróiu

vo...ᵘóbzeşiĉìnj_dă an^{i}

[Porcul]

5 îl tăiá ũ_uom/âl pîrleá/âl spălá/îl rădeá b^{i}íne dă pă iel d-acóloˌ/îl spinticá/...pă ᵘúrmă îi scoteá máţîli/máţîli...le dăşărtám p-órmâ şî le spălám/...cárnea o puneá [k] u-aduná p-áea... ĉe ieréa muálẹ-o puneá la sáreˌ/ᵘo ţineá la sáre dóo trei zilẹ-acoloˌ/p-órmă ᵘo scoteă...la vîntᵘ/o puneá pă frigărⁱ//făĉán_calta-
10 buáşĕ/făĉán_trandafírⁱ/...

[Cum ?]

tocán_cárnea/...şî aveám pîlniieˌ/j_băgám pă maţ acóloˌ/j_băgám acólo...ş_făĉám caltabóşu//

[Puneaţi numai carne ?]

15 nu núma cárne//puneám oréz/puneám buiă/puneám pipérᵘ/...în trandafírⁱ puneám ardéi/puneámū usturóiᵘ/...şî_ăia//

[Din cap şi din picioare ce făceaţi ?]

álea...p^{h}iĉérleˌ/...căpăţîna/făĉám piftiieˌ//o herbeám/o ᵘopăreám b^{i}íniˌ...ş-o herbeám bini bineˌ/şⁱ_pă úrmă puneám usturóiᵘ ş-o
20 vînturăm/...în ĉaᵘún acóloˌ/în_s [k] căldáre ĉe-aveá ᵘómu/ápăi o puneá la strákinⁱ//şⁱ_să-nkegá să făĉá piftiieˌ//

[Aceeaşi]

ieréa h^{u}oz_mulz_doámnă

cîn_ne duĉán_la ploiéstⁱ/încărcán_căruţa dă saj_dă grîu/po-
25 rúm/ĉ-àveá ᵘómu//şⁱ_la o pădúreˌ-aiiĉ îm_pártea_ásta^{1}/acólo ieréa hoţⁱ//şⁱ_neˌ-a oprítᵘ//dacă neˌ-a oprítᵘ/şădeá úni pă şanţu-ăla/únu

1. Înspre sat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pă ṣánţu ăla/da nu-ndrăznęá niṣ să gíię la cărúţę/că nu plecá atúnc̆ęa ũ ᵘom doi trei/plecá cîtę ĉîn ṣase cărúţ ᵘodátă/tŏ dă fricá/că ieręá hoţ mulţ acólo/ieręá hᵘoz...mulţ/ĉe mai încólo-ncólo//ṣî pîn sat/ṣ să spărĝá cáse/să furá cai/să furá bᵘoi

...//

ṣî...pă úrmă cînd î să...spúsę ĝorĝéta[1]...tót aṣá//an luą ṣî noi niṣte gîṣtę/an luą păsăr/aveám ban...//ieręán cu ómu [ɛ]ăl d-al dóilęa//ṣî cîn să trécîęm nói acólo o ápă mári/a trecú kar aṣá/întîi ᵘo ṣarétă//că noi nu-ndrăznęám să ᵘintrăm//ṣî dac-a trecú ṣarét-áia/ṣ-am văzú c-a ieṣid bini/hai sî băgăn ṣî noi//cîn z băgăn ṣî noi/a venít ũ val peste noi//neá-a răsturná cărúţa uitę-aṣá[2]/ne-a răsturnát-ŏ josᵘ/cu gúrã josᵘ//merĝá cóṣu cărúţę-aṣá/ṣi io ieráncu...cu ĝorĝéta-m bráţi/mă ducá ápa//ṣ-apéi... ᵘómu mieu să cęa să scuáţâ cáii//ziᵍ "lásă cáii ṣî gin dă ia fáta/că să-nęácă copᵘilu"//ṣ-a da drúmu la cai/ṣ-a vini ṣ-a lu copilu//s-a dus ṣ-a sări niṣte ęámen săráĉi d-acólŏ dî...sat ieręá aprąape dă teleajănu-ăla//a sărit ąámen-éia ṣî neá-a scosᵘ//neá-a scoz d-acólŏ ṣî mi-a luå fáta/m-a lo pă mine/m-a duz la iei acásă/ ...neá-a priminít/că ieręám ᵘúde//ṣ-ápei a scos ṣî pă ᵘómu mieu d-acólo cu cărúţa/cu tuátę áleą/ṣî l-a adús ṣî pă iel tŏ la iéleą-aco [k] acásă//â aveám háina lui/...ieręá cu báni-m buzunár/ṣî ieręá cald atúnc̆/a fóstu-n cărúţă//tuáte ĉ-am avút în cărũţă/ toate ni leą-a lotᵘ//ã rămás fără niĉ un franţg îm...buzunár//

dácã neą-am uscát acólo/neą-am...áea neą-a dat ómu sâ mîncăm/feméea lui acólo/neą-a primeni ṣî copᵘilu/ [ɛ] neą-am untórs îndărăt acás/că la ploiéj la ĉe ieręá sî ne mai dúĉęn/dacă nu mai aveán ĉę ?/nu mai aveán cu ĉę// [...]

neą-an dus odátă/ieręá ṣî d-aiij dă la noi ũ hᵘoţᵘ//neą-an dus

1. Se referă la nepoata subiectului, care îi amintise această întîmplare.
2. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

odátă ɨar cu cărúţa cū cáɨi la ploɨéşt^{ɨ}/ş^{î} tot aşá ɨerɐá şî ĝorĝéta-n cărúţâ//şî ɨésɐ ^{u}únu dîntr-o lúncâ d-acólo dîntr-o pădúrɐ/ş^{î} să ɐa fúga dûpă noɨ//

da ɨo zîc/"ăoleɐ" zic/"ɨá uɨti-te" zîc/"ĉíne ĝínɐ fúga dăpă noɨ ?"//

da h^{u}óţu...s ĉɐ-"aţ^{ɨ} avú noró^{c} că v-an cunoscút^{u}//daca nu vă cunoşteám..."//

ş-a foz dîn sa^{d} dă la n^{u}oɨ//ɨerɐá h^{u}oz mulz dɑámnă/ĉe maɨ/ɨerɐá h^{u}oz nu puteáɨ să te duj nij dâ ɨiş pînâ cɑ́lɐa//ɨerɐá hoţ^{ɨ}//aɨíĉa... [ɛ] cînd ɨer^{e}á lína fáta mɐa aɨíĉa la ĝíneri-mɨo ăsta/...ăoleo !^{1}//a vení peste noɨ în cásă [k] pestɐ ɨeɨ în cásâ //ɨeɨ dormeá cu ^{u}úşa dăscuɨátă//şî... [ɛ] ĝorĝéta aveá um...copíl^{u} mic^{u} [k] lína/lína aveá pă ĝorĝéta m^{ɨ}icâ//ş-ápi dacă a veni hóţu ş-a dăşkís úşa/...bărbá-su ɨerɐá vânătór^{u}//ş-a avú cîɨn^{ɨ} d-ăɨa carɐ ɨerɐá.../ş-a simţit ɨerɐá cîɨni-n cásă//dăşkíde fáta ^{u}úşa/să scɑ́lă-n suz dăşkídɐ ^{u}úşa/buɨéşte ăɨa...ɨesɐ-afără...fúga//ɨa şî ɨa cop^{ɨ}ílu/şî ɨésɐ-afără soseá cɑ́lɐa şi [ɛ] înĉépe să ţipɐ/"h^{u}óţî hóţî hóţi !"//şî...bărbá-su nú ɨerɐá acásă//ş-apéɨ ...s-a dus^{u}/nu s-a maɨ văzú nic un hoţ^{u}/s-a pitít^{u}//la cî [k] vo cîtevá ser^{ɨ}/ɨeɨ aveá prăvăliɨɐ atúncâ/şî-l simţíse cu bánî/a sta bínɐ/ĉe maɨ încólo cólo//şî...la vo dóo treɨ s^{ɨ}er^{ɨ}/a fos şî górĝe acásâ/ĝíneri-mɨu//dac-a fos şi ɨel acásă/pă ^{u}úrmă a venít ɨar hóţi//şî...cînd ɨ-a simţít^{u}/a dăskís ş^{ɨ} ɨélu ĝ^{e}ámu/ş-a da cu púşca dûpă ɨeɨ//da ĉe ɨerɐá ?/ɨerɐá c-o să stɐa drept^{u}...ca să-ɨ împúşĉɨ ? a fuĝít^{u}//ápeɨ n-a maɨ putú fáta să maɨ dɑármă sinĝură/dormeá cu...sócru-su feméɨ-eştɐa^{2} carɐ-a plecá d-acíɨa...şî cu mínɐ//nu vrɐa s^{ɨ} maɨ dɑármă sinĝură//ɨerɐá h^{u}oz mulţ^{ɨ}/afár dă socotɐálă//

[Aceeaşi]

1. Subiectul oftează.
2. Se referă la un subiect ocazional.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

văz dă fátă

am pă o sálă acólo...afáră pă...pă verándă ũ [ɛ] tɣaŋg dă cutíiɣ/dă jucăríiɣ/dă păpúşʰ/şî fáta dacă staiɣ dă ɣa/táĉẹ/dacă nu staiɣ dă ɣa/nu táĉẹ//şî nu po s̃ă fa nimíc//şî staɣ lîŋgă ɣa//ɣó aŋ crescút-o//acu án/cînd ɣerɣá...pînă nu merĝá-m pⁱicére/o [ɛ] ɣo nu prɣa o punɣámᵘ [k] nu putɣám [k] nu po s-o ɣaɣ îm bráţe// o legám untr-uŋ li [k] o punɣám un ligánᵘ/ligán d-áleɣa márleˌ/şî legám o sírmă dă ɣelᵘ/ş-o trăĝᵉán ş-ó aĉáŋ la mắ-sa dă sugá ţíţă/ iɣ dideɣáŋ ţíţă//p-orm mă duĉáŋ cu ɣa-ndărătᵘ//acúma o duc pă josᵘ//cînd iⁱ noróiɣ miɣ-o adúĉẹ băɣátu//ɣ-am spus "ăd-o/gíno a-o ɣa/că nu po să gíuɣ pă noróiɣᵘ"//nu fa nimíᶜ/dăcî síngur aşá//az miɣ-a adús-o băɣátu fáta/aɣ văst am veni cu ɣa în timpu ála/că-ŋ zîsése mắ-sa că să gíuɣ maiɣ dă timpuríuɣ//

[Aceeaşi]

scaloɣénʲ

noiɣ cîn nu ploɣá copíⁱ făĉáŋ scaloɣénʲ/ne duĉáŋ fétili cu scaloɣán/şī duĉámu [k] furám d-acásă părínţi niɟ nu ştiɣá ĉe fáĉem noiɣ/luam lumînărʲ/luam pîɣine/brînză/ɣóᵘo/şʲ zĉaŋ câ fáĉem pománă//înĉepeáŋ să boĉím/cu

scaloɣéne ɣéne/
dú-te cu floriĉéle/
şi să vʸi cu ploɣiĉéle/...
dăskíde doámne portíţîle
să vínă...să dăzléĝe...plóɣili/

ştiţ ?//şī dădeɣám scaloɣánu pă gîrlă/după ĉe dădeáŋ scaloɣánu pă gírlă/făĉám mắsâ/zîĉáŋ că ɣe pománă/cum să fáĉe la noiɣ la ţără

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîn mo̯áre un m^{u}ort//după ĉe mîn̯cám pomána acólo/plecám fi̯ecáre copíl acás$^{\hat{a}}_{\dagger}$//

bădéscu tudóra
pátruzăĉ [de ani]

718. BALTA-DOAMNEI [ALR I 746]

(jud. Prahova)

Culegere: 1967; BM, MV; transcriere: MV

la făzănări̯e

plecám d-acásă şi mă ^{d}ĉeám s [k] către făzănări$^{i}_{\hat{}}$e//cîn m-an dus acólo/^{mă}-ntîlnés cu şătu mi̯eu/cu górge alécsė/cînd au̯uzim fazáni: cîr cîr cîr cîr cîr !//

"áia i̯e" zíĉe "i̯e vúlpe//fúga !"//

hai̯ ! ne̯-am mprăşti$^{i}_{\hat{}}$át toţ$^{i}_{\dagger}$/mînă/fo pátru îş$^{i}_{\dagger}$/i̯ei̯ s-a duz la bordéi̯u-ăla úne-l ave̯ám acólo la făzănări̯e/şi i̯eu̯ am i̯eşit acólo tóma...la ásta/la...un colz dă lini$^{i}_{\hat{}}$e/...şi cîn văz o coţofánă că să lásă jos//^{zi} "mă du să-mpúş coţofána á̯e̯a"//că ningê̯á !// şi cîn mă aprópi̯i/văz vúlpea cu făzăni̯ţa-n gúră//întin^{s} şi i̯o árma/frumós/ţac ! cu stîn̯ga/cu dre̯ápta n-a lu̯a foc//da ştiţ$^{i}_{\dagger}$ pă stîn̯ga cîn am dat/aşá a rămás cu...gúră fazán//i̯au̯ şi i̯eu̯ [...]/ şî mă dug la făzănări̯e//păi̯ bucuri̯a me̯a...păi̯ plin dă púre̯ĉ i̯ere̯ám [!]/m-a umplú dă púriĉ/şi mă duc acólo cu [k] şi-i̯ văz pă i̯ei̯...acólo...//

"éte mă !/noi̯ próşti" zíĉe "ĉe̯-ã făcút ?"//ĉe "ásta a veni cu vulpóiu şi noi̯...a [k] ne̯-am a[ɛ]ĉi̯át aĉí"//le părea rău//[...]

[Sînt greu de crescut fazanii ? Trebuie îngrijiţi ?]

ba da/trébui̯e//cînd e miĉ îi̯ créşte cu ^{u}óu̯o/cu brînză/cu...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lápte...//le fáce sprat...aşá...pezmét...uscát/cî să mai mărêşte/ş-a [k] p-ór mă le dă şî oréz//óo dă furnícă/pînă să mărêşte//

[De unde le adunaţi ?]

du pîm pădúre//[ɛ] am adunát...fáce un cêrc márę-aşá[1]...şî şanţ/ş-aiícа[1] la mijlóc măturát/ş-acólo să tuárnă ápă pă şánţu-ăla //şî pui uóulę-aiícа şi le-ntínz//cu páie cu tot //ş furnícile-aiícа [k] fác o gruápă la mijlóc/şi-i pui níşte bózie//şi iéle cără toáte uóulę-aiíc/la úmbră//ş rămîne béţilę-álea aşá//şi-a [k] p-ór mă le ieí cu mîna ca pă oréz//le pui în sac şî le cêrn/le dai la soáre niţél/ş-acólo le dai la púi dă fazán//

dínu marín

[61 de ani]

túrtă

Cêrneám mălăiu/puneán tărîţili cuólea la cápu căpistéri/fherbeám ápa-n cuólcăte/opăreám mălăiu/după cê uopăreám mălăiu/şi-l mesticán cu língura/aducêám tărîţili şi le băgám î ia//şi la úrmă/i-aşăzán cu língura aşá[2] şi puneán căpistéreа/o făcêám uitátă// şî péste o uóră şi jumătáte/atún nu ierá cêásur/doámnă/nu ierá ca cum ie ástăz//an trăiái rău noi în tineréţe//az ie traiu !//az ie trai/da noi in tineréţe-am trăiái rău//cê ierá pad d-ástea în tineréţe ?//dormiám pă rogojínă şî pă...scíndurli dă pat//da ástăz ie traiu/nu mai mănînc túrtă//şî [ɛ] dă băgám focu la cuptóru //ş-întindeám foíili dă porúmb ùiţe-aşá[3]/şî luám túrta o puneám î strákină/şî la úrm-o răsturnán cu strákina pă foi/pă crăpătór/şî ...băgă şase/şapte túrte-n coptór/şi herbeá uála cu ápă la gúra

1. Gest.
2. Bate cu mîna în masă, imitînd netezitul aluatului.
3. Indică, prin gesturi, cum întindea foile de porumb.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

c^{u}optór^{u}luĭ/şĭ scoţeán ţúrtili/şi făcéan cîţe dóo treĭ străkin^{i} dă terc^{lu} şi mîncám//

[Terciul cum îl făceai ?]

rupeán dîn túrtă/şĭ băgám...túrt-acólo î ápă f^{h}ĭártă/şi mîncám//

neága ĭuon

[71 de ani]

ursitórili

[Ce obiceiuri erau cînd năşteai ?]

cé să fiĭe ? încă cu únu...m^{n}ĭ-a plezmít ápa dăscărcîn la trifóĭu//^{u}únu dă la sápă//aveám uopt uámen la sápă şî..."brē"/mergéam al pátruleа/zic î: "lu^{u}áţ^{i} înna^{i}íntea mea/că nu maĭ pocú"// m-a skimbát^{lu}//am maĭ mers cę-am maĭ mers/în dădeá cuţíte.../mîncásen dă prînz//a skimbá şî p-ăl d-al şaşeleа/şî p-ăl d-al şaptileа/cînd a foz la ^{u}úrmă zic/"ĭeu mă duc acásă/nu maĭ staŭ"//ş^{i} cînd am vénit acásâ/lu sócrî-miu: "bre/dú-te mneátă dă ádu pă muáşa" zic/"că mĭ-e răŭ"//să çeá/sărácu/pă brînc/pă brînc/şî a vení cu muáşa ĭerám aproápi/ş^{i} cînd a vení muáşa/gáta/am înnăscút // [...]

puneám şî noĭ ursitórili//

[Cum se punea ?]

să puneá acólo ursitór^{i}li/puneá fulj dă găĭínă/dă p^{u}orúmb/dácă ĭerá fátă puneám muşcátă/puneám...băŭutúr-acólo/puneám bam pă másă/uo pîĭne/sticlă cu vyin/cu ţúĭcă...//dimineáţa să sculá muáşa şi mă scáldă/la úrmă lu^{u}á şi ĭa ^{u}o jumá dă pîĭne/lu^{u}á şi ĭa...dîm băŭutúră/ne lásă şî nóuo...// [...]aşá ĭerá timpu-atúncî/aşá ĭerá obiceĭu/ursitórili// [...]

[În sat] ĭerá treĭ muáşe//treĭ muáşe//şi muáşa plăşi ĭerá-ncó-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lo la búda[1]//numai cáre să căznéá rău/dă nu putéá să-nnáscă/aduchéá moáşa plăşi//da//io n-am adús-o/da máma a adús-o la áltă sóră //îi trăgéá şî cu púşca peste acoperiş/

[De ce ?]

că nu putéá să-nnáscă//ierá cophílu máre//şi-a adúz muáşa plăşi/şi cum i-a fhert...ápă într-o uálă nóuo/ş-a pus trei bucăz dă zácăr şi i-a dat/a aruncá cophílu/l-a-nnăscút//

[Aceeaşi]

pă nóo ste şáişpe

uómu mieu u...ásta cáre-a...[k] i-acîlea/a fost î răzbói/pă nóo ste şaişpe //ş-a făcú şáse an cu răzbóiu-atúncî//a făcú cînc ani/şî la u an u s-a-mpăcát/stii/le-a da drúmu//cînd a venít acásă/am rămás însărcinátă/la cînc ani//şi s-a mobilizát iar/nóuă lun dă zile//ieu ă rămás însărcinátă//iel s-a dus/a făcú la iaşi/ acólo fâcă/ierá ordonánţă la un ginerál//şî...s-a dus//iel n-a ştiút//io dăcînd îi scriiám î scrisoáre/zic "sînt în cinj lu/sînt în şáse luni/însărcinátă..."//iel î spunéá/"çe-oi făcéá/çe-oi áia..."//

cînd am înnăscú cophílu la nóo luni//iel dă ginerál a fos trimez la bucureşti/luáse perdéle/cutite dă arginţ/fel dă fel ! avéá nişte ţeamantále...//io ca o pisicúţă/de/phéptu...çe/ştiiám io că vyine ? piéptu-n curţéá ţîţili.../într-o tindă acólo/ c-aveán cáse vek//cî vine zîce..."ai şi tu cophíl ?"//mi-a ziz vórba ásta/mi-a veni rău...cîm mi-a zis aşá//áolęo ! io-i spunéám mámi cînd a veni máma la míne pă seáră/mi-aduceá/săráca/şi miie cîte o ázimă/păi nu ierá foiínă/domnişoáră/nu ierá [k] doámnă/nu ierá ca acúma//uo ţîră dă ázimă/úite/veneá cu iá ia/şi cu níşte

1. Localitate învecinată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉulamă dă pras//

"ă^ulęo mámă !"/

"ia máică dă mănîncă"/zîcę-"a plecát iiuón ?"//

"a plecá/mámă" zig/"da...iá uite ĉe m^ni-a zis/că ă şi io cophíl ?"//ş-avęám pă gógu frum^uós ! gongoneá.../şi iel ĉe ştiia/că ierá ordonánţă//da !//

[Aceeaşi]

a rămás tóriste dă lápte

an căzút o^dátă pă báltă cu cazánu la úmere...//óf of !//

[Cum s-a-ntîmplat ?]

ĉe s să-ntîmple ? cu ómu ăsta al mió -ite-am pus cazánu-aşá[1] [!]/că mă gîndés şî pă pérnă/zău ia !//vinind aşá cu trei védre dă lápte pă ^úmere...//şî l-am adús pân la báltă/nu mai ie ca d-aĉílea pîn la primării ie cólo/ă ! mai apróape//şi mn-a intrát o lóbudă-ntre déşte/şî s-a dus cazánu cît cólo cu lápte/àuūliú ! m bălări !//ĉe să te faĉ acúma ? cîm m-oi ^uĉe io...//să vez^i ĉe mai m-o-njurá sócrî-miu/fraţilōr !//an tras io nitél lápte/an traz/láptele-nkegát/să făĉeá iú^ite núma aşá/ea ![2]//óulęo/cîm m-am venít acásă

zîcę "mai te duĉ ?"//

"păi bre/mai mă du şi mîine dă dimineáţă" zi/"că..."//tremurá ^inima-n mine să-i spui c-am vărsá cazánū...//zic"iá uit^i-te/am vărsá láptili la báltă"/că zic s-auúde cîne-a foz la rîn/c-a rămás tóriste dă lápte [!]//

[Ce-a rămas ?]

a rămás...tóriste dă láptę/-acólo/-nkegát //m-an sculá dă

1. Ia o ceaşcă de pe masă şi o pune pe umăr.
2. Arată cu mîna: bucăţele foarte mici.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dimineáţă/ş-am făcút áltă mîncáre/ş-am luat o litră dă ţúică/şî m-an duz la Cobán[1]/ieră doi Cobán[1]//[...] ieră-n ^[1]édera[1]//

"de Ce nu i-ai spuz lu antón [1]^Iván ?"[2]//

"brē ! ióte Ce mă rog dă dumneavoástră: io am căzú la báltă cu cazánu" zîg/"m-am împ[h]edicád d-o lóbudă"/că vineán tîrziu/cîn să-nseră/să-nseră b[1]^íne//şi zîc "am vărs"

"nu/iej[1] huáţă" zîCe//"iej uáţă !//vrei să-l mai il[1]^ei"//

"brē ! să-m moáră/dácă nu s-a-ntîmplá[d] bre/aşá/ú[1]^te-te/şî nu mai trăiéz/bre" zic//

[1]^Ce să te faC/că Cobánu hoţ/mulgéa [u]^o uáie/la cîn şáse le dădeá drúmu/mulgéa [u]^o uáie/la cin şáse le dădeá drúmu/că Cea c-am minţit io/că n-an căzú cu...cu láptele//şî mi l-a dat/ş-am vinít acásă//Íuuleu/cíte nu păţéşte [u]^ómu !//

[Aceeaşi]

noi irigăm cu motóru

de udád/noi irigăm cu motóru//spre e[c]sémplu/da/avém motór din ásta cu i[c]splózii zis/aşá...limbáju nóstru/pròcurăm benzínă du pă la distribúţie[3]/du pă la o maşínă/du pă únde putém/şi... áre d-esémplu cum súntem noi acîlea/io...súntem acîlea trei...un cumnát şi doi ver[1]//avém um motór acîlea între noi/şi ne folosím tos trei dă iel//

[De unde trageţi apa ?]

dim puţ o trágem ápa//n-o trágem din gîrlă/n-ávem[...]/ialomiţa ie la círca cîn şáse s[u]te dă métri dă noi//şi nímen[1] nu mai tráge dîn ialomiţa ápa acúma/acúma tos tra...

1. **Nume topic.**
2. Numele socrului.
3. "Distribuţia", denumire anterioară a staţiilor de benzină.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Se trăgea mai demult ?]

da/dîn ialomiță să trăgeá ápă.../tuátă bálta doámnei/iera instalátă núma pă márginea...rîului ialomița cu grădin^{i}li//acúma dácă...a fost un...górge popéscu/așá-i spúne lui/ásta a fost primu iventatór care-a venid d-a făcút puț aiîca péste báltă/noi avém o bált-aiîcă spátele sátului//dăn ăea ni să tráge númili dă bálta doámni//spúne că pă vrémur^{i} ar hi fost o doámn-aiîc pă... pă málu bălți/și d-áiă i-a spuz la comúna àsta bálta doámnei//și ásta a invendád acólo un puț...american/așá cum îi spúnem...toátă lúmea ástîz^{i}/puț american/a băgát iel túbur^{i} acólo/a făcút o isperință dă dasúpra s tra^{gă} cu motóru cu pómpă/n-a putú să trágă/dup-acée^{a}a a mai săpád gruápă î j^{u}oz d-a mai lăsá și motóru și pómpa/ș-a re^{u}uși ș-a tras ápă și.../dúpă acéla apăi.../să facă și nea cutáre/s facă și nea cutáre/că nu mai putem să mai tragem dă la gîrlă și.../f^{hi}iecáre la rîndu lui.../s-a retrás și și-a făcút î...fiecáre púțu lui in cúrte/și-a cumpărát un motoráș acólo/că la gîrlă dácă iera la...

[Cum se scotea de la gîrlă ?]

la gîrlă să scoteá/la gîrlă iera cu áltă treábă/iera făcútă o ruátă dă lemn acólo máre/instálată pă níște furc acólo^{1}.../iera ...o ruátă instalátă pă pátru furc acólo frumós/dup-acèa avea níște lánțur^{i}/și pă lánțurle-álea...avea-nșîráte níște găléț^{i}... cu fúndurli dă lemn/dasúpra aiîca iera plíne cu táblă//și dácă iera plíne cu táblă/iele merg pîn rotație//mai încoáce dă [k] d-esémplu ia iera acólo pă málu gîrli/roáta ásta márea/și mai încoáce la círca...șápte ob métri/avea ũ al^{t} finér mai m^{i}ic/ș-ála instalát în...în...î^{2}...în anumite...în anumite furc/și ála iera împvîrtid dă un cal: avea un lanț máre/ũ lanț máre

1. Vorbitorul e întrerupt de intrarea în cameră a soției.
2. Soția informatorului se mișcă prin cameră, distrăgîndu-i atenția.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cáre-mvîrteá roáta ăia márea/ăsta mîicu d-aiîcă[1] deî ierá mai mîic ástă/ala ierá mai máre/şi cu turáţia ăstuia mig d-aiîcă/ îmvîrteá roáta ăia márea d-acólo/şi...ápa veneá ş cădeá-ntrũ zgab mai máre/şdup-acéia plecá cu únu mic/ş după ăla mîicu ajungeá dă cădeá-n...canálu dă păminţ/aşá cum să spúne la noi aiîcă-n...în... specialitátea ásta a noástră dă grădinárî//şi d-acólo oámeni dácă/ vorb-acéia/pă parcúrs...ómu s-a dezvoltát/a ajúns acílea d-a cumpărát fier/motór zis//

cóman steliián
[35 de ani]

cînd î tăiém pórcu dă crăcún

cînd î tăiém pórcu dă crăcún î/prima dátă îl puném la saramúră/la îrdău sau la álbiie curátă dă...porc/dă cárne-adícă/şi după áia-l lăsăm trei zîle la saramúră/pátru zile/cît să poáte//şi după áia luom plătícili/le tophím/făcem untúră/după ce topîm cárnea/ băgăm múşki la oálă/dîm plătíc/dácă mai avén cárne mai múltă...// după ce le prăjîm/ce...ce ne rămíne...cárne/oáse/oorcé/le a [k] legăm cu teiişóru bgíne/şi le puném agăţate la...fum//le púnem agăţate la fum le ţínem...cîrca o săptămînă/după áia le puném la ...pod/sus/la áier/ca să nu...să...încíngă să să stríce//după áia iei şi făcem mîncáre/cînd vrem/cînd avém nevóie//

cóman ste iuána
[34 de ani]

1. Indică, prin gesturi, poziţia roţilor şi modul lor de funcţionare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

719. CIORANII-DE-JOS

(com.Ciorani, jud.Prahova)

Culegere: 1970; MM, RP, MV; transcriere: MM

nu s-a mai putut nimica

bonlávă bonlávă/da nu bonlávă/că nu vrea să spúie sũferința//

"făi fátă/ce căpătîi ie ? [?]//să mérgen la un doctor"//

"lă doctor nu mă dug/măcár dă mă mănîncă cîini"//cînd a fos s-a fos s-a fost/a-ntărit-o...durérîli/"rûmîne !...ce vrei faș cu mine"//

"ce vorbă-i ásta ?"//

"mérgen la doctor"//

"hai să mérgen la doctor"//

am dus-o-aiícă/ce mi-a spus: "móșule.../nu fáce dă noi/te duj la ploiéșt[i]//a c [ɛ] cunoscú ceva ș[î] n-a vru să-n spúie//foarte prost[u] !//am merz la ploiéșt[i]/...la...spitálu întîi [ɛ] pretinderu [?] //"áre cáncer"//și m-a internát cu ia la spitálu șúleru[l]// "să fáce bine"//mîine/cînd a băgát-o la vizită/zîce "móșule/i fac [u]operáției"/

"femeie fáce [r] fácem [u]operáției"//

"[u]operáției nu fac/că știu că mor[u]"//

aveam un doctor dă la...dă la cîmpina/bún[u]/cunoscút[u]/mi-a spus/"răspúnz io dacă să-ntîmplă ceva"//

"nimic/nimig nimig nimig nimig nimi/nimic"//

i-a făcú tratamen[t] trei lun[i] sau pátru/și ráze/la trei lun cîm m-am dus/..."ê cum e ?"//

"[i]e bine"//

1. Numele vechi al unui spital din Ploiești.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"s-o-ajúte dúmnezéu/să f^{h}iie bíne/că după bine-alergăn toţ"// n.trebán dóctoru/"dómnule dóctor^{u}..."//

"ie bíne"//

"dómnu^{l}e dóctor ie bíne ?"

"ie bíne"//

căndla dóo zíle/la trei zíle/treb [k] músai trebúia să mă duc/că nu puteán să...stau//la pátru luni mi-a spuz/"móşule o iei acásă/să mai fácă ú repáuoz dă o....o lúnă dă zíle/ş-o adúj la contról^{u}/şî vedén ce fáce "//

a vínit acásă/n-a putú să duréze o lúnă dă zíle...//am dus ~~o na~~ poi^{u}//dóctori.../atúnca femeea zíce "dómnule dóctor/io aj vrea că să...fac operáţîie"/

"ie tîrziu mătúşă/te-ai dăşteptá tîrziu"//

am înţeles-o şî p-ásta dă la primu cuvín^{t}//am mai stat^{u}... trei săptămín/cîn să fácă radiuánili/...n-a mai putút^{u}//că la radiuáne care puteá să duréze/...ieră búnă//al doilea n-a putú şî mai súfere/la radioáne//radioánile/...ce-o f^{h}i/ţigáre nu pos s-aprinz/nij nu pos să fumez/dóo zile j dóo nops nu iése d-acólo/ acólo i să dă mîncáre/...ş-acólo toátă curăţéniia//

"rumíne io nu mai stau/merg acásă"/

"de ce merg acásă ?//făi femeie/mai stai măi táică"//

"nu mai stau !"/

da să-n spúie ce-i cu ia/nimic//"péi ce fácem măi/dă ce ne lom ?"//

"merg acásă"//

"háide ş-acásă !//dómnule dóctor !...nu mai discutăm mai mult/ între pátru ok/vă rog s-o vizitás fáţă dă mine"/

"nu să poáte vizitá fáţă d^{e}"/

"de ce nu să poáte/dóm^{nu} ?//dómnule să-n spúnes şî miie: dá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sau nu/atît cer↑/nu mai zic nimic"//

dac-a văzú că nu-i kip să...să lépede dă míne/să scápe dă míne/zíce "o duc acólo la cámer-aea/şî ieş afară"//víne iel↑/cum víne iel↑/...zíce "te rog/ieş afară"//

"gáta !"/

cîn a intrát iel/la un timp qarecárę-an crezút io că...ie gáta/am intrá peste iel//tógmai cînd o controlá/odátă-l văz [1]...//am înţelés-o şî p-áia...//am işît afară//a vrut iel să mai mă... beşteleáscă/"îce să mai mă beşteléj dómnu[le] ?//spúni-m...t[u]ótu"//

"dú-te móşule-acásă/dă-i îngrijíre/dă-i tot îce...pîn-acúma nu i-an da să m [k] n-am îngrijít-o/tot tot to/ācúma să-i dai îce-i poftéşte ínim[a]↑/adíio"//

nu s-a mai putú nimíca//

iáncu adám costantín↑
[zis] cóstea [u]úrsu
[73 de ani]

n-a zăcút ómu m[y]eu dăl[u]óc

n-a foz bolnáv dăló[g]/n-a zăcút ómu m[y]eu dăl[u]óc//háolęo ! da munîám cam mul noi/c-aşá iará atúnîa/n dijmă/...munîám [a]le nuáste zéîe pogqáne dă păminţ/ş-avęán şî zéîę-n dijmă//şî [u]ómu neu s-a dus cu b[u]óii...într-o duminícă//

şî zíîe "púne-m mîncáre"//io dacă mă dúîán la múncă/n-am avú îce-i da dimineáta să mănînîe ştii ?//

"mă" zic/"n-am îce-s púne-n traistă/dăcî" zig "giu/să-n spui pă un te s cu boii/şî giu [i]o după tine cu mîncárę"//

îi "mă duc p-aiíî pă grind[u] 2"//

io am fost în tîrg/an luat o várză/ă hért-o şî io am prăjít-o/ am mulz váca/ai [k] m pus în sticlă/şi cîn m-ă z dûpă iel↑/iel

1. Subiectul face ochii mari.
2. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieră cu boii dă lanț^{u}/ș^{i} ieră ș-o ploiîc-așă//

Îce "fă ! ține tu boii dă lanț^{u}/să mănînș^{i} io"//

an țînu boii dă lanț/și iel a mîncat//și...noi dac-avem în dijmă/zîce iel/dac-am plecat io/"fă" zîce/"să te duș"/c-așă iera mai dămult/dă...uni treieră dîn clăi/și ^{u}uni făcă stog^{u}//îce "dă vez tu cum vorbește omeni/cum răcem...și noi mîine/să știm/ne sculăn dă nopte/ne d^{i}îem la cară^{d}/ne d^{i}îce..."//

io daca m-ã z la șușă/an stat intre nevește/nu m-an s între oameni^{i}/să văz îce vorb^{y}ește omeni ști ?//

iel dac-a veni seara zîce/"cum o hi făcînd omeni ?"//

"io nu știu nimica/io an sta" zic "între nevește/n-a...nu știu î-a vorbit omeni"//

iel sărac-a lua bățu la supți oară/ș-a venit aiîca-șa/că io n-an stat aîca/an sta măi...mai pă la compărativ-acolo/da dacă s-a căsîtori băieți/am veni ș^{i} io după iei aiî^{i}c^{i}//an stricá casa acolo//

zî "du-te dă-ntreabă ș^{i} tu pă g^{u}orge"//

dac-a venit aiîca așă/la băiatu-ăsta care iera acîiă ăla mar^{e}le/"cum o hi făcut omeni"//

iel sărac-u i-a spu^{z}/zîce "mai tată" zî-"a veni sisi/ [ɛ] te duj dă nopte/ș-aduî o căruță dă sodan^{u}/și-z dă o...um pog^{u}on dă măzăre/să coseș^{i}t^{i}"//

ăsta bătrînu sărac ū/"așă făcen/rămînen dă cără/rămînen dă mașînă/ș^{i}...s-adu" zîcē "sodan ca sî-n dea ș^{i} mii-um pog^{u}on dă măzăre/să dau la b^{u}oi"//

ne-an culcă mai tîr [ɛ] în sală aven pat//ș^{i} iel s-a sculă pă la mnezu nopți/ș-a iș^{i}t afară/ș^{i} cîn a venit îndărăt/n-a mai îñemeri^{t} să dăskiză ușa/i-a lua și mîna/și gura/și pkicoru/ști^{i}? //io dacă l-am văzu că...zmucește la ușă/io m-an sculă ș-an dăș-kis io ușa//cum an dăskis ușa/iel ș-a căzut îm pat//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"măi stóică/măi stóică"/el nu mi-a răspúnz nimic/ști//an striga la ũ vecîn acólea/"măi nélă/măi nélă"/zic "ia gino-ncua/ cî nu știu ĉ-áre ásta bătrînu"//

cum a veni rumînu...cũ feméea/ăla ĉe "măi néică stoi [k] făi leliță"/ĉe "néica stóica muáre"/ĉe- "așá a găsît-o și pă mamica" //s-a dus a venit cu pópa/l-a-mpărtășît/a veni dóftoru/și dóftoru mi-a spus așa/zîcá băiéți "să-l punén" sî ĉe "să-l dúcem mai dăpárte"/...cu salváre-ásta//

ĉe "ĭĕl nu reziz nij dă iíca pân la puártă/lăsáți-l acî"//

și-n trei zile nu s-a ajún maícă/a murít// [...]

da el în ziu-aia a fos cal [k] căldúră máre/ș-a adormit cu bóii dă lanț/așá obosít/ș-a fugí boi-m porúmb//el cîn s-a dăștептád/boi n-a mai fost...îm mîna lui ști dă lanț/ș-a fugí după ei...mult/dă i-a scoz dîm porúmb//ĉîcă că s-a aprinz [ɛ] nérvu/...nu știu cun zîĉe//

gergína stóica cîrlán
dă șapteștrei [de ani]

cîn fuse-acú fuámeti-ásta

a fost fuámite/fuámite//

[După război ?]

dă !//a fost[1]// am...băiátu-ásta dă-i al tréilea/i-an da hăinile du pă el sarácu//

"fai mámă/în dai și hăinîle"//

"lásă máică/cî dáco s-o fáĉe bucátîle/-s fac áltele"//

i-an lua și hăinîle/și le-an dus pă porúm/ĉe ieră sî fáĉem// ș-a venít únu...du pî la ĉorán dă sus/um băiá/"hai mă ! să mers cu míne/nícule"//

1. Cuvîntul este rostit în șoaptă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

hăolẹo !//şî mn̂-a lụa bă̤ia̤tu l-ā dus//cîn a venit îndărăt/ nu l-am mai cunoscút că-i bă̤ia̤tu mnẹu//...aşá ia̤rá-m búrtă dă márẹ[1]/şî s-a...dus în dumnitránu[2]/cî dac-a plo^á şî la noi/s-a făcú şî la noi bucátileẹ//ai̤îca únde stăm acúma/am avú pátru pogoáne dă pămînt//şî dacă s-a făcút/ásta bătrînu zîce "fă/să dăn şî la bă̤iéz voie/să...dúcă să rúpă şi ie̤i d-acîia"//bre ! cum ie̤ ástăz îl rupeá/şî mîine să fáce áltu lọ/dă un să făc^á ?//zău !// dă-l lụa bă̤iéţî/şti că...a zis p^ópa/al nóstru/carẹ-avẹn credinţă/sî ne dúcen la múncă nemîncáţi aşá/că...săpăm//

10 ie̤ mn̂-an lụa bă̤iéţi şi m-an d^us în dumnitránu/la sápă//dă dă dă ! fără mîncárẹ//ásta dă spui că-l kámă nícu/aveám...mîncárẹ-acólọ-n traistă...niste mămăligă dă tărîţe dă grîu//ş-aveám un ţigán răz^ór cu n^oi//ş-al náibi ţigán s-a dus şi s-a dat îm poiánă î...în cînipa mẹa//şî s-a dus şi nícu-ăsta/sâ...dẹa şî iel îm

15 poiánă//ş-a văzú...urîcúnẹa lu ţigán acólọ//cîn an scoz mămăliga dîn dăságî/

ce "făi mámă/ce-i ásta ?"/

zi "mămăligă"//

"ia-o drácului d-acî" ice/"că [ɛ] ie̤ căcátu lu covrig"//[!]

20 c-aşá-i zîcá lu ţigánu-ăla [!] covrig/"al dra dă covrig" ce/"ia-o drácului d-acî"//

ş-am venit acásă cu bă̤ia̤tu//şî cúm us spui/a venit omu-ă a/ şî l-a duz dăpártẹ acólo/nu ştu cum îi zîce//cînd a venit/aşá ie̤rá-m búrtă dă gras[3]/nu l-am mai cunoscú că-i bă̤ia̤tu m^iu/zău!//

25 "di c-ai mai veni măi nícule ?"//

"mámă ! cîn am aúzi c-a ploụát ai̤îca" ce/"nu-m venẹá să...// da zîcá rumîni éia să nu mai în dẹa drúmu d-acólọ"//

1. Gest: subiectul arată cu mîinile cît era de gras.
2. Numele unui sat.
3. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zău ! că-nemerise la niște ɣámen$^{i}_{\downarrow}$ bun$^{i}_{\downarrow}$//

[Aceeași]

trebuiá să le aŋgrijă máicăˡ

ierám mai tînără/puteám s-alérg/ști/da acúma ști cît te ții
după iei ?//că nu mai p$^{u}_{\wedge}$oc io//și n-ávea feméile să mi-adúcă mîncáre hiieșcáre...să hiiie la fel$^{u}_{\downarrow}$//álta ũ fel/álta ũ fel$^{u}_{\downarrow}$/ș$^{\hat{i}}_{\downarrow}$ punéam o scíndură lung-așá/ș$^{\hat{i}}_{\downarrow}$ puneám ũ rîn dă copí pî $^{i}_{\wedge}$iĉ/únu pî $^{i}_{\wedge}$iĉ[2]/ș$^{i}_{\downarrow}$ io-m pićére lîngă iei//ș$^{\hat{i}}_{\downarrow}$le dădeám mîncárea//plîngá dacă nu ieră mîncárea la f$^{i}_{\wedge}$el$^{u}_{\downarrow}$//^{h}ăi !//"a lu ála dă ĉe-i mai m$^{i}_{\wedge}$ică/a lu ála dă ĉe-i așá ?"//ĉe mi-an luat io dă bază ?//mîncám dă la únu tot$^{u}_{\downarrow}$/cî$^{t}_{\downarrow}$ s-ajungá/le-mpărțeám dă la únu tot$^{u}_{\downarrow}$//e !//și pă $^{u}_{\wedge}$urmă...puneám$^{u}_{\downarrow}$ șî-i săturám$^{u}_{\downarrow}$/la más-aea//avea veĉínă agurínă ásta o fátă/úna mai m$^{i}_{\wedge}$icúță o lăsá la míne/ieră mai m$^{i}_{\wedge}$icúță//ș-úna mai máre...nú vrea feméia să mi-o láse/că mîncá mult/ș$^{\hat{i}}_{\downarrow}$ mîncá și mîncárea la ailánț$^{i}_{\downarrow}$/ști$^{i}_{\wedge}$?//

zíĉe "-i las acásă...feti-ăștia"//

a náibi fátă/dacă să dăpărtá mă-sa/venea și mă-nĉerĉetá/"să-n spui ĉe i-a lăsát mîncáre"/nu știu cum o kámă p-áia mica//

[Georgeta][3]

"ĉe i-a lăsát gorgéti mîncáre ?"//

"ióte fă !"//ĉe-i lăsá/"iéti-așà"//

"ți-a lăsá^{d}...zmîntînă ?"//

"nu my-a lăsá maicâ"//

"niĉ óo prăjíte ?"//

"niĉ óo prăjítę"//

s$^{\hat{i}}_{\downarrow}$ ducă răz$^{u}_{\wedge}$ór c$^{u}_{\wedge}$ólea/^{s} făcá: "spúne țîțáso ! spúne țîțáso !"// [!] mă polocreá//zău ! [!] mă polocreá [!]//

1. Informatoarea se referă la faptul că mai demult a avut acasă un fel de creșă.
2. Gest: un rînd pe o parte a mesei, unul pe altă parte.
3. Numele este sugerat de o vecină, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

într-o zi ɨ-am p^{y}erdút^{u} [!]//vineá.../ɨo dacă-ɨ săturám/să ^{d}ca la j^{u}oc/ști^{i}/nu puteán ſ stau numa cu ^{u}óki după ɨei/pîm porúm p-aɨíca/că ɨei [k] să púne porúmbu pînă...pîn-acî lîngă gard^{u} //vineá lúmeā...áproape să gíɨe că la trébur^{i}/j n-áveaṇ če da-n prinire aɨíca/vineá [!] veneá [...] să-ɨ ɨa dă lā...dă la míne/ști^{i}/ dimíneáța ɨ-a^{d}cá și seára-ɨ lua//ɨo "àoleó ! če dau ɨo-m primíre ?"/

gíneа-a lu lécser/"únde-ɨ băɨátu ?/únde-ɨ băɨátu ?"//

"fă ! ɨ-astéb dă peste tot/nu știu dă un să-ɨ ɨau/nu ș^{i}u"// m-an duz zău și ɨ-an căutá pîn cuptòru-ála dă cărămídă ...pă dăvále/n-an găsit//m-an duz la școálă/zi s-o hi duz după ăștia care s^{i} če la școálă//m-an s î școál-acólo/m-a băgát învățătoru// nu ɨerá nic únu d-aɨ néɨ/nu ɨe !//mă găsés cu mánea/a lu néɨca górge pîrvu//

"če cá^{u}uz leliță ?"//

"ɨéte maɨcă/aș á așà"//

"nește băɨés tóma la púțu lu éne lu dícă"/če "să ^{u}uită-m puț^{u}"//dăpárte púțu/vo dóo treɨ lini^{i}//"dăpa puɨ dă cóară"//

"hăoleo !"//an trimés o fátă/sóră cu nórî-me-ásta/cu bicíclé-ta/ș^{i} ɨ-a aduz dă ndărăt/ɨ-a aduz d-acólo ca pă ^{u}oi/acás//hē ! a dóoa zi/a fugít ɨar/a [r] a veni^{d} cu púi dă cóară//n-a lua sita/ ș-a făcút-o așá^{1}/și mn-a puz-o în niște dráčilă aɨíca în grădínă/ să vi^{y}e să clocáscă cóarle acólo//ɨo vedeaṇ că gîrîɨe córîle/da știɨém ɨo če-ɨ acólo?să-ṇ scuáță ^{u}óki córîle//cîm mă uit acólo/ ... [!] cuib dă cóară/puɨ acólo și gărăɨá córîle-acólo// [...]

odátă/...ásta al nóstru dă casă/...ásta maɨ máre li^{u}onédeá-ásta/s-a dus ș-a furá dă lā o vecína d-aciɨa/aveá gíɨe d-áɨa să urcá la tánța^{2}/[k] la...fănica//a traz du pă casă o coárdă

1. Gest: adîncită ca un cuib.
2. Numele e sugerat de aceeași vecină.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

d-áia dă giiệ úliță//ș[i] io am a[u]uzí țipín d-acásă/l-a prins femé̯a l-ă lăsá cu p[h]élea//și țipá ăilánț[i] ca să-i dea-mbrăcămintea ști[i] ?/țipá ăilanț[i]/ca să-i dea-mbrăcămintea//

[Dar el nu zicea nimic, că era...][1]

ierá lîngă gard acólo/zicá să-i dea femé̯ia/

áia nú/"spúne cîne-a luát-o/și ți le dau"//

iel nú/n-a vru să spúie nic únu n-a spus/nic ástăz//ăolo !//

cînd[u]/...an lua ș[i] io únu-m bráțe/p-ăla m[i]icu/și m-an dus pă úlița/să vedén ci [r] ce-i țipătu-ála máre//an scăpá copkílu dîn brațe máică/zău !/c[i] io ă zis c-a căzútu-m puț[u]/ști[i] ?//a venít o vecínă d-acî[i]a/[j] mi-a luat copílu ș[i] m-ă z la ăla máre//am ișit acólo/fănica [i]erá lîngă gard/

"făi fánico ! c-a stricá fă ? c-a făcú fă ? ce-i aiic ?"//

"să-n spúie" ce/"cîne-a da[d]...cuárd-asta dă giie joz d-aiicâa/ și-i dau álea" ce /"l-an lăsá cu piélea să spúie/nu spúne nij m[u]ór[d]/nic únu/nu spúne"//

"făi fánico/dă-[i]i-le fă !"//ș[i] cîm m-am înt[u]órs îndărăt/mă crez că m-a adúz lúmea tîrîș !?//a adús pópa ș[i] m-a-mpărtășít[u]// dá ! că io n-am mai putú/mi-a sta [i]inima [u]odátă/dă frică/zău !// am venít acásă/n-a făcú frecții/...și li[u]onédă-ásta [i]-ă [z]/"cîm m-oi trezí io/fac um băz măicúță/ș[i] cîn te-oi prinde/dacă n[u] z rup p[h]icérle"//avéam ú leágîn cuólea/s-a su[i]i pă leágăn/io cu bățu ca sâ-l logésc[u]//cîn s-azvîrl/s-a pití după coș[u]/logéște dacă ai pă cîne//

[Aceeași]

a fost o[d]ată doi tíner[i]

cic-a fost o[d]ată doi [r]a fost o[d]ată doi tíner[i]//ști ca s[i] vă povestésc/că ásta-i o...o povéste/doi tíner[i] ice că//ș[i]...așá dă

1. Intervenția aparține vecinei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bíne s-avẹá ịeị/amîndóị/lụaz dîn drágostẹ-amîndóị/şi nu putẹá să-ị dẹspártă nij drácu//înţẹléĝ/nu pũtẹá să-ị despártă nímerẹa/aşá dă bíne ĉ-avẹá [k] s-avẹá bíne/ịeị nu să ĉertá nícodàtă//acúma.../cuṇ să fácă drácu să ^íintre-ntre ịeị/ca să-ị fácă să să [ɛ] să să ĉérte ịeị amîndóị/adĩca...fát-aẹa cu băịátụ-ăla/să sṭ ĉérte ịeị amîndóị/tíneriị//să ducêá drácu pîṇ la pọártă/să-ntorcá-ndărắtụ/...nu putẹá să sṭ ịa dă copíị dăloc//

acú o bábă bătrînă[1]/adĩcạ nu vorbés că ásta-ị máma/...uịtîndu-să pă ĝam/îl véde ụúnu plimbîndũ-să pă drum/să dúĉe/să-ntọárĉe/"mă ĉe să híịe cu ăla ?"// ịesẹ-afáră ṣṭ l-întrẹábă//

"búnă zíụa mătúşă"/

"búnă zíụa máịcă//da ĉe-ị cu dũmnẹatá ?//te duş/te-ntụorĉ"//

"ē ! mătúşĕ" ĩĉẹ//"aj vrẹa ịo ĉẹvá" zíĉe/"da" ĉe/"nu/nú po să răụuşắz dŏlụóc"//

"dî ĉe máịcă ?" ĉe/"spúne-m míịe"//

"spuị/dacă nu po să răuşắsc ịo/d-ápẽị matálẹ nîĉ atîta"//

"cụm ?"//

ĉi "ịẹ tíneriị-éştịa dụoị aĉíịa//nu ştịu cuṇ să fac ịo/să-ị dăspărţíésc[u]"//

"ā" bába/"fọárte uşór"/da ăla ịerá drácu ăla/nikidúţă//ĉe "ā !"/ĉẹ "fọárte uşór" ĉe "-l dăspărţé [k] i dăspărţím"//

"cum ?"//

"ä !" ĉẹ//

"mătúşă" íĉe/"dacă matále fas trẹab-ásta" zíĉe/"îz dau cîd m-eị ĉíére"//

"máịcă" ĉe/"-n daị o perẹ́ke dă papúj" zíĉe/"că n-aṇ cu ĉe mă-ṇcălţá"//

[N-a cerut săraca aproape nimic.][2]

1. Arată spre mama lui (informatoarea Cîrlan Gherghina), care asistă la înregistrare.
2. Comentariúl mamei informatorului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

āşá !

"gáta mătúşă ! míine să şti că ai papúci"/

"e ! dacă míine i-oi mai véde p-ăştia" ce "să-n dai miie ce mi-oi [ɛ] c-oi cére"/bába//ăla ie-rá drácu/nikidúţă//

"bun !"/a plecát ălą/s-a dus sâ-i cúmpere papúj bábi//

bába o kámă pă fátă//"făi máică/ia gino-ncuácę !//ce faş tu ?"

"ce să fa mătúşĕ ?"/ce..."ţáţă cutărică"//

"mîncá-te-ar máica" sce/"trăiéj bine cu bărbát-tu ?"//

"trăiés ţáţă...gergino"//

"şî nu te-jură ? nu zíce nimica ?"//

"nu zíce nimica/trăiésc aşá dă bine cu iel"//

"dăcă máică" zíce//"ai trăi mai bine/da nu ştí tu ce să-i fac"//

"ce să-i fac ?"//

ce "diseáră cîn o vîni/să-l pui cu cápu-m poálă" ce/"să-l cáut păr/ vez cî [ɛ] în créştitu cápului" zíce/"áre u hir bălán dă păr" ce/"să i l-apúj dă hiru-ăla dă păr" ce/"să iei bricu/să-i tai cu bricu//s vez ce bine trăiéj dacă-i tai hiru-ala dă păr/da să i-l tai cu bricu" zíce//

"bíne !//ē !" fáta "gáta"/zíce "aşá-i fac/cîn o vîni bărbátu diseáră/aşá-i fac"//

a plecát//pă seáră gine bărbátu dă la servic/pă la poárta bábi//"măi górge" ce/"ia gino-ncuáce máică//dă únde gi ?"

"dă la serviş túşă"//

m ! "c-ai făcú tu p-acólo/colo"/

"ce să fag ? bíne"//

"fi atén"/zíce/"tu ai trăi bine cu nevásta ta/nu ? trăiéj bine"/

"trăiés túşĕ/aşá dă bíne"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"e ! fi atéŋ că diseáră-s táie gîtu cu bricîu"//bába//

"cum túșă/să poáte cum trăiés cu nevásta mea ?"

"ascúltă/mîŋca-te-ar máica/dacă diseáră nu ți-o tăia gîtu cu bricîu/să viz tu" ^Sce/"că áre să-s púie capu-m poálă" z^Ice/"și să face că-s cátă-ŋ cap/și scoáte bricîu dî coálę-așà dă sup cur" zî-ce/"și-s táie gîtu//da să taj dîŋ gură/să nu mă spui pă mine !// núma să stai să...să hi tu atéŋ/c-așá-s fácę"//ia abeá a țînú c^Uont^U//

yine seára/"mîncare ai făcú femeę ?"

"gáta ^Uómule/^Hai să mîncăm"/nu știu ce.../gáta//"măi ^Uómule" ^Sce/"hai mă să-s ca^Uud în cab mă/tę hi mîncîŋ capu"//

gátă ! s-a prins "^Hópă ! ce mi-a spuz baba//gáta femeie/hai-de"/púne capu-m poálă/ [...] bágă mîná acólo-șa/tráge bricîu/"hei ![1] ce faș fútu-ți așá și-ncólo" cîn a văzút-o cu bricîu//ia-o și ^Uomoár-o/"ia și pleácă ! ia !" zvîrle tod gáta//a dăzpărți bába //drágu n-á putú să intre-ntre ei/ [...] //

vine dimineáța/gine...drácu cu papúci la sipțioáră//"bună dimineáța mătúșe !"//

"bună dimineáța máică"//

"ei !" c-"ai făcú ceva ?"//

ce "ia ^d-te vez mai ie ceva acólo"//

să dúce/nime^ni//țoálle...scuáse/cărúța-i fărîmátă//"ē ! mătúșă" zîce/ia papúci și púne-ntr-um băț/"ia mătúșă papúci"/

ce "nu ! nu" ce/"dă-mi-i îm mînă !"/

"nu ți-i dau îm mînă" ^Sce/"că iej mai a dráculuí ca mine" ^Sci// [!!]

așá că bába a foz mai a dráculuí ca drácu//i-a dăzpărțit//[!]

cîrlán górge
[zis] țigarét
pátruscinj dă an

1. Subiectul simulează că dă o palmă cuiva.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

săpúnu

săpúnu să fácê.../strînj toátă uricîmę-áęa/c-aşá [ɛ] i zícem noi lā.../toátă uricîmę-áęa cáre nu ie búnă/o strîngę́m/...ş-o puném pă...într-un vas aşá/şî dacă nu putén s-ō...făcém acú săpúnu/ topîn ş-o púnem bíne/ş-o făcém.../cîm putém noi/atúnca o făcém// o cîntărim/púnem.../depándă dúpă cum îi grăsămintęa/dacă-i mai grásă/...pui mai puţínă la...kilogramu dă sódă/dacă-i mai ī zlab/ pui mai múltă//ş-asta-i săpúnu//io o pui ntr-un vaz máre/pui sî sóda/pui şî grăsimęa/pui şî áp-acolo-şá/ş-a...l dai î foc/

[Pui odată toată soda ?]

da !//şi-i dai foc//dacă pui cu cîntáru/grăsimęa//şî-i dai foc/şî...pînă să fácê ięl aşá ca măligúţa/dă hérbe ięl aşá//să hérbe bíne bine bíne/să-ngroáşă pă băs/şî-l dai jos/şî...âl laş o zi ş-o noáptę/doóspàtru dă uárie/ca să...să-nkége ięl bínę/şî pos să-l tai//

[Şi dacă se întîmplă să nu se facă bine ?]

păi dă dacă să-ntîmplă/şî atúnca...care-l mai cunoáşte/că nu-l cunoáşte toţi//cáre-l cunoáşte cî mai pui sódă/mai pui puţínă sódă/cárę î.../mai trébē...grăsime/mai pui um pig dă grăsime şî-l mai pui pă foc/şî-l mai ferb//îl faş pînă cîn l-oi brodi/ [!]//

[Ca să-i dea miros şi culoare, ce-i mai pui ?]

noi.../cum ięrám noi îm bătrîni/punęám pelin/pelín aşá-i zîcám...noi/pelín să púne/î ięl/da-ncólo...àlcevá/carę-o hi mai ştin sê mai pui-àlcevá.../depándă/áltu púne rozmarin/d-ăla dîn grădínă cáre mirósę/áltu pelín/áltu púnē...méntă//

[Şi dedesubt ce rămîne ?]

trînci ii spúne/aşă...uricîme d-áia i spúne/uricîme/noi aşá-i

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ˢĉem/uricîme rămîne//

cîrlán aᵘurélija [43 de ani]

núma um pⁱic aşá a fost o furtúnă

noi ĩ ˌsîmbăt-áiă...am foz la trẹábă/la grădínă//şî noi nẹ-an găsí cu ielū.../n-as fos p-aicîca dăloc/pă la grădínă/pă lă [k] pă lúncă ?//noi nẹ-an găsí pă [k] ie nişte cáse/şî noi nẹ-an găsít în dréptu la casili-álẹa/la cálẹa jumătáte/nẹ-an găsí cu ielᵘ/cu Ĉetăţẹánu-ála care l-a trăznitᵘ//cu...parcă-l văz/cu flanéru cum ierá iel aşá/iel să ducă la...stînă/şî noi vinẹám dă la trẹábă/ierá símbătă pă sẹár-aşa/

şi i-an z lu brigadiér/"ne das şî nóọ drúmu mai dăvréme/mai avén şî noi dă spălá/dă..."//

ˢĉẹ "hai ! silis/făĉéz cutáre lúcru/că" sĉe "dacă vres să vă dau"//

şî noi an silitˌ/ş-am făcú...trẹáb-aia care nẹ-a spús-o iel// şî nẹ-a da drúmu//nẹ-an găsít la cálẹa jumătáte.../iel să ducá la stînă/şî noi vinẹám//şi iel ierá cu flanéru pă mîn-asta aşá¹/ cun să ducă iel pă mîn-asta ierá cu flanéru//ĩ véstă/cămáşa álbă pă iel/pantalónⁱ/atúnĉa-i luase şi iel sărácu/-i scosése dă la croⁱitórᵘ//să tunsése şi iel/să bărbirise lă...frezér aⁱiĉi-şá/ş cum a ajúnᶻ la stînă/ĉⁱcă s-a pus pă patᵘ//şî sócru-so ĉîc-a fost ĩ úşă/aşá aᵘuzin şî noi/da n-am fost acóloọ//şî cum o hĩ făcú/putérẹa lū dumnezéu dă l-a trăznit/că...áre um băiát aşá cam ...nu-i dă ᵘóptîşpe anⁱ/c-a ziˢ sⁱ să dúcă şi iel la ᵘuzín-acólo/ la creştíni-eştia/şi nu ie [k] nu l-a primí/că-i micᵘ/mai trébue vro trei lunⁱ//ĉîcă cînd a veni băiátu-ăla/iei ardeá//acóloọ-n [ɛ] sócrî-su-n fáţa stîni/adícă ĩ úşă/şi ielu-m patᵘ//ardeá//da acú-l. Subiectul ţine braţul stîng îndoit.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ma pă undę-o hi ^intra_ săgâta/cîn_l-a trăznit/o hi ^intra_pî_ă-c^operiș/o hi ^intra_pî_ușă/nu știie nimerea/că băiatu-a văzu_fum //dăcît atîta/țipa "haș c-alde tata arde/alde tata arde"//s-a dus ăilălț^i/aldę ta-sâu arsęse/și cum l-a trăzni_pă cumnatu gor^ge/că l-a trăznit așa/aiĉ^1/așa a^iĉa l-a trăzni^t//și pă m^oșu l-a trăznit în_cap^u//

[Dar direct în cap]^2

deréct în_cap^u//

[A fost furtună, ori numai așa ?]

um_p^hig/numa um_p^ic așá a fost o furtúnă/ș-un ñor niégru niégru n^iégru négru//și-n nóru-ăla n^iégru/pisémne cum o hi venit sfoara și săgâta/că p-acólo-a venit/și l-a trăznit//da n-a ploat^c/...numa așá vro cîteva phicătúr^i așá/dor așá nițél așá/u [r] um_p^ic așá/niș_praf^u nu l-a ñuia^t/cîn a...//

[Aceeași]

la orezării

să fac arătúr^i dă toámna-n orezării/să zvînteáză lácurîle/că la noi să bágă ápă-n oréz/să zvînteáză lácurîle/dup-acéia/...bágă plúgurîle ará/și după ĉe...ará/n_tim_dă primăvară dacă ieste bine/bágă díscurle/sfármă bolováni/ș^i_la un_caz dă...ieste bine/seámănă...orézu să seámănă cu semănătoárea//dacă nu ieste bine dă...să nu poate să meárgă tractóru sau sémănătoárea să meárgă p-acólo/să bágă caii/ápă/bágă ápă-m_parcêle/bágă caii cu...niște...târg^i dîn_î lemn/și...înhámă doi cai dă iéle/ș^i_tulburéște ápa//să tulburéște ápa pînă să făĉe nómol așá pîn ápă/négru//ș^i_dup-acéia iau...oámeni...^oréz în...șórțur^i/și îl seámănă cu mîna/în parcélă//

1. Gest: în piept.
2. Intervenția unei cumnate a subiectului,care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dup-acéia-l lásă...ápa/să liniștéște pînă-ngolțéște ^orézu/că orézu dacă...îl seámănă/prin î áp-aia-nŏmolítă/să așáză nŏmól din ăla pă iel/și-n timpu-ăsta cît nŏmólu s-așáză pă iel/iel să lásă la fund/prin gre^oțătsa nămóllui//înc^olțéște/după-ngolțire/i să fáce șkimbársa ápei/dup-acéia/...cîn închépe să creáscă iel/dă să fáce mai măriș^or dă créște orézù...mâre/închépe să răsáră mohór/țipirig/anumite ierburi dîn ástea dă báltă/păpură/trestiie.../// mérge lúmea la pligit/după che să fáce pligitu prima dată la ^orez/ avém î...să bag-așá-ngrășăminte dîn ástea kimiche:azotát î/superfosfàt dă amóniu/diferite-ngrășăminte//dup-acéia s-fache-a doua pligitu...orézului/cîn s-fache iel.../închépe să-i dea spicu/s-adună moh^óru/...tot ierburi dîn ástea așá/și dup-acéia rămînē skimbársa ápi/pînă-nchépe orézu să bage b^ob//după che bágă b^ob/îl lásă...la c^opt//să cuache/și după che să coache să trage ápa din î ^oréz/dup-acéia-nchépe secherátu/îl î leágă/...după che-l leágă/-l scoate la izláz/că nu poa să-l tréere-nŏ^untru-acólo-n.../scoate la izláz/să tréeră cu mașinile ...^obijnuite cum iera ^odată batóze dă...bătút grîu/nu combinle/în loc stábil/și cam atîta iéste cu orézu//

apostolake ge dumitru
doozeji dă ani

rodu pămîntului

rodu pămîntului iéste o plántă carē fáce-n pămînt așá un fel dă b^ulb//din iel [ɛ]nu vine lā...búlbu nu s-aseámănă cu ásta dě la...laléle sau dě la gi^ochei/are un bulb ca al cartófului//și dîn iěl răsár nișteă frunze...dă fórma lā stégiie/cun să spúne la noi la țără//și-n mijlócu lui créște un î f^hir așă drept/înfășurát în mai múlte membráne supțiri//și dîn î ásea créște un î...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[ɛ]fluárea lui/cum să spúne/vine...pă el s-arátă aşá nişte boábe mai mărúnte/spúne că-i méi/álteli mai mărişuáre spúne că-i grîu/porúmp/secără//p-órmă-n vîrv dă tod vine-aşá drept/néted/şi dă culoáre...cun să spun aşá...muóvă//spúne că éste vʸín/cun să spúne la noi/bătrîni//

[Acelaşi]

72o. GRADIŞTEA

(com.Boldeşti-Gradiştea,jud.Prahova)

Culegere: 1971; CB, MM, RP; transcriere: RP

cînipâ

cîn...cê sâ híe ? câ puneám...cînd arám porúmbu/după cê arám porúmbu...ne ducân şî lăsám o bucát-aşá can cît...socoteám/un dú-blu/can cît erá vórba ălúa avéam dâ sămînţă/şî p-órmâ-l săpá gíni gíni/cînd el s-ará ştiţi ?//ş după ce s-ará/vineá şî-l î dădeá cu boráne bgíni/şi pă úrmă o semănă/zîs pă cînipâ/şî...pă úrmă-i dădeá cũ...zis c-o grápă ştiţi ? şî uo nevelea/şi pă úrmâ uo lă-sám...să făcá máre cît [ɛ]cît socotea pînă cîn să făcá/zîcá câ s-alége ş-ă dâ várâ/...ş-ă dă toámnâ//a dâ tuámnâ făcá sămînţă/ş-a dâ várâ făcá ũ fel dă fluáre-aşà ştiţ ?//şî fluàre-áiā...ví-neá şî să...fhír-ûla să-ngălbineá//

ş-o adunám...p-áia/zîs cáre éra dâ várâ/dacă éra gálbinâ/şi uo lăsám p-áea/pînă cînd...să coc̆ă...s făcá sămînţă/şi să coc̆á/şî tuámnà/ zis aşá nu kar tuámna/mai încoáce/uo adunám şi uo... duc̆ám acásâ/uò puneám...făc̆ám aşá păpúş aşá/o puneán la dosphít/ş după ce să dospká o scoteám aşá la suáre/1 o puneám pâ un gard

1. Subiectul îşi drege glasul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşá/pă un loc/şî să uusca//

şi p-órmâ o frecám gíni gíne/şî dûpă ĉ-o frecám.../sămînţa uo frecám/o vînturám/o făĉán curátă/şî cînipa o duĉán la gîrlâ// erá o gîrl-aiĉa la sináia[1]//ş-o duĉám şî p-áea dâ várâ/şî p-áea dă tuámnâ şî să topĥă/în gîrl-atúnĉa//şî...áea-i făĉám la cîni-pâ//

şi pă úrmă dacă...termenán cũ...o-aduĉán dû p-acólo să uscá/ o puneám la méliţâ/dă la méliţâ pă úrmă o făĉám zis...legătúri aşá/şi cîn şădeán dâ ia.../uo periiám aşá cu périe erá périi-a-túnş să zîĉá/dará d-ăla/ş-o perám/o dărăĉám/ş pă órmâ aleĝám/ ĉe era mai bun/...o făĉám péntrũ...aşá ũ şervét/uñ...ĉarşáf ĉe-vá dă patu/că atúnĉă...iera şî [ɛ]să ocu[ɛ]pá cînip-àsta ştiţ ?// ş-ăilánţi/cîlţ-éia/făĉám d-ástea pă jos aşá/ba ş-aşternúti pă pat făĉán/că nu erá aşá ca cum...erá [k] zis acúma//

[Dar ca să fie mai albă ce făceai ?]

zicá că...s-o cuoći//aşá zis/únili o făĉá aşá o coĉá-n î... în ĉenúşâ/cu paĝ-acólo/nu ţiu mínte duámnâ/cân era máma mea trăiá şî...ia mai mul să ocupá/înĉoáĉî-şà iarà/dacâ ne-am mai[ɛ] m-an căsătorítu/cũ sâ spui/am puz mai puţínâ/àveám nevóe dâ copt/ o spălám frumos/uo áea şî o bătám aşá pă lac/şî ĉ-aleĝám mai frumós aşá//spălán cu ápă cu...//

ş-ailántă...o fâĉán cum ã spuz/gruás-aşà/o torĉán gruos aşá/ ş-o puneám...pî la tuále d-ástea/fâĉám tuol dâ car dîn álea/că atúnĉi erá/nu érá ca acúşa/atúnĉ ĕrá...aveái tol máre/tẽ duĉái la maşînă cu iĕl/púneái acólo pâ árii/pâ căruţâ/şî puneái buábe d-álea...de grîu acólo/ors ĉe érá ovăs//

ángel bălaşa
şaizeşîdoi [de ani]

---

1. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Porcul]

îl creşteám/îl faĉám máre d$^{\hat{i}}_{\breve{}}$cînd ĕrá mic/i dan$_{\breve{}}$sâ mănínĉi... mălaí/tărîţi d-ástẹa dâ grîu$_{\breve{}}$ū/i$_{\breve{}}$árbâ/luĉ$^{i}_{\breve{}}$érnâ dac-avẹám/dacâ nū/ le dădẹám să mănínĉẹ dîn ástẹa şti/pòrúmb/să făĉá máre pînă la crăĉún/la crăĉún îl tăẹám//

şî...atúnĉa ĉe să$_{\breve{}}$faĉem ? scọţẹám şî noi$_{\breve{}}$ şúnĉili$_{\breve{}}$ şunĉ/cárnẹa ...cárnẹ-o făĉám...cîrnáţ$^{\hat{i}}$/o făĉám.../mărunţîşurlẹ-àlẹa le făĉám tóbà/...făĉám ĉẹ ne priĉep$^{e}_{\breve{}}$ám ş$^{f}_{\breve{}}$noi$_{\breve{}}$ dîn $^{i}_{\breve{}}$el acólo//

[Şi cum se făceau cîrnaţii, toba...?]

cîrnáţi/tocán$_{\breve{}}$cárn$^{e}_{\breve{}}$a$_{\breve{}}$aşá pîm$_{\breve{}}$maşínâ/şi-$^{i}_{\breve{}}$ punẹám acólo pipér/ ùstur$^{u}_{\breve{}}$ói/sárẹ ĉẹ le trebuiá şî.../^{s}pălám máţele frum$^{u}_{\breve{}}$ós/ş$^{i}_{\breve{}}$pă$_{\breve{}}$ úrmă...mesticám cárnẹa cu tótu cu ástẹa/şî-i$_{\breve{}}$ umplẹán$_{\breve{}}$cu maşîn-aşá dă...avẹám o ţẹáv-aşá la maşínă/şî ùmplẹam//

şî tóbà/curăţám$_{\breve{}}$frumós búrt-áẹa/^{s}dúpă ĉẹ-o curăţẹám [k] a- dic-o spălám/şî avẹá um$_{\breve{}}$phe [k] fel dâ phélẹ-aşá//ş$^{î}_{\breve{}}$curăţám p^{h}elẹ-áia/şî pă $^{u}_{\breve{}}$úrmă fherbẹám lā $^{u}_{\breve{}}$úrmâ mărunţîşurlẹ-àlẹa/dîn$_{\breve{}}$ fhicát/dîn...dîn ást$^{e}_{\breve{}}$a dîn...rinìk-éia/mărunţîşur$^{i}_{\breve{}}$ dîn ástẹa/pu- ţină şúncă d-áẹa dî$_{\breve{}}$la gît/şî lẹ-amesticám ẹar cu tótu-acólo/şi lef [ɛ] cu$_{\breve{}}$sâ$_{\breve{}}$spui$_{\breve{}}$ ẹo cosẹám/şî...p-órmâ$_{\breve{}}$o punẹám şî f^{h}ierbeá//şî d^{u}pă$_{\breve{}}$ĉ-o [k] să f^{h}ierbeá/ō-nţepám aşá puţín cu ĉevá ca sâ-i$_{\breve{}}$ pui$_{\breve{}}$ [k] áibâ ia puţínă zẹám-aşa$_{\breve{}}$ia/şî r$^{i}_{\breve{}}$éstu/p-orm$^{â}_{\breve{}}$dúpă ĉ-o scotẹám dâ la f^{h}iert/c-o băgám ş$_{\breve{}}$să fherbeá/o p$^{û}_{\breve{}}$nẹám aşá la présâ/pă ũ$_{\breve{}}$funt ĩ$_{\breve{}}$mai punẹám înĉă áltu...fund dasúpra/ş$_{\breve{}}$punẹám $^{u}_{\breve{}}$o p^{h}iátră/o greuu- táţe//ş-o lăsám acólo tréi$_{\breve{}}$pàtru...zílẹ pînă să făĉá ẹa...şti$^{i}_{\breve{}}$? tẹasc acólo//

[Şi din maţele alea mai groase ce făceai ?]

le făĉán$_{\breve{}}$caltab$^{u}_{\breve{}}$óş [!]/aşá să ziĉá atúnĉa cal[ɛ]caltab$^{u}_{\breve{}}$óş//

[Cum ?]

cum s$^{î}_{\breve{}}$ să fácă ? toţ aşá/cárne dîn áẹa tocáta/mai$_{\breve{}}$ cū...fhicát

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

d-ăla cáre mai rămînéá du pâ la tóbă/şî l-amesticám aşá cu tuátę/ şi le tocán cũ puţinâ cárne/cu a^ea/şî ámestican cu puţín orés/... pipér^i acólo-şà şî.../lę̀ ^umpleám/făcám şî...d-ásta leverbúj d-ásta făcán tot aşá-l...cu fhicát ăla-l făcán şî.../pũneẵ şî̃... tăiám puţínă şunc-aşá pîn iel/pũneẵ şî lu ăla miruáse/ce le trebuiá/...şî pă úrmă...ăla-l fhérbeám puţín aşá/îl mîncă...aşá fără ...cum sâ zic.../nu mai făcá alcevá/dăcît îl tăeá ca pă salámu-ăla aşa//

[Şi toba în ce ai zis că o făceai ?]

în burt-áea//da/aşá-i [k] aşá-i zíce la burt-áea/lă stomácu/ aşá-i zícem noi/búrta purcéli dā...

[Şi mai era unul mai mic...]

móşu//t^u'ot aşẵ/dacă î aveám mărúnt [ɛ]d-ástea mai múlţi făcán şî p-ăla/dacă nū/vineá şî̃-l...cárę-aveá copkí mai mulz greutắţ/îl făcá tot caltabój d-ăla să zícî/că i̇̃ micùţ aşá//

dacâ nu/pùneái^ ş-acólo/şî fhérbeái şî p-ăla/şî lę̃ puneái toáte la...la teasc acólo//

[Şi cu grăsimea de pe maţe ce făceai ?]

^uo puneán la săpún//

[Săpunul cum se făcea ?]

^pēi ! săpúnu cũ sî̃ să facâ ? sâ făcá aşá cū...puneám acóloşà cíti...kilográmi trei [ɛ]îm pári câ cam pátru/pûneám dacâ ^ierá mai ũsuáre/dacẵ ĕrá mai puţín/ma ^ie ş cu jumárâ/cu amesticătúrâ d-álea/cam cîş kilográmi/puneám aşá dă grăsimi/ş pă úrmâ puneám ápă pînă lā ^uop kílę dă ápâ/dac^î făcám cîtę-o jumátę/făcán cítę-un kil/púneám şaişpe kíle dă ápâ/şî-i púneám docamdátâ mai... múltă ştiţ ? c^û mai puţínâ ápâ/pînâ-n zécę kílę-aşà ştî̃ [k] dacâ făcán dûntr-un kil//şî r^iéstū...puneám treptát aşá pînă...să-ncepeá ^iel sî̃ să fac-aşá/s să-ntinzâ pâ b^îăţ aşá şti/ca cureáu-aşa //ş-atúncâ nu-i mai puneám nimi^c/c-atúncâ işá iél/şti^i bun^u//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî-l herbeám gíne/şî-l lăsám d$^{\hat{i}}$ să răc^{u}oreá ş$^{\hat{i}}$.../p-órmâ-l tăiám//spălán cu iel//

[Şi dedesubt ce rămînea ?]

dacâ-l brodeái pă iĕl/nu rămînéa nimig doámnâ/dacâ...nu ierá şti ? n-ávea el grăsime dă ajús/rămîneá ũ fel dă trînc aşá dâ... ápâ róşîe-aşá şî cũ...ũ f^{i}el dâ torofin-aşá...//

[Aceeaşi]

turt^{u}oi

herbeá ápâ/$^{\hat{i}}$l uopăreá/puneá tot aşá-ntr-o...crátîţă...şî plă-
10 mădeá ţáicu/şî-l dos [k] pînéa puţîn şî-l dospă/şî pă úrmâ-l pu-neá...^{n} tăv^{i}/şî-l î...l-unĝá táva/şi p-órmă puneá pă el acólo-şa-n távâ ş$^{\hat{i}}$...îl puneá...puţin aşá pă dasúpra-i dădeá cu ũ fel dâ... ^{pu}neá-ntr-o strákinâ făinâ şî cu ápâ şi-i dădeá...s$^{\hat{i}}$ híi iel frumós/néted//

15 şi pă úrmă-^{l} băgá ^{s} să coĉá ş$^{\hat{i}}$...//d$^{\hat{u}}$p-áea-i puneá şî făiínă-n iel ş$^{\hat{i}}$.../şî-l...coĉá şî-l mîncá/ĉe érá s$^{\hat{i}}$ fácă ?//

[Aceeaşi]

am crescú şí gîndác

neg-aduĉá sămînţâ...^{u}or prin sfátu populár neg-aduĉá/uor prin
20 î...la cámerā agriculâ/aşá să spuneá/ne duĉă la mizíl/şi cumpărám î sămînţâ dî gîndáĉ//ierá um pakeţél...cre^{t} că ştiz/dacâ-i nevóie sâ vă spun io/vă spun/dacâ nũ.../ştiţ ? aşá/ier^{e}á nişte pakeţé-le-aşá cu tifón^{u}/ştiţ ? lipiid dîn nistē cartón aşá/acólo érá să-mînţa dă gîndáĉ//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

venęám cu ia/ᵘo punęám p-o cuálă álbâ/kar acúma ştiţ ī cînd o mai fʰi o săptămînă pînâ-m paşt^{i}/àşá/ᵘo punęám p-o cuálă álbâ/ş-o punęám pă sóbâ//pă sóbâ/făĉâm foc pùţin/puţín/sau dormiá ĉinevá-n cámêrâ/ca să fiiii temperatúra aşă potrivită/ştis ? să nu fiii frig//şî înĉepęá să-nviézi^{i}//învięá ca furníĉile//îvięá/ne duĉán ş-adunám...dădęá frúnza la dud/puţín aşá ştiţ^{i}?înĉepęá să dîsfácâ frúnzà/luᵘám frumós frúnzili/şî lę-aşăzám aşá pă cuál-áęa aşá/să suiá tóţ^{i}/toátę furníĉilę-álęa să suiá pă frúnză dă dud//le luam şî lę punęám pă áltă cuálâ dâ hîrtii//ş-aşá pînă-nĉepęá să să albiáscâ/creştęá dîn zi în zi/pînâ să albiá aşá/pînâ să făĉá aşá^{1}/ştiţ ?//şî s-albęá cápu//àşá//

după ĉe să albiá cápu/dădęám...tot afár dîntr-o cámerâ/punęámū...pátur^{i}/din ástęa aşá/sau...ĉ-ávęám noi acólo/mêsi/aşá/punęám cuálę dă hîrtię álbâ sau ziiáre/şî înĉepęám s-aşăzăm frúnzilę-álęa aşá pă...pâ másâ/aşa/pînă-nĉepęá...le dădęám lă [k] i primênęám...la trei zíli/ştiţ^{i} ?//vinęám/şî punęă frúnzi pruáspiţi/iei să urcáu pă frúnzilę-álęa pruáspiţi/le luam îl mutám pâ áltâ másâ/gunóiu-àla-l dădęám jᵘos/curăţám cu crăj dî pelín/măturám másа/aşá/...şî pă ᵘúrmâ înĉepęá sâ creáscâ/creştęá treptát treptrát [k] treptát/pînâ să...pînâ sâ mîăręáu//

cînᵈ să măręáu/înĉepęán sâ púnim crăj din álęa cîn...să făĉă ...la pátruzej dâ zíli trebúęá să să ᵘúrĉę/ştiţ ?//pă úrmă să fă [ɛ] să suiá pă...crăĉ^{i}/din álęa/pă măt^{i}ur^{i}/pă...anumíti crăĉ aşá verz/care nu să fărîmá ˢ să scúturę/ş-apái ī...ii lăsám aşá o săptămînă dâ zíli pînă să terminá dă urcát/pă úrmă luam gogóşili/le ţinęám o zi la suáre/şî ne ducám cu iéle n ăltă pártę sâ le trágâ//le trăgám şî noi dî cásâ//

io cîn [k] după ĉe m-an căsătorit/avęă fáta micâ//şî"hai să crez gîndáş/toᵗ stau io acásâ sâ-m piers timpu cū fetiţa"zic/"un

1. Gest: o jumătate de arătător.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

an dî zilị s-ō...cresc"//mă duc^âm şî la cîmp//şī...am crescú şî gîndâc^//

vîneam siárà/şâ adunám frúnzâ la gîndâc^i/îi făc^ám bái-i fétì/ uo culcám/şî mă duc^ă şî mi-aduc^ám [k] adună frúnzâ//cu lámpa/cu felinárụ-adunám//frúnzâ//veneám şî primíneán gîndâc^i/pă úrmă mă culcám//mă culcám/dormeám o órâ dóo/şî mă sculám/iár trebúea sâ fag mîncáre/dî nuáptę/sâ plecă la cîmp//şî aşă [k] ám crescú gîndáş/ş-am fặcú şáptè trăsúr dî borangíc^u//aşá/le am ş-acúm//şī acásâ...[ɛ]făc^ám şî ruok/şî blúzi...//după ce trăgeám borangícu/ vineám şî urzeám bùmbác/şî bătęám i borangícu-m bumbác//şî făc^ám pîzâ//dacâ vreám s-o fierbeṇ s să facâ muáli şî frumoás-aşá álbà/uo fhierbeám//cum ?//puneám ápâ dâ ploái-i/uo udám pîz-áea/ ş-o clăbuc^ám bini bini/nū ierá álba l/nu erá déro l/cum...iéstę-a-cúma//àşá/uo clăbuc^ám bini bini cu săpúnu/mai...zvîrleán cîtę-o cuájă dâ săpún ş-acóloș-o fierbeám//o fierbeám...cîtę-o jumătá dâ uórâ-ntr-ō...într-o ápâ/după ce-ncepeá sâ...clocoteáscă/ştiţ? ş-o fhierbeám aşá-n dóo ápe/-n trei//pînă să făc^á álbâ/álbâ ca... cum i şifónu ástîsi să făc^á//pei ! am făcú şî róke/am ş-acúma róki dâ borangíc^u/lucrátâ dâ míni cū...brodátâ p-aíc^a/mă rog//şî bluziţi/tot aşá făc^ám cînd erám acásă//ş-aşá făc^ám//şî féţî dî más-â am/şî prosuápi/din ástea mari aşá.../ca sī fac ieconomiie la bumbác cî să găseá mai anevói/făc^ám borangíc//de borangíc aveám mai mult//şī...mişlócu-ăla cum să spunea/-l...bătęá borangíc^u//

tóma octávia

pátruzeşic^ìnj dă ani

care era mai înc^etinic^â la lúcru făc^ā...clacâ

mă duc^ám/puneám cai la căruţâ/puneám plúgu-n căruţâ/şî mă du-

1. Numele unui detergent.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉám la loc^{u}//arám/îl pun [k] o punęám odátâ cu porúmbu//porúmbu punęám în...continiuáre-nna^{i}inte/şî cînipa-i lăsám acólo-n...cápu lóculi ^{u}o...postáţă/o prăjînă/do^{u}o/cît...vręam io sâ pui^{u}//şî ...îi dădęám cu grápà/pă úrmă semănán cînipa//

5 s^{i}emănán cînipa/din nou ĩ dădęám cu borána/şî pă úrmă iár cu grápa//şti^{s} [k] nu st^{i}u dacă ştis ĉę-i éia grápâ//iésti u$_{o}$ fel dâ...grápà/făcútâ dâ mărăcîn^{i}//mărăcîn^{i} din ăęa du pă cîmp//àşá //^{u}o - mpletęá frumós tăticu ş-o făĉá grápâ//punęám un lemn pă ęa acólo sâ fi^{i}i gręa ca să netezęáscâ/pentru ástă punęám cū...cu

10 grápa/pentru ásta-i dădęán cu grápa//

răsăręá cînipā/să făĉá mâre ^{i}aşá^{1}/să aleĝá cînipa dă várâ şî cînipa dă tuámnă/áęa dâ várâ ^{i}erá aşá cũ un spic...mai supţiri şî mai gálbină la f^{h}îr/şî-nfloręá//cînd înfloręá şî dădęám aşá^{2} şî să scutură ũ fel dâ praf gálben aşá/ştiţ ? ne duĉán ş-o văram

15 //intrám frumós pîn ia puţin aşá ştiz/nu...făĉám ^{u}úrmi s-o bătăturim s-o stricăm/şî o aleĝám núma p-áęa dî várâ//pă dasúpra aşá cū...cu mîna/c^{i} să jumuleá f^{h}ir^{i}le dâ várà/o făĉám mînúş/^{u}o legám dî dóo or/o aducâm acásâ//o lăsám do^{u}o zili trei/súrlę-aşá-n curti/ca sî să ^{u}usúcī vîrfú ăla//şî frecám frumós vîrfu-àla/ne

20 duĉán cu ęa la gîrlâ//

la gîrlà/^{u}o punęá aşá.../aşá/ştiţ^{i} cu c^{u}otoru-n afárâ/aşá úna peste álta/punęám numól peste ęa/ş-o lăsám acólo//^{u}o lăsám acólo dóo săptămîn dî zili/paisprîzęĉi zili cum s-ar spúni//ne duĉám frumós/uo luām/d-acólo/bătęám nişte par^{i} aşá/um par la un cap/um

25 par la un cap/ca sâ nu să-mprăştii tuátâ gîrla/ştiţ ?//ş-ápăi i ...vinęám cu ia acásâ [k] întîi acólo ^{u}o spălám bini bini/^{u}o spălám ó...o lăsám s^{i} să scúrgâ niţ^{i}él/o punęám în căruţâ ş venęám acásă//

---

1. Gest: cca 1 m înălţime de la pământ.
2. Gest arătînd cum scutura cînepa.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ɥō întindeám tot așá/făcâm súrlę-așá pîn curti/ca sî să usúcę bini/ști[s] ?//pă ormă...aveám o...tînjálâ dî boi//așá făcâm acásâ io//tîjála dî boi cum ierá ? o tînjálâ/ɥō...ũ lemn/știț[i] ? așá[1] venęá/lémnu/șî puneám aîca[2] cînipa/șî o piisám așá cū un toporáș[u]/așá ș[î] pă úrm-o dădeám la méliță//aveám um melițoi fácút ũ lemn așá/tot așá scobit la m [ɛ]jumătáti/șî c-o límbâ dâ lemn/o límbă supțiri côplit-așá frumós/șî-i trăgâm așá cū melițóiu-ăla/așá-i zicâm//așá cu melițóiu-ăla/pînă să scuturá/o scuturám pînă nu mai rămîneá nic ũ fel dî puzdérię d-aęa/dâ cîlț[i] d-ăla/ĩ ia acó[lo]//ș-o puneám așá pă o sîrmâ/o lăsám o zi doą-acólo ca să răscuácâ bini bini bini...fuiórų-ăla/o-mpleteá frumós/o legám frumós/o făcã legătúrâ ș-o suiámu m pod[u]//

iárna cînd terminám...du pă cîmp tuámnă/trebueá să lucrăm cînepa//cu-aęa dâ tuámnâ tót așá făcâm//așá/trebũeá să lucrăm cînipa//veneám cînd erá cîtę-o zi frumoás-așá primâvára/mai mul pă primâvàr-o lăsám știț[i] ? nu începeám iárna/că iárna lucrám línâ/făcâm flanére/făcâm côrap[i]/cosiám/ce mai aveám dî cusú și n[u]oi/primâvára făcâm cînipa/că nu puteá s-o făcem în casă că făcá praf //ne ducâm afárâ/ș-aveám o périi/o périi strînsâ bini bini/cu ũ fel dâ păr...țeapân așá/dă nu să muiá nic um piic//ș-o luám...mînúșa/țineám așá după mînâ/...stas câ...cu batista sâ v-ară[t]:ásta[3] erá mînúșa dă cînipâ//ști[i] ? àșá/étî-i făcâm așa[4]/ș-o periám așá cu périe-aęā pînă să făcá trecá fhír pîn fhir[u]/știț ? dî să făcá muálę/mai muáli ca línа//așá/sucâm așā[5]/așá/șî iár făcâm așá/pînă rămîneá...ca ɥo culeá dî mătáse/cum e mă [ɛ]culeáua dă mătáse/o făcâm așa[6] la ca[p] frumós/étę-așá/așá/băgám p-a[i]îca așá/așá și

1. Gest.
2. Gest.
3. Subiectul scoate din buzunar o batistă,pe care o va folosi în explicații.
4. Gest: arată cum peria cînepa.
5. Gest: arată cum răsucea fuiorul de cînepă ca să îl perie pe toate părțile.
6. Explică,prin gesturi,cum înnoda la capete fuiorul de cînepă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la cápu-ăstîlántu la fel/ăsta erá fuiór dă cînipâ/ştiţ ?//şî réstu ăllántu cáre făcâm cî să luá pă périi ĉevá/ca ũ ŕél dâ ĉup^{i}/noi aşá-i spunęám/o luam ş-o dădęám pîn darác^{u}//darácu cum erá ? un lemn drept aşá/cu nişte dinz dâ fier//ş-o dădęám bini bini-n darácu-ăla/ş-avęám... [ɛ] áltũ tód dî mînâ/ştiţ^{i} ? îi zi [k] lu ăla-i zicâm ráfil^{u}//àşá/şî făcâm cu ráfilu-ăla aşá frum^{u}os frum^{u}os/pînă sâ dîsfăcã...mototuállę-àlęa carę trăgâm dîm périi//o făcâm caerę//caerelę-àlęa...le torcâm mai grosúţ^{u}/dă urzęálâ dâ préşùr^{i}/dâ...dî ĉe [k] dî saĉ/dî ţ^{u}ol^{u}/dî car/aşá/...şî fuiuárîlę-àlęa...le dîsfăcęām/şî le dâdęã şî p-álęa pîn darác ca sî să dăsfácă/ştis câ să păpuşá aşá/sâ dăsfácà/ş-o făcâm caérę//p-áęa o turcâm pentru pîzâ//

luám bumbác/cîtę-ụm pac dî bumbác/cîtę-ụm pakét dîn ăla dă bumbác/îl scrobęám frumos/îl ^{u}urzęám/şî bătęám îm pîzâ//ĉé făcâm dî iel ? prosuápi/féţî dî másâ făc^{e}âm/...făcá şî izméni [k] indîspesábil^{i} cum să spunęá/izméni/aşá c-aşá să spunęá...bătrîni/şî cămîăş făcâu/cîn nu avęá/făcá şî cămăj^{i} dîn ielę// ş-aşá-i făcâm la cînipâ//

[Dar ca să fie galbenă, frumoasă,ce făceaţi ?]

^{u}o coácâm//

[Cum ?]

cum ^{u}o coâcâm: după ĉe tc[ɛ]torcâm tórtu-ăla/îl aşăzam într-ũ hîrdăiaş^{u}//avęam ũ hîrdău//punęám un î strat dâ fhíri/punęám un stra^{d} dâ ĉenúşâ/ĉenúşâ dâ lemni búnâ/sau dî coĉén^{i} dîn ăęa micî dî porúmb//àşá/^{u}o ĉărnęã frumos/ş-o legám într-o cîrpâ/ĉenúşà/ş-o punęám pâ marginea hîrdául^{ui}/aşá/ştiţ^{i} ? sâ stęa aşá//punęám ũ rîn dâ mălai/ũ rîn dî fhíri d-álęa/ũ rîn dî mălai/ũ rîn dî fhíri/şî turnám ápâ f^{h}iartâ în clócute//turnám aşã...o săptămînâ//^{u}o zi da/una nu/o zi da/una nu//pînâ sâ coĉá//cînd ^{u}o scotęám d-acólo să făcá ca bumbácu/álbâ/nu să făcá gálbenă/álbâ să făcá//dîja

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ᵢ^era ea galbenă ştiţᵢ ? cînd o torcă//cî maᵢ scuᵢpám/cî trebuea să fa [k] formesᵢ fhiru/că dacă nu scuᵢpáᵢ la cînipă/nu făcáᵢ fhir//

ş-ápăᵢ...o spălă frumos/şî băteám îm pîzâ//nicodátă nu să bate [k] nu să ţesiá fuiòrụ-ăla pînă nu-l coćám//aşá să spuneá/copt //an copᵗ tórtụ//

[Şi lîna cum se lucra ?]

lîna/dă cînd ᵘo tundeám/ne ducám ş-o puneám ĩ álbiᵢi/ştiş če-ᵢ áea álbiᵢ !//ăşá/copáe din áᵢa máre dî lᵢ^emn aşá/o puneám/ turnám ápă clocotită/aşá péste ea/o-ṇveleám c-ũ sac/saụ c-ᵘo păturâ cu čevá/o lăsám aşá...dóo treᵢ óre/şti sî să-mmụáī...băligărụ-ăla/sucụ-ăla//àşá//

ne ducám cu ea la fîntînă/la noᵢ nu ᵢ^erá gîrlă/nú ne ducáṇ cu ea la gîrlă/la fîntînă/ş-o luam frumós la mînă//ᵘo spălám/o spălám/ş-o tîrnă/aveám uṇ coş din álea/o tîrnă//aşá/ᵘo luam cu mîna/ o puneám în tîrnă/...îᵢ făcám aşá în dóo treᵢ ápᵢ/pînă să spălá bini bini bini/ş-ápăᵢ o puneám în tîrn-acólo/şî turnám...şapte obgălᵢ^éz dă ápă/peste eă//o luaṃ frumós/o scuturám/cáre ᵢerá máre-o puneám pă sᵢ^îrmă/cáre nu/p-o rogojînă-ntiṇsă la suáre//să ᵘ^uscá// lîna/veneă ş-o dădeám şî pă lînă/dacă vream să făcim urzeálă/cî făcám şi ᵘ^urzeálă/feţîlᵢ dă plăpinᵢ/noᵢ aşá le făcám/cu lînă-ṇ lînă/ştiţ ?//şî făcám cáereş//veneám cu lîna/o dădeám tot pîn darácụ-ăla/tot cu răfilụ-ăla ᵘo dărăcăṃ frumos/şî...tot aşá făcám ...şugiţe-aşá/dă lînă//aşá/ştiţᵢ ? aşá//şî puneám aşă dóoşpe treᵢşpî...d-álea//şî ᵘ^úna aşá pă curmeziş/şî vineám cu cáeru dî lînă şî făcám aşă frumós/şî băgáṇ legătúra frumós aíča/aíča la vîrf făcám aşá/sucám niţél/să făcá o fărîmᵢ dă moţ aşá/ş-ásta erá cáeru//veneáṇ cu fúrca/şî-l puneám îṇ fúrcă/băgám fúrca-m brîụ/puneă fusu şî torcám//ásta erá ᵘ^urzeála//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lînà/ĉúpi ̯èi̯a/câ să făĉá şî dă la lînâ ĉup^{i}//ne duĉán ̯cu e̯a la maşînâ lā...u̯oráş^{u}//ş-o trăg^{e}ám/ş-o făĉám val^{u}//veneán ̯şî torĉám p-áe̯a dîm ̯mînâ//supţirél aşá/ştiţ^{i} ? potrivyit aşá/^{u}urzeám... áe̯a care̯-o torĉám dî ̯fúrc-o ^{u}urzeám/şî r^{i}éstu bătеám cū...cu-áe̯a
5 ĉe torĉám dîm ̯mînâ//şî făĉám ̯féţî dă plăpim^{i}/făĉám şî macáte̯ din ástea/aşá făĉám//

[Şi le şi vopseaţi ?]

dā/l^{i}e vopseám//î ̯plăpi̯umîle̯ le vopseám acólo la boi̯anĝíu̯/lā ...rár cîn...făĉám vopsíti dâ cásâ/că ştiţ^{i} ? nu ^{i}era vopséle̯
10 búne̯-aşá/să curăţáu̯/să...nū/nu merĝá aşá//àcólo le vopseám/la boi̯anĝíu̯//

[Şi fiecare îşi torcea lîna şi cînepa singură sau...?]

mai̯ făĉám cîte̯odátă clăĉ//da nu nu̯oi̯/i̯o n-ā ̯făcú ̯clácâ la mine̯-acásâ/n-am pome̯nit/că i̯e^{ra}...

15 [Dar ştiţi cum se făceau.]

dā ştiu̯/câ mă duĉám//mă duĉám//mai̯ mă rugám cîte̯odátâ dâ părin̯s ̯sâ mă lási/câ nū ̯pre̯a mâ lăsá/ştiţ ?//şî...c-ave̯ám dî lúcru lúcru nóstru/ştiţ ?//şî ne duĉám la clăş/ ̯să strînĝáu̯ şî féti şî feméę-acólo/ne̯-aşâzám la rînd aşá cu fúrĉili/ne dăde̯á gázda cá-
20 ere̯/făĉá cîte̯-o tîrnă din álea dî cáere̯/perie̯á cîte̯-o [k] dóu̯o zíle̯ la cîne̯pâ/şî făĉă...cáre ̯eră mai̯ încetinícâ la lúcru făĉă ...clácâ//

ne duĉám la clácâ/la clácâ u̯or ne făĉá gogóş/cáre̯ ^{i}eră mai̯ ̯ī simţítě niţ^{i}él ne făĉá gogóş/care nu/ne fherbe̯á bu̯ábe//bu̯ábe
25 dî porúm^{b}/le spălá frumós/le f^{h}ierbe̯á acólo pă foc/şî după ĉe termenám cáerù/ne dădeá bu̯ábe//ne pune̯á-n ̯strákin^{i}/álta cu lín-gura/álta cu mîna luám/cáre̯ cum [!] i̯erá//aşá/mîncám bu̯ábe̯/dacâ eră ̯fétî şî i̯erá băi̯éţ/mai̯ jucám acólo/cîntá vrúnu cu armónică/ jucăm/sau̯ ple̯cám acásă/ş-aşá făĉám//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

scaloián

cúm să făcâ ?//să ducâ copiiĭ/f^éti/băiéț ĭ...dacâ vrea sâ-i primiáscâ/șĭ...făcâm dîm pămînt^{u}/^{u}or ne ducă la pămîntu gálbin/ c-aveámū...pămînt aduz dâ la boldéșt^{i} aducâm//la noi a^iîca nu-i pămînt bun dâ lipiit//șt [ɛ] lipiám...cu báli^{gă}/dâ cal//àșá/șî ne ducă la pămîntu-ála gálbenu/mmuiám pămînt^{u}/șî făc^eám așa^{l} cu mîna/i făcâm...mînâ/-i făcâm ^{u}ōk/i făcâm nas/dîm pămînt acólo/punéam într-o cutiuár-așá/sau...cîne știi ! cîte-o foa^ie dâ lipán/ àșá/iará scaloiánu//

îl gătéan cu flor^{i}/îl...plînĝiám acólo/-l bocâm/ne ducâm ĭ... îl puneám p-o scîndurâ/ne ducân cu iĕl la gîrlâ//la gîrlă-l dădeám pâ gîrlâ/zicâm c-amū îngropa^{t} scaloiánu//

ș-apái vineám acásâ/șî...furám óuo du pîn cuibár [!]/fi^icáre aducâ cîte-ū uou/ne ducâm lā...la care ^era gázda dâ făcâm scaloián^{î}/ne dădeá acólo...um pum doi dâ mălái/făcâm mămăliguțâ/prăjam ^{u}oo/mîncam/am făcu pomana scaloiánului//și [!] lā doo trei zili ploaá [!]//vórbă să fii ! [!]//

[Aceeași]

núnta

sîmbîta/iará așá: ^erā ziua mirési//kemá féti/băiéț^{i}/la m^ireás-acásâ//șî/ĝinerica tot așa//kemă fétî șî băiéț acásă la iel //venéa cu brádu la mireásâ//sîmbâta//le puneá õ fărîmă dă más-acólo/mezélur^{i}/care iará mai îștăriț^{i} făcâ mîncări/àșá/mîncá acólo/pă urmă ^iișá la joc^{u}/în curti//"hai să mérĝîn la bradu"/ne ducă la brad/așá să zicâ//"ástâz^{i} i brádu lā cutáre/hai să mérĝîn la bra^{d}"//ne ducâm acólo/jucâm/pînâ siara//

I. Gest: își freacă palmele.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

duminicâ erá núnta//venę̀á [k] plecá acásâ fétîli şî băiéţî/ siára/venę̀á cu rakíuu/aşá erá/cu rakíuu venę̀á dí la ginericâ/venę̀á la miiriásâ/duoi uámęn'/doi bărbás şî dóo femei/dîm párţa lu ginericâ//venę̀á cũ o ploscâ dâ v^yin/cũ ploc^uón acólo ĉ-avę̀á-n [ɛ]tr-un coş acólo/stătę̀á pîn la dóosprîzĕĉi nuáptęa//a fos cu raki^u la miireásâ//i lua...i-aducé^á r^uóka dă la ginericâ/ginerica-i cumpărá tód la m^iiriásâ/ [ɛ] tőt...dâ-mbrăcămíntę/ştiţ ?// şi î le punę̀á-n coş acólo frumós/şî i lę-aducă călţunár^i-éia sęára//aşá să spunę̀á//

acúma dă la m^iiriásâ lua...îmbrăcămíntęa lu ginerícă//î ginerica îmbrâcá m^iireásа/şî mireásа-mbrăcá ginericâ//aşá erá atún^ĉ//

şî îi punę̀á-n co [k] îl [k] púnę̀á...lúcrurle-álęa-n coş/şî să ducá cu ielę la ginéric-acólo/dimineáţa să-mbrâcá//miriásа să-mbrâcá lā...pă la zecę-aşá/ginerica să-mbrăcá dă dimineáţâ/să ducá la nun^u/îj lua núnù/cũ doi...colăĉ^iér'/trei/pátru cîţ^i punę̀á/ştiţ ? doi dâ la mireásâ/doi dâ la ginericâ/venę̀á călăr pă cai/şî să ducá lā miriásâ//vestę̀á...núnta//ştiţ ? venę̀á núnta pă la ũsprezecê-aşá ^ierá núnta/dă la ginericâ venę̀á la miriásâ//

^intrá la másâ/mîncă/nu ştiu ĉe/...pă úrmă/î...ieşá în cúrţi/jucá nunę̀ásca/plecá la bisericâ//să cununá/venę̀á dâ la bisérică/nú mai venę̀á acásâ la miriásâ//să ducá la ginericâ//după ĉe să cununá/să ducá la ginerică//dacâ mai opręá lă^utár'/^uopręá şî la mireásâ sâ mai juáci pînâ siára-n continuáre şî la miriásâ fétîli şî băéţi/dacă nu mai opręá/să ducá lā...ginericâ toz lăutári/şî jucáu acólo pînă seára//

siárà/pă la ũsprězĕĉi nuáptęa aşá/punę̀á din nou másа//punę̀á másà/mîncáu/dădęáu dáru/carę...cum acólo ĉ-avę̀á/dimineáţà/cáre ^ierá mai...mai făcá ĉórbâ dî potruáci dimineáţa/mai mîncáu/cáre nu/nú//şî kefuę̀á aşá pînă lun'//pînâ lun pă siără o ţinę̀á/álţi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pînă mărț[i] o țineá/núntà/așá care [i]erá mai îstăris ști ? cáre nū/o terminá dă dimîneáța d-atúnj/nú mai făcă potrivaĉē/nu mai făcá nímic//àșá să făcá/núnta//

[Și luni ce obiceiuri erau ?]

lúneà/pînâ...știu așá că...adícă am auzít/că să jucá cu gă[i]ína/da nú știu cum/n-ám văzú/n-ám apucá/știț ?//jucá găína pă bătătúră/ásta nú știu//n-am...

[Și pe urmă, la o săptămînă, e obiceiul...?]

nú/j[u]óia/jóia vineá/cū părínți băiátuli/și cu mireása s cu ĝînèrica/vineá la fat-acás//àșá/atún [k] nú vineá pîn-atúnj lă mă-sà//atúnĉa veneá/-i puneá mă-sa acólo mîncáre/și veneá și d-acólo cū uo fărîmâ dâ plocón așá/dîm pártea lu...luor/d-acólo/ dîn pártea cúscrilòr/veneá/mîncá/petrĕĉa/duminica/la săptămînâ/ să ducá la náși-su//numā...părínți f [k] băeátuli/și cū...băeátu și cu fáta/să ducá//părínți féti nú să d[u]câ//e ! ástea erá obiĉéiu[rli]//

[Aceeași]

bórșu

bórșu cum să...uúmple ?//am î fhert un tuc dă ápâ/ă f[h]ert ápa pîn-a-nĉepú sâ...[u]úmble pîn tuc[u]//pînă fáce niștē bolbóc álbi-așa //ă luad borcánu dâ sticlâ/câ îm borcán dâ sticlâ uúmplù/îm borcán dă zéĉi kilograme/sau dâ ĉinsprăzeĉe//

ă spălad borcánu frumōs/m-an dus am ĉernút tărîți dă grîu/ le-am pus acólo-m borcán/le-am udát cu ápâ réĉi pînâ s-a terminát...dă-mmuiát/cu făcăléțu//dă mămăliguțâ//am mesticá cu iéle în făcă [k] cu făcăléțu-m borcán/și l-am lăsát așá//

ă fhert ápà/an turnát ápa péste...iel[i]/ș-am oprí huști[i]//așá/ în áltâ uálâ//din álea care avusésim borș/din nou//an turnát acó-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lo/am mestică^{d} bini/şî l-am...dus la vatrâ/şî l-am acoperit/şa şă făce...borşu//şâ...aşarâ/putea să faş cârbâ dî ielu/era dă acru/aşa dâ [!] acru !/dâ...

[Ce fel de ciorbă faceţi ?]

dă cartofi/dâ păşti/dâ...pâsîre/dâ c-o fi//astâz [r] astâzi am făcu cârbâ dâ cartofi//

[Cum se face ?]

cum să făce ?//an curăţa cartofi/e-am pus cu apâ bunâ/la foc/aşa sî s-acopere/cevá mai mul peste...ca s-acopere cartofi-aşa/a-ncepu sâ fierbâ/a fier cartofi/pă urmă am î prăjit-o//cum am prăjit-o ?//am pus ulei într-o áltâ crátiţâ/an tocá doo cepi/mărunt/ă[ɛ] s-a prăjî cápa bini/am î...pus um pig dâ bulion/s-a prăjî cu totu-acolo/a spar ş-u ou l-am amestică^{d} bine-acolo/cârbâ ţărăneásc-am făcut/aşa/ş-ápăi i-am pus cu cârbáru dîn î zea [k] súp-aea d-acolo dâ cartof/i-am pus în crátiţ-aea/am amestică^{d} bine/an turnat-o î uálâ tuátâ//

an turnat-o/am mai lăsat-o niţél a mai colcoti/şî m-an du ş-am puz borş//am pu[ɛ] luát borş cu uála dîn borcán/am strecurá borşu/l-am...pus acolo-n cârbâ/am făcut-o dâ ácră potrivit-aşa/e-am pus sare/am pus zarzavát/cé zarzavát ?//cînd am prăjit/am pus o lingură dă zarzavát/că am avut...la borcáni făcu^{d} d-ástâ-tuámnâ//ardei/morcuv î/ruoşi/cu...lă conservánt/cu conserván d-ăla//aşa ám [k] s-a călí cu totu-acolo/ş-ápăi am pus în...î uálâ//şî ápăi i-am pus leuşteán cu mărár şî cu pătrunjăl/că am într-u săculeţ acolo/am pus în aea/am pus fideaua/ă lăsat-o a dat î úndâ/am bătut un ou î ia/şî...ám făcú cârbâ//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la cărnelę plúgului l-a trăznit

un ųom d-aîca dîn sat/s-a duz la plug//a dọọa márţę după păşti//prima săptămînă/a dọọa/cum ar veni/marţi/ierá//şî...sâ nū lucréz/dăcîd lucrám pînă la dọọsprezěči//dî la dọọsprezečę nę duca la legá la viii sau lā sápâ/cini ştiį ? la rări la sfeclâ undi ierá...ášá//da pîn la dọọspę/dă la dọọspę-ncól/nū mai státeá nimneà pă cîmp//că ųor vîneá un nor dâ ploáę şî-ncepeá sâ túne/sâ trăzneáz nu mai vîdeái phicór dâ ųom pă cîmp !//

şî ómu-àla n-á vru sâ pleče dă la plug/erá la arátu porumbului//n-á vrut/s-a [ɛ] a vinit un nor dîn senin ašá/erá suáre... ca ástâs/şî nu bătеá vîntu/nu nimici/ş-a venit un nor//ş-a-ncepú să túni/ş-a véni niste picătúr mari ašá/doar atîta a trecút péste ięl nóru-ála/şî l-a trăznit//àşá/l-a trăzni cái/într-o párte į-a zvîrli şî...ięl/într-o párte//

şî pă socrâ-sù/nu ştiu cum a fost/c-á foz mai dâpárte/puneá porúm pă rînd/şî doar l-a atins ašá...pă péste háinâ/peste un um [k] doar į-a pîrlit ašá puţin háinà/ş-a scăpát//l-a adúz d-acólọ...gól golúţ /cópt//cob dăfinitiv//l-a îfăşurát îm pătura cáîlor/ş l-a adús acásâ//acásà l-a-mbrăcált ca pă tốt...ómu/l-a spălát acól/l-a-mbrăcát/şî l-a trăznit//la cărnelę plúgului l-a trăznit/îm márţę//àşá//ásta a fost/şî cái m [k] į-a ómorî/şî... plúgu/n-a mai înţeléz nimica dî ięl/...àşá//

[S-a mai întîmplat ?]

şî mai naiinti spúni//da/spúnî...că [k] auuzeán că...băeátu lu cutárę l-a trăznit aîca/pă lúncâ nu ştu úndi/l-a trăznit/tot ašá a fos fugíndâ/că vyiní nóru dâ ploáę/-a fugi ş l-a trăzni ş-a ...l-a adús tás-su în spátę d-acólọ//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

hóţi

Î‿spunéá mamárea cã...a veni^{d}‿la ^{i}ei acás-ac^{u}ólo/şî zîci "măiculiţâ sã...să înkiná hóţi cîn‿plecái dẹ-acásâ/dọámnẹ-ajútâ! //şî mă lăsási părínţi myeí"/îm s [k] povesteá bunica/zîci "mă lăsá părínţi myeí/síngură‿acásâ//şî să ducâ ọor la núntâ/ọor cîni ştii úndi/şî dimineáţa nú veneá//î[ɛ] am eşît sâ dau la vyiti// an‿găsit ũ‿junc^{u} spînzurát^{u}"//ca c-a găsit ũ‿junc spîzurát/"şî dă frica părínţilor" zîci/"m-an‿dus şî m-am băgát într-o cópcâ dâ pái//ş-a căzú‿şîra pă míni"/şîra dâ páe/a căzú‿şîra dâ pái pâ eạ//

a vini‿părínţi dă la núntâ/"úndẹ-o fhi fáta/úndẹ-o fhi fáta ?//fáta ieră băgát-acólo-n‿cópc-aeạ/şî căzúsi şîra//s-a dus lã...sâ vázâ dâ vyiti/a fugî‿d-acás/ a găsi‿júncu/părínţî spîzurát acólo/cînd a veni‿d-ac^{u}ólo/l-ã...a văzú‿júncu-acólo spînzurát/pă ^{u}úrmă...s-a dus să jumúleáscă páe/sâ vázâ dî v^{y}ítileạ-al^{i}lánteạ/a da‿dâ fátâ...îm‿paẹ-acólo//a loát-o d-acólo/mai$_{i}$ mult^{î}... muártâ//şî dî fricâ/şî dî...câ stătúsi toátâ ziuă băgátă-m‿páẹ-acólo/siára s-a culcát//

ş-aveá la gradj^{u} văcâ/bõi/siára s-a culcá‿şî părínţi şî fáta s-a astîmpărá‿toţ^{i} în‿casâ//ş-âpõi ĩ...la ĝiam/pă prispâ/audi ĉocănindâ//à‿spár ĝ^{i}ámu/ş-a intra^{d}‿d-acólo/şî leạ-a tras cù‿cîrligu/a strîmbá‿ĝurĝuvélli/câ ^{i}erá ĝurĝuvéli dâ f^{h}ier aşá/a strîmbá‿cu ĉ-o fhi strîmbá‿hóţî/şî leạ-a tras tõt ĉ-a fos^{t}‿pă pat cu cîrligu//a auuzit^{u}...máma buníki//

"măi‿ĩ..." nũ‿ma^{i}‿ţiu mínţi cum îl kemá/"măi cutărícă"/zîci "scual‿d-ac^{u}ólea/câ...nu şt^{i}u ĉe s-auúdi ĉocănindâ dincolo"//

s-à‿sculát/cîn^{t}‿s-a sculát/...pînâ s-ã...boşînĝit el sâ-mbrácẹ/s-aprinzâ/sâ cáutẹ kibritu/a pleácát/hóţi//şî cîn‿s-a dus^{u}/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

trás d-acólo dâ pă pat/tot ĉ-a avú pă pat/şî saltęáua/trăgâ saltęáua/ca sâ ia şî saltęáua probábel/sâ intri/sâ...scuatâ ĉe avęá dî scoz d-acúólo//à găsi béţi dî kibrit pă prispâ/s-a dus/şî bóii luaz dîn coşár//şî bói-i ierá luaţ//bóii i-a găsít /i-a găsít túma aîca-m baldúnâ[1]/aîca undî...la gígíu[2] aîca erá stuf máre/şi i-a găsit acólo dimineáţa/bóii/înnomolit acólo-n nomólu-ăla//şî... da tuálli nú le-a mai găsít/ş-ásta a fos cu húóţi//

[Aceeaşi]

m^{y}i-a plăcút şî miiie la úrmâ dâ el

mă-sa lui şî cu mamárea/tot...s-avęá éle b^{y}íni//"hai sâ ne fâcem neámur/mariţo şî cū...véto"/cum o kemá acólo/"a sâ ne fâçem neámur/sâ ne fácem neámur"//à murít um...bătrîn d-al mieu şâ s-a [ɛ] sâ-l tămí-i mamáea//şî s-a dus acúólo-şà/háide [ɛ] mamáea supărátę//soácrâ-mę-ástā...cu gîndu tó să-l înşoári pă băeát //ai sâ vi [k] mamáeā [k] soácrâ-mea i-a ziz mamái//mamáea ĉî cê: "fă- fáto/io nú l-e zîc/că-i prea curûnd/a murí tác-su/şî sâ le zîc dî-nsurătuárę-acúma/dâ măritát"//

şî...nū le-a zîs atúnĉa/le-a ziz mai tîrziu//m^{y}i-a spus şî mi/zic "io nú mai stau pâ válè !/câ m-ã săturát"/cîn vineá ápa/ io númai pă vali/iişeám cu ĉizmîli/işám...nnomolitâ//fétîli iişá cu pantóf/ş-io eşám cū...ĉizmîli//şî tot în spuneá merău merău dî iel/"várà..." zic "io nú stau pă văl/nu mai î spúne/că ni nu-m plâĉi dâ iel"//

şî ietę-aşá/a vînit într-o seárā nénea culai ásta cáre-i vórba să v^{y}iie-ncuáĉe/cu fratîle lūi/"hai sâ fâcem/hai sâ fâcem"/

1. Nume topic:baltă din apropiere.
2. Nume topic:rîu din apropiere.
3. Informatorul Gheorghiu Nicolae.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî m^{y}i-a plăcút şî miie la úrmâ dâ el/ş-a ven^{i}t într-o seárâ cu logónda şî l-am luat//

pètrúța [...] p^{u}ópa
merc pă dóozéĉ [de ani]

721. ANDREIAŞU-DE-JOS

(jud.Vrancea)

Culegere: 1970; MC, PL, BM, VN; transcriere: VN

lucrárea căsi

o cásâ sâ fáĉe/dúĉem/sortăm lémnu la pădúre/ă...âl tăiém/îl sortăm/cáre de tălk/care de paiénț^{i}/care de kezáșur^{i}/care de grinz^{i}/care de cosoróg /care de [ɛ] căprior^{i}.../da//ș^{i} pe úrmâ le [k] cîn^{d} dúĉem acásâ/lę durăm/le ĉoplím/le durăm adicâ cun sâ spui/ şî/înĉépem lucrárea/căsi [1] //ș^{i} dipi ĉe-nĉe [ɛ] înĉépem lucrárea căsi/înĉépem/înkeiém tălkile de j^{u}os/...ş-o plănuiím cîte ^{u}odăi trébe sâ fáĉem dî ia/dai [ɛ] care o [ɛ] dóo/trei/pátru camere/boc ătărie acólo la ia/odaie dî dormit/o camără/da//de-acólea...înĉépem/púnem/depe ĉe-nkeiém tălkile/în [k] púnem şî...înĉépem sâ... bârnuiim/dác-o fáĉen dî bârne//li-nkeiém îm frîngiu/şî-mbîrnuiim ^{u}odăiile//îm bîrni//ea sâ fáĉe-n dóo félur^{i}/şî-m paiénț^{i}//

[Spune-mi şi aşa, şi aşa.]

da/înĉépem bârnuiitu pî la...su^{b} feréșt^{i}//pî la su^{p} feréșt^{i}/ de-acólea lăsăm locu de feréști/şî de [r] de uj/lăsăm di j^{u}oz/ úșili//l^{u}ócu//locáșurle pentru uș şî feréșt^{i}/şi de-acólea a...su [k] dîpe şe-an termenát sus cu bărnuiála căsi pînă la grinz^{i}/sus/ ^{u}o grinduiim//după grinduiálă/de-acólea vine/îi púnem î...ĉe-

1. Şoptit.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sácurlę/şî...de [k] o căpriorím/púnęm căprióri cási//dę-o căpriorím//dępi ĉę-o căpriorím/dę-acólęa o...ă...îmvelím cu...cu-ásta/cu...dacâ puį şindilâ/léţur^{i}/dacâ puį táblâ/scîndurâ/dacâ puį... î...ţîglâ/tod un fel dę l^{i}éţur^{i}//al sándii d-iíca^{1}/ii cu l^{i}éţur^{i}/a męā.../dupâ l^{i}éţur^{i} ^{u}o [r] o-mvelím cū scîndurâ/cu scîndurâ^{2}/câla scîndurâ puį şî táblą/puį şî cartónu/puį şî ^{u}orĉę// [...] ^{u}o leţuiím/dipi ĉę-o căprior^{i}éz^{i}/ó l^{i}éţuiím cu l^{i}éţur^{i}/scriiį aşą^{3}//o l^{i}éţuiím cu l^{i}éţur^{i}/şî dę-acólęa ó şindilím//mod^{i}élu v^{i}éku//da//bătrînésc//mda//dę-acólęa înĉépęm î lucráręa nă^{u}úntru/dipi ĉę-i lyŏm ápa/înĉépęm lucráręa în casâ/înăuúntru//di ízémplu ĉe įésti/da//ă...įéstę-ntăi perétî care trébuį sâ-į [ɛ] ii teŋcuiést^{i}/şîpcuiím perétî/pe bîrnę/cu şîpĉ/dipę şîpcuiálâ îi dăn l^{u}útu/ş-o teŋcuiím/şî dup-aĉéęa/dacâ sus púnęm podęálâ ca la mîne/îi puį podęá dę scîndurâ/dacâ nu/-į puį bagdadiię dę-aiís în sus//bagdadiii//púnęm bagdadiii/fiie dę [r] d-iĉ în sus/fiie podęálâ din j^{u}oz din sus/ásta-į zíĉę duşumęá aiíĉ^{4}//ásta-į duşúmęá//ĉéia-į zíĉę podęa^{lâ}// [ɛ] dupâ aĉéęa urmęázâ sâ-į fáĉęm...ferestelę/^{u}úşile/duşumęáua dę jyos/...duşumęáua dę j^{u}os/şî sâ fáĉę o [ɛ] dupâ trebuiínţâ/dę pę nevóię cum ă...cítę-o s^{u}óbâ/sau dóo/la ^{u}odăi/la bocătăriii sau odáia úne staį//da//

stan ^{i}i^{u}onáş^{cu}

şáptezeşîpàtru de an^{i}

a sărit o dehániię la mine

ierám iŏ şcu stáncu budęánu/cu bóii neculáę balán/iou/^{atúnş}

1. Arată spre casa vecinului.
2. Şoptit.
3. Obişnuit cu ancheta de atlas (subiect NALR), subiectul e convins că anchetatorul notează ceea ce spune el; nu-şi dă seama că e înregistrat.
4. Subiectul bate cu piciorul în duşumea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieráṃ vo sînc̣ căruţi/ne-a luat primáru ştefán mînea de-aiiça/ne-a dus sâ scoátem liémne acólo pentru la miéra[1] aiij de vále/aţ trecú pe la méra/cunoáşteţ/da/la méra//şî cî[ɛ]cîn vine primáru/noi scoséşen dị trei or[i] în zîua acéia/liémne//cu boíi/şî...iel ce spúne/sce "mérge toátâ lúmea la focşán[i] cu lémnêle de-aic"//da noi şe spu[nem]/

"măi năşícûle"/lu stáncu budeánu/iera padurár/avea boi ie[1]//ă...[î]l rekizionáse şî pe iel//"câ lu ştefán mînea prîmaru îi convine treab-asta"//da noi "hai colea la ploscár[i][2]/z bem pî la dóospe la noápte/ş[î] de-acólea cărél poteca p-iij la deal//las sâ dúcâ care i-a dus iel acúşa/nú noi care-am făcú trei transpoárte/lún[i]"//ásta iera mart/câ mars sâ dúcá lúmea/lu [k] nércur[i] iera zî de [u]ocól//

ş-"aşá fáşem hîne"/şî ne-an duz la [u]ómu şeála/ş-a făcú şeála plăcînte/am mîncá[t]/ş-am plecát[ĕ] tová [k] dómnu lăzărescu[3]/ş-am vinit pe drum//cam iera îm póstu crăcúnu[lu nó] !/îm póstu máre/lîngă past[i]/nú să luáse zapáda bine//cun trec iij la bercán[i][4]/dincoáce-aşà.../iou/mai iera [u]o cărúţă úrmâ//şî [u]ómu céi dinăiinte/stáncu budeánu/neculáe bălán ş[î] cu milicâ/dornáu//da iou/ń-era frig în cărúţâ/j m-an dat î úrma cărúţi/tipa tipa[5]/tipa ti[pa]//m-an trezît cu-o námilâ de urs în fáţa mea/de [k] di lup//acél din úrmâ/vez[i] câ şuieră la.../şî nú putea[n] răgni//nu pûteá răgni//da aveám o nuia/câ io nu purtám gícu//ca [ɛ] ca ást-aşa[6]/ş[î] lung ia pe-àtît[7]//şî dideám/iel făcá tîst aiic[8]/tîst aiic/

1. Sat învecinat.
2. Numele unei familii din sat, care avea cîrciumă.
3. Se adresează unuia dintre anchetatori.
4. Sat învecinat.
5. Imită zgomotul paşilor, bătînd cu picioarele în podea.
6. Arată un bici care se află în cameră.
7. Gest cu mîna: cca 1 m.
8. Arată cînd în dreapta, cînd în stînga.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţîşt aiîc/ţîşt aiîc/şî io dideam aiîc/sâ-l scor[t]/dideam ai/dacâ
ierá [ɛ] ĉevá de iel/îl scurtám//da nu s-a rĕpĕzît în képtu neu/
făĉá númai gésturi//şî iel merĝá dipĕ cărúţâ/tipa tìpa[l]/tipa ti-
pa/tip-aşa//priĉék ?//î...î lúpta aşéia a mea cu iel/a kerítu//
acúma sâ zîĉ c-ar hi fost o [r] ŏ námilâ/sâ vez ĉe[s] s-a-ntîmplát/
cîn mă sui în cărúţâ/n-a venid glásu//

"măi milicâ !/măi bałáne !/măi năşîculeţ măi !/măi, ie opriz
bóii/mă !/oprit c-a sărit o dehániie la mine"//a oprit şî iei/
somnoróş[i] a luat/"luaţ topoárle"//

"aiista dîn úrmâ ierá un hin al neu/[fu]tu-i máma lui/um pruost/
aiista/uñ huhurézu di-ĕla//

"mă da tu [r] tu de şe n-ai putú tu din cărúţâ/că ierai în
kîĉoáre mă ?" zî "sâ-i dai kiot dracu[lui] ?"//

iel a zîs că/zîĉe "ierá[m] mai în úrmâ şî n-am bagá [k] n-am prea
vazút/ca nuáptea"//

că niĉ io nu puteán răgni sâ zîg "măi săríţ"/ĕ/nu puteám//în
lúpta [ş]ĉeia cu dihánie-àea n-am putú[t]/n-a lua [r] n-a lua î/n-a
luat [u]ofu//da dideám/şti cun dideám ?//şî făĉá ţîşt ţîşt/ţîşt
ţîşt//acúma sâ zîĉem c-ar fi fost o nălúcâ/cun spun bătrîni că/
mulz le spui io povéste-àsta/da depe şe-am oprit uámeni-èst[ea]/
ş-au luat toţ topuárle/co[lo] î...cum ierá şánţu/avea [u]omát î iel/

"mă năşîculeţ/io [ɛ] ia sâ-i dăn noi roátâ/c-aiîca-m mărăcîn[i]
a intrát"/zîc î "ióte cólo ō márĝinâ"/zic "ióte o măgăoáie"//na-
şu neavînd de lúcru/o distánţâ cun sâ spun ca d-iîc în l[i]émnele
méle/zvîrle cu top[u]óru//iel sâ scuálâ ginişuór de-acólo/şi s-a
dus îm mărăcîn[i] la deal//

"de şe mă náşule/atîta lúme sâ nu-i dăn roátâ bre !/n-e fri-
că de iel"/ zî[c]//"vazîcâ nu-i dăn noi roátâ/atîţa uámen[i]//şî io.
singur m-an luptát cu-o nuiá cu iel/lua-l-ar drácu sâ-l iéie"//

1. Bate cu picioarele în podea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

da//şî-s spuí ásta/s-a-ntîmplát[u]//

[Acelaşi]

cínipa

[Cum se punea cînepa ?]

cínipa íotí cun sâ puneá/sâ puneá aşá//primăvára/îl î...cîn sâ top[i]éştę zapáda/dę-i pămîntu cólo cū reveníálă/ăl săp[i] bineí/ăl mărunţăşáz/bineí/j dę-acólea dūpę ĉę l-aí mărunţăşát/sémęn[i] cínipa/ş[î] dup-áęa tę íei íar cu sápa//şî-i daí ţác ţàc/ţác ţàc/mărunţăl aşá//aşá//dúp-aęa cr[i]éştę márę/cínipa/răsáreę//şî cam pin î íúlí-a- şà/culéĉ cînipa dę várâ//câ s-alégę cínip-àęa de várî atúnĉ//ş[î] mai tîrzîu/mai pin tęámnâ/sî [ɛ]cęáĉę ş-áelàntâ cînipa dę tęámnâ/ ş-o culéĝ/o faĉ mă[ɛ]mănúnkur[i]/o l[i]eĝ bineí/o faĉ grămádâ/o acó- per[i] cū ĉevá păíęásę aşá ca sā...sâ putrézáscâ ęa acólę//dup-áęa íar o-ntínz/bineí la suáre/[u]ō íei la frămîntát[1] aşá-m mînâ/la fre- cát[u]/cum s-ar spúneę/ca sâ putém s-alégęm sămînţ-aęa dę cînipâ/şî dup-áęa cínip-aęa/[u]o puneám pę áţâ/ş-o duĉám la lácu/la lac tę[c]ma undę/la spúmâ/la lac[u]//ş-o lăsám o săptămînă în lac[u]/ş-o aduĉám dę-acólo/ş ne dūĉám cu ęa la milcuv/ş-o spalám bineí/dūp-áęa o aduĉám acásâ/ş-o puneám pí gard/o-ntindęám/şî sâ uscá bineí/j dę-acólea trębĉám cu ęa la m[i]éliţâ//şî dăí cu m[i]éliţa/ţác ţàc/ţác ţàc/ţac//ş-o trăĝái/la méliţ-aęa/ş[î] ęa íeşá...fuíór aşá/sî...cî- nip-àía/puzdériil-èlea căděá juos//aşá//după ĉę-am meliţát-o/o daí la ragílâ//o traĝ la ragílâ//du [k] dę la ragílâ/ĉę-a răméz dę la ragílâ/dę cólo fuíóru-ăla/âl daí cu períía/ásą//după ĉę-aí termená cu períía/le íei la peptăná cū/la keptănát[u]/cu keptiní// cum íerá keptăni uodátâ...cu dinţ[i] aşá lungî[i]/aşá//ş-o keptęn[i]/ş-o faĉ caíiríí/ş[î] dę-aę [k] ş[î] dup-áęa o tuorĉ/dępę ĉę-aí termenát-o

1. Subiectul îşi freacă palmele.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dę tuors/o faĉ scúlę/ș dí [k] ș dupâ ĉę-aį făcú scúlę/puį i ápâ ș fíerbę-ntr-un ĉa ọn/ș-ntr-o pútinâ/puį ũ rîn dę ĉenúșâ/puį ũ rîn dę scúlę/puį ũ rîn dę ĉenúșâ/puį ũ rîn dę scúlę/ș dę-acólęa t orm ápâ d-áęa fęártâ//pisti ia//cun s-ar zíĉę o coĉęám//cínę-
pa//aș//dupâ ĉę-an c opt-o/di [r] dę la treį zíle/dipį ĉę-an
cópt-o/dę-an turnát ápâ dîn áęa fęártâ m ereú/ia s-ą [r] s-a bî-
clișît acólo cu ĉenúș-aęa/ș s-a muiét /câ ia ie zgremțurąásâ/îį
cu puzdérii di-élęa//dę-acólęa o ieį d-acólo/o spel bineo-ntinz/
ș dupâ áęa...o urzám/o făĉám g éme/géme//dupâ ĉę o făĉám g éme/
dę-acólo o urzán la gard //o urzám ș dup-áęa o punęám la răz-
bóį/la țăsút //o urzám/o văląám/o didęám pin íițe/pin spátâ/îį
legám gúrâ/aduĉ răzbóiu-n casâ/cu iépe/cu scripț/cu vatále/cũ...
dąámne feréște ! cu tąátę ĉóburle//ș nę punęám ș-o țăsám//dipį
ĉę-o țăsám/cínip-àęa o făĉáį val //câ ia vine iíĉa la sul în fá-
țâ/ș-i daį cu [r] cu áęa/cu [r] cu cun sâ maį zíĉę/am uitá t câ
dę cîn n-am maį țăsút //...cu suvéica/cu suvéica pi r ost / cu
piĉóru calĉ într-o iápâ/calș ș-n ailántâ/ș cu suvéica/țac încò-
lo/țac încòlo/ș cu...vatála dę cólo pîc/ș di cąálęa cu suvéica/
j dę cólo țac cu vatála/ș depę ȘĘ terminái/iar o puiái ș pę
áęa la gilit /la gilit //dupâ ĉę o gilęám/o făĉám/croiám/ș fă-
ĉám cămáș/făĉám cămáșă lu ion el/făĉám camáșă lu ștefanáke/cosám
gùleraș//aș//ș dup-áęa ásta sâ făĉá cu cínipa//

mariia budęánu
ĉinzăș ș àptę de an

săpúnu

pę timp săpúnu sâ făĉá [r] sâ făĉá greu/îns-acúma nu sâ maį
fáĉę greu aș á săpúnu/da pę timp sâ făĉá greu//cîn l-aį tăiét p r

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cu şî măruntáiel-èlea du pâ máţî/şî grăsîmę-àea/ş cu grăsîmę dîn
áea mai rea/şî de la búrta pórcului/ce-i făcám/o adunám/o [ɛ]
de-o párte//şî după ce sâ trecá sărbătórle/şî făcem săpúnu/cum sâ
făce săpúnu ?/trebuia sâ ia [k] ai o pútinâ máre/sâ-i dai gáurâ-n
fund/ş-acólo-i punęái un î [r] un î un d'op/la gáur-aea//punęái
o áţâ lúngâ/de răminęá de la gáur-asta/d-exemplu aiîc ie
gáura/ş făcái o áţâ lúngâ cît pútina/şî răminęá o bucátâ de dai
piste pútinâ/ş-o bucátâ de răminęá ş-aij la d'op în fundu [r]
în fundu pútini.../şî punęái tot aşá/cenúşă//umplęái pútina de
cenúşă//ş-acólo pe gáurâ uni-i [r] uni-i gáur-aşéia înăuntru/
punęái olecúţâ de ogrinj aşá/ogrinj/şî...acólo punęái un cas-
trón cu gúra-n gos// da sâ áibâ loc sâ sâ strecuáre ápa dim
pútinâ pi gáur-aea-n jos//aşá//şî ferbęái ápâ ferbinte în cló-
co de az/şî mîni dimineáţâ aducâm câun máre/punęám untúra acólo/
dam drúmu la ciep/şî curgá cum sâ kişă melu//aşá făcá ţîr/şî
leşîi-aea iera róşîie/şî de táre ce iera/ţinęá [k] punęái you.
şî-l ţînęá deasúpra//ş-ápoi îl ferbęám pe săpún/pînă socotęám câ
s-a gătit grăsîmea//şî de-acólea punęám/trii pátru cînc/şase/după
cîtâ grăsîmę-avęám acólo/socotęám aşá după cît am/punęám sare//şî
îl dedęám de-o párte//după ce sâ răcá bine/scotęám roata de săpún/
şî-l mai dedęám încă o datâ pin leşii-aea iar/că nu ieşá tócmai
aşá bún/deodatâ//şî făcâm roátâ de săpún//îl tăiám bucăţ mari aşá/
că...vérde-aşà sâ tăiá bine/şî-l punęám undevá la un loc sâ
nu-ngéţe/şî sâ uscá/şî începęám la spălat//

[Aceeaşi]

la lăsátu săculuí

[La lăsatul secului cum ieste ?]

păi cun sâ hiie la lăsátu săculuí/la lăsátu săculuí/iótę-aşà-i

I. Gesticuleaza.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

//că...io dac-am fęsór/dacă am hiș/ce zícu/măi ! io az tai ᵘo gă^ínă/sau tai ᵘo ráță/sau o gíscă//še zíc "măi ómůle ! ia să ne-adunăm mă cu toți mă!să lăsăn săc/că-i mai búnă mîncárea la lasátu săculuí"//

da ᵘómu de cólo če "e ! da păi mănînș ș^îtu cu mine-acòlo/e! še-s mai gíie"//

io nů//"să-n gíie toț/să stăm la másă cu toț/că io ĉ^îne știie pînă la ánu or^i mai trăiésc/ór^i nu mai trăiésc/or^i mai apúc crăcúnu/or^i nu-l mai apúc^u"//ii spui io ómului neu//și dipi-ășéia/ce-am făcút^u ?//an tăiét o gîscă/n-an jumulít-o/c-a vrut șî unkéșu neu să fășem așá//ș-an jumulít/an jumulít gísca/ș^îm-an gîndít ce mîncáre să fac io ?/am făcút o uală de várză cu cárne/am făcút o crátițâ de piláv/am făcú^to crátiță de friptúrâ...

[Pilaf îi ziceți ?]

am făcút o crátițâ de plákii/ápăi io an zîs că...așá să vor-b^iéște de fapt/da...nu n-an da^t.../

ș-am făcút o crátiță de plákie/ș-am făcút o crátiță de friptúrâ cu s^uos^u/ș-am avút o damižánă de v^yin/ș-am făcút plăcíntę/ș-a vinít băiétu-ăl [k] aş̦ála márę/iu̧on^iél/cu ᵘómu dentăi/făcút^u//ș-a venít șî ᵘómu-aş̦ála cū norî-mea șî cu fáta/ș-a venít șî f^hiş̦óru eslán^t ștefanáke/cu fimeia/că fáta îi nícă/a lasát-o acásă/ș-am mîncát/ș-am bă^ut^u/ș-am zîs/"noróc^u să dea dum" [k] io an zîs "noróc^u"/

ieí de cólo "să dea dumnezău"/

"beț mámă/că la ánu nu să știie pîn la crăĉ^ûn îi mult/ᵘor^i mai trăiésc/ᵘor^i nu mai trăiésc/cíni știie če să-ntîmplă/că sîn și zîle și muártę/că sîntem bătrîn^i de-acúma"//ș-am și mai plîns de-acǫáleą/că n-erá dᵘor șî de ăla de la sibiu/n-erá dᵘor șî de ăia de la brăila/n-erá dor și de...am dóo f^iétę la on^iéșt^i/și an zîs așá/"că cum" zîc/"f^iétilí m^iéle tuátę-s pin lúmę/ș^i io n-am

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nic̆ i̯o o fátâ lîŋgă míne̯/cîne̯ ştii̯e̯ şe̯ s-o-ntîmplá"//şî...am petrecút/cum am petrecút/înşă i̯inima tot a fost cam cîrligu-n mine̯/câ...sîn jicnitâ tare̯ i̯inima mea de̯ f^éti̯//

[Aceeaşi]

şî i̯o^u am buricát

dacâ te̯-nde̯ásâ durórîle̯/îi̯ spui̯ lu bărbáţu/or^i dacâ nu-i̯ bărbátu/^uo feméi̯e̯ dinn [k] veşînâ/"dú-te̯ la cutáre̯/la cutáre̯/sâ gíi̯e̯ câ an gáta"//şî yine̯ şî...ti̯ tîne̯ ^ole̯ácâ acólo or ĉe̯-ţ fáĉe̯ şî... aşé^ie care [ɛ] ûl náşte̯ ştii̯e̯ ĉe̯ păţ^éşte̯ ! // [...]

cîn^d î l-ai̯ înnăscút/l-ai̯ înnăscút//ii̯ i [k] îi̯ lásâ di̯-un [ɛ] di̯-um p^uod di̯ mînâ aşá/di̯ cólo di̯ la búrtâ pînâ cólo/şî-i tái̯e̯ buricu/ş-acólo-l le̯ágâ frum^uós/cân doր şî i̯o^u am buricát/vro trei̯ am buricát//ûl le̯ágâ frum^uós/vr^ea zícâ ai̯ic̆ l/de̯ i̯ic̆ pîn-ai̯ic̆ ûl lásâ atît[2]/de̯-acoá [k] ai̯ica-l le̯ágâ/de̯-acóle̯a mai̯ [r]mai̯ tái̯e̯ [k] mai̯ lásâ di̯-um po di̯ mîn-aşa/şî i̯ar ûl tái̯e̯ di̯ la mişl^uóc di̯ cólo-şa[3]/ şî ûl tái̯e/j de̯-acóle̯a púne̯ băi̯étu j^uos//a [ɛ] arejázâ...acéle̯a/ acólo cu casa copkíllui̯/cu tótu[1] aşá l-a...făcú^d d-i̯ica/şî copkílu l-îfáşă/îl púne̯ lîŋgâ mă-sa/acólo juos//şî dup-áe̯a îş fáĉe̯ tréburle̯ e̯i̯ acólo-şà/likéşte̯ pe̯-acólo/fáĉe̯ curát/spálâ/nu ştu şe̯/ ásta o fáşe̯//

maría pépene
şai̯zejdòi̯ de̯ an^i

la pădúre̯

la pădúre̯ i̯o sîn munc̆itór sivicultór/şî-s î cără^uúş cu boi̯i//

1. Gest cu mîna: arată pe burtă.
2. Cca 5 cm.
3. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

am muncît şi cu pálmeļe şî sîn_şî_cu bóiį care-į [k] įo^{u} cu bóiį dį cîdvá timp/cu bóiį lucréz acúma//

[Care este munca la pădure ?]

lucréz lā...aņ_luc^{r}át în_î púŋctu gîrbova^{1}/la gal^{u}óį iuonél//

şî...

[Departe de aici ?]

depá^{r}te//ob_kilométri/şî acúma îm_moméntu dę fáţâ/ĩ_ástâ į^{r}á^{r}nâ aņ_lucrád_lā pîrâuu román^{2}//páişpe kilométri//cîn_te duj_demineáţa/acólo stĕteám/de lun^{i} demineáţa//şî veneám sîmbătâ seára/acásâ//nú ! nu pos_sâ vii//^{câ}-į distánţa máre/şî_nú sâ puátę veni//ş_tę_duj_lun^{i} demeneáţa/aliménte luáte dę la magazíia sam^{3} şî^{i} la bucătărîię//la ^{u}óra uŏpt/lúnea la ^{u}óra uop sâ ^{i}intrâ-ņ_lúcru//îm_plínă producţiię/câ vin maşiņli//carę sun_la-ŋcărcát/ sunt planificáţ^{i} pe rámpă cîtę şáse uámen^{i}/carę-ŋcárcâ maşiņli// care sunt îm_pădurį/sun^{t} cîtę pátru uámen^{i} după drújbă//

după...drújbă/sûn^{t}_pátru uámen^{i}/ş_cu drujbáru cînc/se dobuáră

[Cum se doboară ?]

sĕ dobuáră îŋ_cată^{r}ĉ^{i}//

[Cum se doboară în catarci ?]

sĕ dobuáră îŋ_catárĉ^{i}/pentru că tod_materęálu iése îŋ_catárĉ^{i} afără//nu áre voię sâ fácâ um_métru îm_pădúre//îŋ_catárĉ_sâ_scuátę dę la tulpínă şî_pînâ_la última cráŋgă//se scuátę tód_la rámpă//

sĕ dobuáră//drujbáru dobuáră/ii fáĉę tálpă cu [r] cu drújba/ dobuáră fágu/muncît^{u}óru a pornít să cúrețe númai ĉéle mai mărúntę/ĉele mar^{i} rămîn şî le ia cără^{u}úşu cu bóiį//şî_sorteáză ĉe iéstę deruláj/încépe de la doi obzéĉ^{i}/doi obzés/trii şaizéĉ pátru

1. Nume topic.
2. Nume topic.
3. SAM: staţie de alimente pentru muncitori.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

doozéc$\hat{}^{i}$†/cînc̆ ṣàizéc̆/mérg̃ẹ pentru derulá̱j//i̱ar pentru....fu̱oc/c̃ẹ-i̱ pentru fu̱oc/nu sortẹ́ază [d]cât or^{i}† dẹ doi̱ métri/or dẹ trei̱ métrî/or de pátru métrî/or de cînc̆ métri//cum sẽ pọáte lu̱a//da//

[Cum le duceţi de acolo ?]

le dúc̆em...avém tîn̦jălọáie la b^{u}oi̱/ṣ$\hat{}$† cu c̆oflínţ^{i}†/bátem ĩ i̱ei̱/ṣî cu lánţur^{i}†/carẹ nu ţin c̆oflínţîle/legắm cu lánţur^{le}/ṣ-adúc̆em cîtẹ̱-um métru/um métru dóozèc̆/um métru treizéc̆/cub^{i}†/dupâ boi̱// cîn ajúngệm la rámpă/ă...

[Nu mai poţi să-l tîrăşti cu boii că este rîpă...]

plájniţă//avém ţapin^{i}†/carẹ să sáltă//cu ţapína sălţ^{i}†/ũ u̱om pọátẹ sălta̱ um métru cub//în ţapínă//avém ţapin^{i}† pẹ carẹ sâ pọátẹ salta̱/ṣ$\hat{}$† la [k] uni̱-i̱ un̦ l^{u}oc pericul^{u}ós i̱ésti̱ cîtẹ̱-un ^{u}om dẹ ajut^{u}ór//

[Se corhăneşte ?]

âl corhắnéştẹ...ṣî brigáda/că [k] pentru că acúma sâ lucrẹ́ază îm brigắḍ^{i}†//brigắḍ complépse/ [r] brigắz^{i}† complépse//ṣî...ṣî pipa [k] pẹ drum/sẽ dă cîtẹ̱-un ^{u}om pentru ajutárẹa cărăúṣũlo^{r} ca planu sâ i̱ásă cîd mai̱ binẹ//

pépene re c^{u}ostică

tréizeşîşàsẹ [de ani]

^{u}úrsu

merg̃ám ã...pădúrẹ/sâ se^{u}ot o maşínă dẹ dúbli ster^{i}†/pentru um b^{u}ot/ṣî.../dúbli ster^{i}†/métri ádîca dẹ cîtẹ doi̱ métrî//ṣî...mergîndâ-m pădúri̱...m-am întîlnit cu i̱el//i̱o^{u} cum ^{u}úmblu cu căruţa ṣî cu b^{u}óii/cu clópọt/căpéstẹ la i̱ei̱/^{me}rg̃ám i̱o în cărúţâ/^{u}úrsu-apárẹ-m fáţa boílor//a orăcăi̱it o dátă la mínẹ/ṣ-a lu̱at-o liniştit pi̱ plái̱ în sus//ṣ$\hat{}$† mi̱íẹ mi s-a zbûrlit păru mái̱ cẹvá ca lui̱ [!]//ṣî...am plecát pi̱ pántâ...i̱el a plecá pi̱ pantâ-n sus/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

io m-an coborît de-acolo/coboram îm pripor la vale/şî n-a făcu nimic//nij nu s-a-ntors îndărăt/nij nimic/nij n-a foz zădărît/nic io nu i-an da nic hō !/nis nimic//iel ş-a cu^utá di treaba lui/ ş-io mi-an căutá de-a mea//da mi-a fos fricâ/fricâ mi-a fos şî miij//mi-a fos fricâ/ieram û singur âm mejlocu pădurii mi-a fos fricâ//

[La oameni se dă ?]

nú//...nú se dă la uamen^i/iel numa atît dacă-i zădărît di vî-năt^u^or^i/di-i în caz [ɛ]scapát de la ^uo guanâ/de la-mpuşcătur^i//da înc^u^olō...dacă/nú să dă iel/îi cel mai cumintę animál//

[Zice că a mîncat o vacă.]

ei bine/aceia a mîncád vac/a mîncát pe-ăiş pi izláz carē...

[Coboară aşa în sat ?]

d-ápăi cùm !//io...mergam într-o nuaptę lā...fîn/la un cetă-ţean cu b^u^oii/ş-aiica...cîn^d ăs trecú pîrîu-ăla/az văzu scursuri-ca áia care/acólo//l-am bătút [r] l-am bătú cu bicu io^u^//pi cuvîn di uonuáre vă spun/l-am bătú^t cu bicu//a m^u^ormăi^i la [k] a oră-căiit ^u^o dată ^e^l/^a^ orăcăii^d la mine/i-am puz lat^i^érnă uok/că io nu úmblu nuaptea fără lat^i^érnă/şî-ntodeáuna ţiu baterii bune/ şî...cîn i-am puz lat^i^érnă uok/a sărit dî pisti gardioane j^u^os/ de pi traseu a coborîd j^u^oz îm milcov//a trecú^t dincolo lîngă sfatu popular/s-a pus în fund /a stat acólo/s-a uitad după mine// io n-an căutá di treabă/j l-an lăsad îm páşe//io an zîs câ-i cî-ne/da di únde/că iel cîn i-am pus lat^i^érnă uok/atúncа l-am vă^zut^ //ierá-ntunérec nuaptea/ş-i-am puz lat^i^érnă uok/gata/atúnc-am văzú^t//

[Acelaşi]

---

1. Imită mormăitul ursului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acólo ie[g]zistá um balá[u]or

Âę crédeț[i]/aveám...poiána aga pe carę-o păsteá bóii.../șî acólo ie[g]zistá um balá[u]or//da ne povestęá alț uámen[i] câ iésti/iésti/iésti//îm poiána gizuníii[l]//șî...într-o zî...de dimineáță/dă-i drúmu mamáe[2]/ă...înt-o [k] într-o dimineáță...mă duc io[u] cu bóii/ș[î] ieu p-a lu cumnátu m[i]eu/a sórei care iéste acúma/iel iésti muort//șî...mai ieu șî vo dóo perék ă veĉinílor care t[r]ăgám/[j] le-an luát șî i-an dus îm poiána ae-a gizuníii//am stat cu iei pînă pă la úntsprîzèĉe/da io am plecát așá l[i]ejér/ierá vára/pin lúna iúniii/cáld/frum[u]ós/îm pantóf/îm badíie-așà/dîz [k] lejér/pantófu deskeie[t]/núma-n cămașă/îm pantalón ășá/ș-am plecát... l[i]ejér táre//pe la [u]óra úntsprezèĉe...înĉépe-a tuná/ș-a trăzní// acólo mai ieráu niște băieț care tot[c] din brigáda care lucrám/șî ...bă[i]eții aveáu di ploáie/aveáu...î...balozáide de-ástea de ploáie/io[u] ierám...compléct/lejér//zî[c] "măi băéț[i] aveț grije șî de bóii mei/io mă dúg acásâ/că vine ploáia ș-așá mi-i foáme/șî"... zî[c] "ór[i] viu io or[i] vinę cumnáti-mio/vine ĉineva la buoi"//zî[c] "da în caz de nu vine niménea șî plóuâ/îi daz voi pe toz di vále"// veniserě [u]úrsu//nú-i mai lasám de-acúma//șî...venindu cum ardeá/ardeá soárle/[i]enórm de tári//aveá o temperatúră pi s[î] lua treiașășe de gráde//cîn m-am lăsát într-um pîrău acólo/um balá[u]or de vro pátru métri/gros așă...ĉe...n-am io ca ĉe sâ vă arât/ [...] um pig mai [r] mai supțire ca fúndu găleții//da//de vreo pátru métri//stętea p-o rînâ/la suáre/în curmezîșu drúmului//șî io cîn l-am văzút/mi-an dá cu ideia/gata ăsta-i balaoru//an țîpát/a sări drépt în sus iel//ș-a luát-o pin túfe-așa cun să spúne/pin

1. Nume topic.
2. Subiectul îi spune mamei lui să deschidă ușa pisicii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

túfe/hăţíj dîn ăsta/úiţe-aşà făcâ[1]/[s]ĉeaı̯ că vínę-um bușteán tîríș/da//ș-a fugît/ș[ţ] ıo am fugît înapói ıar/an căzút jos/ieran gálbe[n]/de-acólo-apruápe să-n stéie [i]inima/an stat um pig/de-acól[ea] am plecát înapói//am venît binișor/încét încét/am mers a-
5 pruápe ca pisica/să vídem dacâ mai iésti/da al văzúsem cum a plecát/ș[ţ] m-am uitát oleácă după iel/și iel tod mergá la deal/cân an trecú pe-acólo el tod mergá la deal//am vénit înapói/iar an căzút/am venit acásâ/mai mul m[u]ort/doi an[ţ] de zile m-an trudit cu [i]inima pînă mi-a devenit la l[u]oc//

10 [Acelaşi]

núnta

ıo[u] an stat acólo-n cásâ/ne-a servit iel cu țúicâ acólo/cu dulcâțâ/ș-a vinît aiícâ lā...sócri//aşá//și ieı̯ stătеáu aiícâ pe pátu-àsta şi dormia[u]//șî mamáea făcúsě mîncáre/soácrî-mea//ș[ţ]
15 l-aștepta/seára sâ vinâ la másă//și iel a veni ș-a zîs că ĉícâ "bre ! vă sculáț[i]"/că sĉe "ıōu...vreau sâ mă-ns[u]or"//

șî mamáea/soácrî-mea/a zîs câ "cum iej zăpăci[d] la cap/cum ți-nsuór[i] ?"//

ĉícâ "bre ! veniz la mine că ıó mă-ns[u]or"//da//

20 ș[ţ] pi ú[r]mâ șî tatáea a zîs/că "cum/cum te-ns[u]or[i] ?"/sĉe "măi băiéte"/ĉícâ "culcă-te/"că"ĉe iést[i]/ĉe iéj nebún la ca[b]/ĉe spui[s] tu aiícâ"//

pl[e]ácâ șî vine iárâ acólo/p-órmâ iar spúne [k] le spúne că sâ vinâ acólo/că gáta "ıo mă-ns[u]or"//aşá//ș-a vinit acólo/întăi
25 a vinit sócrî-miu/ș[ţ] p-órmâ a vinît ș[ţ] soácrî-mea//și...am făcut acólo...treaba/știț/că ıo dacă mi-a plăcút/ș-ám rămás/an zîs că

1. Gest cu mîna: imită mișcările șarpelui.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

rămîn/ştiţ//am făcút acólo treábă ām.../şî a vinît şî sócrî-mea/ şî sócrî-miu/şî p-úrmâ noi am plecát acásă//aşá/şî luni/ásta a foz dumínicâ seára/luni dimineáţa a vinît sâ mă ia/ăşá/şî m-an dus túma acólo sus lā...îm pártea áea pe milcov/pe [k] îm pártea áea p la nereju pe-acólo-şà/cu iel/pă la náşu carę zîcá sâ nę cunúnę pe noi/şî m-a văzút şî náşa/câ náşa a spus aşá/câ nú-l cunúnă pînă nu vádă ce fátă ia//aşá/şî m-a văzút ş-a zîs câ-i plâce şî dę mine/şî di iel/şî pi úrmâ a zîs câ ne cunúnă//şi...an stat cu iel/vrō trei luni dę zile/sau/trei luni dę zile/aşá an stat cu iel//aşá/aiîca acásâ pînă/şî p-órmâ am făcút núnta/aşá/ m-an dús la mamáea acásâ/de/am plecát dę...vineri la mamáea acásâ/şi sîmbătâ seára am făcúd vędre//aşá/a vinît şi mîrlę la vędre/a plecát acásâ/p la dóoşpe nuáptea/în fine/cîn vrea iel sâ plécę/pîn la ziuă//luni dimineáţa/î [k] dumínicâ dimineáţa a vinît cū...náşu/cu náşa/cu uámni/toţi acólo-şà carę s-au strîns la mirę şî la nun/acásă/ş-a vinît la minę acólo la mireásâ//n-á avút [ɛ] acólo-şà mi-a pus áea pę cap/acólo-şà/voála.../şî fluárea áea dę mireásă/şî p-órmâ lę-am pus şî io lā nun/lę-am pus prosóp/naş şî lu náşa aiîca pe úmerę/şî i-am pus şî lū náşa áea bătrînâ/la a lu.../táta lu [k] la máma lu...náşu//şī p-órmâ am plecád la cununíię//am plecá [k] an stá la másâ/am plecád la cununíię/am vinît dę la cununíię/ş-a vinît şî sócru-ăla mic aiîca //an sta la másâ cu tóţi/şî p-órmâ a plătit/a vinît zarafu să plătească cú farfuriia aşá/a pus cîtę dóoşcin dę ban în farfuriię/aşá/prima datâ ştiţ/şî p-órmâ a luát-o din uom î uom aşá/ca sâ plătească/ştiţ/aşa/a luát-o î rînd aşá/sâ plătească// [...]

şî luni dęmineáţa/mai aşá pę la óra trei aşá/náşu miu a vrut să...să táie o găină dę-aiij dę la sócrî-mea/úitę-acúma mă uit/tatáea[1] încă iel nu ştiie [!]/aşá/şî spúne/cîcâ "úitę io

1. Socrul asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vreau sâ tai o găină"//ĉicâ "ĉe s-fag io sâ găsesc o găină ?"/ zic [k] ĉicâ "găinile cumă [ɛ]a lu cumătru unde-s ?"//

zic "nu ştu undę-s/câ io am plecad dę viner^{i}/şî nu ştu unle-a dus"//io am vinit ş-am întrebat-o pe soacrî-mea/câ unde-s găinile//

zî^{g} "mamăę unde-s găinile ?"

a zîs câ sĉe "mamâ ş-ĉe mai am ş-acolo î iezle"//tatăe acolo î iezle iera găina acolo/aşa//şi m-an dus cu năşa acolo-şà [!]/ şî i-an luat o găinâ/şî mai iera una acolo//an luat o găină/ ş-a vinit [k] am încuiet uşa aşa/pîn-am intrad noi/câ ară doo ieşir^{i}/pe-aiĉa întrâ/şî pe partea aea iesă p-acolo pe-o uliţâ// aşa//ş-an luat gaina^{na} de-acolo cu năşu/ş-a vini^{d} mamăea/şî mamăea nu ştiia cine iera acolo-şà/^{şî} a strigat câ cîne-i la găin^{i} acolo ?//şî năşu a luat găina a legat-o cu curaua/aşa/ş-a aruncat-o încoa pistę gard/ [...]şî...m-an dus/am luat io găina dę-acolo/ an dezlegat-o cu curaua/şî am tăiet-o//găina am tăiet-o/am pus-o la rol/acolo la...^{ti}gaie la fript/şî au mîncat/au sta cu toţ la masâ ş-a mîncat/şî lun^{i} dimineaţâ au plecat//şî năşu acasâ la iel/şî...lumea pă la căş^{i}/şî noi an rămas aiîĉa//

budeanu voica
şaptişpe an^{i}

cu sănius^{u}uţa

cîn mă dădean cu sănius^{u}uţa cu văru-miu ionel/io mă dădeam dę la bu [k] din fundu grădini dę la bunica pînă acasâ/pînă pînă la...casa lu bu^{ni} /la spătili căşi lu bunica//da//şî cînd â am venit m-an da di mai multi ^{u}or^{i}/şî cîn^{d} am vinit [r] ^{s}cînd am vinit mai a patra oară/atunc-an căzut într-o gruapă/cu saniile/io

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tre [ɛ] mîne [k] ɨonʲél s-a dat prima dátâ/c-aşá-l kámă pe vă-
ru-mẹu/s-a dat prima dátă/şî ɨel a căzút//ɨoᵘ am ᵘocolít atúncâ
dɨ ɨel/da cîn am venít a dóua uárĕ/ɨo an zîs cî ɨel s-a [k] a
vinít în troián//n-am ştiút câ-ɨ gruápa//şi atúncâ an căzút şi
ɨo//şî ɨel a venít peştɨ mínɨ ş-amîndóɨ ne-am prăvăli'ᵗ ɨa vále//

mînea ste ɨuoniél
zéce anˡ

[Întîmplare]

ɨéstɨ o poiánâ di la deal di cása mea/şî m-an dus acólo sâ
pascᶜ doɨ viţéɨ/avéan doɨ viţéɨ//şî cîn m-an dus sâ-ɨ pāsc/ɨo am
plecát acásâ/şî pe viţéɨ ɨ-an lăsá sîngurⁱ//ɨeɨ s-au dus prin pă-
dúre/şî...ă ɨéɨ nú ɨeráu núma a méle/ş-a lu vărú-mɨó/sâ duseră
şî éle tŏᵈ în pădúre//a lu vărú-mɨo nu le maɨ cunoşteá pentru cî
n-ávea clᵘopoţiél/da [k] ádica nu le găseá//a meu [k] ɨŏ am
auzít toᶜma maɨ depárte/kínket de clopoţéɨ/şî atúncâ m-am în-
dreptá şî ɨ-an găsît pe amîndóɨ pentru câ únu nu să dezîˡ likă
cu [k] di ĉel fără clopoţiél nu să desfăĉeá de ĉel cu clᵘopoţiél
//şî ɨ-an găsît/da vărú-mɨo/nú ɨ-a găsit/atúncâ ɨo ɨ-am adúsă...
amîndóɨ îm poiánă/ş-am plecáᵗ dupâ a lor//cînd am venít/le-an gă-
sît toᶜma încólo depárte la ŭ pârău/nu maɨ eráu a méle/pe úrmâ a
stat ɨel cu ɨéle/cu-a luɨ/şî m-an dus ɨo dup-a méle/le-an găsit
acólo pɨ şɨéz la lag/ɨɨ spúne/îɨ spúnɨ lᵘócu-ăla//

[Acelaşi]

---

1. Subiectul îşi trage sufletul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

722. BECIU

(com.Vîrteşcoiu, jud.Vrancea)

Culegere : 197o: PL, BM, VN, RP; transcriere: PL

avęám púşcă búnă dómle

áltădàtâ/tot aşá um p^{u}orc/ieră márę avęá vo sútă patruzăj ĉinzăj di kilográmę/tot să lăsá merę̀u la váli/într-o tęámnă/ într-ũ an//sâ lăsá la válę-ncęáĉę/vineá/rîmá pînă p-aiíĉ aşá pîn mílj óc mai la dęal/să retrăĝă/plecá la dęal/io ierán cu fráte-m^{iu}/că mai am um fráti/mai mic/cárę...merĝá cu míni//iel tod vineá la mí-ni "hai măi néne" zíĉe "la[k] sâ vędém să...n-om împuşcá pórcu ála ?"/iel di cólo//

"ba" zîc "mai lásâ"/nu pręa avęám tręábă/ierá timp/ierá-n timp dę tęámnă ştii/pînâ s-încápă la culés víia/avęám noi olęácă di timp//

încępúsâ frúnza sâ cádâ la pădúrę//víni pi la míni/"hai măi néni/merĝ ?"

"e ! háidę mă/sâ mérĝim"//lụom cíini/avęám cîn^{i} bun^{i} de... copói di-ăştia dę vînătęárę/lụom cíini cu noi/lụom cíini legáţ^{i}/ "hai sâ mérĝim"//cîn dăm la dęal/încęáĉę/dăn di úrma pórcu^{lui}/^{a} vinít nęáptęa/a rîmát p-aiíĉa/s-a retrás înapói în grókili ălęlántę îm munţ^{i} acólo//

frúnza tęámna încępúsĕ a cădęá şî ierá lipítă aşá jos/nęáptęa dădúsĕ-o plęáie/dădúsĕ-o plęáie nęáptęa/şî să cunoştęá cópĉili lui aşá/pă úni umblásâ nęáptęa-n î...pă frúnza áia ştii//ierám númai io cu iel//"măi/ĉę fáĉęm noi sîntém núma amîndói" zic/"n-om mai găsí vọn vînătór doi" zîc "să...să ne luăm di iel"//mai mérĝim olęácă la dęal/sunăm în corn/nę mai răspúndę doi inş^{i}/din [r] din

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

áltă comúnă/faraoáne[1]/ne strigăm/vine și ăia/"ce-i măi ?"

zîc "úite ce/hái/fincă suntém pátru/voi avéz vun cîine ?"/ avoá și ei doi cîin[i]/noi mai avoám doi/pátru//"iésti-um porc p-aiîca"/zîc "hai să-l...hai să-l luăm la...la trei"//

"háides !"//

pornim după iel/ieu ș-încă únu din faraoáne/un...un [u]om/tot așá/noi ieram doi mai.../mai bătrî[u]ór[i] știi/între ieși/și iii mai tíner[i]//

"voi"/zîc"ducéți-vă în cutári loc"/ieră [u]o potic-acólo "și staț[i] acólo" zîc/"pâ croásta aia/și io și cu tudoráke fîntînáru"/ așá îl kemá pă ála/zîc "noi mérgim cu úrma...pînă cîn l-om sculá din culcúș să-l pornim//după ce l-om porni/vidém noi ĉ-o hi cu iel" zîc/"oar po sâ dau î iel în culcúj" zîc/"oar dácâ nu/vidém noi ce-i cu iel" zîc "pui cîini pî iel și gata"//

ș-am mers dupâ iel/di dimineáță și pînâ la [u]óra zéce și jumatáti/l-am urmărit cît a umblát iel noáptea/încólo pîn toáti [3] ruptúrili/pîn toáte locurli/pâ úne-a umblát iel noáptea/a mîncát nu ș ce/și l-am urmări l-am scos din toáte urmărir[ili]/și de-acólea l-an luoát pă úrma cáre ieră dus la culcáre//mergâ p-om pârîiáș așă/ápa cursăsă de noápti dădúsi frúnza la o părti/și iel/ așá și ligioáia-i șmékeră/știi/mergâ númai pă pămîntu ăla ca să nu să cunoáscă úrma/știi așa//da io l-am cunoscút/știi//io avoám doi cîin[i]/legáț[i] aiîce[2] de...de cartușiieră cu lánțurli/ăllant avoá doi/pátru//

"măi/ zic "tu merj[i] mai lăturișniță/și io mer cu..."/io mergâm cu úrma/și cu cîini legáz//la um momén dat/vidoám cîini câ s-întindeá grozăv/cîin[i] sîmțá câ nu-i dipárti porcu//și-i fac sămn lu ăla/zîc "fii atént"/zîc "câ nu-i dipárti" zîc/"i-aci aproá-

1. Comună învecinată.
2. Gest cu mîna la brîu.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pę pórcu"//şî/am maį mers aşá/cîtva ti [k] dę puţín timp mă-ntindęá cîįni/zîc "į-aprųápi"//şî númă/įerá nişti făĝiş/deş aşá mărúnt/ faĝ mar aşá/semincér mâr/şî desímę puíez d-ăştįa/desímę di faĝ/ pă dîdisúpt//zîc "aįícа ar sâ fiįe"//ş-aşá j la u mom...[r] la um momén dat/odátă nę-a sîmţît/ş-odátă văz că să scęálâ din...tufărişu ála acólo/drépt aşá în sus/sâ úiţtă odátă napóį/įel cîn s-a sculát/įo cîn am întiņs púşca sâ dau acólo/cîn m-a smuncît cîįn[1] di cólęa n-ám pútú sâ maį dau î įel că.../aşá įa[2] a făcút/ ştiį m-a smuncît/m-a derutát/nu pos să maį okéşt//pórcu a plecát[3] !//zîc "dă drúmu la cîįn !"//cîn am dad drúmu la cîįn/ avęám nişte cîįn/cîn lę-am da drúmu la cîįn şi cîn l-au ajúņs cîįni dî úrmâ/įo avęám nişti cîįn cum îį fócu//cîn l-a ajúņs cîįni dî úrmă/l-an luųád la gųánă/şî l-a gonít/şî l-a dus/într-o párti să tręácâ la nişti ruptúr încólo/a trecút la um punct acólo să numęá málu cápri/l-a-ntórs cîįni napóį/l-a dus înspri válęa bábi/ári nişte rîk acólo care să...carę să numęá válęa bábi// dę-acólo l-a-ncurcá cîįni įar/įár l-a adús înapóį/în kistófur[4]// şî dę-acólęa/l-a ostenít pă porc/şî įo ostenísĕm fuĝín pă rîkile ălęa câ-į dęálurli...réle/ştiį şî/lăsáį ş...rîdicáį/scoboráį/ arîdicáį/scoboráį/şî m-am...acólo l-a-ncurcát cîįni pă porc/ ş-auzám acólo...lătrînd la įel acólo/sâ bătęá cîįni cu įel acólo/ pă loc aşá/îl ţînęá pă porc pă loc/pásu cîįne[lui] îl ţînęá ca cum ţînęáį...la arést/îl arestásâ//şî/maį avęám aşá vro sútă şî ĉevá di métrį pîm pădúrę/įerá un drumęác aşá părăsît/maį avęam aşá ca s-ajúng acólo úndi bătęá cîįni la įel/adîcâ úni să da cîįni la įel/şî-n tímpu ála pórcu a plecát din...dintri cîįn/şî vinęá por

1. Duce mîna la cingătoare.
2. Gest arătînd cum s-au smuncit cîinii.
3. Informatorul fluieră.
4. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cu drép la míni/da io ierám obosít tári/păi aşá făcá inima-m míni[1]/şî dup-atîta fúgă...ierám [k] mă discălţásăm discúlţâ/sandalîli le pusăsăm în gântâ/ [!] şî...vidgám pórcu cum vingá pîntr-o pădúre părăsîtă aşá/şî ierá lémni butúc d-ăştia uscătúră-m pădúri/şî vingá dreb la míni//io obosít/m-am pus în genúnke/ştiţ/e/ "hai/vino-ncoácę cîn ţi-oi da úna acúmą" !//a vinít/a vinít pîn la un timp/ci i-a vinít lui aşá/nu m-a văzút/însă aşá i-a foz drúmu lui/m-a lasát amanét ş-a pornít p-o coástâ//a p [r] a pornít p-o coástâ drept/şî cîini după iel/ce fugá pórcu !/fugá pórcu ş-aşá făcá din coádă[2] merău/şî cîini la doi métri după iel//şî nu-l lăsá/şî fugá/io odátă m-am postá pă loc/ş-am făcút aşá o socotgálă aprocsimativ/o distánţă "diparti/diparti" zîc "da an să-i trag u foc"//îl potriyésc pă...coásta áia aşá/pă dgálu ăla acólo şî/pă crgásta áia aşá núma cîn îi trîntésc u foc/îi trág u foc íca la...la flit/avgám pátru la cartús/mi s pare cît níşte porumbe aşá pátru la cartús/cînc//îi dau úna/cîn îi trag úna/poc !// odátă vingá la míni cum îi trenu/ştii/aşá vingá répidi/drép la míni/"da" zîc "ce gînd o avgá iel tu-i máma lui"/cîn vingá acólo/io n-an da sáma că iél a fos lovít din...din fócu dintăi/şî ligigáia cîn îi lovită îi cam...periculgásă/ştii//n-am dat sáma "ei lásă" zîc/cîn am văzút că vini dreb la míni/io am făcút dóo sáltur[1] la drgápta/dóo trii sáltur[1] la drgápta şî m-an trînti jos în genúnke/şî iel cîn a trecút în direcţiia sâ viie dreb la míni/ş cîn i-am mai tras úna aiica[3] gáta/l-am dat pă...péste cap/şî l-am ucís//

[o sfecliseşi oleacă.][4]

ē ! nu n-a fos fricá/dă-l îm măsa-n cur c-avgám nădejdę cu púşca//avgám púşcă bună dómle/avgám o púşcă italiiană/fără

1. Indică cu mîna că inima îi bătea puternic.
2. Gest.
3. Arată spre inimă.
4. Intervenţia aparţine soţiei informatorului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cocoáşâ...//

ᵘonél de costáke [74 de ani]

la zîua núnţî

atúnc/după ce logodiam/vinea suácra/adica máma baiátului/şî cu baiátu dacâ vinea/vinea c-o sticlâ di vin/vinea c-o sticlă di rakiu/la...mireásâ/la fátâ acásâ/lă părinţi féti//bomboáni dacâ aducâ aducâ/dacâ nu...ásta iera întăi//punea pă másâ o sticlă di ţuicâ/punea o sticlâ di vin/"ʰai îm pahári/sâ cinstim/úiti di c-am vinit noi/câ vrem sâ cumpărăm ᵘo fátâ/ şî ni trébuie avém nevóie de-o fátâ"/şî pă úrmâ stan di vórbâ/şî...ne-nţeleĝám//p-úrmâ/ficsám logódna/în ce zî s-o fácem//"ei ! sâ fácem logódna"/ dacâ ne-nţeleĝám/dumínicâ sára/c-aşá iera ᵘobicéiu/dumínicâ sára //pă úrmâ iel cumpará verigétę/cumpará cercéi/cumpará um medaliᵘón acólo/dacâ cumpará pentru puz la gît/vinea atúncⁱ/făcá mîncári/o másâ/cu rúdeli/cu prétinⁱ/cu toţ/sâ făcá/sâ scriia foáia di zéstre/atúnc//să făcá foáia di zéstre cári i-o dădea băiátului/părinţî băiátului/şî foáia di zéstri cari i-o dideá părinţî féti/fiicári/şî dacâ vrea ca sâ...să fiie foáia di zéstri mai... mai valábelâ cun să spui/mai...aşá ca sâ...la o dispărţîre la céva/să ducá la primárii/c-aşá iera atúnc primárii/şî punea ştampila primárii/şî iera o dátâ valábilă ca sâ...la un caz di dispărţîre//

p-úrmâ ficsám zîua núnţî/între timpu ásta pîn la zîua núnţî/ s-aduná féti la mireásâ/cum iera ᵘobicéiu//şî lucrăm/mai cîntăm/ mai discutăm/ca-n sărili di...di la mireásâ//făcám batisti/făcám ...orⁱci lúcruriⁱ avéam nevóie//

p-úrmâ la zîua núnţî/cîn hotăran zîua núnţî/mireasa sâ gătea/ dimineáta/s-îmbrăcá/după áia î vinea mirili şî cu...náş-su//miri-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

li să ducă la năș-su/și-l luă pâ năș-su cu năș-sa/cu trăsúri/
c-așá ieră atúnc/nu ieră mașînâ/cu trăsúr'/și vineá la mireásâ//
și vineá la mireásâ/și pă úrmă gătea mireása/și pă úrmâ ișá afá-
râ cînd ișá din casâ/cu mireása gătitâ/cu...cun să spuneá atúnc/
cu dánsu/cu lumînărîli/cu...mireása gătită/cu năș-su/cu năș-sa/
cum îi ș-acúma...obicéiu tot așá/jucá-n cúrti/afárâ//întâi înăiin-
ti de-a iși dîn casâ/îș dedeáu cîte-um pahár di vin la fiicári-n
[ɛ] /spuneá că să ia iertăcúnele/mireása s sărúti mîna părinților-
lor/mirili să le sărúti și iel mîna părinților feti/și p-úrmâ ju-
cá hóra î fața cási/și pă úrmâ plecá la cununiie//plecán la cunu-
niie/cu trăsúrle/cu sănii li dacâ ieră timb di iárnâ/acólo di la
biséricâ/ne-apucám di brat/mirîli și cu mireása/năși úrma noástră/
cu lumînărli/și ne-așazám î fața sfîntului altár/năși-m părț
amîndói/după áia-ncepeá préotu să îciteáscâ/ne-așăzá cununíili/pă
cap/și să jucá isaia dănțuiești după másâ di trii or'/împreúnâ
cu năși/și pîn la úrmâ/ne-am cununát/îm félu ásta//

ni să luáu cununíili di pă cap/și p-úrmâ vineá fiicári la
rînd și ni felicíta/urár' di bini/dă fericíri/și plecám împreúnâ/
și veneám acásâ//dacâ vineám acásâ/ne-ntîmpiná máma soácrâ/cu
cîte-o [k] cu-m prosóp/și ne legá di gît/pe-amîndói/și ne băgá-n
casâ//și ne serveá cu dulcață/nuntași-i serveá cu vin/p-úrmâ
s-așazá o másâ/și stăteá la másâ/nuntași/cu mirîli/cu mireása/cu
...cine-a mai fos la cununíie/în timpu zîli/că mai ieră pînă
seára/da//și p-úrmâ núnta jucá în cúrti/d'pă ci 'iișám de la mésă
și noi cári stătúsăm la másâ/mîrli cu mireása cu lúmea cari mai
ieră/acúma să spúni dom'șoárâ di onoári/atúnca s spuneá sórâ
de mireásâ//și 'iișám și noi/și...țîneá núnta pînâ sára//p-úrmâ
sára plecá/lúmea fiicári p-acásâ/și...p-úrmâ/la óra zéce únspce/
începeá să vie lúmea cari ieráu invitați/și sâ puneáu mésîli prin
case/că nu ieră saloáni/nu ieră...cun sunt acúma//kar noi cîn am

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

avút núnta noástrâ/în dóo triĭ cáseę/la doĭ triĭ vecîn† s-a pus
mása//şî ĭerá...cari úndi ĭerá ŭámini núnuluĭ/úndę ĭerá ŭámini lu
sócru/sócru ăl mic/úndi ĭerá mirîli şî cu mireásа zîca câ-ĭ sócru
ăl mári/şî mîncaŭ şî beaŭ şî petrecáŭ/p-úrmâ sâ strîngá dárur†/mi-
reásа trebuiá sâ-ĭ dęa náşî-si colác/o pérnâ/o găĭínâ/o...mate-
riĭál dę-o rókię/náşî-sa ĭar în skimb îĭ dădeá şî ĭa un cadóŭ ce
vreá/ce puteá/şî pînă lun† dimineáţâ//lun† dimineáţa să jucá că-
măşîli/aveam cămăş di-mbrăcám pă soácrâ/pă sócru/pă náşu/pă náşa/
cămăş/fústi álbi/di la...dę-aĭîcîa jos[1]/şî sâ jucáŭ şî veseliĭe şî
haz/făcá coráj//pă úrmâ ieráŭ turmentáţ di băŭutúrâ/toţ cari prin-
deáŭ coráj/şî mergá petrécirea pînâ p-â la dóospce únu/poáti ş-î
p-aproápi pînâ pă sárâ//pînă pâ sárâ/începeáŭ sâ să dispártâ/só-
cri/părinţî féti sâ plécę spri cása lor/núni/náşi trebuiá să plé-
cę şî iĭ spri cása lor/îĭ conducám dacâ ieră maĭ aproápe pînă-n-
tr-o direcţie uarecári undę puteam/şî cîn ne-ntorcám acásâ/ne-n-
torcám aproápi núma noĭ doĭ//ş-ápăĭ dipă ce m-am întórs acásâ/ce
crez c-am făcút ?/am începút a plîngę/di la o cálę-aşá//cîn am
văzút câ m-aprópiĭ di cásâ şî mă duc [k] nu maĭ mă duc spri cása
mea//am începút a plîngę ş-a plîngę/m-am dispărţît di máma/di tá-
ta/di náşu/di náşa/şî ĭel mă-ntrebá di ci plîng[u]//zîc

"nicî ĭo nu ştiu di ci plîng" [!]/da um plîns aşá/párcâ/párcâ
o jálę-aşa ieră şî plîngám/şi-ncepúsâ şî ĭel/cícâ "dácâ plîngę tu/
párcâ-n vini sâ plîng şî ĭo"//

da zîc "plîngęm amîndoĭ ?/las sâ plîng númaĭ ieŭ [!] cel pu-
ţîn"//

"păĭ" zícę "dę cę plîngę ?"

"ştiu ĭo ?"//ieram/cę ieram tînără/ieram/nu ştiĭám...//ám
mers acásâ/am petrecút aşá/"háidi câ-ĭ noápti dę-acúma ne culcăm/
şî gáta/mîni dimineáţâ nu maĭ ieşt† fátâ [!]/s-a terminát"//

1. Arată de la brîu în jos.

mándica [u]onél [66 de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Obiceiuri la naştere]

[Ce obiceiuri erau aici la naştere ?]

kemá ᵘo femé̯ie̯/cari i̯erá mai̯ bătrînâ/şî...o sculá dim pat/i̯a saráca stătę́á-m pat ca sâ náscâ/zîcá câ nu stă bine-acólo/câ sî scǫ́ali s sâ plímbi pîn cásâ//o sculá/şî-i̯ spunę́á câ sâ dęa cu picóru-n sóbâ/sâ dęa cu picórũ ᵘúşâ/ca sâ náscâ copílu mai̯ répidi/c-aşá trébui̯ sa-l náscâ/sâ dęa cu picórũ úşâ ca sâ i̯ésę ca pă úşâ/ri̯épidi [!]ᵘobicéi̯ !//să dęa cu picórũ sóbâ nu ştiu dę îi//şî p-úrmâ sâ-nĝenúnki di trei̯ ᵘori//şî i̯a saráca di...nevói̯e/dacâ copílu vinę́á la náştęre/trebui̯á să-l náscâ jos acólǫ//făcá şî i̯a o áţâ acólo şî cu fǫárfica şî cu...şî-i̯ tăi̯á buricu//trebui̯á sâ... sâ facâ ásta//ii taiá buricu/o sui̯á îm pat pâ i̯a/p-úrmâ..îi-i̯ făcá ?//o ţînę́á o zî/dóo/a trei̯a zî/hai̯ sâ-i̯ facâ bái̯e//punę́á/şî-fer-bîntá nişti bolován/ş-aducę́á o bái̯e/şî-i̯ punę́á bolováni é̯i̯a roş acólõ ápa cé̯i̯a ş-o...o-mbăi̯á cu bolováni cé̯i̯a/aprǫápi̯-o turmentá//am păţît şî i̯ǫ cu o nebúnâ di mǫaş-aşá//prima náştęre carę-am avút-o/i̯erá sâ mă omǫáre//şî pâ úrmâ s-o-nc̆ingâ/s-o léĝę la búrtâ//o-nc̆ingâ/pînă cîn să-i̯ pocnę́áscâ búrta//cînd...am păţît i̯o kar/cázu ásta//cîn m-a-nc̆íns i̯o m-an sîmţît câ m-a strîns prę́a tári/şî zîc "mătúşâ.../mariţâ"/mariţa párc-o kemá/zîc "prę́a m-ai̯ strîns"/

"nu mámâ nu/sâ stai̯ aşá câ rămîi̯ cu búrta mári"/

"vai̯ di míni"/zîc "cun sâ stau i̯o aşă"//nu mai̯ putę́am să-n trag nic respiráţii̯a//

vini ᵘómu din vii̯e/şî cîn mă védi/mă védi skimbátâ la fáţâ/mă védi...cicâ "cę ai̯ tu ?"//i̯el i̯erá cu cosóru-ai̯icâ[1] ca/cum lucrę́ázâ ᵘameni la vii̯e/trę́abâ:

"cę ai̯ tu ?"

1. Arată spre cingătoare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zîc ""îs strînsâ tári"/z$^{\hat{i}}$ "m-a strîns moşîca" [!]/ásta-i caz întîmplát carę-am...fă [k] am avút io/zîc "m-a strîns moşíca"//

cicâ "cum tę-a strîns ?"

"păi" zîc "ia veş tu cum m-a strîns ?" cîm púni iel mîna aiiĉ/ şî védi Cîngătoárea strînsâ/p^{hū} ! scoáti répidi cosóru şâ-m táie [ɛ]bríu Câla dę-ac^{olo}//cîn mi-a tăié dę-acólo bríu Câla/^{u}odátâ mi-am revenít/ş-am înĉepú sâ...sâ mă uit mai bíni sâ...sã reviu/ĉe mai//ia mă strînsásă-ntr-ũ hál di nu putén să respír//io ieran slábâ/ierám...n-avęám un corp aşá...//cicâ "nu mámâ/nu/că treb să stai strînsâ"//

"păi" zîc "aşá/ĩ hálu ăla sâ stau strînsâ ?"/dácâ mai stătęám olęácâ muręám//

da/uitę-aşá am păţît cu...cu boálile éstęa di...di moáşi// c-aşá ierá...

[Şi după ce o scălda ?]

d-acólęa/da/di la trii zîli îi făĉá báie/ábur/cu bolován^{i}/cu cărămíz^{i}/álęa îferbîntáti-m foc/şî le punęá acólo/p-órmâ/vai di cápu ii di lăúzâ/câ sâ pornęá poáti iemoraĝiie dĩ ia şî...ah !vai di lúmi/ierá tári rău//

[Dar la trei zile nu punea...?]

punęá la ursîtór^{i}/

[Cum ?]

cum sâ púie ?//punęá pă másâ o cánâ cu vin/punęá ō...castrón cu malái/punęá vo dóo Ĉépi/şî punęá şî nişti ban^{i}//şî spunęá că víni la ĝam/acólo/ursîtorîli//şî víni şî ursăşti/pă nóuu născút adíca//şî zîca că-i úna şkoápa/úna nu ştiu cum îi mai spunęá/şî sâ úitâ pâ ĝam/şî dácâ védi câ nu găsăşti pâ másâ/nu-i másа goálâ/ plęácâ suparáti foc/ursîtorîli álęa//ş-ápoi ieram în stári sâ pú-nâ/s-încărcăm másа cu di toáti [!]/ca s sâ vádâ acólo másа plínă/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ursîtórîli//"eĭ !" zîcę/"dácâ védi másа înçarcátâ" zîcę/"sâ ştiĭ câ-l ursăştî di...dę-ajunĝi om mári ĩ vĭáţâ"/zîcę/"pă timpu luĭ cînd o...s-o făci mári"/zîcę "îĭ om mári ásta"/dácâ-ĭ másа-nçarcátâ/dácâ nu-ĭ nimíc pă másâ/înşeámnâ câ-ĭ sarác/n-ári nimíc" [!] //ţobicéię/vaĭ di lúmi !//

cîn îl înţarcám/ĭárâş/sâ-ĭ puĭ acólo j^os/dúpâ úşâ/sâ-ĭ puĭ cárti/dacâ-ĭ baĭát sâ-ĭ puĭ cosór/dacâ-ĭ fátâ sâ-ĭ puĭ ĝem di áţâ/şî...sâ-ĭ daĭ drúmu s sâ dúcâ acólo ĭel/să vez pâ çę púni mîna-n-tăĭ//dácâ púni mîna pe áţâ îĭ lucrătoári/dácâ púni mîna pi cárti/îĭ pláci cártęa/aşá ^obicéĭur^ din...dim bătrîn^//

[Aceeaşi]

îz dulgér di meseriíę

ĭo cînd m-aŋgajáz sâ fac ^o cásâ/ĭeŭ prima dátâ/îl întréb pă çetăţęán: dácâ ári materiĭálîli dintr-ajúns//ĭel mi lę-arătă/cáre ĭe materiĭalu/ĭo-l fac din materiĭál lemnós//îz dulgér di meseriíę//şî...apiĭ..îl ĭeŭ ĭo la çoplít/îl ĭeŭ la...li [r] li ĭeŭ la aşazát/li ĭeŭ la rîdicát/p-úrmâ la cămăşluít/di pus scíndura/acoperí cu scíndurâ/di bătú táblâ/nu bat//

deç/pi úrmâ/împacát cu çetăţęánu şî cu tîmplariía/şî lucréz şî tîmplariía//şi...lucréz tîmplariía...conştiinçóz...şî ári ^ómu cásâ//

^onél ge neculáię [4o de ani]

tăĭém pórcu

cum a vinít crăçúnu/săptămîna márĭ-a crăçúnului/tăĭém pórcu/şî...cum l-an tăĭát î...púnem şúnca pă o másâ/curátâ acolo-şa/dę-acólęa púnem toáti la rînd acólo/şî după çę trec sărbătórili/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ne-apucăm di iel[u]//mușku-l luom îl punim la...sări/la usturoi/la cîmbru/punim puțîn vin așa/făcem um fel di aluuat așa/și de-acolea începempim să-l ungîm bini/și-l punem î...într-un ligan/di să dospești iel vo trii patru zîli/pînă ia...sarea aia bini și miro-
su ăla//și după ce o ținim trii patru zîli îl...scoatim suz la coardâ/îl lăsăm di să zvînteazâ [u]oleacâ/și de-acolo-l băgăm și puțîn la fum/di să usucâ iel bini/și-i foarti bun//

de-acolea/șunca o făcîm șuviț/o punim la sări/d[u]pâ ce stă ia trii patru zîli la sări o scoatim de-acolo și...o punim la fum/și de-acolea o rîdicăm sus//[u]untura o topim o băgăm la borcane/ju-mărli li dăm puțînă sări și li punim iar la borcan/și s-avem di primavarâ//restu ci iesti di mîncări făcîm...gălibaj/sărmăluți/cartalboș/ci...//și făcîm cîrnați/iar...mai cumpărăm și di vită/și-i băgăm la [k] îi punim și la fum/și de-acolo-i bă [k] mîncăm s-așa fripți[i] la grătar/ii băgăm și la [u]untură/cum vrea [u]omu să-i facă/să-i pregătească//

[Și altceva ?]

sî vă spun di săpun//

[Dar din ...?]

din î...mățîli lui așa ? din î pișca lui făcîm î...făcîm t[u]obă//

[Și cum faci toba ?]

toba ci fel [u]o făcîm ? tăiem din toati zgîrcurli/î...din î ficat/din î [u]ureki/din î...din carni/din toati zgîrcurli porcu-
lui așa/li punim la fiert/ș-acolo-i țîrâ punim mirosi/și după c-a fiert bini ghenlatina acolo/o scoatim/să lasă s să răcască um pic/o vînturăm/punem puțînă...ăsta...usturoi/și...le-așezăm fru-mos la rînd îm pișca aia acolo-șa/toati la rînd/și de-acolea-i turnăm î ghenlatina aia în tobă//și/de-acolea o legăm bini la gu-
râ/la gura acolo-șa o cosăm bini/și/de-acolea o punem la fiert/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cu tótu aşă//şî cît fi̯érbi i̯a o mai̯ înţăpăm aşá oleácâ sâ i̯íntri aşá...mirósu ălă i̯a//după ĉ-o scoátim de-acólo/o púnim pâ másâ/şî pă i̯a-i̯ púnim um fund lat/ş-um bolován deasúpreа/ca s sâ presăzę i̯a bíni aşă//ş-o ţínim acólo vo cîtiva zîli/şî de-acólea...o mîncăm//

[Şi numai chişca o umpleţi ?]

noi̯ núma kíşca/da sunt álţî cari mai̯ îfundeázâ şî fundácu ăla aşá cu...da i̯o n-am făcút nicodátâ//

[Dar cu grăsimea de pe maţele porcului ?]

noi̯ fácîm săpún//săpúnu ĉi fel sâ-l fácîm ? púnim cazánu pă kirostéi̯e/facêm fócu/púnim ápâ aşá cam cîti...dac-avém op kilográmi di grăsîmi púnim dóo di [k] un kilográm sau dóo di zódâ/ litrâ la kilográm víni/la grăsîmi//şî...púnim [k] i̯o pui̯ grăsîmea cu tótu/cu ápâ/şî grăsîmea şî...zóda/ca sâ nu sâ úmpli sâ dea afárâ din...ĉeún//şî aşá ăl fi̯erb/ăl fi̯erb/ăl fi̯erb ca sâ [k] dau̯ merę̆u cu lopăţicã i̯el ca sâ nu...cádâ săpúnu jos//şî cîn văd câ s-a făcút cărăr/cărăr aşá/áluatu ăla acólo/săpúnu în cazán/îl dau̯ jos/şî-l las s sâ răcoreáscâ/şî...pentru-a dóua dimineáţâ-l tai̯/şî...gáta săpúnu//

[Şi pe fund ce rămîne ?]

pă fund rămîni nişti...záma áia murdárâ aşá/zîc [k] cáre-a... a zăcătuit săpúnu-acólo/úne-a fi̯ert i̯el/nu-i̯ bun di nimíca//

[Dar cum îi ziceţi ?]

trînj/trînjâ di la săpún/da//

zamfirica botgrós
trii̯ăşîop di an

ásta-i̯ cu púii̯ şî cu clóşĉili

i̯o n-am pus nicodátâ pik//clóşca...cúrĉili cîn li púnim pi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

óuă/lę púnim/ielí cloĉéşti cîtę-o lúnă di zîli/şî dúpă ĉ-a scos/ ielí-s fęárti petrenţiqáşe/lę luăm/li púnim ĩ...um pahár cu spîrt/ li băgăm piĉorúşîli acólo ĩ spîrt/şî să...s-întăréşti/şî după ĉi lę-am băgát ĩ spirt/li luăm şî li púnim într-o bóndă/să fiie cald/

[Puii de curcă.][1]

púi di...di cúrcă/şî li dăm trii pátru zîli cîtę-um bob di kipér pă gît/pînă s-întăréşti ieí//dę-acólęa li dăm cîti-ũ albúş di óuă/cîti-oleácă di úrdă/şî dę-acolęá li dăm pă bătătúră/li dăm urzîĉ fiérti/şî cu mălái aşá muiát//

şî...ásta-i dispri curĉ//

uor ăia di găinâ/púnem clóşca/cătăm bánu di [k] óuu di ban/ să vidém dacă ári ban/şî li púnim/cloĉéşti trii săptămîn†/clóş-ca/şî scqáti púii/şî pă ii să créşti mai uşór/li dăm [k] li muiém...malái di-ásta/făiinâ/şî li muiém şî li dăm/pă bătătúră/ să mînînĉe//

ásta-i cu púii şî cu clóşĉili//

[Aceeaşi]

clóşca

dácă nę-a căzút vręo...găiină sau vręo cúrcă sau vręo gîscă ...clóşcă/căutăm óuă/púnem într-un cuoş/tîrnă noi îi spúnem/óuă/ dòozéj dę uóuă de pásâre/dácă scqátim pui//

şî púnim clóşca/să cloĉáscă trei săptămîn†//la trei săptă-mîn† ies î...viitóri puişór†//îi lăsăm doo-trei zile sup clóşcă să...se mai întărqáscă puţin/p-úrmă-i dăm afárâ la suári/le dăm mîncári/mălái cu ápă/şi aşá se...fac mar†//cári mor/cári tră-botgrós ielisabéta [2o de ani] iésc [!]//

1. Intervenţia aparţine altei informatoare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

723. PODU-LACULUI

(com.Poiana-Cristei, jud.Vrancea)

Culegere: 1971; CB, MC, PL, VN, MV; transcriere: VN

[1907]

dupâ cê...l-adúse la caţefáne[1] acólo/nú ştiú cê...az [k] făcúse acólo/a cerú sâ-i dea pămînt/mai tîrzíu aşá s-a trezît cu armátâ//cu àrmātâ di pă la...mă rog nu ştiú di un[di] o hi vinît/armátâ dí.../mă rog//călăr[i]/pâ juōs/şî...au veni dupâ uámin[i]// i-a-ncêput a strînge/dipâ uám[eni]/pâ úni i-a prins/dă-le bătáie/ bāte-i/ia-i la-nkisuár[r]e/ia-i la rîmnicu-sărát/care cum îi prindeá/ bătáie şî.../[i] dúcá la [r] la rîmnicu-sărát//

acúma táta neu.../nú l-a prins atúncê/[i]imediát//şî táta neu s-a băgát în cotineáţâ//în cotineáţa găinil[or]//noi erám...micî// ş-a veni şî soldáz[i] nuáptea/şî cî á vínit ún casa/a gă [ɛ] acólo la n[u]oi/şî cătá pă...cătá uáme[ni]/cătá [u]ámen[i]/cătá pă tátâ//máma i-a spus/

"nu ! bărbátu-neu a fugît[u]"/nu/

s-a uitút [ɛ] pîn casâ acólo/în cotineáţâ nú s-a dus//şî a [k] dîpă ê-a plecá de-acólo/táta a fugît/a fugí şî nú l-a prins//iar pă ălilanţ încoáêe care i-au prins/o párte dî ieí/únu neágu mărigári/l-a tîrît/l-a...n-ă pūtū sâ mai meárgă/l-a legá de coáda cáilor/l-a tîrît/ş-au [k] l-au [ɛ] l-au bătút pînă cîn na !/i s-a traz muártea apruápe//da i-a skingui[d] mūlt/după revolúţiia ásta// câ iei erau boieri la putére atúnc/i-au skinguit/i-au bătút/şî tot păm n-a luat/fiincă...n-avèau...nic un fel de ajut[o]r// atúnca [e]erau...î boieri er stăpîni/nū...uámen[i] nost[i]//şî uámeni nóştri în timpurl-èlea atúnca/au trăi greu fiincâ muncá núma la

1.Numele unui boier care a avut moşie în sat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

boiér↓/dacâ munc̆ái ĉínș părț↓/âz lua iel trei/ș↓ dumneatá îz·dă-
dea dóo//trebea sâ tĕ ᵈuc̆ acólo ca sã...cúreș/sâ-i pui în leásâ/
sâ-i faj glug̃/sâ-i faș fínu/î...căpiț↓ sã nu ștu ĉe/iará greu/
iará greu//greu de...áea a păț↓t-o uámini nóștri în [r] ĩ revo-
lúțiia de la o miie nóo súte șapte//

neculái păróiu

am...porni pă șaptezĕșiùnu de an↓

yiia

yiia...alĕg↓ ĉocîrlii/...din yița àea di [ɛ] dĩ yiță//faș
ĉocîrlii/așá di mar↓/cam di pátruzej di ĉenti/mulțumez nu fumez[1]
//șî-l fac↓...ĉocîrlii/ș↓ dûpâ ĉe faș ĉocîrlii/sai ᵏ terénu-ntài
înáinte/fie câ-l sai la dóo rîndur↓/fie că-l sai la ũ rîn mai la
.../mai la călcătoáre/cun zĩĉe la noi//șî...primăvára...plant↑ézᵗ
//măsᵘórᵗ/or că-l pui de-um métru jumátę/ma ãșá cum crez dumnetá-
le/câ sâ fiie rîndu mai bun/sau nu ștᵘu ĉe//faj grok /faj grok cu
hîrlᵘétu/ca cît îi ĉocîrliia/pui cîte dóo ĉocîrlii di-éloa/în
gruápâ/le calș cu piĉuárᵘli/baz↓ bine bine bine m pămînt/pînâ cînᵈ
ajúngᵘ↓ [ɛ] ĉocîrliia/adica vîrfu sâ fiie razánt cu pămîntu//șî-i
fac↓ ᵘolóacâ de moșoróiᵘ/acólo/pînâ cînᵈ dă ia olecuțícâ//șî cînd
înĉépe a ieșî lăstărᵘélu/cáuș-o [r] o zgîndăr↓ la rădăĉinâ acó-
lo/o [ɛ] o fáĉe-un fel de copĉâlâ/o zgîndăr↓ acólo/îi faș pămîntu
mărunțᵘél/ca sâ străbátâ â...lăstáru ăla tînăr/șî...dîpâ ĉe sâ fá-
ĉe mai mărișoárĕ/îi pui doi hărăgĕi ca sâ...lĕgĕ...î...lăstărᵘélu
de iĕl/câ amîntea o rúpe vîntu//așá sâ plantezázâ viia//adica din
ĉocîrliiĕ/pui îm pămînt/faj gruápâ/o baz↓ bine/șî dîpâ ĉe sâ fáĉe
mări/atúnĉa o laș↓...din an în an/la un an îi dai mai micâ/de la
ánu îl dai așa/din ĉe în ĉe/pînâ cîn sâ fáĉe mai máre//așá...ă...

1. Mulțumește anchetatorului care îi oferă o țigară.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să púneꝫ yiiꝫa la noiꝫ//

[Și, cînd s-a făcut mai mare, cum este lucrul la ea ?]

cîn‿s-a făcú‿t‿ea mai máreꝫ/deꝫ la doiꝫ an† de‿ezémplu/cum îiꝫ ásta a meꝫa/ásta...acúma a porní‿pă pátru an†//îiꝫ fac†/îiꝫ laș o [r] o biţișoárâ maiꝫ/dĩ‿ànuꝫ-állan‿maiꝫ luŋgușoárâ/cízva ꝫok/caţ/faș‿harág†/baţ‿harág†/leg†‿i viţa deꝫ harág/ca dacâ n-o leg† viţa deꝫ harág†/pi-ꝫ [k] pícâ jꝫos/sî dípâ ĉeꝫ sâ măr^éșteꝫ iꝫa/o maiꝫ laj‿maiꝫ lúŋgâ/ș-o [r] o puiꝫ șî la-ŋcordát/adíca o [r] o faș‿ș† la-ŋ-cordátâ maiꝫ lúŋgâ/ș-aș‿á dipâ ĉe s-a făcút eꝫa/o leg†//o leg† deꝫ harác†/ca [ɛ] sâ fáĉe hălăĉúgâ/dacâ nu o-ŋgrij^éșt†/șî cîn‿s-a făcút eꝫa aș‿á bunișoárâ nu ș^tu ĉeꝫ/î...o stropéșt†/pentru că...sâ măneázâ șî/nu maiꝫ dă r^od bun//sâ...aș‿á-iꝫ múnca viii//trébŭ‿s-o munĉéști/dóo treiꝫ ^or† s-o prăș‿ăș† /saiꝫ dieꝫ primăvárâ/piꝫ-úrmâ-iꝫ daiꝫ dóo‿treiꝫ prăș‿él†/pentru câ...â...créșţi iꝫárbâ pĩ‿eꝫa/ș-atúnĉa ...nu faj‿nínica//nu faj‿nínĭ/că dacâ o munĉéș† aș‿á...ginęeꝫ/șî iꝫa-z‿dă rod ginęeꝫ//

[Și toamna ?]

toámna ûl culég†/cu c^ófa/cu strúguri/îl puiꝫ în‿cófâ/diŋ‿c^ofâ îl puiꝫ în hîrdáu/îl mustuiéș† cu mustuit^oru/aș‿á//dipâ ĉeꝫ-aiꝫ umplú‿hîrdău cu mustuiꝫálâ/îl duc†/aiꝫ o cádâ/ș-ûl răstórm† în‿cádâ acólo/cît sâ-ŋcápe-ŋ‿cádâ/zéĉeꝫ hîrdáieꝫ/cînșpeꝫ hîrdáieꝫ/puiꝫ acól°/dipâ ĉeꝫ l-aiꝫ...l-aiꝫ pus uŋ‿cádâ/îl laș o zi dóuâ/pînâ sâ úmflâ boásca-n‿sus/ș† vínu sâ lásâ-n‿jos//șî-iꝫ daiꝫ ĉep/îiꝫ puiꝫ o caneá acólo-șà/ō...ţávâ/șî-iꝫ puiꝫ on hîrdău/o curătoáreꝫ/în‿faţ-acólo/uneꝫ-aiꝫ făcú‿ĉépu/șî cúrgeꝫ/iésâ vínu-acólo/deꝫ-acólo-l‿eiꝫ cu c^ófa/șî-l puiꝫ u...î‿butóiꝫ/îm‿balércâ/ĉeꝫ-aiꝫ.../șî la [k] maiꝫ naiíinteꝫ...la...la noiꝫ acúma sâ fáĉeꝫ/da naiíinţi...îl făĉá aș‿á:

culegáiꝫ vínu [k] culegáiꝫ strúguri/vineáiꝫ cu [r] cu hîrdáuu/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

avẹáị uṇ jgáb/jgábu hiị̈e făcú din l^{i}emn/îl făcâ ọámini/fie făcú dintr-o aşá/o côplẹá/ca o covátâ aşá márẹ//şî cumpără sac/uṇ sac aşá/cuṇ sâ vă ecsplíc ịo^{u}/uṇ sac/şî turná hîrdắụu ălа/îl turnáị îṇ sac acólo//legáị sácụ-ălа la gúrâ/şî âl trîntẹáị â...î jgábụ-ălа acólo/şî săr^{e}áị cu picọár^{e}lẹ pă ịel/jucáị pâ ịěl/pînâ cîṇ sâ terĉuịá tọátâ...zdrob [k] zdrobẹáị zdrobiţel-èlẹa/ştiị/dŭpă ĉẹ-ị zdrobẹáị zdrobiţel-e^{lea}/ọ storĉáị bínẹ/şî ịélu curĝẹá diṇ jgáb/curĝẹā îṇ curătọárẹ//aşá să practicá/aşá sâ făĉá vínu mai ī [ɛ] naị́intẹ la noị//

[Acelaşi]

comọára

nevásta mẹa...a văzút^{u}/ịa/şî ịo aṃ văzút/da n-am putú sâ apriĉị́éz bínẹ//cum aṃ văzút//sâ-ţ ịecsplíĉẹ nevásta mẹa/câ ẹa a văzú şí maị́ bínẹ ca mínẹ/^{da}/şî mị-a spus ịa níị̈a cât aṇ sta noị́ dẹ vórbâ aị́íĉa...am [k] noị́ amîndoị́/ịa vinẹá dẹ la múṇcâ/símbâtâ sára sp^{r}ĕ duminícă//vinẹá cụ-o [ɛ] mătúşa ịeị́ a [ɛ] aṇcúţa//vínẹá dẹ la cot^{i}éşt$^{i\ l}$//şî s-a lạsá^{d} dẹ-aị́íĉa diṇ sátụ-ăsta cum îị́ zíĉẹ-acúma dumbráva/îị́ zîĉá calícu//s-a dŭs p-o cạráre drept/câ ịeị́ stă maị́ la válẹ aị́íĉ aşà//socrî-nó a sta maị́ la válẹ//cîṇ s-ajúṇg-acásâ acólọ/pâ lîṇgâ casa lor aşá/trecá un dru [k] ịe un drum/acúma drúmụ-ălа nu maị́ ịéstẹ/s-a mutắ în áltâ pártẹ fị́iṇcâ lócụ-a fugît//cîṇ s-ajúṇgâ acólo/apruápị/ăcó^{lo} odátă a văzú^{t} îṇ fáţa lor//fíl fíl fîl fîl fîl.../gálbin/ọ [ɛ] o párâ dị́ f^{u}oc//da aniţa/bába/a zîs:"î ! iụánâ/áịa-z ban^{i} acólo/comọára//árdẹ comọára"//s-a dus ịeị́ acólo ịa/sâ...ịélẹ a [k] bába a foz maị́ bătrînâ ştiị/s-a dus/ca sâ púiẹ s^{i}emn acólo/ca sâ sápẹ/a dus...da/n-á-nnemeri/da kar precís acólo//s-a dŭs acásâ/i spúnẹ ma^{mi}

1. Sat învecinat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"ɨótɨ mámâ/tátâ/ɨótɨ cînᵈ ąm venít/ɨótɨ lîngâ dádă-ta síca"/ᶻcê
"a dat o flácără"/

"fă ! n-as pus sămn ? câ acólo"cê-„ɨ comąrâ"//adúse ɨa acólo/
a arătát/a văzút/n-a putú sâ distíngâ câ dacâ...î...ca sâ sápę/
ca sâ...ș-a [k] la noɨ áɨíca îm múltę lócurɨ s-a văzút lu [ɛ]
d-éstęa/a văzú nu núma bătrîni/ąm văzú șî noɨ înconcêę/da cūm !/
a găsît ąaméni/bánɨ//a găsît ąámenɨ banɨ//ɨ-aɨíca un ąom.../kar
aɨíca ɨes [k] a murit șî ɨěl șî fɨméɨa//a găsît bánɨ//a găsît
banɨ dę áuʳ//aɨíș pă dęal/ɨa stă kar în dęálu-ăst-aɨíc aș/ĩțe-
lécɨ ?//șî ɨel stînt pă dęálu-àla acólo/siára pă cólo/cólo/cum a
aprecíat/a văzú câ árdę o comąrâ dę-ásta//ș-a găsît paráli/
ș-atúncî în timpurl-èlęa acúma cînzéș șaizéj dɨ anɨ/a putú sâ le
skímbę/bánɨ-èɨa//da videz dumnęvąástrâ câ/...nu ɨ-a mɨers kar
bíne//câ cîcâ vorbéștɨ lúmęa/câ băi ěɨa nu-s kar bunɨ tᵘoțɨ//cî-
că la o pártę dĩ eɨ le priɨéștę/ɨar la o pártę dĩ ɨeɨ nu le priɨ-
éștę/șî lū...ómúluɨ ěstᵘɨa ɨ-a priíd bánɨ-èɨą/a cumpără pămînt//
da vezɨ dumnęàvąástrâ lúmęa bănuɨéștę/câ ɨel und [r] úndę-a gă-
sît acólo/a árdicát o crúcę/...ș-acúma ɨéstę crúca ąęa acólo//
a ardicát-o ɨěl îl kemá/tąadęr stănílâ/șî...ɨěl lúmęa vorbéștę
"mă ! acólo a găsît-o/ș-acólo [ɛ] ɨerá o grąápâ/șî acólo-n
grąáp-ąęa tąader stănílâ câ ɨę la o răspíntɨę/kár la răspíntɨę-sú-
ca-șà/ɨéstę kar acúma/făcútâ dɨ...a făcút o [ɛ]ō troiță/o ɨicąá-
nă frùmąásâ/a făcút-o/a băgát-õ ramâ/a puz ĝęam/șî sâ vâ maɨ
ɨecsplíc ę...áltu...áltâ comąrâ//cum s-a [k] ntîmplát//náșu ne-
vésti mɨéle/îl kemá i...ɨon mánęa//ș-a bągát um plug ɨon mánęa/
cu kiriță gídrășcu//vècînɨ//"háɨ mă ɨąáne sâ bă"...atúncâ sâ ará
cu pátru boɨ//cu plug/cu plug dę pátru boɨ/pátru boɨ//s-a dus
p-acólo pă dęálu-ălaʳ/ɨeɨ stă maɨ pî [ɛ] pâ dęálu-àla-ncąáce spre
poɨénɨ ¹/s-a dūz la plugᵘ//la puz la [k] a tras ɨeɨ o brázdâ dóo/

1. Sat învecinat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ásta-i [r] ásta care o [r] o...ii cunoscútâ-ncoáce apruápi//şî... cîn a tras a cítelea brázdâ/nu po să [r] sî precizéz/înţelég ?/ a apucát o toártâ/de caldáre/plúgu//a apúcat o toártâ di caldáre/ cîn tráge cú toarta di caldáre-acòlo...o căldáre cu áur//àşá//a luát-o ion mánea cu kiriţâ vidráşcu//a-mpărţît-o acólo ion mánea cu kiriţâ vidráşcu/jumátę lu kiriţâ vidráşcu/jumátę lu ion mánea //lui iuón mánea/i-a mers foártę gínę//a făcu gospodăriie frùmoásâ/nu ştiu çi//lu kiriţâ vidráşcu nu i-a mers bine//aşá//a avú trei féti/kiriţâ vidráşcu//şî cîn a umblá la báni-èia/i s-a-mbolnăyit o fátâ/...i s-a-mbolnăyit o fátâ//s-a-mbolnăyit o fátâ nu ştiu çe/aniţa//a...a mùrit//pîn n-a muri aniţa/a murit kiriţâ vidráşcu/adica tát-su/ş-a rămás mámă-sa//şî mámă-sa a luad báni de la bărbát-su/şî-n timpu-ásta dupâ çe-a murit kiriţâ vidráşcu/a rămás nevásta cu aniţa şî cu catrina//catrîna trăiéştę/aniţâ a muri di késtę-èia//şî a umblá sâ-i facâ çevá zéstrę aniţî//aniţa ierá mai [r] mai frumuşícă//da catrina ierá mai [r] mai [r] mai urîtâ//trăiéştę-acuma catrina//ş-a umblád la báni-èia acólo//şî dac-a umblá la báni-èia acólo/s-a-mbolnăvit aniţa/şî aniţa a murit//dac-a murit/a văzu cîn a murit/mámă-sa...nú [k] io aiícâ n-am precizá bine/dipâ çe a muri tát-so/mă-sa a luat báni-èia/a văzu câ şî tá-so s-a-mbolnăyit di triab-àşa/şî i-a bagát într-o scórburę di çireş//pî lîngâ casâ//di gişîn//o scórburâ di-éia// i-a băgá pă gaur-àşa acólo//báni-èia//acúma aniţa-ncoáce i-a spus mă-sa "iótę-aşà am bagá noi acólo/báni-èia"/i-arata/"nu nu mergę gínę"//aniţa cu catrina/n-a foz mă-sa acás/"hai sâ cătăm la báni-èia sâ luom niş [k] noi dîn gologán/sâ ştię [k] nu ştiie máma/sâ nę luăn noi çevá"//a cătát aniţa acólo/aniţa a foz mai tînără ca catrina//a cătád la ban acólo/a băgát acólo/dupâ çe-a cătá s-a-mbolnăvit//a murit aniţa//mă-sa a bănuit//

"i ! aniţa a muri c-a cătá la paralę"//cîn a cătá la pará-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lę-acólo/mă-sa ca sâ rămîię cu catrína/cąre trăiéştę ş-acúma/ ásta-i caz aţoto [k]téntic/acúma/dî...cîzej di an dį zîlį//şî a luad bănį-ĕia dę-acólo/în timpu cîn erá ia muártâ/înţeléĝ/şî i-a băgát îm pîérnâ la cap//şti câ la mor sâ pŭ [ɛ] o pîérnâ//úni a avú nişte fluor/p-acólo/nu ştiu ĉę//àcúma...iuón mánęă ásta/a avú nişte băiéţi/care iuón mánęa a ştiú câ kiriţâ vidráşcu áre bánį-ĕia/înţeléĝ?/ă...băiéţi lu iuón mánęa/că iuón mánęa a murit/ ştiiá câ kiriţâ vidráşcu a rămáz ban dę la kiriţă vidráşcu/catríni şî aníţî//şi cîn s-a dus lā [r] la mormîntárę/ştiį că sâ cătâ...flăcăi/a fos fátâ márę/sâ cátâ flăcăi să-i sápį gruápa /ión mánęa/î...ión mánęa ĉę-a spus "mă !...îilíį"/avęá um băęăt îl kemá îilię//"mă ! iilíį/tu sâ tę duĉ şî...sâ tį duş tŭ la gruápâ acólo/sâ ves câ...aį sî [k] urmăréştį tu báni catríni/báni lu kiriţâ vidráşcu/nu cumvá į-acólo"//băęatu ierá flăcău//aşá/cîn a zîs acólo"ĉîne mérĝį la gruápâ lā...sâ sápį gruápa ?"/

"ioų mer túşā...catrínâ/io merc"/că nu ştiu ĉę//băiátu lu.... lu ion mánęa//

cîn î...a sapá gruápa/tá-sọ l-a-ntrená dę-acásâ/"bă !" ĉę "ia sâ vez tu cum/şî preĉizăn noį că dacâ į-a pus paralilį la cap acólo//tu cîn sî"...aį văzú că să bágâ-n gruáp-acòlo/sâ bágâ únu dį-aşázâ capácū...aşá//ăla/iél/a săríť iiliię în gruápâ/a aşăzá pă...pă catrína acólo/şî cîn s-o báĝę la cap cólọ-aşà bine/ăį ! iel a bîjbîit acólo/ş-a văzú câ-i...báni ĕi//ĕį ! bún//dúp ĉę-a-nmormîntát...a făcút acólo/nu ştú ĉę/a venít acásâ/i spúnę lu tá-sọ//

"tátâ ! báni-s îm pîérnâ la...aniţa/l-au ngropát-o cu ia" gáta//la douâ zîlį/s-a dus...ş cîn s-a dus fiméia/ştiį că la noi [ɛ] ba la noį iéstį uobiĉéiį/dipâ ĉę-ngruápâ mórtu la treį zîlį îl tămîię//tămîię-n fiiecarę zî/patruzej di zîlį/şî cîn s-a dus a fiméia ca sâ-l tămîię dimineáţa/cîn s-a duz dimineáţa acó-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lo/a găsît pă aniţa dezgropatâ//...a dezgropat-o pînă la...acolo/ şî a luat â...bolbotin-àeaa/înţelegî/ĉe-a avut acoloş/şî o cîrpâ di-aia cîn sî iasâ pâ...puarta bisericî/a picat o cî [k] a scăpat iel o cîrpâ acolo din răpezalâ/nu ştiu ĉe//

[Acelaşi]

am auzi şî ieu pîm bătrîni

o fim ieie-aiicâ-n deal.../am aiic ū...bunicâ de-a [r] de-a lu ginneri-miu-ăsta/nicu halcu//bunicâ-sa/adicălea mămā [r] mama lu tata lui//n-a lucr [ɛ] n-a lucrat/a lucrat tumai luni/cun sicĉe ştii dupâ ieleş/di iesi lúni/baba s-a pus /c-avea stînâ cu uoi/iera cam...ştii avea şî ficor mulţi/şî băieţî la prăşît/şî ştii ii post/i [ɛ] cun să spúne di sfîntu petru//şî atúnş ū [ɛ] unkieşî/ bătrîni nu mînca îm post/dădea kag la lapti/ştii la uoi la stînâ postea/ĉe-a zîs "áoleò mámâ ástăs sî "[k] dipâ ĉi a da mîncare la băieţ /la noo/cun să prindę la prînz.../şî ĉe "pînâ la [r] pînă la dooşke la unu la doo-aşà "ştii /sĉe „vă dau la nanéz/vâ fâĉe máma o turtă foc"/c-aşá să făĉea atúnĉ//o puneá acoloş cu ĉeapâ/cū marár cū...foi di maróli/ĉe le puneá acólo-şà şî-i [k] li făĉea/s ĉe"-an să li clătese//şărviţili toate-àlea/săculeţel-èstea sâ le spăl"/şî le-a spălat/baba/...şî...a spă [k] kemad băieţî la unu la másâ/câ prăşau/şî...le-a puz másа ş-a mîncă/ ş s-a pus şî baba cu iei/şî dipâ [k] stîndâ la másâ/

"ei mámâ/m-an skimbă de-acúsî/ĉe să hiie cu mine ?/niie n-e rău"//

"di câ ĉe sâ-ţ hiie matálę rău ?"/

"văs câ ni-e rău/şî nij nu vă mai văd// ameţésc"//

ş-a făcu rău/am auzi şî ieu pîm bătrîni/c-a făcu rău tăre//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tărę-a făcú fimeįa/dę-atúnc úįtę lúmęa la noį/nú pręa a maį mun-
cít aşá dį fricâ//i dį mŭlt/i dį mul tăręe//pŗátę câ...o hi fos şî
įou născútâ/n-o hi fost/nu ştiu/am auzí şî įo dim bătrîn//ásta
fimeįę s-a-ntîmplát p-ąįîca//

iuána păróįu
şáizĕşîşàsâ [de ani]

ąįa įerá pârdăį mámâ

vecîna ásta dę-acî din spátę/cîn įerá įă adica bătrîna/acú-
ma-į hi-s[u]//įa sâ pregătęá câ nu pręa įerá ápâ/atúncâ/în [ɛ]
tąámna cum vineá/şî noį am foz la nistį tăįá dį cocán[i]/ş-a fos
şî...bătrîna nuástrâ/máma omŭluį neu a fost î [k] acî cu f[i]ĕtęle/
am...şî fáta a văzút[u]//cólęa la puártâ cum îşî [k] cum įerá cul-
cátę pă prispă//scę "úįtę mă [ɛ] bâticâ/bâticâ úįti-tę"//z[î]cę
"tąlabánţu dį cîn[i] "//
"da/lásâ-mâ-m pâcę/bîtâ/cînę ştiįę cę-o hi acólo"//cîn a zîs
fáta aşá...fimeį-àsta sâ pregătęá/[s] şî dúcâ la ápâ/câ nŭ erá ápă
// " ş-o [?] cógiliţa lîngâ miną"//şî...u[ɛ]ųóįli a fos pâ lîn-
gâ gar/néįi//a veni lúpu din talabánţu dį cîn[i]/a intrá cu t[u]ótu
pă bătătúrâ/şî į-a ştiers náųa/şî s-a dus p-o [r] pă ųogóru dę
cînipâ/dę-un l-adunási cînipa/şî cîn įa cu cogiliţa dupâ įĕl[u]//
"àţiį mătúşâ rádâ ! câ-į lúpu !/àţî mătúşâ rádâ/câ lúpu n-a
lua náųa"//şî ia cu cogiliţa dupâ ia...şî cîn a ajúnsŭ...apruá-
pę/cę "sâ dau î įĕl"/a făcú friști[i]/şî į-a lua gîtu/şî miáųa a ră-
más pă lo[c] pă ųogór//[ɛ]dį vineá lup[i]/įa úiţi na ! da cîn ne du-
câm pă...cîn ne ducám û...pâ la piáţă/pă la ureķéşt[i] [1] odátą a
venit/niįę nu n-a spus fimeįili câ įerám ştiį aşă...cret câ įe-
ram mărişoáre/mare na ! dacâ mă [du]câm acólo la ureķéşt[i]//įerá fi-
meį mai bătrîne cu noi/şî įerá nuáptęa//cę "nu-į nica"/ş cę "tă-

1. Sat învecinat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉéz din gúrâ"/scę "că-z mînj"//

ioţę-aşà şędęá d^oi[1]...pă lábe/şî únu-n kiĉqáreę//şî avęám o fiméię-ndrăznęáţâ/ştīi gáta dáda s^icâ[2]//ia ierá-ndrăznęáţâ/cîn a fluierát odátâ/kar cólo pă dęal und ştă ăştia acúma//

[Generalii.][3]

da//cîn a fluierá la iei odátâ/noi [k] gátâ ţáţâ mariţâ/...

zîĉę "fuş [ɛ]cîn m-ai înşălá" zîĉę "maţáleę/dáţa sicâ" sce "trébii sâ hiię lúpk-ęia"/

"ei/îz lupk/voi nu vidés câ-z mînj ?"//ştii fiméia acólo-şà //túmai dipâ ĉę-an tre[ɛ]cát/sâ intrăm în sátu din jos/în ureękéşt/atúnĉa n-a spus "ą ! ąia ierá pârdăi mámâ !"

"ū ! nu mai vinim dę-àcúmā"/zîc "cu matáleę nuáptęa"//c-atúnş pę timpur ierau...//ierau niştę lupk//ştii iéşá/da acúma nu preа mai...sunt aşá/mai trécę/mai trécę/mai trécę/a fost o fiméie aiícа-m pădúri/tâietúrâ.../e ! tudoriţa[4]...lu neculai//pi da nă/a băgát-o-m buáleę/ĉicâ "cîn sâ mă...în n-au bráţu-àla di hîĉ"/câ strînsăsę crăns şî ia un snop aşá/ca sâ-l l-ęa fiméiă skinárę/s-a trezî cu lúpu-odátâ pă lîngâ ia//ĉę "n-ă ştiu niĉ und sînt/m-an kerdút odátâ/ş-am fùgît"/ĉę "pîn-acásâ să-m iásâ súfletu" [!] zîĉę "pînă am ieşît în izláz încqáĉę"/ĉę "dim pădúreę"//aşá iótį înîmplárę iú^te//sâ mai întîmplá/iă óitę !/acúma cam aiícа-m pădúreę-acúmā...n-ám văzút//atúnĉa iar cîn neę-am dus noi cólo la baganá[5]/ierám cū [r] cu sániileę cū...iárna/şî io [k] noi avęán doi junĉ aşá ştīi/nu ierá kar mart bóii nóstri/ăştia mă lásâ câ s-a rúptu la ū^om...la sániieę/cu-ásta sâ l^égę-acólo şî la ăl dinaintę//io "yino di púnę mîna" zî cólęa-şà câ scab bóuu acū-

1. Îşi pune capul pe mîini şi se uită fix.
2. Se adresează soţului.
3. Intervenţia soţului; se referă la statuia lui Suvorov de la Dumbrăveni.
4. Se adresează soţului.
5. Numele unei păduri din apropiere.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şîca"/şî boţu a-nĉepú sâ orăcăiẹ ţel [k] ăl cîn a trecút//ş-a mai fos sănii dẹ-a noástrẽ urmâ/iar ţámen[1]/am auzí kiuíndâ/şî cîn a veni băiéţi/c-a fost níştẹ fraţ a néi şâ c-un nepót[1]//

sĉe "az văzú lúpu bre ?"

"nōi nú l-am văzut/da" zîc "plăván a néu ţerá gáta sâ sáiẹ pă mínẹ" zic//dẹ-aván ĉe-i [r] ĉe-i sărẹá boţũ sus aşá/ş[1] ţo-l ţînẹán cît putẹám di jug/şî ţel sărẹã sus/zîc "hái...hai la boi înconáĉẹ"/zîc "nu ves câ sáre/trébẹ sâ híiẹ lúpu" zîc "p-aiís pîn pădúre"//şî la răspíntiẹ a ieşí la ţámeni-èştia/a trecút//acólo nu s-a-ntîmplát//da ca sâ văz aşá dẹ-aprúapẹ lup/am văzút aiíĉ/ tot în sat//cîn a lua nélu lu moş neágu/a fugít úiţi pă şes pâ iĉ[2]/da niş nu s-a teşít/cítẹ-olẹàcâ úitẹ-aşà făĉá-nnapói aşá/şî sâ uitá la noi/şî ţámeni "ho"!şî "ho" !/da nélu din gúrâ niş nũ l-a lăsát//pînâ n-a trecú dẹálu...hîntoái[3]//

[Aceeaşi]

ţélilẹ

cîndũ am auzí cîntíndă pă sus/máma n-a spus "tu sâ nú te uiţi/sâ nu tẹ uiţ carẹcumvá în sus"/ĉícâ cã cîntáu ţéliţ pă sus/ cu ĉimpóţeliţ/cu flúţerliţ/cu cavállţ di-élẹa/şî uni făĉé ţéliţ di sâ lăsá sâ lăsá aĉí/cun spui/la lácu-àsta márẹ/nũ...pă dẹálu-àla acólo-şa//şî făĉá hóra/da nú-mplinẹa//aiíĉa ţerá hoórâ di jur împrejúr/ş-aiíĉa ţerá ũ nterval íntre ţéle//ţerá nóo fétẹ//cáre lẹ-a văzú dumítru [!]

[Le-a văzut ?]

da ũ om dẹ-aiíĉa...kar úndi sâ opreştẹ maşína[4]-n dẹal//ţél

1. Tuşeşte.
2. Arată pe fereastră.
3. Nume topic.
4. Cursa locală.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

a fostu cu frá-su/sâ ducâ lā...un s-o hi dus ieí/cu liémne cret/ câ la focșánî/î...băiéțî/a fos ăl mai máre/și cu únu mai micu//și cînd a ieșît în deal/a ! cîlc ! o fátâ/cîlc ! dóo/cîl trei... "una" ce "-a veni pâ lîngâ mine/ș-odatâ s-a uitá la mine" ce "bazmále álbe-n cap/ș-așá liegáți la céáfâ"/sce "fîlfîiá da" ce "niște fiétę nánți" cicâ "și-mbrăcátę alb"//ș-a [k] trecâ î...știi câ pis [k] drúmu iișá di iic dim pădúre/cîlc ! pîn-a trecú nóo// "ce-o hi álea ?/ce-o hi álea"a zî ăl mai micu//

"ä ! cíne știie"/ce "níscai fiméi/sâ dug la liémne pisti deal"//iěl c-a tăcú din gúrâ/și cîn a venít acásâ i-a spuz mă-si și lu tá-su/"ei mámâ ! álea-s ielilę"/álea ves câ s-a lăsát pă juos/și trecâ pîm pădúre/a vru sâ iásâ știi/înaintea băiétiilor/ da băiéțî/ăl máre nu s-a teșît di lócu//

[Aceeași]

rakíu

[Care-i treaba la rachiu ?]

la rakíu treaba-i în felu următuór/lăsăm î [k] púnem prúnilí la cádâ sâ hárbâ/...j lę...dácâ vrei lé mai mustúin/lę mustuim/ dacâ nú își ia ielę hermenți acólo/hérbe//și lę lăsăm sâ stea din hert/cel puțîn ū [k] o săptămînâ//dóo//mai alés corcodúșil-èstea mărúnte//prúnél-èstea vínițí/ástea durázâ mai mult//po sâ lę faș și primăvàra/dac-astúik cáda la gúrâ/și î...îi pui scîndurí deasúpra o batí în î cúie/ș-o likéstí cū [r] cu pămînt//și po s-o faș primăvàra//î...púnem butoáieli-n căruțâ/dúcin la cazán/și acólo i líber/î...púnem ū borhódu-n cazán acólo/și...băgăn liémne la cuptior întâi/ca sâ-l poátâ/câ dăcâ-i cuptióru herbinți/păi nú puten sâ mai spălăm cazánu știi ?/î...sâ-i púnem capácu//púnem ũ...î...borhódu-acòlo/i pui capácu/likím ță-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

v^y ile/î...púneṇ déja lā curătoáre/şî dăn drúmu la clápa cuptiórú-
luį sâ ia fuoc^u/sâ-nherbínți/şî dîpâ ce a dat dį [k] ş-a pornit û
iéliį...î sâ cúrgâ țăv^y iliį la cazán/â...dį porn^i éște ca kişátu
nélului//a nélúluį cum cúrge kişá/dį se kişe nélu/atúncā...īį...
5 púneṇ clápa iar la cuptoór ş-ûl astupăm/şî...^i ermétic ştiį/ca sâ
nu sâ răsúfle//şî dureázâ...treį uóre/pátru ^u óre un căzán dį...
dį o sútâ dóozej dį kilográmį//şî ásta-i toátâ socoteála//

neculáį bălán
pátruzĕşîùnu de-an^i

10 viia

dácâ iéste de-ásta móbilâ...ásta áre múncâ/...la ia//dacâ nu-i
întuársâ...la hîrleț/la dóo rîndurī nu m^i érge/mai ales aiícâ la
noį/terénu-àsta//â...câ nú-i ca la podgóre//la podgóre merge á şî
la ũ rîn ş-o sápâ/viia-naiíntį/cîn am apucá^t iō dį m-an născút/
15 ştiį/de-am apucá durát-àsta//acúma la podgór^i e lucreázâ cu trac-
toárle//la noi însă/noi întoárcem care púie viia altoítâ/da prea
puțîn púne/câ nu m^i érge-aiícâ la noi/nu rentoázâ//nu dă//şî la
ibríz^i dį-ésta...întoárcen la ũ rîn dį hîrleț//dį tuámna ca sâ
d^i égere câ sâ prinzâ iĕl...sâ d^i égere pămîntu/sâ frăgĕzăzį//ca să
20 ...puátâ sâ prindâ viia//câ-i un f^i el dį loc cū...négru/argelós/
nú conțînę iel î vitamînâ așá cum trebúie sâ...sâ dea ca la...ca
la cîmp încólo//şî...î...primăvàra ne púneṇ şî-nnevelăm/poke [k]
î piketăm u [k] o [k] alinięm rîndurlį/cum vine/şî^t púnę [k] înhí-
gem beță/şî^t p^â órmâ dîpâ če-nhígim beță/fácen grok^i //tot așá lā...
25 la cînzèc//ibrizu-àsta//î...^ş lă ásta sâ prinde/şî o rîdicăm/î...
lăsăm pînâ la treį an^i /o-ngrijîm/o copcîm/ştiį o ridic [k] ō rîcî-
în la rădăcînâ/ca să...sâ creáscâ [r] sâ creáscâ ia gini/ştiį s
sâ dezvóltį/dac-o rîcîį la rădăcînâ/kar ş-acúma ám rîcîit-o câ...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

î...din_cáuzâ câ dacâ plóuâ şî prindi scuárţâ deasúpra ia nu-i mai dă voíe lăstárúlui sâ mai creáscâ/şi dî_ĉe-o copĉéşti/di ĉi ...î créşti mai r^épede//şî pînâ la ^etátea di trei an^i/ia nú dă r^od^u/ibridu-ăsta/dă la cîte-un_strúgure cólo şî cólo/dă_de la trei an^i în_sus i lăsăm la ũ_an/adícă^lea dac-am pús-o îm_primăvar-àsta/şî la primăvàrâ i las un_singur ţok'^u//i las û...dipâ [k] dacâ áre trei lăstár^i i las_û..,doi ĉek/ştiţ/lă rădăĉinâ/şî...îi [k] la ũ_^ok'^u/la al_î doilea an i laz_doi ţok'^i//la rădăĉinâ//al tréilea an i las trei/un depán [k] ţok/depándâ dipâ butúc^u//di cum îi butúcu dizvoltát/ş_de la trei an^i încólo/pîn_la pátru an^i/j_de la pátru an^i/i dăm_û coárdâ/drúmu ca să...meárgâ ia pîn_la şáptе opt ţok/z^iéĉe.../ş-o rîdicăm şî...ásta-i toátâ treaba la culés [!]// [...]

dinţ_strúgur^i fáĉem yin//

[Cum ?]

o culeĝém_u/o púnem ûn hîrdáu/o...cólo/şî...avém mustuitór// ş-o mustuím cu mustuitóru/ş-o púnem ûn_cádâ/ş-o lăsăm sâ hárbâ acólo...^câ ia hérbe/îş ia hermenţî táre//şî o púnem acólo şî... dipâ ĉe hérbe lă trei pátru zîli/n-ó lăsăm mul_ca sâ hárbâ/ca sâ prinzâ amărăĉúni di ĉorkín di-ĕla//cum îi ia ĕl bun aşá de băut/ca siropu ştiţ^i//şî dе-acólea...ûl trag d-acólo ş-ûl [k] în_curătoáre/şî-l car la butói//şî d-acólo sco_şî beau [!]//

[Acelaşi]

s-a spart_û gáţa cu bóii

m-a băgá_la coperativâ...de căram márfâ/de la focşáni/pentru coperativâ/duĉám/de-aia ĉa duĉám_fasóle/núĉi/akizîţi di-éstea carе sâ strîngéa//şî le duĉán_la focşán^i//ş-acúma într-ō...în_

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

duráta ásta/într-o ɨárnâ/pîn lúna lū ɨanuáre/február^ɨe/cam aşá
ĉevá/nu mai ţîu míntę cā-i cam dęmúlt/dę-atúnĉ//^ɨe vręo dóiśpe/
tréiśpę-an^ɨ/cam aşá ĉevá//şî...nę-a apucát în î focşán^ɨ un yifor
//márę//şî noi n-ám mai lua naţionála[1] ca sâ mai venim pă naţio-
nála/c^î să dăm...am veni direc pă nélcov//şî nélcov/găsîm acólo
doi uámen^ɨ din î mahríu[2]/şî ăia ɨerá tot û cu coperativa//ăęa
avęā dóo butcáie dę gaz/únu-ntr-o sániię/ş-únu-ntr-o sániię//şî
ɨei n-au vru sâ bágę̂ î...bóɨi în níɨlco/sâ trecâ nélcovu/că ɨerá
îngeţá/da nu sâ bazá/ştii/pă buoi//câ o sâ puátâ sâ trecâ nélco-
vu/sau că s-o spárgę gáţa/sau nu ştiu...ĉę-o sâ fácâ//şî-n tim-
pu-ásta am mai fost c-un továrâş a neu dę-aiícâ...iuonícâ uópręa/
şî...bóɨi nei a foz mai la úrmâ//şî ɨo lę-an spus î luɨ

"măɨ iuonícâ"/zic "haí sâ-ntuárcęm înapóɨ că aiícâ nęnorocîm
bóɨi/nu putém sâ trecęm ápa că"...vineá márę...adícă^lęa gáţa nu
ɨerá spártâ/da nú ɨerá-ngeţátâ cun trébuię//şî...ɨěl nu/a zîs câ
sâ dęa p-acólo pîn nélcov//ş^ɨ tógmai gíniɨ ɨěl a dat înáintę ş^î ɨo
dîpâ ɨěl/şî...a...bóɨi luɨ înáintę/ş-a neɨ dip-a luɨ//şî-n [r] în
timpu-ăsta ála-n níljócu ápi/s-a [r] s-a spart û gáţa//cu bóɨi//
ş-a porni bóɨi sâ sáię/s-arúncę în [r] în jug^u/şî s-ā [k] a băgá^t
um boų kicóru/ăla din ĉa l-a băgát în î [r] îm políţa júgului/ş-a
căzú jos î ápâ/i sâ videá núma coárneli/şî ɨo am sărit imediát/şî
m-an duz la ɨěl/ş^î s-a rub gáţa şî cu mine/m-am apucá dɨ proţáp/
dacâ nu mă ţîneám dę proţáp mă băgá sub gáţâ şī...cret câ nu mai
ɨerám ástăz în veáţâ/da pî s^em^ne c-a foz norócu neu//şî an da
drúmu lā [k] an tăeát î răstéiele cu săcúręa/ş-an da drúmu la
lánţur^ɨ la b^uoi/şî an lăsá sániɨa acólo.../pînâ s-a domolí yifo-
ru/la vo trei zîlɨ/ş^î dę-acólęa nę-an dus ş-am fă [k] scos sániɨa

1. Şoseaua naţională.
2. Sat învecînat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

din nél^{cov}//ş-am vinit acasâ//

[Acelaşi]

puorc

ûl luom dį mic â/ul îngrijîm noi/îl băgăm la cot^{i}eţ/c-avem cotéţ//avém ulúc acólo/îi púnem û...mîncáre/acólo/ş^{i} aşá zĕr de la vácă cu mălăi...î...i-adunăm buriánâ du pâ prósiie aşă...vérde aşá/hólburâ cun zîĉe la noi/susái/porcêsc/dăm dînaintę/mai avém şî lucêrnă îi dăm//şî p-órmâ iel criéştę treptát aşá/ş^{i}... la crăcún ûl tăiém...ş^{i} noi...topim.../la noi aiîca nú prea sâ ş[ɛ]tiie-aşá sâ-l conservăm aşá/şúncă făcęm şî noi.../făcęm muşk aşă afumát/cu ^{u}usturói cũ...dafin cu pipiér/...şî mai prăjîm cárne/-aşa púnen la borcán...^{dim} máţî făcen gąldaboj/c-ąla-i primă dătără în zîua dį crăcún/trebę sâ mîncăn sărmăluţĕ/şî gąldaboj dinũ máţũ ăla gr^{u}os/dę la dos [!] din...ăstă...ăşá sâ obijnuiéştį/ fiiecárę ^{u}om ásta mîncárę-o făcę în zîua dę crăcún//

[Ce pui în galdaboj ?]

păi noi púnem ^{u}oréz/cárne/pipiér/mai bátem/spárgę̃ ş-ún uou acólo/-n ûmplutúra aea/um pig dį făinâ...ásta púnem//

[Şi în maţele mai subţiri ?]

álea dę-s supţir^{i} lę făcen trandafir^{i}//da//cu ^{u}usturói/cu... ardéi/cu pipiér/^{sâ} fiie mai iuţ/^{le} făcem//lę-afumăm/făcen şî t^{u}obă//

[Toba în ce o faci ?]

în î kişca aea/o rádem dį...o goîn dį pélea aea du pâ di^{di}disúp/şî p-órmâ o spălăm bine/şî férbem u...ficat/^{i}inimâ/rănúnk^{i}/o bucátâ dį şúncâ/şoriĉ/urekili/lę férben/şî p-ó^{r}mâ lę tocăm/feliúţ^{i} aşá/şî lę-amestecăm cũ ienipahár cũ pipiér şî/púnen şî făcem tóba//o férbem p-órmâ şî tóba/cólea o púnen la prés^{â}

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşá/o [k] c-um petróiu/o stoárcêm bine/şî p-órmâ o legăm cu-o sfuár-aşa/şî o agăţăm...dį sâ usúcâ/iį dăm um pig dį fum/şî... consumăm// [...]

áea micâ o fácên kag//sâ-nkegăn láptilį vára//tocăm p-áea care ō scuátem di [r] di...pâ dídisúb de la puorc/o tocăm bine cū secúrea/sau cu bárda/ş-o púnem îm máţu-ălā...în tráist-àea...de la úrma máţelor//şî cu láptę dúlcę/şî c-um pumn dį sáre/şî tó la fel/o púnen la uscát/ş-acúma înkegăm láptilį de la vácâ//

bálcu mariia
pátrujdòi de-an[i]

şi-a rub mîna

cu ăstălànt care l-am acúm laborán[d] la galáţ/l-am trimés cu cálu la păscút/şî cînd a veni/mi-a veni cu mîna rúptâ/c-a făcú întrécêrę dį cai/a cui ii fúgę mai tárį/şî iel s-aráte câ noi aveam un cal mai frum[u]ós/a sări pistį níştę hîrtuapę-acòlo/şî l-a arunca cálu în gît/şî şi-a rub mîna//şî cînd a veni[t] acásâ/ta-su [k] taicâ-su iera cu fructę lā [k] cu cîréşi la braş[u]óv/şî...iou lipeam prispa/cum iera atúnc/şî cînd a veni[t]/aşá[1] a vini cu mîna jos/

"mămăicâ/mămăicâ mâ strigâ la puártâ/iou cîn mă ui/

"cę mámâ ?"/

"sâ nu-s fiie fricâ/dacâ-s spui iou cevá"//

"cę mámâ ?"/

"mi-ă rub mîna//da nú mă doáre/sâ nu-s fiie fricâ/sâ nu-s fiie fricâ//şî sâ nú pui mătálę mîna pi ea/s-o laş aşá/şî iél sta aşá cu mîna [1]//

"u ! cun sâ nu pun !"/io ăîncépu sâ plîng/iel/

1. Gest cu mîna: mîna atîrnînd în jos pe lîngă trup.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"nú plîngẹ/câ nu mâ dọárẹ tárẹ/nú plîngẹ"//

şi a adús táta dẹ-aiîca/câ ieră acásă/ş-a adús călu/am puz la căruţă/şî l-an duz la spitál şî/i-a puz mîna-n gips//s-a făcú bine//

[Aceeaşi]

núnta

cîn sâ pornéşte o núntă/juoi dúcẹ zéstrẹa/î...viner sẹára găténşti brádu/dup-acéẹā sîmbătâ dimineáţa vinẹ...că púnẹ fraz di mir/vinẹ fráţî dẹ mir la ginerícă/dup-acéẹā...i ia ginerica şî vinẹ cu iei la mirẹásă/â...dup-áẹa lẹ púnẹ másа/i servéşte la dulcáţă/mirẹásа/dup-acéẹa lẹ púnẹ ma [k] lẹ púnẹ batistẹle/îm pept/fluor/cẹ-árẹ dẹ pus/dup-acéẹa-i bágă la másă//la másă-i servéşte cu...pilav di uoréz/cu sarmá [k] sărmăluţẹ/friptúră dẹasupra la uoréz/cū...gozonacu/şî cu vin/şî ţuicâ//dup-acéẹā...s scoálă di la másă/şî...pleácă/dẹ la mirẹásă/fráţîlẹ di mirẹ bun cu ginerica pleácă pîn sat/cu cîntẹa/şî mirẹásа cū sóra di mirẹásă búnă/tót pîn sat/cu bombóanẹ şî cu vin/şî cu ţuicâ/şî fráţelẹ dẹ mir cu vin şî cu ţuicâ//dup-acéẹā sîmbătâ cîn vine [k] sîmbătâ seára dū pâ sat/vinẹ la ginerícă/vinẹ múzica sîmbătâ seára la ginerícă/cînt-acólo-şà/le púne másа la...muzicánţi/şî dup-acéẹa vinẹ la mirẹásă//şî la mirẹásă vine/îi cîntă/acólo joácă cîteva cîntíceẹ/joácă fiéţẹle cu băieţî/ dup-acéẹā...i cîntă fluárẹa/de i-o púnẹ pâ cap//şî ia fluárẹa/că sîmbătâ am uitá sâ vă spun/i púnẹ fluárẹa mirési/o púnẹ lu fráţelẹ lu ginerícă pî [r] pă cap//şî sîmbătâ seára i-o ia/ş-o púnẹ mirésî//şî joácă brádu/fáceẹ brádu-ntăi/brádu doi şî brádu trei/şî la dóospẹ nuaptẹa sâ terminâ brádu//dup-acéẹā...îi dă mîncárẹ la múzică şî pleác-acàsă/ginerica cu muzicántu//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Sîmbătă ?]

da//sîmbâtâ nuăptsa la brad//făcă duminicâ dimineaţă/să strîngę frat^{i}l di mir la ginericâ/vin cărúţeli cu cai/lă ginericâ/şî ...să duc surorîle dę mireásâ tód la ginericâ/care cąsî batistę la mireásâ/câ-i cąsę batistę//şî vin la mireásâ//î vin la nun^{u}// aşá să spúne/şî vin la nun acólo/serv^{i}éştę el cu dulcáţâ/cu gozonác/cu vin/mâ roc cu ce áre şî iel acólo/şî ia núnu/şî vine la mireásâ//la mireásâ cîn vine/mireasa stă-n ^{u}úşâ/serv^{i}éştę toţ^{i}/ tóţ^{i} carę-au vení la núntâ/dup-acéęā...^{i}intrâ-n casâ şî s-aşázâ pă scáunę/ášą/o găt^{i}éştę/cu fluárea/cu vąala cū...betęála/ş^{i} dup-acéęa s scąálâ ia/şî găt^{i}éştę ginerica/-i púnę batista/ dup-áęā găti^{i}éştę pă náş-su şî pă naşî-sa/dę-acólea pă fráţîli di ginericâ//i púnę batistâ sora dę mireásâ búnâ/ş^{i} dup-acéęa să scąálâ/dă pâ scáun/şî jąácâ dánţu/púnę-o cofâ/am uita să vâ spún álcéva//mănîncă-ntăi miriasa cu mirlî într-o ^{u}odáie/frat^{i} di miri-afărâ//mănîncă//şî dup-acéia să fácę o naţionálâ máre/púnę-o cofâ-n níljocū...mijlocu h^{u}óri/şi dă ruátâ trei ^{u}or^{i}/ş^{i} dă cu picóru-m băęat/ş^{i}...ai um prosóp acólo-şa/ş pûnę busuioc^{u}/şî sâ-mprăştiie/ş cînę-apucâ busuióg d-éla/cîcâ a apucá busuióg dę la mireásâ//dup-acéęa...ă...să súie mireasa-n cărúţ^{i}li/cărúţ^{i}li cu cai/în cărúţâ/şî îi dă núna o távâ cu gozonác/gozónacu îl taie-m pátru/ş-ûl înkinâ cu bucăţ^{i}l-èlea di gozónac^{u}/şî zvîrli îm fáţă/spátę/şî-m pártea stîngâ/şî-m pártea dreáptâ//^{j} dup-acéęa/ pleácă//dę-acólo d la maicâ-sa/^{ci}câ să nu să mai úitę úrmâ/zvîrli cu fl^{u}or^{i} dupâ iā...cu fasóle/cu fel di f^{i}el//^{du}p-áęa vin ş să cunúnâ la bis^{i}éricâ/dup-acéęa să dúcę la ginericâ//acásâ//şî acásă la ginericâ/â...nu ^{i}intrâ-n casâ mireasa pînâ nu-i púnę pros^{u}ópu...soácră-sî/lu sócru-su/núni/j lu núnu//şî dupâ ce-i púni prosoápili/să scąálâ şî să dúcę-n casâ la ginéric-acólo/ş-o tráge

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

c-um pros^{u}óp/aiíca [1] dupâ gît p-amîndói/dį treį ^{u}or^{i}/ș-a tréįa ųárâ ^{i}intrâ//în casâ//dŭp-acéęa jǫácâ įárâ brádu/-n casâ acólo/șî įas-áfárâ șî jǫácâ brádu/^{s} dŭp-áęa vin dį jǫácâ f^{i}étilę cu băįéțî pînâ sęára/șî įa púnę fl^{u}or^{i} cu ginerica.../dumínicâ sęára sâ duc̆ę lā náș^{î}-su...șī vin șî pun m^{i}ésę la ginerícâ įar pâ náș-su/șî sâ strînĝę băįéțî acólo la náș-su/șî vinę dę púnę másа acóleą/dŭp-acéęa dupâ c̆ę įa dárurlį/sâ maį cúlcâ pîn la ziųâ/dŭp-acéęā ...lúnī pîn la dóoșpę cîntâ múzicā aco la ginericâ/įa rămînę-acólo la ginerícâ/șī...dup-acéęa pleącă įar la náș-su/șî lun^{i}/șî strînĝę [k] lun^{i} sā strînĝę lúmę múltâ la n^{u}oį/sā strînĝę lumę múltă tárę/șî dŭp-acéęa vinę la ginerícâ cu ųámeni șî sâ púnę m^{i}ésįlį//șî așá pī lā treį nųáptęa sâ įa dárurlį/sâ rídicâ dárurlį/șî sâ dă lu náș-su o távâ ũ...cof^{i}ér/um pahár acólo-șà pentru.../ș^{î} sâ térm^{i}nâ núnta túma marț^{i}/la dóoșpę//

vasíį marcéla
nóosprĕzèc̆ę-an^{i}

[Întîmplări]

táta a fost odátâ la pădúrį/șî c-ūn [k] șî cu bunícu meų/ș^{î} acólǫ cîn s-a dus įįį/s-a dus cu caįi ș-a lăsát caį zlóbįz^{i}/șî įęį dup-acéęa s-a dus î...tăticu ș^{î} cu bunícu/tăticu a lųát-o p-áltâ párte/șî bunícu p-áltâ pár^{te}//cînd acólo a gă [k] aų găsít î...nișțį porș sălbáticî^{i}/porj mistr^{i}éț^{i}/șî į-aų găsít acólo/ș^{î} lu táta į-erá fricâ/nij dį caį/nicī...į-erá fricâ dį bunícu/sâ nu-l mînînc̆ę pă bunícu//a-nc̆epú táta sâ hoįáscă la įęį/dup-acéęa a plecá șī^{el}/l-a strigá pă bunícu/dę-a įeșí^{du} p-acólo/că į-erá fricâ/sâ nu-l...câ įerá mulț^{i}//įerá ũ [ɛ] po [k] o purcícâ ș^{î} cu șaptį purcéįį/lîngă įa//[...]

1. Arată cu mîna ceafa și spatele.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

a venit ũ urs aiișa în grebănuasa [1]/a fost o stînă di vaci//
și dĩ viței di-eștea//și s-a dus cu ei pă...pĩ niște rîpi p-acolo/și ũ urs a ieși dup-o rîpă/și s-ă ridicat în spinarea lă[ɛ]
boiu-ăla//și l-a apucă și l-a mîncă d-acolo/și dup-acéea a vinit
[r] a vinit mașini/și dup-acéea l-a omorît//ursu-ăla/l-a găsit
acolo-șà//că ieraũ mulți/să da [k] vinea/să ducă vînătoarea/că...
și s-a scos permis ca să-mpușți urși//s-a-mpușcă vro doi//urși/
porj mistrieți//

crihán costél
doișprezéce-ani

724. JITIA [ALR I 595]

(jud. Vrancea)

Culegere : 1971; CB, MC, PL, VN, MV; transcriere: MV

io am fugît [2]

[...] [3] și-am mers și-am mer/pîn la sàtu-mare//la sàtu-mare-acolo/tot așă//ieran cu unu din tutova/din...dim bîrlad//ce-n spune a la ?/toderaș cu-l kemă/stan//

"mă nea [k] măi...țuțui" ci cai//"hai mă" ci că "să...rămînem"/

"cun să rămînem mă ? dacă tu ai spus că rămîi și rămîi și nu
mii...nu mai discută cu mini"//

s-a dus și-a cătă locu//di la un...cetățean acolo/și-n noaptea-a am plecat//că iei mergéa cu noi tuătă ziua/seara ne cătă
gázdă/ne ducéam...ne...băgám ĩ șuri d-élea cum le spúne ardeléni

1.
2. Text spus allegro.
3. În pasajul precedent, informatorul povestise cum a căzut prizonier la nemți, la sfîrșitul celui de al doilea război mondial.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...//fînăriį noį le zi$^{\hat{c}\tilde{e}}$/įeį le zi$^{\hat{c}}$e şur^{į}//s-a culcá ş^{į} santinél^{i}-li ş^{į} tos/şi noį nú putęàn dormí/cu grijâ/sâ plecắm ^{zic}//

a ^{į}eşi^{t} lúna niţél/am lụa c-avęám...lopátă/hîrl^{į}eţ^{u}/zis^{u}/şi cū tîrnacóp^{u}//ă lăsat tîrnacópũ mă-sa-ŋcó^{lo}/ş-aŋ lụa núma lopéţili// ş^{į}-am plecát//ne-am dus aŋ căta^{d} loc acól lå o femei/-am făcút o grụápă pîŋ la ziụo/am puz gunói dęasúpra lémni/ş-am intrát înˌ grụắp-àęa//ş-ã stat treį zíli-n grụápă//olęa^{g} di gáuur-avém/ dę-avém a^{į}er^{u}//acólo-am sta nemîncaţ^{į}//pă cuvîn vă spun/am fos cu fụámętęa p-acól^{o} !//şâ...ne-a cată di treį ^{u}or^{į} î ziụ-áęa/câ şáp-tę-ã fuĝit în noàptę-áęa//şî după ástā/am işi^{d} di la treį zílę-am işî la ivęálą//îsâ ăştęa...a nóştri/carę-a fos treį bataliọánę/-au plecát^{u}//s-a^{u} dus/ş^{į}-a văzú di trę́abā̃/...mers înĕinţi/drúmu//

acúma/ ^{d}pă ĉę-am işî la ivęálą/am stat î sat acólõ la o [k] pròpietáru-ŏla//įo mi-erá cam fricâ/vă spun pă cuvîn^{t}//toderáş-cu-aşá nu pręa-į ^{į}era fricã̄//deşi mă-mbrăcásęn ţivil/cu ^{h}áini rúp-ti pistę álęa męlitárę/nu mă-ndurán nij^{į} dę-ále/cã̄ įerá nuoį !// zi^{c} ĉe fa^{g} įo î ruptúr^{i}lę-ástęa ?...//nũ mă-ndurám ni^{j} dę-álęa//

víni-ntr-o zi gázda/ĉícă̄...úrcă [ɛ] pă trépte/įerám îm fînă-ríię sus/stătém î fîn^{u}/

ĉ^{i}câ "nu-į nimí^{g}/nu-į nimí^{g}/nu vã̄/įo îz gázda/gázda"/cum fă-ĉé įel "gázdą"//

e^{į}/ne-ntrę́abâ cum îi trę́aba/"įòtę-aşá/aşá/p-aíĉ cúm să mai aúde ?"//

"nu să maį aúdę nimíca" ĉícâ//

"dómle/įo aj mérĝę cu matá la pădúrę"//câ din sat fuĝísîrâ to^{s}: şî notáru/şî primáru/şî ụámeu^{į} mai bini-ŋstăriţ^{į}/la pădúri/ cu víti/cu f^{e}éţi/câ įeį să cam agăţá di fiéti dę-ástęa//

ne-aŋ duz la pădúrę-acọ//m-aŋ dus cu įel acól//şî ăsta to-derąscụ-a rămás ạcás acólęa//maį avęá nişte mîj^{į}/nişţi...vitį

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

stérpe-acoá[l]/mai vidéa di ieli p-acólea//ne-an dus la pă[du]re//
m-ã z la pădúre//cîn la pădúri-acólo/am asúns [?]//an sosi [ɛ]
mai pă seár-așá//pînă să íntru-m pădúre-acoá[l]/p-ũ izláz acólo/
niște copí să ținé dipă [u]omu-ăl [k] dipă [u]òmu-ásta//cît aĉi/j di-
pă míni/cît aĉí/și-l întreábă mai pă ses[t] să n-a[u]uz ieu:
ĉ[i]că "ĉe/ásta-i to din ăia prizioniér[i] ?"
"da mă" ĉ[i]că//
[i]ĉe-"avẽ șĩ noi/...d[u]oi"//
"únde ?" zi
ĉică- "s îm pădúre-áiș//avèm vórbâ cu ieí noi [î]ntòdeaúna/
sémnelẽ nuas[te]"...//
núma ieu...a[u]úz: ĉ[e] "úndi-[z] mă ?"/
ĉ[i]câ-s a[i]ĉa-m pădúri"//
"cũ sâ fa sã vorbé[s] ș[î] cu ieí ?"//
ĉĩcă..."am vórbâ cu ií io"//
"cum ?"/
"flúiir"//a flu[i]erá di vo dóu trei/[1] áii iési de-acól[o]//
cînd iési "ĉe-i cu voi mă ?"/
"ióți mă bă[i]éte/șî noi așá/așá/am fugí șĩ noi.../da tu ?"
"am fugí"/
"cu ĉí[ni] ?"
"cu toderáscu"//
acúma/...íi spui io/mai dìscút cu iel niței/și plec/că m-a
[k] ne-apucá seára//nẽ dúĉem acólo unde sosèam...unde-avèam uáme-
ni-è[e]a făcúte sóbe-acólo/pátur[i] di lemn în pădúre/stătea acólo//
nuáptea dă d[u]mnezéu o ploái//ieu n-áveam úndi/nu prea avéam de
ploái-așá/am intrá sup pat/supt ieí acól[o]/și m-an sta di pluái-a-
có[l]//dimineáța cîn n[i]e sculăm acólo/púni să fácă niști mîncáre
nu s ĉé acòlo-așá/pleácâ doi băiés tíner[i]/cu niștĩ...c[u]ósur[i]

1. Fluieră pe degete de trei ori.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

d-éstea dĕ nuiélį ca ránițĂ spáte/c-aşá au ardéleni//s să dúcă s-aducĂ nişti strúgur[i]/dintr-un sad vecîn//cînd cobuárâ pă o párte-n jos acóloş/ş-iel víne î sus fúga napói//

ĉe "nísti nemț[i] úrcâ la noi"//

ăştea fúga !/...a pleca[t] tos cu [k] în toátę părțîli/di fricĕ //şi notár/şi primár/şi tos carę-a fos co[lo]//ieu/io ple[c] c-um băiát a unui...uom/ăla ia háină [k] o háin-a notár[lui] dĕ p[i]éle/şi o háin-a lui//şi-am fugît[u]//a[m] plecá ş[i] io cu iel !//io-l cunoştęám băiátu/na ! stătúsen la tá-sŭ acól[o]/am plecá şi io cŭ iel/cu hái[n]le-a[lea]//an luat ş[i] io hái[n]-à[e]a/iel p-ái[lan]/şi-am plecá//s cîn am işît înapói în márginea sátulŭi/úndi m-a-ntrebát [ʒ] ăştia băiețį-éştia pă izlázu-ăla/o patrúlă ungurească...fácę semn[l]... să ne predăm//ŭ să mă predáu ?/că io ierám mbrăcá militár pă [d]disúp/n-áveam cŭ z mă predáu//băgátu-ŏla cunoştęá ungurésțe/mă ro[g] !//

ieu fug//"mă" zig î/"gurícâ"/că górge-i z[î]câ/"gurică" zic/"io fug[u]"//şi n-am mai preĝetat/am plecát//am sărit um părîu şi mînâ! //şi únguri-a traz dipă míni: cr̄ ! cr̄ ! dipă míni io am fugît[ш]// am îndrát în[tr]-o[l]eá[g] di pădúrę-aşá ca pă picór aşá/am începú să fug î zig-zágu[r]/zi poáte nu mă nimerésțe/c-aşa-i uómu !//

şi-l întręa[b] pă băgátu-ăl l-a-ntrebát ă[ea]/"di ĉe fu[gi] ?"

ĉ[i]că "i-e fricâ"//

"di un/dîn ĉę comúnâ-i ?"

"d[i]ntr-o comúnă mărimúş[ш]/mi-a spus[ш]"//

ē !/m-an dus iou/de fric-aşá ĉe grozáv mi-a fost/am işi din márginea...pădúri/acól[o] vinęá un drum aşa//am trecú drúmu/-am intrát în floárea soárlŭi/[i]erá cam pruástâ fluárea sua[r]/ĉic-îi cam lípsâ di pluáii/...micúță nu màrę-aşá/merĝęam mai kitulát aşá să nu mă vádă nímineа/şi m-ă su[i] su[s] într-um păr//ş-an stat îm

1. Ridică ambele mîini.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

păr-ă la pînă seara//a vin niște negur/ [ɛ] ploaie-așa/an stat în păr//de frică ce mi-era/mă suiam pă păr/ci-olecă jî mișcă/zi "mă ved di undeva !"/di un să mă mai vadă ?/că aia rămăsășe dipărte/da așa-i omu/...fricos//m-ă sui-t ș-an stat pînă seara-m păr// [...]

țuțui pe dunitru
[zis] dumitru lu petrea
cîzeșiob de-an

[Ferăstrău de apă]

acolo/ne duceam/...cam la cîn sute de metre/sau un kilometru/ și luam apa peste corhană așa/de vene numa lină//că asta gîrla/ îi joasă știi ?//și rîdicam apa...la trei metrî/la patru metr-înnăltimea//și de-acolo-i făcăm ă și-oi/î jos//și jos acolo iera un titirez//care-i cu cupe așa/și cădea apa în cupele-alea//și asta avea un conătău/care să sucea așa/ș-o pîzâ/ca joagăru//ș-o rîdica și sus și jos//și tăeam la scîndură...bùtuc//îi băgam acol/o aveam...istalații făcută...î război acolo/perin/...cârligę de prins acol...//și tăian scîndură,ș...asta o făcăm//

toader ge văduva
pornit pă obzăsi-unu [de ani]

l-am văzu pă zmeu

[Am auzit că se vede ca o flacără pe sus și intră în cîte o casă unde...]

c-ar hi zmeu//

[S-a auzit pe aici ?]

am văzu și io !//am văzut !//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Cum aşa ?]

gínę ! am văzút^{u} !//pei úitę dácă ne-am întîmplát afár//acúma să-s spúiu că io ştiiám la cîne yinę//am a^{u}uzí şî la cîne-a vinită//a sta şî-m pázâ !//a sta ş-un naş a néu/am un naş fuártę ...uomenós^{u}/fuárte bun^{u}//árę muárâ jósu//muára di jos i-a lui//şî a statîm paz-a^{u}úz ? la femei eia//ia ierá fátă nu ierá căsătu^{u}orítâ/di ce sâ zic^{u} !//ierá...fătă márę//

şî...vędęám ! l-am văzútu !//yinę-aşá ca ũ sul^{u}/pă ĉ^{i}er/ i^{i}óite-i cam atîta[1] di márę//di acíia/ [k] şî gr^{u}os aşá ca o cuófă/...gros cam aşá/ca ĝemantálu-ăsta[2]//grōs^{u}/cam atît aşá de márę[3]/şî dę acíia să-ncépę mái supţîrį mái supţîrį/pînâ supţîri di tot/aşa//şî pă ásta [ɛ]âl cunuáştem că-i zm^{i}eu/ĉ^{i}câ-i zm^{i}eu// prinz din drágoste//

[Cum aşa ?]

pei prinz din drágoştę-aşá/dacă ia i-a foz drag um băiá şi i-a f^{u}ost^{u} !...drag um băiát/ş^{i} pă urmâ băiátu n-a mai vorgí cu ia/...ia a fost ō ^{u}orfánă//a muri tá-so î răzb^{u}oi^{u}/atúncęa...să dădeá şî pe^{n}si/dę-ac'ęa a muri şî mă-sa/...f^{e}éti/şi iele-a crescú săracîli pî lîngă o bunic-a lor^{u}/...crescútu//şî dę-acoáęa pę úna o a luát[4]...stai/górge brégu a luát pă costándă/...pă... górge brégu ăl bătrîn pă costánda/górg-a lu bre^{g} luo pă...catrína/...doua luát únu//unu-a lua^{d} dó^{u}o f^{e}étę dintr-ałea/ũ fráte dę-a mă-si iei//aşá//únu-a lua dó^{u}o şî únu úna//ş-a mai rămáz do^{u}ō/acásâ//acúmă/a dintr-ástea dóuă/úna a mai luát-o ũ rumîn... kar apóstu[5]/a luát-o//şî...únu ap^{u}óstu/frá-su lu ap^{u}óstu//şi-a mai rămás únă !//aia...de ! jucá la h^{u}órâ/nu ştiu cé/dă dę-acoá-

1. Gest cu ambele mîini: cca 1,5 m.
2. Caută cu privirea prin cameră un termen de comparaţie, apoi indică husa magnetofonului.
3. Indică din nou lungimea zmeului.
4. Vorbeşte rapid, încet şi neclar, căutînd să-şi aducă aminte toate numele.
5. Se referă la un consătean, pe care anchetatorii îl cunosc.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

leа a făcú drágóste c-um băeа't//băeátu nu s-a maiz uitá la ia//de loc↑ !//şî ia/...s-a zis că áre zmeu//

áre zmeu//ierá...ierá vînătáii/...pă ia/...pă pisti tot↑/vînătăr↑ !//şî...pînâ la úrmâ l-a văzú lúme múltâ vinindă//mă/ce să fácem ?//sâ yiie/lúmea/sâ pîndeáscă uámeni/sâ vază pă úndi yine ? //a astupa't tuót↑/a astupá tuot/álea/iar î...hórnu nu l-a astupá deasúpra cásî/nu le-a dat în gînd↑/...s-astúpe h↑órnu pă casă//

iel a intrá pă horn↑ //a vinít //şi luminăţîi-aia cînd a vinít/a văzú că are sâ yiie//a venít a vini/şî s-a ascúns s-a ascúns s-a ascúns s-a ascúns s-a ascúns/şi cînd s-a...[k] cînd sâ intre pă horn s-a ascúz di t↑ot↑//s-a ascúz de tuót↑ !//

de-acoálea a intrá't pisti ia//a intrát uámeni pisti ia/a zis că...ia dormá ! "s↑óră/s↑órâ"/că s↑óra ↑o kámă//trăieşte şi-ácúma ia da îi...îi cam într-o duág-aşa//"sóră/ce fac tu ?"//

ce "dormám"//

"pe cúm dormái ? câ te-an strîgá't" ce "de múlte uor↑/cun dormám ?"//

"e↑/pe cún sâ dor^m ?" ce/"dormám" ce "şî [ɛ] "

"da...ce/nu gisái ninic↑ ?"

"ba" ce "gisám că...mă jucán cu cutáre/cu neculáiu"/pă ↑el âl kamá neculái↑//"gisám" ce "că mă jucám cu neculái↑"//

e↑ n-a putú să facâ ninic/pentru că z↑ca că-l omuáră/...pă...zmeu//n-a putú să-l omoáre//n-á putú să-l omoáre//ă stat/uámeni/a sta^d/n-a văzú ninic/a sta^d de vorbă cu ia/...n-a vă [k] iei n-a văzú ninic//a devení timpu să răminie núma un neam a iei adica să duármo-acoálea//s-a plecát↑ !//n-a văzú ninic↑//

[Şi n-a mai venit pe urmă ?]

n-á mai vini pă úrmă//tot atúj n-a mai vinitu//da iel tot a ↑işít//a iişît↑/că ielu [ɛ] cum a fos't că s-a ascús cînd a [r] cînd a sosi't s-a ascús↑/...cîn să soseáscâ la huorn//s-a ascús↑!/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî n-a văzútu//că ĉe^a cã̑ că lu-mpúşcă/că-l...omŋáră/că-l...// pã̑i n-á avù pă cíniţ//

[Dar fata a scăpat ?]

fáta a scăpátu//a scăpá/da a umblá mṹltu//a umblá mult pîm babę/...da/ş-a scăpátu//trăieşte ş-acuma//aręe ũ singur băiát/îi vădánă/...tót ăla a luát-o//tot ăla a luát-o/pesémne că şi-a făcú nílâ di ia//

ţuţúi iivána
şàizeşîdói [de ani]

ia loŋá mána

acúma a fost o bábă̧/...să spuneá/cã̑ ĉa că bátę putineiu// cîm báte putineiu/ia vorgá cu unkáşu ieí/...da kar şî iéŋ am auzít-o/ĉé mai !//cã̑ dácâ ierám mnicî/hăla aveá bordéiu/cólo/ ...hăla aveá bordéi dincólo/álţî mai aveá dincólo l/şi undę-a foz bordéiilę-àstęā/...statū/...lę-a da pămíntu la ŋámęni-èia/şî mámi mieléę i-a datu//şî iõ am avú pămînt acóloę/parĉéla//âl am ş-acúma băiéţî néi îl aręe du pă úrma męa//şî...ne duĉeám: ástâz ...am da váĉili/săd di suáre/s-a culcá nu s ĉé/ne duĉeám pã̑ lā cutáre/"haipã̑ la cutáre"//noi/ca copkíii//"háidi !"//ne duĉeám//

iā/bătęá putinéiu/baba/şî...ă...l-a-ntrebá pă..."măi unkeáş" ĉe//

iel ę-a răspṹsu//

ã...mai las ? láptę/sau scoţ unt tuot"//

păi da io să bat toátâ zíua/şî nu mai iése tod láptęle//s să facă núma unt//

"mai las ?"//şi ia să [k] s-auzeá că a lua mána//

l. Arată cu mîna în dreapta şi în stînga.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acúma/ĉé sâ vèz/câ duar a fost adĭvarát^{u}/nu că-ĭ minĉúnă//îm pré^{i}eru lu sfîntu górge/...dacă ĭa a^{u}úde búĉimu/...ştis ĉe-z búĉimu[1]//àşá/că cîntă şî lā...apărát^{u}//dácă ĭa aúdę búĉimu îm pré^{i}ęru lu sfîntu górge/adica az îĭ pré^{i}iru//şî mîĭne-ĭ sfîntu górge//ĭa nu maĭ poa s^{â} maĭ ĭa mana//nu maĭ puátę s^{î} maĭ ĭa//atúnş^{i} cîntă/duámne !/îşá/băĭęţîĭ/şi cîntá cu búĉimu pă múkę/pă pìsti tó cîntá/da dácâ ĭā...să putęá sâ fácâ ĭa felu-aşá să nu-l a^{u}úzâ/^{mă}car sâ stęa în casă tęátă nuáptęa ş^{i} s^{î} nú-l a^{u}úzâ//nuáptęa cîntá//[...]

şî...ĭa pisémnę n-a a^{u}uzi búĉimu-ntr-o noáptę//ş-a plecátu// ca diminiáţa î zíua dę sfîntu górgę sâ híĭe...vinită ĭa dispre zíuâ/sâ híĭi vinit-acásă//să dúĉę/şi kar ştiu şî pă undę-o umblát^{u}/cît î am ŧoz dę nícă/ştiu pă undę-å umblát^{u}//m-aj dúĉę p-acólo dácâ mă crez/sâ v-arăt pă undę-a umblát^{u}//s-a dus^{u}/ĉ^{i}c^{â} leágă ũ săculéz de kiĉór^{u}/...săculéţu carę fáĉę brîzâ/îl leágă dę-un kiĉór//şî mérgę cu ĭel tîríş^{u}//şî ĉicâ ziĉĭ: din gúr-am a^{u}uzi şi ĭeu/ĉ^{i}că ziĉę: "ĭau/...ĭau/ĭau/nú pręa ĭau//...ĭau láptelę//ĭau ^{u}úntu/ĭau láptele//ĭau"//...mérgę/şi ĉîcâ merèu aşá ziĉę: "ĭau/ĭau/nú pręa ĭau//ĭau nu pręa ĭau" şî mérg^{e}-aşa//

acúma/ĭa ducîndî-să/umblîndă p-acólo/ [ɛ] în nézu nópţi/ca s^{â} n-a^{u}uză búĉimu/...a ĭişi niştĭ lupk//...a ĭişî doĭ lupk/la ĭa //cînd a ^{i}işît^{u}/...maĭ di diparte dóuu mogîldéţĭ v^{i}édę/ [ɛ] me [k] ĭa me^{r}gę//o ĭa cam î...n^{î}sprę-acásâ/c-a foz dępártę dę cásâ/că să úmblę c^{u}ólo/ĉ^{i}câ úmblă pî ĭárbă/şî să ^{u}údă săculéţu/âl maĭ stuárĉę-n ĉenác^{u}/...^{u}úmblă/îĭ púnę ĭar de kiĉór^{u}/ĭarâ să maĭ...ĭa ápă săcul^{e}étęle/ĭar maĭ stuárĉę...în ĉenác^{u}.../pî s-aproki^{i}e mogîldéţîlę di ĭa//cîn s-aprókię mogîldéţîlę/...ĉe să vez ? doĭ lupk// cîn trécę-ncólo/...a trecu^{t} pâ lîngâ ĭa/a trecú maĭ dępărtişór olęácă//a spus eá !//cîn trécę/[k] câ ĭa a spus c-a vîni^{d}

1. Anchetatorul face semn că ştie.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dintr-áltâ párte//cîn trécę s-ā [k] trécę mai pâ lîngâ ia/nu s-a agăță di ia//și trécę//și ia silea și sfleá !//cîn trécę-ndărăt/ s-agáță/că atúncâ ûmblá lúmea cu catrénțe/cu strîcătóri adica... cun să kemá/nu cu rokiⁱ ca acúșⁱ/cu catrénțe//cîn trécę s-agáță di catrénța iei//și-a începút/a văzú că/cê mai !/s-a scurtá că áre s-o mănîncę lúpki/câ mai gini-o mîncá !//s-a scurtá c-o mănîncă lúpki/a-nceput a țipá/ș-a strigá: "săriț ȣàmen bún/câ mă mănîncâ lúpki/săriz lūpki și lúpki/și mă mănîncâ lúpki"//

și-a auzit/că n-a foz depártę [1]...vócęa s-a auzit/din necúlele/dî vintileásca[2] cun să kámă//ie ș-ácuma/vintileásca//kar în...//ș-a auzí vintiléni úni/dă răgnindâ ia//și-a dat ȣăia ȣuo șî ȣuó/și ȣuo șî ȣuo șî ȣuo șî ȣuó/șî i-a făcút așá catrénța praf/pă ȣo párte catrénța i-a făcút-o praf//vezⁱ a fost [k] a mai fost ursitâ sâ mai...rămâii//șⁱ-a plecá neculéni cu felinárele/și pisémne că a avú zile/și n-á mîncát-o//da mai gine-o mîncá dumnezeului/că dácă...ióte ia loȣá mána !//

[Aceeași]

[Întîmplare]

[...] am plecátū...sâ ne cununăm//cî să ne dúcęm la cununiie/ nú părintęle acásę !//[!] nu părintîle-acásâ/iel [k] câ ne-an cununát earna//nu părintile-acásâ/iera duz dipă nișteț fîn/c-aveá și iel o văcúță/...și nu aveá fîn pentru ia//duz dipă fîn//

acúma cūm sâ stăm la biséricâ/câ iera frig/iera iarna//hai să că [k] trágen șî noi la o cásă de [ɛ] četățean/am văzú șⁱ io atúncîⁱ//trágen la o cásâ dē...četățean/ne-an cununá símbîtă// stîndâ nᵘoi acólo/ne-a apucát [k] ne-a cam apucá seara/așteptîndâ pă părintile//eⁱ úndę era sâ ne mai întuárcem îndărăᵈ ne-

1. Informatoarea își drege glasul.
2. Satul Neculele, com. Vintileasca.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cununáţ[i] ?//imposibil/stăm să yiii/ [ɛ] stăm mai mult aîca/sâ yiii bárem//nu preа erám multţ[i] ĕşá/ieráм vo şásĕ îşţ[i]/duş[i]/...la cununiii núma//cu-álde náşu//

né[du]ên la êtăţeán/acúma feméea spălá cămáş[i]//a êtăţeánului//spălá cămáş[i] într-o báie [ɛ] mărişoár-aşá máre[l]/aveá l[u]oc[u] ...uómu sâ fac-o báiĩ ia//pisémne feméea pusăşe ápâ múltâ//

ei êē..."unkáş[u] !"/vénеá...feméa mai de ! mai bătrînă fáţă di n[u]oi//"unkáş !" iêe/"báia ásta cúrgę"/şi ierá ũ lac acólo undę spălá ia/în casă/...báia ásta cúrgę"//

ne uitán şî noi [i]ăla la [i]ăla/câ...a curz báia şi-i lácu-ăla //"êi êór[i]li îi fáêę láculu[i]ălúea" zi[g] "dę-acólo !//cum l-o lua ?/l-o luá cu pũmnu/l-o luá cu vō...càstrón êvá/l-o púnę/o zvîrlí undevá/êę êór[i]li i-o fáêę ?"//

"iā stăi fă !" êi/"că...ăl fac io dę să dúêę lácu-ăla acúma..."//

nę-ã uitá to[z] la iel[u]//ţiu míntę cît oi tră[i]i !//êē i-o [r] i-o fáêę ? ne uitán că êé i-o fáêę//vyínę cu-n sfr[i]édel márę/ p-atítî-şà[2]//ştiz d[u]mneavuástră êe-i sfrédel[u][3] ? //āşá !//yínę cũ-n sfrédel márę/şî să púne lîngâ bá[i]e//şî-mvîrt[e]ĕşti-m pămîn/ şî-mvîrt[e]ĕşti/pînâ undę-a da dę pămîntu slab[u]/îm pomostęálă// [!] şî s-a dus tęátâ ápa áea-m pomostęálă//feméea...spălá/şî báea curgęa//împrospătá męreu dę cólo di pă foc[u]...//[m]prospătá mereu/ şî...báea curgá//şî...a da vo do[u]o găur[i] cu sfrédélu trei/şî n-a mai scoz báia afără !// [!]

[Aceeaşi]

---

1. Cu ambele braţe întinse lateral, indică mărimea băii.
2. Indică lungimea sfredelului: cca 1,5 m.
3. Anchetatorul face semn că ştie.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mi s-a-ntîmplá^{d} mi̯a un acîdént[1]

mi s-a-ntîmplá^{d} mi̯a un acîdent kar ástă-vàră//a^{i}ícă/am lucrát [k] cî^{a} acúma lucréz a̯i̯îc^{a} mai̯ aprọápẹ́/la dọ́alu ró̯su[2] lucréz acúm^{a}//şî lucrîndă la ũ...funi̯culár din ásta/îi̯ spúnẹ ûcáș/îi̯ tót funiculár/...ă...cẹ-am făcút ?//am înc̦ărcát o tărăbu̯ánță dẹ́ métri/cun̦ ̯să spúnẹ tărăbu̯ánță c-aș̦á ĩ ̯să spúne la ̯á̯ea de să-n̦cárcă métri/ș-a traz ̯motóru sus//cîn ̯a traz ̯motóru sus tărăbu̯ánța... că tărăbu̯ánța i̯e jos aș̦ezátă pă pămînt/ș^{î} cîn ̯tráge sus/clanș̦ázî sus/pă sîrmă/sus pă cáblu//șî...â...a bu̯șit într-o ĉọátă tărăbu̯ánța cu lémne/șî...i̯o am ridicát/ẹ́ọ ̯am fos ̯cu ̯un om/și mecáni^{cu} //mẹcánicu i̯erá mai̯ dẹpártẹ-olẹ́ac/câ motóru i̯erá mai̯ depártẹ/la vọ́ dóọ s^{u}tẹ dẹ́ métri/...^{u}ó ̯s^{u}tă ĉîn̦zèj ̯di métri i̯erá motóru//ș^{î} cîn^{d} ̯a tras/i̯o am ridicát a bu̯ș^{i}t áia-ntr-o...ĉọat/-am ridicát/ ...și-ā...scăpát á̯ea din...cîn ̯a [ɛ] i̯eși din ĉọátă/șî mi̯-a apucá ̯pi̯côru ăstạ[3]/...ba p-ásta/pă stîngu/mi l-a ̯apucát aș̦á[4]//și nu mi l-a rupt/dọ́ară mi l-ā...zdrobít cárnẹ-aîĉa/ș-ã ̯stat ástă-vàr-ã ̯stat...zéĉẹ zíli ̯la spitál/...din ̯cau̯z-á̯ia/

[Ce durere !]

an ̦ lucrát tọ́ătă zíu̯a/nu/párcâ ̯nu mi s-a părú ̯câ mă dọárẹ-aș̦à ...în timpu̯-ŏla/îf^{i}erbînta^{d} ̯nu ̯st^{i}u ĉé/zic să lucréz/câ n-ávẹa nic^{u} om sâ ̯pui̯-acólọ/i̯erám dẹpárte șî di̯...cabánă să mă du^{c} ̯să-l anúnț^{u}...șéfu/...ș-an ̦ stat acól ̯tọ́ătă zíu̯a//ș-a dóu̯a zi dimîni̯áță a foz ̯músai̯ sâ ple^{g} ̯la spitál//am plecá ̯la spítál cu ráta[5] ș^{î} m-a internát în ̦ spítál//ã ̯sta zéĉẹ zílẽ ̯spitá^{l} ̯ș^{i} ̯m-am ̦ făcú ̯bine

1. Subiectul pronunță r uvular.
2. Deal din apropierea satului.
3. Arată piciorul drept.
4. Își strînge coapsa stîngă între palme.
5. RATA - vechea denumire a întreprinderii de transporturi auto; autobuz care face cursa între localități.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dę-a^{c}ólęa//^{a}m mai̯ avú conĉéd$^{i̯}$u medicál i̯ar v^{r}o...ĉin zíle/...după ásta m-an dus i̯ar la lúcru/în continuáre//

ásta acĉidén^{d} mi s-a-ntîmpla^{d} mii̯a//

ţuţúi de iu̯ón
trèi̯sób dę an$^{i̯}$

umblám cu $^{u̯}$óile

şi cînd $^{i̯}$erám mic/adícă sî vî mai̯ povestésc â/umblám cu $^{u̯}$óile//umblám cu-óile i̯árna aşá/a fost o i̯árnă golăneáţă/şî umblán cu $^{u̯}$óile//ne ^{dê}ám dę-aíĉa la dęálu róşu/ĉe-z vo...şás^{ă} kilométri pîn-ac^{o}//ne ^{ĉę}án dimineáţa/sęára venęám înapói$^{u̯}$//avęám... noi̯ avęám ^{v}o...şáptě $^{u̯}$opt u̯oi̯ avęám/ş-avęám...o purĉęá/care să ţinęá dipă u̯oi̯/i̯erá jir//jir şi gîndâ la pădu^{re}//avęá şî dóuo cápr^{e}//i̯ó i̯erám aşá băi̯éţ micuşór şî...â...i̯erám la másâ/i̯erá úni şî mai̯ mar$^{i̯}$ ca noi̯/mîncám adícă/mîncám la ũ foc acólo-^{şa}//mîncîndâ la foc acólo-şà/u̯améni [k] băi̯éţi ĕi̯a mai̯ mar$^{i̯}$/...i̯erá mai̯ mar$^{i̯}$/de !/mai̯ fumá$^{u̯}$ cîtę-o ţigáre//i̯ō/i̯erám mai̯ mic/lę-apărám u̯óile/şâ...mai̯ în dădęá şi mi$^{i̯}$a cîtę-o ţigá^{r}e//şedęám la foc acólęa/...i̯o$^{u̯}$ ca sâ mai̯ fac ĕconomiĕ din ţigăr$^{i̯}$ i̯erám mai̯ mi^{g} ĉęan câ sâ mai̯ fuméz dípă ĉè mănînc olęácâ//avęám o jumătá de ţigáre//únu...

s-a speri̯át u̯óile//ne-an [k] dacâ s-a speri̯át u̯óile/-am lăsát répędę mîncárea/...acólo la foc cun să afla/ş-am i̯eşît ... fúga la u̯oi̯//ã zîs câ...i̯e lup$^{i̯}$//cînd am i̯eşî la u̯oi̯/...a foz/ într-adevăr/a fos [ɛ] trei̯ lupk/ă...a sărít în u̯oi̯/i̯o avęám purĉęáua a sări la purĉęáua męa să mi-ö i̯a să ō...s-ō mănînĉe/şî n-á putù/c-a fos purĉęáua márę şi n-á putù s-o dovędęáscâ//şî/dę-acólęa a sări la $^{u̯}$o u̯a$^{i̯}$e//u̯áęa a mursecát-o la gît/...n-a omorît-o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

niș pă ua^i^e/dar ă a fost așă...[ɛ]n-a mai putu să mai mearg//

odată tot așa/ierăm la u foc^u^/tot cu ^u^oile ierăm/și...ierăm mai mulz băieț^i^//noi tot așa și mai mar^i^ și mai miș/s-a speriat ^u^oile//și [ɛ] unu din ei/če "hai să nu lasă vun...skilod d-éla la ^u^oi"//cîn am ieșit/trei lupk ieră ^u^oi//tot așa luase-o ^u^aie/ "huo huo" cu cîini/a-nčepu cîini-a lătra/...am alerga după ei/ trei lupk/a luat...^u^aea/a dus-o oleácă tîrîș/ș-a lăsat-o dac-a văzu că noi ne-aprokém di ei cu cîini/ș-a fu^ẑ^it//trei lupk... deo^d^ată intrase ^u^oi// [...]

[La ce zici "schilod"?]

la vu lup adică/că...să spunea că să nu prea zij^i^ lupk/că da^g^ă zičám lupk/adica le zičám noi lupk/čan că ieșe lupki la ^u^oi/ ieșe...să-ntîmplă să iasă mai d^e^es//ș^i^ nu-i zičám lup/îi zičan skilod//

[Același]

an săpá și ió la fîntînă

[Apă de unde luați ?]

ápă din fîntînă//

[Cum faci o fîntînă ? Da' așa, tot lucrul ei.]

păi lucru/cînd ai găsi vîna/...kar an săpá și ió la fîntînă //cîn^d^ ai găsi...soçoteș^i^ c-ar...ar hi o vînă di ápă aičí-șa/ plec^i^ cu vîna//sak...aîča...rotu//fîntîna să sàp-așá:o ei de-aîča[1] cu săpatu/sa^g^ rotu rotu rotun^d^/merș^i^ ca sfrédelu jos/tot în joz merău/sak//ș^i^ cînd...vînă să spune că dacă...să spînzură a- dică de rămîne-n mal sus/să nu te mai duș cu...fîntîna î jos^u^// că nu mai vine ápă/să...pleácă vîna-nt-áltă párte//nu mai vine ápă fîndînă//vîna să hii...^i^eza^g^ la fundu fîntîni//

1. Gest: de la suprafața pămîntului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ce am săpat-o/aducem katră/şi-o zidim//rqată/zidiţâ
[ɛ]//zidu să hiie cu legătură/că dacă nu-i legătură/să dărâmă/
mai împinge pământu mai să...aşa/şi...să dărâmă/nu ţine/dag ă nu-i
facem legătură la zid//o zidim/p-ormă-i facem gizdea/ş...

[Ghizdeaua cum i-o faci ?]

de lemn...mai multă p-aici-şa-p la noi//gizdea di lemn/pa-
trat-aşa de...dulak înkeiată/ş...cu fund deasupra...//

[Apa cu ce-o scoţi ?]

apa cu cîrligu să scuate p-aic p la noi//aci la tăta i-o gă-
leată/da-n multe locuri aijlă...p la noi p la fîntîn/ie cîr-
lig//adică c-un cîrlig/ia găleata di tuartă/şi bagă fîntînă...//

[Acelaşi]

pŏstávu

cuaja de arin/o[ɛ]herg într-un cazan/scoţ cuaja/şi pui călăi-
can/cît călăican socotešti acolo/şi dîpă ce să...tokeşte-acolo
gine/te-apuşi şi bagi...pŏstávu//l-am băgat o dată şi s-a-mmuiat
un timb di vreme/l-ă scos şi l-am...uscat//iar l-am băgat/iar
l-ă scos şi l-am uscat//şi până a treia uară//şi după ce l-am
scos şi l-am uscat aşa rèvenel aşa/l-an dat p-un sul de război/
aşa şi p-ăla şi p-ăllan aşa ca s să preseze iel aşa/ca dat
la lucs/că noi n-ám putù să-l mai ducem la lucs[!]//ş-am făcu
haine dă iel aşa//

[Dar la piuă duceaţi...?]

dă ! ducem//

[Cum se face acolo la piuă ?]

acolo/la gîrlă/are-ō aşa o...caban-aşà cum să spune/ăla/kiua-
ru care şade pă gîrlă//şi ducę lumea/că ieu an dus cuarec alb/

1. Gest cu ambele mîini, sugerînd felul cum înveleşte postavul pe sul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ăla a dus...cuarec...negru/alegę...tuăt felu dę postav așa î felu lor/ș le bagă: cîn p-ăla albu/cîm p-ăla negru//ș/să duc-acolo ș să sucește niște maię/ș...bate/ș bate/ș bate/pînă să-ngruașă ș kere cuastilę-ălța di pă...știofă//da !//ș după ața/dipă ce s-a mvălit gini/cuastele/îl ia ș-l...îndinoi//ș du-pă ața i-am plătit acolo un leu sau doi di mietru/ș l-an luat acasă//ș după asta l-am...vopsi/ș l-ă duz la...croitor/ș-am fă-cu haine/...pentru îmbrăcat noi/băieți//

zmeu de floarea

pătruzeč [de ani]

cîn m-an cunoscu cu iel

[Cum te-ai cunoscut cu soțul ?]

ă fost odată lă...o tovarș...brigadieriță/avea o fată mică// ș a trimez la mămica ca să mă duc io la ia odată//și io n-ă știu pentru ce să mă duc//cîn m-an dus acolo/m-a oprit să-i văd de copil//ș mămica n-a știut/i-an trimis vorbă mămiki acasă/ș i-am [k] mămica m-a lăsat/o săptămînă//

în timpu-ăsta îm prima zi cîn m-an cunoscu cu iel/io trecăm ș mă duc ean la apă/la u lac//s-aduc apă să...spăl niște rufe/ de-a feți//cînd a...trecin la lac/iel tăia um brad//ș i-am da bună ziua/me-a mulțumit/...ș-a rămas uitin-să după mini//ș m-an uitat ș io napoi la iel//atuncă/cîn an trecut înnapoi/me-a spus:

cică "tu este a mea de az înainte !" [!]//

io i-am spuz/zi "nu cred/nicodată-n veață nu cred trăburle-astea//că me-a mai spus/...ș mai mulz/nu numa tu"//

ș...după ce-an trecut înapoi a mers și iel cu mini-acolo la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

brigádă/că dîsa stătea la brigádă/a mers cu mine-acólo/şi la
poártă/...io am deskis poárta/şi i-am spus "ai prioritátę/drágă"//
da el mę-a spus ĉi ĉă "nu !//ai tú"//
şi de-atúnĉa am zis şi io//zic "ăsta-i al meu !"//
şi...atus a ne-an cunoscút /am...dp-áea am vînit acás/a fos
păstele/dp-áia m-am dus iar doo săptămîni şi-am mai stat acólo/
ne-em cunoscút /...la dòoştrei 1 ne-am loát//

băieţélu re neácşa
nóuspręzeĉe ani

m-am întîlni c-ũ şárpe 2

[Şerpi sînt pe aicea ?]
sũnt//am omorî şi io unu-odátă//
[Cum ?]
erám în grădinâ ierám micâ/ierám lã clása şapt [k] clásã
pátra//erám...clása pátra/şi tăticu ş cũ mămica a plecá la bi-
sóca 3/ca să coseáscă nişte fîn//
şi mămica mi-a spus/ĉicâ "faş cũtár treabâ/faş cũtár treabâ"/
me le-a spus pă carę s mi le fac/"s dp-áea pos s faş ĉe vrei"//
io ĉe-ã zîz ? mi le-am făcú pă tuátę/...tréburle/-avęám tot
aşà pui/răţúşĉe/şî...ĉe "tu faş tréburle/şî dp-áea faş ĉe vrei
tu"//ieu mi le-am făcú pă trébur i/ş-am eşi sâ mă culc în grădină
//am loat o păturã ş-am ieşit în grădinã//cînd am vru să treg
din fáţa casi/avęám flori ĉéle-acólo/cînd au ieşit/a ieşit un şár-
pe de-un métru/l-a măsurá tăticu//am lua şi io um băţ/...aşá cu-
ráj ĉe-am avút/an loat um bă s şi l-am omorît//i-an dat...kar în
cap i-an dat//

1. 23 August.
2. Text spus allegro.
3. Com. Bisoca, jud. Buzău.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî...cînd a v^{i}ni tătícu seára/[ɛ] m-a-ntrebá:
ĉ^{i}c^{â} "dă...párcă ieş^{i} can gálbenâ/ĉé ai ?"//
zic "n-am nimíca/ĉe să am ?"//
ĉ^{e} "tu ai păţí ĉevá"/
zi "n-ăm păţí nímica/da am íş^{i}t în grădínă şi...sâ mă cul " şĉe "după ĉe me-am făcú treburle/ierá-n timpu lu dóişpe/şî cînd am işit în grădínâ m-am întîlní c-ũ şárpe"//
"şî tę-a muşcát ?"//
"nu m-a muşcá/l-am omorît"//
"şî úndi-i ?"//
z^{î}c "i-acólo/undę l-am omorî/n-am îndrăzní să-^{l} ma iau/c^{î} me-a fos fri^{c} că-mviiázâ iar" zic//
şi a mer^{s} şî tătícu l-a văzút/...át^{î}ta mi s-a întîmplát/încólo nu/nu m-a muşcá/n^{u} mi-a făcú nimic.../da am avút curaj şî l-am omorît//

[Aceeaşi]

şárpil-ăla

[Ai văzut vreodată şarpe ?]
am văzút//atúnc^{e}a cînd î am fos cu mámă-mea...am foz dupâ [...] am fost â cu oóile//şî o uáii lăsáse miélu-acásă//şî^{i} ia zgerá meréu/şî...ieu nu mă stîmpărám/n-o-nţéleĝám pă ma^{ma} şî sărecám meréu î suz/mă jucám//şâ..ier máma [k] noi mai ierán cu níşti fiéti di pîn sa^{d} de-ac^{u}ólea//şi álea-m spuneáu/"stai acuálea-şà"/
j de-aco^{lea} n-a spúsu mámă mea: ĉ^{i}că "stai acólea ĝétă/că iiti o spurcâcúnę de-áea lúngâ naiinti"//
şî a vru [k] să-ntindeá sâ súgâ di la uáie//da//şi a fos

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

fricã !//şî l-a omorî/l-an [ɛ] aşá de fricâ n-a fos/câ sqára... núma cîcâ núma aţ vorgît/aţ vorbit î...povestqám aşá la ălţî párcă//dacâ m-aprokiásem mūld dẹ ţel^{u}//şî cîn l-am văzút^{u} !...//

câ ţa ţerá bătrînă/şî nu p^{u}tqá s-alergá//şî ţa-n spunqá/şî ţĕu...ţo^{u} sărqám aşá să [k] nu-l văzúsem//şî-n spúnqá/da nū în spúnqá cu rău ^{ĉi}câ "staţ acólqa fă/că ţétẹ-o spurcăcúne cólo naţíinţi"//şî...m-am întórs//şî l-a bătút în cap pînă cînd a murí//şî cînd a sfinţi sqárle/pînâ cîn a sfinţi sqár^{î}le/bîţîţá din cuàd-aşá//şî...cînd a sfinţi squárle/cînd...nu s^{â} maţ vidqá dẹ loc sqár^{î}le/n-o maţ bîţî^{i}it/a murí di tot//

şî şárpili ăla a stat acólo pînă cîn a plouát ọdátă mul/di l-a lua pîrîúu/pîn-atúncâ a sta^{t}//

[Şi la oaia pe care a supt-o ce i-aţi făcut ?]

n-á súpt-o/să-ntindqá sâ súgâ/da...stătqá/ţa ţ-aplecá/cum ţ-aplecá nélúlui/...ţa nu ştiţá//ţerá o uáţi bătrînâ/şi ţerá bună pentru...dẹ lápte//şî ţerá nélu nic^{u}/fătásẹ tîrziu...//

[Şarpele poate să sugă ? S-a-ntîmplat ?]

da//avqă şî noi/av^{i}ém o ţápâ márẹ/brqáz-aşà pă b^{u}ot/şâ... t^{o}t aşà avqá mîzu/şî cînd a vénit acásâ/cînd am priņs-o/ţerá ^{u}uĝeru ţei ŭflăt/să cunoştqá undẹ-o muşcáse//ĉẹ-o hi muşcát-o ? ...//şâ...dẹ-agá am...am vindecát-o noi acólo//nu mai [r] nu mai priná nic...nic mînzu să súgâ/ninic nu mai priná//d-egá o lergam...dâdqá din kicuárẹ...!/d-egá o legá tătáţa acólo-şà/ o-ale [k] o legá aşá cu ceva/cū...cu agázmâ/cum să ^{zi}ĉẹ-acólo dẹ.../cu ^{î}ápă/cū...p^{i}elin/amár/hert ^{a}şa/şî cu zqáma áqa punqám acólo la úger^{u}...//

nqácşu ĝ^{e}orĝéta
ŭsprèĉe an^{i}

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lup am văzút

[Lup ai văzut ?]

lup am văzút atúnș cînd i-a luat o purcéa de-a lu...de-a sóri^i/de-a... [ɛ] a lu tatáia cînd i-a l^u^ót-o/și ierám tót cu máma
5 mea care ie...șî-ntîmplárea atúnș cîn cu șárpele//ierám stâteán jos/șî i-a luat o purcîcâ/nîcâ ierá//și i-an văzú nú l-am văzút/ l-am...núma așá oleácâ l-am văzútu//și i-a luat/nu l-am văzút// dar no [k] nu n-a fos fricâ câ ierám...nicâ//

[Și n-ai știut ce e.]

10 nu/n-an știút//a^u^uzise^n^/da nu știiám//șî ne povestéa ea că... ũn uom de-acólo dî murîse-atúncî^e^a/ierá...îi zîcá ea nénea dobrică/^a^șá-l kámă pă ^u^ómu ála/ĉ^i^câ s-a-ntîln^i^t o^d^átă/ierá c^u^ cărúța cu boi pă drum/^s^ s-a-ntîlní cu...cu o cireádâ di...de luk/cu vo șapte lupk//șî dăcă ie [k] s-aproki lú^p^ki di iel/ĉ^i^c-amuț^i^ésti
15 ómu/cîn s-aprókie//șî nu mai puteá//

[Aceeași]

[De sărbători]

am fost/cu frátile meu mai miic/care-an căzú cũ iel îm báltă[1] ...ám foz//da iel zîcá plúg î ? ^m^vătá cîte-o...c^î^t-o strófă
20 dintr-um pluguș^u^or/...șâ...mă ducán cu iel de-l apărán di cîne/ ...luam báni/câ pă iel ierá ni^g^ șî-l îșálá [!] lúmea/-i dădeá c^î^te cînj ban^i^ și zîcáu...câ-i un l^i^eu//ș-acúma/i clasa-ntáia/ ș-acúma de-agá-i cunuáști-așá rar//cînd era mai mic/puneá...áia di cînj ban^i^ ^s^puneá ũ leu/d^u^oi/trei.../șî...^a^șá numărá iel/c^â^ 25 nu știiá [!]//

[Numai băieții se duc, de Crăciun și de Sfîntul Vasile ?]

1. Informatoarea povestise întîmplarea respectivă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nū/di sfíntu vasile să duc cu flăcăi d-éia mai mar//da... fétile...sâ-mbrác-așà în î...cũ pantalon ca băiéți/șa sâ dúcę// băiéz dé-éștia mai miș să du/...pî sat/le dă cîtę-um biscuiíți/ cîte dóuo méręban/cîtę-un leu doi.../

[Da' de Crăciun nu vă duceți ?]

dę crăcún !/da//ăștia miș/șî dį sfíntu vasíle să dúcę ăia mári/flăcăii//să mașcęázę ĩ vèl șî fél dį...kip/șî cînd avęám noi brădúț acólo-șà în î...cás/iéi ieráu la feręástră//ș-aprîsésem lumînăricîleáleą/câ...lę-avęán trimésę de la bucuréj/di la un nęam dę-acólo/ícî dínu/șâ lę-a [ɛ] lę-avęán trimésę dę-acólo-șà/ de nę-a trimés i-am plăti/șî nę-a trimés fél dę fèl dę jucării pentru crăcún/ș-ă făcú șî noi um puom//...șâ...lę-apriņsésim acólo/șâ...stiņsésen lámpa...//făcá o luminâ-n casâ ! șî...mascáțî ieráu la féręástră//

níia nu n-e fricâ dę...nu n-ę fricǎ dę mas [k] mascáț//dă !/ cîn ierám mai nícâ n-era fricâ//da avęám ũ fratę-acúma-i clasa úopta//cînd iera clasa cîncą șasęa i-era fricǎ !...cînd auzęá măscăți pî la [k] pă dî la valę/núma dipă mămáęa să țînęá iel/câ tătáęa nu iera acásă/iera la servic/...șî númai dipă ia să țînęá/ da acúma a fos și iel/vo doi ani a fost...și iel mascát//s-a-mvățat [!]//

[Ce spuneai că fac flăcăii ?]

să mașcęázâ/să fácę bábę/unkéș/s fácę urș/să mașcęázâ ca ...așá/fácę...púnę fel di fél dę-áleą...în cap//zlătár/atírnă fel di fel/di piédęce di iei ca să zdrăngăne/șâ cu clópote d-élęa/clopóței d-éia la gît/șî zdrăngănę șî...//

[Aceeași]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

máma

[Ce-ți mai povestea mama ?][1]

povestęá/-m spunęá că cînd o muri ia să...//șî spunęá ia cólo/îm spunęá mii-adícâ...cum să o plîng acólo/cun s-o boc[i]ésc...
//î spunęá cîcă cîm m-oi dúcę p-acólo...p-acólo únde ne dúcęan noi cu văc[i]le/atúncă umblán cu văcîle/cū...p[u]órci/cu ó[i]ile/p-acólo p[â]la...o grădină de-a sor[î] [k] de-a...de-a l[u]tătáia...p[î]la mogíl/-așá-i zicęam noi acólo/șâ...îm povestęá/c[i]că "cînd oi vini p-aîc cu václți să...ș-oi vidęá úrmîlę-àstęa a méle/sâ plîmg[i]/c[î]p-ací a umblá máma ș[î]..."//

[A ținut la tine, așa-i ?]

a ținú mūl[d] la mi[ne] ! cel mai mul[t]//șâ am...an căméș î cusútę-așà cu altiț-a[i]ic[2]/cum ie áia de-acęálęa[3]//ș-avęám aiica cúsútę-așá cu altīță/aîc așá pă kept/pă skináre...//mai ã ș-acúma/da n-o am pă míne/am...de-éstęa făcútę...//n-a cumpărá ruóki/pantof/...bocánc[i]/...fel dě f[e]él de-a[l]ęa/a țînú la míni fuárti mult//

[Și-acum nu mai trăiește ?]

nu mai trăiéștę/a murid de vo doi an[i]//

[Și cum a fost cînd a murit ? Ți-a părut rău ?]

da/n-a părūt[u] !//

[Da din ce a murit ?]

ierá bătrîn/-a muri di [u]òbzeș[î]sási de an[i]...//ia atúncă ánu-ăla n-a mai putú să mai męar[gâ] cú míni cú văcîli/șî-m păręá rău/...plîngęam pă [r] pă izláz/așá de-m păręá rău [cîn]...ieram îmvățátă cu ia//

șâ...cînd a murit ia a murit sęára//șâ...sóra męa mai máre ierá la int[i]èrnát/...ieu nu ieran la școál-aîc/ieran clása pátra/

1. E vorba de bunica informatoarei.
2. Arată mîneca bluzei.
3. Arată o fotografie de pe perete.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...ierám acólo la cîrbu[1]/şâ...ie merẹu ntrebá că...sóra mẹa ma mâre ie moşîtă di iá//şâ...merẹu ntrebá: "mariia ? nu mai gíni mariia ?"//şî n-a veni//şî a spus câ "cîn yine ?"

"sîmbâtâ"/

"ii preá mult[u] "/...sp[u]neá//

şi-i să făcẹá părierî//şî sẹara cînd a-nserát/...aşá/am a [k] am văzú şi ieu//şâ...făcẹá cu mîna[2] la ferẹás[tă] ci cã "mai stai olẹácâ"//[a]şá făcẹá//cui i-o şi spus/şî nuaptẹa a murit//

[Ai stat lîngă ea ?]

n-ã sta/da m-a sculá cîndu murisi ia/n-a fos fricâ di iã !../ m-aprokiián cu mâre fricâ di ia//ş-acúma n-e fricâ/iésti un cúfâr acólo...de-a iei/undi tîné ia háinile ie[i]/şâ...da[ɛ] l-a scos afárâ din cásâ/şi iou...nu cre sâ...púi mîna pe el/da sâ úmblu iel nia n-e fricâ/da[r] nu mai iésti háin[i]le iei acolo/iest[i] nişte lînâ di-aia de uoi acolo băgatâ//şâ...m-i fric-aşà//şâ...atúncâ cînd a murit ia/mă culcáseṇ sẹara/şî sẹara i-an dat ẹo láptẹ cu mîna mẹa/nu mai putẹá să mâncẹ[3]/ş-a...a cerú lápte/şi-i dădẹá... sóra áẹa...de-a l[u] tatáẹa/stâtẹa lîngă ia//pîn-atúncâ a sta n[u]ma tătáẹa lîngă ẹa//merẹu să cerẹá afáră/şâ...//ia nu putẹá sâ-i dẹa/ că...merẹu...[i] să curgẹá pe ícâ laptîlẹ-aşá[4]/să nu mai pútẹá să mai tiii-n gúră/[i] dădẹam noi aşẹ//i-am dat io sẹara şî nẹaptẹa... l-a strigá pă tătáia/

ci cî "mă iiuáne mă !/ia scual tu"//

şî...táta aniţa a spus cîcă "lásă-l mám-acólo/că...să hodineáscâ şi iél/...olẹácă"/

şâ...ci cî "hai încuácẹ !"//

şî tătáẹa n-a avu răbdáre/s-a sculá la ẹa//ş...l-a apucát/ erẹá cămaşă cu mîne lũj/şî l-a apucá de ìci-şa[5] di cămaşî/şî făcá

1.Sat al comunei Jitia;fetiţa se referă la şcoala de 4 ani din sat.
2.Gest: face semn cuiva să aştepte.
3.Accentul cuvîntului este pe n.
4.Gest: de la colţurile gurii spre bărbie.
5.Deasupra cotului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

..."mai stai cu mini"//şâ...dz-ácólza a ᵘopservá câ muárz/câ tră [K] să trăgzá aşá î sus ᵘ//şî nu mai putzá/ĉ^i c^â s-a-ntins aşá o dátă/şâ...i-a puz lumînárza acólo cun să ţíne/ş...n-a ţînút-o ielˇ/că i-a foz mílâ/iel ^i tárz nilos/plîngz di...ᵘorşîcárz uom// şâ...i-a dát-o sóri áza ş-a ţinút-o/şî cîn m-am sculát io ierá muártâ//

[Aceeaşi]

725. URECHEŞTI

(jud. Vrancea)

Culegere: 1970; PL, BM, VN, RP; transcriere: RP

cu foámitza

[Cum a fost cu foametea ?]

sâ spun cum a fos cu foámitza/nu ?//

úiti îi/cu foámitzā...la noi aiiî în comúna nóastră/adica nu-n comúna nóastră-n...în toáte părţîli//nu să găsá nimic//ban^† ierá/...da sâ cúmpir^† îevă/f^ierzáscâ-te !//nu ^ierá nimic//păi umblám/bă încólo/bă pâ la...pă la fábricâ/nz diplasám di la comînă m-an dus/pâ la gu^îest^†[1]/m-an dus/pâ la...sihlza[2]/m-an dus/pâ la...focsán^†/m-an dus pâ la...plain^est^†[3]/m-an dus în toáti părţilz//nu găsái nimic//niş foiinâ/ni^j mălái/dî porúmb/fă^iinâ/niş tărîţe/nu găsái nimic apsolu^d/nimic nimic//ᵘumblán cu báni/umblán cîti...pátru cîn zîli//...cu báni şî nu găsám nimic//

pă úrmâ cînd an descoperit un...un cetăţán din comînă dz-aiiîca/nu ^ierá di la noi/natál d-aiiîca/^ierá un...dim basarábia//um băiá

1. Localitate în jud.Vrancea.
2. Localitate în jud.Vrancea.
3. Numele vechi al unei localităţi din jud.Vrancea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tînĕr/nécăsătorit//n-ávẹa...nevástă/n-ávẹa cᵘopí/n-ávẹa nimíc//
da/ị̈o îl ştiᵢ́ám câ ị̈el...m-am dus/ᵢ́erá cojᵘócár dẹ̑ meseriị̈i//şî
...m-an dus şᵗ ị̈o c-o péli/dóụọ/cᵗ sâ-ṯ fácâ ụn cojócᵘ//

zᵗ̂ĉẹ "nu-ṯ ajúngẹ̑ móşűlẹ//mai adúc úna"//

"mai adúc úna"//

şî ducíndu-mă mẹreụ pă la el p-acóloọ/din căpătắᵢ́e/din căpă-
tắᵢ́ẹ sã̃ fácâ un cojᵘócél/am văzú că áre ᵘo jumătá di...di sag/di
mălái//acóloọ//àpăị̈ ᵘumblíndâ ba cóloọ/ba cóloọ/ba cólŏ/văz [ɛ] n-an
găsí nicăᵢ́érẹa/baniị̈-avẹ́ám//am îndrăzní/şi ị̈-ã̃ spuz/

"măị̈ nepụáti"/zîc "tu aị̈...mălái aị̈íĉẹ/ị̈o cáᵘụᵈ dẹ̑-atíta vré-
mẹ mă !//dắ-ṯ şi níi ṯ mă/măcár treị̈ kilográmẹ/sâ fac şᵗ ị̈o ᵘo mă-
liguțâ la copíᵢ́"/c-avẹ́am ĉinş copíᵢ́//

"néne górgi"/zᵗ̂ĉíˇ "îz dau matali/da"zîĉi ...de !" zîĉẹ/"am
ᵘo datoríᵢ́i ụundevá"zîĉi/"în can ruşíni/ị̈-o sútâ di miị̈ di leị̈
un kilᵘ//în daị̈ treị̈ súti di miị̈ pă treị̈ kilográmẹ ?"//

"dáụ móşűlẹ//dau treị̈ súti di miị̈//îz dáụ"//

şî́ mị̈-a dat treị̈ kilográmẹ/an da treị̈ súti dẹ̑ miị̈ di leị̈//pă
treị̈ kilográmẹ//

şî zîĉíˇ "úiti ĉẹ/ca sâ nu mă vázâ"/cã́ ị̈ĕl şădẹ́á la un kabúr
atúnĉ//ẽ́ kabúru încâ...dădúsẹrâ viᵢ́a la colectív/ş-încă avẹ́á un
drept acóloọ//tᵘot acóloọ undi ᵢ́erá ị̈el//şî...avẹ́á ụo căsúṯâ al
doị̈lẹa/ûn ᵢ́etáj/şᵗ̂ să uị̈tá dẹ̑-acóloọ/"sâ nu mă vázâ dómnu ĝícâ
mihăị̈éscu"/...íˇ aşá-l kemá/zîĉi "ị̈o-z baᵍ cᵘóşu"/cᵗ̂ ávẹ́am un coş
díˇ ăla di papurâ//"şâ-l [k] ṯî-l baᵍ p-aᵢ́íĉ pă...sub gard"//ị̈o[ɛ]
érá ụo gáụur-acóloọ//ᵛázicâ ị̈-am da şî triị̈ súti di miị̈/şi să mị̈-l
báĝi p-acóloọ/sâ nu mă vázâ ăla/cắ víndẹ mălái ị̈el//

"bínẹ mă/aşá fac"//

m-am dus pă pártẹ-aị̈lántâ/ca sâ nu[ɛ]dẽ́ ! cᵗ̂ mẹ̑-a făcúᵈ bíniẹ/
cu banᵗ/da zîcᵘ "sâ...nụ-l vázâ/să-l persecúti stăpînu"//câ şĕdẹ́á
la el cu kiriị̈-acóloọ//ş-ã̃ lụa cóşu/ş-am plecát acásă//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîn am venít acásâ/n-a avúd bă^iéţî cîtevá zîli diloc êę mîncá/dęcît avęám trii cáprę//trei cáprę cu lápti//şî làptę-avęám/da n-ávęam...n-ávęam êę púnę la lápti/núma lápti g^ul^u...//

ş-am făcút acólo mămăligúţâ/da ă făcú^d din trei kilográmi d^i trii ^uor^i mămăligâ//^câ dacă érá vórba...ca să fii-aşá ca un griş aşá/ca sâ...ţîu băiéţi//şi am păţit-o aşá dę rău/mę-a fos fricâ mai tári ca î răzb^uói/îm pàtruşúnu cîn am fos^t în răzbói//venęá proiectili^li/vinęá ùna álta/da nu mę-a fos fricâ ca di fęámitę-ęa/cîn şădęá copíii ăiîc îm prispâ/cînc copí cu n^ievásta şásĕ/şî m-aşteptá cûm vini pásăręa sâ dęa mîncáre la copi^i//şî nu ierá nimic//nu găsám nimic//aşá fęámiti//

górgę abęaboiéru [zis] ^uodisáki
şáizăşîcînc [de ani]

n-ávęai din êi !

pîn-an crescú copkìi-ăştęa/luan cînepâ şî...ducán cîti-um pui pă la slăviéscu/undę-acúma-i colectív/ducám pui s^înę dęa vătáfu ...á ş^înóuo cîtivá...uo prăjîn-acólo di cínipâ/ş-^uo jumulę^a/j vinęă la gîrlâ/ş-o topiám/ş-o dí [k] pă úrm-o scurg^iám/^uo spălám/dę-ac^uólęa uo...uō bătęám cu m^iéliţa//cîn nę-apucá tîrzîuu di trăg^iă/băgám méliţa-n casâ//şî-i trăgám/^uo bătęám aşa//ş pă úrmâ punęám în hîrdău/êe [k] ũ rîn^d di ênúşâ/ũ rîn di cínipâ/ō tor-ê^iám/...şî punęám ō...sâ făcá álbâ//cum îi z^ăpáda//şî lu^uám pîzâ/ne...punęán tutún/lu^uám bumbác/ş^înă̂cám pîzâ/ţĕsiám/făcám fęţę di másâ/şărv^iéti/ba făcă şî ^izmęnę la băiéţ/ş^î...cîtę-o cămáşâ/ş^î le punęán núma kept pâ ieí dí...z^iefir/cum...să zîcę-acúma//nũ purtán tuátâ cămáşa di-ũ f^iel//^da/am făcú ş-àşá//ca sî putén trăi //^de ! ieu cîn le spui la bă^iéţî...nei/

êi cá "fuj bre dę-ac^uólęa/n-as ştiu sâ trăiţ"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pâi cum n-ai ştiu sâ trăiéj ? da n-ávŗai din ĉi !//şî iei nu mă crédi că...aşá s-a-ntîmplá/da io-i spui/

"dú-te la górgi mă/j la ţáţ-ta măriuárę/şî întręábâ dacâ"zîc "ieu spui minĉún'"//

"fuj bre dę-acól?//nu ştiás sâ trăiţ"//

aduĉă liémni cu s [k] skinárea din vărzărę́asca/dę ne crăpá călcăieli//şî duminica/munĉám/j duminica nę-adîĉă lémnę/câ n-ávŗan cu ĉi/cu ĉi sî cumpără lémni ?//trębi foc/trębi întodęauúna/şâ várâ/şâ iárnâ//ş-acu...iácâtă că gîfîi//ş-an găti putérea //áni s-a scurs/...bătrîna a-mbătrînit//

anica tudósę
şáizăşîpàtru [de ani]

am plecá cu úómu meu

ieu m-am măritá dę şáisprîzèĉe an'//ăşą//ş-am plecá cu úómu meu//

[Cum ?]

ām plecá di mîn-amîndói//úo máic-a mea/uo bunicâ/câ sâ-l iau p-ásta/câ ásta i drag iei//c-avęá páru crieţu// [!] şî uok albástri [!]//máma săráca/nu ştiá//a dóua zî.../triméti la máicâ-mea dipă minę/pă ál fráte a mieu//da máica ĉę spúnęá/

ĉi câ"plęácâ dę-ăĉi spurcátule/câ nu-i aĉi sórî-ta"//

é ! io nu mai...n-ávŗan curáju sâ ma es afárâ/câ n-erá... ruşînę la úobráz// [!] făcúsęm prostiia//

la vro dóuo trei zîli m-an duz/da tot cam dę-a spátele úomului câ/"m-o lua máma cu jărduáca acúma/să vez !" zî [!]//î fine// máma cîn l-a văzût/...l-a uocărît ea úolęácâ/şî pă urmă io/tod dę-a puárta/ca s-o iau î skináre// [!]

1. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Ĉi cã"ai tu/ce ţ-â fricã cu mine ?//lãsã cã domolim noi baba"//e ! pîn la urmă mama...s-a domolit//avem doi fraz mai mic/ne-am învoit/an trăit într-o curte cu [k] împreunã cu toţi/... e ! pîn-am născut/cum v-am povestit/băiatu-ăla...care me-a muri di ţemoragii/p-ăştilaz doi//ã lucrat mult...ã lucrat mult cu... cruoşeta//să am eu lucru ăla cu croşeta acuma/cret c-aş mărita vo zece feti/aşã numa-n...leanjerii le-aş ţîni//e ! oar acuma nu mai am nij răbdare/nic nu mai văd//fărã ţokelar nu văd niş sã Ĉitez/niş sã...//e ! pă urmă a venit...războj/a veni fumeti/ lipsã/şã...totuş.../timpuri d-estea greli//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri la sărbători]

ţerã la cotiest[1] acolo...bîlĈ de drăgaicã/j di sfînta mariia...//făĈã bîlĈu//vineã cu cuofi/cu cuofuaiţi/cu cofiţi/cu... //ş cumpărăm/kar şi noi de-aiĈa/ne dûĈă şi veneam acolo cu doo treai...cohiţi îm mînã/ca sã-mpărţîm şi noi de moş/cum să zîc-acuma/cum vini moş-ăştea//da//şi... ţerã brãgã/cu făĈã ăiã nu mai ştiu cum/beai cîte-um pahar di brãgã/alţi mai mîncã cîti Ĉevã/dã noi fimeili/nu ne băgăm noi la băutură//ne...cumpărã j noi cîte Ĉevã//ţerã...lanţuri d-estea cum îs ş-acuş/dulapuri d-estea/ tot aşã erã ş-atunĈ//lăgiĈere cu să zîĈi//dî să dã...învîrtind aşa//

[Cum se zice ?]

lăgiĈeri le zîĈã înaintea//lanţuri d-estea cum îs acuş//di să-nvîrteã//ş-acuma...ziĈi cã ţesti/n-ãm mai fostu/cã î depărti/ nu mai pos să mai merg ţo atîta cale//

ţerã şi skitu cotiest acol /care lumea sta la...bisericã/

1. Localitate în jud. Vrancea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la slújbâ/ș↑ pă ụ̄rmâ plecá și pîm bîlĉ//pĩ ɟarmalóc/pîm bîlĉ așá
să zîĉá-naɟínte/bîlĉ↑//"mérg̃ẽ la bîlĉ↑"//

[Dar la Rusalii ce obiceiuri erau ?]

ɟeráɣ înaɟínte/ām a↑uzí și ɟo câ...ţînę́ lúmęa/am maɟ ţînú ș↑
noɟ cîzvá an↑/dā ↑te tréburlę-ástęa câ-s m↑er↑éɣ//la rusáli↑ să
punęá p↑elín la brîɣ ū/ó↑te di-nălţárę-àęa să punęá lā...gard
cólo...frúnzâ di nuc↑/la rusáli să punęá pelín la brîɣ/sâ hii nișu
sɣárlę nęrăsărit↑/câ zîĉá câ-ɟ...sáltă rusál↑le//↑obiĉéi//

[Ai auzit să fi luat pe cineva din Rusalii ?]

am aɣuzít↑//kar la pa↑ęlúng[1] ɟerá niști mocáncе de la múntę/
ș↑ punęá strad de rusálę zîĉá//câ punęá fasóle pă un dial/s cîn
z-a trimés fáta sâ ɟa...fas↑óli/n-ám văzút/am aɣuzít/dipă ɣo vá-
lę/n-á maɟ văzût-o//copkíla/erá mititícâ punęá-n cúiɓu lu mă-sa
acó↑lo//n-a maɟ văzũ fáta//ș↑ d-éɟa tot a ţînú↑d lúmęā...rusáli//

[Aceeași]

búrcâ

[Cum făcea bunica burca ? Nu ați văzut ?]

e ! cum să fácă bunícа ? kar ã fos↑t curiɣásă//ã fo↑z la dîn-
sa-ntr-o zi ī/nę-a servít/

"ĉe sâ vă dęa máma vóɣâ ?//ɟa sâ vă dęa máma niște búrcâ"//

nę-a puz dînsa acóloę/pă másâ/

"ĉi-ɟ ásta bunícâ ?"//

"búrcă"//

"da cum aɟ făcút-o ?"//

"úɟtę mámâ cũ s-o fâcîm"//zîĉē...ɣopăré↑j măláɟu/dup-acéa/
după ĉe ɣopăréj măláɟu/puɟ um pumn di...fo↑ínă/și dup-acéęa puɟ
și um pig di maĝúnț/saɣ...ĝém cum să zîĉe la noɟ aîĉa zis/di

1. Nume de persoană.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pi'erę dę-ástęa făcút//şâ pui să-i dęa un gúst aşa//ş dup-acê'ęa ło bagî...facî un...//

după ci ĩ răstórni măliguţa/o éi [k] l'ăm dę-acólo/dup-acê'ęa ia...clápa la...s'óbâ/tęátă plita/şî...pùnę-acólo pâ...pă vátra sóbi/foi di núcâ/di nuc d-ésta vérdę//şî pùnę-acólo tęátă... alęátu-ăla//şâ...dup-acê'ia acópęrâ...tot/cu cênúşâ dîn áęa/zis cu foc/cu spírlă dîn áęa/pisti fóilę-alántę/púnę álte foi/şî ac'óper-acólo//şî dup-acê'ęa...o...lásă...ło jumătá de 'óră/'ai mai mácsim sî zîc 'o óră/zîs aşá/sî să cuácâ ia bínę-aşá-n ginerál/şî...dîp-acêa 'o scuátę şî/...'ọ rúpę-aşá/îm bucăţ pă...másă şî/...servéşte dín ęa//

irína iozăfína
treişáse dĕ anî

aşá i-a fo^z męártęa lui

[Socrul] ā avút şáptęzăşî'òb de anî//decî dę-acúma erá şî bătrîn/la iatátęa lui...//şâ io...ã vinit/acásâ/mai [k] 'erám la focşánî//am vinît acásă/şî dînsu zîcê...vínę la míni pă vęrándâ/

zîcê "iozăfino" zîcę/..."tu cum te sim/te sim binè ?"

zîc..."bínę mă simt"//

"da" zcę/"mía númai bíne nu mę-o mai fi mi'a"//

"da" zig "di cî tátâ/da" zic "cê ai ?//cę s-a-ntîmplát ?"//

"uíte" zîcê..."erî cîn am foz la vi'ę/de dimineáţă"/ zîcê... "m-a luat ũ frig//m-a luat ũ frig aşá/am mers pâ la ũ...pă strád-aşá/um pig mai la dęal/şî m-am aşazá j'os/şî dup-acê'ęa" zîcę/"am tuşît ò dátă"/da erá um bărba'd voinic !/..."am tuşî şî cîn am...am tuşî"/cê "am tũşî jos...r'óşu"//

"şi" zic/"mątále cun tę-ai simţît atúncî ?"//

zcę "nimíc n-am avu'd/decî'd m-a luat ũ frig aşá//m-a luat ũ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

frig/deĉ m-ã sculát/ş-am mers maĭ depártę//am ajũz la vi^e" zîĉe/ "după ĉ-am ajũz la vi^e/a dad dumnezău"/şĉê "ş-a ieşî soárîli//a ieşî soár^le/m-an dus în cáp^tu viĭ-e^a/m-am întórs înapóĭ/m-am frămîntá niţél/m-am ferbîntá" zĉę/"n-am maĭ avú nimica//după áĭa" zĉę/"viĭ acásă//viĭ acasâ" zîĉi/"mă-ta probábil^/c^" ĉi "m-a văzú pă mine skimbát//zîĉē.../«da ĉ-aĭ dumnetá ?»"//că deĉ...bătrîni să stimează//"«ĉ-aĭ dumnetá ?» zîĉi//«ĉe să am ?//n-am nimic»"//deĉ iel î era um bărbá foártę-ascúns//ĉi"«n-am nimic»//«nu să poátę//áĭ ĉevá»//«n-am nimic»"//vinę la míni şî spúnę//vine la míne şî spúne/

şî io ĭ-ã spus "tátă/da tę-áĭ duz matále la dispensár sâ controléz...tensiúnea/s^ nu cũvá să ai tensiúni ?"//

"lásâ tátâ/câ nu-ĭ nimica" zîĉi//"şî dacă io să fi^ę ĉevá" zîĉę/"io" zĉe "ã să puĭ úoki-m podeálâ/ş-ã să fiu gata//ĉę crez câ" zîĉi/"di mínę tot úna éstę//n-an trăĭi traĭu" zîĉi/"dę-acúma ...v-ã [k] ám văzú băieţî la casa l^or/am văzú nipoţéi/bíne că áĭ vinî ş tu acásâ sânătuásă/şâ...de az^ înaiinte" zîĉi/"võ vedeá"//

mîi/ş^ mi^i mi s-a părú fuárte skimbát//iel erá bătrîn/stătea-ntr-um băţ aşá//niĉ [k] cînd...la um momentál vinę s^ára/ ĭ^intrăm la máma acóloĭ/î odăiţa l^or/şî stătam di v^órbă/cu ĭ^el// ĭel mă-ntrebá pă míni că "cum ĭ^i la spitál ?"//şî mă simt ieu bine ?//să...sâ ţîu regím/să ţîu diieta cáre mę-a dát-o médiĉi/ş^ să staŭ liniştitâ/s^ nu fac ef^ort/că sîn fátă tînără ş^.../"aĭ c^opil tátă/trébi să-l crest^"//deĉ...întodeuna mă puniá la... la cále dę bine//în...cõşti^inţa mea ca f^emeę nú mę-a fos s^ócru/mi-a fos tátă//aşá di mul tárĭ ĉ-a ţînú la mínę//

şî...pînă la urmă.../sára pîn...la unu...jumătate/fiie doŭo nuaptea/noĭ nę-an dú^s ş^ nę-an culcát//ã sta^d di v^órbâ pîn-a-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

túnc cu dînsu//cu sυácri-mea/cu ɨel/ă staᵈ di vórbă/nᵢᵉ sfătuiám ...//deĉ barbátî-miu vine tîrziu//că ᵢᵉel îi condúctor la gospodăriᵢᵉ/şî dînsu vine tîrziu//şî ᵢᵉel mi-a spuz/

zîĉē..."ɦai să stă zĉi/"pυátę vine şî vasíle//să mai stau şᵢ di vᵘórbă cu dînsu"//

"ɦai să mai stăm"//

ɨeu nu pútęă să mai stau/că érám...mă sufocám dę-aîĉ dę la... dę la ficát/şî stătém aşá pă pat/şi stătęám dę vórbă cu dînsu-aşá //am stad de ᵛórbă/ă stad dę vórbă/vine şî bărbáti-miọ//a lua discúţii şᵢ cu dînsu//a vorbi şᵢ cu ᵢᵉel/ă discutát/ă vorbit/...

dup-acéęa zic/"ɦáidi merjᵢ" zic/"să mănînĉ/că" zic "ɨọ... sînt [k] mă simt ᵘobosită/şî plec să mă culc"//

dînsu zîĉi "ɦai că merg"//

ɨ-aᵐ puz ligánu/s-a spalát/a merz dînsu-a mîncát/şᵢ nę-an dus/ şᵢ nę-an culcát//

péstę vro cîtevá minútę să...auuzím pă sυácră-mea/"ɨozŏfíno/ ɨozŏfíno"//ɨo am aúzi dîntîɨaj dátă//da tótuş nu ɨ-ă răspúz dînsi//

zîg vidém mai strig-o dátă ?//dacă mai strigă" zîc/"í gúra lu máma"//deĉ/iár a mai strigát//ɨ-ă rąspús//nij n-ă zîs că sînt ᵘoperátă/aşá am sărit...ᵘodátă/brut aşá/

zic "ĉi ɨésti/ĉí s-a-ntîmplát ?"//da fără să-m dau sęáma// "ĉí ɨésti/ĉi s-a-ntîmplát ?"//

í zĉi..."háidi mámă" zîĉi/"că nu ştiu ĉ-áre tác-tu//s-a sufᵘocát/şî nu mai pọa să mai respiri//háidiz v [k] ɦáidi tu répidę-acólọ"//

ɨou...n-am îndrăzní să mă du singură//l-am hîţînát pă bărbáti-miu//

"vasíle" zic/"scuálă/scuálă şî ɦáidi că nu-j...dᵢ ĉi nę kam mám -acóᵘ/şî ɨo nu po să mă duᶜ singură"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

diĉ ɨel înspăɨmînta/s-a sculá ş[1] el répęde//cîn nę-an dus acólo/deĉ ɨel dę-acúma ɨerá arînjá[t] pă pat//îɨ dădúsĕră cląbúĉi pă gúrâ/şi ɨerá aşá de...de tris şî skimbát...//m-am aşazá la cápu luɨ/ş[1] am înĉępú sâ plîng//

zic "tátă ĉe faĉ ?"//

disígur câ[1] dînsu dę-acúma înĉepęá să pɨárdă//s-a uitá la mine/ş[1] zîĉe/

"ɨozăfino" sĉe/"aɨ grijɨ[1] di fátă"//mul tári ɨubęá fata męa// "să aɨ grijɨ di fátă" zĉi/"tátă"//

"tátă" zig/"mątále te perz"//

"nu-ɨ nimica" zîĉę//atîta a spús//ş[1] ɨerá timb dę nuáptę/unde s[1] tęa duĉ ?//ɨ-a făcút bărbáti-miu...aşá respiráţɨ-arfitîĉálă áęa/nimic/nimic nimic//ĉe sâ-ɨ faĉ ?//dîĉ...dę-acúma am văzút că la dînsu ɨ[2]ę ĉevá de pierdút/c-aɨîĉa[2] ɨ-a...ɨerá vînît/pártę-ásta aşă/cu tótu erá...vînăt aşá//probábil că...cîn a vinid médiĉi ş[1] l-a[3] ...l-a cõsultát/şâ a văzú dînsu ĉe-ɨ ęia/a zîs c-a fost ɨo ...paralîziɨ[2]e...în î...c[u]orp ştiţ/în î...cũ sâ vă spun ɨo...//

î sfîrşit/aşá ɨ-a fo[z] mąártęa luɨ/să muáră//

[Aceeaşi]

726. GOLOGANU

(com.Milcovul, jud.Vrancea)

Culegere : 197o: MC, PL, BM, VN; transcriere: BM

grîu

grîu...tot aşá/îl sɨemănán cu mîna/nu ɨerá sɨemănător ca

1. Subiectul începe să plîngă.
2. Gest: în dreptul inimii.
3. Subiectul se întrerupe din cauza plînsului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acúma/să-l báĝe cu s^emănătuárea//tot aşá brăzdám/s^emănán cu mî-
na/şasi dúbli la...p^og^ón^u//aşá să s^emăná//şî pă úrmâ...dacâ
ieră primăvára cînd işá iel di ieră nevó^i di privít/îl privéam/
smulĝ^eám buruiéņli dă pî iel/pălămidă cáre.../că...işá fel dî fel
di buru^én^i/nu ^eră pămîntu disfundát ca acúma//èşá pălánid-áea/
cum îi p^eéri^a/şî ^o adunán cu mîna/sc^otéán la cápăt^u//pă úrmâ
cîn să coĉ^eá-l...s^eĉerám cu...cu s^eéĉera/îl legám...snop^i/îl fă-
ĉ^eám jumăt^îăţ^i/pă úrmă-l cărám la...îl făĉ^eám st^ógur^i mar^i/la
maşînâ undi...să făĉá ári^a//iar acúma du pă bucátă...îl î...dă
cu s [k] c^ombína/şî...iése şî grî^u t^o dă-acólo//nu ma ie trú-
dă ca...cum ieră na^inti//

[Cum se treiera mai demult, mai ales orzul ?]

ŋórzu cu cái//făĉám/ĉopleám...pămîntu/ĉ^opleám la cîmp unde-
vá/undi ieră un luog mai...mai táre/mai bătút/cu sápa/stropeám
cu ápâ/şi să bătîtureá luócu binę-acòlo/şî p-órmî-l întindeám
şî-mvîrteám/^or b^uói/^or cái ĉ^e-aveám/pînâ sâ fărmá páil-èleа/di
...să tre^ieră ŋórzu//ŋórzu/ŋovăzú ásta mai mul cu cái ieră/cú cái
şî cu b^uói//

[Cum se punea grîul ?]

da/îl puneám tot aşá cu [r] cu sp^icu únu pistî áltu/cu spi-
cu ştii ?/şî călcá numai.../ŋti/p^ornieám dimprejúru unui par/
împrejúru unui par aşá/şî...cu sp^icu aşá deasúpreа/cú spicu
deasúpreа/şî bo úrmâ...cu-o fúni^i-i l^iegám/şî...îmvîrteám pînâ
sâ...lungê^á pîn la márĝinâ/dę-acuáleа iár î îi luam înapuói di
să strîngê^á pînâ la...páru-òla dim mijl^uóc//şî-mvîrteám pînâ
ŋob^uoseá [l] şî cá^i/şî t^uot^u//ş-aşá să tre^ierá cu cái//

[Cum îl adunaţi de jos ?]

di jŋos cu mătura/dę-acuáleа-l vînturám/îi dădeám c-o gr^iebla
şá di-l strîngê^ám/întăi scuturám páilî le dădeán dę-o partí.../

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi ĉi rămînea buăbili/le strîngêán cu-aşá c-ō grîéblâ/cu ĉevá/ şî-l duĉêám şî-l vînturám la cîmp//cu lopáta luám din...din căruţâ/zvîrleám pă un ţuol márę-acòlo/ş-aşá să vînturá//

matéi mihalákę

şáizăşîdòi pă şáizăştrèi [de ani]

întîmplárę din nóo sútę şáişpi

am fuost...refugîîéţî pă ialomiţa/am stat acólo duoi anî/pă ialomiţa//şî an suferit/umblán după cerút//mă duĉêám pîn-apruápi di călăraşî/di la común-àia gimpáţî/di lîngâ zlobozîîa//iará [r] iará apruápę vręo...doi kilométri iará gimpáţi di zlobozîîa//şî umblán după cerút /áltî meseríîi nu áveam//cîn [k] primăvára cînd iará comandamîéntu nemţîésc/ca să cîştigám um ban/nę-a dat...un serviş şi nóuo//adunán lápti de-aliuór//cu-o sîécîră/şî cu uo farfuríi-aşá-m mînâ/şî cu-o sticlă/tăiám aliuór/cu sécęra/ţinęám pă farfuríîi di [k] pînî curgá láptîl-ăla de aliuór//ş-adunám într-o zi tuátâ ziua uo juma di kilu//şî ne plătęá cinj lei kilográmu di...di lápte de aliuór//ş-aşá am trăîit /doi an di zilę-acólo//

mă duĉêám într-o comúnî-i spunęá buiéşt/tuma lîngâ călăraşî //vręo douzěj di kilométri iará di-acól de la gimpáţî//ă ne dădeá lúmea/rîdeá di nuoi/ne dădeá lúmea/cîd nu puteán s-aducêm// iáli cu lápti//duĉêán cî d-eícа la puodîéţu-òla uo sutâ di métri înăîinţi iálli/di-acualęa mă-ntorcêám/luán trăistil-élęa cu mălái/şî le duĉêám mai incólo/de-acualęa iar mai mutám iálli//întîmplárę din...din nóo sútę şáişpi//ş-aşá an trăîit acólo//băieţi cárę-i aveám iará numai fîétę/iará miş tuoţ/io ierám mai márî ierám di nóo an atúnc//şî...mă duĉêán după cerút //şî pó úrm-a vinî nişte rúdi după doi an/şî ne-a adús/cîn...s-a-nkeiát/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dupâ ĉ-a căzút némţi-aîca...la mărăşăşt'/nę-a adús în comúnâ//a vini cu căruţęlę-acól/şî nę-a luát/ş'...nę-a adús în comúnâ şî... //cîn...cînd am vinit acásâ nu ma ierá niĉ.../grájdu ni-l mutási dę-acásâ/nu ma ierá zapláz/nu ma ierá nimica/pîn cásâ ne ierá pustii t^ot^//cîti lúcrur ári ţómu-n cásâ/n-an găsi nimi nimic//

[Acelaşi]

^ómu néu a foz boţláv

^ómu néu a foz boţláv în...în vo trei lócur' [k] f^élur'// l-am avút atúnĉ într-un tim la tiner^éţę l-a [r] l-a-mpúns um bu-hái^//

[Cum ?]

ióţi-ţi s-a duz la um vecîn a néu/şî l-a kemá băiéţi [ɛ] "háide de leágă um [k] néne dumítre ^hai de leágă mînzátu"/ş' iel n-à ştiú c-împúngęę/ş' cîn să-l apúĉę di fríngi^i/l-ā luát la b^osoleálă şî l-a făcú núma sîngę/ş' cîn am vinít io dî la foc-şán'/l-an găsi pă bărbátî-nu núma sîngę//ş' d-acuáleea a z [k] a foz boţláv/s-a b^olnăvi táre/dę-a-nĉepú sî tuşáscâ/şî zicán câ-i [ɛ] apruápę atăcát//da/cun să s [k] vorbea nă^íntę lúmea/scâ că-i atăcát^/"gáta" scę//m-an duz la dóctor cú iel/an keltuíd mult// dę-acúma iótį di vo ^opt an' di zílį duámn-a fo [k] a avú buálă di [r] di prostátâ/ş' m-an dus cu iel la...dóctoru/la focşán'/i-a făcút operáţi^i//d-acuáleea-ncólo...iár la ũ an di zílę m-an dus iar la ^operáţi^i cu dínsu la galáţ'/ş' i-a făcút áltă ^operáţii/ ş' i-a [r] i-a sc^os şî peátra/ş-iótę-acúma-l an di pátru an di zílį/îl am aşá ştii ?/nu tę da nu te lăsá/cun l-az văzút/ála iéste carę-a venít aĉi//

săpunáru de ^iuána
şaizăşîuòb de an'

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tutún

di-egz*émplu la răsáda di tutún//fácim o... o brázdă/dacă-l púniņ la cald/cu rámi/cu ĝ*ámur//púnim uņ strat di ĉiņzej di ĉentimétri di gun*ói/f*ermentát/după áia îi púnim uņ strad di ...î...dī pămînt/pisti gun*ói/după gunói i púnim uņ stra di pămînt/di do*o dęĝiti/cam î juru lu ĉinĉ i [k] pátru ĉentimétri //şî după áia-l bătém bini/îl udă*ăm/şî s*emănăm sămînţa di tutún//sămînţa di tutu [r] di tutún o amesticăņ cu nisip/cîn o s*emănăm//s-ame[k] că ia-i pręa sup [k] pręa f*ină/pręa mărúntă/şî nu să puátī[ɛ]s*emănă núma di ia singurâ/dicît amesticátî pîn nęsíp//

[Faceţi istic ?]

isticu/da/isticur sigur//isticurli fácîm o brázdă lúngâ di doozej di métri di lúngâ/sau cît avim ter*énu/púnim platforma di gun*ói/di ĉiņzej di ĉentimétri-nălţimęa/rámâ pă dęa [k] pisti platformâ/pisti platform di fapt púnim o rámâ/púnim pămînt/dī mácsimu pátru ĉentimétri/dup-áęa púnimu...î...pă ĉe púnim pămîntu púnim brániţâ//s*emănămu [k] amesticămu sămînţa di tutún cu nęsíp/îl s*emănăn/ş dup-áęa iară púnim uņ stra di un déĝi [k] di [ɛ]di un ĉentimétru dī...di brániţâ pisti iel/şî-l bătém bini cu mătúra//ş dup-áia-l udă*ăm îm fiicàri dimineáţâ cu ápâ ca sî înţolţęáscâ răsádu//

şî pă ĉe...î...a încolţít iel dę-a işít/îl privím di burúién/anumiti burúién carę-apári din î...din gun*ói/dim brániţâ/ cî sîn mai múltī f*élur di [ɛ]di burúiéņ carę-apár î iel/îl privím/ş dúp-áia-l [k] cîn sâ fácī iel di-i pentru răsădit în cîmpu/-l zmúlĝim/şî-l dúĉiņ şî-l răsădím în cîmp//în cîmpu... tarláua-i arátâ-i discu*itî/nivęlitî cu sápa/şî dup-acéęa [ɛ]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţómu...cu plantat^óru/cu um_b^ăţ/ascuţi_la cápăt/fâci gáurâ/áltu vinî_úrmâ-l [k] údâ gáura/púnę ápâ-n_gáurâ/áltu vinî_úrmâ... î...bágâ fíru/ş-áltu víni şî-l...aşázâ pămîntu pă lîngă fíru di tutún//

[Şi pe urmă ?]

după úrmă [k] pă_úrmă ţel dupî_cî ţel s-a prinş/creştę/îl prăşîm ^o dátâ/di dóo ^or/ş_dup-áţa încépin_la rec^oltatu frun-zilor//

[Cum se recoltează ?]

ă...tutúnu să recoltęázâ...să_ęa fţó^ili di ju [k] f^ó^ili gálbini di jţos/să rec^oltęázâ//să ţa fţóili di jţos/să...aşázâ pálă pisti pálă/fţá^i pisti fţá^i/vinîm acásâ cu ţel/şî-lu-nşîrîm pă áţâ saţ sîrmâ/ci ni dă di lă...dî_la intreprîndiri/^or áţâ/^or sîrmâ//lţ-nşîrîm/dupa ce-lţ-nşîrîm îl púnim la sţári ca s_sî_usûcę//la ^o [k] nu kar la sţári tári/ca sî ţásâ...dacî ţélu-ţ uscát maţ la ^o căldúrâ fără sţári mári/ţési un tutún roşcát//ţési un tutún di calitáti//dácâ ţē...lu-nşîr pręa dţes ţel să mucîgîţęşti_intrę ţel//prîndi um_fel di mucegáţ/şî_ăla nu-ţ bun//nu-ţ bun ălą//şî_ni-l bágâ şî nó^o la tras/saţ mucegáţ/şî...şî státu_arî_di perdút...pă késtţa_ásta//şî ţómu pérdţ//şî-l bágâ dipă calităţ//

láca v^e pana^itţ
pátruzęştrę di an

îl iubés_fţártę mult pă băęát

kar táţcî-su luţ dacî ţerá/tát-a luţ própi^ dacî ţerá/nu-ţ făcâ cî ţ-am_făcút ţou//a venît acúma di vo săptămîn-acásâ/cu [k] am ş-un nep^oţţél/a venît acásă şî_cu cúscră-męu dî_la mátca

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

corodu [1]/că di-acolo ţinį fată/şî s-au mirá şî įei [di] ceea ce leam făcut io//n-a iesi din cuvîntu meu/şî io aşá l-am iubi fartę mult pă iel/cu tuatî cî n-a fos copilu meu/da l-am iubi fartî mul pă iel//io l-an da la şcuálă/l-am întreţînú şî la şcuálă la tecúcū/la şcuála veterinárá/ [ɛ] a terminat/a fost în armat/ş-a fîcút armata//ş-acúma io îl iubés fartę mult/pă băeát//şî amundoi/cu băeátu mieu/cu ástalànt/să au aşá di bini/ [ɛ] kar că-s fraz núma di mámă/di tátă nu sînt//da mai bun ca fráţī bun//

[Te-ai înţeles bine şi cu femeia ?]

cu fîmeia fuárte bini/fuárte bini//n-a fost o divergénţă-ntre noi in casă/în famili-acolo/că...ásta-i băeátu tău/ş-ásta-i băeátu meu//nu/n-a foz/n-am avut nicî o di [r] divergénţă-m privínţ-ásta//

şî úni din sat d-eis spun că-i cē..."cum măi cę-i faş tū băeátului nevé aşá ş pă dincolo"//

zi "mă drágostea mă fácî mă //că vă şî io simpatia lui că iel mă iubeşti pă mini//şî di acéea [ɛ] cî iel mă iubeşti pă mini/ş-io-l iubés pă iel//şî d-éie-i fac"//

casili-s terminátį/grajd/strop iiti tot/arânjáţi/i-am bâgá şî moobila-n casâ/i-am cumpărá moobilî di şapti mi di lei//i-am duz moobila acasî/io i-an cumpărat-o personál//núma sâ întrī... keili-s [ɛ] î úşâ//núma sî întri-n casâ//átta ma an sâ-i [k] îi [k] sî-i mai fag/dóo soobe//

[Cum l-ai însurat ?]

băeátu-a foz la şcuál la tecús/şî acolo s-a amorezátū to d-o colegā veterinā [k] nevástî-să tot îi veterinárâ//şî s-au îndrăgostit acolo la şcuálă/şî s-au luat î/înc-a vini la mini/şî n-à-ndrăzni sî-i spúi máicî-si//mi-a spuz mie

1. Localitate situată la cca 10 km de Tecuci.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"tătícî" zícî/"şti ceva/ţou mă-nsuór bre"//

"măi tátă" zi/"da di [r] di úne e ?"//

ţo uo ştiám pă fát-aea/cî ma fusisim pă la tecúc ţo p-acólo// uo ştiám pă fátâ//

"măi tátă" zic î/"da mă-ti ţ-ei spusu ?"//

sce "nu-ţ spun/hai şî merj núma matálę cu míni"//

"şî cun sî mer núma ţo di únu singur mă ?/mergî şî mă-ta cu míni"//

s tup-aea m-an s cū nevástî-mea/m-an s cu ţelu/m-an z lā... cúscru-acól la...la mátca/şî...s-au îmvoid/lę-an spuz

"măi băéti vă pláciz/vă pláciz/dacî mîini poimîini sî nu v-aúz cî nu vâ plácis/cî dę-acualea-ţ bătáia-ţ pă voi/ţo vă bat//sî n-aúz divergéntî în [r] între voi"//

şî să-mpácâ fuárţi bini//

[Acelaşi]

a vinít o ápî máre

pî la noi cînd am fost dę-an terminá şápte clási/a vinít o ápî máre/cum ă am spus că a fost ápa p-aícа//şî...în timpu-ola ţerán numaţ cu táta acásî//pă la prînz aşá am făcú mîncárę/am mîncát/aveán curát piste tot/am măturát/am plecá la nişte vecíne ecía/la băţéz/la fétę/cu lúcru/că ţerá cam dípă o pluáţe/şî nu ţe [k] nę-an duz la prăşî/că erá pă timpu prăşîtulúi//şî nę-an dus acólo//rîdeán/spuneám/ómu s-a-ntors înapóţ di la focşán/cî l-a apucá pluáţă pă drun/şî c-a ziz/"nu mă maţ duc áz... nu să cátă níca-n tîrg/ci sî maţ fac/sî mă duc p-acólo dęgába"//

şî noţ ne jucám ca băţéţi/maţ şî lucrám olecúţâ/yine táta-furiát/

"băţ ! voţ staţ/da ştis ci-ţ la málu gîrli ?//îţ ápa cît

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núĉ-èia acólo l-álde dom mateică"[1]/a veni táta//

noi ca ăea car n-am văzút ápă nîĉodată/ne că rîdeám/"ce ta-ta-i n^ebún ?/cî úndę ápâ ?/úndę-am mai văzú noi ápă d-éea ?"//

á^uoilèu ! am vînit acásâ répide//am înĉepú pă vali p-acól pă dipárte ş-auzím vîji^ind aşá/uş^uór aşá/ca cîm pîşîi//a vinit ápa aşá ca di-o pálmă prima dátâ//avém o clóşcâ cu puiş^uór^i aşá apruápe bun^i di...di ziámâ/di tăiát aşá//aveá vo ũşpe puiş^uór^i//a venît o cucuánă d-ęĉía/

"hái măriuără"/aveá ^uo servituáre-"aleárgâ ş tu/prindi-i şî tu/púni-i sî ţî-i dúcâ să-i ridîĉe sus acólo-n cásâ"//

á prins pă cîţ^i am putút/r^éstu...//aveám o cotineáţ-acólo [ε] cam îm păminţ aşá/nişte cloşĉ eráu înkíse-acólo/le-am uitát/ acól s-au înecát//am prins t^uot/an luát//àm adús^u...aveám un hambár cu grîu/ne-ã rugád la ăea dũ pe grind/

"hai mă sâ l^uon ş^î hambáru-òla cu grîu" zic/"câ-i trei saj di grîu/ş-acólõ ni-l mîleşte"/

àşá s-a şî-ntîmplát//am adús t^uot în casă//à intrát ápa şî-n casâ//s-a făcút^u...apruape la ĝenúke ápa-n casă//und-er^éá s^uóba aşá mai mărunţicâ/a intrá şî-n s^uóbă//lúturl-èlea di...múltâ li-pialâ ĉi irá/b^uolboroseáu de-acúma//aşá făĉá víl vîl vîr vîr în sus şî jus/în sus şî-n j^uos//tata ĉe

"ar s să dărîme casa/ĉi mai fac ?"//aveám un gard aşá spre drum/ĉî "m-aj dúĉî/m-aş suí pă gárdu-òla pîn la salcîm/ş-aş tréĉe-ncól/da ĉî făĉî fata ?/fata nu să-neácâ?//stau aícă/^uo s-õ... dúĉi casa cu míni"/pîrîiá/de-acúma cam pîrîiá casa/nu iará vréke tárę/dă cum o hi fos făcútî cam pîrîea//

a spart pîntr-un c^uolţ aşá/ş-a rupt acólo ápa/şî s-a duz mereu//ásta a durá vo dóo úore şî ĉevá/ápa aşá/tod viniá/tod viniá/ tod vinea/tod vinea-n continu/úşîli nu să mai înkideáu de-acúma//

1. Îngroaşă vocea, încercînd să-şi imite tatăl.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tuátę/vręam să le-ŋkídem/nu maį...să bîltîcîįaų ĩ ápă//ųámini di
cólõ din grint/cį zîcá ?/įerá un nuc aîca cu dóo crăcăn'/şî al
gard îm fáţâ/

"lásî mă/nu vă maį hi'ę fricâ dę-acúma//că ápa scáde/įótę-a-n-
cêpút"/ziĉi "spúm-àęa acólo-şà sî dęa-nap'oį"//

şî pă parcúrs á scăzút/a scăzút/nij dóo 'órę n-a durá ş-a
răméz núməį mîlu dę-o pálmâ/pă tuátă ųográda/aşá máre/mîl//şî pîn
cásâ la f'el/şî pisti tod la f'el//cîm vineá máma dį la tîrg/
n'oį cu táta/cu púmnili/cu străkiņli/cu ĉĩ putęám/dam dę-acúm bă-
lăĉ'ál-àįa dĩ pîn casâ/cáre maį rămăsése/scursúrl-èlęa//ş-an
dát-o afárâ/şî...am î..,durát ásta...a dóua zi/a treįa zi//

táta į-a vinít ũ ųórdin/sî pleĉę-n coĉentrárę//casa 'erá să-
ráca cum erá įa atúnĉa/pû cólo spártă/pă dincólõ spártă/buóį
avęám/vitę-avęám/ĉi irá sî le făĉém ?//n'ecázu//

máma ĉ-a ziz/"măį rumîne maį gíni să rămînem núməį cu vá-
ĉil-èstęa/sî dúĉem b'oi la tîr/sâ-į...sâ-į vínden/sî rămînem nú-
ma cu vaĉili/că [ɛ]dacĩ ţi-a vini şî ţi'ę ųórdin/timpu-ésta tot
a-necát/las să trăím aşá cum om putęá cũ fáta"//

ş-am munĉít în [ɛ] vár-aęa cum am putú cu máma/pînî tuámna/
pîn-a vini táta įar din nou/ş-am lua b'oi la log/di ne-am făcú
múnĉili/di ne-an strîns cîmpu//

ásta a fos cu ápa//t'ot am urcát îm p'od/cĩ juoz nú să maį
putęá trăi//şî cîįnili cu lánţu l-an suít aşa spînzurát/şî įel
skelăįá-m puot/şî cluósca/şî púi/şî tuátę įerá acólo ca lā...
túrnu bábelũ-m p'odiş'oru-òla strînş'i/da//

láca gérgina
pátruzăşàsę [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pu̯órcu

[Spune-ne ce faci din porc de cînd îl tai.]

di cîn ţă̯á̯m pu̯órcu ?//ma̯ı̯ înaínte-l tă̯á̯ máma cam în zi̯ua dı̯ ajún/nu-l tă̯á̯ kar dı̯grab-aşá//da n^u̯o̯ı̯ acúma sîntém învăţás sî tă̯é̯n cu do^u̯o trei zîle ma̯ı̯ naínte/ma̯ı̯ avém c^u̯opkii̯-éstea yin p-acásă/vrea sî mîn^în^ce ş^u̯orij ma̯ı̯ digrábă/să le fácin tu̯óbă/sî le fácen cîrnaţ^i̯/să le pui̯ şúnca ma̯ı̯ din timp/apru̯áp [k] ma̯ı̯ jumátea-aşá puneán dîi̯a la sáre/şî r^i̯éstu n-o făcám ma̯ı̯ pă úrmă//da p-ásta ^u̯o puneám ma̯ı̯ dı̯grábă ca s^î aib bă̯é̯ţi/cîm plecáu̯/să á̯ı̯bă cî sî i̯a la i̯ei̯//

tu̯óba/după cea tă̯á̯m pu̯órcu/îl disfăcám în dou̯ă/îl puneám pă ^u̯o úşă acól/să ma̯ı̯ zvîntá ^u̯oleácă/ma̯ı̯ rămîne "hai sî n-aléĝ"// ^u̯urékii̯/ă...ficát puţín dı̯ tu̯ot/i̯inima/ũ rinik ac^u̯ólo/rîtũ ásta/ ca să fi^i̯e ceva táre aşá/^u̯o bucá dı̯ mu̯sk/^u̯o bucá di cárne d-éea cu grăsimea cu tótu di la gît aşá/şî cu sîngilé lu̯an ş p-áea aşá/ le puneám acólo-n ceu̯ón/cu i̯enipahár/cîteva bu̯ábe dı̯ kip^i̯ér/şî cu frúnze di dáfen/şî le ferbeám/pîn să ferbeá p^u̯otrivi sâ p^u̯o sâ le tai̯/nu kar şî să fi̯erp^i̯ ceea ce să nu pu̯o sâ úmbli cu mîna pă i̯ele//dupăă ce le tă̯á̯m/lē puneám într-un castr^u̯ón/sau kar într-un ligán/şï le băgam în î tu̯óbă [k] în î kişca p^u̯orculũi̯ acólo/şî fundácu/ca sî fag do^u̯o/ca sâ am úna s-o tăim şî n^u̯oi dı̯ ánu n^u̯ou̯/ şî úna cîm plecá bă̯é̯ţi/dẵ şî lu ẵla ő bucátă/lu ẵla ő bucát^i̯/mai mîncán ş cu fini ş cu cîní ma i̯erá/şî terminán cu i̯éle/că...o mai păstrén cîteodată/las s-avém dı̯ lăsatu s^i̯éculũi̯/e ! u̯or da căldúra piste i̯a/u̯or nu ţinéá gíni/u̯or să-ntărĝá cuáj-aea/lásî ci-i̯ pru̯áspăt îi̯ mai bun//aşá i-am făcút//şî ásta să-ntîmplá cu pu̯órcu//dacă nu făcéi̯ ce-s trébui̯-atúncă/mai înaínte cu ^u̯o zi d^u̯o^u̯o/ te-apucá sărbătórli/nu puteí̯ s te baş cu mîna sî sc^u̯ogéş pîn cárne/u̯or îngeţá/u̯or cîni̯ ştí^i̯i cum//ásta ^i̯éste ş^î cu pu̯órcu//şî

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cáre n-avẹá/care cumpărá/nu putẹá sî fácâ sâ-ş fácâ tụóbă/să-ş fácă.../mîṇcá şi ịel că sfîrîịá tigáịa la t^{u}oţ^{i}/şî trebuẹá să sfîrîịẹ şi la ịel gretáru măcár do^{u}ọ treị zilẹ//ásta să...fâcẹ/ş-acúma-ị la f^{i}el//

[Aceeaşi]

cînipa

cîṇ să s^{i}emănă păpuş^{u}o^{i}i/undẹ-avéị ũ log maị graz/dị ducéị ^{u}o căruţâ do^{u}o di gun^{u}oị/şî ştiéị c-acólo ^{u}o aị maị buniş^{u}or ^{u}orzişórụ-àla/"mă ! acólo n-opréş şî-m puị cînipa"//dacă punẹáị grăúnţi^{l}i s^{i}emănátẹ păzéị l^{u}ócu/să nu s^{i}émeṇ şî grăúnţẽ l^{u}ócụ-àla //dacî punéị pă brázdă/tod la f^{i}el//să ducêá ^{u}ómu/ş-o dădẹá pă dẹasúprẹa după ce ará lụócù/ca să nu să báge prẹa la fun/că ịerẹá [ɛ]şî nu işá ịa haị gáta ! sî ịásâ sî răsá^{i}ẹ/cînipă să aị l^{u}oc şî buṇ/şî î...//şî le zvîrlẹá pîm brázdel-èlẹa sămînţa ũịtẹ-aşá frum^{u}ós/ţupă ce ará//şî viniá cu grápa sau cu borẹánà/şî târá frum^{u}ós î pămînt-òla dî númai s-astupá//şî işá cînipa fụárte frumụásă//

várà una dĩ ịa-mfl^{u}or^{e}éştẹ-aşá/ca ^{u}o fetelụáịc-aşá//ş-áịa-ị cînipa dị váră//nu fácẹ sămînţă/nu fácẹ ninica//ụo luám/îị fụártẹ frumụásă/maị niétidă/maị álbă/maị m^{î}ătăsụásâ/să fáce frumụásâ şî la spălát/şî la lucrát^{u}//áịa-ị cînipa dị váră/şî cînipa di tụámnâ/răminẹá tọmaị tụámna tîrziu//să făc^{e}á cu cul^{e}ésu păpuşoị-lor odátă/cîṇ culeĝéị păpuş^{u}oi/aprụápe gáta ^{i}erá şî ịa//dacă ^{u}o lụaị maị diṇ timp olẹácă/ca sî scak/şî sî n-o aị la cul^{e}és^{u}/şî cu cînipa tîrîş//^{u}o aducâm acásă/^{u}o legám munúk aşá/^{u}o punẹám la dugálă ^{u}o zi sau do^{u}ọ/cap îṇ cap úna piste álta aşá/stătẹá ^{u}o zi dòụ-acól tụátâ sămînţa cáre erẹá maị crúdâ/să dugilẹá acól-olẹá-că/şî işá şi ịa la bătút^{u}//punẹám pă ^{u}o scunduríčẹ/ş-o bătẹán cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

um bîăţ aşá pă ũ aşternú curát acólo/ca să nu hí-i-m práf/îm pă-
mîn/sî te trud-éş-i la vînturát-u//pă măsurî ĉi bătęám/mai dan cu
munúş-àęa pă dęasúpra/cî kícá şî fl-or-i d-élęa cu totololuáţil-è-
lęa//mai da/rămînęá acól sămînţa/n-erá drag/mai pl-escănęá şî-n
gúră cîtę-olęácâ dî ia [!]//şî...-o vînturám/n-o punęám acólo-n
niste cuófe/-n niste căpăĉélę pîm puod/câ l-erá drágâ la şuáriş/
şî rămînéi primăvára şî nú ma avéi sămînţâ//şî ásta să-ntîmplá cu
cînipa//-o duĉ-án la gîrlă/m-apucá tuámna cîtęodátă tîrziu/ierá
frig/n-erá frig cu ia/da tótuj n-erá drágâ//viniá gîrlili mar-i/mă
sculám în nézu n-opţi cînd auzęám "-ō ! huí gîrla !"//n-a [îmi ia]
cînipa/haí la rumîni acólo la cînipă/la gîrlă//da/n-a mai şî
lu-at-u//da/da ĉî dac-am pus/şî ştiu cum s-a făcú cînipa/cum s-a
munĉít//

[Cum se ţesea în război ?]

lu-óm áţ-àia carę-am t-órs-o/d-egzémplu la cînipă//cînip-àsta
n-a foz vopsit/-a fost aşá/cum an t-órs-o//am făcút-u-acólo pă un
riskituór/ca să vidin cît trébe să punîm/cîs-i cuoţ-i sî punim din
cînip-àia/că àlf-él an t-ors cu fúsu/io am făcút-o gem/am pús-o-m
pat acól/şti-ám io cît sî urz-ésc-u?//am făcút-o pă ũ reskituór/
am înumărát ă...ă...álęa acólo/jurugíţili/ş-an ştiút cî trébe să p
[k] lungîme să pui//am urzít-uò/pă tuátă/pă urm-an legát-o bini ca
să nu să-ncúrĉę/câ dí múlţi uor n-o vopsęám înainte/-o vopsęám
după ĉ-o urzęám/să ştin ĉ-av-ém acólō...cîd mi-ajúng//ş-o băgám
într-un ĉe-ón márę/-o v-opsęám acólo/-o scotęám/-o-ntindęám mai
jîlăvic-aşá -olęácî/ca s să-mveleáscă bini/şî...-o-mveleám pă sul
//după ĉ-am îmvelít-o pă sul/intrám înúntru dacă -erá vremęa fri-
guruásî/dacă -erá cald/punęán kar acólu-afără//şî-nevedęám pîn
dó-o íţi/sau pîm pátru/cum vręan să pun-ém//după ĉ-o-nevedęám/-o
dam pîn spátă/inspré pentrū...ţuáli/şî-nĉepęán ţesútu//să ţesęá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tárę uşuór/că ieră [ɛ]gruos/şî avęai spuor//dac-o n-o torcêi bini/ şî ieră mai pişcát-aşá [ɛ]mai cólŏ mai col mai cᵘólo/sigur cî te mai înnăcăjá/sau avéi uo spátă mai hîrcûguásă/şî începęá sî să rupă/mai zicêi "uov duámne dacă nu tę-aj dúci d-eiş sî scap sî plec"//cînd avéi báftă/şî ieră tuors puátę aşá cînip-áia mai bunişuără/merĝéi/dacă nu/mai te-m[ɛ]pkedicái/da ástęa cáre le vopséi să mai scroĝá/cun să zîc-aşá/să mai întăręá híril-élęa/şî merĝá ginę//le tîrán dî ia/şî gata !//vredéi cî mai să rupę cît-un hir/nu să băgá sęámă/cînip-àia gruásâ/să-mbîrligá acólo cu tuátęle//n-ávęa níca//şî la pîzᵢétur† d-estalánte/sau la háine luám áţâ dî la tîrgᵘ//

într-un timp ţesęá cu bumbág lúmęa//să măi rupęá drᵢep/cî să scămoşá cólo-şà cîn dădéi cu spáta/cîn dădéi cu...ă...suvéica/ cînd...tîrái di iéle pîn le nevedéi/pînâ le dădéi p-acólo-şà/sigur cî să [ɛ]să lînia aşă hírų-òla dį bumbác//da a işît p-orm papiuótel-éstęa/a işî scúlurl-élęa/a işî tuáti/şî nú ne mai înăcăjá/da ai ţesút cu cápu gᵘol/apruápę putéi sî ţeşᵢ şî nuáptęa// da/câ nu ᵢera ca acúşa sî hiᵢi lunînâ/sî dai drúmu la bec/să vesᵢ hírilę-acólo//ieră lámb-aiă kuără/şî...dac-avéi núma-ntr-o párte lámbă/şî să mai rupęa hir şî-m pártę-alántă/cî era ?/trebęá sî úmbli pî lîngî iéle/sî le...le-nuózᵢ/sâ le lᵢeĝ/că dacă lę lăsai acólŏ la háină/să vidęá-n spátę/hírili rare úndį nū băgai acólo úndę trebuię în spátă/şî să ţesęá//tótuj dacî le mai ducêi pî la piuo/le mai dădéi/le aşăzái/să făcᴿá frumuási/şî dacî ma iera cît-un hir/di...să mai rupęá/şî mai dai ca sî fac s-ajúnjᵢ mai rᵢépide/că dacî iera vᵘórba ca să...bᵘogiséj la fiᵢecàre hir /pii nu mai ţesęai cuosᵢ pă zi//trebúęá să stai ehehē...zéce an la un răzbᵘói//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

727. OBILEȘTI[1] [WLAD 47o]

(com.Tătăranu, jud.Vrancea)

Culegere: 197o; PL, MM, VN, RP; transcriere: RP

ɣórzu

făcám ᵘo bucátă di pămînt cum ɨ-acúma/hiᵢᵉșcari ɣom și-avɐ̀... áriᵢᵉa luɨ//î ɣográd-acólo/bătătorít/ála nu punɐ́ nimíc pă ɨĕl// ei ! cîn s-aprokiá dipă ci seĉerá șî cᵘosɐ́/măturá/cără pămînt/ acólo dac-avɐ́ vo gropușɣárâ/ápâ/páᵢᵉi/punɐ́ stɨájăru la ńeljóc/um par bătút/avɐ́ ɣo fúnii/șî legá c-avɐ́ dᵘoɨ caɨ/saɣ c-avɐ́ pátru/ î legá cu...așá ɣo legătúrâ tivĝéști/cu niști șomoiɣáĝi di pái di bîgá/ca-n caz dacâ ɨel ā...a căzú jos saɣ s-a-nkedicá nu câ sî să strîngâ sâ mɣárâ/î lɣa șomoiógu di páᵢᵉe-ɨ da drúmu//șî-ɨ lɣa-mprejúr pînă vinɐ́...acî//a bătút-o gínɐ/-a măturát-o dɐ-acólɐa-nnăsădɐ́//să da [k] să suɐ́ únu pă șîrâ/ɨar doɨ tréɨi cără znóki șî-ɨ punɐ́.../întăɨ ũ rînt pă márĝînă cu skícu culcát//dɐ-acᵘólɐa al dóɨlɐa rînd/al tréɨlɐa rînd îl púnɐ́ cu skícu-n jos//ca cînd ᵘo mérĝi cáᵢᵉi sâ-l bátă pă skicᵘ//după ĉe socotɐ́ eɨ că l-a bătúd/d-ącólɐa-l lɣa cu fúrĉîli//di undɐ-a terminát/dɐ-acóloncepɐ́ //îl zbătɐ́ cu fúrca/îl da pisti cap/îl zbătɐ́ cu fúrca/îl da pisti cap//ᵈᵘp-áɐ́ ɨár punɐ́ caᵢᵉi/făĉá dóɣâ/treɨ întorsătúrî d-éstɐa //după ɣúrmâ păɐ́//după ĉ-a văzût eɨ lɣa așá cîtɨ-ũ rînd di páî cu fúrca/da ástă trebɐ́ sâ híîᵉ ɣom méșter/nu bîgá pă totî/ca să ɐ́ɐa/ca sâ nu cumvá sâ ɨa ɣórzu/sâ nu maɨ facâ cîd vᵢᵉecînu luɨ lă ...la pogᵘónᵘ//e ! îɨ maɨ da ᵘo-ntorsătúrâ/dɐ-acólea intrá tot... //cîzvá din familiɨi lɣa cu fúrĉᵢᵉli/ɨar réstu cără//că nu toț erá méștêr sâ-l sálti/sâ-l strecɣári cum trec-acúma pîn ĉúri//atúnș trebᵘiá sâ-l strecɣárɐ-olɐácâ pîn fúrcâ/da páᵢᵉeli dɐ-o párti//ăla

1. În nomenclatorul localităților (1969), satul Obilești nu figurează, el fiind înglobat în satul Bordeasca-Veche.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

care ĕrá ɣoleɣácâ maɨ înc^{i}epăt^{ɣ}ór/băɨát saɣ fátâ/bîgá fúrca/cără la ʂîrâ/pînă să̧...terminá páeli//

dup-áɣa să punɣá ʂî făĉá cu lopáta ũ f^{i}el di cărăr^{i}/cum îɨ la kátra móri//dɣ-acólɣa punɣá cáɨi/dacâ putɣá ca^{i}i/dacă nu punɣá cărúța fără ɣóĭʂti//ʂî merĝá z^{î}ĉá că-l grohoéʂtę/să-ɨ rúpâ ţékiliɨ/câ nu i-l lɣa lā...la bázâ//cum erá atúnĉa n^{i}egustóru// ʂĭ-ɨ trăĝá acólo cu áɨa pînâ sâ soĉoté el vinɣá ăla maɨ bătrînu/ táta/bunícu cari ɨerá/îl suflá^{1} "ăɨ ! i cam grohoɨit//îl scɣátim dɣ-acú"//dɣ-ac^{ɣ}ólɣa să punɣá ʂî-mpinĝá/cu gréb^{l}ili/pînâ-l împinĝá lā...a níljóc^{ɣ}//d-acolɣá-n f́ini dacâ ^{i}ĕl ma avɣá treerá [k] di tre^{i}erát/ɨár...năsădɣá/că ^{i}erá vrémɣa búnâ/nu sâ [r] nu sâ vidɣá n^{ɣ}or^{ɣ}//ɨár făĉá/pînâ făĉá moyíla márę//p-^{orm} să ^{d}ĉa ɣumblá după ɣo mákină/aducă ^{ɣ}o vînturătɣáre d-éɨa/noɨ ĭ spunɣám mágin-atú^{nĉ}//le băgá/^{ɣ}o zi ʂ-o nɣápti apĭ ɨĕl nū dorná/ʂî mîncă/ mîncá din fúgâ/saɣ mîncá pă rînd//ca nu cuɣvá sâ-l apúĉi vo plɣá^{i}i sâ-ɨ strîĉi ɣórzɣ//îl băgá-n cásă/-l bîgá pă ferɣástrâ/câ să făĉá mult ^{ɣ}ómu făĉá ĉinzéș ʂáɨzij d^{i} saĉ^{i}//$^{d-a}$cólo-nĉepɣá sâ cárę la bră^{i}ila//

[Mihu] stan călín mánɣa dɣ-áldę ɣúrlâ
ʂáɨzeʂîĉînĉ/am plecá pă ʂáɨzeʂîʂàse dɣ-acúma

[Amintiri]

m-an duz la ɣo núntă la tătăránu//la ɣo núntâ la tătăránu/ f^{i}éti străɨíni//ɨei străɨíin^{i} di pîn vîjîɨitɣárɣa^{2}//noɨ di pĭ ɣogílést^{i}/^{i}erá di pĭ rîmnicén^{i}^{3} î fíni...//dar ásta s-a-ntîmplát după armátă//după armátâ/cą sâ spuɨ pînă...cîn am plecát î armátă/háɨdi ! mă tɣárnă la vînătór^{i}//ɣúmblâ táta să să-nvîrtɣáscâ/

1. Gest.
2. Localitate în jud.Vrancea.
3. Localitate în jud.Vrancea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sâ mai dau nișt ban/sâ vîdém nu m-ó lăsá [...] la focșán ?//
n-ām putút//m-a turná la grănicér//dé la grănicér p-órm-am de-
vini t od la vînăt or//î fini/n-am făcút armátà/...am vinit a-
cásâ/sâ mă-nsór//ă léu ! cît ã suferít î armátâ sâ mă-nsór acúma?
z nebún ? acúma sâ-m petr éc//apâi n-am făcú di cap un an di zi-
li/tuáte bálurli/tuáte núntîli/tuátâ [ɛ] ci múzic-auuzeán câ ẽ mai
búnâ/gátà !//e !//ẽi !acúma...nu ma aveám/videám io...încépe s să
ferească fétęli/cîc-ai îmbătrînit//

mă dug la núntă la tătăránu//ii ! văz acólo f éti/î fine...//
întréb di [ɛ] cînd o văz p-ásta care-an luát-o eu/...și m-a dus
un an di zíli !//un an di zíli m-am trudit pîn-ã lu at-o//

dómle/un an de zili [r] un an di zíli m-a iordănit//ma ducám/
câ "fácîm"/câ "mă mărit"/gáta s-o iau pînâ-n páște//nũ e//"lásâ
mâ ! după páște"//dã mă ducám/trăgám acásă-n [ɛ] întrebám de ea
cînd intrám...cu-áldi tá-su/

"úndi-i maria ?"//

"păi sâ v es/câ maria nú-i acásă"//

"e ! io am vini p-a is/s-am plecát"//

șî mă dă [k] ẽ ! pînă-n páște/i-apruápi di páște/n-ávem timp
sâ fácêm núnta"/câ nu t-o da fără núntâ/ca s-o ma iei cum să ea
acúmà/...o ei din...dim mers așá/háide ! nũ mai !// [...]

î fini mă dug la...//"nú/dúpă pásti"//ei hai ! merj dúpă
pásti !//făcám drúmur/d-acolea io lăsám//

[Ea era din Tătăranu ?]

din vîjîitúare//o lăsám dóuâ trei ĩ săptămîn/nú mai mă du-
cám pâ la ea//de-ac óle a di undi și pînâ undi prim iám o vórbâ/

"mă te-a așteptát ăea din vîjîitóre"//

"ẽ !" zic/"lás-o sâ ma aștépti"//mă ducám/mă ducám p-acólo/
"mă iõte-așá c-a vinit tuámna..."//nimic//

*î sâ m [ɛ]sâ cul egîm"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dę-acúóleạa i-a luuát...un cal îm manévrâ//

"î staị sâ să términę manévrà"/câ lę-a luat un cal/avęá caị mari tá-su/bogát/pricopsít//ávęá caị mari/lę-a luạ cálu márę/i-a ...//

ei ! s-a terminá şî manévra/mă duc acólọ/

câ "să ves că...maị staị"/nu ş ĉę//

"dómle/ásta ésti !//aṃ vinit//dę-aiíĉ/pă míne p-aíj nu maị mă videţ"//

cînţ am dat sâ plec/hŏp ! câ mă kámâ-napóị//

"ei háidi c-o sâ fáĉim triábâ"//

a dóuâ zęa a maị vinít ei p-aiíĉà/s-a ịinteresád dę míni/dí míni ĝába te ịinteresézt/câ ịo ţ-am pus clar: uor îs huoţ/or îs şarlatán/uor îs şmékir/da cînd dęodátâ-s ĉînstit//un tę-aị dúĉę n-árî sâ spúi/kar un dujmán dacâ am/din adivăr n-aị să...dacâ ásta-ị pahár n-aị sâ-ị ziş câ-ị cánâ sau îi uálâ/í pahár dă-l dracú-lui//m-an duz dómnûle/şî gáta aṃ făcú trębaba//ĕ ! dar cum !/ m-a tîrí şî pîn la logodiálâ//ĕi !//á maị vint ei p-aiíş/câ sâ-mi dịa táta aşá/câ sâ fac-aşá/câ "ịo-ị dáu féti-aşá"/î fíne../ ęa a avú şî sálbâ dę áuur la gît//ĕi !"î dau sálba féti/í dau bói"/î fínę-o vácâ/pátru...// [...] şî...fíne am intervenit/m-am dus/a logodịt/apăị după logódnă tîrîngâiésti un nomól la núntâ/ ţînị núnta/pleácâ núnta di vínir/símbîtâ/dụminicâ/să lun aíĉa a néi//dă-ị tălămbălău nénị !//î ! s-a terminá şî cu núnta/ei ! dę-acúma ni púnim pă trębabâ//

stă ĉę stă/ịo vorgísîn cu-ĕl ca sâ-n ţîịi bói/câ n-avęaṇ loc în grajd//sâ-n ţîi bói pînă primăvára//î fini primăvàra ni ị-a ţînút pîn-atúnĉa/...îm dă buóii primăvára ca sâ-ị puị la jug//ĉę sâ puị ?!//câ ịo neîvătá cu bóí ịo la táta n-am...n-ám umblá cu bóii//ásą//în dă bói mă du la plug/...a-nĉepút dipă ĉ-a obuosít/bói graş/am terminá locu di cásâ/pî sémni ĭĕị cam obo-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

siț/că cîn lę-an da drúmu/zic sî să dúcă ș-iĕl ca bóyu: hăi hăis !/cà că !/cănd ă rúpt-o di fúgă bói nei dę la locurlĕ di cásâ/a intrát așá cu plúgu-n coșár/a zvîrlít úșa șî tócu uși cît ī !//m-an dus/"faj bilét la byoi/nu-n trébì [!]//byál-lę-ástęa nu-m tréb-i//faj bilé la boi/vînz bói"//ă făcú bilét//ați vîndú bói/am mai luat um pogón di pămînt/pă ágą/șî cu uop cari lę-avęám/ați făcú zécì/d-acólęa pă parcúrs...//î fini m-aranjásim io ginișór//s-a-ntîmplat.../mă gospodărisim cînd a vinit răzbóiu m-a apucát cu pátru cai/dóuo vaĉ/...ma avęám io niște mînzătur/vo dóuozĕj di uoi ī/e !//ă veni răzbóiu/n-a venit úordĕn/epă !/am încurcát-o aiíĉa// [...]

vára cîn yiu acásă/așá pî iúni-e/n-ám intrát în sat/îm spúnę/ "nevásta matáli-i bolnávâ"/sĉ-a foz la doctor"//cîn m-ám aprókă di sat/găsez nișt bă-et acólo/"bre" sĉi/"ța ța mari-a-i bolnávâ// a foz la doctor/da "sĉi-i sănătoásă/ī úmblă"//cîn s-a dus la doctor/la únu săvéscu/nu săv-éscu/diacónu//i-a scos uo seringâ dî ápâ de la plămîn//î răstimpu-ăsta cînd am fost ieu acólo/cloșcări din sat în loc să ia cáii bun cari-i cerea țara riĝimentili/ăia dădeá di băyú/dădeá bacșiș și trimeteá fiméil-éstęa carę-aveá uámîni coĉintrați/ii trimeteá cu cái-i la rîmnicu//s-a dus cu cái-i la rîmnic/ș-avęám un notár s-a-mbătát/nu a băgá pînă siára lă... comisiii să ia cáii//s-a mas nuáptęa pă șușáua națională la plok-ăia îm márĝina rîmniculi//ia robústă/grásă eră/voinică/iute-ágą din ĉéntru[1] //n-a uopservát//nuáptęa a vinit uo ploiíĉică c-o răĉ-ală//și ia dacă să seziá dę-atúnĉ/nu căpătá//ia n-a băgát pîn-ă n-a turnát-o//î fini//

ați vinit acás/ ați stat ieu/am terminát tréburlę/an terminat cu grîyu/cu ári-a/an lăsát-o ginișór//dar tuot tușă// [...] aĉi-i să scula/aĉie uo trîntęá ș-a durát trei an/pîn-îm pátruzeșid-oi/

1. Gest: arată o fotografie de pe perete.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

îm pătruzeşîtrèi i la-ntăi februári dóm^{le}//la vuō...dóuuzeşîuòp mártę-am vinít io/dóuuzeş^{f}cînj mártę-am vinít ieu//cînd am vinít ia ţinęá s^{u}óba în bráţę-acî/dă nu ĕrá casil-éstęa//

scî "b^{u}odaprósti c-ai vinít" scî//"mai merg̃ uo dátâ cu mine la doctor/că" scî "ieu ã sâ mă prăpăd^{i}ésc^{u}"//ia atúncâ avęá/ĩ dădúserâ doctoru medicamenti...auuromicînâ/nu st^{i}u mai cî/nu mai mi-adúc aminti cî ierá p-atúnc/m-am dus cu ia la doctor/^{u}o bágâ doctóru la rázi/scî "îmbrác-o"//

ieu staų şî-ntréb doctóru/"domlę doctor/cę sâ-i mai daų ?"//

10 scĕ "dă-i tot cî poftésti !"//în spúni doctoru/doctóru trăiésti şî ástăz^{i}//^{un} doctor cam zmintít el ^{u}olęácâ dā bun^{u}//"dă-i cî p^{u}oftésti/mai duręázâ uob zíli//ieu îz daų uo răţétă/pos s-o iei //^{u}o iei dig^{i}ába/dą...iă-o dacâ vrei ca sâ..."//

"domle uo iauų"//

15 vinindâ pă drum/atîta am pă súflit/a spúz zîce/"haidi sâ bem um pahár di yinu"//io ĩ lu^{u}ásę yin dúlcî/ca sâ nū tă^{i}i...//"nu" şc-"aj bęa yin ácru/nu dúlcę"//

"bínę da "zic "iúti tai doctoríilę" zî^{c}//

s-a-ndoiĩ şî ęa dę-ac^{u}ólęa/şî mă gîndés trębęá sâ hi [ɛ] doc-

20 tóru n-a spus/"dă-i cî poftéstę !//dă-i ardeiá^{d}/dă-i sărát/dă-i vyin sâ bęa/dă-i ţuicâ/dă-i cî poftést^{i}//duręázâ uob zíli/şî dacâ ĩ iei reţet-ásta ĩ mai lunĝéj viáţa cu dóuo trei zíle/mai mulnu"//iezáct a foz dómlę !//la zécî zíli/stîndâ di v^{u}órbâ/nu crédęá câ muáre nímer^{i}//vorgá atî de coşti^{i}éntâ/uodátâ văs câ mă

25 kámâ dę-afără/tăiam ũ salcîm//

"stánę stáni yinŏ-ncuáci !//dă-m dréptu neų aprínde-m lumînarea/câ ieų mor^{u}"//a aprinz lumînárea/s-a-ntins/s-a murít î fáţa męa//

ci ierá sâ mai fac ?//după ĉ-a murít am îngropát-o/nu ştiu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

i-am făcú poménili/ɣobiĉéiu nostrɣ-aiíĉ/mi-a vínit ɣórdin/am plecát//ă lăsá fát-ásta carɣ-o am/îi ĉa mai mári/ș cu pátru...adíca ieí iera tɣos pátru//ascúltâ ăla 1/ascúltâ !// iera tos pátru //fáta avɣá nóɣâ an ăl mai nic era dɣ-ă jumáti/ásta cari spui io cât-i măi...blegușór dí la...//plecát acólo/î fini mi-a dat militi a dɣ-aíĉa/jandármi cum era atúnĉa ɣo adeverénțâ/nu știu ĉe/ n-ă vrut ăia s sâ úiti la míni//spúnɣá un căpitán/únu tɣóma dɣ-acólo de la bucurés/

ĉe "ehé !" sĉi/"fíméi-ai dús-o cu tárga/pă noi ne duș cū... brága"//

"dómle căpitán ásta éste//băéți i-am acásâ"/-n fini//

domle nú știu cum s-a-ntîmplá/j nɣ-a băgát într-un ɣórdín ă márelui stat majór/ɣo miii și nu știu cît//și n-a dad drúmu la vō dóɣo săptămî n-a da drúmu-acásâ//cînd am vint acásâ ieí șădeá/ cum era atúnș cuptiɣárli/nu să făĉá ca acúma//érá un cuptiór acól la salcín-ăia/făĉá mîncări/făcúsi mămăligă/ș t ōs șădeá pă lîng cuptiór și áɣa//mă ĉi sâ-i[ʕ]ĉi-i di făcút?//acúmā...mă gîndés/túnurli bubuiá/fiemée-a-i femée/i huáțâ și ɣa/-i mai huáțâ ca ɣómu di múlti ɣor/úndi nu răɣușăști cînc ɣámin/triméți-o fimé-i //áɣa răɣușăști/da cînc ɣámin nu răɣușăști/sînt cázur cari sâ-ntórc/ș-așá ș-așá//trebɣá nɣapărá sâ iaɣ ɣo fiméi//e ! úndɣ ? am găsit eɣ úna aiíĉa/nu făĉá copkí/î fini/frumușícă/...nu vrɣa! //"măi háidi/-z daɣ act pă cási/îs fac ĉi ți-oi fáĉe núma..."// nînic !//â ! că sâ mai astépt/câ...ă ! pi io n-ástep măi fráte//

mă dug la muárâ//la muárâ mâ găsés c-o femé-i...viniá mai di mul di sat/di la gɣologánu//

ĉî "mă ! ți-a muri nevásta"//

"iúte mi-a murit/ e !"

"îsuárâ-te mă !"//

1. Gest spre microfon.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"e ! pă să mă-nsóru" zic/"úndi/úndi pos sâ găsésc acúma"/ álta ĭ [k] nu ĭerá sigurâ câ ĭ-a murí bărbá-su pă front/álti ĭ... trebuá sâ...sâ úmblu//

"mă" sâi/"ĭésti núna la nuoĭ mă !"//âi "bărbá-su nu-ĭ mort// da" sâ "ĭ-un derbedéu/şî l-a lăsát/şî "sâ "s-a măritát/a luat áltu l-a luat dă...di bun şî p-ála//ála s-a-nsurát ĭ rúsiĭa// a trăi ĭl vo treĭ lunĭ/nu ştiu cît ă trăi cu ĭel/s-a-nsurát în rúsiĭa acólo/la alisăndrófca//da" sâ "ĭi vrénică mă"/sâ "faşĭ treabâ cu ĭa mâ"//

ĕĭ acúma s-uo văz !//am văzût-o ĭeu/a trecút ga p-aĭcă umblá dup-o vácâ//ĭ vîndúsârâ ásta care luase da-al dóĭlea váca la únu la vîjîĭtoáre/nu-ĭ ĭ dădúseră bilét//ĭa dacâ ĭerá uoleácâ maĭ deştaáptâ/maĭ ĭúti maĭ naĭinti/ĭ lua vácalu ăla/că bilétu ĭerá a ĭeĭ [k] ĭerá la ĭa//şĭ cu bilétu-ĭ luá/conform légîlor //ĕĭ ! uo văz ĭo/m-a tîrî şî ásta vo săptămînâ//eĭ ! haĭ câ yiu ĭeu p-acólo/m-am dus ĭo p-acólo am întrebát/eĭ nu ! córpu sâ-l am/c-o fac ĭeu ĭ "kar dacâ ári ĭa deviĭérĭ într-o párti" zic/"o fac ĭeu de mérgi drep pă drum"//şî númă...am înşălá bab-ásta s-ă luát-o//

[Câţi ani avea ?]

da n-áş putea şti/aviá vo dóuozĕc/

[Şi dumneata ?]

ĭeu ĭ-am spus câ am dóuozeşîuòp de anĭ/ĭo avéam tréizĕşîuòp de anĭ şî ga [ɛ]ĭa-ĭ cu páişpie anĭ maĭ nícâ ca míni//àşá//da hoáţâ ! că m-a cunoscú/

sâi "nu !/ĭej maĭ mári că aĭ ĭ...aĭ dúngîl-èstea[1]"//

ĭeu ĭ-ă spús zic ĭ "douozĕşîuòp de anĭ"//

"ĭej maĭ mári" sâi/"că aĭ dúngîl-éstea"//

ăcúmà âi ĭerá sâ fac ĭeu/s-a tîrît ga cum am...dús-o p-ăcí/

1. Gest: arată două rîduri mai pronunţate.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ĉ-aŋ luɣát-o/m-an dus cu ɕa la trębunál/dacâ-ŋ caz m^or ɨeɣ pă front/ɨa să rămî^i búnâ stăpînâ/să-ș áɨbâ grijâ di míni/di... nu ști^u ĉe/aę [ɛ] făcâ ĉi-n trébu^i.../ɨa/cõviɲsâ/s-a apũcá^d di triábâ//și mɨ-a făcú treábâ cu bă^étę-acî^a și.../mɨ-a vínit ^ór-din ɨárâ/am plecát//cînd am vɨnít/aŋ găsi^t toáti/î fíni/^om la tîrlă/maɨ primyésc ɨo veșt^i/mă-ɲvățá úni/că s-o las că nu preɕa-ɨ búnâ di tírlâ/că...nu ști^u ĉe/"ē lásâ !" zic/"c-o fac ɨeɣ"//

ɨa cam alintátâ//dî fapt/...ô alintásim/sita nóɣǫ...în cuɨ să ținí deodátâ/așá-ɨ ?//ấșa//măɨ cum să fac ɨo/s-o disalínt ?//nũ găsiám n^ódu/sâ-ɨ daɣ vo dóɣo pálmi//daɣ drúmu la caɨ/aviám pátru caɨ//daɣ drúmũ la caɨ pă su^hát//"cînd oɨ strigá ɨo"/că nu șădeá la prîs/să-ŋgrășășérâ talání/j nũ puteán să-ɨ prinz//"cînd oɨ strigá ɨo"/^zî"sâ viníz la mineɕ-acóloș/câ ɨeɣ î-ŋgrămădésc îm bălánu/î apușuár-aɕa acóloș"/^zi"sâ-ɨ prind"//î fíni/m-am dus ɕoᵘ/m-am năcă-jî^t/nũ puteám/cînd ɨ-aducâm acólo/fugá-napói//am flu^érát/a strigát/ɨeɨ s-aɣúzâ pâci//yiɣ acásâ//cîn yiɣ acásâ/ɨaɣ bă^étî la bă-tá^i/pă fát-áɨa/pâ ásta dɕ-aĉí^a carî l-am î fáța cási/adica nũ/ lɕ-an dat așá cîtɕ-o pálmâ/dóɣâ/^erám ɨo distúl di capábîl/nu pũteám sâ-m ba joc dɕ-ō...//ấșa//ɨā/grăntuásâ/câ ɨa î ĉineválɨe alintátâ//sári ɨa la mineș//îɨ scap și ɨeɨ vo oîtivá așá militá-r^éj/búni/^ópà !/s-a skimbát//dup-áɕa fimé^a mɕa ș-a skimbá con-duɨità//a maɨ durá ĉ-a maɨ durát/î ɨar s-a alintát/ɕar a uɨtát// țesɕá î răzbóɨ//ɨo avɕám ũ ac [...]/bocáncu rupt//ɨo avɕám tuátę lúcrurlę méli/știu di ũ le ɕau//ș-avɕám un ac/cári pos sâ c^os cu ^el/dɕ-ála muáli/di-l...înstrîmbáɨ și...//ɨa l-a băgát aɨiĉ [1] în nátră//"măɨ" zîc/"úndɨ-ɨ ácu dɕ-aɨiĉa"//că "sâ vez^i"/ɨa-nĉépi sâ rízâ//că sâ cáɣuti/ɨa-l îfășuráșeră după sul//ɣùɨtáseș//ɨ-ã scăpá ș-atúnj vo dóɣo//ă ! ɨár ș-a skimbá pásu !//

dup-áɕa a durát a [ɛ] a măritá fáta carɕ-a adús-ō ɨa/dɨ-a vini

1. Gest: arată natra războiului din cameră.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cu̯ ea/avia̯ fátâ di d^u̯oi̯ an† şî ea/carî-i̯ măritátă la focşán//pă mínî mă cam dureá stomácu/ş cîn te [k] ai̯ o durér† i̯eş şî nerv^u̯ós //i̯o trimés pă c^u̯ost^i̯él/ei̯ s-a dus să dúcă ştergárle la brodát/ vineá núnta pusési múzica/eră [ɛ] drîdîi̯á păméntu cînd ă.../

"dacă t^i̯e duj la brodát/cînd a-ntseră să hii̯ acásă//na n-i̯ răi̯"//î fini̯/pîn s-a coi̯nări cu-ásta/cu buzu̯áica/că ásta a fos su̯ácra f^i̯éti/câ băgátu-a fos crescú di buzu̯áica//aşá//cîn mă uit i̯o/i̯ei̯ să cloşcărgá pă...pă/púneá fo^i̯ítâ pâ.../"mă da voi̯ n-as pleca't ?"//trimés pă costél/"spúni-i̯ mă-ti/dacâ n-a pleca/să nu mai̯ pléci/câ pă míni tári mă du̯áre búrta"//

apí nu/i̯a a plecát/"ei̯ ! dac-a pleca şî nu yíni cînd u̯o-ntseră..."/ápei̯ cînd a vinid néni/an lu̯at un cot^u̯ór/i̯éu̯ m-am făcu câ-i̯ ĉomág e !/nu i̯-an da tári/i̯a şti^i̯ cólea[1] aveám úndi da/să lika/ ac^u̯ólea[2] am bîgát-o cu cápu şî i̯-an trînti vo pátru cotgáre d-é-lea/í aducâ băgátu-amínte/"ai̯ văzú" zâi/"ai̯ văzú cî^nd..."//

de-atúnj n-ăm mai̯ atins-o//am îndreptát-o/şti cum mérgi/ merg-aşá pă drum drept//nu mai̯.../nu mai̯ abáte//nu mai̯ i̯e alintâtâ//

ei̯ de colea̯ am făcút o fimé^i̯i diştiáptâ care u̯o vid^i̯éţ† acú// n-ăm ma atins-o de-atúnc//i̯-am făgădu^i̯it cum mă [ɛ] cîn mă acúma cîn mă v^i̯édi câ-s cam furtunát/călc-aşá di ziş ca i̯épurli/nu mai̯ //da fâci treabâ//

[Acelaşi]

ásta gătím din p^u̯órcu

îl înjúngi^i̯/îl...pîrlés^c/îl...pă úrmâ îl î/îl di [k] spálâ-l/ îl î cúrîţâ bini...pă i̯el şti l [k] îl...îl freácâ de-l î fâci şoricu̯-ăla al^p pă dínsù/şî pă úrmă-l disfâci/îi̯ scu̯átim máţele dî

1. Gest: se bate la spate.
2. Gest: a proptit-o cu capul de sobă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ɨel/î scuátę tótuj dĩ ɨel/pă órmâ-l [ɛ] î ɨa bucăţili di cárnì/ dę-o párti/şĩ-l lăsăm um pic/şî pă ŭrmâ-l púním la sári//cárnęà// púním la sári/într-o...tîrnă/noɨ în tîrnă/în cóşur dîn álęa zîcim/împletitɨ/pă ŭrmă ɨō...pcép/cu máţîle sâ le dęscúrc/s le fac curáte/le spăl tōt/lę-aşáz tuátę lā...luócu lor/pă ŭrmâ cúrîz máţîli din álęa...mărúnti/şî lĩe cúrîţ frumós aşă/di rămîn supţir tárì/di fac cū [k] cîrnáţ//dĩ ɨéli//toc cárnì/puɨ usturóiu/pipér/...maɨ pun şî fuáę dę dáfîn/da nu mérgi/nu ɨę...de [ɛ] depínd di gústur//şî...pă ŭrmâ-ɨ uumplęm/şi-ɨ lăsăm s să zvînt ézę puţín/vręo zi dóuă/şî pă ŭrmâ-ɨ [k] dacă vręn sâ-ɨ púnęn la borcán/îɨ prăjîm în crátiţâ puţín/şî pă ŭrmâ-ɨ púnęm îm borcán/î aşăzăm frumós/şî puɨ uuntúrâ pîsti ɨei//şî-ɨ am...pînă la ălălàlt//şúnca pă úrmâ ɨo [k] uo luom ş-ō...uō dăm la fum/ lā...avęm că nişte putin élę-aşá mitit éle în uobuór/şî băgăm fum şî...s-afúmâ şúnca//şî ɨásâ d-o avém pînă la ălallt//dac-avém/dacâ n-ávęm/uo mîncăm//şî ásta gătím din porcu//noi//

[Şi din cap ce faci ?]

cápu făcęn răcîtúrâ//şî picuárîli//da//

[Aici "răcitură" îi spune ?]

răcitúrâ//da cum ?//kifti i ?//pă kiftiɨ-ɨ zîcîn ş-aşá ş-aşá //tōt aşá//

[Şi asta cum se face ?]

ága tot aşá/îl î spălăm ...cárnęa cárę ésti dĩ pus/picuárlɨ maɨ alésù/î căpă [ɛ] căpăţína/ō pu [k] spălăm bini/ɨo ō puɨ di siára ɨo/şî uō puɨ la ápâ ri écî/după ĉ-ám spălat-o bínę/uo puɨ la ápâ ri écì/ia [k] sâ ɨásă sîngîl-ăla/sâ nu să făcă răcitúra re [k] cum sâ spún ɨo ? róşi i saų...//sâ hiɨ-aşá álbâ frumuásâ// dimnęáţă uo puɨ la fert/férbę pîn-apruápi să lásâ cárnęa dă pă uáse//şî pă urm-uo vînturăm/îɨ bîgăm uustur oɨ într-însa/ş-o pú-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nim lā...la farfurii//dacâ-i gêr/şî ia nu vrea să prinză/ să-ngâţâ ia [!]//să prinde [!]//la ce să-i mai fácem !//ş-ásta e !//

[Altceva ce mai faceţi din porc ?]

pĕ nū ştiu ió ce sâ ma [k] é ! tóba//tóba iár uo úmplim tod la fel//ă úni pun sîngíli/ [ɛ] uopréşte şî sîngi/da io nu uoprés sîngi//din ficát/ă uriéki/rî [ɛ] rîniki/î ástă...iinima/şî le pui pă tuáte în î...într-ū vas/uo [k] le fierb/puţín/le fierb/şî pă úrmâ lie pun...în kíşcâ//uo cos/şî pă úrmâ iár o dau î fiert//în î vas acóloˌ/pă úrmă iau şî pui funt/şî cu pietróii pă díntsa di să fácî...//şî gáta şî cu tuóba//

[Şi altul mai mic ?]

tot fundác/şî p-ála//şî fundácu/tot aşá l-úmplem//la félu//

[Şi ce mai faceţi ?]

gîlbáj//fácîm/tŏt aşá//di la fel [k] cū [k] cînd î...di umplutúra di la sărmăluţe noi fácîm//alcevá n-om mai făcút//dî iel//gîlbáj tŏt aşa/pui [k] tocám cárneˌ/púneˌm...uorézu/pipiér/ce trébui-acóloˌ şî...pă úrmâ umplem//şî gîlbáju/şî fácĕn şî sărmăluţe//tod dintr-acéeaş...tocătúrâ//

buzóii mariuára
pátruzeşi şáse de ani

ne-an căsătorit

cînd î l-an cunoscút/...io erám mai micâ nu prea aviám...habár di iel//iel erá mai máriˌ/cu uopt ani mai máriˌ ca míne/"ea lăsâ-l-ăi că el vorbésti cu-áltâ fátă"/habár n-avem de el//

pă úrm-a vinit/ba a vini la noi/...cîteodátâ mai vinea/iár tot aşá//părinţi ai mei îi câ

"e !"/zîcî..."tu cam sâ mă laşi îm páci cu băiátu-ásta"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"dā" zi[g]/"da ĉe-áre dacâ la [k] lásâ-l-ăi/sâ-l vidém" zî" ĉi [r] ĉi r[u]ost ári"//

tot a mai venít/a mai venít iel aşa/tot am mai vorbít/pă urmâ iăr a plecát în î... coĉentrări/iel[u]//că erá-m patruşúnu [k] îm patruzéĉ/şî-m patruşúnu ne-an căsătorít//

s-a dus în coĉentráre/a venít/în scriá de-acólo/io lui înap[u]ói/cînd a vénit/[i]el a auzí câ io m-an căsătorít[u]//vi [k] ierá viní cu dóuă zile mai înaiínti/pîn n-a viní la míni iărâ// cîn a vín [k] după ĉ-a viní la mínī/

zîĉi "mă"/sĉé "io am aŭ [k] io am înţelés câ tu te-ai căsători[d]" zíĉe/"ai lua pă áltu"//

da io zi[g]/"nú te-am spús că nu mă căsătoréz ?" zîg "lásâ-mă sâ-mplinés şaptîsprîzèĉe an[i]/şî pă úrmâ"//

p-úrm-a vinít părinţi lui/la n[u]oi/şî s-au împăcá cu-áldi tatica/câ...sâ mâ...sâ mă déii-n căsătorii//io deodátâ n-ám vrut//

zig "da ĉi"/zícu "io aşá" zí "mai stai sâ mâi...mai cresc/să mai mă fag mai mári/nu-n trébŭ măritát acúma"//

părinţi níia ĉ-a spus ?//ma alés taticu/zîĉī:

"io vream ca sâ te márit/s-atíta-i tuot[u] "//

"e !/dacâ zîj matáli/sâ...zic şi io"//

şi pă urm-á veni părinţi lui/s-au împăcát acólo/e-a da şi lui av[i]ére/câ-i [k] núma síngur la părinţi[i] a fost/aîĉa/...şî n-a da şî mi[i]a/şi s-au împăcát//[du]p-áe-a făcú núntă/...an cusú st[i]ergári múlti [i]eráu atúnĉa/dădián la şervéti...d-éstea di pînzâ/cu flori cu...fel de f[i]el[u]/â căm[i]şi naţionále zîs/drépti cum...vini/aşá să zîĉá la noi/cămáj drépti//an da la naşi//şî la suócri//din ástelálti//

p-órm-a făcú núntă/tot aşá múzîca am avút-o/famfára...//s-a sta pátru zile dipă núntâ/şi iel a plecát iar în coĉéntrări/s-a viní la şáptę lun[i]//cîn a viní la şáptę lun[i]/...io dijá/un c[u]opíl

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...di şási luni erá gáta/îl terminásérăm [!]//şi tot aşá//pîn-acúma an du [ɛ] an...dús-o/cu elu//

[Aceeaşi]

îl silgá câsu sî să dúcă

ţel băgátu-ăsta ţerá dă [k] um băţad de páisprăzèce ani// táicâ-sū...ţerá dus lā porúmb//la prăşítu...la o fírmă...pentru să le dea cocáni//înapói//ţei sâ muncáscâ sâ dea porúmbu...acólo sâ-l culágâ/sâ-l lásę-acólo/şî cocáni din dóuâ...//şî au plecá di la colectiv táicî-su/máicî-sa şî mai mulzi din comúnă s-au dus şi ş-au prins cîtę-o parcélâ di pămînt acóloo//băţátu/mergá după ci vingá di la şcuálâ mergá cu vácā...după ţárbâ/la păşúni ...pă cîmp//

aţîc lîngâ liniţi/ţ-în [k] ş-acúma tot aşá ţe-necátu/ţerá o báltă mărę/ţésti-o báltă márę carę era pînâ-n gárà//pînâ-n gárâ ţerá ápa//băţátu a vinit acás o dată//ţo femeę/prăşá la vii//

"u vă dúciz măi sándule ?"//

sci "mă duc cu váca"//

"măi pěi" sce "da acúma ai trecú cu váca ş-acúma te duc ţar înapói ?"//

"da mă duc înapói cu váca"//ţel di cuóloo//

a vinit...prima cînd a vinit/s-a duz la alz băţéţ i satu/şi ţ-a spús/

"háidi mă să mérgim" zíci/"să ne scăldăm"//

sci "nu merg mă acúma/mai stăm"//

"nu/háidi"//ţel n-a...plecá pîn n-a mers şî băţéţi-éţa cu ţei//"dacă nu mérgez voi/ţo mă duc"//el tot îl silgá câsu sî să dúcă//"ţo mă duc"//ş-a plecátu//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

a plecá cu váĉileț/-l strigá femeĭ-aęa la ĭa că "de ĉe vă dúĉes cu váĉîle ĭar din nóuă ?" cînd a ajús îm márĝina ápeĭ acólo/ la léniĭi/cîn a ajús îm márĝina ápi/tos s-au dęzbrăcát sâ să scáldi//ápa erá maĭ micâ dijá că scăzúseră ápa/ápa erá maĭ micâ// maĭ î fund [ɛ]uneg-a vrut el sâ mĭárgâ/întrē...cabínâ/la aĉi-acólo/ î ĭel nu/câ ĭel sâ dúĉe-acuólo/úne-i áęă maĭ márĭ/că el nu sâ juácâ într-áĭā...mititicâ//

"măĭ și nu tie dúĉi !"//

s-au bălăĉît eĭ puțín acólo/ĭel s-a zmunĉît di mînâ la băĭéțĭ/la toz băĭéțiĭ-eĭa s-a zmunĉí din mînâ/ș-a luát-o puțín pă líniĭi/la cízva métri/zîz zéĉi métri ĉinșprîzeĉi métri/dipărtáre di ăștęa/ăștęa-n [k] a strigá la ĭel și nu l-a lăsát/ĭel a-nĉepú să-i îjúri câ ĉí di ĉe nû-l lásă sî să duc să juáĉe [k] sâ nu să báĝe ĭél î ápa áęa márĭ/câ doárâ pua sâ mĭárgâ s [k] î ápa áĭa márĭ//cîn s-a dus/șî cînd a săríț/...s-a dus//n-a maĭ ișít //a maĭ íșít o dátă/ș-a doęa uárě n-á ma ișít//numa așá a făcú dim mîn-o dátă șî.../n-a maĭ íșít//a eșí númaĭ bíni cîn s-a umflá dę ápâ//băĭéțĭ-a î strigát/uámeni pă líniĭi ĭeráu/a vinit/ a strigát/a săríț dî uámînț carę-a știu sâ-nnuáti/și l-a apucád di dijá câ ĭel dacâ...s-a băgát cu cápu-n jos/s-a-nfipt îm mîl/ îm pămînt//șî cîn l-a scos/l-a scos cu guríța plinâ di pămînt/ și umflád dę ápâ ĭerá...//

l-a...pus pă málu/l-a dat pă mal acólo/da s-a trudí mult/vo dóuo uóręĭ trii l-a [k] pînâ l-a scuos/...dę-acólo//c nu pútęá sâ-l apúĉe/nu putęá sâ-l a [k] sâ-l aducâ/sâ-l ĭa dę-acólo// n-ávęa cum sâ-l ĭa//cîn d-álde táĭcâ-su [k] váca a vini singur-a trecú p-aíș pă úliță pâ la noĭ/au văzút-o cu lánțu tîrîș/câ băĭéțî nu i-a maĭ țînú cóntu//cînd a văzú s-a-ntîmplá nenoroĉírea n-a maĭ țînú cond di ĭel//ș-au vini dę-acólo/p-aíĉa pî lā... pă úliță pî la noĭ/s-a duz váca acásâ/toți ă !//ăĭlánți/"sándu"!/

I. Gest: ridică mîna deasupra capului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dę-ăcólęa a vinid băiéți/a trimés/di úndi ! áldĩ taícâ-su nu ști-á nimíc//cîn s-a dus sã...a plecát ũ ụom pă biĉicl-étâ/um moș/ dę-a băiátûlui/a plecá p-o biĉ-icl-étâ//nu știa uni ie lụócu//sâ ụúmbli/ụúmbli/da unĩ sâ ụúmbli dacâ nu ștíá úndi-i...lụócu lorụ//

s-a s s-a aprokiát acóloș/s-a dus áltâ femée lā...[k] alt ụom la el//

zíĉi "mãi...costícâ !"/sĉe "háidi măi" zíĉi/"acásâ"/zíĉi "câ ...ụo sã..." sâ dęa/nu știu ĉę spunęá câ sâ-i dęa/da n-a vru sã... câ víni di lā.../cã să dúĉę s-adúcâ ástā...di víni vagụónu/și nu știu ĉĩ sâ-i dęa la vagụón//câ sâ-i viię vagónu cu rumegúșụ// și...aụ pl-ecát//ĩ costícâ mai arę [k] "nu cĩ sâ t-erminăm"// ia "nu !//ĉi iesti-acásâ la noi ?"//ĩ casándra//"ĉi esti-a-cás la nụoi ?"//

ĉi "nu-i nica//hāi mă"/zíĉę "câ ię"/pĩ la úrmâ zĉe-ụ giți-élu" zíĉi...ĩ bụolnáv răụ"//zíĉi//"io nú știu ĉ-áre giți-élụ-ăla a vós-tru"//

dā femĕia dĩ cóloș "nu sâ știi câ băgátu/or sándu s-a-n-ecátụ/ or cáĩ l-a izgítụ"//cáii l-a izgít pă elụ//"da sándu s-a-necátu" //mă-sa//n-a mai mers mult/și tód nu i-a spus//și i-a terminátụ// mergíndû lu bărbát-su i-a spus/lu costícâ/da ia a rămás pă loc// mergíndâ ĩ spúni/zíĉi "măi costícâ" zíĉi/"s-a-necá băiátu măi" sĉe/"io [k] i pă...cîmp acóloș/pă [k] la linii//s-a-necá "zíĉi"-m băla [k] în áp-aęa" zíĉi//ĩ fini ụómụ-a vinit acásâ/gáta/s-a dus p-o biĉicl-étâ/s-a dus ĩ áęa//dijá...ĩ...î remụórca dę-acóloș ime-diát a...a plecát/tuátâ lúmęa a plecátụ dę-acóloș//ș-a adús-ụo a-cás//cînd a vini-d mai înșoáĉę/la muárâ/cîn a întrá pâ úliția mórì/ pă partę-ásta p-a-icà/ụo femée dę cólo/a ụopri sĩ să dęa jos lúmi din maș [ɛ]din...remụórcâ/ca sâ...fiecari p-acásâ//da o femée di cólo zíĉi:

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"casándrâ"/zîcî "s-a-n^ecă băţátu tău"//ţi zîci áţa//ţa di la sine...a căzúd jos^u//a luát-o pă mîin^i aşá/a mers cu ţa ş^i... //şî ástâz i vaţ di cápu ţeţ di pă úrma băţátului//

[Aceeaşi]

728. RÎMNICENI

(com.Măicăneşti, jud.Vrancea)

Culegere: 197o; PL, MM, VN, RP; transcriere: MM

sátu nóstu

după auzitę...áre vręo...cîn sùtę cînzej^i dacâ nu şasę sûtę de an^i...sátu//a fost î...ţésti-un sat aij nămolóasa vékę/pă málu sirétul^ui ş^i călijéni/ş spúnę că-z maţ ve^i^h ca...ca rîmnicéni ştiţ/cum a răméz dîn...dîm bătrîn^i aşá o vórbă//ş spúnę câ [ʒ] aţícâ la noţ áre cîn sûtę cînzéş sau şasę sûtę dę an^i/aşá cevá/ sátu nóstu/dę cînd ţéstę//da cînę-a [ʒ] bătút páru întîi aţiş ca sâ facâ sat/nú nu nú nu ş^i [k] nu pǫátę s^i spúţę nímineą//dęcîd úmili sátului rînmicéni/-ţ spúni dipă um boiér carę-a fost aţíc/ únu sinionéscu rîmnicánu/aşá-ţ zîcá/^a fost îm bucureşt^i//ă...a luţ a fost moşija/a lu sinionéscu rîm [ʒ] simionéscu [r] simionéscu rîmnicánu/aşá-ţ zîcá luţ//şî/ţo auuzęám p-áldę bîtu/că ţeţ a clăcuţit pă pămîntu-ásta úni [r] úni-ţ sátu acúma/a clăcuţid la boiér^i//şî...sócru-mio a murít om dę obzeşîcînj de an^i//şî cînd a clăcuít tátû-so luţ/...tát-su lúţa că ţel ţerá flăcău/şî ţél a clăcuţit cu tát-su/s^â ^dca cu tá-su la múncâ//da zîcę/în spunęá gétu sócru-mţu sărácu/zîcę "tátă cîn f ţerám...ţeram flăcău/în ăriję treţerám"/că treţerá cu [ʒ] î obór/treţerá obór cu caţi/i mînă la stęájăr aşá-mprejúr/la [ʒ] cu frîngiţa legát//zîc "-a ve-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nít un turc^{u}...călăre/ș$^{\hat{i}}$ l-a lo [r] l-a luă pă tica la bătăie dĩ ăriie/că" zîce "-i spusésă" ăsta cum.../cum i-a zis domnu^{le}/șefu de garnizoană/îi spusése șefu de garnizoană că să s$^{\hat{i}}$ ducă la boier acólo/că-i...îi kemá p-ăștia care clăcuiá/uameni din sat^{u}/avea trebă boieru cu iei//și boieru dac-a văzú că...stoián ostáhi ăsta...tat-su lui nu s-a dus^{u}/a trimés túrcu călăre/avea turc...că logofés cun să zîcá atúnș ca...//șâ...l-a trimés túrcu cînd a venit n-á mai căutat sâ mai...îi spunea "dă ce n-ai veni bre ?"/ atîta i-a zis pă romînește/că nu știiá romînéște/núma sî mer^{j} la trebă/atît...túrcu/nu vorgá alf^{i}el^{u}//și...ce "-avea un gic^{u}... túrcu di...di kele di vită/și cu fișcâ la capât lung-așá d-um métru//ș$^{\hat{i}}$ cînd i-a dat úna/ierá gétu tica" și ce "ierá pă...ierá ăriie cu fúrca-m mînâ/ș$^{\hat{i}}$ cînd i-a dat un gic$^{\hat{s}}$ pă skinăre/s-a [k] i-a tăiá cămășa/avea cămáj de t^{u}ort^{u}/ș$^{\hat{i}}$ cînd a dat [ɛ] l-a dat cu gícu/i-a tăiat cămășa-n spati//și-l văz pă gétu tica c$^{\hat{i}}$" zîce "ia fúrca-n skinăre/s-apú s-a [k] a plecát înaintea túrcului/i-a mai dat tur [r] i-a mai da túrcu pîn la poártâ vo dóo trei gîce/ș$^{\hat{i}}$ d-acó^{lea} túrcu gáta ! a mînă la áltu/d-acó cu cálu//ș$^{\hat{i}}$ s-a dus[ɛ] s-a dus aco^{l}ó la boier/ș$^{\hat{i}}$" ce "mă uitán la turc/hm ! putéam să-l bat pă turc/că" ^{s}ce "ieram...ieram dă doozeșitrei de an^{i}/putéan să-l altoiés pă tur să-l omor^{u}...cu bătaia//n-eră fricâ/c$^{\hat{i}}$ mă legá și pă mine mă omorá/boieri atúncâ ierá la put^{i}ére/iei i comandá tara//și...nij n-am mișcá dilog/m-am uitá cum a dat în gétu tica/ș-a plecát cu túrcu/ș$^{\hat{i}}$ io ã rămas î ăriie-ngeta^{t}/nej n-an ziz niș cîrc/nímic"//ș-a clăcuiit pă log [k] pă moșiiá ásta aiîc așá// d-a^{col}ea dac-a clăcui^{d}/le-a dat pămînt/locurli-ăstea di casî//ăstea locur^{i} di casă de-aîca-z date înaínte de cúzea/cîn a da pămîn cúza/le-a dad locu-ăsta aîc/locurl-éstea di casâ// [...]

spunea că...aiis cîn a măsurat/s-a suit un[ɛ] un car^{u}/car cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

boi/dę-acol ọ de la siret/şî a plecá cu cáru cu bu oi/ş-a legád lā ...la roátă un semn/şî dî cîte or i s-a nvîrti ruáta/úna/dóuă/trei/ şî cînd a ajúns acólo cît a.../"pîn-aiícа ie/pîn-aiij luom păminţu"//cînd a ajúns acólo/a măsurá ruáta şî...de cîte or s-a-nvîrti/ ş-a făcú socoteála//şi şî ástăz domnule/şî áz sîn ketroaie cáre-z băgáte dę-atúnc//

avrám ve iácob
şapteşunu dé an i

[1907]

io ieram di şapte an i/nū prea cunósc aşá...tréburli cum a fost /decît ştiu câ..."haide la armánu/că să dâce toátă lúmea acolo sî... sâ distrúgem armánu/armánu boieresc a lu simionéscu"//da boiéru ieră plecád dę-aiícа/simţise mai naiinte/nú ieră boiéru-aiíc...atúnc/ieră primăvàra/ţiu mínte//şâ...s-a dus tot satu-acolo/uámeni //şî copkiî s-au lua dúpă ieii ş/dacă s-a dús/s-a [ɛ] care-a plecá "háidi mă !/háidi mă ! hai să distrúgem/hai să lom hai să dărîmăm !"//a plecát tot sátu acólo//s-a s acólo şî/a stricát p-acólo a fărîmád gámur la case/a lua [k] fărîmá magazíia/a fărîmát tot/a luat tot di p-acólo lúmea//a-mprăştiá/s-a dús/a terminát//a luat/ a avút şî boi/şî bói luásę oámeni/şî tot//şî...a fost uámeni i... acólo/cáre...s-a dus şî umblá pîntre ieii/"hai că parcă ásta ar hi búnâ/hai că p-astalál [k] s-o iau şî io p-ásta"/da iel nu lua nimic/nu lua nic/numa scriiá/"cutáre cutáre cutáre"//cînd a...a trecú/nu ţiu mínte cît timp a trecút/nu ştiu dac-a trecút...niş o săptămînâ n-a trecút atúnc//şi ieram miic/mă suiám io-ntr-un agúd aiij la noi în obór/şî ne uitám pisti gîrl-aiícа/vinea di la focşani armáta//vinea compănii compănii compánii cu ármeli/cu bainétili púse la ármă aşá//vinea pă pisti gîrlă aşă/ş-a traz la măi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cănéj la p^{u}od/că ieră gírla marę-aiíc//ș-a vinít aiíc î rîmnicén^{i} //ș^{î} noi ieram mic/nu...nu ne făcă opservații nóo//ș-ací așá kar în fața școli-acólea úndi-i costícă turturic-acólea/kar în fața școli acólea ieră sterp acolea/nu ieră case//acoálea s^{î} făcă hora/ acólea...acólea s^{î} strînga toată lúmea din sat^{u}//ș-acólea...ieram mic/țiu mințe foarte gini/â ieră dóo butoáie cu ápâ/butoáie mar^{i}/ ieră butoáili cam de vo cînzéj dí déca așá/um butói/plíne cu ápâ/ butoáil^{i}/și ieră jleávur^{i}/cuno [k] nu știs cê-z jleávurle//jleávurlę sunt álea car^{i} trâge cái di iéle la gúra de ham^{u}/d^{î} la gúra de ham care leágă di cólea di orcúcu-ála/orcúcu-ála/a^{lea} s^{î} kámă jleávur^{i}//c^{î} dacâ te j la...la un...sâ cúmper/"domnu^{l}e ! jleávur ai ?"/știie toz...negustóri ăștia//jleávurle ieră di cînipă//și ieră lung de doi métri jleávu/cîd de-aiíca-m perete/ș^{î} la cápât aiíca avéa ũ ok așá făcút/ca sâ...núma-l băgai așá...îndoiéi/băgai ș^{î} prindéai la orcóc/ũ fel de...făcút așá ca sâ...núma sâ baj^{i} pî óku-ála așa//și ieră gros aiíca ca să țiie la orcúg să nu să roázâ/ca sâ áibă putére//și ieră cumpărate jleávur^{i}/nu cumpărát/ adúse-acólea/cun să spui/pă mâr^{gi}nea butóiului/butóiu...ieră plin de ápâ/și ála jleavu-ála-mpletít în dóuă/dat în jumătăti/și-mpletid în doo-așá.../ieră cam așá ia ! de lung^{1}//și băgate ápâ//n^{u}odu-ála de-aiíc/înoda cu...cápâtu cari rămînea dincolo/l-uñodá și ...îl băgă ápă acólo/și ieră un cápăt afără aiíca care nu ie [k] ședea îmuiát/ieră un cápâ^{t} cam așá^{2} afár/réstu ședeă ápâ acólo/ todeauna//ieră vro cînzéc ieră acolo/la butoáile-amîndóo/ieră dése//ș^{î} ieră ostáș...care i bătea pă țăran^{i}//ieră ũ...un ofițer/ dacă nu știu cê grad ieră/ș^{i} ieră [ɛ] ș^{î} cũ...boiéru care fusése boiéru stăpînu/vinise-acólea cu iei/să^{3} [ɛ] i spunea "ăsta c-a făcút^{u} ?"/că ieră la rînd/ieră legat rumîni m^{i}ei/oameni/noi ieram

1. Gest: circa 1 m.
2. Gest: 30 de cm.
3. Subiectul tușește.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

băi̯éz ńiĉ/i̯erán di ṣápte an[i]/i̯erám pă opt an[i]//

ṣî..."ásta ĉ-a făcút[u] ?"

"cutáre !"/strigá acóloṛ//cutáre intrá la rînd//

"ásta ĉ-a făcút ?"//

"a făcú[t] cutáreṛ/a făc"/ăla dî om dẹ sat spuneá//

da tóma atúṇṣ s-a văzú ĉineṛ-a fost...pîrîtóru careṛ spuneá//

ṣî..."ásta a făcú cutáreṛ-a făcú cutáreṛ-a făc cutáre/...a luat aṣá/s-a dus aṣá/a zis aṣá/ă-jurát aṣá"//

ă "lu ásta cîti [r] cîti-i̯ aplicăm ?/cîteṛ lovitúr[i] ?"//

la únu zéĉe/dipă cum credeá i̯ei̯ di cuv[i]ínţă/la únu dóozèj/la únu treizèĉ//ṣ[i] i̯erá doi̯ ostáṣ careṛ [r] careṛ bătẹá/únu dintr-o pártẹ/únu díntr-o pártẹ//ṣ[i] i̯erá pátru ţărúṣ/i̯erá un ţărúṣ cóloṛ/unu-aṣá cam um métru aṣá dî depártẹ aṣá i̯erá ţărúṣî/ţărúj bun greu/ca sâ [k] putẹái̯ să lej ṣ-un animál nu scăpá de-acó[lo]//băgát îm păḿîn legá gíneṛ/ṣî...legá di mîi̯[ni]/ṣî-l legá acóloṛ/o mînă cólo o mînă cóloṛ//[j] la kiĉẹáreṛ i̯ără álti dóui̯â...dóu ţărúṣeṛ/ṣî legá um piĉór cóloṛ ṣ-únu cólo/ca să nu te [k] c[i] n-áveai̯ cum//te níṣcai̯/da...pă loc acó[lea]/n-áveai̯ cum//ṣ[i] noi̯ ne ui̯tám dómnũle/plîngẹám/[ɛ]răgneá acólo ca...ca váĉileṛ//ṣî "ásta -i̯ di zéĉe"//da cîn i lua [r] cîn i lua la bătai̯eṛ/nu lăsá pă i̯ei̯ dicî núma izménîli/auz dũmneatá ?/pantalóni-i̯ lăsá-n jos/ṣî lăsá númai̯ cu izménîleṛ//ţiu míntẹ nu ştiu̯ la ĉineṛ-a găsít[u]/că pusésẹ la...la fund pusésẹ-o... o kéleṛ dẹ...di ẹáieṛ/a crezú că o să la[s]/i̯-a luát-o dómnúl[e]/ţiu míntẹ atunĉ/şï l-a lăsát cu izménîleṛ//ṣî aṣá-i̯ bătẹá/...da pantaloni jos/ṣi-i̯ bătẹá pă izméni̯//ṣî nu putẹá [u]ómu s[â] súfẹre mai̯ mul/dicîd pîn pă la zéĉe-i̯ mai̯ auzẹái̯ gúra/zéĉe lovitúr[i] dẹ-áleaṛ dăcă-i̯ da/ṇĉepẹá s[i] sáieṛ síngîleṛ//săreá síngîleṛ din î...diṇ fúndu lui̯//ṣ[i] d-acoleá i̯el nu mai̯ simţẹá/răgneá//[...][1] cîn vedeá c[i] nu mai̯ ră[g]néşti/gáta-l dizlegá/gáta zvîrleá cu[ɛ] i̯ da cu ápâ/

1. [...] reprezintă părţi din text rostite rapid şi neclar.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

iár/şî-i dădea atîtea cît trebuia//după aia l lua şî-l dădea de-o parte/şî să scula//cî omu de-acolo-i...cî inima...inima iera bună şî încă bătea//să scula/şî altu altu/tot aşa//

[Acelaşi]

puneán cînipâ

dac-ară plúgu/de-acólea um pétic aşá gunoit/făcúd bun/puneán cînipâ//o semănám/de-acólea...dacâ să făcă márę ştii...di-acólea adunám pî ia/cán câ a di văráticâ//de-acólea/cîn veneá timpu pă vremea sieceri/o culeâm//o adunán tuatâ ş-o făcâm munkéli aşa/ş-o luam acásâ/o uscám//o ducán la gîrlă o topiam// de-acólea ne puneán ş-o fărîmám aşa//de-acólea o scuturám di-un lemn aşa/şî rămîneá fuior//de-acólea puneám...aveam dărac cu dinţi di her/mărunţei aşa//şî făcán caiere//o torcâm/torcâm/de-acólea teseám/urzeám//e /cu aia ne-am dat atúncî cînd dipă război/dacâ nu iera ũ hir de ninica//dacă nu iera niş cînipâ/n-aveai cu ce să te-mbrăc/niş hir n-aveam//dă !1//[...]

sămînţâ di cînipâ/cumpărán de la focşán//vineá din col dim múnte sămînţâ di cînipâ//siemănám şî...ne păreá gini/că io ce să fac/fac pîzâ//puneám u...ũ firu-n dinti şî...înşirám acó[lo] [!]//

[După ce torceaţi, o lăsaţi pe fuse ?]

nũ nu !//o [k] aveam ũm băţ aşa[2]/rîşkitor să zică//ş-o dam pă rîşkitor/şi de-acólea o dam pă ţeve [ɛ]o dam pă ţeve/şî dipă ţeve puneám la urzituáre/urzituáre de văluiám aşa//

mariuára sima
obzéc [de ani]

1. Cuvîntul este rostit în şoaptă.
2. Gest: de 60 cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Brînza]

láptile sâ múlgę/să strecuáră prîn î...ntr-un tifón aşă curát/ în z[i] [k] pus în dóuâ/ca sâ nū rămíie î...cun s[î] spun io/murdăriie sau.../murdăriie/ca sâ-nţelége[s]/parf úna álta/sâ púne-ntr-un vas aşá frumós/acó[lo] vásu iéstę curát/spălát aşá//să măsuárâ láptili/ zis cît trebúie sâ ia rumúnu/cum ierá naiinte/cît tre să ia rumúnu/trei...căldár[i] d-élea sau dóo căldár[i] sau pátru căldár[i]/cît [k] găléţ[i][1]/cîti uoi avéa/atîtea gălézi luua//pu úrmâ sâ lásâ cînj[i] minúte/după cę să strecuárâ iel aşá frumós acólo/să mai răcéşte puţín/c[â] iel árí-o temperatúrâ cáldâ táre/ziz véra ię [k]ziua-i cald/láptile dacâ iéstę cald/să uopăréşte likídu-ăla carę sâ înkágâ cu iel/ştii//ş[î] sâ...s-amésticâ aşá puţín/pînă să mai răcéştę iel/adíca kére spum-áia du pă [k] di pă [k] du pă láptę//ş[î] să dă aşá î raport o linguriţâ la o [k] ziz la o găleátâ/la şáptę kilográme sâ dădeá o linguriţâ d-éstea dę fier//dacâ ai cînj găle[s]/să dădeá cînj linguriţ[i]//dup reo cînsprezecę minúte/iel să-nkágâ//după če să-nkágâ/...spălăm frumós pă mîin[i]/dę-acólea...

[Cum îi zice după ce se încheagă ?][2]

ă...caj dúlcę [k] liauúrd îi spúnę lui/aşá-i spúne lui/da// după če s-a înkegát iel frumós/să apeásă aşá cu mîinile/aşá încet/ î jos î jos încét[3]/pînă să fácę ca um pépine/iel s-a făcú ca um bolován zi[z]/dę-acólea să bágă învelitoárę-áia ziz zăgîrna carę să strîngę iel acólo/să punę-aşá/şî traj di cuolţu lui aşá-ntr-o pártę/şî iel rămîne la mijlóc/şî-l apúj di pátru cólţur[i] ă zăgîrni zis/ş[î] ăl ridíc[i]//acólo iéstę o crintâ/aşá să spúne crintâ/ ia-i făcútâ din scîndură/şî...cazánu carē iéstę pus/iéstę puz la cócū crinţi acólo/iel să...baj mîinile iel o dátă dę douâ or[i]/pî-

1. Termen sugerat de directorul şcolii, care asistă la înregistrare.
2. Intervine directorul.
3. Gest; cu amîndouă mîinile apasă în jos, ca şi cum ar strînge caşul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nă cînd ieșe zeru-ăla dî ziel/pă úrmă-l răsucéșt frumós/

[Cum îi zice la zerul care rămîne ?]

ăla-i janț/dă/ăla jans/pă úrmâ să púne la fiert/ș d-acólea să dă foc/la [k] cînd după ce s fierbe/tim dî vreo pátruzej di minúte/tréizèș pátruzej di minúte/iési úrda//úrda iéșe de-acólo din î...dî jánțu-ăla zis//p-órmâ úrda după ce să fáce ia/

[Și o mesteci.][1]

da/méstiș ca la săpúm/c-o lápcă [r] c-o lápcâ așá frumós zis/îi spúne urdár/la stînă noi așá-i spúnem urdár/să méstic-așá frumós/ca s nu să lipească dî...di cazán zis/c ie [r] iéșe afumátâ//p-órmă după ce s-a făcút/o iei cū...cu língura zis/iéstă-o língură așá făcútâ íspre áre nișteva gă^ur în î...făcútă acólō așá frumós/să ia/s să scúre zéru/să púne pă crîntâ/ș ia tōt așá puțin/să stă cînj minúte/dacă nū vrei sâ pui pietróii așá pă ia/o laș...lejér așá pă ia/iéșe mai mușále áia/-i mai...úrdă mai delecátă//că dacă ia ie bățoásâ/nu iéstă bún-așa/da áia mai mușále-i úrdă moále/zis î úrdă boierească/așá-i spúne la áia//

agápie de enáke
mă dăznárdâ kițu
pátruzec [de ani]

ieran la uoi

a vini seára p la vrō dóosprezecе fără ceva așá/nu aven caz/da cam așá iera...cásu după părerea noástă/noi ne orientăm noaptea după clóscâ ziz/după...după s émne//tovarășî ălánț a nei care-a fost/iei au fos cū mînzárl zis cu uóile élea care să múlgе/io an rămáz la stînâ cu stérpile ș cu băiatu-ăla care-a fost//au vinit cînc înș/...ă la stînă/a vinît î flan cîti únu

1. Intervine directorul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

toţ//spuneá ăilanţi/io doar ce mă culcásem/de vreo zéce minúte-aşa/doar ce mă-ngînan cu sómnu/moş ştefán turturicâ iel fumá//s-a dus ca sâ ia traista cu.../iel aveá tutún di-ăla/ziz mahórcâ/tutún di-ăsta di foaie/şî-l tăiá cu briceag cu górgi cújdàru dîn zlobozíie//s-a du[s] sâ ia traista ca sâ ia tutún/di-ăla sâ facâ o ţigáre//n timpu-ăla atúncea/la spátili stîn[↓] la noi acólo ierá o luţ[↓]érnâ a lu toader antáki/care iel ierá jîtár[u]/toader anta[g]/ş-aveá ármâ de vînătoáre/şî măgáru nost[u] să ducá mereu la luţérnă aia d-acólea//ş[↑]ne-a spuz de vo dóo trèi [u]or[↓]/"mă" zíce/"luaţ[↓] măgáru de la luţérnâ de-acóloc/că vi-l împúsc[u]"//în timpu-ăsta ieu an crezú câ ie.../cîmdî făcá ţigár[↓] unkáşu mo[s] ştefán/an ziz "măi" ce.../îi spun lu gorg//górge [z]če "-i h[u]óţi"//ieu n-an crezú că-z hóţi/an [zî]s câ c-ar s[â]hiie h[u]ózi/mă...mă-şálă//n-a durá mult/în cînş[↓]minúti/a şî apărút/a veni[t] cînc înş[↓]ă únu-aveà ármâ la iel de zebeu[1]/ă réstu-aveà núma beţe-m mînă//ieu dormiám într-o párte/aşá cun şédean cu.../cum dornán vára aşá dornám[2] [ε] cu kébă pă mîni/doar într-o párti//cîn a venit înprejúru neu acólea/cîn a ziz/"dă-i árde-l ni ai!"/io i-an cunoscú/da atîta cîn an spus "mă nu mai da rádule/că mă omór[↓]"/imedia[d] io i-an cunós[c] c[↑]ierá mocán[↓] di lă...dî la altâ stîn[â] de la călién[↓] de la sat//an tăcú din gură/am fugí la vo doozej de métri-ncólo/m-am uitá la iei ce face/m-an duz la alde neculai florea la stînâ câ ierá cū marin/neculai florea ş[↑]cū go [k] neculai a lénci/nea naie vrîncán[u] ierá ş[↑]iel cu cai acólo/ăia cîn a auzi "mă" zic/"hóţi la noi la stînă"/m-a lua lă aisa/câ ci mă du[g] la iei la stîn[â] să-i spérii pă iei//[m]-am întors înap[u]oi/unkáşu...a fugít/cujdáru-a fugît/[h]ikim a fugît/ăllántu rádu din [h]unguléşt[↓] a lu cózma a fugît/a vinít túma lă únspe dimineáţa dintr-o yiie de-acólo de la nănéşt[↓]/siára/adica p[↑]la nézu nopţi/după ce a plecát iei au luat/

1. Z.B. = marcă de armă.
2. Gest: pe partea dreaptă, cu mîna sub cap.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

a luat vo pátruzej de kilograme di brînzâ/a lua vrō zéce pai di argăseálă/a lua vo dóo oi/a lua trei coj [k] trei flanéle/dóo căcîul/dóo cojoácę/dóo kébę zis//ne-am aduná cu toţi acólo//

şî le-am s "mă" zic î/"io i-an cunoscú cîne-a fost"//

"care ?"//

pînă dimineáţa/górgi din zlobozii-a lū...górgi zis s-a z la boiér la hunguleşt/i-a spus boiérului/"iotę-aşa/io te-aşá aşá"// ásta a fost duminicâ seára//lun dimineáţa a foz la legiúnea de jandár la focşán/marz diminiáţa a vini cū ordinū parketulūi// c-a vinit imediá la stîn-acólo/m-an suit în căruţâ cu iel//boiéru iera cu şareta/továrşu-ala a lui care iera górge cózma/ne-an duz la iei la stînâ//ieiu...la stînâ únu...rádu stáfi/ştii mă ?l cunoş pă rádu stávi/dîn...dîn călién//n-ai auzi dă ie//iel treâcá cu oile podu-aîcîa lā căliién m pártę-aia/la puiérniţă//io l-an cunoscu/"mă" zic "iótę ăla iéstę únu"/i-an spu/"bă" io zic "ăla iéstę únu"//ne-ā z la iei la stînâ//ăla din málur//a lu şerbán gogónea/a lu şerbán gógónea dim málur/ăla herbéa zéru//iera ū om la rînd acólea/zic "ăla iéstę"/i-an spús majúrului/zic "ăla iéstę únu"//cum a ajúns imediád la iél [!]/imediá/cum a ajúns la iel/a sări joz din...din căruţă/a luat ūm băţ/şî cîn i-a da vo dóozèc/i-a da vo dóozeč núma-n cap aşa/núma pă skína/a spus imediád/"da domnule" če "io ā [k] n-am fost"/a spús câ iel n-a fost/dícît a fost továrăşî lui/"da io însă" če "n-ā fost/io ā rămás aiîce"//l-a legát imediá borduf/l-a legá cu sîrmâ cu ging di-um...par/l-a lăsat acolea/p-orm ne-an duz la ălántu la oi/l-am adús şî p-ăla cu oili imediát/i-am băgát oile-n harcán//l-a bătu şî p-ăla cît ai bátę vo pátru sac de porúmb/l-a bătu gini/hai imediád/l-a duz la hulturu lā...lā melitiie//p-orm ne-a duz la lejiúnea de jandár la focşán/la focşán am fos nércur dimineáţă//

1. Se adresează directorului.
2. Comună vecină.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nércur↓ dimineáță cîn ne-an s acólo/ásta dim málur↓ a lu gogónea a spus t↑ot/a lu șérbán gúgónea a spus t↑ot//cun s-a-ntîmplát/ásta n-a vru sâ spúie/rádu stáfi nic în-un caz//cum și-n ci f↑el/dicît a zîs c↑ n-a fost//ș-a stat la-nkisuáre-m privința di ...ziz dī...di vára di pă timpu s↑écîri...pîn-al duóilea an/îm pátruzeșaptę pîn-al duóilea an/pînă lā dóozec...doozeșicinj noiémbrie/cam așá//dúpă c-ā răvășît io uóile di-a↑ij dí la sat cu moș fănicâ sovrig↑anu/ne-ā z la focșán↓/c-avęam î...avęám mandát //cîm m-an s acólo la focșán↓/ieráu toți↓//s-adunáse toz hóți carę-a fost péntru...atúnc ieră últimu.../ieră última cun sâ spúne/ieră últimā ...da ! última-nfățișá[1] ěi [k] or↓ îi condemná pă t↑oți↓/uor ī îi iertán ș↑ pă t↑oți↓//ieu m-ā s acólo/boiéru n-á vru sâ miargâ cu míni/io m-an dus singur//niia n-a fost fricâ/m-ā s cu moș fănicâ//m-ā s acólo/s-au aduná t↑oz/m-a-ntrebá câ ce petrénți↑ am/să-m plătęáscâ/io ám [zis] "n-am nic o petrénție mă" cę/ "lásâ-mă"/zic "sâ mă...m plata męa/núma" zic/"sâ t↑érmín o átă boclúcú c↑ io nu stau pă drúmur↓/sâ mă duc io pátruzej de kilométr↓ la focșán↓ la procést/în fiecáre zi/pentru ce ?"//pă úrmâ ieí dac-a spus c↑ io n-am nic o petrénțiie/io nu n-an da cu ↑idéia că/dacă ieră boiéru/iél ieră...șáfu zis//iel [r] iel spunęá procéstu//pâ úrmă io a venít ū avocát acólea/ș↑ m-a-ntrebád "măi băiétę ! tu să spui așá cun ți-oi îvățá iou"//zicę/"să spui în timp cît ai foz la boiér/n-ái fos sigur c-a fost ăęę/ai spuz di fricâ că...boiéru dacă nu spunęái di frică/ne ↑imputá nóo tot cęea ce s-a făcú págubę-acólo" cutárę/io așá an spus/"dā dómne"//

m-a băgat acólo-ntr-o sálă már↑e/ieră-n salónu ála acólo/"ia spúne !"//

"dómlē !"/i-an spús cum a spus iel/"iutę-așá/n-ā fos sigur c-a foz ăia"//

1. Înfățișare - termen sugerat de director.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ă scris...cum/a scris acólo da/cutáre ĉ-o fí scris/io i-an spus "sîn liber"//m-an suiit în cărúță am ieșit în stradă/m-ă suiit în cărúță/cî venea nea fănicâ dragomir dî la focșanî cu moș fănicâ/ș-am venít acásâ//ásta...pâ urmâ lui i-a da drúmu//ălă din călilíenî îi spune așá că sî m-aducă pă mine-acásâ/núma să...să sâ termíne procésu să-i iert/io i-an spu "mă ! io vă ier nu-n trébue nimiga//șî cu-o flanéá șî făr-o flanéá á mea care-am avút-o io/sau o căcúlă/ș-o bătáe/dicîd...m-az bătú de m-az rú/ă zăcú trei lun de zili di frígurî"//trei lun i am zăcú dim bătái-aea dî la iei//

[Același]

au furát noi de la șáptе stînî

seára a vínit î o cărúță pî la mnézu nopți așa/o cărúță cu vo cinc inșî în cărúță//a oprit î fața stînî la mos ștefan/tót în ánu-ăla atúncа/a oprid î fața stíni la moș ștefan/

șî i-a ntrebá/"măi" zîcē..."măi mocáne mă ! mă "zîci "úni mérgi drúmu-ăsta ma ?"/ci "vream sâ mâ dug la bordeásca[1]"//

"la ce te du la bordeásca mă ?"/

ce "mă i mama bolnávă rău în cărúță//să n-arátē drúmu la bordeásca"//

"măi" șî/"merj drept înaiite/trej lineia/șî dai de yiia duámne/faj la dreápta/dai di málu gírli/ dai direg la bordeásca"//

o dată/di do o or/de trei or//dac-a văzút iei că áia/ iei a sări din cărúță cînc iș/"ă... tu-z dumnezéu mă-ti" ce "las că-z dăm noi tiie acúșa"//a sări joz din cărúță cînc inșî/ ruátâ...da ruátă la oi împrejuru oilor/doi s-a lua după moș ștefan șî după górgi/cîin nu aveau dicî vo doi cîin acólo/s-a

1. Comună vecină.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lua după ieș.../ieș a țînú fron cît a țînút cu ieș/însă nu s-a putút/a foz multă/ă fos cînc îșă//dup-ásta ieș a venî la noș la stînă/

moș ștefán/"măș neculaișe/măș baș că-z hóți la mine la stînă acólo/șî baș dă-n ajutór"/

"nû mșer veře șo acólo/câ dacâ mer" zîcę/"n-áře să le ia tuáte/áre sâ ia dî ișéle"//

șă n-a lua dicît î treș uoș/a lua dî ișéle treș uoș/úna a lu giță caloșánu/úna a lu...mánea caloșán/șî úna nu știu-a cuș a maș luát-o//î nuáptę-aș ășia au furát uoș dę la ságtę stînă//hóți-ășia a luat dę la ságte stînă//la vrō lúnă di zilș...la vo lúnă dî zilę-a furá ș-úm băiát/ieș ăștia hóți/cun s-a dęmascát ieș/a furát um băiát din nănęștă//băiátu/vrea să púię la uoș lă málură/la cătúnu málură aiîcę//vorgísę mocáni eia/câ-ș dă nu știu cît acólo/pă úrmâ ásta din ogilęștă/áldi buáșcâ/lă áldę buáșcâ a fost késtia ásta/ăștia áldę buáscâ/dî ogilęștă/s-a duz la tát-su băiátului ásta/c-auúză ieł "măș" și "noș îz dăm atîta/cutáre/da" zîcę "trimétę băiátu...să-ș spuiș că nu sâ maș púnș la nănéj la uoș/la [= lasă] câ-l púnem noș la...aij la ogilęștă"//

î vinę [= în fine]//băiátū...s-a dus să spúię/ieł n-a mavú răbdáre/s-a dus înaințea luș cu cálu călárę/să ș-a spus "baș că tę-am împăcát"/cutár nu ș cę/să l-a lua călárę pă cal/ș-au plecát //ăștia-ntrebă dă situáția băiátului/că cum îș treaba pă la ieș pă la stînă/cutárę/că tá-su ieră tód mocán//băiátu ĉ-o hi spuz/nu știu/bănuiés ieu ĉ-o hi spuz băiátu/cum șî-n cę fiel/ĉ-ară să hiię//la o seară la dóo ser la treș ser/ieș plecá dę cu seară/vineá după nézu nópți/vineáu încărcați cu uoș/dî la áltę stînă/furáu//azi așá/mîinș-așá/băiátu...după ĉ-a dăt uóilę la ápâ/ieł a văzût um berbéc/dș-a luș/adîc-a văzût um berbéc acólo/î uóilę

1. Sat al comunei Tătăranu, jud. Vrancea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la ăea/da nu i-a spus câ-i berbécu lor/kár a l^uor/siámânâ kár cu-a l^uor/o uáie ș-um berbé siámânâ kár cu-a l^uor car^ le áre ieí //băiátu după ĉ-a dăt ^uóile la ápă/la vreo úspreĉ-așá/a luat-o pîn țárnă/șî mun^ acás//a vint acasâ la málur^/la tá-su//la tá-su-aiíĉ la málur^/i-a spu/"bre tataie/ioti-așá/ioti-așá/ș^ noi avém um berbéc/kár berbécu nóstu cutáre"//

cîn sâ uit^ tá-su ^oi/berbécu lor nigâiérea//berbécu lor a-c^ól-a foz/la éia//di-acólea a povesti cum îi treaba/câ ăștia fúrâ ^oi în fiiecáre siárâ/^oti-așá/^oti-așá//p^ úrm-a tilifonád... ^iuón vóicu/c^ șî lui i-a furát î nuáptea-àia/a telifonád la rîmnicén^ aiíĉa la șéfu di poz la noi care ierá/nu știu domnle ĉę șév di post a fost/îm páre câ...dobriĉánu mă[1]/dobriĉánu-m páre că/āșá! //a telifonát aiíĉa câ s-a găsit ^óile/"yii ștefáne/c^ s-a găsit ^óilę la...^ogilést^"//ăștia la ogilést^/a fost a lu cartuáfă/a lū...áldi...vo șase ij^ din ^ogilést^//la vō săptămînă di zile ^imediát/i-a adús pă t^oț^ arestaț^/i-a adús ^imediát/tribunálu iera lā măicánést^/la măicánést^ a^iíĉa/a^iíĉ iera tribunálu//l-a kemá ș^ pă unkáșu pî mo^s ștefán acólo/

"móșule cum îi treaba ?/ĉe petrénți ai ?"//

"ĉe petrénți am ?//să-n dai ^óile care s-a furát/ș^ álĉevà n-am n^iĉ o petrénție"//móșū a-ntrebá/"măi" zíĉī/"care spunéai mă câ ai pă mă-ta bolnávâ-n cărúțâ/mă kemai pă mine la tine/care-i ăla ?"

"ă ! bre"//

ș^ trei dī iei a spuz drept/i-a iertát/trei dī iei n-a vru s^ spúie níĉ într-un caz//trei a făcú pușcării doi an^/únū/trei an^ ^únu/șî-m páre c^ únu ū an//trei le-a da drúmu/trei n-a vru s^ spúie/éia care-a foz mai gîtój/n-a vrú s^ spúie//

[Același]

1. Se adresează directorului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

caloianu

vĭdeaŋ că nu ne plouă/ne strîngăm fete cu fete/dup-aceia ne ducăm lă...lă...la fîntînă/făcăm un ĭ...un alăuţel dim pămînt moale/aşa...potrivit cum trebuie s-facem o...un caloian/ne ducăm la o fată/făcaŋ caloianu//altă fată trimeteam prin sat sâ keme fetile/aducă fetile ouă/şi vineă lă...la fata care iera caloianu-acolo/ne puneaŋ şi-l bocăm [!]/

caloiene ieneˌ/
mă-ta te cătareˌ/
prim pădure rareˌ/
prim pădure deseˌ
numai priotese//

dup-aceia ne ducaŋ cu...cu fetile şî cu caloianu într-o cutiie aşa.../i făcăm crucę dintr-um băţ/ne ducaŋ cu iel la gîrlă// şi-l zvîrleam în gîrlă acolo/şi zicăm:

cîte zile n-ă...n-a plouat/...

[ɛ] da nu ştiu cum [!] ...cum mai zîce//dup-aia noi îl zvîrleam în gîrlă/şi dup-aceia vineam acasă/şi din ouli-elea carile-aducă fetile le fierbeam/le prăjeam/făcăm...pomana caloianului/ca s-ne plouă//şi mîncăm ouli-elea acolo cu fetile/dac-vineă şî băieţi/şi dup-aceia plecăm fiecare la casa noastră//

avram vasilica
patruzeci [de ani]

a muri fata

am avut/c-mai avem o fată/am [ɛ]avut o fetiţă de patru luni //şi...n-a foz bolnavâ dicîd de dimineaţă pînă seara//soacrî-mea/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...kar atunș cu buletinili/cîn să dădeá buletinile anu-ala atunc/ cîn s-a făcut primile buletine la noi în comună//dînsa iera... iera gloată acoló la buletine/venea ziua să duca/venea să duca// și i-a apucá seara p-amîndoi/și pă socrî-mea și pă socru-mio//io singură dă dimineața pînă seara m-an kinuit cu fetița/aveam o fetiță grasă/așa...dolofană/cine...zicam io că ie...că mare pînă seara ?//și cum iera năiinti î... [ʒ] ne ducam la dispensár și ne dădeá...medicamenti-acasă//mi-a dat î um paked de mustár/"te duc acasă și-i fac bai-asta cu mustaru"//i-am fiert apă/i-am pus î mustár acolo-n î...putin în apă/mi-a spus "îi fac compresiie"/ i-am pus [k] făcut compresiie cu țuică/i-am pus pă spate copilului//i-am făcut astea toati//seara...seara așa/nu tăcă dilog/nij nu să...să...liniștea din băile elea//"doamne" zic "ce să-i fac?" //am luát-o pă brațe-așa/așa merg̃án cu [ʒ] cu ia prin casă/și pă stînga și pe dreapta//pîn-am obosit ieu//după c-am obosit ieu/am pus-o într-un leagîn/c-aveam leagănu făcut pentru copil//am pus-o-n leagân//după c-am pus-o-n leagân/to nu tăcă//"doamne" zic "ce să-i fac io ?"//s-o fi făcut ora noua/...plimbîndu-mă cu ia pîn clasă [k] pî...prin casă și î leagănu//am luát-o din î leagân/ș-am pus-o...la piept/m-am așezat p-o...cu mîna pă pern-așa[1]/ș-am pus-o pă...copil la [r] la piept//m-a adormid dumnezeu pă mini/ și-n timpu-ăla mi-a murit fata lîngă mine//așa din î visu ăla cîn m-an sculat io-nspăimîntată/copilu mort lîngă mine/atunc i-a ieșit sufletu//cîn mă trezesc și mă uit la [r] la copilu/așa am rămas ...încremenită/m-an dad diopartę ș-am începu să strigu/copilu// l-am strigá de doo ori/ce să răspundă cîn copilu iera mort ?// m-am dat așa pă brînc/pă brînc pă brînc așa...spre ușe//am diskis ușa la...la casa mea/și m-an duz dincolo lă alde soacrî-mea/ iei venise atunc di la...buletine din satu/și n-a mai dat pe la

1. Se propteşte în mîna stîngă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mine sî vădă cê face copilu/ce "ei lasă/c-a adormit/văd cî doarme"//

ş-am începu sî strig/"tatică dormiţ ?/

"da"//

"haidez la mine/că io mi-e fricâ sî trezesc fata//fata mea stă aşa într-un locu nemişcată"//

socru-mio ce "ū ! a muri fata"//

cînd a zis "uu" c-a muri fata/io ă rămas...aşa înlemnită acolo la iei/plîngîndă/şi n-am putu sî mai mă duc să-m văd copilu mort//m-a luad di mînă m-a lua tîrîş di la iei di-acolo/am mers cu spatili-aşa...spre copil/şî m-an duz din camer-ailantă/ş-am stat pîn la ziu-acolo aşa-mī...culcată şî velită/nu puteân sî mă [k] niş sî mă...niş sî dorm/niş sî mă...ncălzescu//

[Aceeaşi]

s-a-ñecă băiatu ţăţi uortanţi

uite ni s-a-ñecat kar un î băieţel/acum are un an/kar în t [k] var-asta//io dija că mă duc-an la femei-eia la ia/cumpăran lapte pentru copil//şî...kar în ziu-aia cîn a [k] dimineaţa...a muritu/kar în zori//în ziu-aia m-an duz lă femeie/am vorbi cu copilu-ăla/

"ce fac ioniele ?"

"uite ţaţă vasilică" cî ieră la şcoală...acolo la noi/"uite ţaţă vasilică...mă joc cu..." are al frate fănelu/"mă joc cu fănel"//uite ne spunea iel din cartea lui acu[ş]şa că nu prea vrea sî-nveţe carte/şî "bre uite io citez/da nu-m intră-n cab nimig nimi nimic"

mă-sa "nū măi poj de iel/ţaţă vasilică că...nu intră carte-n cap//uite citeşte/da ziş tu cî cite [k] matale citeşte la gardu"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşă/...vine seara//dimineaţa/cîn mă trezéz dimineaţa/u-a^uúz zbierîndă//

"dzāmne" zic/"ĉ-o...ĉ-o hi zbierîn dzámne ?"//şi-i spunean la o veĉînă/zic "áia-i kar gúra lu ^ortánţia lu...marín bălán"//

"ē !"

"da dácâ-i gúra ieii/dacâ io-i cunóz gúra ieii"/

"vez^i dę treábâ/cum ?"//

p-orm-a fugî băiéţi/fúgę băiéţi spre gîrlâ//cîn vinę.../băiátu meu "mamáie ! s-a-necá băiatu ţáţi ^ortánţi"//

"cārę mámă băiat ?"/

ĉę "băiatu-ála márę/carē...i dę clása pátra"//

"cum nu ăla micu ?"/

"nū bre ! ăla márę"/

"cum ?"//

"ia úite aşá aşá..."//

s-a dus î.../la noi noi avém un canál lîngâ gîrlâ/şi canálu-ála iéstę astupát cu zăpádă//şî ieráu dija/ieráu oámeni acólo lîngă canál^u/îl distupá/zăpáda din iel^u//

copílu doar i-a spús^u...oámęni/"dómnule nu te ducî-acólo/ întoárcî-te napói că...acólo tę[ɛ]s^î poátę-ntîmplá s^î tę-n^iec"/c^î mergâ ápa vîjîiá/úite aşá[1] ieré...î ápa cum [r] cum mergâ pă iel/iel/da iel îi lat aşá[2]//şî-n lăţime-áia ieré puz zăpádâ/núma atîta undę ieré ápa//

ĉi "nū nu mă-nec/c^î io [ɛ] io am înĉercát-o merеu/ş^î nu m-am necát^u"//

"mă/-ntoárcî-te mă napói"/

"nū/nu mă nec^u"//

ş-a plecá dî lîngâ oámeni éia di-acólo/ş^î s-a dus mai depárte/

1. Gest: de cca 30 de cm înălţime.
2. Gest: cam de 30-35 cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

s-a dus ca vo...cînzej de métrî/...cu al copíl^{u}//

şî..."staţ tu acî sî saţ ţo"//

a sărít ţel^{u}//cînd a sărít ţel^{u}/ţel s-a necát^{u}//a făcúd din mîn^{i} aşá^{l} ş-a zis/"ajutór ! ajutór"//

ăla copíl...a strigá^{t} cît ţ-a luat gúra/"néne cutáre/víno cî úitę sâ-nţácă ţonél"//

a venît ũ om//cîn s sâ dúcâ omu-ăla sâ-l apúcę di tulpánu hăţni/gáta l-a furát ápa/l-a dus ápa//da ! şî s-o necát^{u}//

a venít copílu ăla carę ţerá cu ţel^{u}/tot îm plîns la mă [k] la máicâ-sa acás/"ţonél s-o-n^{i}ecát"//o ţeşî mâ [k] máicâ-sa ora-căţíndâ/şî orăcăţá ca vácîlę/s-a dus acól la...la gúra canállui/ gáta ! nu l-a maţ găsit^{u}//o ^{u}óră l-a cătát/pînă l-a găsit tógmaţ la márgina gúri eţa acól^{o}/pînă sâ ajúngă în gîrlă//şi l-a găsit ...zloţ înecát//şî l-a conţelát într-aşá fel/cî ţel treţ zîlę l-a ţinút în casâ...mort/pútéţ sî vorgés cu ţel/zîcéţ câ-ţ...îţ viu/ ţerá conţelát/cî ţel a...dacâ l-a furát ápa/ţerá [k] ţ-a stat ínima imediát/şî l-a conţelá pă loc//

[Aceeaşi]

729. NĂMOLOASA-SAT

(com.Năмoloasa, jud.Galaţi)

Culegere: 197o; PL, MM, VN, RP; transcriere: PL

ne-am dus la píndâ

ţerá un pădurár din idependénţa[2]//şî ne-am dus la píndâ/da nu péntru lup^{i}/^{u}ámeni ţintrau cu cáţi/îm pădúre/cu vitîli//ne-an dus

1. Gest.
2. Independenţa: localitate învecinată, peste Siret.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

înaintea zorilor/adică pâ la mîezu nopți/dipă mîezu nopți/pi la
únu/pî la doo/ne-an dus îm pădúre și ne-am pus așá/iera lu [k] lú-
nă//iou c-uo ármă/iel c-o ármă/alătur†//ș-an stat așa/ne uitám/an
stát/și văz cît [k] iésĕ de-acólo așă/dintr-um pîlc de mărăcîn†/
5 câ-m fața noástră iera poiánă/iésĕ un cîne//da ăla-n dă cótu//
m-am uitát și ieu/"prea máre"/iera uo lupoáică/cu doi pui de lup/
și mărișuór†/și-i făcá búrta așa[1] știi//a ajúns drept noi/îi făcă
și io semn/și iel níia/da n-an tras nic únu//iei !/căcúla mea a
sări juos/da nu-m-iera frícă că ieram cu árma-m mînă/și ieram doi
10 inș†/și ia uo lupoáică/c-avea să ne fácă/cîn vinea trăgám tócma/
da at n-an tras/na !//iera apruápe/la zece métri//ș-a sărit și că-
cúla lui/singure din cap/s-a făcu păru ia așá[2]/ș-a sărit căcúlili
juos//lupoáica s-a uitát așá spre noi/s-a dus†//și de-acolea an
luuát și noi căcúlili și le-am pus în cap//

15 "măi/de ce n-ai tras ?"

"păi tu n-ai văzú c-a fugî căcúla din cap ?"/

"da c-aveai cu căcúla/tu să fi tras î lupoáică//

domle/uodátă párcâ...//îs mar†/noaptea/s-arîtâ mar†/cu úmbră
colea/s-arîtâ már† táre/și urît†//

20 [Dar n-ai împușcat niciodată ?]

nū ! nū ! nu/câ nu-z vînătuór//

góca de vasile
[72 de ani]

viia

25 cîm primăvara să taie ă viia/să curâță di uscătur†/să mai scoa-
te víte/s-alége din álea scoáse/ă/vița-așá de...pátruzej de cen-

1. Pendulează cu mîna dreaptă.
2. Ridică mînile, cu degetele resfirate, deasupra capului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

timétri/și sâ zîîce ĉocîrlii//să făĉę pakétę dę-o sută dę bucăț/ș s-aduĉę-acasâ//locu preparat ór dę toamna/undę vrei sâ pui viię/ór primăvara/șî tę duĉ șî faĉ grōp/șî pui cîtę doo cola/îl dai la căpăt/șî...un harag úite ia așá[1] îl pui acolo/șî tragă pă-
5 mîn pisti iel/ș-aștépț doi an//al triilea an sâ ai butoi/câ trębuie sâ culégî//fără sâ pui stropirę/fără să...nimic//dęcît să fii cu sapa sâ fii cam îm mînă/întodęauna//dac-o úmplę bălăriil/ áide/gata//

că dacă nū faĉ/nu mănînĉ//

10 [Și după ce ai pus via ?]

aștépț doi an/a triilea/gata//adică n-aștepț cu mîna-m buzunár/prășéșt merę/ca sâ n-aibâ bălării/câ dacă arę/tę-ai dus// ásta iéstę/alĉeva ?

[Și toamna ?]

15 șî toamna/culégî/la septémvrie/

[Ce culegi ?]

strúguri/da/poamâ//și-i aduĉ frumos acasă[2]/o aduĉ acasâ/

[În ce o culegi ?]

în căruț/în coșur/...o aduĉ acasâ/o pui călcătoru/calĉ/pui
20 un sac acolo/un sac di viie adevărat un.../pui [ɛ]mustuiit/sau strúguri așá cum iéstę/poama ĉeia/șî calĉ cu picoárili pă iel șî ...únu ia vinu di colo șî-l púni la polobóc//ásta-i toată afâcęrea//

ș-aștépț sâ...fiarbâ/vo zéĉę zîlę/ĉinspe zîle/lás că ș-a-
25 túncâ-i bun iel/câ-i dulĉe/da dacă vrei sâ bei acru/mai [r] mai aștépț vo doo săptămîn și dę-acolea iotě-l[3]//șî cum laș mai

---

1. Gest cu palmele arătînd cum plantează via.
2. Întrerupere din pricina intrării în cameră a unei vecine.
3. Arată spre paharele pline cu vin de pe masă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

înc'ét cu-atîta ai mai mult/cum îl iei mai répéde/cum îl mîntui//

[Acelaşi]

[Obiceiuri la mort]

şî-naiinte ş-acúma tót un ᵘobicêi iésti//aşá/dacă ieu am zăcút/şî-s îm pat/ş-a vinit sfîntu avrám şî m-a luuát/aşá/am înkis ᵘokī//kámă dóo trii fimei/şî m-a spalát/m-a-mbrăcát cu ĉe am şî io acólo/m-a-ncălţát/fiétile/băiéţî care sînt mă plînge/ş rup iinima/jălésc/aşá/unkáşu nu ştiu dacă m-o plînge//şî pă úrmă/dupá moárti/cum mor^{i} să fáĉi cun să zîĉe călăyiie/aşá//să fáĉe felii de pîini tăiáti/stropite cu vyīn//şî...dă la lúmi cari iésti aiiĉa/carę-a scăldát/carę-a [k] şî la scăldát îi şi plăt^{i}ést^{i}/îi dai ş-o háinâ/o bulęándră dác-o ai/zis bulęándră cun să zîĉá năiintę//dac-o ai/dacă n-o ai/plătiést^{i} ca să fiie scăldátu plătit^{u}/aşa//şī/vini lúmi cu lumînăr^{i}/cu flor^{i} ziua/seára vini la privégu/a dóo zia tot aşá/a doilea privég tot aşá/sâ dă acólo cîtę-um pahár di vin/cîtę-um biscuít noáptea/şî...a dóua zia

[La priveghi mai erau şi alte obiceiuri ?]

nu ! nimic/tótu jálę//[1]

înăiinti/înăiinti/aşá/îl mai liegá pă mort cu-o áţă şî rîdicá mîna-n sus/să sperii-au toţ^{i}/iei !/acúma nu/acúma toátâ lúmea mai îcitésc cărţ^{i}/dę...reliĝiię de nu ştiu ĉe/nu prea/ştii/acúma...//şi pă úrmă îi fáĉe-acólo coliva/şi yine préotu/îl dúĉe la groápă şî .../îi fáĉe pomána di ţă...ţărnă cun să zîĉe/acásâ/şî dę-acolea dácâ poţ^{i} îi mai faĉ/dácâ nu...îl laş^{i} îm pláta dómnului// [...]

[Şi pe urmă ce-i mai face ?]

îi fáĉi prînzurli cun sâ zîĉe//di trii zîli/di nóo zîli/dę dóozeĉ dę zili/panagiia aşá să zîĉe/patruzèj^{i} dę zili/îi poártă

1. Intervine soţul, care spune că, înainte vreme, erau şi alte obiceiuri la priveghi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cápitili-acúma[1] îm post/de la sfîntu toádir/pîn la joi mári/cu colivâ/cu sticlâ cu v^y^in/pomélnic/îl pomenéşte pópa-m biseríc-a-cólo/şi de-acólea spui câ gáta l-am...l-a scoz deasúpra//da noi nu ştim/o fi ceva n-o fi/dómnu ştiie//[...]

ş-ásta-i toátă socoteála şî cu mórtu//

maránda ve g^i^éca
[68 de ani]

iera să mă mînînce şî bursúcu şî lúpu

iera móşu co centrát/şi m-am dus să tai cătină/şî cu-n copkíl îm bráţe/că máma să dusăsâ cu căruţa/la...iésti-o păduríce aiica îi zíce bîrlád/da bîrládu-i u^o^raş/da aşá-i zicám noi la...dumbrava ásta/la lúnca asta//acúma ducíndu-mă/ducíndu-mă dipă căruţă/máma a plecát/nu m-a mai aşteptát//ieu cu fáta-m bráţe/cu secúrea acólo/sâ mă duc sâ tai şî io cătină//hm ! ce să fac/pă dig iera ũ lup iotă-aşá şădea[2]//hm ! ce să fac io singur-acúma ? mă mănînc că ásta//m-am aprokiiát ca în casa veçínului ésta[3]/nu iera nimenea pă drum/lúmea să dusăsără deja la cătin^i^//"h^u^õ !" s-a-ntórs cu tótu/"h^u^o !"/s-a-ntórs îm partea ailántă//"să mă-ntórc^u^ înapói ? nu mă-ntórc //cum o fi/ieii !"zí^c^ "ce sã^ã^ fac^ă^"?//

hei/de-acólea iel a luuát-o rára rára a iintrát îm pădúre// după çe-a iintrát îm pădúre/am mai miers io pă língă pădúre/iaca bursúcu//"ha há !" zic/"dé lup am scăpát da di bursúc nu mai scap"//bursúcũ//da să ţinea doi mocán^i^/di la u^o^i după iel/să-l prindâ//da io di cólo zic "néne sándulẽ ! u^o^mgárâ-lă-i că mă mănînçă"[4]//

1. Ancheta se efectuează înainte de Paşte.
2. Gest.
3. Arată pe fereastră casa vecinului.
4. Informatoarea strigă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"néne,/lásă că-l gonésc io încólo aşá/mai în cătínă/şi trec/câ n-ári să-ţ fácă ni"

"dác-o mai hi voúnu ?"//

"nu mai iésti" sĉ[1] "cî noi am umblát cu ŭóiili pă izláz şi ăsta ni-a ieşit înaiíntę"//

ei/pîn la úrmă mort l-am văzút/câ l-a prins//ie ca un...um miel aşá/di vō...a doua váră aşá/îi cu...blána bromarínă/iei îm fíne/cu bótu ascuţit/şi l-am văzút şi p-ála/aşá//m-am dus la máma "ĉe-ai făcút mámă m-ai lăsát/ierá să mă mînînĉe şî bursúcu şî lúpu"//

[Aceeaşi]

mă duĉán cu táta la plug

cîn ierám la táta/băicándru aşa/pregătęám plúgu/din timp/tot căutám de-aranjám cărúţă/grębápă tot/să fiie aranját//cái iar la rel/şi cîn începęá di-mfloręá/aşá să ţinęá datina bătrînęáscă/cîn îmfloreşte mărăcínili/începę însămînţátu porúmbului//

şî mă duĉám cu táta la plug//brăzdám terénu respectiv cárę-l avęám/iel ţinęá de coárnele plúgului/iar io dînaiíntę li-agăţám o tráistă/înaiíntęa cáilor/agăţám o tráistă-n gît/şi-ncępęám să pui boábi pă brázdă//ş-aşá merĝám pînă cîn terminám bucáta//

[Venea o ploaie.][1]

mai vinęá uo ploáie/mai întrerupęám/şî...cum începęá sâ s svíntę-olęácâ/iar începęám arátu//

táta/mai spunęá "iei/mai dŭ-tę tu cu grápa acúma şî mai grăpęáză terénu ăsta"/că ierám mai mititél/şî mi-erá drag//luam bicŭ mînâ/şî-ncępęám a plescăní la cai şi...terminán terénu de...di grăpát//

1. Intervenţia informatorului Ghioca Vasile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ce terminăm suprafaţa respectivă de grăpat/mai păşteam călúţi la iárbă/că ierá primăvàra şî...la porúmb începeá iárba să mai creáscă/îi mai...săturám ᵘoleácă/şî ne mutám la al terén/şi tot aşá pînă cîn terminám toáti suprafeţili cáre ierá di-nsămînţát pentru primăváră/adica...terén di porúmb//că ăstelántę ierá-nsămînţátę mai din timp//

acúma/după toátę ăstęa/trecâu doo trii săptămîn[i]/şi porúmbu răsăreá//şi...ne-apucám la prăşit//înaiíntę nu ierá praşitór[i] cum sînt acúma cu mecanizăr[i] cu tractoárę/cu késtii d-éstęa//cît[i] ierâu acólo a nóştri/trei pátru inş[i]/familiia noástră/ne punéám cu sápili pă iel/şi dă-i bătăi//făcâm cort pă căruţă[1] că ierá vînt/ploái/stătęam acólo/şî stătęam la adăpost/dormeám doo trii zîle acólo/pînă terminám bucáta di prăşit/nu vineám acásâ de-acólo//ácólo făcâm măliguţă la...la kirostii acólo/agîţám acólo şi...câm [făceam] măliguţâ acólo//cîteodátă mai terminám şî udătúra şî... mai ierá...cun să spuneá la noi aiícă púr[u]/în loc di usturói/

[Usturoi sălbatec.][2]

usturói salbátic//să puneáu acólo şî dă-i cu sáre şi cu măliguţă şî...cu sápa-naiínte/

[Melci.][3]

melc/táta néu mai mul melc/iel aduná melc di păm pădúre/-i fierbeá cu ceúnu şi cu usturói/şi dă-i bătăi//

şi aşá ᵘo petrecâm înaiínte cu prăşîtu şi cu campániia noástră de...

[Şi toamna ?]

toámna dácă ierá un tim bun ploiós/scîrţîiá cáru de porúmb//ne puneám iar cu tóţi şî-l culegâm/şî-l cărám acásâ porúmbu/îl puneám

1. Gest cu mîna dreaptă.
2. Intervenţia informatorului Ghioca Vasile.
3. Din nou intervenţia informatorului Ghioca Vasile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la leș† cun să spúnę la noi aiîca/tăián coćéni și-i făcám gluĝ/și dę-acólęa-i cărám treptát așá//și cu ásta terminám și cu recoltátu porúmbului/toámna//

goca če marin

[39 de ani]

ursitórili

atúnca avęám băbę atúnca/avęám moáșę/năștęám acásâ atúnca/ne trudęám mai greu/n-am apucá să mă dúcă pînĝ la cása dę náștęrę că am îmbătrînit/io/dúcę pă hícâ-nęa acúș†/am nepoțéi a^cuș//atúnca ne trudęám cu moáșę bătrîne/carę ierá dę nu să trudęá să năștęá digrábă/da io/mă cam trudęám//c-am fos [k] cît îz dę voinícă/așa atîta ierám dę păcătoásâ/că io-s cam anémicâ//și prost îi creștęám că ieu/ieráu/fără [k] piept nu pręa avęám/și io bolnávâ/nu-i pręa...mai muld bolnăyicóș†//mai mult păn spitále și mort l-am adús dę la spitál/îm brați/ásta militáru bárem/nú știu cît timp am stat cu iel î...în spitál//m-an dus cu iel ca o iásmă așá °.../ zîcéi că-i um paiánjân așá//dę-acólęa am vinît cu iel yióį/dac-a avút zíli/da ălălánt l-am adûs mort/únu//

păi da noi sîntém/io/sunt din șaptispręzècę năștir†/máică-mea/ cu șaptéspręzècę năștir† dę-a binęlęa/și șásę pierduț†//și ^uopt suntém acúș† din toț†//și io am numa șapti náștir† și...cînĝ î viață//

[Dar la cîteva zile după naștere ce obiceiuri sînt ?]

če fáče/la cíteva zilę/kemăm pópa/la ob zíle/aducâm...

[Dar mai repede, la trei zile ?]

cîn tę spálâ baba sâ tę ridícę/dim pat ? ie !/ătúnca da/la treį zílę vînęá baba și tę spălá și te rî [k] zîcá că gáta te ridică dę pă pat//da pûtęai să tę rídíc ? carę ierá yióię să rîdi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

că/da io una nic o lună di zîli nu puteam

[Își făcea datoria.][1]

îș făcă datoria//de-acoal la ob zili vineă părinții tot așa că sâ-ș facă datoria/făcă agasma...pentru lăuză/pentru copkil a-
5 colo/îl citeă/asta ieră datoria/da acuma/nu mai știu cum o mai hi[!]//

[Și la trei zile ce se mai pune ?]

ursitorili/[!!]ursitorili bre ! i-auz† bre//[!]ursitorili bre !/n-auz†/da//

10 če ! babîli știia babîli atunca/da/soacrî-mea/o strakină de făină/trei cepi/pune-le creioane/pune-le cărț†/să fiie distept/ din toate/grămada din toati bolbotînile/să fiie distept băiatu//[!]

trei cepi/una n-o dideă niie dimineața moașa s-o mânînc/s† fac ...lapti la copkil//ș-alanti nu mai știu če mai făcă[!]/măliguța/
15 toată făina tot așa o făcă măliguță/"să mînînc tu"č†că/c† "sâ fac lapti" [!]//[...]

cînd ieram î/ieră cumnatâ-mea iuana născută cu culai/și vergîl și cu mini/...noi ieram [k] io ieram fată mare și iel flăcău/ și noi ne-am culcat cu capu sub măsâ/sub masa ursitorîlor să gi-
20 săm noi soarta noastră/auz† ?/prosti-n capu nostru//pisti noapti nu s č-a gisat nebunu-ăla/s-a sculat cu masa-n cap [!]/ș-a vărsat tot du pă masă/"na/asta ai gisat-o tu ?" [!]//

mihalča sorica

[45 de ani]

25 [Obiceiuri la Anul nou]

zvîrleam papucu de trei ‡or† piste casâ/de-acolo mă ducăm la vacă/să scol gată vacă/"hăi la anu/hăi la doi"[!]

1. Intervenția informatoarei Ghioca Maranda, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Dar de ce aruncai papucul peste casă ?]

dę çę ?/dácă cádi cu fáţa-n sus gáta/"mă mărít ĩ ánu ásta"/ câ-l trîntęám dę trei uor/dácă cădęá tot cu tálpęlę-n sus/"ei ! nu mă mărít"/dácă vídęám că cádi di prima dátă cu fáţa-n su zi/ "gáta/nu-l mai arúnc pîn di trii uor/gáta că dę-acúşęa mă mărít"//hai/mă duc la vácă/dă-i cu kícóru/gátă vácă ĉi sâ fácâ/o hi fost cam bătrînâ/dă-i o dátă/şi zic "hăi la ánu"/kar dac-o hi bătrînă "hăi la doi"/dădęá pînă...d trii uor nu vręa să să scoále/"gáta" zic//minĉinós papúcu//

dę-acólęa/mă duĉán la par/ierá gárdu făcút î din nuiélę şi cu par/tot aşá taráş aşá/numărám nóo taráş/punęám semn la al nóuulęa/la ziuă să-l văd cum iéstę/îi cojît di cęájâ/îi drept?//

dácă ierá cojît di cęájâ "îi sărác"/dacă ierá strîmb/"îl iei gebós"//tęátę panarámíli bre ![!]//mă duĉám la uáię cu uoki-n-kiş la uoi/avęám şi uoi .túnĉ/mă dĉam la uoi/cu uóki-nkiş/mai múltę/punęám mína p-o uáię/"carę-oi púnę mína áia-i norócu"/ieí!/ zic "îi bogát úi tárę-i lînçásă uáia ásta/gínę că n-am puz mína pę julíta ailántă"//gáta...

[Îl luai bogat ?][1]

ie !/l luuái bogát/dę-acólęa mă dûĉám la găin/prindę şî gátă găinâ/vidém círîię ?/îi ręa sçácră-męa ? [!]/da ! nu-ţ spui c-atúnĉa făĉám múltę prostíi//

[Dar la oglindă ?]

dă ! uo nçápti-ntręágă m-am uitát la uoglindă şi-n paháru cu ápâ

[Turnai ou ?]

nu ! inél dę fecçáră cununátâ//ierá inélu tíncî lu tçáder níţu/l-am adús túgma d la ia/ĉicâ sâ-l adúc sâ-l puí îm paháru cu ápâ

1. Intervenţia informatorului Ghioca Vasile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[De ce nu l-ai pus pe al tău ?][1]

nu ieram mărítátă io [!]/m-am uitát în pahár toátâ noáptea/ da-l videám îm pahár iou ?/p-ăla/pă soárta mea ?//ástea-s apucătúr[i] aşá//

[Şi la oglindă cum era ?]

uoglínda tot aşá/[ɛ]nu mai ştiu de uoglíndâ/niĉ nu ştiu am mai făcút şî cu uoglínda[!]

[Dar cu paharul ?]

cu paháru am făcút-o/ásta o ştiu gíni/şi cu rîntína//tot aşá la fîntínă ne-an dus de-an lìkít trii lumînăr[i]/di...găleátă/şi i-am da drúmu ĩ fîntînâ/şi ieram trei înse noi/şi ne-am pus o foáie-n cap şî ne uitám acólo-m fîntînă să treácă ursitoárea pă língă găleátâ//ai de únde [!]númai gíni că ne...[!]ieram aiiĉa bre...[!] númai gíne că ne-a aflát vro cî[i]va d-iĉ di pă uliţă/şî ne-a văzút/ ştii//măi/şî cîn o ia la răpăiálă şi cîn dă pisti noi acólo/am uitát şî de găleátă şî di tot/a zburát găleáta nóo an[i] ĩ sus//n-am mai ştiút

[A pus mîna pe voi ?]

no !/nu ne-a prins/am fugît ĩ uográdă//

[Aceeaşi]

gíni-am fugît

[Vrei să ne povesteşti cum l-ai cunoscut pe bărbatul dumitale?]

cum l-an cunoscút ?

[Da, cum l-ai cunoscut.]

de la o h[u]óră/de la ũ leágăn/prima dátâ/da/încă ieram púsă de áltù ĩ leágân/şi[i] iel iera la spátili lui/iei ierau priétin[i] amîndói//da iel iera vinit din armátâ atúnĉ//întreabă pă ástălant

1. Intervenţia informatorului Ghioca Vasile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"măi" zîce/"a cui i fata îeia ?"/

ș[ă]la "a lu nea cutare"//

î fine l-a lăsat/l-a copt p-ăla/l-a dipărtat[!]/și numai gîni-acea cîn ne-an dat jos din leagân/a făcut așa î-a făcut și... m-a luat la plimbare iel//

[Cum a făcut ?]

[!]am plecat pă șosea/în discuții/asta iește//ne-am plimbat pîn-am ajuns lă discuțiile de căsătorie/știi//ș-am fos de acord amîndoi ș[i]/n-a merz muld/vro doo lun[i] așă//

[Și au fost de acord și părinții ?]

nō !/dar am fugît

[Ei cum ?]

gîni-am fugît//getu tăticu iera la...călin/l-îmbătașerâ/șmékeru neu/a pus pă altu/știia că nu mă lasă/nu mă dă/l-a pus pă... iuon rață/de l-a-mbătat la călin//și numai gîni-a vinit cu căruța/io am fos ș[i] io di acord/da gată mamă stătea încremenită că-i iera frică de tăticu/îe "treaba ta tu pleî da io[u] trag î cărtă pîn la urmâ"//am plecat/cîn acolo la călin io[u] am [ɛ]nu de-aiîca/nu-i muld de-aiîca/unde...am fugît io[u][!]/acușa m-am mutat iar la... locu bătrînesc unde-am fost născută iou//cîn acolo vini fimeia une iera iel și bea/tăticu/"sâ roagâ mireasa lu trifan"/ [ɛ]crede că ășta-i ălta de la costin/cîn ies/"vai ășta-i surica lu iordăke"/să ducę la tăticu/"măi soacri mare mă !/nireasa ta ieste-acea/fata ta" zîce "-i nireas-acòlea"//iel a plecat în jos/a ajuns la gată mamă și îe i-o fi făcut/ia știie î-a pățit pîn la urmă/io n-am văzut de [!]treaba mea//

[Aceeași]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Întîmplare]

s-a-necát/da nu ierá de la noi de-aiícâ/din túdor[1] //

băiátu de-aiícî vorbeá cu-o fátă din...băiátu di la túdor vorbeá cu-o fátă di la noi/ierá împ vîrs [k] colégă de-a mea di şcoálă/şî iel a vru să vină aiícî/să treácă siretu//şi l-a trecút prima dátă//ş-a vrut sâ treácă şî-napói să-ş† ia haínile//şi cîn l-a trecút [ɛ] înapói/s-a îne...cum o fi făcút iel/că [ɛ] s-a...lăsád de priiétenu lui/mai ieráu doi//şî/acúma băiátu ălántu i-a-ntíns um băţ/ca s-ajúngă/sâ să ţină//şî i-a-ntíns băţu/iel a-ntíns mína/şî mai tárę-l trăgá în...sfóru di ápâ//l-a tras şî...s-a-necát//acúma i-a făcút ᵘo crúcę la [k] de piátră pă málu siretului/ierá în vîrstă de dóozèj de an†//

lăcătúş me ionica

[17 ani]

avęám dóo ᵘoi

ieram mai mic şi...avęám dóo ᵘo [r] dóo ᵘoi//şi am plecát cu iele la iárbă prin apropiére//acólo ieráu mai mulţ† copíi şi... nę-am pus să ne jucăm/şi...am uitád de ᵘoi//ᵘóilę-au plecát acásă/şi ieu cîn m-am uitát la ᵘoi/nu mai ieráu ᵘóilę-acólo//

mă duc/cáut prin apropiére că...ierá şi grădína de legúme în apropiére şî...mă gîndeán să nu se dúcă acólo/am căᵘutát prin grădína de legúme/şi...n-ám găsît-o//am mai căutát vręo ᵘórâ/tótuş† n-an găsit-o//mă duc acásâ/întréb pă máma dácă n-a vinít ᵘóilę-acásâ/máma nu ştiiá c-a vinít/şî..."stai mă s-o-ntréb şî pă bunica"/că bunica şădę-acól [k] şădi...noi şădem împ fund/şî ia şădi mai la fáţă la úşî la ᵘográdî//şî...ia mę-a spus c-a vinît

1. Comuna Tudor Vladimirescu (jud.Galaţi).

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ʯóiʟe-acásâ//atúnc ʝúte ʝo mă dug la cotéţu ʯóilor şi...văd că ʯóile ʝeráʯ acólo//

costantín iʯón

[12 ani]

cu neţălášu

ʯodátă la un neţăláş/copíʝi se pregăteáʯ/şī...şi-aʯ făcút î... biéţi/ca să nu-ʝ músţe cîʝni/şi bunícu ʝ-a [ɛ] cîn a venít î... ʯóra ca să se dúcă ʝeʝ [k] copíʝi luʝ la...cu neţăláşu ī ʝ-a-nşe-lá că sîn cîʝn pă drum şî ʝeʝ nu s-aʯ maʝ dus/a stat î/şi...şi-aʯ păstrád béţīle péntru...î ánu viitór//

călín lenúţa

[12 ani]

730. SIRIU-BĂI

(com.Siriu, jud.Buzău)

Culegere: 1969; GA, PL; transcriere: PL

m-am născút aʝîca

m-am născút aʝîca/în sátu siriu băʝ/zis p-atúnca lúnca berbé-îlor//şī...la ʝetáţa cîn am începú să [ɛ] să ne jucăm/cu alţ copíʝ/că atúncā aveám númaʝ cămăşúţă lúngă/pînă jos/nú maʝ purtám ca acúma izméne//şī...aveá táta doʝ cîʝn marʝ/şī...cu frátele ásta maʝ micu//

"haʝ/mă/să vidém"/zîce/"cáre sărím peste cîʝnʝ"//şî/da ála mi-cu zîce

"saʝ tu întâʝ/să vidém/că tu ʝeʝ maʝ máre"//ş-am sărit/peste cîʝne/da am sări dincólo pă lába cîʝnelui//şi hob m-a muşcád de

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

picór//gáta ce maĭ/sínge/kilucuiá/cînd am vénit acásă/durérea mea durére/da/dă-i și bătáie/că zi ce că "de c-aĭ sărit peste cíine ?" [!]//s-acumă/a trecút álta/am suferit io pînă m-am făcu maĭ mărișór/p-órmă am...merz la școálă/la școálă aveám opínc/n-aveám bocánc ca acú//sî...táta-n luásă-o peréke de...iminéi cun să spunéa atúnca/să-i am dě duminícit/să mérgen la bisérică...//sî/ob [k] ce "cîn s-o rúpe opíncile/ai să iei ăștia"//da/io/m-ierá de grábă/ce să fac ?/ca să...să iau maĭ répede iminéi//ă ! nu să topáu opíncele/nu să tocáu să să rúpă répede//și m-apúc și taĭ din cólo/cu bricágu/și fag gáurră/la opínc//

sî/"tátă ! știĭ ce i-am făcút ? s-a rupt opíncele/iau iminéii !"

"ia sâ vidém măĭ/cum s-a rupt așá répede/că io știu că trebuiá să maĭ țínă !"//

"păĭ !..."

"ia să văz opíncile"//mă uc cu opíncile/

"ă"/zíce/"le-aĭ tăiát/aĭ și stricát"/c-a văzút/să cunoștéa sigur/că...să cunoștéa pă únde tăiésem//

aveá o curelúșă/și tráge-i/și "ia álea de-acî/acú le port/ atît cît trébuie"//le-am cîrtojît cu níște cureá și le-an luát/ ce să fac ?//

maĭ tîrziu/dup-áia/...nu ne dusésem încă/ierá ánu ca să viu la școálă//ce ne táie pîn cap/să [k] aveá plug cu ruátę de lemn/ și care ará/și aveá doo rotile/și ástea/le-mfășurám noi/ne spúne alț băiéț/"măĭ" că/zíce "vreț să vidéț zméu ?"//

"pi cum mă ?"

zíce "ai să-mfășór o...uo ruátă cu páie așá frumós/și te duc túma sus în coástă/și-i daĭ foc de-acólo/și p-úrmă-i daĭ roáta drúmu"//

așá am făcút/ne-an dus sus/și i-an dad drúmu de-acólo cu páie

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

îmfășurată/da noi n-am mai sosi roata/pîn-a sosit ia în jos/foc/ sigur/că a fos foc mult//șî...cîndă/pîn-am venit noi jos/noi am mai găsi numa fiarele alea di pă ia//ci să făcem ?/un s-o mai pui ruata la loc/n-am mai pus-o/am luă fiarele le-an dus acolo/ș-am tă-
5 cut//acuma iera...tîrziu/toamna/ș p-urmă primăvara cînd a căutat plugu tata să ia "unde-i roata/femeie ?"/

ce "unde să fiie" zice/"acolo la plug/unde-i ?"//

"păi nu ie/i-acolo numa [k] văz numa fiarele" zice/"care-a fost/ cercurle d la roată"//că dă-i/sucită/"ê-at făcut mă ?"//pă urmă/
10 a trebuii să-i spunem//ie ! o keptăneală bună/ș-am scăpă și dă asta/tata a luuat altă roată [!]//[...]

am umblă la școala primară care-o făcăm la șapte kilometri/la broasca[1] îm fiiecare zi/pă ger/pă asta/și-mvățam șî după masă/iera un singur învățător atunca//șî...mîncam acolo mîncarea/la doosprî-
15 zece/și vineam seara acasă//în timp de iarnă iera mai greu/că ie-rau șî lup pă drum/șî gifore/mai [ɛ] nu...nu puteam sâ rămîi pîn sat că iera case/aiic ierau doo case/trei/atît//șî/am î învățat în sfîrșit/am terminat școala/cinc clase/și după aia...am stat pă lîn gă casă/cu...maica-mea/tat-al mieu iera...la pădure/lucră la pădu-
20 re//da//vineă numai simbătă seara acasă//șî...amu/după c-am învățat/ a vinit noo sute șaișpe/s-a concentat/tata l-a mobilizat/a plecat/ și...n-a mai venit înapoi//am rămas cel mai mare fecor dintre pă-tru frați/am începu să lucrez/p la [k] avea doi boi ș-o căruță/ șî umblam cu iele pă la cîmp/p la pădure/mai mul la pădure/ca
25 să-i țiu șî p-ăstilanț// [...]

dihoru ge iuon

[67 de ani]

---

1. Satul vecin, reședința comunei Siriu.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

îi plăcă vînătoarea

ş-acuma/pot să vă mai povestesc din î...bătrîni cum în spunea/ că io...trecăm [k] am trăit pă lîngă un/...tăta lu-ade [= alde] un unk al miu/c-un moş/pă lîngă um bătrîn carē/şi iel la rîndu lui a fos tot orfan/iera crescut de un...un moş de-al lui//tai [k] tătăl lui a murid de mic/şi-i spunea lui/dimitian al stăni/ca cum şi mitie/pă urmă mi-a zis iuon al lini/lumea//şă/după... [ɛ] ăsta/vlad dihoru ăsta care l-a crescut pă moşu-miu/iera vînător/ iel aiică iera numa o singură tîrlă/um fel di bordei/cum îi spunem noi atunc//c-aiic iera pădure pînă/şoseaua nu iera/în sfîrşît/iera potec de picor//iel se ocupă numai cu vînătoarea/îi plăcă vînătoarea/iera singur/burlac/n-avea nic femeie şî iel î/...um veac [?] iera vînător/împuşcă ursi/jderi/mai mult iarna-i prindea pă jder†/la [r] la pătule le spunea iel//şi l-a dat...iel avea arma numai cu-o ţeavă/aşa ieraŭ p-atunca/şi cū...o ţeavă/şî cu pulbere/care-o punea-ntr-o tigăiţă acolo/ş† cu-o bucată de crémene/cocosu ridicîndă/să făcă o scîntei/lua foc î pulberea/şi p-ormă trăznea/lua drumū...glonţu//cum împuşcă iel urş† mai mult/îmblă o dată/s-a-ntîlnit cu doi/urş†//un urs şi-o ursuaică//şi...l-a ᵘokit iel bine/pă urs/şi l-a-mpuşcat//a [r] a căzut//crezîndă că ursuaica va [r] va lua drumu să fugă din î [ɛ] din cauza detunături armi//da[r] nu s-a-ntîmplat aşa/că...ursuaica s-a luat după iel//iel n-a mai ăvut timp să-şi mai bage glonţu pă ţeavă/ş-a fugit//a fug/ [k] şi-a fugit/a fugit/a văzut că...iel avea şi-un căpău/care...di vînătoare todeauna cu iel//şî căpău/cînd şi cînd/îl cupea pă ūrs de spate/ursu se-ntorcea şi-l prinde [k] să prindă/şi-i mai trecea puţin timp/şi iel se mai depărta de urs//acumă/vezînd că iar mereŭ ăl apropiia mereŭ/mai făcă ᵘocol pă lîngă um brad mare/ trecea şi făcă ş† ᵘocolea/ursu mai trecea cîtva-naînte/iel ᵘo

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

luą-ntr-áltă direcţiie/úrsu tod dipă ieł ursqáica/...şî căţqáua tot [r] tot după ieł//haţ !/haţ/haţ/todqaúna îl cûpqá//şî pînă cînd a apucát-o/pă...pă cîinę l-a apucát î mînă şi l-a zvîrlid de-o rîpă/ca sâ scápę dę ieł/ursqáica//atúncă în cále i s-a făcút um brād/dizrădăcinát/cárę ierá cu vîrfū...nu bicád jᵘos pă pămînt ci agăţád niţél dę áltu/mai sus/da...aşá/uṃ fel dę...púnte//ieł atúnc cę să fácă/a văzút că nu mai poáte/s-a suiit pă brad/ş-a mers î sus/dar ursqáica n-a mai brodí tod dúpă ieł/ş-a luąát p-alătureą cu...cū brádu/şi ieł s-a depărtá suz/la trei pátru métri sus/şî a stat acólo/a văzút că...a-nşălát-o/ᶻⁱ/"ş-aiică să męar [k] înćárc şi io púşca"//a luąat traistúţa cu [r] cu glqánţe/cu... cu iárba/a băgát iárbă/a bągá cîlţ↑ faitáş↑/i-a bătú cu ţqáva acólo/bíne/a băgát şî pă úrmă glónţu/l-a băgát şî pă ieł tod la fel/ după aia ā [ɛ]pus iárba acólo/ş-a pregătit-o-n liniştę/că ia ᵘorăcăiá dędesúpt/ca să-l apúče nu putqá că ierá sús/şî...a ficsát-o/ ş-a-mpuşcát-o şî pă ásta//da//

áltădàtă/móşu áltădàtă tot aşá/s-a-ntîmplát cu împuşcătúră dę urs/da cu ásta n-a mai mers/că...na i-a mai da timp/şi nic n-a mai găsit brad aşá/a fugît/a fugît/a fugíd dac-a văzú că tot o să-l prindă/în cále i-a ieşît un...um pietrói aşá/şi ieł če zíče "acúma tod mă prindę ieł ?"//a luąat pietróiu dę jᵘos/şî cîn s-a-ntórs l-a pocnít drept în cap//ăla s-a zăpăcît/úrsu/dęodátă n-a murid da s-a zăpăcît puţin/ş-atúnc s-a pus şi i-a pisád la cap/cu pietróiu//şi l-a ᵘomorî cu pietróiu/şî/îi spunqá d↑ p-atúnca/unkáşu carę-a ᵘomorît úrsu/cu pietróiu [!]//

[Acelaşi]

mă ardqá-n călcâie

n-am cunoscút-o dęlóc pînă...ierá vo săptămînă cu pînă să vręam să

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ʲau álte fétę ʲeu/n-am cunoscút-o pă...nevástă-męa//dárę/să vędéț' că/cîn ̯ să-nsoáră cîte un tînăr/îl însoáră maʲ mult femeʲile/ bábęlę cum sę zîce/da//că...m-am dus pînă...ʲerá/maʲ ʲerá vro treʲ săptămîn' pînă să sę láse sec dę póstu păștelui/și [!] vórba áʲa/ ʲerám flăcău și zîce "m-apúcă póstu fără [k] ne-nsurát"//șę̄/amú ...dus pă la o mătúșă/o sóră dę-a táti//ș-acólo/m-an ̯ dus "măʲ" zîce/"ce faĉ ? că"/avęám vórbă cu-o fátă dę-aʲiĉa dĩ ̯ ardęál//zic ̯ î/ "úʲtę pînă acú nu v-am făcú ̯ că..." cum ʲerá p-atúnĉa/zic "áre zéstrę cam puținícă și/ ē !/máma" zic "nu pręa vręa" zic/"că s-o ʲau"//

"mă băʲétę" zîce/"a vinít la męáră/am fost ʲer' la męáră" zîce/"ș-am văzút acólo ũ ̯ om dim ̯ păltinén'/cu-o fátă"/zîce//"și áre păminț p-acólo...ș-áʲa/pă lîngă...tine" zîce/"și/áre și pă la cîmp ᵘolęácă dę pămînt ʲĩ/"ș'[ɛ]

da ʲo-ʲ spuséʲ zig ̯ "o fi vo momîʲe" zig/ ̯ așá/maʲ urîtă" zic "șî..."

"nu măʲ/"ʲe bíne" zîce/"ʲe bíne !"//

"păʲ" zic "cũ/ɲaʲ s-o fac/să mă ̯ u^{c} să văd"//

acúma ásta ʲerá în ̯ cúrsu săptămîni șî/vęnęá duminícą/maʲ ʲerá vro dóo zîlę//cum avęám caʲ atúnĉa/înțálęc pă un ̯ cal/ș-o ʲau acólo/spre sátu păltinén'//acólo/cum dim ̯ brodęálă/máma féti/soácră-mea/vineá cu ʲa spre hᵘóră/ʲerá maʲ înțoáĉę puțín di cása dumnęalór ʲerá/ũ ̯ salón dę jᵘoc//șî/mă uʲt ʲeu acólo/cárę-ar fi/ ʰaʲ/maʲ cunoșteám ᵘo fátă care ʲerá ʲa cu ʲa/ʲerá dę-acólo/to ̯ dim ̯ păltinén'/da áʲa o cunoșteám/núma pă nevástă-mea n-o maʲ văzúsem// ș-atúnĉa/ē ! mă uʲt ʲo bíne la ʲa/mă uʲ ̯ și la áʲa/eʲ/nu ʲe/da ̯ ástalàntă ʲe//ē/n-an ̯ spus la nímęnęa/m-am uitád/ ̯ miʲ-ar plăcęá dómle" zic/ẵ/"ɲaʲ să fac tręábă"//viu acásă/niĉ n-am stat acólo/ viu acásă și-ʲ spuʲ zic/

1. Sat învecinat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"mătúşă" zic/"úite ce ieşte/ei/îm[↑] pláce fáta bre !"//zic î "nu te duc dumneáta" zíce [k] zic "pă...p-acólo să vez[↑]? că [↓]óte timpu s-aprópiie"//

"mă/să mă duc" zíce/"să mă duc"//

acúma la nehoiáş acólea mai aveá...o sóră/soácră-mea/carē... iera iel dáscăl la biséricā/şî [r] şî vineá şî cu noi neam/iera văr cu tátă al miéu//şī/mă [k] să dúce [↓]el [k] mă duc ieu la iel/ "néne gíiă"/c-aşá-l kemá/"dú-te matále" zic "úite la...păltinén[↑] la neculái budúi/să [k] vreau" zic "să.../ii cérem fáta"//

"mă !" zíce/"da nu ştiu dácă-i decís mă/s-o dea" zíce/"da hái să-ncércăm"/

"hai să-ncércăm"//

să dúce [u↓]ómu acólo/ioú/"cînd îmi-adúc rez"/

"lásă/marţ[↑] să vii să-z dau rezultátu"//

pînă [!]/mă ardeá-n călcâie/treb[u]ia să mă u[c] să vidém ce fac //şī/mă duc cu [k] la iel marţ[↑]/îm[↑] spúne/

"mă" zíce/"cícă nu-i gata"/spúne [u↓]ómu/"nu ie gáta/şî că n-áre tod gáta/nu ştiu ce"/

"cé n-áre gáta dóm[le] ? ai/" zic "hai să merg şī [ɛ] merg cu míne/să-m spúneţ[↑] mie să vidém ce nu áre gáta//párcă pă úrmă nu le mai puáte fáce ?" zic//"níie acú d[ə]odátă fáta"/zic/"îm trébuie"//şī/ne-am dus amîndói/úite ásta/acólo-şa ia/i-am spus/

"bíne"/zíce/"că úite mai ie úna/mai ie álta...//[h↓]áida dómle să fácem" zíce-"atúnca"//

an căzúd de acórd//duminica următoárea-am fost de-am logodit/ acólo/ş-áilantă duminică am făcut núnta/că...vineá săptămîna... brînzi/cun să zíce la pisíc//

[Săptămîna brînzei.][1]

da !/păi aşá ie/săptămîna brînzi/care se lásă sec//şî/am fă-

1. Intervine soţia informatorului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cút núntă/ɨerá ɥo zăpádă/máre/îm [k] acólo la păltinén† nú prɐa ɨerá aşá máre/da aɨíc ɨerá máre/grozávă//máre zăɥ zăpáda//şî/... nu merĝá nic sánilia pînă la ɨei/şî...căruţa merĝá/da merĝá tod‿greɥ/încɐácɐ-am vɐnid‿greɥ/dar am avút [k] am mers încét/cum am putúd‿şî am venít aɨíc//am făcú‿núnta.../după ásta/...zi sése bătrînu atúnca că...nu ştiɥ ce/da ɨo d-abɨá am aştéptad/pă úrm-am încépút/

"pic cu zéstrɐa ! ce maɨ daɨ ?/maɨ dă-m† şi porúm/maɨ dă-m† şi...gologán†"/nɐ-am înţelés bíne/şî pîn-acúma/am trăɨít/cùmsécade//

[Acelaşi]

ɨerá un urs învăţát la păsăr†

acúm doɨ an†/ɨerá un úrs învăţát la păsăr†/pîn‿î sat//făcă/maɨ dóo sáte-ntr-o nuápte/şi tód‿nu să săturá//şɨ-a venít‿î cu-o seáră-naɨinte aɨíc în‿sat/şi-n‿seára...î‿seára cînd a venít la noi/noɨ nɐ-am preparát/am pus lumínă/c-an‿zis că fúge/şi ɨ-am pus ca să vádă maɨ bíne//a venít pă língă gîrlă/a rupt/că avɐám un‿cîine pă sîrmă/cîinelɐ-a fugît túma acólo/maɨ departe/şi ɨel a rupt púarta/şɨ-a deskís întăi/ɨeɥ adormísem/şi m-am pomenít tócmaɨ cînd s-auzɐá núma cocóşu cum maɨ făcă/tenɕăneá ɨel aşa//şi cîn‿m-am uɨtát pă ĝɐam/tɐatɐ...că să vidɐá de la felinár/tɐátɐ úşile le deskisésɐ//şî am ɨeşít cu toţ† afără/şɨ-am zvîrlít/da ɨel tót ɨerá acólɐa/a venít şi vecíni/şi dɐ-aci l-am trecút gîrla//şɨ-acólɐ-a luɥát-o pă liniiẽ‿sus/s-a dus la o cabánă acólo ɨără l-a izgonít ɥámeni care ɨeráɥ acólo/şɨ-a trecút la ũ‿vecín al nóstru maɨ sus/únde ɨerá númaɨ o singură casă/şɨ-acólo/a intrá [k] a rupt întăi/păn treɨ lócur† a rubd‿gárdu//şɨ-aɥ [k] s-aɥ pomenít ɨeɨ/ş-aɥ zvîrlít/aɥ [k] cu ĉ-a-nnemerít nu/a ɨintrát la un‿

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

stup/şi pînă nu i-a luᵘát capácu/dac-a văzt că nu-l poáte să-[1]
rúpă/nu a [k] l-a lăsát/şi l-a dus/l-a făcút ţăndăr[ʲ] mai sus//şi
de-acólea.../î ánu viitór iár a venit/la vecînu acólo/şi ā [k]
pînă n-a mînçát stúpu ᵃla nu l-a lăsát/da s-au pus ɣámeni-n gár-
dă /şi l-au ᵘomorît îm váră/acúm un an devără//

ieléna dihóru
[59 de ani]

după ce ᵘómu mɣáre

după ce ᵘómu mɣáre/i să [k] îl scáldă/l-îmbrácă/şi l-aşeázăpă o másă pînă i să fáce lémnu/ásta...cása/coşcúgu cum să numéşte/şī...pă úrmă/noi femeíile îi pregătím ce trebūie//să fáce aşá ...pînzadu pă ᵘok/ă/să fáce pomnéţ[ʲ]/tréizeci de pomnéţ[ʲ] de să-mpărte la cimitír/să fáce cápete péntru-acólo/pă úrmă să fáce groápă/acólo ie [ɛ]mpărtim.../ce vrei să-i dai mórtului/[ʲ]i dai péste groápă cîn l-îngroápă/bine-nţelés că-mbrăcárea/ásta să ştiie că or[ʲ]care mort ie-mbrăcát//şī...î să fáce pomnéţî/să fácē...lumînărîle-álea de pátru cólţur[ʲ]/sĕ dă acólo ᵘō căld[k]leátă cu ápă de poménă/ᵘo farfuríie încărcátă cu mîncárē/lúcrur[ʲ] din ástelànte/ᵘo plápumă/un cârşáf/ᵘo p[ʲ]érnă/macát/care áre/care n-áre/da or[ʲ]şicît di sărmán îi cúmpără ᵘo pătură şi tot i-o dă//şi ásta-i//

după ce sĕ-mormînteáză/sĕ fáce pa [k] poménă acásă//dipă-mormîntáre//la trei zíle iáră/să fáce poménă/la nóo zíle iáră/la [ɛ]ă şa [k] patruzéj de zíle/atúnca-i să dă un costúm de háine/iáră/cu dóo găléţ[ʲ] care cără de la-nmormîntáre şí pîn la pàtruzéj de zíle se cără ápă la o cásă/aiica/şi să tămíie mórtu/acólo la gruápă/o femeie-i plătím/şi să tămíie//

după áia/la pátruzèj de zíle le dăm şi ástea de poménă/ū rînd de háine şi cū...găl[ʲ]eţ[ʲ]/ce-i luăm acólo/şi să fáce parastás la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

biséricǎ/dę pátruzej dę zíle//dúpă acéia/să mai fáce iar la nóo săp [r] la nóo săptămîn'/cîne vręa/la o jumátă dę an/și la ánu// tot așá/parastáse cu pomén'/cu mîncáre//ásta-i tǫáte álęa [k] obicéiu'/și dîn áia/dúpă áia/cîn mai poț'/mai fac/î amintírea sufletului/așá/pă ásta-i cam cevá mai obligatór/dúpă léga nǫástră/cum ierám înaínte/da acúma [!] nu știu/ș-ácùma mai fáce/am văzút/mai fáce//

[Unde ții mortul pînă la înmormîntare ?]

în cámeră/la noi...

[Și stă lumea noaptea...]

da/sâ fáce privég//sâ fáce privég/da/vine lúmęa//

[Este vreun obicei la priveghi ?]

cînstești ǫaméni cu cevá/da încólo nu să fáce...ă/făcáu mai naínte/tíner' d-ěia/fáce crai.../să jǫácă/cu inelúșu...

[Cum e obiceiul ăsta ?]

inelúșu/púne [k] punęá [!] dégętę-acólo și mérge sâ [k] ca să gîcáscă/cum púne pă dég'ét//ástęa jócur' fac[k]cáu tíneri/da aiícа nu fáce/c-aiícа sîntem mai bătrîn'/mai puțin'...

[Nu acum, dar cînd erai dumneata tînără se făceau ?]

sě făcáu craiur'//s-atînáu tiner'ét acólo/și-nnumără/punęá mîinęlę-așá [1]/pînă la zéce/și scotęá/și scotęá/și cári isá zéce dęasúpra/ála ierá crai/și ála trebúiá să-i slujęáscă áilanț' tǫot//și-l punęá/áltu scotęá ápa tǫátă dintr-um puț într-o nǫáptę/áltu să sărutá de zéce dóozej dę or' pă [!] o țigáncă/dácă ierá/or' cevá/cě...vroiáu ieș să facă bazaconęálă [!] ...

[Aceeași]

---

1. Așează palmele pe masă, una peste alta.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîn am fost la fraĝ

cîn am fost la fraĝ ástă vără/m-an dus cū...bunícul/și cu frátele meu ᵘoctavián/și cū un î văr al meu/cáre/vroiám să culégem fraĝ//după acéia plecîn de acásă/suárele de vără se ridicá dę-abiá de la...răsărit înroșind[î] suprafáța cérului la...la ᵘorizónt//și mergîn mergînd am ajúns într-o poiéniță únde am aduná múlte fraĝ//și/după če am adunát/am pornit acásă//și mergînd acásă/ieu m-am împ[i]edicát/fín[d]că ieu țineám fráĝile/și m-am împiedicát și-am vărsat toáte fráĝelę/[k] jᵘos//și...după acéia n-am mai mîncá fraĝ/cîn am sosit acásă/și...tŏt î am fost certát//

luca e iuán
[9 ani]

731. GURA-TEGHII [ALR I 735]

(jud.Buzău)

Culegere: 1969: GA, PL; transcriere: PL

ne-a furát ŭóili di la cernátu

și...dę-acoálea m-a luat táta dúpă ᵘoi//am î fost cu ᵘóiili/pâm munț[i]/pă úndē să ducá și iel/și am î umblád dúpă ᵘoi pînă la [k] în ánu nóo sùtē șaptęsprezècę/nu/ᵘóptîsprezècę//î nóo sùte ᵘóptîsprezècę/mai ierám cu-n cobán/și ieráu níște bandiț[i]/níște hoț[i]/să formáse o bándă di ŋoț[i] aiícа la noi î múnți pentelúului/luá víti dę-aiíc și le ducá ... dincolo/c-atúncа ieră graníța aiícа/la...carpáți nóștri//și...în timpu ásta/ŋóți éia/făcúse legătúră cu un cobán cárį ierám io továrăș cu cobánu acólo la cîrdu nóstru//ieră vrę́o trei súte și vro șáptezècе di stérpe/că

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ierám la st^ierpe//şi-auzeám púşcă/p-acólo pă múnţi penteléului/pisémne că iel avea...şcoálă cu hóţi ăia/cînd auzeá semnálu ăla di púşcă/iel să ducá acólo undeauzeá semnálu di púşcă//

într-o noáptę/vine acólea la [k] undeaveám noi tîrla cu ^uóili/ şi încépi-a să da cîini/sáre cîini/s-a dus acólo la iei/cînd i-a simţit/a dat un foc de ármă şi cobánu mieu/s-a dus tot acólo/tovărăşu...//cînd a vénit deacólo l-întréb/

"măi iuáne"/zic//"cîni ie mă ?"/

"mă" zíce/"nu ştiu//nu ştiu cîneа fost c-a fugít"/

ieu/c-am spus/"hai să fugím cu uóili deaiíc"/

"pi un sâ ne dúcim ?"

"plecăm deaiícişá"//

am plecá cu iéli nuáptea/păm pădúri diváli/şi neam dus pînă-ntr-um fund/acólo am stat fără foc fără nimíc//toátă noáptea// cu ^uóili//după áia/ă/neam dus înapói cu ^uóili p-acólo pă úndę păşteám ziua/pă gólu penteléului/şi/mă trimít [k] îl trimétę pă un...cobán/că ierám trei noi/doi mai m^ic/şi únu cáre ierá vatáfu uóilor/ál mai máre//îl trimétę p-ăl mai mic/"dú-te la stînă/şi ia malái şi legúmâ"/s-a dus ăla/a luat/...a vinit înapói/cînd a vínit înapói/mă trimétę pă míni ca să duc/că ierá un cal/un singu [k] ierá o iápă şun cal/atúnc în timpu ăla la.../măicăniţili[1]ástea/ că-i luáse cu răzbóiu/să pierdús-ără cáii//şi/mă trimétę pă míni/ ca să...duc iápa áia la stînă//ieu plec/pînă la ziuă/ierá întunéric gáta//vára//cînd î viu pîm pădúre-n jos ca s-apúc pă o po^iécă/diválę să dau la drúmu ăl bun/...mă pomenésc cu úni strigîndă la míni/

"hei ! cári iest^i ăla ?"//

iése-năintea mea/şi văz um focşór mic într-o skídă di braz^i aşá ierá nişte brădâcei micşór^i//văz um focşór mic acólo/şi văz

1. De la numele proprietarului Maican.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dóo árme rezĕmáte de um brădăcĕl/şi úna víni [ɛ] ăla/şăfu bándi/ yíni că ţeráu trei ţei//trei bandiţi//yíni cu árma întinsă la mine/şi íce:

"ún te duc tu mă ?"/că mă [k] videá că ţeu sînt di la uoi dę-acólo//

zic "mă duc să duc ţápa ásta la stînă"/

"mă ! tu ne cunóşti pă noi ?"//

"vă cunósc"//

"cîne sînt ţo/mă ?"

zic "dumneatáli ieşti domnu ţúliş"/ţerá únu din [k] tod dę păn ardeál dę p-acólo/de-ţ zicá ţúliş/ţúliş bot//

"da p-ásta îl cunóşti mă cîne ţe ?"//

"îl cunósc"//

"cîne mă ?"//

"górge moráru//ţe di-aţicî dę la noi/dâ la poiána curúci"//

"da p-ăstalán mă/îl cunóşti ?"//

"îl cunós şi p-ásta da nu ştiu cum îl kámă/da l-am văzút//

ţésĕ naiíntea mea cu púşca/şi zicîe "mă ! fŭtu-tę-ã mámă pi mŏ-ta !" c-aşá îjurá ţel//íce "tú dácă ne spui pă noi/să ştii că te-mpuşcám/yiu acásă la tíni/şî te-mpúşc pă ferĕástră/că ţeu ştíu undi stai tu !"//

zig "nu vă spui că [ɛ] n-am di îi/că nu ń-aţ făcút nicî ũ rău/ n-am di îi să vă spuiu "//

zíce "ţine socotĕálă că ţeu tę-aş împuşcá acú/da n-am ce fáce cu dobitócu ásta/cu ţápa ásta"//

"nu vă spui"/

am plecát/şi mă duc la stînă//da nu mă mai ţinéa...picuárîli/ acólo pă cal/ţo [k] ţo singur nu ştiu cum stam/na ! dácă ţése năiíntea mea cu árma să mă-mpúşte/m-am văzút acólo-ntre ţei/ mi-erá ţámă//m-an duz la stînă/acólo ţerá un răspunsábil al

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

stîni/carę...îl ţinęá măi̯cănițele/și i̯-am spus/câ i̯el i̯erá...răspunsábilu//zîce [k] i̯-am spus

"nęá górge"/zic "să luăm u̯óili di la...cîernátu[1]/că" zic "áre să ni̯ li fúrę brē ! ni lę fúră u̯óți"/

"e ! vez di trębábă mă ! că" zîce "nu le fúră nimineа"//zîce "ț-i̯e frică țiie"//

i̯o avęám pă táta acólo/da lu táta nu i̯-am spus/că băgáse ála spái̯ma-n mini̯/că să nu-i̯ spui̯ lu táta/că táta i̯e [ʕ] vorbitór di gură/și pîráște/și...am tăcút din gură/n-am spus lu táta//

după ái̯a/am plecát îñapói̯ la u̯oi̯//cîm m-an dus la u̯oi̯ acólo/găsésc trei̯ pi̯ei̯ di u̯ái̯e/pă o crácă//în tîrla ngástră undę tîrlęám cu u̯óilę//și/cîn v[y]in sęára i̯ei̯ cobáni ĕi̯lanț[i] doi̯/l-întréb pă vataf/"mă iuáne" zic/"ce-i̯ cu u̯óili ástęa mă ?"//

zîce "mă/am găsid niște u̯oi̯ rúpti dę-ále goi̯dárîlor[2]/și...am tăi̯át trei̯ u̯oi̯ d[e]-álę lor"//

"cum [r] cum d[e]-áli goi̯dárilor mă ? că" zic "úi̯tî ásta-i̯ sémnu[3]

[Povestește !]

așá/l-întréb i̯eu/ce-i̯ cu u̯ói̯li ástęa ă/tăi̯étę-ai̯ic//i̯el/spúni̯ c-an găsi[d] la goi̯dári̯/trei̯ u̯oi̯ [k] niște u̯oi̯ rúpți/și...am luát î trei̯ u̯oi̯ dę-acólo/și lę-am tăi̯át//i̯eu/îi̯ spui̯/

"nu să pǫáte !"/zic/"cum/de la goi̯dár[i] ?//ásta-i̯ u̯ái̯a...leáncăi̯ băcîți/úna a catrini lu román/álta a lu costandín stănilói̯u"/că le cunoștęám/că...dácă le păzęám dę mic...//

și/zîce "mă ! la úrma úrmi nú răspúnz[i] tu di i̯éli̯/i̯éu răspún" zîce//"dácă vrei̯ să taî din gúră bini/dácă nu îț dau un cómag dę-ai̯îca rămîi̯ !"//am tăcút din gúră [!]/nu am mai̯ zis nimíg//ē !

1. Nume topic.
2. Onomastic.
3. Înregistrarea se întrerupe pentru schimbarea benzii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

m-am dus ţar/cîn m-am dus rîndu ălan la stînă/îi spui/tot ăluia/ unu górge rótţa cáre ţerá...răspunsabil/îi spui/"nţa górge/ţo nu mai stau acólo//ţo plec dţ-acólo//dácă nū luom ţóile dţ-acólo/ ţo plec"//

"mă ! du-tţ-acólo-şa-napói/ţa pă costandin brăgău"/ţerá unu pădurár/la măican/"şi dú-tţ şi-aléĝe berbéĉi şi să vii cu ţei înţoá"//m-am dus//am luat păduráru/ş-am işî la múntţ-acólo/am alés berbéĉi din ţoi/şi-am vinit cu ţei aiíca la stînă//aiíca la stînă/ţerá un unkáj bătrîn/la mînzăr/a dat unkáşu ăla la berbéĉ/ că berbéĉi-s maiţ domól/îst áltfel/nu úmblă ca ţóile ĕle [k] álelànţi//şi/ţeu am rămáz la mînzăr/cu táta/şi mai ţerá încă únu...gligóre/îl kemá/...dţ-aiíca din...din stăni [k] stănilói ăţa//

am î...rămáz la mînzăr/după ĉ-am plecát ţo dţ-acólo/n-am stat niĉ dóo săptămîn di zile/şi să lasásără ţóili în doi lapţ/ mînzărili/şi nţ-an dus cu ţélţ sprę pódu cálului[1] //cîn vinim siara cu ţélţ di cólo/la stînă/di nţ-apropiém di stînă/ţés-um băţát/mînătoru/şî...ţése naiintţa lu táta/"nţa niţă"/íĉe "ştiţ că nţ-a furát ţóili di la ĉernátu ?"//

"ĉe vorgéj mă ?"//

"zău/bre/a trecút nţa ţenáke a lu núţu/cu glúga pă băţ acásă/şi a spus că ţóili lţ-a luát cu iţón ţácob/s-a dus cu ţélţ la ...în tranşilvániiţa/dincolo/

ţeu ţerám dipărĉór/la vro...zéĉę/doişprizèĉe métri di táta// m-an dus s-ascúlt şi ţo//şi cîn.../"e ! vez tátă că ţ-an spus ţo lu nţa górge că áre să ne fúrę ţóili ?"//

táta avţá um beţigáj di corn îm mînă/şi ţa córnu şi zvîrli di pă mini//ţo fuĝ !/nu m-a buşît//ĉe "tu-z bisérica mă-ti !/ró-

1. Numele platoului de pe muntele Calului, din vecinătate.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tea ɨésti tát-tu tău ?/ɒrebuĭá să-n‿spuɨ tu miɨe !"//

atúnc ɨel/pleácă di necăjît/că...îɨ luásă treiɨsprîzèce ɥoi núma ále luɨ//pleácă di neăjît la stînă//zîce "gligóriɨ/luaţ‿i ɥóili şi să veniţ‿i cu ɨéleɨ după míne"//

cîn‿ sâ dúceɨ la stînă/îl ɨa pă...răspunsábil/pă górge rótea/

"mă ! cîn‿ţi-a spus...prɥóstu ăla al neu ca să plecáţ‿i cu ɥóili deɨ-acólo/dî ci nu l-aɨ ascultát ?//dî ciɨ l-aɨ lăsát di [ɛ] a plecát cu ɨéliɨ dinɔcolo//

ɨ-an‿ găsít ôertín^d-seɨ-acólo/zor ca să deã ɨel/să-l bátă pă ăla//"mă niţă/că ũite că n-am ştiɥút/că ɨeu aşá/că-ɔcólo"/să cîrîĭá ɨeɨ acólo//ɨeu nú m-am maɨ dus la scáun‿ ca să mă maɨ puɨ să mulg ɥóileɨ-acólo//a băgát ɥóileɨ-n‿ strúngă/şi leɨ-a astupát acólo/ş-aɨlánţ‿i s-a pus la scáun acóloɨ ɨo stam de lăturɨ/m-ɨerá fricá că mă báte táta//cînd‿ î stînd cólo/ăla/unkáşu górge rótea/

zîce "mă costică/haɨ cɑálɑea mă diɨ múlĝe mă/că...neɨ-apúcă nɑáptea cu ɥóiliɨ//

zic "nú yiu/că mă bátęɨ táta"//

táta atúncă zîce "pleácă-ɔcɑá mă !"//

"nu yiu câ mă baţ‿i"//

"haɨ pleácă-ɔcɑá că nu-ţ‿i fac nimica"//

m-an‿ dus/m-am pus la scáun/ş-am începú‿ să mulg şi ɨo acólo/şɨ-am plecát//

după áɨa/...s-au dús ɨeɨ/au umblád‿ după ɨéliɨ mult /leɨ-a găsít/ pân covázna[1] /pă la mocán‿i/le-mpărţisără pă la mocán‿i/ɥóţi ăɨa// ce se-ntîmplă ?// [ɛ] ă mocáni di dinɔcólo/le furásără şi ălora víte/luɨa deɨ-acólo caɨ şɨ-aduc‿á p-aɨíca/deɨ-aɨíca duc‿á acólo/mocáni a prins necáz pă ɥoţ‿i//s-a dus ăştiɨa aɨ nóştri/acólo la ɥoɨ//şi leɨ-a găsít//cum vă spuseɨ/şi spúne că..."ɨite că noɨ an‿ găsít ɥóiliɨ nɑástri/din‿ gúra tégi/sînt‿ î treɨ‿ sute şáptezèc deɨ ɥoɨ/şi noɨ

1. Covasna.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vrem să le luom"//

ăia dă-acolo mocáni z^ice "să veníț^ cu drépturț^/câ vi le dăm//
și s-aducéț hóțu"//au venít ámeni-năpói//a plecát [k] a prins hó-
țu aiícă/ș^ s-a dus cu el pînă la comîndău^1//la comăndău ierá un
5 î cumnát al mieu/hóțu/hoț !/ē/a zis că sē dúcț la vecéu//atúncă
táta/ĉ-a spus/"mă iuáne"/că ierá...ginirli táti/vórba áia/cumnát
a mieu/"mă iuáne/țín-te di el/să ai grijă/să nu fúgă"//a plecát
cumnátu mieu/d-ĕia de carę n-a făcút armáta//și el n-a știú çę-i
...hóțu//hóțu s-a dus a intrát îm vęcéu/ș-a făcú loc pă áltă pár-
10 ți/s-a dus/și el a...ăsteptád diĝába la úșă acoló//și s-a tot
duz hóțu//acúma çe să să mai dúcă acólo/câ nu [ɛ]n-ávęa niĉ ũ rost
ámęni la noi//fără hoț//a dat dumnezieu/și ^únguri l-a prins/
p-ála dę-acólo//pă hoț//și...l-a pus pă...ca să-l dúcă/cu mașína/
nu știu cu çe/să-l dúcă la [ɛ]judecátă/nu știu únde/șī pînă să-l
15 dúc-acòló să-l júdiĉe/iei /i-a făcú vînt di pă o mașínă d-ĕlęa/
și-a tras cu púșcã el/și l-a-mpușcát/a zis că...a vrú să fúgă
el/să dizertéze//și-a scăpá mocáni di hoț //noi nóili nú lę-am
mai luád dę-acólo//n-am avút fórmę/n-am avú cu çe să ne mai...ară-
tăm acólo//atúncă să scotęá greu di p-acólo//

zamfír ne costantín
șaizeșiópt de an^

úiți-ũ lup l-am prins cu cîini

în nóo sútę dòozéĉ/am fost c-un ^om/ierám la cîrlán^/cu el//
și ^ómu ásta/ierá mai máre ca míne//ș^ mai avęám un copkíl mai mic
25 ca míne//și treb^uiá să plecăm cu cîrláni sâ tăiem dirépt acólo
pîm pădúre într-un loc/și el nu cunoștęá terénu ăla acólo//și...

1. Comandău, sat în jud.Covasna.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ă...mă-ntreábă pă mínę:

"mă costícă"/zíce//"tu cunóşt^{i} pă ícа-ncólo să ţişím îm poţáną cólo la...grohotiş ?"/zic "la fîntîniţa áţa ?"/

"cunósc cum"//

"mă" zíce/"kámă tu cîrláni p-acólo/şi dauţ ţeuţ în úrmă/la cîrlán^{i}"//

am plecát înaţíinţi//cîn mă duc...la saldáţ^{i}/aşá ţéstę acólo ...o poţáną/numítă saldáţi//ă/acólo/pîn níştę jneperíş/cîrláni ţerá băgáţ^{i} p-acólo pîn jnéper^{i}/d-ăţa agíper^{i}//auzím cîţini ^{h}áţ ^{h}áţ/^{h}áţ ^{h}áţ/pleácă cîţini din [ɛ] língă cîrlán^{i} dę-acólo/nu ţ-am maţ auuzít//ţ-auúz tomna tîrziu/acólo/haţ háţ/într-ũ loc/ţo îţ spuţ ăluţa/lu cobánu ăla maţ máre/

"mă niţă" zic/"mă nu ştiu la ce drácu s-a dus cîţini aţíc diválę/că să maţ auúde cîtęodátă lătrîn^{dă}"//

"mă" zíce/"dú-te fúga acólo di vez^{i} ce-ţ acólo"//

cîn mă duc acólo/avęám doţ cîţin^{i} aţ miéi/că...dę-áţa mă dădúsţ dę la stînă tata/câ-ţ mîncá lúp^{h}i cîrláni ^{u}ómuluţ ăl^{u}ţa că/ţel ţerá/di kemá cîrláni/şi mă dădúsę cu cîţini ăţa doţ/aţ néi/dę la stiérpe/la cîrlán^{i}/acólo//am plecát acólo la/...úndę se da cîţini//cîn mă duc la cîţin^{i} acólo/văz într-ũ loc un cîţine...frusturá acólo/şi auúz un glas acólo hęu ! ţeu ! núma aşá skęncăngá// cîn m-aprókiţ acólo/ũ lup/îl pusésę cîţni j^{u}os/şi cîţn^{i}li încălecásę pă ţel/ţerá lîng-un crajd^{i} [k] lîng-un crac dţ copáč...încovoţát aşá[1] /cîţníli-ncălicáse pă lup acólo/şi-l ţingá de íca dę gît[2]/şi núma...să răsuflá/doar cîţníli să răsuflá pă năr^{i} aşá/da nú-l lăsá din gură/pă lup//ţo/cîn l-am văzút aşá/lúpu nu maţ... skęncăngá/nu făcá nimica/să uitá la míne//şi cîn l-am văzu cu uóki ruóşi/párcă plîngía//zic/"să-ţ dauţ drúmu ?"/ni să făcúsă ni-

1. Gest cu ambele mîini.
2. Duce mîna dreaptă la beregată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lă//ñ-aduc aminti "ē ! stai că tu ne-ai mîncă steárpa-n cutáre timp"//și i-am dat um băț în cap/lúpului/și s-a repezí și cîinli ăllánt/că cîinili ăllán sta di lătur și gîfîiá//și am î [k] l-am îmmuiát pă lup/a-nceput să-l întingă cîini/únu-ntr-o párte/ál-tu-ntr-o párte/l-an luát în spináre de-acólo/să-l duc la...cîrlán acólo sus//cîn l-am luát în spináre/să repezeá cîini/ni-l luá din spinári jos/îl trîntea jos/și-ncepeá să flușture iar la iel/i cîini nu i-am bătút/i-am lăsát//

cîn mă védi ăla/cu cobánu ăllánt/cu [r] cu lúpu-n spinári/

"ce drácu i-ăla ? mă"/

zic "u iépure mă"//

"e ! drac !/iépure-atîta di máre mă ?" zice//

și...[l]am luát...lúpu/am plecá cu iel la stînă/zice "mă dú-te cu iel la stînă"//

la stînă/îl duc acólo/cînd îl duc/îl védę răspunsábilu ăla acólo di stînă/

zice "ce-i cu ăla mă costică ?"/

zic "úiti-u lup/l-am prins cu cîini"/

"mă"/zice "ia púne-l coálea naintea lu rádu/cînd o vini cu mînzărili la stînă să vidém ce facî cîini lu rádu ?"//l-am pus acólo în hățáșu oilor/cum vineá di cólo-șà oili/înaintea oilor/cîini...ai mînzărárului ălua ai lu rádu/săr încă ?/iel ca [= zicea] că are cîin răi/de lup/cîn vini cîini naintea oilor și védi lúpu începe-a scîncî/hiii ![1] și-o ia înapói la oi/și fugă pă hățáș înapói la oi//s-a dus acólo/pleác-o scroáfă boiereáscă/că ea o aveá la stînă acólo/și-mi spúne unkáșu-álă zice/

"costică/aleárgă că cîini nu s-a repezit la iel/da/scroáfa áia ți-l ia"//

m-an dus fúga/am dat di pă scroáfă/și n-am luuát lúpu de-acól.

Imită scîncetul cîinilor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lo/şi l-am jupuiit/şi-an găsit şaptę f^{h}icaţ^{i}/la ęl//sâ vorbeşti câ lúpu/ĉicâ árį pă fieşcárę an cîtę-um ficát/ęo nu poĉ să ştiu// aşá am auzít şi ęeu//

l-am jupuit/ę-am luuát pęélęa/şi...am adús-o acásă//

după áęa/áltă întîmplare/tot cu lup/îm pàtruzeşiúnu/înaęintę dę-a mă...luuá pă míni în coĉentráre/...vinę-un negustór/dipă niştę męi//un negustór vinę di pă la...kojd^{1}di p-acólo/vini ca sâ ęa nişti męi dę-aęiĉ di la noi//ęo íl duc la stînă acólo în téga^{2}/la stîn-acólo avęam...noi tód doi cîn^{i}/da alţ^{i} cîn^{i}/nu ęerá tot ăęa dę-atúnĉęa/am crescút dóo rîndur^{i} de cîn^{i}...fraţ^{i}//şi mai avęá únu un ĉobán/únu/tot fratę cu cîęni-ăęa/luuát tod di la noi//şi vine...un lup//cîn vinį lúpu/păn niştę urzíĉ acólo/kar în timp cîn să mulĝáu ǫóilį la nămez^{i}/o cumnát-a męa...vedį-un cîęnę lătrînd^{ă}/haţ hát/haţ haţ/p-acólo pă la cǫáda strúnĝi//

"costícă" zíĉe/"nu ştiu di ĉi să dă cîęnílį-ála"//să úită ęa bíni/"ău !" zíĉe/"ęá uită-l/ęá uíte-un lup"/zíĉe/"ęá uíte-ũ lup păn urzíĉilę-álęa"//şi-l vedę o căţęá şi-alęárgă după lup//

acú cîęni ĕilanţ^{i}/î...treį/ęeráu di lătur^{i}/dormęá acólo îm márĝinęa ǫóilor/úndę işęáu ǫóili di la muls//cînd...auúdę un căţiél/vinindă din sus/vedi lúpu cînd alergá căţęáu-aęa/şi căţ^{i}élu ăla mic/vinęá de la cîrlán^{i} însprę stînă//cîn vinę la... p-ũ izvór acólęa/căţélu vedį lúpu//încépę căţélu a kelăcăi/acólo pă izvór/şi cîęni/aęlanţ^{i} a alergát la căţiél acólo//cîn să dúcę la căţél/púne ǫóki pă lup/pă úndi l-alergá o căţéa//şi cîęni a iş^{i} pă áltă pártę înaęintęa lúpului/într-o cǫástă/şi-a plecá cu lúpu...grămádă aşá/mototól din cǫásta ęa/l-a prins acólo sus//

cînd...plęácă mînătóru dă la stînă/şi încépę-a strigá mînătóru/zíĉe

---

1. Chiojdu, localitate din jud. Buzău.
2. Numele muntelui care domină satul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"alergăţ brē ! că" zîce "a luat pă blégu lu nea niţă"/
noi avem un cîini di-l kemá blégu//táta l-avea//
şī...ne dúcem fúga acólo/cîn ne dúcem acólo/ce ! cîini se dusésîrâ/divále/cu lúpu/...îl dusése vro.../iera aproape vo dóo súti di mét.../ce !/aproape pátru súte di métri iera/di úndi-l dusése şi pînă undi să opriseră iei/cu lúpu/grămádă/pîn coástă//
cîn ne dúcim acólo/iera negustóru/iera omu care iera acólo răsponsábil în...în múnte-aiic aşá/la...téga acólo/cîn ne dúcem/ăla zîce:
"mă ! haideţ că" zîce "îl omorîm"//
io îi spui/"mă iuáne/nu-l omorîm"//
"hai că-l omorîm"//
am plecád dúpă iel/pleácă şî negustóru ăla/vini/şi cîn ne dúcim acólo divále/nu sâ mai cunoştea câ-i cîin/ceaţ [=ziceaţi] că-s pórc/că trecúse pîn nomáli/pîm blăştin cu iel/mototól/şi sta lúpu/...îl ţinea drept îm picóare//îl apucáse únu di gît /únu l-apucási di fálcă/şî únu l-apucásě de la...dos/şi-l ţinea-m picóari-acólo/núma se legănă cu iel//negustóru púni mîna pă top^or/ca să dea fruntea lúpului/ [ţ]ia toporáşu dă la mînător//
zic "să nu dai/că buşăşt cîini"//
"nu ! nu !" zîce "păzésc io ca să nu-i buşésc"//
îi dă úna cu toporáşu în cápu lúpului/şi-l îmmoáie/şi cáde lúpu jos//dā...io lup máre ca ála n-ám văzú şi crez că nic n-oi mai videa//iera ũ lup cît um măgár di máre//da avea um beteşúg la iel/iera la o lăbúţă la um pic^or/picóru stîng di dinaintę/iera lába jumătáte...iera tăiátă/cred că di pîm fiare de-álea púse pîm pădúre//
şi ásta s-a-ntîmplă şi cu lúp^i/iaca am...omorî doi/cu cîin ...de-ai nóştri//
[Dar cu urs ai avut vreo întîmplare ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

am avũ şi cu urs//ierám kar î...aiîca la báhna ĉernátului/ într-ũ loc //dimineáţa pînă să pornim uóili din tîrlă/ă/auuzim cîini-m márgînea uóilor acólo/hat hát/hat hát/noi...mîncáserăm/ şî-mblám ca s-adunăm álea/să ne strîngem mîncárea de-acólo/şi să plecăm cu uóili//cîn[d]/pleácă únu mai mic/sâ dúcî-acólo cu mîna goálă/cîn sâ dúcî/

"úrsu nea costícă/úrsu nea costícă"/io ierám...cap di cîrd acólo//alérg fúga şi io/mă duc ş-io/tót cu mîna goálă//ne dúcîm/ cîn ne dúcîm úrsu...luáse pă o potécă divále ca s sâ láse spre gîrlă de-acólo di sus/şî aveám níşte cîin[i] proj[i]/nu iará cîin[i] bun[i] di [r] di...nădéjdi ca sâ púie gúră pă urs//lătrá şi cîini pă di lătur[i]/hat hát/hat hát/şi úrsu núma să jucá pîntre...pîntre cîin[i]/sărea/[1] orăcăiá la iei aşá/sărea î lătur[i]//s-a lăsát úrsu pînă-ntr-ũ loc/íntr-o bă[g]niţă/ca vro...pàtruzéc-cinzéc di mietri/ dácă nu mai mult/poáte c-a foz mai mult/vro sútă di métri//s-a lăsát într-un l[u]oc/şi-a cîrnit la dreápta din drum//cînd apuc-acólo să bágă...pă un şăsuléţ/şi ni-am dus şi noi acólo//úrsu s-a pus în cur/şi să uitá la cîin[i]/cîini lătrá pă de lătur[i]/şi ne-am dus şi noi îm fáţa lui cólo/hō şi ho ! ho ! ho ! cu mîinîli guále //úrsu să uitá[ɛ]cîtiodátă rînjá acólõ-şa c[u]ólţî la cîin[i]/să mai uitá şî la noi...//io-i spui áluia/

"măi iuáne/pă drácu l-an căutá noi aiîc cu mîinîli guále?/hai de-acî işá !/háidea să ne dúcem la tîrlă [z]ne luăm topoári[li]"// aveám coráj/zcam că să mă dug la iel//cînd/ne dúcem la tîrlă/ne luăm topoárli/vinim répede/iel n-a plecád cît i-am da noi cu h[u]o//a plecát iel singur di búnă voia lui/de-acólo dim pădu[ri]că cîn ne-am dus/nu l-am mai găsît aco[le]a//

[Acelaşi]

---

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

stupăritu

ţo am rămas de maicâ-mea...micuţ de nóo lunţ de zile//şi înşă/ m-a luat[lă] părinţi maiki-mi/bunîci/...şi m-a crescút ţei/înşă[să] d[u]pă ce m-a dat şi ţei la o şcoálă/şcóala primără/ă...am văzút la móşî-miu p-acólo pîn grădină/o groază di stupţ din ăştia/bórte cum le spúnem noi//şî/m-a luat móşî-miu şi m-ă-văţat acólo cum... să úmblu/cum să.../din toţţ băieţi lui/că-a mai crescút încă cînc copíi ai lui/dintre toţţ singur miie nú-m ţerá frícă de albínele éstea//mi-a foz drágă de cîn le-am văzút ţo prima dátă me-a [k] îmţ plăcă//şi ţ-am spus ţo lu móşú-miu/"bre tăticule/lásă-n şi miie un stub miie/să me-l daţ pe númili mieu "//şî/...mi-a numit unkáşu acólo şi ţel un stub din ásta di pátru scîndurţ/"ásta să fiie stúpu tău"//înşă/stúpu mieu a to trăit merău/înşă nu luam unkáşu c-a roiit sau n-a roiit//înşă da avea unkáşu în timpu ăla/ deşi cîte treţ pátru roi să făcă toţţ grămádă/şi-ţ prindea-ntr-o bórtă/din álea marţ aşá/de-ţ punea pă toţţ/şi cînd răsturná bórta să-l r[i]etéze/ă/trebuia să[ţ]să răstoárne doţ treţ inşţ/că n-ávea cum s-o răstoárne amin[terea]/că ţerá márę/bórturle-álea//şî/tótuşţ pînă m-am márit şi ţeu de[ţ]a...stúpu mieu/a fost stup//dipă ce m-am márit de la o [i]etáte uarecáre ş-am încépu să învăţ ţeu/mai bine că mi-a foz drágă/unkáşu nu sâ mai păzea de mine-n timpu ásta/mă lásá pă mine/ţo umblán la stupţ/ţo mi-ţ arănjam/ţo[u]/că-ţ luasem[o]/ţel númă...privea aşá să váză cam cum fac ţeu//şî... făcúsem stúpi pînă pîm[ţ]îm patruzéc/pàtruzeşîúnu/pàtrujdoi/făcúsen şi ţo/avéam vo cînc/şáse şaptę stupţ cárę...ţerá ai miei acúma/că mi-ţ roiam ţeu/artificiiál//tótuşî/am [u]oservá dě la un tin că nu-ţ kar búnă/...roiitu ásta artificiiál//mai aléz la bórte//aroiitu artificiiál îţ mai bun lă sistemátic/da la bórte nu-ţ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bun/nu-i bun//că n-àveam cum să agăț fáguri-acólo/ca să pută stúpu sâ fácă mátcâ//și/am lăsát stúpi în sqárta lor/că nu egzistá atúnc s-avém stup† sistimátic//însă di pă ce...am am văzu't și io cun să fácę stúpi sistemátic/i-am spuz lu móșu "mă tăticule/úi-
5 te-așá/așá/așá/așá"/...și-a luát tătícu únu di la un învățător damián/doi stup† din ăștia sistimátic/și i-a dat al materiál... în log//și i-a plătit unkáșu acólo/cît o fi plăti/nu știu//și/am făcút și noi doi stup† sistimátic//de-acólea unkáșu s-a luát iel să-i...lucrézę iel în...sqárta lor/nu ... [ɛ]pă stás//așá în sqár-
10 ta lor//și/a făcút și unkáșu avéa vo șáptę opt stup† din ăștia sistemátic/așá îm félu lui/bătrîn†ęștę//însă a observá't că dă randamén'd bun/și ăștia sistemátic//însă di pă ce m-am făcú máre/ io stúpi mei mi-am dad deopártę//și/m-am luat io așá să mi-i lucréz ieu//și m-am gîndi să-i lucréz în félu nóstru/aiícă/cum ie
15 temperatúra...la noi aiícă//și-am făcút/carę-acúma am la zéce stup†//însă...lę-am lăsát în vóia lor/iei roiésc/...și...acúma am observád că sîn bun† și ăia primitívi/da însă să le fac un stil așá/ca să le lom miérea/dim fund//găsést† adevărátă miéri curátă îm fúndu l'or/da sâ li iei capácu//și ásta mi-a fos și mie...ca
20 mai frumqásă...práctic-a mea/să-m práctic [k] să práctic stupăritu ásta//și tótuș†/cît aș putéa nic nu mă las di iel//

bogzói ște nicoláie
pátruzeșipàtru de an†

ho ! lúpu !

25 pîn ánu o mie nou' súte...pátruzeșitrei/am fos și ieu la un unk al mieu/podáru mihai/avéa un aparát di rádio//și/córiós și ieu să mă duc și io să ascúlt//iel ierá mai populár/și...primá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lúmea/să mai ascúlte/atún^c nu prea să egzistá aparáti di rádio cum egzistă acú//şi ne-an dus şi [k] m-am dus şi io s-ascúlt/la aparátu de rádio//pă la ^u óra...únsprezèce seára/am plecá dă la dînsu/mergîndă de la dînsu înspre cásă la mini úndę locuiám şî iou/într-um pîrîu/care coborám pă şoseá şi cobóram cam înspre pîrîu/m-am pomeni cu şase luminăţii în faţa mea//luminăţile-ástea avea um fel di [k] ca lumînărle-aşá/ [ɛ] cam...verzúi//tótuşi/nu m-am fiiát să vidém ĉ-ar fi cu lumănăţili álea//cîn/mă uit io mai bine/le-am zărit...c-áre ĉevá cáde/lunĝ/de la spátę//şi/o áltă cetăţeáncă/cînd m-ã [k] an zări cádili/am dat cuvîntu ăsta... "ho lúpu //iárăş† cîn mi-a venít cuvîntu de "ho lúpu"/dácă tăcâm din gúră póate n-áveam nimíc//cînd an dat cuvîn de lup/m-a luat ō răcéală aşá di lā stomág[!]/şi-um fel de ameţeálă pîn s-a suiit [!] în cap//tótuş†/o cetăţeáncă în apropiére/care iera şi bărbátu dînsi cu míne/care ni dispărţeá acólo o potécă/ia a auzit trecîndă prin ápă/ca cîn ar fi trecú^d niste cai/ásta să-ntîmplá î lúna lu február iera//şî/cetăţeánu respectiv cáre iera/ne dispărţíse acéalea/noi ne dispărţísăm avea o distánţă-ntre noi de dóozeĉ de métri/care iel luua pă ^u o potécă/io ţînéam şoseáua//s-a uitát mai î jos/cîn sâ mérĝim mai î jos/încă alţ† vro trei lup†/ cáre...ii dispărţísem noi//trei care s-a-ntîlni cu mini/iar vo trei...îi dispărţíse...cetăţeánu//şî/tótuş† cînd am mai auzit şi pă iei z^îce că "mai iéti-te trei cólo dîn a valę"/iárăş m-a luat/ mái répede/mái tare răcála [!]//tótuş† m-am dus io acásă/bătrîna m-a văzú^t că sun skimbá la fáţă//io n-ám vru să spun/că nu mai mă lăsá seára să mai mă dug la clăĉ/la... [ɛ] şî/

[La fete][1]

tótuş†/...am stat o zi/am stad dóo/am sta trei/io din ĉe în ĉe devenéam/nu mai veneám [k] devenéan stăpîn pă mine//şî pîn la

1. Intervenţia altui informator care participă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

úrmă avęám şî [k] bătrînu avęá uŋ cal/...şî úndi mă duĉám mă dᵘ-
ĉám şi ɨo călăreț/că ɨo gáta nu maɨ putęám sâ maɨ merg pă drum//
atúnĉa nu pręa sâ găsęáų/n-avęám doctur† ĩ sat/saų...//tótuş†/...
bătrîna s-a dús pă la o mătúşă/o bătrînă dę-a ɨeɨ/a spus că-m fă-
ĉę niştę dęscîntiĉɨ-acólo di sperɨɨtúră/ĉę mɨ-o fi dat nu ştių/că
ɨo nu ştių/nu lę-ã luųád/da însă/di la un timp ɨinima męā/am de-
venít normál ştí/şi n-am maɨ [ɛ] mɨ-a stat cu frica áɨa/da înșă vo
doo săptămîn† dę zíli am zăcút//

[Acelaşi]

mă duc să prinz pɨéştę

am o úndiță de bambús pe cáre mɨ-a adús-o un domn dim focşáni/
şi...mă duc să prinz pᵢ^éştę//mă duĉęám cu dînsu/mă duĉęáŋ cu
fráte-meų/şi prindęám pᵢ^éşte//dădęáŋ cu car dę ápă/cu storobéţ†/
cu/...cînd venęá ápa...túlbure dădęám cu rîmă/şi prindęám mręánă/
clęan/pᵢ^éşţi din ásta maɨ máre//cu plúta cîn dădęám prindęám din
ăɨa maɨ mărúnţɨ†/latéţɨ†/sorᵢ^éşt†.../

[Ce-i aia storobete ?]

um fel dě gîză care şɨ-a luųát náştere díntr-o [ɛ] caracátiță
care...stă pî ápă pe sup pɨétrę//

bogzóɨ ne iųón
[13 ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

732. LUNCILE

(com.Lopătari, jud.Buzău)

Culegere: 1971; CB, MC, PL, VN, MV; transcriere: RP

aprǫápę dī...di mǫártę-a fost

m-ã liberát în dóuozeș^ șàsę șî în [k] cînd a fost potópu-ăla máre//și m-an dus acólo lā...avęá táta uoleácâ dę stínă acólo la măcéșu[1] ăl de-i spúnem noi sus acólo//cū nîțéle uoi acólo o sută dóo/cît erá acólo/șâ...m-an dus să duc alimiénte/avęán noi un cal/sâ duc aliméntę-acólo ĉi trébuię la stînă acólo/...sâ ma iau dę-acólo cîte ĉevá ĉe mai sâ strînsése/puțínă brîzâ dę-acólo-șà/sâ viu cu ga acás/pă cal//

șî m-a prîs plǫáęă ága máre/ága cu potópu/m-a prins acólo//șî să făĉá câ mai stă/nițiél/î stînâ/dacâ stam acólo ierám bíne/că ...liberád dę-atúnĉ îm vinęá griev/sâ dorm acólo pă scîndurlę-àlęa/fum/acólo/ierá rău dī...di hodinít așá/dę...șî zic"cálu-i bun/ șî" zîc "o mai ploá" da avęám nădéjdi pă cal/zic [k] n-am mai luad nimîca dę-acólo/și m-a pus...păcátu ș-am încălicát pă cal/șî am plecát așá//da mai stătęá cîte nițiél plǫága/șî cînd începęá turná ca cu cófa//

șî am mérs ieu...am plecát pă cal ș-am mers...pláiu/am țînút pláiu//pláiu-ăsta care víni aîĉa dă sus//șī la um moméndat vinęá...rîpile sâ mă-n [k] acópere cū...cu [r] cu călu cu tot//pornise rîpele așá din cuástâ pâ...undi ierá ú alunecúș așá/șî p-aiîĉa erá drúmu pă lîngă cuástâ/vinęá așá[2] cu brázdâ cu tótu-așá șî ...pîn-aîĉă să...genúki calúlui să...să-nnămolęá calu să...//

ș-a iișît calu cu mîne aruncínd-sě ierá cal [r] cal bun//șî

1. Nume topic: munte.
2. Gest: aluneca.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

s-a [ɛ]ă răuș́ît io dę-am venít pîn-aíca cum zícem noi la brazău[1] aíc/sus//dę-acólo trebuę́á sâ fag divále sâ viu pă rúnculuí[2]/aíca să viu [k] mă las acásâ//nu mę-a dad dumnezéu în gîn sâ dau [k] sâ țiu tot cúlmęa dęállúi/m-an lăsát pă drúm//pă drum tot așá/gáta să fúgâ rípele să mă-nămoléș cu cal cu tot//în fine â răușít pîn la niște uodăi/îi cáse sus acuólo/ă răuș́î și...să viu/cîn să viu î șęs/în vále/pîráęle/dî pă cuásti să-n...să întîlnęáu aíc// n-am mai avú pă undę tréce//pîrîu și-n...pártęa ásta[3]/și-m pártę-astâlàntâ[3]//ca sâ mă mai întórc îndărăt/mă mințęá ploáęa/mai stă și cum stă ploáęa știu că scádě șî...ă sâ po să trec//nu m-am întórs îndărăt și.../ca sâ mă duc îndărăt pă drum/câ tot așá erá ápa máre/vinęá ș pă drúmuri/ș pă tod nu mai erá...ca să...făcăm pă sus/pă dial ca sâ...uocolęám pîrîu ca sâ po sâ trec//a-nnoptá/ș-a-ntunecá/ș s-a pornít iar pă ploáe//

am tras la uo odái între pîráęlę-àlęa acólo/erá o [ɛ]um maidán așá și.../pîrîu p-acólo[3]/pîrîu p-acólo[3]/ș-amū...avęá ă lácât ómu-acólo/ă stricát lácâtu-ála/am băgá cálu într-un grajd acólo/ am...intrát în odáe la uom acólo sâ...dorm aiș că nu mai avęám unde mă dúce//an da jos tot álęa/ierám ud/bătúd de piátrâ/erá pętra la ĝenúki cáluli /piátrâ/ca [r] ca...ca ū[ɛ]uouușuárlę-àlęa di...nu ca ō [ɛ] ca uóuu mai mic așá/piátrâ di ti...cîn dădęá/rupęá cráca nū...nū ma erá ca sâ.../așá erám de [r] di [r] di...di bătús și di...//și acuólęa m-a pus păcátu ș-am dormít//am dormít î în loc sâ mă pun pă niște scíndurí cum erá acólo/ĉan că-s púriĉ/îs.../câ erá...p la prășítu dę-a[1]...dóilęà/dę-al dóilęa așá erá//m-an culcá jos/am așternút î ibînca cálului/ș-am pus...așá într-o sălícă acólo undę-avęá iel/și ierá pămîn didisúpt//io îfier-

1. Nume topic: munte.
2. Runcu, localitate în jud. Buzău.
3. Gest: în dreapta și în stînga.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bîntát am pus şî m-an culcát pă...pă...s [ɛ] ibînc̆ile cálu lúi
ud̆ę-aşá/îf erbîntáte di pă cal/al lánte tęáte înf erbîntáte...
tot aşá pă mine ud/şi cu [k] s-a scurs/iará cam gr opiţ-aşá/s-a
scurs/am pus şáua la cal [k] la cal aşá/s-a scurz du pă mine/
s-a scurs ápa/dî pă ibînc̆îlę-àlęa/dû pă tot/s-a scurs/şî cîn
m-an trezí dimiňiáţa ęo că an...acólo/m-an trezí tîrziu/nu pu-
tęán sâ mă scol/câ cînd atinĝám di míni/ca cînd ardęá//mă friĝá
fócu şi-m pàrtę-áęa/şî-m pàrtę-áęa/mă friĝá//nu putęá sâ mă scol/
înţepenísem aşá cum am dormí pă pártęa stíngă aşá/aşá-nţepenísim//
am dat io m-ã sucîd/m-am îvîrti d/m-an sculá d/de bini dě rău m-ã
sculát/da ţiápăn/ţęápăn di tot//nu mai putęám de męlóg dę-aíj
niş sâ mă-ndrép t să...sâ pui şáua cálu lúi//am pús-o aşá m-an ki-
nu it aşá cum...am putút/ş-am pus şáua cálu lui/ş-am plecát aşá/
izvęárele scăzúse/ăm lua cálu de nas ş-am...mers aşá pînă íntr-um
maidán/înc̆ét aşá/cocoşát aşá/strîmb aşá/ca să îngáli c pă cal//şî
m-an su i p-o piátr-aşá ca pă scáum mai sus aşá/ş-am încăleca de
bine de rău aşá/am vint acásâ//

acásă/cum erá bătrîni zíc̆e..."pún-te cu viņ fiert/cu...fréc-
ţie/cu nu ştu c̆ę/câ te faj bine/nu ştu c̆e..."//e ! c̆ę [r] c̆ę bini
erá că...î mă lęáse dį scur di tot/nu mai putęám dfloc/rău/şî
rău/şî rău//şî n-ám mai stat/n-am mai stat/am plecát p la...la
buzău//zic "io nu mai stau/că" zic "iō...n [ɛ] nu mai sâ pęáte"//

ş-ápē...m-an duz la un dómnu doctor iuonéscu-púdna//şî m-a
pus [k] erá doctor militár//şî m-a pus î lă...dacâ nu mă duc̆e [k]
în spunęá câ "dacă nu vinéi" zíc̆ę/"curînd" zíc̆e/"ă [ɛ] iest îm
pripâ//nu vinęái îm pripâ" zíc̆ę/"putęái sâ te tot duj la doctor
zíc̆ę "că nu mai avęá c̆e-s fác̆e"//

ş-ám...m-a pus î p-um pat/a ádus trei militári/únu...pă cap/
a [k] vo doi pă picęáre/m-a ţînút/şî dintr-un...creiuon d-ăla

I. Subiectul înghite.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşá/ ardeá vîlvárea ac^{u}ólo/ş-ardeá únū...un fier/ŭ ăla/...şî cu fiéru-ăla ruóşu m-a făcú de-a^{i}íc^{i} [1]/párte-àsta stîngă/jumătáte/ pînă...pînă a^{i}íc[2]//párteа jumătáte cum am dormít eo aşá/m-a fript ...de nu mai puteám să mai s [ɛ]să mai [r] să mai mer/să mai.../// şî am vinít acásâ//fript aşá/me-a da^{d} drúmu-acásâ//ĉi "te duĉ acásâ/şî vii la contról peste...fo trei lun^{i}"//cîm m-an dus ...î^{m} mai spus^{i}ése...să mai fag după áea băi di suáre//băi di suáre/am sta^{d} la suáre/şî ieu dî fricâ di.../cînd an stat/alt î păcát: ĉî [r] ĉi mă frips^{i}ése...dîsu p-aiĉ^{î}-sà[3]/c-an stad dipă ĉe s-a mai vindecát álea//ş-am făcút între timp aşa/cîn m-an dus/ m-a văzút c^{u}opt aşá/ [ɛ] mă copsése di suáre/di să făcúse...di s-a dus î áltă mă [ɛ] mă...c^{u}opsésem ĉe mai !//s-a dus kélea grămádă du pă s[ɛ]páte/iárâ//cîn m-an du^{z} jî m-a văzút/

"bine mă" zîĉe/"ţ-an spus să faĉ"/zîĉe "băi de suáre/da" zî-ĉe/"tu ai sta s^{î} te c^{u}oĉ ?" sĉe "cum ? prea [r] prea ai stad mult"//

"domnu doctor de frică an sta^{d}" zîc//"n-ă sta[ɛ]mi-o fáĉe rău/me-o fáĉe bini..." /

"mă" zîĉe/"ţ-a făcú bini/da" zîĉe/"prea ai stad mult"//

şî me-a făcúd bine din áea.../băi^{i}ile-àlea iar me-a da^{d} drú-mu-acásâ/m-am mai dus/"şî cu pázâ" zîĉi/"^{s} te păz^{i}éş/să nu te ^{h}o-dinéşti"/m-ă făcú bini//"să nu te odinéş pă peátrâ/să nu tę..."//

şî de-áea am fost cam bolnáv/n-am...prea putút éu să fac/ munĉ/aşá pâ la pădúre/încólo-ncólo de-atúnĉ//am apucá/ba á^{m}... crescút o purĉá cu purĉéi/bă...^{u}o vácâ cu vi^{i}él/bă...pîmprejúr aşá am...putút//

dragomír ^{d}áscălu

şáptĕzèĉ [de ani]

1. Gest: de la umărul stîng.
2. Gest: pînă la pulpa stîngă.
3. Gest: pe pulpe.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîn vinea ápa márę

a fost ó...uo plóáę márę/a dat um potuóp pă dóozĕşîtrìi párcâ/nu ştu cum//şî el [tata] a foz la dęal/ş-a auzî că nę-a lua cása gîrla/şî nu nę-o luásę/dicît uo-nnecásę//că se pusésę[k]să rupsésę podu/ş s-a astupát ápa aiş/ş s-a spar ferestrile/ş-a intrá năsip/în cásâ pă ferestre/ş-a da niste mési î uúşâ şî nū [ɛ]putú sâ...pornęáscâ/s-a umplú cása dĕ năsip//şi el cînd a işît ş-a venît a dóua zi/cînd a pútút el vini di pâ la dial/nu putęá sâ plécę câ dacâ erá gîrlĕ dim mal îm mal/şî rîpi cu vite/ i-a spus cînévá/ce e [k] nepót-su kar/ce "la moj górge ţîrąác a-cásă" zîce/"nu mai ię nimica" zîce//

şî...el cînd a aúzit aşá/că ca că ca cînd a zburát um porumbél dîn inima lui//şî ę-a fos fricâ/şi n-a mai trăi dûp-áęa/doi ani a mai trăi/ş-a murit//dup-áęa [k] p-órmă cît a trăit el am făcút cásâ/a scós-o dę-acólo/ce rămăsésę/ne-am făcút cásă nóo dęasúpra pă pódu-àla búnă/ş-ápăi el a zăcút/a[ɛ]zăcú vo doi ani ş-a murit//ş-a rămaz gátâ mămiţâ cu...băéţi toz/doar câ erá... sócru máre uo dátę fusési cu fáta/cu sór-mę-a márea/că nénęā... márę/a murit î război pă nóo sùte şaişpce//ş-a mai rămá dę-acólea-ncólo...trei băéţi/nică/mitică/neculái/a rămás trei băéţi... şî dóo féte//

[Să-i crească mama.]

gátâ máma/gátâ mámâ săraca/dóozej de ani a trăi vădánă//greu/cu greutátę//

[Dar aici s-a mai întîmplat să vină apa mare ?]

a mai vinit//a mai vini şî p-aîca da nū...//acólo erá frica acólo că érám lîngă gîrlâ di to/cîn vinea ápa márę ápĕi avęám stupk/avęám márfâ/tinika/care tata avęá ferăstrĕu/adica érá mai

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mulș továrâș/frați în-tr-ũ ferestrău/ș-io avean dóo ferăstrae/ unu...dã tăeá márfâ...grĩz grușe nu știu cum/ș-unu dicí [ɛ]dúbâ să zîcă/dã tăeá núma scîndurâ di pátru mętri//și...aveám bătătúra...cũm descărcășe cărúțîli/încărcátę cũ...stive de tinikéle/o sútă/do^o/cîtę-or fi fo^z/le-an cărá di la...mai di jósu/le-an cărá mai în cuástâ//și din cuást-a v^nít ápa și le-a luat^u//

și...noi aveám [ɛ]aveám atũ vo treizej di gîște/aveã vácă cu viței^u/ș-eo [k] ăilánț [r] ăilán mariuára erá mai mícă/miticâ tot așá/eo m-an dus cu váca s-o duc pă p^od/ba m-an dus cu gîștele că váca érá acólo/și cîn^d am vru sâ bag gîșteli-n coșár/îm pódu coșár^ului câ jos erá váca/ã scăpá váca//váca a plecá pîm piátrâ-n jos/și viți^élu [ɛ]eo n-ã știú câ-i viței^élu dus acólo//î [ɛ] n-ã știú câ-i viți^élu-n coșár/și váca a plecá și ãpa [k] am plecá pîm piáțâ/núma așá erán c-o hăinúțâ-n cap//și-n spărsési cápu piátra așá/pă piátr-așá//c-o pus întunérig márę di peátrâ/și cîn^d ã sosît acásâ/váca am întórs-o-ndâră ș-an dús-o-acásâ//dã...n-am mai găsí pă nímnea-n cásâ//mă boc^eám cît n-o lúă gúra că...nu ma [k] eo m-ã uitá pă ferestrâ/p-a^iș^l pîrîu máre/p-aij^l márę/ápa bătea talázurle ferestrâ//

m-a a^uzit ^uo vecînâ din cuástâ/mai din cólo/și n-a spus câ ...i mămica mea ac^uólo/că nu le mai găsișem pă nímen^t/ei plecáse-acólo ieli//și rău de-ástea am pățit//ș-ápei am spălá daca s-a limpezit/aveám ^uo sórâ di érá pî la buzău ș^t...aveá lúcrurli dintr-ástea să stricáse/io le-aveám într-áltâ ^uodáe/nu să stricáserâ//nu intráse ápa î ieleș//și ne-a lua gîrla stupk/ne-a luát... aveám vo pátru stupk/o scruáfă cu purc^iei/aveá vo șáșe purcei la ea/ne-a lua mũltę lúcrur^t/tinikéle/aveám um butói cu rakíu érá supt o poláte/dóozej de déca [...]//

[Dar cînd veneau apele mari s-a întîmplat să moară și oameni?]

1. Gest : de o parte și de alta.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

s-au luă și căsi/a luat gîrla dî pă la sîrbești-eia pă...în dimiiana[1] dacâ...aț auzi dî dimiana/c-as trecu pîn dimiana/a trecut...gîrlâ p-acolo/erau căsę/-a luat podurî/a luă...vyîtę/-a luat mulțe lo[ɛ]nenorocîrî âldă-astęa a făcut//dac-a vîni divre-
5 mę-așă ôatâ...un nor nîegru/ș-a pus pętrâ pă el șî-n...n doo ųorę...trecâ cînd ĕram ęo pă muke/cî mă dsei să prășez varzà/câ ĕra pâ la sîmpietru asta//șî...vînisę [k] vîną apa dâ la dial/ di iera di colo dim mal șî pînâ-m mal//șî o căsă...iera muarâ// șî cum era podu mori-așă/ș-iera lamba apriinsă/trecâ pă deasupra
10 api-așă/merĝâ pă drum//da/î icâ vigiręanu/câ c-a plecat...a pus măməliguța pâ măsâ ș-a...a plecă cu ęă...apa//a foz rău/tare rĕu //a fost apâ mare/șî mai spunęă um băęat acú nepotu-asiarâ/câ câ c-a fos ș-ăco lo/dę la [k] a foz vini jgăbu-ăla mare/câ c-a fos pă...slănicu-ăla divale o apâ marè/alaltăsiarâ//acú cę e ?
15 acú-i miércuri seara/luni siara/acú-i mars seara//dumînică siara pă mars seara/așă [k] luni seara//dă/a fost apâ mare/cîcâ nu [...]c-a ploua gisóca[2] ęa-ncolo/a ploaă dę-a bătu pętra dâ n-a rămaz nimig nimi nimic//niĉ frunze n-a rămasu.../îm pomu//blă-jánii[3]/care-ș făcă viile n-a rămas strugurę/n-a rămaz nimig nimi
20 nimic//așă a bătu di rău//ș-a-nnecă vyite/ș-a-nnecat a luat cu tótu apa din cuástâ//c-acu cîn vine marę-așă/nu te uis sâ păzej núma di gîrlâ sau di-um pîriu//tę ia àp-așă cu tótu//așă a foz dę rău//

floarea dăscălu

25 șaptezeșîdòi de ani

1. Localitate pe apa Slăniculuí.
2. Nume topic: muntele Bisoca.
3. Localitate în jud. Buzău.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la pădúre

ᵘodátâ ɨeɽám...lā ᵘo lucráre tọᵍma ĩsprē...moldóva aĩca sus ĩ/ îm părţîl-èlɽa/şî...tot aşā dặdɽám drúmu la...ɨerá táru de butúc/ ĩ ducâɨ multɨ îɲ şîr aşá/şi tógmaɨ acólō/ɲtr-un dɨal/a dat únu drúmu lā butúcɨ/peste míne/ş-ɨeɽ erám maɨ mic/erán copilándrɽ-a-şá/ᵈa ɨerán cu táta/táta trăĝá cu doɨ bᵘoɨ/ş-eɽ cu dᵘoɨ bᵘoɨ//şɨ cînd ɽ-a daᵈ drúmu/fărâ sâ fac-atént ĩ pă nimɨnɽa/a dɽsprís/ş cînd a daᵈ drúmu a vînit butúĉi peste minɽ-acólo/ş-ɨeɽ am sărit î puţín într-o párte/ş tód m-a prinş/m-a prinş ĩ...cînd a vînit ĩ [k] a izbit în î butúĉi mɨeɨ/şî butúĉɨ-a izbit în î bᵘoɨ/şî bᵘoᵘi m-aɽ pălit pă míne cu ᵘo jumătátę dɨ jug/c-a rup şî júgu/şî m-a pălɨᵗ şî m-a zvîrlit într-un izvór acólo/şî butúĉɨ-a vẽní peste míne/şî noróc că atîta [ɛ] cu dóᵘo pálmę nu m-a prĩs sâ mă...sâ mă fácâ...ĩ acólọ...sâ mâ ómɽáre//

ş-ām sărɨᵈ dɽ-acólọ câ-m...jupuɨisę ᵘo mînâ [ɛ] pɨélɽa di-ɲ luásę di pă ɽa/cîn a vɨní jumătátɽa di jug/dupâ áɽā...am işɨ dɽ-acólō...m-am pãsát eɽ/şî...prăpădítɽ-àlā a da [k] a zîs că n-á ştiú câ noɨ sîntęm acólo/dɽar ştiíndă bíne că noɨ...dɽar plecásęm cu cîtęvá...minúte înąɨintɽa luɨ//şi nu ne dipărtásęm/că acólọ tre să fi cu aténţę/dacâ nū...lucrézɨ cu aténţɨę/atúnĉ te distrúş síngur/tɽ-omórɨ/şî animálʲlę şî...pădúrɽa tɽátă//

[S-au întîmplat cazuri mortale ?]

s-a-ntîmplăᵈ múltę cázurɨ/că cîţɨ nu ɽ-a omorît...da/ɨ-a omorît î/álţi...s-aɽ dărămát...tasónu di butúĉ piste ɨel/şî l-a prinş cînd î ɨe [k] acólō ɨ-adúnâ tasɽnáţɨ într-un lᵘoc/ş-atúnĉa cînd îl...dacâ nu ɨ-atént î pornéştę tasónu únu dintr-o párte ş nu-ɨ atént s să ferɽáscâ/l-a prinş p-alánt/cân l-a prinş...că butúĉi s-úni maɨ lungâ/úni maɨ scurţɨ/şî-l prindɽ-un cápât di bútúg

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mai lung/cîn l-a prîs/l-a și turnád jos//și tréce peste el butúci șî l-á făcút fleáșcă//l-a omorît//

[Dar cum lucrezi acolo ?]

acólo cu țapinle lucréz î//cu sâ spun aș̆á.../încárc la vaguáne/sunt [k] î ie rámpâ cáre...butúci i tráge î rámpâ/și-i... dupâ ága-i...îi...voltgázâ cu...țapiňe/sûnt gámen di meseríi// nu t^oți lucrgázâ-m meseria ásta/îs...gámen care cungáște/dacâ nu ié califica acólo/nú-l bágâ/câ s fácē istructáj cu ii//nu-l bag-acólo câ dacă-l bágă intră...intră șefi lā...

[Și dumneata ce făceai ?]

ieu cărám cu b^oii//ieu cărán cu boi//îl luam di la pădúre[k] dim pădúri de-acólo de la cuátă/de únde-l tăgái jos/ieráu fasonatór carę-l fasoná/șî noi cărăușii-atîtā...îl prindgái de-acólo de unde-l fasoná ieș/și-l ducái [k] îșîrái mai multi/că núma cu cîte únu nu-s convingá sâ es cu nimica//și...îl ducám acólo î rámpâ//acólo î rampâ dădgá pă mîna țapinárilor//țapinári ii îl încărcá la vaguáne și dîp-ága-l trasportá la fábrică//lā nehóiu//

[Dar cum îl legai, cu lanț, cu...?]

iera dánțuri/avgám u fel di...di da[ɛ]dánțuri/î înșirám únu di áltu știi c-avgám...avgá[ɛ]î....cum sâ vă spun ieu așá...d-u fel dī...di lánțur așá/cū giv^ént/ca să sucáscâ kar dacâ butúci mérgi/să mai dă piste cap únu cîne știi cúm/să voltgázâ singur éi așá dim mers/atúnc sâ áibâ piuliție di sucît//și așá bătgá p^éne ùnu-ntr-áltu/ùnu-ntr-áltu/și-i îșîrá așá cîte z^éce métri cubi punga dipă doi b^oi//dā mergám știi...a válę-așá mergám/dacă [k] depíndi dī drúmurle cum erau//

costică bîșcenélă [Bîsceanu]
pátruzĕșcìnj dă ani

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pîinea

să frămîntâ tot cu ţaic obijnuim noi/cu apâ călduţâ/cu... puţinâ sare/şî puţin ţaicu/ăsta-l punim mai la urmă oleacâ//şî-l frămîntăm bine/uo lăsăn să crîascâ/dupâ astâ dăm fog la cuptiuoru/ fâcim...focu pînă să ardi cuptiuoru bini/măturăm cuptiuoru...dî jaru ĉ-a mai rămasu/îl încercăm cu făinâ sau cu măloi dacâ...să nu fie preа-nĉintat aşa/şî fâcim...pîinile mai mîcî/nu kar aşa dî marî/ca să să cuacă/aşa fâcim//

cornélieа tulín

am î treizeşî...ĉîj dă anî

borşu

noi obijnuim dim bătrîni nuóştri/punim tărîţe...de grîu/şî cu măloi/ĉernud măloiu/îl punîm într-ū vasu/şi punem puţinâ apâ oparită şi oparim o jumătę dî iel/şi dа-acolea mai puneн şi riéĉe/şî-l fâcim aşa grosuţu/punim la căldurâ pâ suóbâ sau undî ie mai cald aşa/pînă să...vine dî sа-acrêşti iel să...crapâ...compoziţiiа-aşa acoloa/dа-acóleа-i punim apâ călduţâ/şî să fâcę borşu acru//

[Şi nu e obiceiul să dai cu făcăleţul pe la nas cuiva ca să se acreascâ borşul ?]

nu [!]//ę ! o fi mai ştiindă cîte ĉineva da...//orî î mai punem ţaicu/ca să...s-acrеáscâ mai răpide//

[Aceeaşi]

cînipa

cînipa uo puneámū...ţâncăneám uogóru măruntiél aşa să fie

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ŗuárte mărunţ^el/dup-áŋa preṣărámū sămínţa di cínipă...dŋás-aṣá cum...să zicá dim bătrín sâ o lingâ váca/di jos//şi ^o presârám aşá dŋásă şi dŋ-acólŋa iar ^o ţăncăŋámū mărunţ^el aşá dŋ t^ot/după ce să făc^á máre s-aleg^á cáre-i di várâ şî cáre-i di tuámnă//care erá dî várâ o culegiám mai r^épede/care erá di tuámnâ o lăsám sâ să cuácă sămínţa/o culegăm şî p-áŋa...dŋ tûamnâ/dŋ-ac^ólŋa o luám şî...o fâcăm...mînús cum...le spuŋám noi aşá/şî [ɛ]le strîngám bínè/mănúşi-aşá/şi dŋ-acólŋa le...puŋám ^úna piste áltă ca sâ să cuácâ sămínţa áŋa aşá să spuniá/şle făcám o clúcă...mărişuárâ/dûpă cum...cítâ...aveam cínipâ//

şî o lăsám acólo ^o săptămînâ/dóoşpe zileo/dûpâ cum...să dospiá ŋa acólo//dŋ-ácólŋa o scotŋám şî ° puŋám la [k] pâ gárdur/aşá pă fiecare ţámbrâ cîtŋ-o mănúşĕ dîn áŋa ca sâ să...uusúcĕ la suárŋ iúte/^după ce să uscá bíne o rrămîntám aşá cu mîna şî căd ea sămínţa tuátâ du pă ŋa/dŋ-acólŋa ^o lu^ám ş-o duc^ám la lac/la un...loc acólo undŋ erá adunátâ mai múltâ ápâ/şî ...stătătuáre/ca sâ stiá sâ sâ-ncălziáscâ ápa acólo/să poátă...topi//ş-o băgám ac^ólo/o...puniám o...[k] crăş sau ĉevá l^émne dŋasúprŋa ^ei ca sâ stŋa...sâ nu stä dŋasúprŋa/puŋám dŋ-acólŋa piétrŋ mai múlte/...ş-o lăsám...p-a dŋ tuámnâ dóuo săptămín/p-a dî várâ...o săptămînă/o scotŋán dŋ-acólo şî o...o limpeziám bínŋ î ápâ curátâ/să să limpeziáscâ bini bínŋ/puŋám să ^usucá/dŋ-acólŋa o ducám la... méliţâ cum...sâ zîc^á şî o meliţám cu...meliţ^ói di [k] făcúd din l^émn/cũ...lopát-aŋa făcútă tod di l^émn aşá/o meleţám acólo pîn sâ curgé toátâ puzdéria áŋa/dŋ-ácolŋá cũ...piéptînŋ dî...fier aşá [ɛ]o peptănám/o trăg^ám aşá-m piépten şî ^işá fuiuórũ fui^ór şî...ásta care rămînŋá mai încurcátă...iar ^o luám la piéptîne şî o peptănán şî p-áŋa şî işá mai scúrtă/...o peptănám/o torciám/făc^ám ũ...fíru aşá...niş prŋa gro^z/niş prŋa supţiri potrivit aşá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dúpă cum işá ęa/di búnâ//

dę-acólea ọ ţesiám/cínţipă-n cínţipâ/şî dę-acolea...o croiá şî făcá din ia...//

[Aceeaşi]

rusálę

să spúnę dim bătrînî/că/...dacâ lucrézî/spúni câ cárē... spúni c-a lęat kar buóii rusálîle//cúm să zícę ? sâ zícę-aşá că ...a-nčepú sâ-i sálti î sus/să-i sáltę/sâ-i sálte/ş-a murí buóîi săltíndă-i aşá î sus//sau bunîóárā o pāsîre/sau kar î ęo ęáį/ sau...//

spunęá máma męa câ tot aşá a lucrá/nú ş čę-a lucrát într-o zi aşá dę rusálę/de zílę d-éstęa de zícă éle câ să ęopréste// ş-àvęá ęo ęáe pîn apropiére p-acólęa//şî ā...čē s-a-ntîmplá cu ęáęa ? c-a-nčepú sâ să bátâ ęáęa di prun/cu cápu di-um prun//şî sâ repęzęá-m prun/să rúpâ prúnu//pînā n-a murit/nú s-a lăsá că aşá a făcút în...continuáre//

áltâ dátâ spunęá câ...o ráţă a-nčepú sâ...ọ [ɛ]sáltę-aşá sus sâ zbuárę-aşá î sus/aşá î sus/să trîntęá di pămîn ca cîn...sâ trîntęá o piátrâ/iar î sus/iar î jos/pînă muriá//şi iei ī spunía câ...d-éia să-ntîmpl-aşá câ-z zílili care [ɛ] dę...áre ieį ęopríti/sâ nū mai...lucrézi//sau ū zîcâ di trăznete/câ trăznéştę pręa răų şî...le é fricâ de trăznęte şi.../sau câ báte piatra ...şî gîn [k] sâ zícă câ d-éia báte piatra că a lucrát în zílę d-éstęa...dę sînt oprite/d-éstęa/să spúnę//

[Dar a trăznit şi oameni pe aici ?]

da/s-a mai întîmplá d-a mai trăznit//

[Cum ?]

o femée ieră mai sus//aşá la ęo ęodáę//avęá un copil mic//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şī uo fetiţă...şápte ant/uopt ant/aşá ĉevá/o a trimés-o lā uo gă-
lâtă cu ápâ//acú vînia uo pluáe máre//femíea dijá a avúd neşte
fuárfeĉe îm mînâ/nú ştu ĉ-a făcút ea cu iei atúnĉa/da a spus
câ-n ziu-áea a lipítu/iei aşá a zisu/c-a lipít în ziu-àea//şî [k]
da cu fuárfîĉîle-a fost îm mînâ/a traz magniét fuárfîĉile şī a
trăzní femía //ş-a murít/ş-a rîmás fetiţa micâ//a máre cînd a ve-
nít a găsít fátā...îm pāt/a-nfăşát fáta/ş-a pleeá cu ia//ş-a ve-
nít acásâ la mîă-sa máre/şi de-acólea a plecát cu mă-sa máre şî
cu care s-a mai dus/kar şî máma mea s-a dus acólo/ş-a găsí
femía niágrâ şî muártâ//

[Aceeaşi]

obiĉéiurle núnti

încép...de cînd vorbéşte um biá c-o fátă/cret câ să-nţelége
mai de mult/[!] cu-o lúnă dóō-nāiinte/ştiu éu álţi durázâ mai
mult/álţî mai puţin[!]/după cum să plac/şī...cu [ɛ] cînt sĕ logo-
désc/că álţi se iau de lā logóndă/álţi î fug/cum sé spúne lá noi/
iar álţī fac núntă [k] logodés şî sĕ ţáu la núntâ//

î cu núnta pleácâ mireásà/cú o săptămînă-nainte neuĉem...
féte/aléĝē...ĉiņş fiétę se-alég/cū mireása şásè/sîm pátru cáre
servésc/dumínica la mîreásă/şi únă í cáre úmblă cū mîreása//noi
í spúném domnişoárâ di onoáre//î prima//

şī după ĉē...ne dúĉem...cam jóia mérgē cîtevá féte/cáre vor/
să dúĉe a mireásà/vorbés cú ea dînaiinte/c-o duminică/de cînd î
[ɛ]dacă árē trébur/ĉevá de făcúd/ne dĉem jóiā/mai fácem diferí-
te... [ɛ]ĉarşáfur/butoniére/apē...ĉevá araņjém tod/mireása/şī
dacâ mai áre ĉevá de lúcru/sîmbăta ne dúĉem fáĉem...vualu mirésì/
coşulét...pentrū flor/care purtăm [k] puártă numai o singúrâ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

domnîşoáră/dipă cum sē înţele[g]/şi tuáte/şi [u]úna/şī...dumínică/ne [du]ûcem de dimineáţă/gătím mireása/domnişoára prima gătéşti/în speûcál io an gătí fuárte múlte[!]/î...ŏ piáptănă/tă[ɛ]ea ş-ia [ɛ] şi singură róka/tot/şi doar noi púnem voála [k] voálu-n cap/í fâûcem párù/şī...púnem voálu/pé urmă cîn víne núnta/î...iése primă fiétele/primésc î [k] aléĝi cîţi-um băiát fiecáre ĉē-i pláĉi/băiátu/şī víne în cas[t]/domnişoára prima cu mireása es [ɛ]iése-afárâ/-i scuátē î [k] núma iéle do[u]o/şi priméz brádu//brádu ĝineríki ş-al mirésì/şi pe urmă fiecáre ies afără cîţi-um băiád/mireásа-nna-i[n]te/fáta primă ş-ale[ĝe]-um băeá/ia mireásа de mînă/urmeázâ mireásа/pe-órmâ fáta/şi în rînd fiecáre fátă cu băiát...pînâ la úrmă/şi iésē tos[t] şi ei spúne că iésę mireása la ápâ//

şi scuátį băeátu árē ĉevá [u]ō [ɛ]doi î [k] o farfuri[i]e cu ápâ-naínte şi cu busuioc//şi iése-naínte/joácă hóra mîrési/cîntă nuneásca acólo/se dăseázâ/ [k] z vársâ de trei or[t] ápa/de fiecàre dă roátă a treea oárē vársà/şi pe-órmă iā tŏd băiátū care...a dus...farfuría cu ápâ/tot el ŏ dúĉe-nap[u]oi/şi [i]íntră-n casâ/cîn[d] ...ajúnge îm prágū...casi/botezázā núnta/î fáĉe...busúioc în fâţâ/-n spáte/la stínga şî la dreápta şi pe-órmă íntră-n casă/iése domnişoárā primă ş cu mireása/prim[i]éste núntà/î náşu/pi náşa/ ívítă-n casâ/pe-órmă íntrâ şi mîreása şi réstu-i ívítă sócru ăl mic î şi rúdelē î mîrési//

pe-órmâ după ĉē s-a aşezá toz la másâ/încépe mireása cu îsemnátu flor[i]le/îsemneázâ pă fiecárē nuntáş//şī pe urmă...vin féte domnişoárē cū du[l]câţâ/servéştē...pe-órmă vin toţ[i] şi servéz la másâ//

dup-aĉéa pleácă [k] ies afárâ/după ĉe termínă dé servi[d] másà/ ies afárâ-n...bătătúră/şi jucă î...nuneásca/dă batíĉe a domnişuár[î]lē [k] domnişoára şi cu [k] de onoáre ş[i] cu mireása lu su-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ród[le] de ginere//se-ntîmplă uneóri să fie do[u]o/sau patru/dacă nu
să are o sóră/mai găsește pe cineva și dă dóo//dacă are trei/sau
vrea s[i] dea mai múltē/s-a-ntîmplát la o mireás-ai de n-a avú nic
o sórâ de ginere/ș-a dat la pátrū cumnáte de-a lū î [k] mătúș[i]
de-a lu ginerícâ//

Și dup-acéa pleácă mireása/încárcă zéstrea/î se întîmplă să
ea și iertăcún[i] cu se spúnē...în casă la mireásâ/úni acúm crét câ
s-ā...nu prea sâ mai respe[c]tâ mult obicèiu-ásta/nu mai/tinerétu
nóstru nu mai vor/fételĕ/că plîng de múlte or[i] [!] și nu mai cer
iertáre la părinț[i]/ș pe-órmă pleácă [k] încárcă zéstrea și pleá-
că//pleácă de múlte or[i] pleácă î [k] cărúțele-nai[n]te/ș[i] pe-órmă
núnta în [u]úrmă/vinē acásă la ginerícă/iése tátă lu ginerí-
că-nna[i]inte/șī ășázâ dóo scáune în fáță căsei/un[d]e-i primește/î
fáța prispi//și pe órmă víne și núnù/deță erá cu núntà/și e-așá-
zâ únu pe u scáun/ș-únu pe un scá[u]un/și acólo spúne c[â] se tuárnă
//lā núntă//și...l[i]e tuárnă de múlte or[i] să-ntîmplă să le tuárnē
șervétē lucráte mai demúl cū cusătú[r] naționál[e] pe éle [e]ar áltē[l]e
cúmpără din...magazín...dúpă cum găs[i]ésc//și după cē tuárnă/ia
fiecáre cîte-um pahár de vin îm mînâ/lăutáru stă cu paháru-m mí-
nă/și-i învață obicéiurle/șī tuárnâ...î vin/cineva pâ la spáte
víne s tuárnă că are mâlái/cenúșă/nisíp//ce apúcă îm mînâ-l fácе
tot pē...î nun și pē sócru máre/și pe úrmă vinē...î [ɛ] domnișóa-
ra prima adúce șerv[i]étele/le púne după gît/și plătește núnu șī...
acól[o] púne ban[i] u[o]r[i] îm pahár/or[i] pē deasúpra pahár[u]lui/și ia mi-
reása/vársă vinu jos/și ia bani/ș-atún[s] sărută mîna lū náșu și lū
sócru/ș[i] pe úrmă-i primește soácra máre-i primește-n casă//cu [u]o
maramâ/pe după gît îi ia pe-amîndói/o sărútâ ginerica pē soácră/
pĕ mireásă pe soácrâ ș-amîndói o sărútă odátâ//și-i primește-n
casâ cū uō...deasúpra un cozonác sau...[u]o pîine-mpletită/cū um

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pahár î scobít îm mijlóc ş-um pahár dĕ vin în î céntru/şī mérge... áltu ţinĕ sus şi e [ɛ] pe ĕi ī dúce legáţi únu aprǫápi cu cápu dĕ altu/şi-i bágâ-n cásă// acólō...nŭ prǫa mai ştiu bine ce fáci da...după cē...intrâ-n 5 cásă am imprésǫa că am văzút undevá cîn erám micâ dansău//făcău ǫ hórâ márę-acólo şī...fiecáre intrá suácra-m mijlóc şī...aşá mi sâ páre că servǫá cu cevá/în...mijlóc//şi cam ásta e...tot ce ştiu//

lúnǫa după cē [k] cîn dezleágâ mirǫásа//ziua [k] duminica mer 10 la cununie/acólo merg [k] cízva merc care vor/şi...lúnǫa/cînd î [ɛ] spúne că...dezvelęşte mirǫásа/ia vǫála pe cap/î víne náşa şi atúncî se dă um batíc îi dă náşa lū mirǫásă/îi púnĕ o flǫáre în cap/flǫárǫa dî la ginerícâ dim piept/ę-o ǫa şi i-o púnē...púnĕ ba [ɛ] basmá-a-n cap/şi-i púnę-o flǫárē în capu/şî pe-órmâ mirǫásа 15 pleácâ//dar naintį dę-ā se aşęzá pe scáun/mîrǫásа nu vrǫa//fúge/ şi o prínde ginerica [k] kęmătóru ie obligá sî să ducă să cáutę mîrǫásа//şī atúncî o găseştę-o adúce şī ca sâ o dezlége//şī aşęáz-o pérnă pe un scáun/şi după ce aşázâ pérnā o invitâ pă mirǫásâ sâ ǫa loc/pe scáun/şi mirǫásа nu vrǫa/spúne că nu vrǫa sî să des- 20 pártă dē...dē coro [k] coruánă de pe cap/şī zvîrle pérna//zvîrle pérna de trei órî ş-a tréia ǫáră ie obligátâ sâ stęa pe scáun// şi-i ia atúncî vǫálu din cap şi...cîntă cîntecu miresi//ş-ásta ię tot/tǫátă obicéiurle núnti//

[Bîsceanu Aurica]

25 nóosprâzècę anî

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

733. MIHĂILCENI

(com.Ciorăşti, jud.Vrancea)

Culegere: 1970; MC, PL, BM, VN; transcriere: RP

tutúnu

tutúnū dẹ cu prìmâvárâ/sâ sẹámână/într-o brázdâ/sâ zíĉẹ răsád//să fáĉẹ ū fel di...istíc aşá să zĩĉe/s-adúĉẹ gunói̯ᵘ/să púnẹ dĩdisúpt...la ᵘo-nălţímẹ di...ᵘobzéĉ sêntimétrı̦/şaptẽzéĉ ᵘobzéĉ/dupâ ācéẹ să púni...dŭpă gunói̯/să púnı̦ pămînt'/ū stra^d di pămînt//aşá dı̦...şápte ᵘop ĉentimétrı̦//după pămîntu-ăla să púni [ɛ] să púni [ɛ] gunói̯ pútrẽd/sâ zĩĉi̯ mrániţă noi̯//şî áẹa ĩncâ di...doi̯ ĉentimétri/trei̯//aşá/dói̯ trèi̯ ĉentimétrı̦//

după ĉe să sẹámână áẹa/să sẹámânâ [ɛ] tutúnu/s-aşázâ frumós/mrániţ-àẹa tre sâ ai̯ în vedéreẹ sî fíi̯ fărîmátâ gíni̯/sî fíi̯ ûs [ɛ] fărîmátâ adica...mărún [ɛ] mărúntâ/că să ĉ^érneẹ prîntr-un ĉurᵘ/ca sâ fíi̯ núma áẹa mărúntâ/sâ nu áibâ bolovănáj d-áẹa níĉi̯//şî după ĉe s-a s^emănát tuátâ/să sẹámână//la un...ᵘo jumátá^d di pogón aşá/dī tutún/să sẹámân-o...brázdâ di pátru métri/cu um métrụ şî ĉevá//pátru métrı̦ lungîmẹa/cū um métru şî ĉevá...lărgîmẹa/aşá um métru şî dóᵘozèş şî trèi̯zéj lărgîmẹa//

şî...s-a s^emănát//pă el îl ţii̯ acól° după ĉe-l sẹémẹn^i/îl ᵘuz^i imedẹát/sîn^t strokitór^i d-ăstẹa dâ ᵘudát/şî-l uz^i imẹdi̯át/şî-l ţi^i trei̯ pátru zíleẹ cînĉ ō săptămînâ/pînâ cînt...răsăreẹ// pent^ru cât ĉe sâ-ntîmplâ ? gunói̯u-ăla d^i d'd' s' p^i/r îr ş ê ncălzésti/şî căldúra dẽ la gunói̯ víni̯ şî-l forţẹázâ pâ el di-ncoltéşte répede/ca sâ răsárâ//da//

după ĉ-a răsărit/fi̯ dai̯ drúmu la sụáreẹ/la ĝam//să fáĉẹ ĝamfíc/speĉi̯ál//într-ū fel dẽ ĝurĝuvéli/ca ástẹa dẽ la ĝam/ş-au ĝămur^i//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şâ să púni pă el deasúpra/ˢ să-nkídę ieřmétic//că dacâ-i ĝer dup-áęa/că el să [r] sâ...sâ seámână din timp/sâ seámînâ dim mărtie/ş dacâ dă un ĝer dup-áęa/sau ũ frig/lui i pásâ//îl ţi [k] i ţii acólo//şî-l [k] i dai drúmu cîn dă suárle/i dai drúmu la suáre/nũ-l mai laşt acoperit //núma cînd îi mai cald/şâ iěl árî căldúrâ prea mári/îl mai răsúfli/adică i mai dai drúmu la cît-un oģ di ĝeam/mai trag/sâ-l mai laşt//iăr îi mai dă drúmu la cît-un oģ di ĝam/şâ dupâ áęa.../nuáptęà/lę-astúg dîn nou/pentru ca sâ... nu cumvá răcála dâ nuáptęa sâ-i pése//pînâ cî să fácę iěl...márę-aşá cā...várza cînd ō pui/cînd o púni grădinaru//

după acéa să răsădéşti// [ɛ] la lócu cáre să ră [k] să púni tutún/să árâ/dę tuámna/p-órmâ primâvàra yini şî să...borănéştę dacâ ári ceva pă iěl/să tăvălucéştę/să netezésti/şi dup-áęa sâ... îl [k] te duc ş pui tutúnu pă el acólo//îl ei dîn...istic aşá cum i zicim noi/cît îs trébui/can cît cres câ pui într-o zi//îl ei acólo/ş-acólo l răsădéşt//faj gáurâ-ntăi/găur/j dup-acéa ...dacâ-i séçętâ torn ápâ/întîi/p-órmă pui tutúnu/fíru di tutún/îl strîng la rădăcînâ şi mai torn puţină ápâ dîn nou//ş-aşá faj la tot tutúnu dómne//

dupâ ce s-ā...după ce s-ā...s-a prins/o ei dî úrmâ cu prăşîtu//mai e o pártę cárį...nu să prindę-aşá tótu/îl ei dîn nou la [r] la răsădit//úmbli pîntre ěl/sâ-l cal [k] râ sădéşt//ai o şfoáră/acólo la răsădit...éstę-o şfuárâ//şfuára-i însemnátâ/ş cînd ai pus şfoára/însemnézt dę-aiş şî pîn la cápătu-ăla/şâ la sémnili care sîm pă şfară acólo pui tutúnu//ca iěl sâ vie ięzact//dreptu//da/acól pui tutúnu//

şî dup-acéa-l prăşăşt imediad/după ce-l răsădéşt îl prăşăşt/ai terminá dę răsădit/dę la cápât îl ei cu prăşîtu//pentru că iel atúncā pos sâ-l î [ɛ] i rupt cuáj-àęa mai uşór/şî [k]

1. Gest: de la un capăt la altul al sforii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

da dacâ-l laj mai mul timp să-ntărește-mprejur/ma aléz dacâ nu
plóuo/și cînd îl [k] i dai cu sápa/sâ-ntuárcę cu tótu//da//ș n-a
[k] ma áre nic un rost//p-órmâ-l mai prășăst înc-o dátâ/cîn sâ
fácę mai márę-așá di...dóozèș di êntimétri/tréizeș êntîmétri/
p-órmâ îl prâșăj din nou/a tréia uárĕ...i faș puțín moșoróiu/câ-l
cam cúlcâ víntu//șâ-l fa [k] i faș puțín moșoróia la el/dup-acéeă
...după ce términ și dę prășít a tréia uárĕ/așteptf recoltátu//

la recoltát [r] la recoltát.../întîia ieia puála/așá să numéș-
tę/primi [k] primíli frúnzę/să zîcę puálâ//ála lĕ ieia și l-înșírd
dęopártę/l aduc [k] îl rupi dę-a [k] îl rug dę-acóloș/îl dûc acá-
să și-l înșír dęopárte/faș șíru dęópárte//pentru că la casári
...puála-i um preț/și mijlócu i-al preț//vîrfu ę-al preț/da//
și puála o dai dęopártę//după ęęā...ieia oș fóáę/dóoș/trei/dâ la
fhiecare hir/așá după cum ie el copt/ dî pă cum...cres că-i copt
//cînd îi copt măi...mai gíni/vyíni și să rúpi și mai gínę//așę//
cîn nu-i copt/nu prea să rúpi//i [ɛ] îi vérdę/și nij nu-i bun
după ce să uușúcâ//da cînd îi copt/atunc [ɛ] cîn să uușúcâ/să cuá-
cę gínę//l-adúc acásâ și...dupâ ce-l î...l-adúc aca [k] l-înșír
pă șírur/sînt î șfoáră câre ne dă dę-aij d la cam/faj di-um
métru și jumătáte lungímęa ũ șîr/l-înșír/și pă úrmâ l pui la
uscát//afárâ la uscát facî ũ fel dę...răzbói/așá-i zîc/dóo lémni
pâ uo párte/j dóo pâ uo párte/legáti-n doi matól/care le bag
îm pămînt/și șíru [k] pui cúi-i/bătúți dési-așá la...cîn șpe cen-
timétri uúnu de áltu/șâ pâ éle spízur/șâ di cólo/și di cólo
pus//dacâ ai...cieevá...colofán dîn ásta s pui dęasúpra lui cîm
ploúo/-i mai bini/pentru că...nu-l s [k] dai/nu-l bag înăuúntru/
da dacă nu ai/cîm plóuo/sáu í nor/sâ ai grijă sâ-l bag înăuúntru
//dacă l-ai bágat înău [k] dacă l-a apúcá și l-a ploát afárâ.../
ai terminát cu tutúnu-ăla//da/îl bag înăuntru/să ai șoprón/să ai

1. CAM = Casa Autonomă a Monopolurilor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ce-s trebuiețe...//după ce s-a uscat/îl fac.../cînd s-a uscat așa/
nu kar dă ajus/îl ei dă-acoloț/pui altu/și p-ăla-l...l...l-întinzi/
îl laș șirurit...în kicșare/așa îl pui/spînzurat pa...peretę/pa ĩ
aga//îl ma laș ș-acoloț vo săptămînă/ș p-ormă-l faj legătur i/așa
să zicę//patru sau cinc ĩ șirur într-o legătură//și dacă-l faj
legătura j n-ai timp/sînt altę treburi/n-ai timp să-l ĩ împăpu-
șezi/ca să-l duj la cam/îl pui undevă legat/pîm podur i/pîn...ma-
gazîni/pîn...și-l ți acol pînă cînd poț să-l...împăpușezi//

ę ! la-mpăpușat...iară ș-acol trebui să-l alęg//carę-i fgae
gălbęnă dęopartę/care-i fgaga mai ngagră dęopartę/care [k] că
ești altu și mai ars/adică: cînd s-ā...cînd î tutunu...a stad la
uscat/a fost mai dies pĩ ũnîlę locuri/ș să nũ-șirui kar să [r]
să-ndeș unu-ntr-altu c-așa să zîci/să ardi//ș-atunca fgagā...nu
mai sî [k]nu să mai fac-așa...[ɛ]gălbĩnă cum trebũi s să facă/să
mai negreștę//ș-atunc cînd îl scoz di pă șîr/ca să-l împăpușezi/
pui...z [ɛ]zecĕ cinsprĩzĕcę foi pă fi [k] la fiĕcarę păpușă//și
lę-alęg/ci-i mai...mică dęopartę/cę-i mai mare dęopartį/ci-i mai
ârsâ.../așa să zîci/o dai dęopartę șĩ pă agea/pentru că la.../cîn
te duș cu ĕl la clasare/țî-l clasęazâ după calitățį//și diga te
kinui dacă nu-i ales la...împăpușat/dîga te kinui/la clasat tot
așa să facę//că dacă vedi ugo ruai ngagră la uo păpușă/nu ț-o mai
tr [k] face [k] nu ț-o mă faze di calitatę/poa să fii-ălantu cîd
dę bun//da/ș-atunca/dacă-i clasat...gini/ei bani frumoș i/dacă
nu-i clasat ginę...//da//

costantin paraskiv
șaizeș i cinj dă ani

m-a luat șĩ pă mini fratęlę la brăilă

eram fată dę zece ani//m-a luat șĩ pă mini fratęlę la brăilă/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ca cum să duc̆á/ca di továrâș în...în cărúță//

dā îi "fâ sórî-mẹ! io te iau/da" zîi "dacâ merj la brăiíla" zîi/"îe-s pă drum/toáte ți le eau[ɛ]/ia îevá-n gúrâ" zîi/"câ kátrâ/câ o potcuávâ/c-o sírmâ..."/áeă//

ām mers o liniț di log/dacâ ne-an dipârtá de sat'/...găsésti frát le-o potcuávâ și ń-o arúncâ-n cărúță//

"na sór-mẹ !"/z îi "iă-o" zîi//"tinẹ socoteálâ de e/că pîn la múka brăilî sâ nu[ɛ]sâ n-o mai găsésc în cărúță" zîi//

e !//ma erá și cu als prietin dẹ-ai lui/cári cum veneá toț'/"fă hînâ nițâ !" zîi/"fâ !/tîni socoteálâ" îi/"c-ai ros potcuáva/c-an găsi și io o sírmâ"//

"da or sîntéz nebún' ? mă da îe ? voi tos î-oz găsi acúma/ uási di cîini/tuátẹ ni le-aruncáț' în cărúță ?"//

"tu sâ nu dorm'/câ" zîîi "câ nu să duármi cîn merj la brăiíla" zîi//

am ajún la múka a brăili acólo//ă sta noi î-an stat/am plecát//ei a luátu cîti...trei pátru cît ieráu/pă soseá//iou ...cu cărúța ca sâ...mîi ca'i//u om bătrîn/úrsu îi zîîá/i on úrsu//a opri cărúța-naiintẹ/ieu n-am băgá di siámâ/c-a opri cărúța/ș-a intrá cápu oîștî pîntre skîțele ruoțî lui//io/trag di cai/ca s-o iau p-alătûrea//móșu zîi/

"nu tū/nu da p-alătûrea că ésti o gaurâ di pus părăsitâ"/ cam așá vorgá móșu/ști//cîn sâ dau alătûrea di cărúță/trang ! cápîtu di uóiști/și cu oprituór'li/sti ?//frátili dî úrm-ă au-zi/

îê "ai rupt oiștea dracẹ !" zîi//

"ê ! dacâ tu caj gúra pâ drun" zî/"și nu te ți di cărúță/io știu drúmu p-aici'a pă un să mer ?" zic//"de îe nu stai ? tu nu ves câ eo nu știu drúmu pâ ū să merg' ?"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"áulicâ ! tę găsești nebunjála/ce fac jo acúma dacâ" zîs –"a rupt ójștęa" zîce/"cu opritór^îli ș-oj da di...vále la por la dúnâre" zîcę/"și jo n-an cu ce să ^oprés"/cá^i avjá năráv//erá graj/bun^î/hrăniț^î//

"e^i ! ĉ-aj vręa/să fac"//

"tę ^omór !" făcă/"tę ^omór"//

"mă ! ^omuár^î-mâ" çę/"báti-mâ/a [k] da núma acás îndăr^t/să mă duj^î di undi m-aj lu^át^u"//

çe sâ faș ? s-a dus fráteļe î ^úrmâ/pă lúnâ/câ nu erá nij lúnâ/nic nor^u/...ca^útâ/dă dumnęz^éu î scuátę un kirón máre/erá cam di do^ozéc/ș c-un ketrój/și yini și báti-n cápu ójștj/cît a maj rămás c^î sâ.../ca dę trej sfértu^r s-a ru^p cu ^opritórlî ^o^iștęa //a-ndo^it ^ěl acólo/a pus opritórlę/a făcút cărúța çan//

în dă cápîtu-ăla dj ójști ni^a-m bráțę/acólo-n cărúțâ//cărúța-ncărcátă/-mburicátâ/cū nătrés/cu rogojîna/...jo plîńsâ/năcăjîtâ/că n-a.../

"nă" zîci/"îm bráțę s-o ți pîn la brăilă"

zic/"îm bráțe mă ! ó țiu/îm bráțę o țiu"//m-am pus cu cúru sus plîngîndâ/și cu cápîtu di ójști-m bráți//

^ej vórba pâ lîngâ drum//pâ lîngâ caj//jo pisi^mni c-am adormyi/cum m-a sălta cărúțā...ā v^ini ș-am adorni/ș-an scăpát...ăla dim bráți/cáp^îtu-ăla dę ójști/ș-a fugî maj lîngâ...lîngă scuárță/ști cólo//jo di fricâ să nu mă vázâ c-an kerdút ăla din mînă/îl bîjbîján répidę cólo-șá//

dă zçę "aj kerdút ăla dráçę !"//

"lásâ măj câ l-an găsi/jóte-l-âj !/jóte-l-âj !"/zic "ja úitě-l-âj !/ásta jéstę"//

"te ^omór" zîșę/"dacâ l-oj kérdę"//

am ajúns în...pęáța ^obór^ului/unde să vindęá...bucátelę//cî

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să intrăm pă li [k] ᵘo liniᵢi fᵢerátâ/ș-ápi făcâm la dreapta/sâ intrăm la ᵘobórᵘ//acólo...să furásę nișt caiᵢ//și ieră unᵢ zgómŏᵈ máre/șî strigá tuátâ peáța ᵘóᵢ alármâ/cî s-a furát o peréki di caiᵢ/cu să furá pă timpurᵢ atúnc//áea//pîntre áeà/aúsᵢ șî ᵘúnu cu... 5 câiᵢ/cu...dimigénli di câiᵢ/"ferbínte câiᵢù ! șî dúlcę/băiᵢéte !"// acólo//

iᵢo acúma di fricâ sâ-iᵢ zi lu frátîli ca sâ-n[ɛ]n-a șî níᵢa cᵢaiᵢ/n-erá fricâ/câ mă năcăjísi/câ...n-ămᵢ maiᵢ zi nica/zi "núma acăsâ sâ mă duj dacâ ..."//

10 s-a astrîns ᵢeiᵢ grămád/-a făcú fócu pîntre cărús p-acólo-șá/ noiᵢ tremurám în cărúță/"nu-iᵢ maiᵢ zi nimyica lu fratele" ziᶜ//"i supărátᵗ pă miniᵢ"//văs că yini c-um pahár c-un coyrig de-un franᶜᵛ și yine la miniᵢ//

zícę "na !/beaᵢ câiᵢ !"//

15 "nu maiᵢ beauᵢ" zicᵘ//"nu beáuᵢ/nu-s cêiᵢ mîncárį dicî[d] núma acâ-sâ sâ mă duc"//[1]

"biᵢa fâ !/iᵢa di cᵘólęa fâ ! și te-ncălzéștę"//ăiᵢlaș priᵢéțeni luiᵢ/áldi náșu iᵘón săhír/"haiᵢ !"//

ăᵢ luát iᵢo di fricâ/

20 scę "făî !" scîᵢ/"dă maiᵢ repídę că iᵢótę "zícî ī/"ᵘómu árę cliénș și n-ári" zíci/"paháři cu ce sâ beaᵢ"//

dă-iᵢ iᵢo !/dă-iᵢ ! dă-iᵢ !/și m-ā friᵇ mę-a făcú gúra palángă/ nu maiᵢ știᵉán ce săᵢ maiᵢ fac/nișᵢ sâ vorgéz di.../dį friptúrâ//

"háidę fă !" zícę/"dă maiᵢ répⁱde fă ! c-aștiáptâ ăștęa"//

25 "iᵢa lásâ-mă mă băéti-m pácę !/ce ! tu aiᵢ vre să tĕ rîzⁱ di míni ?" zic//"cĕ" dacă n-aiᵢ da caⁱ ? dă-l drăcu[lu] și di câiᵢ și di to !" ziᶜ//"ce-iᵢ acúma !"/ziᵍ "vreiᵢ sâ mă nenorîcéștⁱ ?"//

n-ā foz ninica áea/ă trecút ăla cu câiᵢu/s-a dus încólo/s-a luminát//àn dad bucátele/eiᵢ s-a dus sâ iᵢa báni/la socotęálâ/undi

1. Subiectul își drege glasul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lę dădęá socotęála/-ntr-áltâ pártę/ști ?//

zîcę "úiti ce !/lę-an da taiin la cai" zîcę/"să nu cumvá" zîcę/"sâ stęa cái cu...trăistîli-n cab" zîci/"și voi să stați în căruță !"//

"nu ninica mă !"/

alț yámenî/zîcę "niță !"/scę "ves și dę-a męa"//áęa tod la fel/drágu lu góga/"sâ ves și dę cái-i nei/că úite lę-an da tain la cai"//

noi habár n-am mai avútu !//nę-an da după jyácâ/ma érán cu álteli/cái-i cu trăistili-n cap/nekezá cu ieli-n cap/cî le érá ryámi //ei ce să fac acúșę ?//[...]

yinę nășa sórâ/

scę "fă ! hînâ niță" zîci//"tu ai luát trăistili din cab de lā..naj drágu ?"//

"nu lę-ã luá delóg" zicu//

cî vinę ăęa...scę "fă !" zîcę/"bátî-vâ dumnézéu să vă bátă/voi" scę "trăi [k] cái-s ș-acúma cu trăistîlę-n cap ?"//

"nu-i ninica mă !" zîg/"nā ! tu lę-ai pus pręa mul"/zig "și n-a mîncát//și" zic "acúșa am mácătá la ieli/la cai//n-ã foz nimyica//tāj mă din gúrâ !//las câ viden noi dę cai//lon căldări/j ne dúcęm aîca la han" zic/"cérim...sâ ne dęa vói-e la puț acólo"/zic "și lę-adúcęm ápâ" zi/"și n-áre nimic"//

ē ! a vini siára//cē să ra ! n-erá fyámi/di n-ávęam încotró//nu n-a da nij mîncări/c-a sta mult la socotęálâ/și n-ávęa niî ei timp sâ yii la hanu//nășa ailántă fatâ/avęá o pîini d-ésta dúblă la supțiuárâ//

scę "na ! fă hînâ niță"/scę "bágâ ș tu-n gu..."

"nu poș fă !/că n-ã frib limba" zicu//erán cu gúra...cárne yii/ęó umblán dipă vînt/că nu știán ce sâ mai fag di...dę á-er/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ca sâ cápât áer/sâ.../mă fripsési//

ēi ! a vînít ʲeį de la socotęálâ/a mînca lā...ĉ-a mîncát a-
cólęa cîtę-o porți'i/a-nhămát ș-a plecát//cum ʲerá drúmu la
brăįílâ/cîn plecá lúmęa ʲerá colųánâ/nu plecá cîtę únu doį dĩ
sat/plecá pęátę cîti dóozeș treíj di cărúțę-odátâ/colųánâ câ...
todᵈ dę bántâ di hoțᵗ/câ vînęá și ʲintrá pîntre įei/ști ? cári...
știá gíni câ yíni cu băn'étu dę la brăįíla-ncųáĉę/câ...te ducéį
cu bucáti//cîn da drúmu să trîntęáų în cărúțâ și mînáų...tŏt ᵘo
colęánă să ținęá//

cum a făcútu din alt satᵘ s-a băgát întrē...ș-a rupt...rîndu
di cărúți//cîn a ruᵇ rîndu di cărúțę/a vînít înaʲintęa cărúțî
nęástrį//avęám un cal cári să feręá//s-a ferít cálu/...ș-a răs-
turnát cărúța/įerá î múka brăʲílî să nuná//și ʲerá șoseáųa-năn-
tâ/și erá cųástâ lúngą [ɛ]în váli/ști ? văl-ę jos//a răsturnát
cărúța/cŭm a venít...p-o cųástâ cólo/șî a căzút cálu din hăįs/în
gúra di ham/și bîstîcîįá acólo//

įō...máma įerá bătrînâ/și ŏ avęám bŏlav-acásâ/sĉę "mámâ !/
dacâ voį vă dúĉeᶻ la brăílâ"/í spunęá lu frátęle/"gligóre" zíĉi/
"ʲeį o sticlâ di likórᵘ"/ca cum erá dę vătămătúrâ sâ vă spun...
pă țărăni dînaʲíntę/na!//

a luát [k] lųásę vo dóᵘozèj di kilográmį di sári/bolovánʲ di
sári/căldári di péști/cutiį d-élęa de treį kilográmę dę alvá/cum
vinęá lúmęa de la brăįílâ//įo pantóhi í lųásĕ și-į discălțásĕ/í
pusésim alătŭr/dacâ a răsturná cărúța/s-a dus și pantóh/s-a dus/
ș-a venícárea pă skinárea mea/și ęo sticla ᵘo ținęá la bráțę/a
sări și dópu dę la sticlâ//įo cum m-am dat colo-șá c-a [ɛ]auzí
stíl [k] sticla gíl gíl gíl gíl /sâ vărsá...băᵘutúra din sti-
clâ//da//am băgá déștu répędę-n... sticlâ//cálū căzúsi-n ham
acólo/ști néneа ca sâ nu yíʲi cóșu cărúți pisti míni/a pus mína

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş-a ᵘopri cóşu//

io zic "ăuoleo ! muári cálu !"/şî cu sticla trîntegám.../câ nu putegă sâ mai scoz déştu dĭ sticîlâ/şî hîţînă sticla/şî hîţînă sticla/"ăuoleo ! că..."

"taj din gúrâ fă !"/

"muári cálu mă ĩ ham"//ş nu putegă sâ scot sticla dim mînâ diloc//

"tu ce mai ai fă la mînâ ?"//

"ia úiţe mâ/câ n-am înţepenid déştũ aîca"//el ia...mîna cu sticla şî n-o trîntéşte de ruáta cărúţi//ş-a fărîmat sticla ştiᵘ? ca sâ...ş-ă rămás cũ...ᵘiniélu-ăla//n-ăvea ce sâ maᵘ...să ᵘumflă-se déştu/n-áveam ce sâ-i mai fac ca sâ-l mai scoz din.../ă rămás cu ᵘel aşá//

"cu-ásta ce-i maᵘ fa...?"

"lásâ-l drăcúlui aîca !"/

ziᵍ "nu/îl duᶜ şiᵗ io acásâ" ziᶜ//

m-a pus în cărúţâ.../cu cúru-n sus aşá/m-am înveli/ş-am adormitᵗ//cîn sâ vezᵗ cîn áea/cîn...sâ trágâ cóşu la loc/a veni márzînă cărúţi [k] a cóşului/şî n-a trîntit una aîc [1] aşá/să făcúse fálca mea/aşá[2] aveam un cab di mári//

"ăuoleo ! nu te spui io la mámâ/cînd om ajúngâ-acásâ ?"//

"ăuleo !/dacâ nu tᵘe baᵈ di te rũb/dac-ŏi spúni mámi tu p-ásta"//

"dacă nu tᵍ-oi spúne/atúnca lásâ" zic//"ce tu ai fos sâ mă uomᵘorᵗ pă drun/n-ai vru ca sâ...mă ei ş pă mine la brăilâ"//

am adormit ear//dac-am adormit ear/cîm m-an trezit acásă/da áea [k] néneea dihámá cáᵘi//m-ă scúlat în kiĉuári/mă uitám încólo/nu ştiám încotró sâ-ndr [k] "sâ-l mai întrép pâ el/nu-l mai

1. Gest: duce mîna la falca dreaptă.
2. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

într^éb" zi^c "că.../mă ia la r^ost"//avéam niște ploc/curtea bătrînéasc-a lu bítu//ă stat așá și m-am uitát/am văzút plóci eia/"ế ! taș că..."/mă-ntórc încuáci/"ásta-i casa nuástră"//

intru-n cásă/iau cu bráțu/zic...cá^ut pantóhi/că...máma nu știá c-an lua pantóhi ii la...tîrc cu mine-acóloț//pantóhi nicâieri//

"to^d nu ves că" sș-"ai kerdú pantóhi//dacâ-i vórba că tu ai kerdú pantóhi"/sce "ș-io-i spui mámi" zîci/nénea /

"io nu te spui la máma ce n-ai făcút ?"//

"da io nu te spui la máma" zic că [k] sce "c-ai [ɛ] n-ă [k] i-ai lua pantóhi și i-ai kerdút ?"//

"ĉ-oi vrea sâ..."/

"nu [k] nic eo nu te mai spui/și nij nu [k] tu n-ai să mai... zij nimyica"//

am ^intrát în cásă/eo tot cu gîn la máma/că să-i spui//

"da tu ĉ-ai mámă la fálcă ?"//

"da !//n^éneа diștéptu" zic/"a vru să mă ^omuárę"//

"da de ce mámă ?"//

"de-al dr^áculúi !" zic//"că e-ă rupt óiștea la cărúță" zîc //dă//

da iel din tíndă z^îce/"da tu nu i-ai kerdú pantóhi ?"//

"e^i și dacâ i-an kerdú/ce ?"//

"cáre pantóh mámă ?"//

"pantóhi ăea a mătále/care s^îcái că-i ai di muárti"//

"ș ce e-ăi făcút ?"//

"i-ăn lăsá din...múka brăilii-acól^o/că eo știu pâ unde érá" zic^u//"acólo i-an kerdút"//

nița st^e paraskiv
șaizéc^i și pàtru dă an^i

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşá ^ erá pă timpurlę-alęa

ję̆ am născút şáptę bă ję̆ t//şî-n spitál nu m-an dus u/cu nic
únu//^erá mu ąşâ dę sat u/bábâ bătrînâ/...îz venęá s-aproká înnu-
mărá ę̆/ca cum ţinęá fi^ęcári minti cā...yínę lúna cutáre/şî pâ
zíęa di cutári u o sâ...mi s-aprókię̆ câsu dę náştere//a !//vędę á ę̆
câ ţ-ę rău/trimitęán "dú-te mă ęómule/câ úję̆ tē-te níia ar sâ-n hi ę̆
rău/şî ęō o sâ nasc u//kam pâ túşa tínca/prodăniţa"//

să ducá u ómu ş-o kemá/şî...vinęá lîngâ mínę-ac u ólo/mă ī ki-
păję̆ á şî ję̆ a dípă cum ştiá bába/acólo/"ej ! /^baę̆ bátî-tę fócu" zîci/
..."c-o sâ [ɛ] o sâ-l daę̆ afárâ"//e !//zăboyá bába pâ lîngâ míni/
ję̆ a d [k]ī şę̆ ţ afárâ voę̆ !/háję̆ dę̆ !//haę̆ afár !/di ĉę nu-nţeléĝ ?//
haę̆ dă-ę̆ drúmu-afár !//[1]

vinęá bába/mă-ngălzęá c-o cărănídâ/cu úna álta/dă-ę̆ încólo/
dă-ę̆ zor/că-ę̆ aşá/că-ę̆ gáta/sucéştē-te/-nvîrtéşte/trecâ u o jumá
dę u órâ/ęo u órâ şî...l-aşēzám//mă punęá bába acólo/mă-nvelęá î/
îfăşá copkílu/...atúnca ^erá roz di şēzút pâ ī/cînd eráę̆ născú-
tâ/câ...bęaę̆ la ţúję̆ câ cu nebūnęálâ//ţ-o făcá dúlci şî cáldâ/î
hirída sóbi cu ţúję̆ câ/cu zácîr/cu kipér u/şî dâ-ę̆ !/"dă-ę̆ mámâ
dă-ę̆ !/ca sâ víndiĉę rána-nă u úntru"/c-acúma avęáę̆ búrta gu álâ
zîci/"dâ-ę̆...ţúję̆ câ/dâ-ę̆ mîncárę/dă-ę̆ încólo/dă-ę̆ încólo"//mer-
gâm vo...treę̆ pátru zíli/...te punęáę̆ pă ru átę//câ-ę̆ copkíl
dī-făşát/câ-ę̆...di scuturát/că n-ávęa ĉíni pâ lîngâ tíni/trebęá
s t te scol t ca sâ faş trę ábâ//şî vîniá mu ąşa/vę̆niá mu ąşa treę̆/
pátru zílę/maę̆ scăldá copílu/dę-acól t te lăsá pă skinárę a ta//
vorb-ăęa treb ū ęa sâ te scol t/sâ te-ngrijēş ca sâ spel t copkílu/
sâ...dicî d númaę̆ la fo g nu ne ducâm ca sâ-ncălzím ápâ/câ n-ávęaę̆
voę̆ i pînă-ţ făcá pópa dę u ob zíli//trecâ u ób zíli dipă zíęa cîn
năşteáę̆/şî vîniá pópa [r] pópa acásâ/şî-s făcâ...ĉitánię̆ di u ob

1. Informatoarea se adresează unor copii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zíli//şi dę-ac^{u}ólęa-z dădęá vóį/te ducáį ła vátrâ/aprindęáį fócu/
mủlgáį vácâ/spălái/...ca câ-į ca di...curăţénįa femé^{i}i/şti^{i}//

te ducáį la náşu/-į ducáį ţ [ɛ] că î duc rakíų ła náşu//punęáį
acólo o jumá di kil di ţúįcâ/únū di yin/dóo treį bombyáni/...vo
trei pátru covríg/şi-į ducáį ca s^{i}emn lu náşu dī...sâ yi^{i}i sâ-m
botézį//e ! trimitęá^{m} muáşa/cári mâ moşá//ę ! zî [k] ĉé s^{i}cà/"ĉe
númi îz dă náşa ?"//dâdęá...úni ^{i}iyána/dac-ó kęmá pă náşa/punęá
númîli įei/sau dacâ ẽrá bâ [ɛ] băįát îį punęá númęle lu náşu.../va-
sîli/costandín î...//să ducá ^{u}ómu dęclará la...primări^{i}į zis
atúnc//"númilę cutárę įóte-tę/ţi l-a dad náş^{i}-tu/îs pláci ? dacâ
nu-s pláci/dú-tę şî ĉérę áltu"/ştiį ?//

şi vęnęá náşu...cu tîrguiála acólo/lųa plápûmâ dacâ putęá/da-
câ nu...ni-l aducá/dipă cum putęám şî įo//câ dacâ-n lųa náşu şî
nía plápunâ dę la bot [k] pentru b^{u}otéz dę-n lųa di tųáţį/trebûęá
sî-į dau ş-įo colác^{u}/c-aşá sâ...colác//trebûęá sâ-į dau ş^{i} lui
treį métri di ştófâ/dacâ-n lųa dî mătásę trebuęá sâ-į dau ş-įo
ştófâ di línâ//dacâ-n lųa plápunâ di bumbác/treb^{u}ęá sâ-į dau ş-įo
^{u}o panamá/^{u}ó áltă matérię maį pdxiyítâ/după cum în lųa įel/tre-
b^{u}ęá sâ-į dau şî įo/ştiį ?//áltę^{u}ór^{i} aviám cu náşu odátâ/áltęór^{i}
maį rămînįám/la tųámnă/la a [ɛ] dipă cum putęá^{n}/náşu trebûęá sâ
mă crędzâ/câ ^{i}erá náşu/^{i}erá ca um părínti/ştiį ?//ş-ásta ^{i}erá la...

[Dar la trei zile, ce puneaţi copilului ?]

ĉę-į punįám ? c-at [k] să făĉ^{e}á ca ^{u}ursit^{u}ór^{i}//

ĉé şĉę "mámâ !" zîĉi/"cutárícâ/níţâ !" zîĉi "úįti ĉę dis [k]
la treį zíli" şĉe "avím...să púnę ^{u}ursitór^{i}li"//punęá ^{u}o sítâ di
mălái^{u}/^{u}o mesícâ/frumós/ũ ştergár pă mesícă/^{u}o sítâ di mălái
acólo-şá/că ĉa că yínę ^{u}ursitųáręa şî fáĉę ^{u}úrmi pâ...mălái^{u}//pu-
nęám acólo o bucăţícâ di săpún/^{u}o sticlúţâ cu yin/um păhărį́él cu
ápâ/ş-ásta le punęám pâ másа dę ^{u}ursitór^{i}/^{u}o pînişųárâ dacâ...ó
avęái/áltu avęá áltu n-o avęá//ş le punęám p-ásta/ástęa le luá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bába/mụáșa zis^{u}//șî-mpărțeá/rupeá șî-n cásâ/ducá ș-acásâ la ia din...ca că dúci...dea la tuáte dî ^{u}ursît^{u}ór^{i}//cáre ierá féti di măritátă/vineá șî puneá șî iéli ca sâ vázâ cé gișeázâ/sâ-i dea dim pîineea de-a ursitoári/că dacă mânîncă dim pîin-àea/s sâ cúlcî s^{î} pui dumicátu la cap/să gișéze șî ea ^{u}ursítu//povestír^{i}//

[S-a întîmplat ?]

să-n [k] da/da dá !//sâ-ntîmplá//gisá/șî vineá-n gis^{u}//cum vîneá-n gis^{u} ? primu somn/cînd ad [k] te culcái/ce spuneá ? sâ nu facâ s^{i}emmu crúci//ș să ți^{i}i mínti/puneá dumicátu-ăla la cap/ș^{î} să ți^{i}i mínti/dă [k] c-a gisát^{u}//și cári ierá di [k] sâ să căsătoreáscâ/i-apăreá...^{u}ursita/la băiátu-ăla cáre...vîneá la ia ca s să căsăt^{u}oreáscâ//să sculá și pov^{i}estea:

"î ! cutărícâ" zícî/"mámâ"/sau "dádâ" zícî/"eó an gisát um băiát frum^{u}óz" zícî/"și ^{i}erá cu cápu gol și c-o freázâ/c-o cămășâ" zícî/"și puneá mîna pă míni"//

"e ! mámâ !" zícî máma/"dac-a pus mîna pă tini să ști^{i} că ăla ie ursítu tău" zícî//"ăla ar să te ia//îl cunój dac-o hi vodátâ...?"

"îl cunóz mámâ dintr-o níi !//îl cunósc"//

să-ntîmplá !//nu trícá mult^{u}/peáti c-o lúnâ/peáti că dóo/și-i vineá...féti î áea...róstu di căsătorít^{u}//í vineá ca sce "ce [k] a trimé lu cutărícâ/i-a trimez logodácî/logoditór^{i}//sâ măritâ"// că "ai văzú ?" șce/"de la ^{u}ursit^{u}ór^{i}" zícî/"cúm a pu^{z} la ursitoáre"/c-"ai văzú/s-a măritát cutărica ?" zícî//na !/

"fátâ" zícî/"ia úti !/cáre l-an gisá^{d}" zícî/"^{f}ăla a fo^{z}" zícî//

să făcá ueglinz^{i}/ca cum ar hi la ánu nó^{u}//și-n siára de ajúnu bobotézei/ai văzú că ^{i}éste ajúnu lú sfíntu vasîli/...șî ajúnu bobotézei//să-mpărțeá la boboteázâ/la ánu nóu nu să-mpărțeá zis^{u}//și ce núcâ căpătái la boboteázâ/aducá pă strákinâ nuc/...ba

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bunícа/bā náşa/ba úna álţa/şţ̂ ce núcâ căpăţám întăi/lyam núc-àia //şî-i lya^{m} miézu/şî yopreán gójîlę-álęa//

siárà/să jucá ca cũ să púne /să jucá ĩ strắkin^{i}/în flúturi^{i}// aşá pîm bătrîn^{i} cum ắu fost atúncî//puneám acólo la ǫáe /puneám o strắkinâ cu ápâ/aducắn dę la puţ^{u}//ne ducâ^{m} mútâ/nu vorgám/vineám îndărắt^{u}/tŏd mútà cũ áp-àeą/ş-o puneám ĩ strắkin^{i}/aveá fi^{i}icári...lumînăricâ/...şî făcắn cu lumînárea aprinsâ şî kicám aşá ĩ ápâ/kicătúr^{i}/ş ce spuniá ? câ ásta sînt ęo/ásta-l puneắ ş-ęo pā yubóvnicu neu/pâ care l-a [ɛ] m plắcá poátę ş^{i} nía vúnu pă lúmi// "ắsta ^{i}ę gíţâ/ásta sînt yo"//mă puneám/"ásta yo sînt îna^{i}inte/ ásta e pă nea..."/ş colindá ^{aia}/dacâ mergâ ya-nayinti ş^{i} yel dădeá ryátâ/să-nvîrteá ápā cũ...kicătúr^{î}le-àlea di cârâ/să făcá ca flúturi ĩ aşá//^{6} ! ya ũti fátâ/pâ míni mă yubéşti/yoţe yóti ! ĉ-aleárgâ durlănicâ dípă míni//ya ũtę cum m-a prins îm bráţę"/yar să-ntorcâ/să-ncliná [r] să-nclináî...kicătúrle-alea acólo/şî rîdeám di ne sp[ɛ]spinticám di rîs^{u}//di glúmîli noásti carę le făcâm pã áea/dipă ce ne jucám dę ne săturán/dę-ac^{u}ólea luám strắkinili//făcắn nóo strắkin^{i}//căutám ^{u}o legătúrâ cu sárę/um ban/ ^{i}iniél/...képtini/dacâ ^{i}erá k [k] cu képtini/şî...ce făcâm ? únă f^{i}ermecám strắkinili/ş cu legătúrle-àlea carį lę procurám/mărgéli/ mărgéli dacã lyai/^{z}ce cã "dacâ yo ã lúá strákin-ásta cu mărgélę/ îl yau cukítu"//áea "dacâ-l yau cu colţáru/î colţát^{u}"/ála "dacâ-l yau sári/î sărắc^{u}"/ála dacâ lya cît-um...hir di línâ/"îi bogát/ cã árę yoi"//şî rîdeám...álea//

cu cójîlę-àlea de nuj/după cē...să terminá cu ascũsu strắkinle-ástea/una lę-ascundeán/dę-acólo "hắidę !"/álea şędeá cu... mínile la yok/"vinit !"/şî toáti cătá...car^{i} strákinâ ţ-erá norócu s-o-nnemerést^{i}/din toáti//o-ntorcâi/"ę ! dă-l doámne eártă! c-al neu ĩ sărác/uitę-an loa sárea"//ăla [k] "a neu ^{i}e colţát/ uitę-an loa képtinli"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Î...dę-ac^{u}ólęa spăr [k] ne duĉán cu núĉîlę-ălęa/punęám jumătá [k] ^{u}ō cutíį [k] ^{u}o gųájgâ di sári/şî úna dį făįínâ//ne duĉám la puţ ęar/cu gúra strîņsâ nu vorgám//lu^{u}ám ápâ-ņ gúrâ/şî vįneán tőd mútâ//şî...cu [ɛ] din gúrâ făĉán cu sárę-àęa/cu făįín-àęa-ņ gųájâ/ş făĉám ^{u}o turtişųárâ/o coĉ^{ę}ám pă vátrâ/rîcîęáį în vátrâ/ársâ/ş-o punęă/ş-o coĉ^{ę}á/ş-o punęán la cap/dacâ ne culcám acásâ// şî dacâ [ɛ] mîncáį dĩ ęa/jumătátį mîncáį/jumătátę-o punęáį la cap //"sâ vidém ĉē gisez în nųáptę-ásta ?"//

ne duĉám lā...prindęám găįín^{i}//ne duĉán...ne uįtám la ^{u}oglíndâ//te punęáį c-o pétic^{â}/te lăsáį cu plétîli...pă skináre/punęáį ^{u}o péticâ di ĉarşa^{v} bălán/îl punęáį în cap/...punęám ^{u}o ^{u}oglíndă în pat^{u}/ş-o cófâ cu ápâ ō discîntá úna cáre şti^{ę}á sâ discînti/ĉa câ fáĉį pă ^{u}ursítu//do^{u}ọ lumînăr^{i} apriņsĕ la cófâ/tē̃ punéį pă scá^{u}ųn/cu ĉarşávų-ălą-ņ cap/ş^{i} te uįtáį cu lumînărli ĩ áltâ ^{u}oglíndâ ţį-o punęá spáti//oglínda vidęá cu ástălantâ/din fáţâ//şi te uįtáį acólọ/acól^{o} să făĉá cîtę nóųọ/z^{i}éĉi ^{u}oglíz^{i}//păr^{i}éręa ^{u}ómulúį/frica pos sâ spuį/câ te făĉá dĩ-z dădęá lăcrinî/ţ^{î} să făĉá şî fricâ cîn...tę-arătáį//dę-ac^{u}ólęa ja înĉepęá/ĉa c-a văzú/ s-arâtă...ĩ oglíndâ/câ ĉa câ yinę ^{u}ursítu ş să védi/măcár al tréjlęa ^{u}oglíndâ/saų al nóųọlęa ^{u}oglíndâ/..."jo l-ąm văzú fetícâ/ ásta-į durlănícâ" zîĉi/"cu p^{î}ăru cum îį cutári/nędęálcu saų cutári/^{î}ăsta jésti" zîĉi//

aşá ^{i}ęrá pă timpurlę-alęa/atúnĉa/şti^{i} ?//

na ! dę-acó^{lo} ne duĉán la vaĉ/în coşár//"hăį la ^{u}úna !"/dac^{î} nu să sculá váca la úna ĉa câ...^{i}e la ánu/"hăį la doį !"/la doį să...sculá váca/gátâ vácâ o sculáį din somn//"eį !" ĉi câ/"or câ do^{u}ọ săptămîn^{i}/^{u}or ca dóųọ zíli/ųőr câ doį an^{i}...să măritâ fáta"/ c-at [k] la atîta timp a-ntîrziá di...di s-a sculád váca di jósų//

ne-a...duĉán cîtį-ũ hir di busuįóg dę-acųólęa/ş^{î} ne duĉám la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

par/la gard//şî numărám/nõuo/ünu/pînâ devineán de la no [k] de la nóo de-a-ndarátîli pînă la únu//şî dacâ-l legám p-ăla cáre-l înnemereám/erá cocoşát/erā...ca că ásta-i nalt/ş cocoşátu/áltu n-áveea cuájâ pâ iel/câ-i sărác/ăla cárę-aveá cuájă ca câ-i bogátu/ tẽ rîdeái/ca sâ.../te ducâi dimineáţa/şî te uitái ca sâ vezi cum îs pári legáţi//

[Aceeaşi]

ásta-i toátâ núntą

să hotârésti băeátu câ-i pláci dį fáta lū cutăricâ zîs/la un [k] a unui om de-a-ij din sat//ę pîn[ę]pîntr-áltę rúdi/triméte la ia/să dúce ũ om sau o femeíe lā tá-su fétî/şî-i spúni/

"úiti cé e"/scé "iótę băiátu...lu cutăricâ m-a trimés...cu trimésu la tini//dacâ vrei s te căsătoréş ş să dai fáta dupâ băeátu lui"//

ó ia ş să hotârésteę/ de-acóleea să dúcę î mă-sa/cu mă-sa vorgéştę//să dúce mă-sa i spúne lu tás-su/de-acóleea-i [ę]uo amînâ/

zîci "sâ yi-i-ntr-áltâ seárâ//nu-n seár-ásta/sâ yii pistę vo dóuo...trei seri/sau dumínicâ sâ-z dau rezultátu"//

să dúce femeea sau úomu cáre-i...dîs cárę-a fos cu trîmésu/ să dúce la iel/

"e ! cum v-az hotărît ?"//

"ei cum neę-an hotărî ? neę-an hotărî ca să veniţi//să veniţi în̂tr-o seárâ númă voi cu băeátu-acóloş/şî să ne-nteleégin núma noi aşá"//

să duc acóloş cu băeátu/băeátu cu fáta să dă-ntr-o cásâ/dacâ să dă-ntr-o cásâ vorgésc s [k] vorgésc şi ei acóloş/părinţi-ntr-áltâ cámerâ/după ce stau în cámerâ/de-acóleea-ntreábâ băieţi/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"eɨ ! cúm ɨ̂ɨ ? ĉē fáĉeţ ? vă pláĉez ?"

"da"//

după ĉē a spuz băɨ̂éţî câ să plac^{u}/ɨ̂eɨ íntrâ-n discúţi zis^{u}//
íntrâ-n discúţiɨ̂/înaɨ̂íntę ɨ̂erá cu pămîntu-àsta/

"cíti poguáni di pămînt îɨ daɨ tu ?"//

"ęó ɨ dauɨ pátru poguáni/log di cásâ"/baɨ [k] ɨ̂ ásta cu băgátu
spúniɨ//"ęo-ɨ dauɨ pátru poggáne dę pămînt/log di cásâ /ɨo vácâ/
treɨ ^{u}oɨ..."//

ásta cu fáta dę-acólęa/"ɨo-ɨ dauɨ...pátru pogáne-ɨ dauɨ şi ɨo/
^{u}o vácâ-ɨ dauɨ şi ɨo ĉinĉ ^{u}oɨ/doɨ ɨajɨ di porúmb..."//

dę-acólęa să împácâ/fáĉ-o-mpăcăĉúnę-ntre eɨ/dă mína dă noróc^{u}
zîs tá-su băgátúluɨ cû tá-su rɨ̂éti/"noróc sâ ne trăgáscâ-ntr-un
ĉaz bun !"/să ĉinstésc acól^{o} c-um pahár dę vin ac^{u}ólo/după ĉe s-a
ĉinsti^{d}/dę-ac^{u}ólęā poátę únu dî ɨeɨ ĉéri tonálâ//c-aşá ɨ̂erá-naɨ̂in-
te tonálâ/acúma nu să maɨ fáĉę tonálâ//şî şĉɨ "poátę vinîm dumi-
nicâ siára/sɨ fáĉim o tonálâ/noɨ ne-am împăcát aşá/da ĉ-am făcu^{d}
noɨ aɨ̂iĉa ?//sâ vinín cū tu cu ne [ɛ] adún tu negámurlę tálę/ɨo
negámurlę méliɨ/şî vinîm într-o siárâ"//

acúma cîn să hotărâşĉe s fácâ tonála/ɨ̂ásta cu bă[ɛ]cu băgátu/
ɨa ^{u}o róke dę skimb//şî fáta ɨa cămáşâ zis^{u}/di skimb băgátuliɨ//să
du^{c} cu tóţiɨ-acólo/cu ásta cu nga [k] cu băɨátu la fátâ/s-adúnâ cu
t^{u}óţì/să pun mɨ̂ésîli/după ĉe să pun mésîli...spúni băɨéţi...adúĉę
băɨ̂éţi dę [k] bă [ɛ] la băɨ̂éţ s-adúnâ fɨ̂éti/dûpâ ĉe s-a aduná féti-
lę acólo-şà întrgábâ băɨ̂éţî/

"e ! băɨ̂éţɨ ! sîntéţɨ...avés plăĉére únu de áltu ?"//

"da"//

după ĉe [k] d-acólęa dă mína ɨar/dîn nóuu/sócru cu fáta cu
sócru cu...băgátu/dă mína dîn nou/d-acólęa servɨ̂ésc...cu vin/mîn-
cári/ş dę-acólęa cu tuáti negámurli/ş-ásta ɨę tonála//juácâ la bă-
tătúrâ/aşá ɨerá...la tonálâ//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ce [k] d^{g}-acólea ficsează núnta//la trei săptămín^{i} fáce núnta//núnta cum îi ?//dă invitáți^{i} la tuáte neámurli/și la băiéț și fete să yí^{i}e-n núntâ/după [k] de-acu [k] și lā familiș^{i} sâ vii la mása marí și la logódnâ//

cînd încépi núnta/yin duminicâ dimineáța/s-adúnâ tuáte neámurli la băeát^{u}/și tuáti neámurli din pártea f^{i}éti/la fátâ//băiéț/féti/toț^{i} șī dim pártea f^{i}étī la fátâ/dim pártea băeátului la băiát/d^{g}-acólea yin lă^{u}utári pâ la yopt/pátru/cînc lă^{u}utár^{i} pă cum a-mpăcát^{u}/do^{u}o acordeuáni/dóo viyór^{i}/jás acóloș/după cum a-mpăcád/încépi di la ^{u}óra yopt//la ^{u}óra yopt cîn s-a adunát tuáte neámurli la băeát/să...de-acóloș trébi sâ-ș ca^{u}utę naș zis//caútâ doi... [ɛ] o famílii zis/ca sâ-i cunúne//să dúce și la ásta îi dúce...după ce s-a împăcát/îi dúce rakíiu/...î^{i} dúce rakíiu núnuli/după ce e-a duz [ɛ] cînd e-a duz raki^{u}u núnulúi/núnu și-adún-acóloș...yámin^{i}/di să cînstéșce la rakíiu/și cari yámen^{i} í...zis îi kámâ/vecín^{i}/naș^{i}/pri^{i}étin^{i} acóloș la rakíiu//după c-a aduz raki^{u}u la nun/yine și dúcî șī raki^{u}u lā fátâ//să dúce trei rakíiuri^{i}// ^{u}últimu rakíiu să dúcî símbâtâ//cîn s-a dus últimu rakíiu símbâtâ/și-adúnâ tuátę neámurli//símbâtâ/și símbâtâ siára cîn s-a h^{u}otări núnta/dúcě r^{u}óka/adúce ro [k] dúce r^{u}óka lă [k] băeátu cu fáta dúce róka la nirgásâ/cu mai múltę femei/cu lă^{u}utári/cu...távą [k] pă táv-acóloș/ki^{u}ui/juácâ/spúni tuátī ástea/din gúrâ zic^{u}/de-acólea dupâ [k] să dúce lā nirgásâ/la nirgásâ iar îs adunáte femei acóloș din pártea ^{i}ei/iar sûnt ăea și juácâ/și fácę skimb/dă cămáșa ș-adúce róka//de-acólea púnę róka pă távâ/do^{u}o sticle di țúicâ/do^{u}o lămíi/bombuáne-acóloș/și yine ear cu lă^{u}utári jucîndâ... dincaácę la băeát cu cămáșa//

de-acólea cum am spus duminicâ dimineáța cîn s-adúnâ toț^{i}/la óra yob gin lă^{u}utári/...să dúci cu neámurli pă la nóc-eșá/să dúci

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

báte̯ brázi la nun întă̯i̯/după ĉ-a bătú brázî la nun/núnu ș-adúnâ
te̯áte̯ ne̯ámurli̯/z vestíti di símbâtâ se̯ára/yin înapói̯ la ginerícâ/
dă̯ la ginerícâ...mai̯ șáde̯ așá vre̯ u̯órâ pîn̯ s-adúnâ te̯áte̯ ne̯ámurli/
de̯-acó[lo] dúpă ĉe s-a aduná/ple̯ácâ cu te̯áte̯ ne̯ámurli la nun[u]//la
nun acólo î ĉîstéșt[i] c-um pahár de̯ țúi̯câ/cu prăjîtúri̯/...biscuiți/
bombu̯áne̯/ĉ-ári pă másâ u̯ómu̯//după ĉe s-a ĉîstít acólo/ā servi tos
cîte̯-o țúi̯câ/bŏmbu̯áni/[ci]te̯-o prăjîtúrâ/m[i]érgi cu tóți la mire̯ásâ//
la mire̯ásâ gătéște̯ mire̯ása/cînd î i̯intr-acólo zíĉe̯/"noróc
se̯ácre máre̯/gíne̯ v-an̯ găsi sănăt[u]óș[i] !"/zis c-ásta-i̯ [u]obiĉéi̯ele/
acúma nu să mai̯ zíĉe̯ colăĉériile/că-na[i]nti...erá un̯...flăcău cá-
re ĉite̯á colăĉériile̯-acólo//da//te̯ătă lúme̯a ascultá și ásta [ɛ]
ĉite̯á colăĉéri[i]le̯ și núnu̯-ăl máre̯ s cu ginerica șădе̯á-n̯ s [k] în̯
șușá//[i]ntrá númă flăcá[i] s cu f[i]étîli s cu núna//íntrâ núna de̯-o
gătéște̯/[u]o púni pă s [k] i̯ā núna níre̯ása-m bráți/după ĉé̯ e̯a ní-
re̯ása-m bráți/[u]o pún [k] [u]o așázâ pâ ũ scáun s pâ [u]o p[i]érnâ/[u]o gă-
t[i]ésti/să scu̯álâ mi̯ire̯ása sărútă mîna m[î]ă-si [k] î ásta m[î]ă-si/lu
tás-su/náș[i]-si/și la te̯áte femé̯îli//după ĉ-ā sărutád mîna zíĉi/
"sâ vă trăe̯áscâ núnâ mári̯ !" te̯átâ lúme̯a//núna máre̯ le mulțumés[t]i̯
la te̯átă lúme̯a/de̯-acóle̯a i̯ési níre̯ása și c-ũ al[d] bă e̯át/rúdă de̯-a
lu [ɛ]i̯ei̯ de̯-acólo/i̯ésî s să dúĉi i̯a [u]o găle̯átâ gătítâ/cu busui̯og[u]
legát cu r[u]ósu/și ó batístâ lā...găle̯ătă//să dúĉe̯ la al tréi̯le̯a
puț[u]/și e̯a ápâ//și cu lă[u]utári și bă[i]éți s fétîli după e̯a//să dú-
ĉe i̯a ápâ/víni cu găle̯áta dă trei̯ ru̯áti/și la trei̯ ro̯áti cînd vi
[k] cînd ajúnĝî-n directe̯a găléți/vársâ...puțínâ ápâ/i̯a di trei̯
[u]or[i]/s flăcá[i] kíu̯ui//după ĉ-a da[t] trei̯ ro̯áte̯/d[e]-acóle̯a i̯a caldá-
re̯a cu bă e̯átu/și mérĝe în fáța cási/la [u]úșîle̯ dîn̯ fáțâ//după ĉ-a
mers î la [u]úșîle̯ din̯ fáțâ/s-aprókii̯ núnu̯-ăl máre̯ s cu ginerica
și cu ne̯ámurli/și cînd î yíni/i̯ei̯/zis î vársâ ápa di trei̯ u̯ór[i]/ca
sâ-i̯ údi puțîn la pantóf//după ĉ-a vărsát ápa di tré[i]i [u]or[i]/î fá-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţa l^{u}or/î̆ fáţa lu ginerícâ ş̆-a lu nun/^{i}intrâ̆ înáu [k] í̆ poftéşti pă toţ^{i} înă^{u}úntru/s-aşázâ toţ la m^{i}ési/după ce s-a aşăzá̆ toţ la m^{i}ésî/strígâ núnu-ăl mári...sâ trgácâ la servít/stólniĉî sâ trgácâ la servĭ c^{i} s-a aşăzá̆ tgátă lúmga la mési//

dg-aco^{lea} după ce s-a aş [k] sĕrvésti trei felur^{i} di mîncári/ dg-acólga să dă şervétîli//după ce s-a da şervét^{e}li la tgátâ lúmga/zis s-a [ɛ] ăştga mai aprgápi di nun şî mai aprgápi di ginerícâ/le dă şervétîl^{i} mai mar^{i}/la ăştga [k] la ăilanţî/ngámurli mai dipárti şĕrvétî mai miĉ//dg-acólga după ce s-au da şĕrvétîli/iése la nuniáscâ//núnu-ăl márg ia um pahár dg vin în mínă/mérĝe náş-su înai^{i}intga lui/náş-su cári l-a cununát pă iel mérĝî-naiintga lui/ iel ga paháru dî...viin în [k] plin/alăturga di iel ^{i}ésti...níní̆-su/ĝinerica/nirgása/dg-acólga ^{i}ésti núna a mári/dg-acólga ngámurli ei în contínâ//şî mérĝî şî băgátu cu brádu înai^{i}intga lu náş^{i}-su/lu náş-su lui//şî mérĝę cu tóţi/ies cu tóţî după ĩ ^{u}úşîli ti [k] cási/şî mérĝe-n strádă/acólo cînd mérĝî lă^{u}utári şi cîntâ nungásca/şî-nĉépi toţ şî [k] sâ jugáĉî hóra...rotúndâ/ş dăpă ^{u}úrmâ lă^{u}utáru-n ĉ^{i}éntru fáĉe prima sírbâ/al doilga sirbâ cînd a-nĉepút/ a-nĉepút sâ-i cîntî...cîntîcu nírési//şî núnu-ăl máre dă bacşij lă^{u}utárulŭi/după ce s-a...^{g}-a da bacşij lă^{u}utáruli/iăr mai înĉépi o sírbâ mai săltărgáţ-aşá//după ce s-a dat ş^{i} sírba săltărgáţâ mérĝe dî^{n} nou/víne din nóuâ/tot cu paháru plin dg v^{y}in/víni-năuntru/íntrâ înă^{u}úntru cu t^{u}óţî/ş^{i} pă úrmâ trec iar la mési/şî iar să púnę trei rîndur^{i} di mîncárę/dg-acólga să dă dáru/după ĉĕ să dă dárù/...s-adúnâ ţîs^{u}[ɛ] iési miirgása-n fáţa cási/í̆ tai-o pîini îm pátru/ş-o zvîrle-n pátru părţ/ş lúmga să ^{u}omgáră după ga ca s-o apúĉe câ-i pîinę dĕ la mirgásâ zis [!]//

dg-acólga ^{u}o ia ş-o dû [k] să du^{c} cu tóţî la salo [k] la ginerícâ//cîn să dúĉe la ginerícâ/iési suácrà/ş-o primésti pă mirgásâ în...fáţa práguli zis/în fáţa cási//^{u}o ga pă...mirgásâ-n bráţi/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

áltîli...nʒámur[ʲ] dę-acólo î̯ púni mătura/şî dacâ nirę́asa nu védi mătura...ĉicî̆-ʒ puturǫ́asâ/ [!] nu zvîrlę mătŭra ĉicâ-ʒ puturǫ́asâ/ dac-o zvîrlĕ maʒ táre ĉicâ-ʒ rʒa/ᵘo ʒa/ᵘo dăruʒéştę-acólǫ/"cu áu̯r şî cu arĝínt/cu nérę̯a du pă pămînt..."//după ĉĕ [k] dᵉ-acó-
5 lę̯a-ʒ púni...cu nérî şî fáĉî crúĉî la tócurli ᵘúşîlor/...dę-acó-lę̯a/după ĉe au̯ făcú crúĉę la tócurli u̯úşîlǫr/îʒ ʒa p-amîn [k] treᶜ cu tóţî la másâ/şî nirę́asa cu ĝinerica şádi-ntr-áldi náş-su //úna din suácrîli dę-acólᵍ le hérbę un óuû/şᵗ le dă la amîndǫ́ʒ sâ măníncî//după ĉ-a...servít óǫli/servéştî cu mîŋcári//după ĉ-a
10 servít acᵘólęa dóǫ félurʲ dę mîŋcári/pleácă cu tóţî la salón// la salón cîn s-adúnâ/s-adúnâ tǫátâ lúmę̯a/...cî [k] ᵈupă ĉe s-a aduná tǫátâ lúmę̯a zis/şádi núnu-ăl márę-acólǫ/în salón...cîŋ crédi ʒel aşá c s-a aduná[ᵗ] tǫátâ lúmę̯a/să duĉ-acásâ ʒa doʒ lăᵘutárʲ/şî ęa nę̯ámurli luʒ/s să dúĉę acásâ/s să skímbi//ăştiʒlánţî
15 rămín î salón//cîn să dúĉ-acás sî să skímbę/să dúĉe tǫáte nę̯ámurlî şî...kíʒui/juácâ/spun tǫátę znǫávęlę dîŋ gúrâ/să dúĉĕ să skímbâ núnu-ăl mári cu núna/yin înapóʒ la másâ/la salǫ́n/după ĉ-a vení la salón juácă pîn la dóǫspe nuáptę̯a/la únu s-arânjázâ mésîli/la dóǫ să púni másа//să sĕrvésti ʒar treʒ fⁱᵉlurʲ dî mîn-
20 cári/înaᵗⁱnti di s-a púni másà/îz gătésti mîrę́asa/ᵘo lę̯ágâ/c-aşáʒ ...ᵘobiĉę́ʒu-aᵗⁱíĉa/după ĉĕ [k] cum ᵘo lę̯ágâ ? îʒ ʒa...îʒ púne ŭm batíc/zisᵘ îʒ lę̯ágâ turbán/c-acúma nu să maʒ lę̯ágâ/înaíntʲ să legá cu legătǫárę/să făĉá aíĉa[l]...skílĉ d-élęa/să punę́á skílĉ/îm părţʲ níşᵗi skílĉ rᵘóşî/aşá am...ʒeu am ap [k] am auuzí/da [!] 25 n-am apúcá skʒílĉîle//da//după ĉe ō...ᵘo lę̯ágâ zîs cu lⁱᵉgătórʒí/í púne alᵈ batíc/ĉícâ s-o găsę̯áscâ cu dóᵘo/îmbrobodítâ//dę-acólęa după ĉ-a legát-o/dă ştʒ [ɛ] ştergárʒ la legătǫári/la nę̯ámurli... núni/la nę̯ámurli sǫácri/după ĉ-a da ştergárʒ la legătórʒ/...dă tǫátʒ darʲ/zⁱᵉĉî lⁱᵉeʒ/ĉîŋşpi lⁱᵉeʒ/cît să dă acólǫ//dę-acólęa în-

1. Gest: de o parte şi de alta a capului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉépi sâ jʊáĉi...ṣádẹ sʊácra-n ĉéntru/la ᵘo másâ/cu ᵘoglínda/ṣî tʊáti dă rʊátâ/la másâ/ṣî kiᵘuț ṣî...jʊácâ/ṣî maị dă...níreása pistẹ sʊácrâ/ĉícâ báti níreása pă sʊácrâ [!]//

dẹ-acóle...înĉépẹ ịar jócʊ//ṣî jʊácâ pînâ lā ĉîn^{ĉ}/la ṣási dîmineáța//la ṣasî dîmineáța/cînd [k] după ĉé a jucát/să dă...colâĉi//să púni pă másâ/să púnî ᵘo jumătá^{d} dẹ kilográ dẹ bombʊáni/dóọ córnur^{i} di pîịni/ᵘo sticlâ dî un kilográm dẹ țúịcâ/ṣî acúma cum a vorgí^{d} zîs cū...cū s-a-nțelés él^{e} núna cu sʊácra//dacă s-a-nțelés sâ-ị ịa treị métri dî ștófâ/ịa treị métrị dî ștófâ/dipánd-acúma...dîpíndi di...dẹ-o sútâ dî leị/dî ᵘòbzéj dî l^{i}eị/c-aṣá ịerá înạ^{i}ínti//înțelésti ástẹa/zîs córnurlẹ-álẹa dî pîịni cū...cu...ștᵘóf-ásta/ṣî kilográmu di țúịcâ cu bombʊán^{i}li s-alătureạ/ṣî dóᵘọ lămîị//îs pă másâ/după ĉe le [k] lẹ-a pus pă másâ ṣî lẹ-ă-velít/kámâ níreása...pă núnâ/i le dă p-ástẹa tʊátẹ zîs colâĉi/colâĉi-nfășurá^{i}ț î hîrtiịi/îfășurá^{t}ț î...dẹasúpra ștᵘófa/kilográmû di țúịcâ ṣî cu...bombʊánîli/îs [k] ^{i}i le dă...náș^{i}-si/^{i}i sărútâ mîna/ṣî î le dă náṣ-si//ṣî náṣ-sa ᵘo sărútâ pă ᵘobráz/dẹ-acólẹa după ĉe ẹ-a dat ástẹa/lē dă la sᵘócri//púni sauᵢ[ɛ]sᵘócri [k] sᵘócri pă ū scáᵘun/ṣî ịa níreása dẹ-un cápî^{t}/ṣî ĝinerica dẹ-un cápît/ṣi-ị amîna [k] i zvîrlẹ-așá di treị ᵘor^{i}/ị-amăĝéști// după ĉe-ị amăĝéșt^{i} di treị ʊor^{i}/l^{i}e dă ștergáre ș^{i} lor//i dă lū sócru un ștergár/sʊácri ún ștergár/...dẹ-acólẹa dîmineáța di tŏt/să dă cămășîli//i dă cămășâ sócrulúị/...sócrulúị i dă cămășâ/sʊácri i dă combinizón/ṣî cămășâ/dimineáța cînd ịesᵘ...toț ịes îmbrăcáț^{i}/jʊácâ pă ᵘúliță/să du^{g} jucíndâ/să duc...fáĉe tʊáte znʊav [k] călăr^{i} pă caị/i gătéș^{t}i cu fel dị fel dị pamblíj la cap/lẹ-atîrnâ/î dúĉẹ î álgi^{i}/î rʊábâ/ț^{i} dúĉ-acásâ/fel di fel dẹ znʊávẹ fac/î tréĉe pî foc^{u}/másâ/băʊutúrâ/ṣî ásta-ị tʊátâ núntẹ//

florícạ dúțu

pàtruzéĉ [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

coloián

ierám primăvàra//şi ieu cū...mai avéam încă dóuo coléz /zîce "să făcem î coloián"//ă făcú [k] noi am făcú coloián i-am făcúd mîinile/picuárele/tuot/şi sâ-l dúcem...noi n-o loam pîn sat/ n-erá ruşîne//şî uo luam pîn î canál/noi aşá zîcem/pîn vii/p-acóloş/canál îi zîcám//i-an zî[ɛ]î canál//ă luuát-o/ne-am...am făcút acóloş/ne-am dus la gîrlă/l-am dus acóloş/ne făcăn câ-l bocîn şî noi/dup-acéa l-am dus î la gîrlă/l-am arunçát în gîrlă/ne-am uuitát oleácă/şî d-acólea am ple [k] am vinit înapói//

bunicî-sa lū mariána/a [ɛ] a făcút şî ea niste goguáşî/câ érá duminică//ş-a făcút gugóş/ne-am pus/am mîncát/şâ...ĩ log de vin/ am pus ápâ/câ noi [r] noi cîte trei nu beam vin//şî d-acólea am [k] ne-ám pus/am băuút/d-ácólea ne-am mai jucát//

paraskiv ionica
zécě ani

a vinit cîinele şî m-a muşcát

erám iárna//ieu am vinid la mihái la tĕleviz^uór/şî erá dim neáţa//dúminica//am vinit pâ la mihái/ş-am vru sâ...intru-nă^uúntru/an strigát/am văzú câ nu-n răspúnde/ĩ [k] nu câ răspúnde/ că nu...[r] că nū/da[1] /câ nu iésę nimin//după acéa/ieu...am intrát [k] am vru să intru înă^uúntru//am diskís ^uúşa/şi hop ! cîinele/am mers ^uoleácă/ş-am mai strigát ^uo dátâ//

"nénicâ rádulè !"//

de-ac^uólea/după ce am strigát/a vinit ĩ[k] a ĕşî mihái/cîm mă apucáserâ cîinili/ş-ieu am încépú sâ plîng//a-ncépú [k] a vinit

1. Informatoarea aprobă sugestia cuiva care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cíinęle şî m-a muşcát//dę-acólęa ięu [k] mihái a ęşît/"ięşt !"//
yínę şî tántę trîca/ş dę-acólęa am intrát înăuúntru//

[Aceeaşi]

734. NEHOIAŞU [WLAD 484]

(com. Nehoiu, jud.Buzău)

Culegere: 1971; CB, MC, PL, VN, MV; transcriere: BM

[Întîmplare]

um fîrtát al mięu/bún ięrá/ierám adícă...cun să spun.../ş-am vęni şî nę-am scăldát acî/tot acîia la piátr-àsta la puod//ierá gîrla cam máre//acólo cun să-ntîmpláse ęa la puod ?//devine ápa/ şî báte-m...îm piátr-àsta máre/şî fáce un fiel di vîltuáre la miljuóc//vîltuárę-àęa răsúflă túma dipártę//şî fáce ęar uo buolbuác-aşá//ştiiá şî fîrtátu-ŏl-al mięu să [ɛ]să-nuáte//şî noi nę-am băgá să ne scăldăm//ęo n-am maę putút işî/gîrla márę/nuoę can keflię uolęácă/nú ştu cum am fuos/că...nú ierám sănătuóşt/că dacă erám sănătuój nu nę băgám//pă mínę m-a zvîrlí túma pă dî la válę di ţárcu puódului am işît//ęe un ţarc/cum îę zícem noi/noę i zícem ţarg la ástę dă la miljuócu.../kicóru//am işî pă dî la válę di picóruę-ŏla/ş-am işî pă dîncolo/ş-am trecút îm partęa ęa //ęel n-a putút işî//l-a-ngrădit îm bolbuác-àęa/ş-între ţárcu puódului//şî nu maę putęá işî/sum nicî o fuórmă//răgnęá/ęel di-ñotát/îñotá//

"mă" i spuę ęo/"zvîrle-te-ncuácę"//nù putęá/îl zvîrlęá ápa-ñapóę//"mă dă-te-ncólo"//nicî aşá//

am vrău să mă bag la ęel/...mię-a fos frică/pentru că ştiiám// şî m-an dus ş-an rupt un laţ/dę la un gardu/dę-acólęa dimprejúr/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

un lat lung//şî i l-an dat aşá în lung/i l-an dat lui pestă ápă aşá/şî s-a prinz di el/şî l-am scos afáră//ásta mi s-a-n-tîmplát//

[Ion Victor Ion, 72 de ani]

aşá mi-am făcú casa

îs spuséi c-am avú tátă vitrig//părinţi miei erá cam...sărăcúţi/cum a fost ei//táta ásta vitrig luáse pártea femeiáscă/ádică dă umblá alátur/nú ştu cun să spun/ádică...curvár//máma fin mái in etáte ca el/el dă-acéea uo urise//şî...umblá anápăda/ io am plecá melitár/adusésem lémne să-m fac cása/înainte dă-a plecá io melitár//io am plecát în dóuăzăşiùnu [k] în dóozăj melitár //a sta lémnele trei ani/apruápe să-m putrezéască aîca/pornisę cása aîca dî la dăal [k] mái la dăal di undi [r] túma aîca mai sus/pă undę am cotétu cînélui//nú ştu dac-at observát//şî pornisen cása/ca s-o facă cu dóo rîndur/ca că cu dóo ietáje// a făcú pă cor !//am plecád militár/n-a mai.../s-a certá cu máma/s-a făcú ţuiţă múltă-n ánu-ólа/à umblá bet/a fos să ea cása fuoc/acoló cu părinţi//a părinţilor erá să ea...//a avút î... dóo damigén/de cîte trei dieca/pline di uoţét//adică cum ?// cîn [k] dacă s-a făcút buorhuód mult/ii a scos/ş-a băgát în damigén//damigénili erá din nóo súte şaişpi di pă timpu răzbóiului/dă-adusése némţi di făcúsę marmeládă la nehói//şî unke... ă...şî ierá damigén d-éleа pă tuáte drúmur//ş-a lua damigén şî le-a pus îm puod coló//ş-a scos zeámă di uoţét ş-a pus în iéle//ácea a fos salvárea/că...a fost fócu máre de iô într-o nuápte/ii beez nu ştu cum/d la sóbă/ş-a lua foc acólo/ş-a árs ...//salvárea a fost.../cîn damigénili-a fost înherbîntátę/-a

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pʷocnít//ș-a vinid zgáma di ɥoțét șî pă ɨeɨ dîn̦ cásă/ș-a făcút...
áltă [k] al balhác/ș-a stins șî fʷócu-acólo//ápăɨ nu n-a maɨ făcú mɨɨᵉ casă/ɨeɨ//că n-a maɨ avút...cu ce//s-a cèrtat/s-a bătút/
a plecát/s-a ruɨnát/nu știu ce/ș toma după cę-am vini dę-acólo.../
am intrát ɨo pă la servic ɨar/pă la frînă/cum îs spuseɨ că umblám/
dă ɨerám maɨ cumințɨ oleág dîpă ce mă lɨberásem//ș-am făcút gologán/cum am putút/ș-am rîdicát-o/așá cun̦ să vɨéde/nu pʷolățilę-ástea dę-alăturɨ/numă ásta ʷodáɨe/șî áɨlantă dî din̦ colo//șî lę-am
făcút odăilę-ástea doʷo.../ș-am aduz baba-n ɨéle/ș-așá m-an̦ căsătorít/cum îs spuɨ//ș-așá mɨ-am făcú casa/șî dę-acʷólea...am
începút șî ɨo gospodăríɨa ca uórșîcàre//

[Același]

[Lupii]

[Lupii]mɨ-a mîncá doɨ cîɨnɨ//am avú gard acíɨa/nu știu ce/
da-ntr-ō...într-o ɨárnă/fecórî-mɨo plecá/ásta crăcún/plecá la
fábrică/dimineáța la șáse//ș-aʷúdę cîɨnele/avęám un cîɨne mititelút așá//ș-aʷúde háț baț aț haț/p-acî la dęal//ș-a iși și ɨel//
și șî nevástă-męa a ișît//și "ho ! hi !"//cîɨnilɨ-a prins coráj/
ș s-a duz la dɨalʷ//atîta l-auzím dí doo ʷorɨ kaɥ kaɥ//s-a dús
cu ɨel//l-ã luat/ɨ-am găsít núma nește zbîndɥáce dim piéle túùma
lā...șáse sútę di métri aîca la dɨal/dipártę//

áltu.../ʷo cătęá ʷo avęám//mʷólda-ɨ zicám//am ținút-o múl tàre/vo doɨsprezèce anɨ an ținút-o/o cătęá...jmékeră/vrénică
ɨerá//cun̦ s-o hi-ntîmplát/cum nu s-o hi-ntîmplát/că nu ɨerá casa
lu hi-mɨɥ-aîca/și ɨo avęám [r] avęám pʷors p-acî/avęám câir
acólº/ș-atît am auzít-o di vręo doo ʷorɨ mɨercănínd acólo kaɥ
kaɥ/s-a dusʷ/n-am văzút-o//

[Același]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zm^é^u

viniám di la áldę máma/că máma ședé acî^a-m vále//și noi ne ducâm mai merèu p-acólo/și am vinit pă drum/și vinîndă pă drum/ io aveam fetița-m brațe//și iel mă ia di mînă di îci-șà répidé répide/

cicî "áidi fúga/áide fúga"//

da io an crezú c-a văzú ceva dî sî mă loveáscă știi ?/sau cîni ști^i ce//și cîn c^ólo iel să mi-aráte zm^é^u//zm^é^u vinià túmna de-aîc/și s-a lăsat așá un sûl márę di fuoc/ș s-a lăsat în sátu-ồla dacă spúnis c-at^i iși pînî-m múke/în sátu-ồla acoló undē...az văzút//da atúncâ am...^odát-ã rămás așá...că io n-ã știú di îi mă kámă iel/^odát-ã rămás așá di puod^u/rę́zimátă... mi-a [r] me-a fos fricâ/că iel...a văzú súlu márę di fuoc/și m-a lua r^épidę că să-l v^ăz//

[Ziua sau noaptea ?]

siára//zíua nu să v^éde//núma nuáptea//

[S-a mai întîmplat și altă dată ?]

da/dá da dã/da//l-a și prins//

[Cum ?]

dã/poi cáre sînt î/că...î...zm^éu-ồsta...ă...kínuie femii// că femi^ile [k] și párte bărbătească și párte femi^áscă//cuprinde zm^éu-ồsta...^or^i din drágoste/^or^i dim fricâ//și dim fricâ și din drágoste//și...víne nuáptea/și să fâce...ă...^om adivărát //s-o kínuie tuátâ nuáptea//și...núma nuáptea vin^ē//și atúncâ cîn să lásă iel/cîne ieste di îl păz^éște sti din rúdè/îl prinde//și spúne că...ă áre s^éu mult/untúră pă iel/cînd îl îm [r] împúscă//și cu s^éu-àla dacă ung^i...pă b^olnáv^u/cáde hăl cáre-l únge//da//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[S-a întîmplat ?]

s-a-ntîmplát/s-a-ntîmplátă kar acî́ la nᵘoi̯/da/da/acî́ la nᵘoi̯ în sat kar s-a-ntîmplát//da...rare caᵘuzᵘ [k] cázurᵘ câ să îl gă-sᵘéștᵘ/ști/un...un...sᵘéu̯-ò̀sta di zmᵘeu̯//da...din ca [k] din ás-tea sîn múltę femiᵘ/și tuátă zíua phirᵘotéște femiᵘa/știi̯/di cólo pînî cólo/ș-ápei̯ nuáptea vorbᵘéște tot fᵘélu/și vorbᵘéștę cu i̯el/treábă sᵘocoteálă/n-ai̯ ni [k] ᵘorᵘ di fricắ/orᵘ din drágoste/di ástea dóo să...să prîndę zmᵘéu̯//

[Și altfel nu are cum să scape ?]

n-áre//n-áre.../dicît atîta dacă ᵘō [k] l-únge/da ști ?/cáre ...l-o púnę ᵘo bábă bătrînă/sau cîni știĩ ce/că să-l úngă că să scápe//am a [k] așá am auzi ș i̯o/da n-an kar...//acîa la nᵘoi̯ s-a-ntîmplát ᵘo femiᵘe dę-a foz bolnávă/ș-a úns-o sᵘóra i̯ei̯/ș-a muri sᵘóra i̯ei̯/ș-a rămás há bolnávă//da//

iᵘión drágna
șái̯zěșiúnu [de ani]

úrsu

i̯o nu p [r] nu prea știu așá di urz/da crăcún[1] știᵘe//s-a dus ă...p-acîa la frúnză într-o seáră//di la dial di grădina nuástră//și...i̯el cu frúnza/și úrsu/púiu di urs după i̯el//vini vini vinę.../cîn să saᵘe și i̯el în grădínă/și u [k] puiulᵘéțu di urz/după i̯el//núma vinę-acîa la...unkáș/

"mă tăticule" cîcă/"matále umblîndă p-aicîa"/că...unkáșu tot umblá cu capᵘle p-aicîa//"matále" cîcă/"umblîndă p-aicîa/ᵘorᵘe vręo ursuái̯că p-aícu/ai văzút î..."/cum i zícem noi/"murdăriᵘe di..."//

cîcă "da"/cîcă "i̯e o ursuái̯că cu un...um púiu"/a spus unká-

1. Fiul informatoarei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şu/c-auzíseː//

ĉícă "s-a luːa după míne tăticule//şi "ĉícă "da aşá aṃ fugí/că miː-a fᵘos fricăˇ că vⁱíne şî...şí ursuaíca după íel"//

ş-ápeiː n-a trĕcúˇ timᵇ mult/şí íel într-o seár-a viːniˇ di la fábrică/crăĉún//şi vinindă diː la fábrică/l-a găsitˇ î...aĉía-mˇ pᵘotⁱécă/cum ne dúĉem noiː de iĉˇ incᵘólo//da aĉíⁱa/păşteá un î... ĉętăţiánˇ cáre íe cu lᵘócu/ [ɛ] păşteá...cuṇˇ să spuiː ío...vítile//şi ĉ-a zisˇ î...ıo [k] crăĉún/

ĉícă "íestē...júncu lū dómnu cᵘostⁱél aĉí"//íel ᵘodát-a-nĉe- pút a fáĉe paşi marⁱˇ ìnaintea luiː/şî...s-a scoborît aşá la vále/ şî crăĉún a intrát înĉuáĉe/ş-a viːnit înĉuáĉiˇ şîˇ neː-a spusᵘ/ş-a fugíˇ p-aíĉi-şà/íerá ᵘo pîrîíálă//dar ío nu l-aṇˇ văzúˇ/da íel [k] după spúsa luiː/cum meː-a spusîˇ íel//da di prunⁱ/íː-a rúpˇ p-aíĉa/ íː-a ...zíua-n-amiⁱézea máre p-aíĉa-íˇ vⁱédem// [...]

da a rupˇ pomăríⁱe múltă//pū !/tuámna să vⁱézⁱ cum...să súⁱe-mˇ mˇîăr/în ĉíreş/în î...prun/prúni íː-a zdrobít totu//şî p-aĉíé pă l [k] di la dial diː casa nuástră/di [r] di grădínă íeiː sîṇˇ ruptⁱ//că-íː auzím siára/noiː l-auzinˇ cînᵈ...pîrîⁱe//

[La om se dă ?]

nu să dă la ᵘom/da vⁱítea-a stricatᶜ //da/a intrát aĉía lā ᵘo cumnátă deː-ā nuástră/ᵘo nⁱepuátă/a intrat în grajdᵘ/íː-a luat cá- pra/şî atîta... [ɛ] întăíː s-a dus îmˇ bucătăríⁱe//a da cu laba la bucătăríie/şî a zdruṇcăníˇ p-acólo/ş-ía a fᵘosˇ cu cᵘopii-nˇ casă/ ş cînd a işît ía şî l-a văzutᵘ/duar a-ṇkís úşa/ş-a făcut aşá pă lîngă ea//că să nu cumvá să vⁱíⁱe după ea//íaˇ a luaᵈ băíeţi/şi

---

1. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

i-a su^it îm p^od/că i-a fos fricǎ că yini-n casă după ea//iel s-a dus în grajd/ş-a avu trei cápre/ş-a luat o cápră/şî s-a dus şî...a mîncát-u-ac^olea alături//

da/şî la s^ocru f^eéti m [k] ásta carę-a vinít aseáră p-acî// tot aşá/că iei áre ^o tîrlă-n gîrbuói[1]/cum să zîce//şî tot aşá/ s-a dus întăi...iel n-á fost ac^olea s^ocrî-su/a [k] vinise-acásă//şî s-a dus îm bucătări^e/i-a spart ualele cu lába/i-a spart .../şî p-órmă s-a dus ş-a luot î ^o cápră/cárę-a avút-o-n grajd/ şî i-a mîncát-o//dimineáta cîn s-a dus/a găsít úşa la...b^ordéi diskisă/cápra mîncátă...//

[Aceeaşi]

m-a ţinu nebúnă

iel a făcút ijécţii//şî erá um primár cáre erá...afurisít ^erá//ierá to niam cu...undę-an crescúsim ieu//d-ápăi iel/iel vinia dę la spitál/făc^eá ijécţii//

"músai trébe să te pui...să răspînd^éşt atîtea gremés pă drum"//

"dómnu primár/uite ce/viu dę la sp^itál/am făcú nişte ijécţii/ oi răspúndi"/da ásta erá ũ uom aşá supús^u//

zîce "músai/trébi să răspîndéşt//şápte grăméz/di piátră// dă unde nu/îz dau am^éndă"//

"'e ! dacă vrei matále să nu mă găsiáscă muártea stîndă"/zîce/"să nu mă găsiáscă muártea stîndă/să mă găsiáscă to lucrîndă"//

ăştea erá...ásta gîndés că erá di...şápte an irái ?[2]/la şcuálă//să dúce pî la iei/cum îs spui/şî iu ieráu cu ziua lă părintele n^óstru//à^úz un ţipăt máre/cînt întindea rúfele//un ţipăt màre-acásă//

1. Nume topic.
2. Se adresează informatoarei Badulescu Stanca.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"ō/la mini ļéste"/zic "ţipăt-òla"//spuļ ļou/i spuļ ļō cocuá-
ne preuotîése/"la minę ţipătu ăla"//

"e/dę́ úndę ştiţ tu că-ļ la tinę ?"//

"s-àuúdę gúra cuopiîilor" zi/" ţipîndă" zicu//

am lăsát tuo ş-am fuĝit//cîn am venít acásă/cúrtęa plīínă ļerá di lúme/şî pă ļel mn1-l urcá muortu//mni-l urcă în cásă//ļel a vinít pî la unluoc acî-n grădinâ/şî ļel a căzú juosu//ş-a căzú juos/ş-a şî murít/cret că erá cu ínima/cu ĉ-o fi fuoz/nú ştu//şi criédes că m-a ţinú nebúnă/înkisă/mă scuotęá ásta cáre m-a cres-
cú/núma mă scuotęá cîtęodátă//

"lásî-mă" zic/"că to diĝába" zi "maļ trăļésc"//că dę-áęa nicòdàtă să nu trăļéşţ cu suoţu byíniļ/să te bátă-m fîiecàre zi/şî tuot ļe bíne//

dragomír aretíîa

[69 de ani]

a venít úrsu

aíĉa la nuoļ a venít úrsu/şi...uo femíļ-aíĉa [ɛ]stă maļ sus/ că la noļ sînt sáte maļ sus aíĉa/maļ sînt cáse//şî pă la uopt aşá sļára ştiţţ/vár-aşà/auúz ţo gúră/femíļa/mă strigá pă minę// noļ vręam să nę-astrucăn/să ne băgăm în cásă/şi ĉe spúne ?/zíĉe băļátu//

"mámă" zíĉe "strígă tánti línca"/zíĉę//

"da ĉ-o fi avíndă mámă cu minę ?/

zíĉî "mámă te strígă"/zíĉe//

cîn văd că...auúz că strígă/ļes afáră/îļ răspúnd//

"săríţţ...î/săríţţ/săríţ"//nu spunęá că ļ-a venít úrsu ştiţţ/ că nu-ndrăznļá lúmęa să să dúcă//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acúma ɨeu/curajuásă//ɨo répide mă-mbrác/și spuɨ "u^ómule/haɨ u^ómule" zi "c-a vénit úrsu" zic/"háide répide la dial/la vecínă" zic/"úiță-a venit úrsu"//

da/ɨel dacâ ɨéstę di la cîmp dim pártęa cîmpului/i maɨ fricuós/maɨ.../c^ojánu zicę/"da nu ɨez dę-aij din cásă măcár dę-ar... ar hi [k] dę-ar vini să ne ęa"/c-avén și noɨ uóɨlę-ací-n grădinâ-m fáța casi^i//"dę-ar vini" zicę/"sî ne ęa și tuáte uóɨli" zicę/"și ɨo nu mă duc împotrivirea luɨ" zicę//așá zic^eá [!]//

"ɨo saɨ"/zic//"saɨ și strig^i//a vínit úrsu" zic/"săris c-a vínit úrsu la ilinca" zic/ɨeu//

a vini^t tuoț^i//a vini [k] a sări t^uo sátu/cáre cu t^uopuáre/cáre cu furș/"haɨ s^i ni dúcęm"//ș^i p-órm-a vínit uóɨli//ĉ^e-a maɨ rămás știț^i/ɨ-a luat úna/ș-a fugît//ș-a luat...ce ę-a trebui luɨ/úna//ș-apăɨ ĭ...a fugí/ș-a vinit uóɨli și căprili carę-a maɨ rămás/a vini peste n^uoɨ/pă drum//și...s-a duz lúmea acólo/cîn s-a dús acólo l-erá fricá și lor sî sî bág^e-acólo/la c^uoșár//cî ɨa a strigá dim p^uódu cási di sus/ferise țigla//că-ɨ erá fricą că ...ɨa a iși cu lámba să vádă cîni ɨéste/ș^i s-a rídicat úrsu-n dóo picuár la ɨa/știț^i/ș-ɨa [!] ɨerá cu lámba știț^i/ɨa sígur că ę-a fos fricą/s-a úrcá sus/ș-a luą dóo țigle/ș-a-nce [k] dę-acólu-a-ncépu să strige//ș^i n-á spus că-ɨ úrsu/cî dacą spúnęá că-ɨ úrsu/nu maɨ i...nu maɨ sî duc^eá lúmea//păɨ autúncа uámeni a luat întíɨ niște sticle știs/ș-a zvîrlit acólo-n grajdu luɨ cu sticle/cîn a auzí mormă^indă//p-úrmă cu făclíɨ di fuoc/cu fúrgili ș^i topuárli/ș l-a rídicat//a găsit...p-órm-a maɨ găsi ĉevá din cápră/da...// [...]

[Dar ai văzut urs ?]

da/l-am văzút/cî ɨo am merz maɨ mul pîm munț^i//dă/da ce fricą ș ce spaimă//

[Nu-ți face nimica.][1]

1. Intervine informatoare Dragomir Aretia.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nu-s făcî nimica/ăl e cuminte/ştiţ cît i di cuminte ?//îl ocolăşt/şi trăce/că ăo am mers...ăo am mers pim munţ/că dacă am avut ăoilă-astea tribuă să mă duc//am pă măoşu-meo care ăeste băcu/ăl face brînza asta di borduf cum v-an spus/şi ăeu trebuie să mă duc//mă du cu primînăli/mă duc la ăel acolo/î mai duc şî ţuică/î mai duc cîte ceva/ţigăr/ î mai duc//şi...am văzut/ făel di făel di animale pîn...toz munţi//mă duc aşa-nchet închet/ sîn can greaăe/da...merg//mer mă duc/îm place jintiţa şi urda[!] //acuma numa di vo doo trei zile sîm vinită di la stîn-ă foost[!] //am tuns ooili/ş.../// [...]

[Dar cînd ai văzut prima dată ursul ?]

hai ! cîn l-am văzu prima dată/aşa di frică ci mi-a foost/cîn am mers îm poiana din cale[1]/ştiţ/dormia/da l-am ocolit//atîta di frică ci mi-a foost//iera untr-un huă/acolo/da nu eram singură/ma eram cu un ciban//şî l-am ocoli de-o parte/cîn l-am văzut/atîta di mare ci era/şî frică ne-a fost/cî nu mai puteam nis să mai merg/di frică//ştiţ era băga la...la umbră/că el ă... cînd este suări iel i băga la umbră//

[Dar cînd erai la stînă a venit ?]

a veni nuaptea/nu l-am văzu nuaptea/ă veni/şî lătra cîini/şî hoiau//s dicî strigă ciobani la mine/"puni lemne pă foc ţaţă stanco !/să fhie flacîrî di foc" zice/"ca să l-om tăcun să zvîrlim în cîn" zice[!]//ieu/an făcu focu mari/ca să...aibă ciobani să ea să zvîrle după ei/că spune că mai mult aşa îi zgonăeste di la stînă//cu...cu tăcuni di foc/că pîrlăeste focu... ştiţi păru/s-iel atunca fuge/da.../da/să sperăe şî fuge/da//

bădulescu stanca

[43 de ani]

1.Nume topic:Poiana-din-Vale.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

i̯-a lu̯a mána la vyítĕ

[Ai auzit ca vreo femeie să ia laptele de la vaci ?]

dă/păi̯ ásta aşá i̯éste/sigur că da/i̯á/nu̯áptea la dóosprezèce// să dispu̯ái̯e-n kelea gu̯álă/şī să displeti̯éşti di pîăr/şî să dúci pîn î...pă p^u̯oi̯éni/şî rúpe/da nu v^u̯orgéşte cu nímin/núma mergîndă rúpe//rúpe//

[Îi ia gîndul.][1]

da//d la ăi̯ cáre áre ea gîndu ca să i̯a láptilī/î spúne că "t^u̯od láptili di lă...tu̯átę ū [k] joi̯ána/di la cutáre/d la cutáre/ să fhi̯^e la...váca mi̯a/sau̯ la cápra mi̯a"//da//şî rúpe/şi mérge cu i̯éle/şi...sî duc^e-acásă//i̯a//

aic^ea la n^u̯oi̯ a f^u̯os kar úna//ş-a lu̯a láptili/şî pă úrm-a spus că m^i̯érge la şkit/ca să vádă ce pedeápsă-i̯ dă/ce păcat îi̯ dă/ştiţ ?/călúgări//ş cîn s-a dus f/i̯-a spus aşá/

zíce "te duc acásă-năp^u̯oi̯" zíce/"şî fac unt //cu láptili̯-ála car l-ai̯ lu̯at/şî te duc im pădúre dipárti/şî unī um fag/un copác aşá"/cun spúnem noi̯/un copác/"şî-l unc cu unt di̯-ála/şi te duj la trei̯ zíle sî te uiţ ac^u̯ólo pî c^u̯opácu-ola să viez ce i̯éste ?"//

ş la trei̯ zile s-a d^u̯us/ş-acólu-au găsit împăşurá c^u̯opácu-ola núma cu bala^u̯ur/şî cu şárk//şî t^u̯os cu cápitili să uitá/da n^u̯or^u̯ó că ea a f^u̯os dipárte/ş cînd a văzút/a fugít//şi i̯ei a spus s dúcî-nap^u̯oi̯ să le spú^i̯e/c^e-a văzút//şî le-a spus ce i̯e//

"e/ă̯a t^u̯oţ să şti cî pă tine te mănîncă//pentru că...ă̯a a f^u̯ost î...láptili carę-ai̯ lu̯at la v^ýitilę-álelàlte" zíci//"şî i̯ei au răbdá di fu̯ámi" zíci//dă//aşá i̯éste//

[Şi dacă ţi-a luat laptele ce poţi să faci ?]

ci sî mai̯ fac/le discîntă//să di [k] suntū u̯ámen carę dis-

1. Intervine informatoarea Dragomir Aretia.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîntă//aiĉᵉa la nᵘoi̯/să ĉe și discîntă di treį̯ ɥorⁱ/și-i̯ vine-napᵘói̯//aiĉa la nᵘoi̯/kar la nașa mi̯a...i̯-a luat ĵ...mán-àsta/că așá să zicᵉ-aiĉa la nᵘoi̯/mána/i̯-a lua mána la vyitĕ//și s-a dus ș-a discîntá la ᵘo bábă/ș-a discîntá di treį̯ ɥorⁱ//

5 și i̯-a spus așā́ bába/cînd a discîntá/ziĉí "sî-i̯ dai̯ drúmu la ᵘóra doǫsprezèĉe nuáptea" ziĉí/"cî váca trébuę sî̆ să dúcă să-ș i̯a ...mána-nāpᵘói̯"/știţⁱ ?//

și i̯ā/cînd a auzit-o zbierîndă la doǫspę nuáptea/i̯-a da drúmu váĉi/și s-a dus/ș-a trimis și un argát/c-atúnc erā cū argáți//

10 ș-a trimⁱés ĵ argátu/să vádă...într-a cui̯ puártî sî ɥoprᵉéste/știţⁱ ?/și s-a ᵘoprit într-o puártă la un...la un [r] un ĉetățian/știţⁱ ?//

[Și-a zbierat de trei ori][1]

ș-a zgerá di treį̯ ɥorⁱ/ș-a lua mána-napuói̯/ș-a veni váca li-

15 niștitî-n grajd//șⁱ n-a mai zgerá/și i̯-a vinit înapᵘói̯ i...láptili nᵘormál//da//i̯-a vini lápti[ll] nᵘormál/șⁱ...

[Pînă atunci ce mulgea ?]

nu mulgᵉá nimica/că n-ávea ĉe să múlgă/și mureá gițᵘélu di fuáme/că n-ávea ĉe să mănînĉe//da/zgerá//

20 [Aceeași]

735. ODÀILE

(jud. Buzău)

Culegere: 1971; CB, MC, PL, VN, MV; transcriere: MM

mă duĉán la cîmp

25 mă duĉán la cîmp/c-un cumnát al meu/fráte dę soţiię/...și trecîn de la simili[k]dę la...sătúc[2] înspre oráș//acólea-ntîlnim

1. Intervine informatoarea Dragomir Aretia.
2. Sat lîngă Buzău.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

înçă dóo cărúţ[i]/...cáre vineá dĩ j[u]os[u]/şî noi di íca ţarám amîndói c-o cărúţâ/ş-înc-o áltă cărúţâ/dim pîm bozî[u]óru [1]/ca továrăş//

ăia ce ne spúni ţámeni care veneá/"mă néne" ce/"nu mai vă dúces/că" z[i]ce "nę-a tăbărí hóţi cólea forţát/să ne ţa tot"/

noi/"cum náiba ?"/u [k] cun sâ ? noi apucásęn dę plecásęm/işísen din sat/"dacă mai vine şî továrăş-éia"/noi "hái să mérge[m]!"//

"hăida"//[a]m plecát//"măi da ĉ-o fĩ/om videá noi ĉ-o fi"//an luát-o/mînă !//pă lîngâ cărúţ[i]/io c-o fúrcă/cumnátu-ála c-un top[u]or[u]/ăilánţ[i] a dat înăinte/a silit/a mers mai répędę//nu nę-a işí nimen[i] înaínte//cîn an sosit îm márĝina cîndéşt[i]ulor [2]/nę-an suit în cărúţâ/începúse să luminéze şî dę zío şi...nę-apropiése[n] şî de sat/nu mai m-cră tęámâ//"hai.../c-acú nu mai vine nimin[i]"//nĉépim noi să tainím acólo/dęscutăm în cărúţâ/"mă ! cân yine hóţu/să hi gáta/să-l tai/să..." d[u]p-áţa/plánur[i] di-ále nţás[tre]//între timpu-ăsta/vędén câ să zdrúnĉin-olţácâ covîltíru/

"ia vez[i] măi Ĉíne-i"//

sáre cumnátu-mio jos/"nímęn[i]"/

dup-áţa/noi "nę-a părút"//ę/bun !//

cînd în dijugătoáre/mai mănínĉâ !//nę-a lua dăsáĝi/iei ĉ-s făcú ? ta[i]inindâ noi/a tăţá ţólu/s-a prinz dę dăsáş/şî cînd a zmuĉí[d] d-a lua dăsáĝi/atúnĉ an sîmţî noi//

cuostantín te [i]ióm [zis] túrcu
şáizĕ[s]şáse [de ani]

î rusáli

un om/un ĉobán/tundeá o ţáie//şî tunzînd-u-aşà/i-a luat uáţa dim m[i]i[i] ş[i] c-a dus cu ţa//lun[i] din rusali/lun[i]//

1. Localitate în jud.Buzău.
2. Localitate din jud.Buzău.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Cine i-a luat-o ?]

pei dumneze(u)/io ştiu ?//rusăl^i le/io ştiu ?//şî la o femeie/o babă/ă...áldę f^hi-su s-a r [k] bărbirit/tot î rusăli/şi să bărbească mai mult cămên^i ntr-o odaie-acólo//măma lor s-a d^us sâ mute o purcă/iera prip^uonită/s-a d^us să o mutę//baba...à căzut îm pârtę-aga/à căzut îm pârtę-aga/...a căzut în tóatę părţîli//acúmă s-a dus şi^i ia şi i-a spuz la áldę hi-su-acólo//

âe "mámâ" zîâę/"pă minę-a vru sâ mă ia rusăl^ile"/

"cum a vru sâ te ga rusăl^ile ?"

âe "io m-an d^us să priponés purcâua/şî núma m-a trîntit în tóate părţîle"//

âan că "âē ?" zîc "o hi o bă^uú vo ţúicâ de rakiu" âe/"şî di-aia"//

"nu ştu mámă" zîâe/"că io an căzú^d n-am bă^uú niâ o ţúicâ/ş-an căzut"//

acúma iei s-a bărbiri t^uoţ^i/cîn a vru sâ ias-afárâ un ^uom de-ala cu p [ɛ] cu p^fáru să-l zvîrlè/a fos pă pietre-aşá/ca cum ar fi jos/cîn să zvîrle/s-a pomeni j^uos/...oátâ s-a pomeni jos/di suz di-aco^lo//şi iâę "iute/vez^i/a veni la vórba mámi" zîâe [!]"ă rîz di ia" âe/"c-an zîs c-a foz boátă"//

neácşa dútu [7o de ani]

io aşá am avút-ó pă núntâ

a venit aşá...un om/nu de-aîâa din sat^u/nu de [k] câ io am [r] am luat únu bătrîn bătrîn de tuot/m-a da părinţi/can cu for [k] can cu de-a sila dipă iel/

şî io i-an spuz "bre nu-l iau"/ş-aşá/

"nu/tre^bi să-l ei"/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

câ ɨerá bogát/câ cătá la boɡăţiɨ atúnc̦a//avɐ̨á ɣoɨ/avɐ̨á caɨ/avɐ̨á căruţâ/...hăɨ/şî l-aɲ lɣa[t]//aɲ trăɨ cu ɨel pînâ cîn î ăɲ făcú băɨeţáş-eɨa şî ń-a murít/dacă ń-a murít/[hm] ! c̦e ? [cŭ] ɨel bătrîn/n-aɲ cătá câ ɨe bătrîn/da zic/...n-am maɨ făcú/toɖ am maɨ trăɨ vo doɨ treɨ an[ɨ]/n-am maɨ făcú băɨéz dicît p-ăɨa doɨ/ń-a murít ăɨa doɨ//aɲ lɣat pâ [ɨ]ásta/carẽ l-aɲ lɣat acúşa ómɣ-osta//am divorţát de ɨĕl/dɨ ɨăla/şî l-aɲ lɣa[t] pâ-ásta/şî...câɲ câ zic [k] ásta ɨerá băɨéz vro şápte la părínţ[ɨ]//zic poátę că...dacă oɨ fâce băɨéz/ń-a foz drag băɨéţi//ş[ɨ] l-aɲ lɣa p-ásta//n-ăɲ făcú bâɨeţ[ɨ]// aɲ lɣa fetíţ-aɐ̨a di pă cîmp aşá/de la un cobán[ɣ]//aɲ crescút-o aɲ lɣát-o dę doɨ an[ɨ]/ş-aɲ crescút-o pînâ la şáişpe an[ɨ]//aɲ căsâtorít-ɣ ɨ-an da cása nɐ̨ástâ carɐ̨-aɲ făcút-ɣ noɨ cu ɣómɣ-osta şi ɨo aɲ vęní la máma aícâ/la părínţi neɨ//

şî cîn aɲ făcú núntâ/cu ăla dintíɨ aɲ făcú núntâ/ă porní dɨ j[ɣ]oɨ//j[ɣ]oɨ vínę ginerica lă...să ducá la mɨrɐ̨ásâ/şi-ɨ punɐ̨á o flɐ̨áre-m pɨept//şi dɐ-acólɐ̨a ginerica plecá cu pl[ɣ]ósca păɲ sa/nŭ ɨerá ívitéţi[ɨ] ca acú//plecá cu plósca păɲ sat[ɣ]/tot sátu/pâ úndɨ vrɐ̨a sâ úmblę/pâ la naş/pîɲ cutárę-ɲcǫló/pâ úndę vrɐ̨a//símbâtă/ [ɛ]vinerɨ ɨára ɱpodogá brádu/la ginerică acólo//símbâtă vinɐ̨á cu brádu la nírɐ̨ásâ//cū núntâ/cū lúmę/...cu brádu/aşá să numɐ̨á cu brádu//plecá acásâ ɨar sɐ̨ára cu... [ɛ]aducá brádu la mirɐ̨ásâ ăla-ɱpodogítu/şî-l lăsá la mirɐ̨ásă/şî plęcá acásâ//duminică...vęnɐ̨á cu núnta/...şî lɣā mirɐ̨ásɐ̨//lun[ɨ] [k] dumínicâ sɐ̨ára punɐ̨á másâ/lun[ɨ] sɐ̨a [k] lun[ɨ] dę zi făcá concĕrɐ̨ála//

[Cum ?]

aşá să numɐ̨á/c[ɣ]oncĕrɐ̨ălă//dę-o lĕgá pă nírɐ̨ásâ ǫ-mbrǫbodɐ̨á// lun[ɨ] dę zi//lun[ɨ] sɐ̨ára stătɐ̨á s[ɣ]ócri/stólniči/nū ma[ɨ] ɨe acúşa dɐ-ɨa/n[ɣ] ma[ɨ] ɨe//ta la másă.â...l-n[ɨ] sɐ̨ára//mĕrg[ɨ]//ɨar dę pîz punɐ̨á o másâ/că zicá că să numéşte plăcîntɨlę/să término/şî marţ[ɨ]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să termená/şî·gáta//ʲo aşá am avút-o̯ pă núntâ//

[Aceeaşi]

am văzút pâ...şfpă urs şî pă lup

ʲerám aĉí acásâ/àcú úndẹ staɥ ʲo/ʲerám acás acólɥa/şi-aᵘuzɥám aşá ũ...avɥám uɲ̯ câţelăj̯ noi̯/şî̯ să da căţẹ́lu să da căţẹ́lu să da căţʲélu//ʲerá zăpádâ//ʲes afárâ şî mă uʲt acólọ uɲ̯ să dă căţélu/ zic "să vidẹ́ɲ̯ la ĉẹ sâ dă căţʲélu"//cîɲ̯ mă uʲt/uɲ̯ cî̯ɲɥ-aşá ca di ɥoi̯/mărẹ̀/şî lăţós aşá/merĝɥá aşá pă o potécâ//şi ʲo strig/... vecína mɥa dɥ-acólɥa/"lènúţọ/ʲá ʲeş̯ʲ afárâ"//bărbátu ʲei̯ ʲerá c-un om îɲ̯ cásă/bɥa acólọ//

"lenúţo/ĉe ʲe ála ?" zic/

"ţăolɥò !" ĉe...ă̄ ʲerá maʲ tînârâ/"ţăţ̂ică stánco"/ĉẹ câ "ɥo stri̯pâ cᵘostícâ" zícẹ/"câ ʲel cunɥáşte maʲ bine//ă̄la-ʲ lúpu"//

strígâ pă̄ costícâ/pă bărbác-su diɲ̯ cásâ/ʲésẹ cᵘostícâ bărbá-su/ ʲésẹ şî̄ ɥómu-állánt/lúpu/ĉẹ maʲ !/dă pâ áltâ căráre/sâ ʲásâ năʲintɥa luʲ//a stat îɲ̯ loc aşá/nɥ-ẵm uʲtá̯ la ʲel/a stat ĩ̃ loc aşá s-ạ pu j̯ᵘosᵘ/ş̯ să uʲtá la ɥámenʲ cum ʲésẹ năʲintɥa luʲ//da nū̄ să teşá dẹ ʲeʲ dilócᵘ//š̌-a plecát îɲ̯cólọ-şa p-áltâ căráre//l-aɱ̯ văzúd̯/l-aɱ̯ văzút//

cîɲ̯ ʲerám cū̄ o̯íle nu mi s-a-ntîmplát/vinisɥ-acúma dẹ vro doʲ anʲ...urşʲ//

[Aici ?]

dă̄ !//họ ! da ʲerá urşʲ aíĉa la noi̯/dẹ ne erá fricâ sâ ʲeşín̯ nɥáptɥa afárâ/ăcú dẹ vro doʲ anʲ//ăuzɥám di pă la múntẹ di p-acólọ/â s-a dus într-o livédē̄/ş-a mîɲ̯cát prúnʲ//diminɥáţa ómu s-a̯ s acólọ la livédē̄/şti sâ vázâ ĉẹ maʲ fáĉẹ/cum îʲ pă la livédɥa luʲ //a găsi̯ mîɲ̯cátẹ prúnẹ/crăj̯ rúptẹ/"mâ ĉẹ-ʲ aíĉa ?"//cʲ̯ s-a plă-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nu↑it ɨel acás-acólo cu nevásta/ce "să mă ↓uc să păzésc↑/cíne-o fhi mîncím prúnile nóapte/si rúpi cr↑ăc↑"//↓a de unde/cîn s-a d↑s acólo/si cîn ā...cîn s-aprókie-acólo sóara/dúpă c-a-nserá/si cîn a↑úz [?] o m↑ormăiálă acólo/s-a dus ómu-n tóată lúmea//s-a d↑s acásâ/c-a zis de.."↑urs↑/urs↑/adivărat"//

p-órmâ s-a-ntîlnit un om de-aij di la n↑oi/cu ɨel//a foz vi-nindă ūn drum aşá/oum e-aíca drumu-aşá/şi ăla aíca [1]/ş-aíc n-a oservá/şi...s-a-ntîlni kept în kep cu úrsu//ómu atîta a putú să zicâ/ştiu "marine" ce "tu...tu dú-te la drúmu tău/ş↑io la al neu" //şi ursu-a trecút aşá/şi ɨel a rămás [!] aşá[2]//ş-a plecá/nu ɨ-a făcú nimic//câ ɨ-a spus ↑atíta/da ci că "io ă zís atíta/da erám termená/sfîrşít↑"/a foz la noi aíca//

[Bine că a ştiut cum îl cheamă !]

da ! mărin [!] //şi ↑ómu neu a fost aíca pă...cun să zíce pă frunt[3] pâ o tárnă/...ş↑ cu toporáşu-m mînă/sta aşá cu neşte ↑oi// à văzú că fúge óile/să stolésteə dincólo/fúge cîrláni dincólo/ɨel vrea să prinzâ um mɨel↑//ce "uitîndû-mă ɨeu aşá văz un cíine//ɨeu n-an ştiút//dau..." îm povestá sóara acá[sâ]/ce-"ɨ dau hó ! cîn am zis «ho»/o[d]átă s-a sculát uă[4] la min↑ ! ē tu-ɨ dumnezéu mă-si" ce-"ásta-ɨ ↑úrsu"//ce "ɨerán cu topóráşu-m mîn↑/da ce ?"//c↑i că "iá uite" íce/şi-ɨ arátă toporáşu úrsulu↑//a luat-u-aşá/nu s-a maɨ duz dipă ↑oi/a plecát//s-a maɨ sculát o dátâ-n kicóare ş-a mormăí/ş-a plecá divále-nco/şi ɨel strigâ la un cumnát a lui/"măɨ cumnáte măɨ cumnáte/ɨeş↑ în cutáre loc/cu cíini"//ómu-a lua cíini ş-a işi[d]/da nu ɨ-a spus ce i//cîn a işi cu cíini/ş↑ cîn s-a sculát în kicóare ş-a mormă↑it/ăla cic-a rămás aşá[2] lîngă u[n] nuc↑/

1. Subiectul explică prin gesturi că un drum venea din spate şi altul din faţă.
2. Înmărmurit.
3. Nume topic.
4. Sunetul a este lungit şi tremurat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

rezemát^{u}/n-a mai putú nini să zicâ/nij ni/diloc^{u}//i-a făcú s^{i}emn/ "fuĝ acásă şî taj din gúrâ"//ş-a plecát/a trecú la pădúre//ã văzú am văzút pâ...şî pâ urs şî pă lup//

[Aceeaşi]

î nqáptea dę sfíntu vasíle

î nqáptea dę sfíntu vasíle/stătęám î nu dormęám dęl^{u}óc/şti câ încâ nu úmblâ băieţi cu plúgu/la noi úmblâ cu plúgu băieţi//şî nu dormám pînî cîntá cocóşî//cîn cîntán cocóşî ne-ntrecêęám sâ măturâm pîn cásâ/şî scotęán gunóiu-afără/şî-^{l} dučám îm bătătúră/şî punęám mătura pă iel/şî-l punęám acólo/z^{i}ân câ să vidém î...între timpu-ola cîn stan n^{u}oi/în ĉę pártę s-aúdę cíine dîn-să [dîndu-se] //e ! pr^{u}ostii/dă [!]/şi dacâ să da-ncólo/"e ! să ^{v}ez/tu te mărit^{i} acólo//háidi ! nu" [k] álta măturá/ş^{i} plecá ş-áęa acólo [!] "s-a da cîinili-m pártę-aia/io ac^{u}ólo mă mărit"//făcám/făcám//

ne mai ducán la cîti-um...pă la gard/şî numărám pări/únu/doi/ trei/şî...dipă par i-adivărat^{u}//cîn a^{i}ica dacâ-nnimęręám um par/ şti că sînt î ş [k] la gárdu/şî mai i gros/şî mai supţir^{i}/şî mai cocoşa^{s}/şî mai.../io ã [k] kar am înęmerit um [ɛ]um par mai pútre/ "păi io am să iau um b^{i}ătrîn di t^{u}ot"[!]//â...um par pútręd acólo/um par bătrîn cocoşát/ş-aşá a fost adivărat//ş-áltilęa nimęręá cîtę únu mai nicuţ aşá//"e !"ĉi câ/"io iau únu mai tînăr"//

[Aceeaşi]

făcám săzăt^{u}or^{i} sęára

păi úite ne vorgám dę zi^{u}a/f^{i}éte/şî işám aşá-n cîtr-o múke/ şti úndę aţ^{i}...probám noi aşá/acólo/făcám ũ foc^{u}/pănęám pă fócu-òla un tuj^{i} di porúmb/can tęámna cîn să mai...cîn işá porúmbu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

crud//punęám uṇ tujᵢ dị porúmb acólọ/şî noị torcâm/la cînipâ//cu fúrcîle fétîle/şî vineá băị́ęţᵢ/şi ị́ęi făcᵉ^á fᵘ^ócu/herbęá túcu cu porúmb/cu lúbeṇe/şî noị torcᵉ^ám//ş-acólęa dacă termenáṇ cáị́erⁱ le dẹ tụors/ă...punęám ị̂...scotęám porúmbụ́ dẹ-acólọ/mînjcăm/rîdęám/ vorbiáṇ şᵢ plecám acásâ// [...]

să făcᵉ^á...clăcᵢ/aşá să numęá/clăc//ne ᵈcâṇ la clac-acólọ/ hi^işcàreṇe...o feméịẹ făcắ...ca câ fáce clácâ/cum e ástâ sęárâ//şî ṇ da míịẹ uṇ cáer/la áęa uṇ cáer/la áęa uṇ cáeʳ/lắ áęᵃ uṇ cáer/ ...ē acólọ herbęá grăᵘúnţẹ/[ɛ]sau făcęá flᵘ^orᵢ dẹ-álęa dẹ porúmb/ şî noị torcáṇ cîtị-uṇ cáér/dẹ-acólęa făcám...ne jucắm/jucắm/ş-áęᵃ să numịá şẹzătęáre/â clácâ/clácâ//da álęa cáre stam noị hi^işcáreṇe cu cáᵢ^eru luᵢ^/ca câ-ị şezătęáre//

[Aceeaşi]

ị-am răsturnáᵢ cu căruţâ cu tot

15 într-o búnâ zi a vînít [k] într-o sęáră zis/nu-m maị reámintésc/în timpu culésului/tęámna lū...pîn octómbreṇe/cîn...a vînít o maşînâ...din buzău/ịo ịerám pă la cîndéşᵢ/pęáte aţᵢ auzi dumneavęástâ dẹ cîndéˢ/ş-a venít o maşînă/şi mă ducâṇ cū uṇ cumnát al meụ/şî cu táta-sòcru//şi ịo...lucrîṇ la meseríęa cárẹ-am avút-o/ 20 mă ducám mă ţineáṇ şî dẹ-agricultúrâ/că...ce zicám ? zic "să priṇ şî pă úna şî pă álta/să ţiụ doị pépeṇᵢ într-o mînâ"//

şᵢ ducîndâ-mă/"mă" zîce "úịte ce é/tu că aị lucrát ástăzᵢ"/ ịo aṇ lucrá pînâ-ṇ zięa cîn am plecá la culés/"tu c-aị lucrát ástăzᵢ" zîcẹ să şî mîị boᵢ^i/pînâ-n dị́jugătęárẹa măgura"/dẹ-acó- 25 lęa zîcẹ "sᵢ [k] ị́ă maị mânâ-ị şî pîṇ la cîndéş/câ dẹ-aîc încólo-ị mînăṇ şî noị"//[illegible] să bințá maị obosiți ca mine/da nu lucráseṇe/şî [!] n-ávęa trẹábâ/da...sâ vádă cam cê-aş putęá ịo/că

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ierám...aşá la vrun an doi du [k] la vrun an după căsătoriie/şî
ce zîce "hai să-i încercăm noi putérîle"/şî...e !//ieu...ce m-an
gîndit/văzîndă că vine maşîna/maşîna a vini cam...a vinid cam
brus şî io nu prea am fost atén/cam...şti nèobijnuit fáţâ dē iei/
cu boi şî cu căruţa/io...gîndindă-mă aşá zic "să-i răstórn"/e-am
bágă pă...pă márgînea şan [!] pă lúnca cîndéştîlor/şî [!] i-am
răsturná cu căruţâ cu tot/da tótuş io an sărit în timpu-òsta//
i-an lăsát/de-acólea s-a răscolit căruţa cu ie/şî cum purtám noi
înáinte aveám coviltír/şî...io am băgá ş-a da piste cab cu saş/cu
bagáj/cu tot//de-acólea ce să fac ? scoz boi de la căruţă/zi
"lásâ-i că...îi [k] tot io îi scoz de-aîca"/că ştieán că nu e
perícul de muártę aşá cu e/şi [!] m-am apucát/şi [!] e-an scos/
am pus bói di căruţă/an dat-o la loc/an tras î/tód boi/de e-an
scos de lā proţáb/zîce...an dat cu tînja [k] cu u lanz nu cu tîn-
jál/cî n-áveam a ceva//i-an da la loc/şî...de-acólea...cît am
mai e fos pînă-n î...vrun an...pînă-n cop[ɛ]coperatizáre/nu m-a
mai puz niş táta-sòcru al meu/nic cumnátu-mio/sâ-i mai mîi bói
sau cevá/câ ştieá că eo îi dau de...din...îi dau di şanţ/nu-i
las/ [!] i-am îndrăcît//

tudor i górge
tréişcînc [de ani]

câ ce m-an speriát eo de oi

továrâşu meu cobán care erá pă timpu-òla atúnc/mă sculá
dómle pîn la zio/să múlgim oile/ni...//într-o búnă noápti/câ ce
m-an speriát eo de oi//într-o búnă noáptę io...lucrám acólo-şa
ca...ierám mai mic/şti/nu ierám cobán/eo ierám mînător/c-aşá
să numeá atúns/câ ierám mic//vine u lup/seárà/şî sare oi/ierá o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lúnă/frum^{u}ós aşá/dormeám pŏ podéle//sáre lúpu$\tilde{}$ ^{u}oi//cîn an văzú c-a săríi lúpu$\tilde{}$ ^{u}oi acóloi/io/ĉe să fa dom^{le} ?//di fricâ/...m-am apucát...sâ fug//un să fug ? ierá nişte bóziu-aşá máre ş-áea/un să mă bag eo acóloi/că zi mă mănîncâ şî pă mine/nu ştieám niş ĉe-i ăla lup/a^{u}uzísen şî eo p-ailáns/câ mănîncă eámeni/mănîncâ uói-le-acóloi/greu di tot//cîn...m-am apucá^{t}/ş-an luat o háină şî io de mînicâ/un corjó^{g} di-ăla/cáre [!] dormeá ĉobánĩ iel/şi ierám mai mic/ş-an fugí cu corjócu-òla/o jumátę de...di cuást-aiíĉa/di sa cum îi zíĉem noi/şî fúĝ/şî fuĝ//

ăea "mă ! víno napói/că nu ma^{i} ie lúpu"/c-o fhi/c-o păţí/ "ĉe să mai viu dómle ?"//nu/de-atúnj m-am hotărî şî...n-am mai sta^{d}/di-ntîmplárę-àsta io n-am mai sta la ^{u}oi//câ n-am făcú ca cum fáĉe ăea/câ stri [k] spui diĝába/sau [!] că strigă di pă cárte áltu câ..."dómle...a vinî lúpu la oi" şî n-a vinit//

továrâşu meu/cáre-a fos cu mine/dormeá şî iel mái din suz di uoi//şî dormeá aşá zis într-un corjóc/şî o păturâ supt el//cîn s-a repezí lúpu/l-a luat ^{u}óile de-a dúra/de-a dúra de-a dúra/şî ...l-a dus pîn la márĝinea stîni acóloi/cînd am văzút eo la-ntîmpláre-ásta/"dómle" zic/"io la ^{u}oi nŭ mai stau/poa să fiie ^{u}orĉ [!]-ar fi/nu/nu ma^{i} ie kip"//ş-am plecá de-acoálea la meseríie/ş-an scăpá di ĉobánie-ásta eo//

[Acelaşi]

m-am diĉís sâ mă căsătorésc

la noi ĉícâ dacă flăcău tréĉe de dóoşĉinj de an^{i}/şî fáta de dóozèĉ/sîn nişte bábe la noi a^{i}iĉi-şà/şî i-o zicătoáre/ĉícâ "flăcău tréĉe di dóoşĉinj de an^{i}/nu mai...îi înşoárâ bábele"//şî fáta de dóoşcins [k] dî dóozeĉ/to la fel//dacâ tréĉe di tréizeĉ/ ĉícă-l înşoáră drácu[!]/aşá ie zicătoárea la noi/fútu-i máma

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mă-si//

io ĉ-an zis ? dómle am ajúnz la vîrsta de dóoşĉinj de ani/gáta nu mai...nu mai ţine//ĉe mai láie bălăiţe//şî...tótuj m-ã hotărît...şî m-an dus zis/am vorbi cu părinţi mei da/cu părinţi mei/ şî cũ...[1]/am vorbi cu părinţi mei/"tátă/mám"-acólo/"ne-am...m-am deĉis/sâ mă căsătorésc"/ĉe mai láie bălăiţe/că...cam aşá-i obiĉéiu la noi//şî...şî m-an duz dom[ne]/m-am înţelés/cũ táta-sòcru acólo-şa i-a zis/ne-an duz ne-am înţelés/tot în régulâ/câ să ziĉá atúnĉa/ câ să...să ne dea zis...pămînt/késti/io tótuş ĉ-an zis[u]: "bre"/ şti[i] cîn m-an dus eo prima dátă "bre tátă/úite cáre"/cî i-an zis tátă de la-nĉepút/ierám ûndrăznéz de alfél/nú prea mă dam înapói/ că álţi mai stă ruşînóş[i]t/mai într-un col[z]/mai ăla/da io nú stan ruşinós/feméea erá mai ruşînoásâ/ĉe mai láe bălăe [!]/dar tótuş io n-áveam treábă//curaji[u]ós/şti//ĉe ! parcă ierá-nĉepútu de la mine ? sau késti di-alea//şî "bre úite ásta-i treába/câ-m dai mată pămîn/că nu-n dai"/că sucîtă/

feméea mai zicá/"c-ai mai dansá cu cutáre/c-ai mai sucî[t]"/

zi "dácâ fáĉim de-ástea/nũ...nu fáĉem iordáne de-ástea/io la mine-i hotărîre/m-ã hotârî[z] mă căsătorez /dacâ nu/nu !"//tótuş cam...aşá ãm dîscutát acólo cu părinţi/şi cu ai féti zis/şî cu ai mei zis/adi[câ] cu táta meu/şî am ajúnz la o búnâ-nţeléĝeri//

[Acelaşi]

fóca

am auzít părinţi mei că pă timpur[i] i... s-a zis la sărbătoárea ásta fóca/pentru că...să vorbeá/aşá am auzit io dim bătrîn[i]/ noi [r] noi nu ştim/că au munĉi lã...pă moşi[i] boiereşt[i]//şi ca din ca[u]uzâ că nu-i mai lăsá àbsolu delo deloc î/boieri núma să munĉáscâ/să munĉáscâ/s-a pus un î...ĉetăţean ş-a dat fo[g] la o

1. Textul este întrerupt pentru că intră cineva în cameră.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şîrâ cu pá^e ne spunéá//şî a luat [ɛ] pă ^úrmă a-nčépu_to^s să strîgę câ "f^óca/fóca/a luą_f^oc"/şî că la ziua ačéęa i să zîčę fóca//şi a rămás aşá cu númęle ásta/din_cá^uzâ că...cun_trăęáu atúnča/cîm_munčáu la moşi boieréşt^/trăiáu gréu/ţăráni nósti pe timpur^//şi dę-áę^a_a pus fo_la şîr-aęa cu páe/că să ţicâ că ieşte sărbătuáre/şî_c-a luą_fo^c/şi_i-a rămáz_númilį dę f^óca//să spúnę şî la călindár//

[Iordache Anca]

pátruzeşîşàpte [de ani]

sátu mănăstírea

ac^ólęa úną-a foz_lácu ačéla/dacă aţ^ fost ş-aţ^ văzút acólo/ să spúnę din...spúne bătrîni/c-a fost acolŏ_o poęáná frumęásâ/ş-o sálčî^e/ş-a fost o femeie c-o váčă/m_povesteá mie máma mea/ş-ácuma-m...povestéştę//a fost o femeie c-o váčâ/şî a venít aşá o huiálă/stîndâ ia/ş-a plecá_cu váca/á_dat váca-n_su_sâ pléčę cu ia la...acásâ feméá/şi-n úrma ieį/după huiál-aiā s-ā lăsát [k] a fost o sálčię máre/s-a lăsá_pămîntŭ_j^os/şi-a işît ápâ//şi i-a rămás denumírea de lácu-ăl_márę/aşá să spúne...acólo//

tótuş^_ī...cîn [k] spun bătrîni mei/că aîča úną-avém noi acúma sédiu[1]/şî ieştę ş_căminu cultúrál a nóstru şî şcoála ğînerálă dę opt an^/a fost armáne boieréşt^//ş-acólŏ ieráu şîr^ cu páie/şî munčáu oámeni pă moşiilį boieréş^/bătrîni/părinţi lu máma mea au munčít acólo/pă moşi^il-élęa...boieréşt^//ači úną ieştę biseri-cúţ-asta a noástră/a fost_ă pă timpur^ mănăstirę dę călúgăr^/... ieste monoment istóric/kar părintîlę nóstru a foz_la bucureş^/ş-a vru_că să-i...púnem şî_noi pă ia o táblă čevá/că putrezéştę şindila/şî n-a vru_sâ ne dea vóie/c-a spus că ieştę monument ^istóric/

1. Sediul CAP.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieste veke/şi trebuie să rămînă cum să găsească//şi-m povestească mama mea...că pă timpuri a fost ă călugări/şi vinea lumea/şi să [k] se zică că vin la mănăstire/şî la sătu ăsta/al nostru-ăci i spune kar sătu mănăstirea//

şī aică...mai sus dă bisericâ/cun să spune mukă aa acolo/ coast-aga/să zîce coasta rodărului/spune c-a fost î...acolo-a fos rudări/făcău copăi/ă lucrău lingură/copăi de lemn/şī a fos pădure mare de lemn//máma mea a pomenit/cam pădure-aşá/că ieste ia [k] are obzeşăse de ani/şi ia cîn a pomenit/a pomeni cam pădure/ şi bătrîni iei/unki [k] buniči mei a pomenit pădure cum trebue //dar noi acuma...n-am mai pomenit aşa ceva//ieste o vînă de saramură care curge zi şî noapte/şî spunea máma mia că cîn a fost ea/tótuş î să videa mal di sare/da acuma l-a acoperit î...pămîntu/ş-a rămás şi curge/curge de-acolo zi şî noapte curge vînă//

[Aceeaşi]

zorilă

am auzit pă máma mea [k] soácra/cîn trăia-m povestea că părinţi iei a avut î şapte féte//şî au plecá de-acásă/ş-au lăsát-o-a cásă pă máma iei/'a lăsát-o-acásâ/pă máma iei/şī au plecát iei la...cîn nu ştu únde s-a dus//ş-acólo únde trăiá iei/însâ iera ú loc pustiu/nu iera dicî dóo cáse//şi-ncólo ie [k] nu iera lúme/ nu iera cáse/iera tomai acólo mai dipárte/cum zicá iei acólo la vále/de únde stătea iei de-acólo dintr-o coástă/vreo dóo cáse// şî...máma iei iera fátâ de vreo zéce dóispe ani aşá/şi-i iera urît singurâ/ş-a plecát/că ma era acásâ c-o sórâ mai mică//ş-a plecá de-acásă/că să strige pă o bătrîn-acólo/că să vină sâ doármă cu ea//ş-a plecát/ş-a strigát-o//ş-a strigát-o-aşá cun sâ vă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

spun ǫo cînd î umbl-aşá sâ-ņserézę-aşá/pă murg dę sę́ár-aşą//şi i răspundę́á/"haį̆ că viį̆/haį̆ că viį̆"/da dę vinį́ n-a maį̆ vinį́ nímin†// ş-a-ņserá[t]/ş-a plecát/...ş-a plecá la dę́al//[...]

şī ĉa că rîcîį̆á [k] vinę́á/şî rîcîę́á la úşă/...dįminę́áţa aşá pân zor†/şî nu işáų̆ părínţi įę[i] afără/câ-į̆ spunę́á câ įeráų̆ fįárĕ sălbátiĉę/cárĕ le spunę́á zorílă//dĕ vinę́á pâ zor†//şî rîcîę́á la úşâ/şī spunę́á părínţi lor/ĉî câ "úįtę" ĉî că "įéste"/ĉi câ "acúma pâ zor†"/ĉî că "zorílă"/ĉî că "víne/dă rîcîį̆ę la úşâ"/şî nu dădę́á drúmu įeį̆//da įéstę di mult ásta//

şī t[u]ot â máma-sǫ̀acra maį̆ îm povestę́á dę buníĉi įeį̆/dį̆ bătrîni įeį̆/şî îm povestę́á/că pă tímpur† p-atúnĉa/cîn įerá lócurîle álęa pustíį̆/s† maį̆ zîĉá cą̆ maį̆ víne nǫáptęa męa [ɛ] męáza-nǫàpte/şî víne męáza-zi/şî nu le lăsá că să pléĉe părínţi įę́į̆ să dipărtézę de cásâ/nic† zíųa/că ĉî că "víne mámâ/şî vă răpéştę"//ĉi că [r] ĉî că "víne mįàza-zí"//ástęa sûn lúcrur† cáre įo nu lę-am pomęnít/dar îm povestę́á şî míįę//

[Aceeaşi]

comǫáră

ā săpát o comǫáră dę-ástęa ō sórâ dę-a lu máma męa/ş-a găsíd ban† acólo//şi į̆-a lųa[t] pă ban†/şi į̆-a dus acásă/...şî s-ąų îmbolnăvít amîndoí̯/şi įa/şi sóţu įeį̆//şí s-ąų îmbolnăvít/şi trăį̆á mă-sa lu máma męa/şî a kęmát acólo un préot/că...cun să vă spun ǫo/nu maį̆ putę́á câ să maį̆ stęa-n casâ įeį̆/hodǫroĝá/merĝá pîm pod î/įeráų̆ bolnáv†/şi įeį̆ şî copíį̆i/şî mámā...mă-sa mámi méle į̆-a-ntrebá dúminica/

că "di ĉe suntęz bolnáv† ? ĉe...din c [k] bán-eįa o fi"/câ ştię́á c-a găsíd báni//

ĉî că.../"į̆-an găsít"/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş-ă adús pre^{u}utu//şî lę-a ĉitît acólo acásâ la ļei/ş-a-nĉepút a trăzní cása//cîn ă-nĉepú preútu sâ ĉitęáscâ/a-nĉepút a trăzní cása/şî răų/şî...şî ļ-a-ntrebă/

ĉi c-"ave^{z} níscaļ ban^{i} găsiţ^{i}/lųaţ^{i} ?"//

ş-a spus/"da ! părínte avém"/

"îļ lųa^{s} şi-ļ dúĉęţ înapóļ"//

şi ļ-a luát/ş^{i} ļ-a dus înapóļ/şi ļ-a-ŋgropát acólo/şi ļ-a lųat un alt î ĉętăţęán/şi spúnę că ļ-a foz bun^{i} luļ/dar ă vîndút un súfleţ/ĉic-acóloţ/că ęa s-a dús cu níşte ţigán^{i}/şi ļ-a scoz dę-acóloţ/ş-a dat acóloţ un^{i} súflet/ĉic-ar fi dat pă sócrî-su//acóloţ lă bán-è^{ę}a//şi sócru-su a rămás fără vedére/n-a [k] a trăi mult fără vedére//

şi níşte ban^{i} a maļ găsit ă bunícu lu máma męa//aų găsi^{d} ban^{i}/to la fel/şi ę-a lųa dę-acóloţ/şî spúnę că a rămás â...u [k] di úne-a lųa ban-éęa/ă astupát acólo grę́ap-aęa/ă tras pămînt în ęa/şi ļel a rămás kor/n-a maļ văzút//şi ^{u}o sóră a lu máma męa/maļ máre ca máma męa cu vro zéĉe an^{i}/spúne că-l duĉă [ɛ]ļ duĉá dę băţ//ļa erá mícă/pęa s^{i} fi fost [k] s^{i} fi avút etáte de ųop saų zéĉe an^{i}/şi lu [k] ļel îļ dădęá bătu-m mînă/ļĕl să ţinęá dę băţ/şî sóra lu máma męa merĝá naļínte cu...pă cărâre cu ļel//

[Aceeaşi]

am crescú şi vļerm^{i} de mătásę

lom î sămînţa ş-o púnen la-ŋviędát/dóo treļ zíleţ/pînă-ŋviļázâ/pe úrmă le púnem â fruŋzîşęárę dę agúd [k] de dud/cum zíĉęm noļ a^{i}íĉa/şî aléĝen/da la noļ să obişnuļéşte maļ mul dę zíĉęm agúd^{i}/decî dud//ă şi fáĉęm î...îļ púnem acóloţ pă o măsúţă mícă/pînă să mărésc/d-acólęa fáĉęm páturi dîn álęa cu scíndură/cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lemnę-aşá/púnen de curmeziş/de fáčem pă dóo rîndur† sau pă trei rîndur†/patur† cu scîndurâ şî cu lémnè/şî púnem î zieár/aşternút/şi â...ne dă/acúma da pă timpur† cîn î creştęám noi/nu avęám hîrti* dîn álęa/cum sâ dă acúma cu găuur î/noi i-aleâán cu mîna/e ! cîn să făčá mar† le punęám drog/sau frúnţâ dě...nuc în speciál/frúnzâ de gorîn punęám pă iei/...şî după če s† făčáu gogóşîle/de culeâán noi/nu le dučán gogóş†/noi punęám şi...le curăţęám de...scáma de mătáse du pă iel/p-orm† punęám pîn la o sútâ de [k] ferbęám ápa-n clócîţe/şi le băgám în ápă/şi punęám pînă la o sútâ de gogóş/dăpă cum vreęám să-l tráâęm noi de gros//dacă făčám mai supţire/cum spunęám noi pentru mărăm†/de vierm† de mătáse/se punęá-n şaizej† de gogóş†//dacă făčám mai gros aşá ca dē urzí† de čevá/púnęám o sútâ//şī trăâám şî făčám...pélę-aşà/o punęám pă ziiáre/d-acólęa nē punęán şî-l† dădęám pă rîskitór/îl făčám scúlur†/după ačéęa-l depănám/îl dădęám pă mosuáre/îl urzęám din čéęa če avęám nevoie/de făčám mărăm†/sau făčám háine/sau şervéte/cum să făčáu//

[Aceeaşi]

736. MURGEŞTI [WLAD 571]

(jud.Buzău)

Culegere: 1970; PL, BM, VN, RP; transcriere: VN

porúmbu

[Porumbul cum se lucrează pe aici ?]

p-aiič ?/porúmbu cum...l arăm/...semănăm/l pun pă bráţe/sau cu cutii/sau cu mîna/sau cu.../după če...răsáre/púnen şî fasóle/a dóua rînd/sau a tréia rînd/cum să făčę-acúma//înaiinti să sĕmă-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ná cu mîna//să sămănă ş-acúma//sĕmănám cu mîna/dacâ ieşá la [k] cîn erá porúmbu-m pátru foi/cum i-ásta al m^{i}eu aĉiia/îl l-ei la práşlă//dacă-i timpu bun ş^{î} áia/îl luom la práşlă//la-ntîia/práşila doilea/de-acólea l-aşteptăm...să l^{i}égĕ/fáĉe mătásę/fáĉe legă-
5 túrâ/v^{y}ini maiáu-áia pęsti iel/cum fáĉe...dóo trei skíĉe/ş^{î} cîn^{d} vez^{i} c^{â} să fáĉe mai nalt/cînd iésę dóo trei skíĉe/áia să ştiie/îl bátę vîntu să ia mănęál-atúnĉ în dóo stămîn^{i} pă tot îl vez cŭ legătúr^{i}//c-áre timpu//şî...aşteptăm/să cuáĉe/îl culégĕm/^{î}l curăţăm di foi/l-aduĉem de-acólo acásâ/îl púnem/îl púnem la pătúl/la leá-
10 să//îl măĉinăm/faĉem mălai/...ş-ásta-i//

[Cum ai spus cînd îi dă spicul...]

maiáua áia de la skíĉe/să dúĉe potóp/şî...iĕl leágâ/un f^{i}el... maiá să zíĉe-áia/care yine//ie múltă dom^{ne}/acúm [ɛ] cînd înskiĉeázăi iĕl tot/şî rămîne cîtę únu/oar că să fáĉe tăĉúne/oar că leágâ//
15 or că cum n-ai văzú pîn pădúre ca cum a fost acúma cŭ floáre -ásta de salcîn/d-a da pă j^{u}os//la fel dă ş-áia//dá...uo bátę vîntu di/...cîn l-atîngĕ ^{u}oleácâ să fáĉe...

[Toamna ce-i faci ?]

toámna...îl culégĕm/tăiém ĉocáne/făĉém cluĉ^{i}/şî...porúmbu îl
20 curăţăm di foi/îl púnem la leásâ/foile le faĉem iar clúcâ/â... nutréz de yiti//de-acólea-l măĉinăm/îl púnem la...pentru...trebuinţare//

primăvàra iar/n-aleg de-acólo di sămînţâ care văs că-i frum^{u}os/îl văz io câ-i frum^{u}os/ştiulétę ştii/ĉel mai frumós/oar că...
25 áltă calitáte/róşu/oar că...cóltu-cállui/cun să zíĉea-naiinti/oar că reĝinâ/cun sâ zíĉea-naiinti aşá sâ zíĉeá/la trei f^{i}élu^{r} /care le ştiu io di...le-am apucá ş-io de la móşi néi//

fănícâ dúţă cojocáru
şaizăşîşàptę [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cînepa

Întăi...arăm locu//îl ţăncănean cu sapa/de-acolea semănăm ū ...dipâ ce-arăm locu/u...făcăm peticu di ogor/cît aveam/de-acolea semănăn cînepa/de-acolea-l ţăncănean cu sapa/anilivăm gini gini gini gini gini de-astupăn sămînţa//de-acolea pînă să făcă...di să făcă de vară/de o vărăm//de-acolea o jumulţam p-a de vară/o făcăm mânuş/o-aducăm acasâ/p-aia o puneăn la uscat/p-ailantâ/pîn sâ coceá de-acoleă o adunăm şî p-aia/o puneăn la doskit/o...ţineăm ob zili/la ob zile o ridicăm/...de la/diri[ɛ]după ce-o ridicăm o puneăn la uscat/de-acolea o bătem/scuturăm sămînţa/vînturăm sămînţa/şî pă ia o puneăm la lac//plecăn cu ia la lag la topit//o ţineăm în lac iar ob zili/o scoteăm/o aceăm acasâ/sâ uscă/de-acolea o băgăn la meliţâ/la meliţoi//o meliţăm//o făcăm fuioare/dipâ fuioare de-acolea o luăm ş-o keptănăm//o făcăm caiere/păpuşele de-alea miĉ//di...tras din iele subţire//dintr-alea făcăm urzeăla/dintr-ailantâ care făcăm caiere o făcăm mai...aia nu mai iişă fhiru kar subţirel aşă/îl făcăm/mai groşcor ştii/di bătut/ca sâ făcem pînza//lasâ cuki ăştia/ăştia/aiica unde să bate/să bateă cuki//cum îi ziceăm noi atunc/cuki//şî...aşă-i făceăm mamâ la cînepâ//...şî astea le făcăn din cînipâ//

[Ce făceaţi ?]

făceăm pînzâ din ia/adica zis tort/c-aşă-i zicăm atunc/tort //şî-l făceăm...de-acolea tortu-l puneăn la copt/...într-o...copaie/cu apâ de...lesiie/şî [ɛ]îl ţineăm acolo patru cin şase zile/de-acolea spalăm mereu/spălăm pînă să făcă albu/să muie iel ştii de puteăi să-l fac izmană/cămaşă/ce puteăn să făcem pă noi atunc//

Iuana cojocaru
şaizeşpàtru [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núnta

cînd atúncâ cînd vineá tá-su flăcăului şi cū...mă-sa lui sau mai mulţ acólo-n casâ/vineá cu ţúicâ/aşá [!] aşá ieră la noi/ vineá cu ţúicâ/şî dacă sâ...te puteái să te-mpăc/părinţi sau fata dacă te plăceái/sâ-ncék tod rostu núnti/vineá cu ţúicâ/să-mpacá/ a doua seárâ/nu prima seáră kar/de-a do [ɛ] a doua seáră vineá... sâ logodiést/să aşéz/c-aşá să făcá/aşeza la noi atúnc înaínti/ kar io am avú núntâ/cu de-a binelea/am avú núntâ logoditâ/nú am avú núntâ cum făcá úni de-a fugít//noi n-am făcúd núntâ fugítâ// am logodít/s-adúnă...mulţ dim pártea lui şî dim pártea féti/şî sâ fácę...sâ fácę másâ//di cólo pînâ cólo şî/...şĕd la másâ sâ spúnę zéstrea/s-adúnă náşu/s-adúnă toţ/şi de-acólea sâ toneáştę núnta//dacă sâ toneáştę núnta/o púnę la...cîtę săptămîn...dictează ieí/la dóo la trei/la cîd dictează ieí/...

[...] şî...dacă sâ fácę núnta ştií dę să termină/di s-ā...terminá logóna/a sosít núnta/duminica avém núnta/atúncâ la núntă/ sâ fácę...yínę núnta/yínę brădáşi/yínę núnta toáta...şî dîm pártea nírési şî dîm pártea...de-acólea dácâ yínę sâ pun la másâ/sâ gătéştę nírásа/de-acólea ií...sâ joácâ nunásca/cînd iése afárâ/ ştií sâ terminâ/sâ rúpę píinga-n cápu mirési acólo/sâ zvîrle-n trei [k] pátru părţ//şî-n răsărit/şî-n as[ɛ]finţit/şî-n apús/şî ...dá îm pátru părţ sâ zvîrlę//la úrmâ sâ joácâ nunásca//

şî...vreţ sâ vă spuí cun se cîntâ la nunáscâ/acólo ?//

[Da, tot.]

aşá/acólo la nunáscâ să cîntâ...cîntá lăutári/da nú cîntá flăcăi sau fétele//câ:

crucúliţâ dę argînt
amîndói s-a potrivit
cu crucúliţâ dę...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mai [r] mai múltę cíntiĉę dę-ástęa ierá...le ziĉęá ţigáni acólo/da nú lę̆ mai ţiu mintę pen̆ că-s bătrînă ĉē//dę-acólęa ziĉęá[ɛ]treĉá la núnu-ăl márę//

dă mai táre núne márę
că vini câlnáu 1 márę
şî vini bolovănós
şî trîntéştę núna jos

p-ásta/bre ! ierá atúnĉ//sâ scotęá şî níręásа la ápâ/da acúma nu mai să scąátę miręásа//

[Cum ?]

să̆ făĉá hóra-ntăi pînă să sosęáscâ...pînă să sosęáscâ núnta/ăia...ginerica cu ĕia//să sco [k] punęá o fátâ/ş-um̆ băiát u/şî o cu ófâ legátâ c-un̆ şervét la cąádă/şî...jucá tod̆ nunęásca ştii/dădęá rąátă di trei uor i la hu óra/aiíĉa ierá/aiíĉ în ĉéntru-ásta ierá púsâ cófa//dacâ ierá púsâ cófa/cîn̆ sosęá nunęásca rąátâ pâ cólo/fáta ţînęá dę iiĉ di ştergár 2/băiátu ţînęá dim̆ pártęa ástalàntâ/şî...níręásа-i dădęá cu piĉóru/dę trei uor i/aşá-i făĉá vînd̆ la cófâ s â̆ să̆ v ĕrse ápa//şî...dę-acólęa iar plecá núnta/di cîntá hu óra nunęásca/cîn̆ sosęá iar aiíĉ-şa/iár lua di iiĉ di ştergáru-àsta dim̆ pártęa ásta 3/băiátu dim̆ pártęa ásta 3/fáta/cum ierá pus i acó lo//şî̆ níręásа-i dădęá cu piĉóru//di trei uor i făĉá aşá//da acúma văz că̆ nu sâ mai scąa [k] nu-l mai fáĉę ĉę făĉá bătrîni//ş-ásta-i donşąárâ núnta//

[Dar luni ?]

luni cîn̆ sę̆ legá/câ lúni sę̆ legá niręásа atú [ɛ]atúnĉa/câ̆ acúma nu mai ie/acúma se legágă duminica bre !//da luni cîn̆ se legá/plecă̆..ąącrele cu plósca/pân̆ sat u//plecá cu plósca şî̆ mergę̂//...io merę̆ îm̆ mocán i 4/dúmneatá merg̃ îm̆ motohán i 4/álta mérgi

1. Numele unui rîu din apropiere.
2. Gest.
3. Arată cu mîna de-o parte şi de alta a mesei.
4. Sate învecinate.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

în...válea ráteĭ [1]/cu [ɛ]pă cîne/undę vręai să poftéșt//și plecáĭ/și dacă s-aduná tręátă lúmea acólo-șa/să legá níręása/și dipâ ce să legá níręása să punęá másа/să lu [k] stătęá lúmea tręátă la másâ/să lua dárurile/...ș-ásta ie//

[Aceeași]

[Obiceiuri la naștere]

[Cînd năștea o femeie, ce obiceiuri erau ?]

atúnca nu ierá spitál/nu ierá nimica/c^â io cę-am făcu trèi-sprezéce copíĭ am avút spitál^u ?/nu ĭ-am născút acásâ ?!/cîn te cuprindeá júngurle ...anunțáĭ o feméie/^uo bábâ/pînă soseá cęásu de náștere//atúnca-l năștęáĭ/îl lua feméia copkílu/îĭ legá buricu/îl băgá în nișțe cîrpușcáre și-l arunca su pāt^u//sca ca sâ tácă ca supátu/c^â acúma copkíĭi-s corconiț^i/da atúnca io[ɛ]lua máma/bîșt^i ! cu iel sup pat//"lásâ-l acólo/cą sâ tácă máma/ce!// nu ca acúma [!] acúmā ce [!] și...dipâ ce/...nu să punęá feméile/ j^uós pă páie//așternęám/punęá/aducęá o...um braț di fîn/lungá ășá/dę-acólea punęá ^uo péticâ pești iel/pérna/punęá lăúza acólo/pînă la treĭ zíle//la treĭ zíli/te rędicá/te scăldá...mgáșa/lua páĭili élea dę-acólo/le dědęá f^uoc/și spălá pética áĭa dac-o spălá/dacă nu/tod la f^uoc mergęá/și te lua și te punęá îm pátu//la...nóo zíle vinęá pré^uotu de-s făcá dę curățéniie în cásâ//...ș-ásta ierá la náșterę-atúncî//[...]

[Și copilului, la trei zile nu-i punea...]

ursit^uórile/dá dá da da mámâ//dá iĭ punęám ursit^uórle//îĭ punęám pă másă acólo/îĭ punęám...cárte/creón/dacă...dacă ierá fátâ/îĭ punęá...ac/cusătúr^i că sâ cęásă/să-nvéțe/dacâ ierá băĭát/îĭ punęáĭ creĭón/cárte/și féti/și la băĭéț^i//și...sticla cu yin/píĭ-

1. Sat învecinat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

neː/...aşá să punḡá atúnc//lumînáreː/sâ likâ de...áia/şî ardḡá pînă să termená/şî dḡ-acólḡa ᵘo stînĝái//să punḡá bʲétę acólo/dacă nu ierá mḡáşa ştiiu/pe[ɛ]mpreúnă sâ dḡármă cu lăúza atúnca/iu punḡá ᵘo peréke dę bétę dḡ-a ieiu acóloː//pă másâ/să stḡa acólo pînă vi-
5 nḡá ia dimineáţa de ridicá mása//ş-ásta ierá în vekímeː//

[Aceeaşi]

tăiém pórcu

a sosít azî ajúnu crăcúnúluiu/tăiém pórcu//îl înjúngieː/îl [r] îl jumulęşteː/ce i-o fi jumulínd/perişórî di pă iel/dḡ-acólḡa-l
10 aşázâ pă dóo lʲémneː/grḡáşḡ-aşą/şî iic[1] şi la spa [k] şî la cap şî la...kicḡárleː dę dinapóiu//şî-l púneː foc/îl pîrlęşteː//dḡ-ácólḡa îl pîrlęşteː gíni gíni/dḡ-acólḡa púnem ápă şî-l spălăm/dipâ ce-l spălăm/l-învelím c-un sac sau cu ceva/cu-o péticâ/dḡ-acólḡa-l ia la răzuiuit/dḡ-acólḡa iar îl spălăm/...dḡ-acólḡa-l...táieː/pártḡa
15 ásta într-o pártę[2]/p-ásta-ntr-o [ɛ] pártę/slăníniliː//dḡ-acólḡa-iu ia múşki/dḡ-acólḡa-l disfácę şî-iu scḡátę dînăúntru luiu dḡ-acóloː// ia şíru-ntăiu/întăiu ia kicḡárleː//únu dinaiinti/únu de dinapóiuᵘ/în crúcęː//únu şi únu[3]//căpū întăiu/mérĝę cápu-ntăiu in casâ//dḡ-acᵘó-
20 lḡa mérĝę kicóru dînaiinti cu kicóru ástălàntu/şî cu ástălàn cu ástălàn[4]//mérĝę şî ăla tot în casâ/şî să púneː la rînd aşá//dḡ-acólḡa mérĝę şíru/dḡ-ácólḡa dipâ şîr/mérĝę búturi/...kicḡárleː luiu// ...lḡ-aşázî acólo pă ce le puiu acólo/că naiinti sâ punḡá pă... cocánî dḡ-ăştia dę la...yiti némîncáţî//ştiiu/aş [ɛ] şterḡáiu acólo/ şî aşezáiu la rîn la rîn la rîn tḡátę tḡátę pîn le dédḡáiu sáreː//

1. Gest, arătînd cum aşează lemnele pe care pune porcul tăiat.
2. Indică partea dreaptă a corpului.
3. Indică mîna dreaptă şi piciorul stîng.
4. Arată mîna dreaptă şi piciorul stîng.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî...dę-ac^{u}ólęa i să ia dînăúntru máţęli/...borjóĝi/hicáţi luį acólo tót tot tot/i să disfáĉę hicáţi diñ...sus/îį ia/şî-į agắţ^{i} ân...cuį acólo-şa/undę aį cúiu di agắţá^{d}//dę-ắcólęa i să dęsfáĉe máţęlę/îl l-eį de la...ĵntestínu gru^{u}os/şî-l desfáĉ pîn la ále mă-runţélę/de la/pîn la [r] pîn la bába luį/zis ca cum să zíĉę/bábâ// şî dę-acólęa înĉék cu ăl [k] ále nic^{i}/ş^{î} le deşért tęátę ş^{î}/le tăiém/le spălắm/le curăţîm bínę ş^{î}/...le pregătím la mîncárę//le umplém//

tocắm cárnę/púnem or^{i}éz^{u}/púnem kipér^{u}/púnem sárę-acólo ĉę trébuię şî...le tocắm/puném acólo şî le umplém^{u}//le punę̂n la fhiert^{u}/aşá să fáĉę la porc^{u}//...la nóį/la álţi nu ştiu cum o hi făcîn//

[Tobă faci ?]

dá//

[Cum ?]

tóba ^{u}opréşt^{i} di...grăsímę/f^{h}icát/riníki/^{i}inima/...şî dintr-ástalàntâ cárnę maį slábă/o ^{u}opăréşt^{i} olęácă/dę-acólęa ō bag ĵ ia/dę-acólęa o c^{u}oş^{i} pă ia acólo/o puį iñ tuĉ ş-o fierb^{i}/ o scoz dę-acólo/puį um fun didisúpt/únu dęasúpra ş-o kátrâ máre de...pisti ia ắşá//ş^{î} şádę acólo dóo treį zíli pînă să scúrgę gíni gíni/şî dę-acólęa o ięį ş-o agắţ^{i}//...aşá s^{ă} fáĉę tóba la noį// [...]

[Mai umpli şi una mai mică ?]

ála-į unkáşu să zíĉę//

[Ăla cum se face ?]

álă-l puį dintr-ástelàntę/dim măruntăięlę-ástelàntę/dim borjóg/diñ ficát/dintr-ástelànte să púnę unkáşu//să tęácă/s-amés-tęcă cu ureáz cu álęa şî-l úmpli şî pă ięl//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

io am avu casa spartă

despre hoţi pos să vă spui/fiin [k] kăr io am avu casa spărtă//

[Cum s-a întîmplat ?]

cun să să-ntîmple !//seara ne-an culcă cu tuóţi/în casâ/pisti nuáptę pâ la...doă ăşa şî jumătatę m-an trezit io/c-avęám un copiláş nic/kar carę n-a murit//şî...cîm m-an trezit/cum dormám aşá/câ noi dormám jos că ierán cu bătrîni carę-a murit/acólo/iei dorná îm pat şî noi dormám jos//şî cum dormám noi/io cîn m-an rădicát/am văzut cápu la u om la feręástă//cu mustăţile lui acęálea //şî...legănîndă băiátu/sócru-niu s-a trezid dim pat/s-a da jos/ a ieşit afără acólo undę ierám noi la iei acólo/şî cînd a ieşit afără ş-a venit îndărăt/a strigát:

"tátă" zîcę "tu ai lăsat úşa deşkisă [k] ĝęámu deşkis la casa máre ?" c-aşá să zîcęă...atúnc//

"nu tătícâ//da/îu ! cása ne-a spárt-o"/io an zis//cîn an zis aşă...

"cása ne-a spárt-o tátă/că ne-a luat tod din cásă"/ĝęámu sp [k] luátă ĝurĝuvęáua toátă/plása/púsâ juos/şi iei a intrá pă feręástă pă ĝęam/ş-a cărát acólo-n drum/cum ierá/că ie o úliţâ acólo/a cărá la drum acólo/cîn ne-an sculá şî ne-an dus în cásă/n-ăm mai găsit absolú nimi nimi nimic//númai şi cu cę-a fos pă noi an rămás în cásă//avęám trei băiéţi/avęám.[1]..avęám o...doi băiéţi ş-o fátă//...şî m-a lasát cu trei băiéţi golí în cásâ/şî ne-a luat şî bani din cásâ dooşcinj di mii de lei//...ş-a luat ca hai cî la miliţie/câ îi sîn cutărica/câ sînt cutáre/câ-i cutáre/s-a dus [illegible]

1. Subiectul oftează.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

diñ mocáni-éştia/din potîrda[1] níc-a fuost//câ...sînt înkiş la miliţie/şî sâ mérgem "să vă daţ dúmneavoástră acólo/să vă dúcă acólo únde-s háinele/unde sînt álea dúse"/báni-a spus că-z la bánca dobreánu/câ-n cutáre luoc//ne-an dus pă la rîmnic[2]/aveán copkíl níc acásă di şase lun/an stat/am venít îndărăt/pă la grieban[3]/ducîndu-mă-ndărăt/ne-a dus acólo/m-a dus acólo-şà/câ sâ ni-arătę nişte-álea p-acólo/ne-an dus şî pă la iei p-acásă//io nu m-am agăţát/câ n-am cunoscút absolú nimig de-al néu cę-a fost//an spus câ nú pui mîna absolú ninic//cîn ne-an dus nói î rîmnicu/de ne-a pornit pă noi de-acî miliţia sâ ne cem în rîmnic/iei ierá... n tîrg dus cu cărúţu cu trei cai acólo//ş-acólo ierá bagájele puşi-ntr-o cărúţâ şî-nvălitę cu nişte cârşávur/cu nişte....[ɛ]sálur de-ástea de pătură cun sâ zîcę//şî...iou i-an zis omului/

"mă creştinę !/púnę mă ! miliţia ca să-i cáutę mă-n cărúţâ" zic "sâ vidém/că úoitę le-áre álę-a noástre acó[1]"//

"nú feticâ cî ne iésę-naiintę/ne omoárâ"/câ ierá pisti deal díncolo iei//"ne iésę-naiinti/ne omoárâ" zîcę/"cę/tú tę jóc cu ăştia/să pui mîna/dacâ n-o ni" zîcę "şî de-acólea.../nu-s tinę cálea de tę omoárâ ?"//

am venít îndărăd la grieban a doua zi//io képtu crăpa/copkíl níc acásâ di şase lúni//cînd am venít îndărăt la grieban militiánu ne-a spús[!] de-ástâ vără acúj viniţ ?"

"cun dómnę" zîcę "păi cum" zîcę "de-ástă-vără acúma" zîcę "da cę-i...mă port pă drum/femeia cu copkílu níc" zîcę/oitę c-aşá pă díncólo"//

ne-an dus îndărăt/a dat telefón la militiánu care ierá la noi la comúnă iel...ştiúsę că da/atîţia ban i-a uns şi pă iei//şî...

---

1. Probabil numele cătunului vecin, Putreda-Mică.
2. Rîmnicu-Sărat.
3. Sat învecinat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ne-an ús índărăt/cîn ne-an dus îndărăt la cápu pódúlui acúólea la o...un han di-ásta c-aşá să zicá atúncea/acúma nu să mai zicea-aşà//ierá milițianu acólo bea şî mîncá//frigá la mititéi//cînd an sosit...zîce "dómne să[ɛ]să-m púneți...[ɛ]şarétă" zîce "să mérgem acólo la ăst [k] ăştia la górge neágu-ásta" sîce "să cătăm acólo"//cîn ne-an dus acólo/"cun să-ți pui io bre ! şarétă dúmneata cînd io n-am un frâncu ?//cu ce să-s pui ?/mă iei şi de-acásâ/mă pors pă drum să-s pui şarétă ?"//

ne-an dus p-acólo/mérge iei p-acólo vîşt!încólo/vîj!dincólo/ăia a plecá cu háinele/a plecát şî cînd ş-a dat sfîrşîtu/a făcút cărare bătútă aiîc la noi ca să ne dúcem să-i iertăm//...ce/cum ierá să-i iert cînd m-a lăsát cu kélea cu copkíi cu tot în cásâ?//

dumnezéu să-i ierte/dacă iei a făcút fáptu//

[Aceeaşi]

gîndáci

semințele sĕ pun la o...căldúră aşá...după cum trébui iéle ca să iasâ/şî...după ce iése vermişóri-èia/...îi púnem foiiți de ...agúd/sĕ ia pă foiițele dă agúd şi pe-órmă îi púnem pă mése/aştérnem ziiáre/şi púnem pă mése//şî...pă úrmă-i ngrijim/îi curățim foiițilę carę le-a mîncát/le...skimbăm/púnem álte foiițe/curate//le curățim şî...â...tot ce iéste-acólo mizérica du pâ hîrtiie/...după ce s-au făcút mart/iei vini şi să úrcâ//le-adúceam crăc de túfâ/or de nuc/şi să úrcâ pă...crăcîle-acélea//acólo îş fácę gogóş//după ce s-au terminát gogóşi/noi le-adunăm dă p-acólo/că nu le lăsăm mult din cáuză că...iei devin şi fac flúturi//le-adunăm/şi le púnem la soáre//ca să muárâ gîndáci din iéle//după ce a murit/de-avém noi timpu/le punem în ápâ...căldâ/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şi tráĝem borangícu//îl fáĉem pelişqárę...pă ōn ziiár/...şi pă úrmă púnem pă...pelişqárlę-aĉélęa púnem maláiu sau nisíp/şi le fáĉem scúlę//pă râşkitúor//după ĉe lę-am făcút scúlę/îl întrebuinţăm/la ĉe vrem/or pînzâ/şî la şervíéti...cum ţesqám înaiinti pîn-
5 zâ//făĉám vărgúţę lā şervíétę/ţesqám şî numaiu cu borangíc/pînza//ş-aşā întrebuiinţám gogóşili la...gîndáĉ//

ĉeĉíliia matiéi
pátruzeşiùnu de ani

săpún

10 grăsímęa care rămîne dī n-o întrebuiinţăn la mîncárę ō óprim pentru săpún//ş-aĉéią o púnem într-un vas/pînā prìmăvára//prìmăvára...ne pregătim dę súodâ/dup ĉe luom sódâ/atúnĉ sîntén desigur cā...o sâ fáĉem săpúnu//şī nę-adunăm pielín/...noi mai mult fáĉęm săpúnu cu leşíię//adunăm ĉenúşa dę iárna/dę la ĉocán din
15 ăştia di porúm/şi...o púnem bini//acúma/noi férbęm apâ/púnem ĉenúşa-ntr-un vas/şi turnăm ápa aĉéia fqártâ/într-un [k] pestę iélę ĉenúşâ//o lăsăm uo zi dóo acúolo/să iásă tăriia din ĉenúşă/scúrgęm ĉenúşa/leşíia dę-acólo curátâ/o púnem într-un vas/şi pă úrmā/cu leşíia aĉéiā/férbęm săpúnu//aduĉęm un vas mári/după cum avém
20 grăsímę di múltâ//púnęm cîtă grăsími/cîte kíli dę grăsímę-avèm/púnęm şī leşíii/...în vásu-aĉél//p-órmă-l luom la fiert//îl fiérbęm cu leşíia cu vręo uóră//după ĉe l-am fiert numai cu leşíia/punen sóda să dizólvâ/şî picăm cîtę-um pig di súodâ/merę́u merę́u aşá/pînă fiérbę săpúnu dę se lqágă iel/vine şi să-ntăréştę pă lopeţícâ/cîn am văzút câ să-ntăréştę pă lopeţícâ/îi púnęm sárqa/...la
25 săpún/mestıcăm bine di să dizólvâ sárqa/sâ topiéştę/şi p-órmâ-l dăn juos/îl púnęm/făĉęm...uo grqápâ ca să púnęm câunu-aşá/sâ stęa

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la r^iécę/s-aşéze bíni/şi lăsắm să înkége săpúnu//după ce s-ā înkegát săpúnu/de s-a răcît ţěl/îl scuátem de-acólo/dacă vidém că ţésti bun/de áre ţicrile pă fúndu lui/de ţésti bun/îl lăsắm aşá/ dacă nú/îl tăţém f^ielíţ şî-l tăţém/îl mărunţim aşá/îl tocắm/şî-l
5 púnem ţărăj din nóu la fţert/îţ spúnem noi: îl dăm pă leşíţe sau îl priminím//şī...după ce l-am fărâmiţit/îţ púnem ţărăş^i puţínă leşíţe şī vréce care ţéste rămásă de la săpún/şî-l dăm la fţert ţar/să top^iéste bíne ţěl/săpúnu/îţ maţ picắm puţínă s^uódă/ca să poátă să-l...ridíce deasúprea/...pă săpún//ş^i p-órmă ţar îl dăn
10 j^uos/şî-l lăsắm să să răcáscă//ş^i atúnc/după ce s-a răcît/îl tăţém bucăţ^i/şî-l púnem...la locu lui/unde trébuţ să-l ţinem noi acólo//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri de Anul nou]

15 la ánu nóuu...stam pînă maţ tîrziu din noápte/seara punéam ciépi/...

[Şi aţi pus şi anul ăsta ?]

da/am pus ş^i ánu-ăsta ciépele...

[Cum a fost ?]

20 am pus doospreceèce foiţe di ciépe/am numit de la ţanuárie pînă lā decémbre/ţ-am pus î sárea/dimineáţa cîn m-an sculát/m-an dus cu gîndu să văd/cum ţéste-acòlo...lúnile//cînd m-am dus/toáte lúnilē pline de ápâ/doō foi de ĉ^iépe ţerá cu ápâ maţ puţínâ/nu ţin minti că^î...de-atúnc/nu ţin minti/ţin minti câ doo lun^i/da nu
25 ştiu care//încólo toáte ĉ^iépele ţerá pliní cu ápă//ş^î mă gîndeam ţo/cun să plóuă toáti lúnili-ástea ?/zic^c numai doúă lun^i să nu ploaă ?/şi uíce că...eam aşá a fost pîn-acúma în timpu acésta//

[La Anul nou, fetele mari mai fac şi alte vrăji ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dá ! [!] mai fáĉe/acúma nu prea a mai făcút ielę-aşà dă/ĉe să fácă/făĉeá cu oglinzili.../puneá oglinzi de la fétę care nu ieráu fugíti/cînd ieráu căsătorite/da nu fugíti/să ĉáu/s-adunáu/ dóo trei féti cîtę ieráu acólo/cu lumînărli/şi puneáu o oglindă fáţă/úna-n spáti/álta ţineá lumânărli îm părţi şi o fátâ careę vrea ca să vádâ pă Cini ia/să uitá-n oglindâ acólo/[...] şi acólo ii s-arătá um băiát/şi zieá că..."ăi ! p-ásta trébui că-l l-eau io/oitę ! mi s-a arătat"//şi álti...lúcruri mai făĉáu/să duĉáu pe la noi/nuáptea pe-ntunéric legátę la nok/puneá mîna pă cîtę-o váie/ori să duĉá la găini/prindeá cîtę-o găiná/dacă cîrîiá găiina spuneá câ-i suácrî-mia ria"//să duĉá la par/dacă găseá um par goĝit de coájâ/spuneá că "ăl l-eau sărac"/şi aşá ieráobiĉéiurli//

[La oi cum era ?]

la noi/să duĉá şi prindeá cîtę-o váie/dacâ ieráváia álbâ spuneá că ie véselâ/dacâ ieráváia neágrâ spuneá că-i iinima-nkisâ toátă vára/tot ánu//

[La sfîntul Vasile, alte obiceiuri mai erau ?]

álte obiĉéiur...să duĉá copíii/şi/ş-acúm să duc/cu semánatu/în ziua de ánu nóu/cu sórcuva/să mai duc şi cu steáua/... ş-aşá se duc zillę-ăştia//

[Dar flăcăii ?]

flăcăii/să duc la noi/cum să spúni cu...vălăritu//

[Ce este vălăritul ?]

s-adúnâ băiéţi mai mulţi/ş-o ia prin sat/din casă-n casâ/şi ...ia pe la caseleę váménilor şi spúni "hăp ! hăp !" di úşă úşâ la caseleę váménilor.../şi-naiinti di...vălăritu-ásta/cum îi spúnem noi/să duĉeá cu plúgu//tod la fel s-aduná băiéţi mai mulţi/se făĉeáu ĉietę-aşà/şi merĝeáu din casă-n casâ/cu cloápetę cu... aciói cu bicúri/trăzneáu/zieáu plúgu//dupâ ĉe terminău cu plúgu/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

s-aduná la o cásă/ş-acólo spunéá câ spárgę plúgu/şi-mpărţéáu báni/ la fiecárį cîd le vineáu şi merg̃éáu acásâ//

[Aceeaşi]

ne dúcęm la grópili cu pămînt

acúm doį an†/įerá ᵘo sărbătoáreę/şi nú įeran căsătorítâ/ş† aşteptám sâ ne dúcęn la ūn bîlc//la įernática[1]//şî prăşęám acᵘólęa aprᵘápę di cásâ/įerám̃/da nú maį reţín ĉę zí įerá//ĉinĉ áᵘgust įerá/şī...ne silęám sâ terminăm ášá cam pẵ la dóoşpi/dupẵ ...dóoşpę-aşà pẵ la únᵘ-aşą/sâ nę̃ dúcęn s-adúcem pămînt//pentru lipęálâ ácásâ//

an termenát noį acólo/gáta cî̃/a dóᵘa zi-į sărbătᵘáreę/nú/n-an stá pînă sęára/ne-an dus/cum m-am dus acásâ/an lăsát sápa/şi am plecát cu gîndu la pămînt//m-am dus cu mămica/m-am dus la grajd/ cum m-an dus la grajd/grăjdáru mį-a dat cărúţâ şî boį/mămica a lᵘat lopáta ş† sápa/şi an lᵘát-o pă uᵑ suhát acólo/ne dúcęm la grópili cu pămînt//ş-aşá a maį strigát î/maį įerá o femęįę diᵑ sąt/şi cu cumnátî-sa/ş-a venít ş-áįa/da áįa nu į-a dat cărúţâ dęodátâ cum mį-a dat miį/şi ne-an dus acólo/am săpát/mămica şi cu femęįa àįa săpẵ îm mal/ştiį įerá cópcâ...aşá/sup mal aşá/şi įó įeran lîᵑgâ cărúţâ/trăsęşim cărúţa lîᵑgẵ mal/şi punęám cu lopátă-ᵑ cărúţă//ş-acólo maį įerá/vorb [k] įo am înĉepú sâ le spun:

zic "mămícă ! acúm treį an†/kar în zíᵘa ásta/mîᵑį zis a dóᵘa zi/sẵ-mplineş†i treį an† dę cînd a murít fáta lu nęa traįán"/ zis a lu ū uom dę-aĉiįa/acoperítâ dę pămînt/s-a dărîmá málu pă įa //ş† n-am apucát sâ tęrmin bíni vórba/ş† s-a dărîmá málu şi pistį noį acólo//pisti mămica şi pisti femęia áįa/şi pă míni curéntu-àla m-a aruncát pisti cărúţâ/şi įoᵘ cînd m-am văzút siᵑgurâ acólo/

1. Sat al comunei Pardoşi, la 5 km de Murgeşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĭéle-m ̆pămînt pînă la brîu/nu ştiĭám ĉe să maĭ fac/nîĉ nu ţipám/ nîĉ nu strigám/an ̆tras di ĭéleę să le scot dę-acólo/dę und ! mămíca ĭ-a vinít sápa/pisti picór aşá/da nu cu tăíşu/cu cuáda zis// şī...în timpu-àla a vinít şi...fáta aĭlántâ cu cărúţa/ş-a strigát/ a strigát la veĉínţ p-acólęa/cî ĭerá nişti cásę pă suhát/a vinít cu sápi dę-an ̆scos/pîn-a vinít ĭeĭ pă mămíca u̯o scosésęm//şţ ̆rămăsésę femeĭa ăĭlántâ//ĭerá maĭ rău̯/căzúsi în ̆şezút aşá//şī a vinít nişte băĭéţţ de la semetéu̯ [1]/semetéu̯ acu̯ólęa/şi nę-a ajutát şi ĭ-an ̆scoz ̆dę-acólo/lę-am dus cu cărúţa acásâ//

cristęa mariĭa

nóospę [ani]

737. ARICIU

(com.Salcia-Tudor, jud.Brăila)

Culegere:197o: MC, PL, BM, VN; transcriere: PL

sátu nóstru

dísprę sátu nóstru pot povęsti din...bătrîni meĭ carę-am au̯uzít/că númele aríĉu i s-a dat prin késtĭa c-aĭíĉa ĭerá̯u̯ nişte mărăĉiníş/o cîmpiĭe-ntínsâ márĭ-aşà/dę pom ̆ /înseámnâ aşà um ̆bărágán aşá dę...sà kemá aĭíĉa//deĉ aĭíĉa ĭerá̯u̯ mocán ̆ mulţ ̆ /cárę-au̯ [k] umbláu̯ cu u̯óĭle/avę́u̯ u̯óĭle lor/mocán ̆ dę la múntę să lăsá aĭíĉa-n ̆válęa sirétului ăĭíĉ//ĭeĭ dácâ să lăsáu̯ aĭíĉa/ş-au̯ făcút aĭíĉa ̆ adăpę́astę pę-aĭíĉ aşá/acúma ĭerá̯u̯ úni tinęr ̆ /şî trebuę́á să fácâ armátâ//în timpu-ála nu să maĭ ĭerá ca-n timpurlę dę-acúma ca sâ fiĭę leĝitimáţiĭ u̯ómu din aprę́apę cu tot/îl găsę́á pîm ̆pădúrę ăĭíĉa/pă cîmp//ĭar cîn ̆vinę́á călăr ̆ /cáre ĭerá̯u̯ călăréţ ̆ /cáre

1. SMT = Staţiunea de maşini şi tractoare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

umblaŭ pîn cîmpiițe așá dúpă...mocán/băiés tinerî/câ-i aducă-á ca
să fácă armátâ/aŭ vinít aiícîa călărî/ș-aŭ dad dă nișteș mocáni
p-aiícîa//a dad dă un cîobán cárę ierá cu oiile-aiícîa/cu tohoárca
pă iel îmbrăcát acólo-șà și iel mocănéștę/"măi če-i cu tinę/dę
5 úndę ieștî tu/cum te kámă"/ninic/iel șędeá cu tohoárca băgátă-n
.../cu bótu ia acólo/áea-ntoársă pă dos mițoásâ/áea să úită/
"măi če-i cu ăștea mă?ăsta nij nu vorgéștę/nij nu spúnę nimica/
párcâ...i-u aríc/párcâ bágă bótu...aríču"//și iel i s-a traz nú-
mele dę la ăla/áea carę-aŭ vinít i-a spus "măi/ăla acólo la arí-
10 ču"/[ɛ]dę omu ăla i-a spus câ-i aríču/în ținútu [!] ăsta la noi
î sat//șî aiiș s-a instalát...sátu/úni l-a găsít pă ăla cu oile
în cîmp aiíc așà la bordéiu lui/că i-a zis câ-i aríc/da činę-o
hi fost iel/um mocán/ăla a fost//și i-a zis aríču//

dúpă áia s-aŭ [k] vinît părinți nóștri/dę la múntę/suntęm
15 dim mai múltę sátę aiícîa viniț//s-aŭ retrás ș-aŭ făcút

[De unde sînt veniți ?]

sun dę la múntę/vinís kar din...vrâncîa mai muls sunt//vrân-
cén/sun kar [k] bîtu vrâncán a fost/dę la múntę/dim pártea lu
vrâncîa/carę i-a spus lu táta meŭ/și iel tot avęá ngámur acólo/
20 nu ieraŭ dă p-aiícîa di pîn ținútu-ăsta//s-aŭ instalát aiícîa/ș-aŭ
...aŭ rămás aiícîa/propiietár aiíc//iei s-aŭ proprietări pă mo-
șiea boiręáscâ aiícîa//

gițe ne buzátu zis gițulícu
șaizășidoi dę an

cînipa

ierá lócu gras/și-o semănám/șî ia isá frumós/șî să făcę márę/
șî dę-acólea o lăsám pînă să coc/adunám sămînța/și ne ducám la
culnița aiícîa la málu buzăuului/o tokám/o lăsám nóo zilę/o-adu-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

câm acásâ/o svîntám bíneː/şî dẹ-acóleːa ne puneːám o bătẹːám gíneː cu
máiu/o dădeːám pîn î...méliţa áia cuţ sâ zícẹ/dúpă áea.../trăgâm
pîn képţînt/ş-o lucrám//ş-am purtát căməşâ di cînipâ/dúpă război
după pàtruzéc/şi bătútă lînă//am purtat-o/şî dẹ-acóleːa s-a ivít
o mizérieːe-ntre lúme/de...dẹ-a murít dẹ mizérieːa áeːa/din cáuza
lîni eia/că purtá lúmeːa lînă/şi lînă lînă purtá căməş atúnş/câ
nu să găseːá materiiál dî ăsta//aţ sufĕri mul noi aiíc//

vasilica niţâ
şaişpàtru dẹ ant

cása

cîn m-am căsătorít/am luːát soţieːa/mi-a da táta şî miia doi
boi/i-a da şi iei doi boi/miia mi-a da op pogóáne dẹ păminţ/soţii
i-a da pátru pogóáne dẹ păminţ/şi neː-am făcút ːámẹnt gospodárţ/
ca să fim dẹ rîn cu lúmeːa//dúpă ce neː-am î căsătorít/am făcút
núnta//dúpă c-am făcú núntâ/báni dẹ la núntâ/cẹ neː-a işí dẹ la má-
sâ/câ sîn báni tinerlí cáre [ɛ]a foz ginerícâ//şi cu báni dẹ pẹ
la núntâ/ş-am má avút o peréke dẹ boi ai nevésti/ş-aŋ cumpărát
materiiál dẹ cásâ//aŋ cumpărát furcî/aŋ cumpărá căpriːórî/aŋ cum-
pără scíndură/aŋ cumpărá táblă/ţinţi/şi neː-aţ luá dẹ gospodăriie
să fácẹm cása//

cása/am kemát dẹ-am băgá lemnári/cînd...neː-aţ ridicát-o/şi
neː-am împăcá cu lemnári/după cẹ neː-am împăcá cu lemnári/a vini la
rídicatu cási//am băgát fúrcilẹ îm păminţ//am făcút gropî la mé-
tru/la métru/ş-am băgát fúrca dúpă cum îi cása dẹ máre/dúpă cum
vrei să faş patrátâ/ca [k] cinş cámẹreː/pátru cámereː/la métru la
métru/fúrcâ//am dispărţitː cása/odăilẹ/tot cu furc/la métru la
métru/dip-áia am pus...córzilẹ în cápu fúrcîlor//în cápu fúrcîlor/
cóleːa am pus córzilẹ pă...cóale că vin...pă cásă/dẹ-a curmezíşu/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pă cámeŗe/ca să ţiíḭe pᵘódina [r] ca să ţiíḭe pódina//

[Alea sînt corzile ?]

da/álęa-s córziḭ//da/ũ fel de grîndâ//da/dipă ĉe am făcút î/ a pus córziḭ/dipă ĉe áḭa/ʳⁱdícą căpriᵘóri sus/púneḭ căprióri//căpriori-ḭ púneḭ pă doḭ pok/ cáreḭ-ḭ púne-m miljócu cási/doḭ pok/aşá sţ spúneḭ la ăḭa/doḭ pok//şî...a pus î póki ĕḭa/ă pus căprióri/ dúpă ĉę-a pus căpriori/púneḭ scîndura/bátę scîndura pă căpriórţ/ bíneḭ/o arĕnjęázâ/o táiḭe pâ la cólţurţ/şî după ĉe púneḭ scîndura/ púniḭ tábla//púneḭ táblâ/dúpă ĉe púneḭ tábla/maḭ fáĉe ulúĉi la cásă/ dîn cauza ápi sâ nu cúrgă pă peréţţ/să terminâ cása//

d-ăcólęa-năᵘúntrù/înăᵘúntru/dúpâ ĉe am îmvelít-o/înăᵘúntru cărăm pămîstęálâ//pămîstęálâ/pămînt uscát/ca să...să bátâ/s să bátă bíneḭ//dúpă ĉ-am cărát pămîstęálă/púneḭ tócurlę de uşţ/tócurlę de uşţ/cúm areḭ úşa lă cásî/úşa la...tindâ/aşá zîĉęá naḭíntę/tíndă/cása máreḭ/úşa la cása máreḭ c-aşá ḭerá naḭíntę/cîn ḭerá/úşa la cása máreḭ/cása máreḭ//şî făĉáᵘ úşîlę ĕlęa/le punęám brǫáştę/la fiḭcáreḭ úşâ/cu kíḭḭ/şî...vinęá o cámeră care ḭerá maḭ căldurǫásâ că să stăm încontínu-n cámeŗa áęa/făĉám cîtę dóo rîndurţ de ĝámurţ/pă dinăᵘúntru/ca să fiḭe o cámeră căldurǫásă//da dip-aĉéęa făĉám.../făĉám sóbă/sóbâ de cărămídă/sóbă cáreḭ băgám páḭe ea//da/ sóbă//

[Nu ne-ai spus cum făceai pereţii.]

peréţī îḭ bătęám î paḭántă/şîpcâ/cumpărám şîpcâ/bătęám şîpcâ/ bătęám pămîntu...făĉám áriḭe de pămînt afárâ/călcáṇ cu cáḭi/făĉám zéĉę cărúţţ de pămînt/făĉám [k] punęám plęávă/páḭḭ şî cu cáḭi cu cărúţa saᵘ cu cái săᵘ cu fimeḭḭe cu ĉîĉęárḭe/făĉám o clácă/ęáţę nęámurḭe/şţ călcám pămîntu-ăla cu pîĉęárḭe/şî-l băgám în şîpcâ// după ĉe-l băgám în şîpcă/pămîntu/să uscá bíniḭ/o săptămînă saᵘ dóo/ dip-aĉéęa/care făĉám ăltă clácă/ḭar făĉám cu góntu/dădęám cu gón-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tu//dădeám cu góntu ca să...s-astúpe toátę șîpcîleę élea//după ce s-astúpá șîpcîleę élea lę da cu góntu/atúnc dădeám cu scíndura/ cu scíndura cu pămínt/núma cu báligâ de vítâ/de cal/și dădeám cu scíndura/deę să făcá peréți nétiz//dupę ce să uscá peréți nétiz cu scíndura/dip-acéea dădeám cu var//dădeám o dátă cu var/mai lăsaę să svîntá/mai dădeán iar de doo or/de trei or cu var/pînę să făcá casa/adevărátâ casă lumínă//

panaiitéscu górge
pátruşcînc [de ani]

[Întîmplare]

ásta la bursúc aę văzút io o fátâ de la măicănéșt cînd a mîncát-o//m-an dus lă...o sór-a mea [ɛ] sóțu sórî-mea ierá cocentrát/cu cocentrărle acúm cu răzbóiu/-m pátruşùnu//și neę-an dus/la [k] kar la práșîlă/și m-an dúz la ea să staę acólo sâ-i daę ajutór/și ieí/cu cái la ápâ/cu...să-i ajút și ieí//ș m-a trimés táta//și d la un timp la óra doosprězècę/la o fîntînâ/la gogeánu/ așá să zícę gogeánu la o tarlă acólo/neę-an dús [k] m-an dús să mă dúc și io s daę cái la ápâ/ș-o fátâ plecáșe-naiintea mea/o fetițâ/ierá ó fátă de vo...tréișpe an/așá ierá fata//s-a dus înaiintea mea/și m-an dus să daę și io cái la ápâ//acólea o fîntînâ/ș-a foz mai múltę fîntîn/și fîntînîlę leę-a crescút cînipâ/ sulhínă de ástа/î iez/da parăsit//ș-acólę-a fos niște bursúc/ și cîn m-an dus io s daę cái la ápâ/aę văzú fáta éea că nu mai mișcá cúmpăna/cę-ó hi făcîndă retiț-èea/fáta éea acólo ?//ierá mai márę [k] măi nícâ ca míni cu vo doi an//cîn m-an dús acólo/ ca [k] cîn m-aproápi cu cáii/pâ fáta éia doi o mîncá/o mîncáse [k] î mîncáșe piéptu-aiícâ/aę văzú cu oki mei/î mîncáse piéptu tot

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aiiîc[1] //după-c-a mîncát pieptu ăla tot/am început să țip/ș-am fugît/ș-a sărit oameni cu sapele/și n-a putut să-i...omăre/decît un cioban/de la...țiței de-acolo un cioban așa...[1]a um boier/a venit cu bățu/și i-a omorît/și spune la oameni/cică "dați numa-n nas/c-aldrel nu-l omorîți"//kar dacâ dai/dai ca-m pămînt în... pă spinarea lui/câ iel n-are oase n-are nimica/și cum l-ăi lovi-n nas/cum îl omorî//și...cu cîini d-aia a omorît unu/și unu-a scăpat în gaură//și l-a săpat și p-ăla cu hîrlețu/și l-a omorît și p-ăla/ și fata...a murit și ia imediat//

[Același]

a vinit cu fata acasâ

a plecá duminicâ-n sat/ca...flăcăi/și pă seara divreme/a venit cu fata acasâ//io nic nu ierám acasâ [!]

cîn yiu acasâ/ce-n spúne tá-su/zîce "da tu nu mai stătai fă"?zice-"n sat"//

"da ce" zic "dă n-am mai ieșît ș-io de mult"/zi am sta pe la ai...de năsícu"/kar la năsícu am fost//

"da" zîce "tu nu știi că mîncare-n seara ásta sâ mai..."

"ei ! da lásâ măi omule"/ca femeia/"lásă măi omule c-o fácem acúma"//mă pui répede/tăiém um pui/ca sâ-mpác omu/sâ nu facă gălăgiie [!] mă bușăște și rîsu [!] aolèu ! cîn/iez la bucătării acolo-șà c-um pui/aúz cîini dîn-să [= dîndu-se]/ce-mi spúne tá-su:

"femeie" zîce "fi [ɛ] ficóru ne-adúce-o fátâ"/

ei ! pă mine mă luá cam cu frig/cam nu știu ce/că zig "dăamne/ce" iou ierám kar acúma de..."s să-nsoare băiatu neu ?"//a intrát în casâ acolo-șà/a aprins băeatu lámba/tá-su ce spúne

1. Gest, indicînd pieptul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zíĉę "haĭ fă/dú-te tu"

"da dú-te tu/că ĭo nu-ndrăznés să mă duc" zîcu/"cum să mă duc?/ pă míne mă lua un frig aşá párcă//sâ dúĉę tát-su acólo/zíĉę/vine-nnapóĭ

zíĉe "éĭ !"/

"p-a cuĭ a adús-o ?"

"p-a lu díma buzátu"/

"e ! p-áĭa ĭ-a plăcú/p-áĭa ş-a adús-o băĭétu"//

"haĭ fă dú-te şi tu-n casă"//mă duc/eĭ stătaŭ băĭéţi pă pat/ cum staz dumneavóastră acólea/eĭ/cam triştĭ/cam supărát/să gîndeá ĉíne ştiíe/ĭo n-an luát-o de gît/n-am pupát-o/ĭ-an spus sâ m-ascúlte dácă vrea/a vinít în casa mea/să híĭe fát-ascultătoáre/că trăiéşte cu míne/ĭo álĉeva nu ĭ-an spus/ dúpă áĭa/a vinĭ sócri/ ăĭlánţ cu răŭu/sâ-n ĭa fáta//fáta s-a ascúnz dúpă míne/nu ştiŭ ĉe/

"lásă/dú-te mă néne şi-z vezĭ de treábâ" zicu//şi s-a-mblînzíd de-acólea ŭámíni/şi n-áre nihic/ş-acúma-z multuníz de.../fáta câ trăiéşte cu míne-aĭíĉ//ĭei credeá c-o sâ trăiáscâ răŭ/ĉíne ştiíe/ cá mai áre úna şî...tot cam gîrîĭá/zíĉe "o trăi şî ásta/a avúd dóo féte/ĉe sĉe "fétili méle aşă a ajúns sâ trăiáscâ aşá de răŭ" zíĉe//

şi/úite-z multumíţĭ/câ fáta trăiéşte foárte bine//

dobrín anéta
[47 de ani]

[Întîmplare]

ĭel a foz la...tractorist/ş-a foz la semetéŭ[1] //ş-acólo băĭát bun/l-a luát şáfu de...de pési/sâ-ncárĉe o remórcâ de ĉocán/

1. SMT = Staţiunea de maşini şi tractoare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dę-ăştia dę vitę/nu dę focu//seara aşá de...cîn să terminá lúcru //l-a luat/ş-a plecá/s-a dus/încă álţi doi şî cu iel trei/a-ncărcát remórca/vinindă/cum o hi făcu tractorístu/a dat într-o grapă acólo-şa//i-a răsturnátu//ăilanţi ā căzút /nimen n-a avút ni-
5 mica/iel cîn a căzút a căzút în grapă//a foz mort acólo//l-a scos ámeni dę-acólo/l-a adús/la semetéu/deréctoru toţi/i-a da maşină să-l ducă...la brăilă/ámeni cę s-a gîndit/c-a fos şi únu din sat dę-aiîc dę la noi/zîcę "cę să-l mai dúcem la brăila/şi la brăila cine ştiie/hai să-l dúcem întăi la..córbu"/spun/la un
10 sat acîia aprapę dę noi/ie um moş//l-a dus acólo/i-a băgát... înăuntru ámeni/s-a uitát omu la kicór/zîcę "iéstę" zîcę "dę-aiîc dę la genúk"/şî s-a pus ómu cît şî s-a pricepút iel/şî l-a dat la loc/a vinít naptea... sâ zic aşá únspe dóospe cît o hi fos naptea nu ştiu atúnc că dormám/cu iel cu maşina/la pórtă
15 auz/iésę ómu neu afárâ/

zîc "fă" zîcę/noi aveán vórbă să mă dúc io la brăila/dę fel/ ca să iau niste cocánei pintru ăla mic [k] nícu care-l am la brăila dę focu//io dę cólo ce răspún/"dómnę dácă ie maşina áia" zic "să mă duc" zic "nú mă duc" zic "acúma/da nú mă scol io să
20 mă dúc io naptea" zicu/"ziua-i ziua/da naptea io nu mă duc"// cîn ies zîcę/"fă" zîcę "nu ştiu îz mai mulz la pórtă/da nu ştiu ce-n spúne că să mă-mbracu"//io cînd am auzít aşa grăza zic "da ce să hiie" zic dę-i spúne "să te-mbráş tu ?"//s-a-mbrăcát/pînă să să-mbrácę sâ iésę la pórtă/ne-a sosít cu băiátu la úşă//cînd
25 vidém/l-adúcę-m bráţę/io nij n-an ştiút úndę mă mai găsez de fricâ dę...ámini toţi/cárę ieráu pátru inji/"bre c-o hi/bre c-o păţi/nu vă gîndis că-i alcevá/iei ! //

"da c-a făcútu ?/s-a bătút..." zîcá "nú s-a bătú ninic"/ámeni nu vrea să ne spúie dęloc/pînă nu ne-an liniştít noi//ne-an

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

liniştit noi/dę-acólęa a-nčepút dĩ ęámen sâ nę spúię/zíče "ię-
te aşá/ióte aşá" če s-a-ntîmplát/ş-am stat cu băiátu...trei lun
dę zílę l-am ţinút acásâ/noi îl îngrijám ca cum îngrijăs pă...
ásta micúţă [1]/aşá l-ám îngrijít//i-a vinít ordin dę armátă kar
atúnča/l-a dus tát-su...la rátă [2] aşá cum a putút/dę-acólęa s-a
dus cu ięl la brăila/acólo la brăila l-a oprít/şî i-a băgá kî-
čóru-n gips/ş-a mai stat încă o lúnă dę zílę/şi s-a făcú pátru
lun dę zílę/carę nę-am kinuít cu ięl/şi ástăz am făcú şî noi
băiád dę-l avém armátâ/şî...nepoţícă şî...alčevá/n-am če sâ vă
mai spui [!]//

[Aceeaşi]

bórşu

[Cum umpleţi borşul ?]

cun să úmplu şî bórşu ?!//spăl vásu frumós/pui î...mălái şî cu
tărîţî dę grîu/cît crez aşá...şti să pui/l-amestęč frumós/l-îmói
cu ápâ rěčę/herb o gálă dę ápâ dę zečę kilę-acólo ca să hiię câ
...nu po sâ fač um vas/s faj mai mult/câ sâ mai dai şî pâ la ve-
čin//şî-l herb frumós aşá/ápa áia ca sâ fácâ olgáçâ dę nástur
aşá dęasúpra/dacâ-nţeléğez dumnevóástră/c-aşá-i ţăránu nóstru
vorbéşte[!]//şî dę-acólęa pui ápa áia/dipă če cum v-am spus câ...
amésteį mălái ăla şî cu tărîţa dę grîu cu ápâ rěčę/dę-acólęa
torn p-áia hártă/ş-amestęč cu făcăléţu/c-àlfél nu să-năcréştę/şî
l-amestęč bine/şî-l dau de trei ori pâ la gúra maşîni/câ čicâ
sâ hiię iúţe bórşu ca fócu/şî de-acólęa-l las/şî pîn disęára ni
să-năcréştę bórşu//ş-aşá să úmplę bórşu la noi//

[Aceeaşi]

1. Arată spre o nepoţică care asistă la înregistrare.
2. Prescurtare pentru întreprinderea de transporturi auto.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

i-a rub bă(ă)tului mîna

io ce să fac ? tot așa că...nă/n-am avu știi bă(i)eț kar așa să
hiie motolog/iera(u)...hai că sâ-l l-ea(u) ș p-ăla/ave(ă)m doi cai
bun(i)//ta(t)-su nu iera acasâ//io ce-n yine higa în cap așa vez(i)...
5 cîn te-nde(ă)mnă nu știu/sâ iau bă(ă)tu să-l pui călare pă cal(u)/și
pă iel să mă du sâ dau cai la apâ/și cu căldărle s-adu și io apâ
//da caii doar nicodată/io trebue(ă) să-i îhâm la căruță/însă io
de naz nu pute(ă)m sâ-i duc/ave(ă)m cai bun(i) înaintę/nu ca acuma/a-
cuma nu mai ne lăudăm ca...//ș-așa/m-a-ndemnă pă mine cinevă așa/
10 să-i iau cai de nas/și bă(ă)tu să-l pui călare/și bă(ă)tu doară mi-
cuz/nu iera mare//am îșid de pă poartâ/iar n-a vinit un...idiea
mea/că ce fac io/și cu căldărle și cu...bă(i)atu//ia sâ dau io bă-
(ă)tu jos/bă(ă)tu nu/n-a mai vru deloc(u)//pă ăsta care-l am ũ armatâ/
ave(ă)n cîrlan(i) strîns(i)/îi iese naintę/iel nu/"să te dai la o par-
15 te că io nu mă dau jos(u)"//mergîndă pă drum...vinea alți cu cai de
la fîntîna/c-a făcu cai nei c-a-ncepu sâ joace/bă(ă)tu/dacâ [ɛ]
caii s-a lua sâ sâ...saie sus colo cu...an scăpa și cal/bă(i)atu
ni s-a [k] ni l-a azvîrlit cît colo du pă cal/bă(ă)tu-a muri jos/
io lîngâ iel/i-a rub bă(ă)tului mîna/a vinit amăni/ni l-a lua pă
20 bă(ă)t/pă mine tot așa/n-a adunat căldărle/yiu cu iel acasâ/ce să
mă fac(u) ?//bă(ă)tu mîna ruptâ/n-ajută ũ...căr(ă)-a mai vinit p-a-
ciea-șa/îhâm cai la căruță/plec(u) la salcea [1]/iera o babă ș-acolo/
mă duc cu bă(ă)tu/cînd/stîndă io acolo/bă(ă)tu plîngâ/de durere/mă
trezes și cu ta(t)-su după mine//
25 "h(a)i ! ce-i"..cu sucită-vîrtită //
"ce-i" zi(c)/baba ce-i spune "lăsă mamă"/
bă(ă)tu ce-i răspunde: "tăticule/nu-i yina mămiki/îi yina mea/

1. Salcia-Tudor, satul de reședință al comunei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

că ɨo aŋ vrut/şî mămíca a vrú să mă dɋa jos şî..."

"nu/da dɋ ĉe aɨ ĩhă [k] n-aɨ ĩhămá cái să te dúj la ápâ tu// da dɋ ĉe aɨ pus tu mína pă caɨ ?"

zî "eɨ ! ɨóţɋ-aşá/m-aŋ gîndí şî ɨo" zîc "că rábdă cái nu ştiu ĉe dɋ séţe/eɨ ! am păţít-o/am...ĉe să fac acúma ?"//

feméɨa şi de níla băɋátului/maɨ şi dɋ níla mɋa câ plîngám/

"mámă/haɨ acásâ" zíĉɋ/"mer la voɨ acásâ sâ-ɨ aşáz mína băɋátuɨ"//

a vɋnít aɨíĉ feméɨa/am adús-o cu cărúţa/ɨ-a aşázá mína băɋátului/eɨ ! a sta băɋátu vo dóo zílɋ cu mína aşá aşázátă acólo/cum ...nu-ɨ ca la.../bábɋlɋ-ástɋa le bágă-n nistɋ scɋárţɋ/fáĉɋ/bágâ mína acólo/feméɨli ĉe-ŋ spúnɋ p-aĉí veĉíŋle zíĉe "dɋámne" zíĉe "ĉe staɨ cu băɋátu" zíĉɋ "ĉínɋ ştíɨɋ/dɋ ĉe nu te duĉ cu ɨel" zíĉe "maɨ dɋpártɋ la dóctor/ĉíne ştíɨe cum o hí cu mínɋ"//

ɨo ɨar yin [k] mă duc cu băɋátu/ĩhám cái la cărúţă şi mă duc cu băɋátu ɨar acólo/

"bre !" zicu/"ɨotɋ-aşá/feméɨlɋ ĉe-ŋ spúnɋ/că matálɋ ĉínɋ ştíɨɋ nu ɨ-aɨ..."

"dɋámne mámă/eɨ ! haɨ să ɨ-o dizlégu"/cînd ɋa ɨe/úɨtɋ-aşá ɨerá [1]/câ nu-ɨ legásɋ mína băɋátúluɨ gínɋ//dă ɨar ţipiti/băɋátului/dɋ ɨ-a aşázát-o la loc atúnĉ//

aŋ vinít acásâ ɨar cu băɋátu/băɋátu néu/ɨi spunɋám să fácâ mína aşá [2]/sî áɋa/dɋlóc/băɋátu néu dɋlóc/zíɋa să jucá n-avɋá ni-níc/nɋáptɋa...núma ne plîngá//vo dóo săptămín băɋátu néu nɋáptɋa nu să putɋá hodiní/da nij noɨ/ɨerá-n timpu múnĉi/da nij noɨ dɋ ɨelu//şî dɋ-acólɋa a dad dumnezéu/cu-nĉétu cu-nĉétu şî ni s-a făcúd băɋátu sănătós/ş...acúma-l am flăcău//

[Aceeaşi]

1. Gest, arătînd cum avea mîna strîmbă.
2. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ce s-a-nserat am plecat cu iel

pă iel l-an cunoscú de cîn ierám...de mic[â]/da nu mă gîndeán că mai tîrziu o să fiie sótu meu/l-an cunoscút că...áre fratele mai mic îi de-o seámă cu mine/am învățat amîndói în școálă/am fost coléj de báncă/ne-mpăcám foárte bine-amîndói/după ce-am terminát școala/am vru să mă duc mai departe/an vrut să dau iegzámin la coafúră/io am fos premiiántă la școálâ/s-áldă tăticu a vru să mă dea la liceu//nu aveáu kar așă posibilitátę dă...a zis că... cum fac álți/poa să facă și iel să...[i]intrę undevá cu salárių și să mă țină la școálâ//io n-an vrud da...nu-m plăcea așę/îm plăcá să-nvăț/că-ntodeauna ierám premiiántâ/da nu-m plăcá așa/să ies învățătoáre sau...îm plăcá mai mul la coafúrâ/m-a atrás pă minę la...s-am vrú să mă duc acólo//dácă n-am putút să dau iegzámin acólo/că n-an știút cîn s-a făcút înscriierle/a mai fos o colégă/ de-a mea da-aiic din sat/care-a fost înscrisă tot acólo/și cîn s-a dus să deie iegzámin/nu m-á mai anunțá pă minę/c-an lăsá vórbă acólo la ũ om îm brăila/să ne-anúnțe p-amîndóo cîn a [k] cîn să dă iegzámin//și ce s-au gîndit iei/părinți iei/că io învățám mul mai bine ca ea/și s-au gîndit că poate io o să iau iegzáminu/ și iera un singur loc pentru comúna noástră/ș-a zís că dacă o să ne ducem amîndóo să dăm iegzámin/io[u] o să reușăsc/și ea n-o să reușáscă că iera mai slăbúță la învățătúră/și...nu m-á mai anunțá/ s-a dus núma ea singură ș-a dat iegzámin/probábil c-a mai...a avút și cunoștințe p-alcinevá p-acólo/ș-a răușít fata//io de-acúma am rămás/dac-an rămás din primul an de n-am dat iegzámin/hai să mai dau al doilea an/n-ám mai dat//cum an scăpát din școálă... î iúnie/iárna...ca de obicei/mă ducám și io...aveám o verișoáră mai máre/că frat n-am mai avú[t] nic mai mar[i]/decít o sórâ/iera

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

căsătorítă mai dę mult/fraz mai mîc nu avęám/şi mă duc̆ám cu-o verişǫáră dę-a męa/mă duc̆ám şî ło/la nunt̨/la bálur/la obiceíur din ástęa/la hóră...//şî dácă m-an dus o dátă dę dóo or/băiéţi ca băiéţi să uitáu şî ieí dúpă rétę/ło ierám mai mícă/nu pręa ştiiám ce-i...cóca-bóca cu iei/verişǫáră-męa ásta îl cunoşteá mai bíne pă...ionícă bu [k] băęátu care m-an căsătorít cu iel//iel atúnc̆ ierá cu...ierá cu picóru rupt/începúse sâ męárgâ dę-acúm// şi nę-an dus la ō núntă dę-a únui verişór dę-a lu verişǫárâ-męa// nę-an dus la núntă sęára/ęă spúne că "úite băęátu ásta áre să-t spúnă ceva"//ło ca míntę dę copíl/curiúsă zic "cine ştiie ce áre să-n spúnă"//an sta dę vórbă amîndói/nu pręa ştięám ło múltę-aşá că ierám mícă/iel ierá mai máre/dę-acúma avęá dóozeşiùnu dę an/m-ã-văţá/în spunęá cum...cum trébe să stęa de vórbă.../nu mi-a zís kar dę prima dátă că vrem să rim priéten sau mai ştiu ło ce//îm povestęá aşá ca cum trébe să...vorbęáscă o fátă c-um băęát/cun trébùie să se pǫárte cu iel/cun trébuie să respécte pe ceí mai mar/obiceíur din ástęa...carę sîn la noi//

nę-am dus lā...núntă a dóua zi/ásta a fos sęára la prad/a dóua zi m-an dus la núntă/m-an găsi din nou cu iel/nę-an dus la o sóră a lu...máma-sǫácră acólo-n sálcęa/că núnta am mers dę-aiica am mers la sálcęa că ierá fáta dę-acólo/nę-an dus acólo/am mers la o sóră acólo ă lu máma-sǫácra/şi-acólo mę-a spus/c-am mers şî cu verişǫára-męa//acólo mę-a spus că...să fim...mă rog...ca să ştiţ dumnevǫástră sî[ɛ]fim priéten//n-am pútut să-i dau răspúnsu kar atúnc̆/i-am spus să mă mai gîndésc/nę-am mai întîlnit pistę dóo saptămín/şî i-an spus/cu...sîn dę acórd cu...ce mę-a spus iel/ş-am vorbit cu iel doi an şi pátru lun//şî lā...dóozăşitrèi áugust în î...în şáizăşîòpt nę-am căsătorít/ádică nu pă dóozeşitrèi pe dóozeşicînc̆...áugust//nę-am întîlnit la...acólo

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la...sálcẹa/c-acólo ie de obicéi la noi acólo adúcẹ...căişór dĩ ăia/acólo-i hóra/adúcẹ múzicâ de la...múntẹ/c-aşá-i obicéiu la ...sálcẹa/nẹ-am întîlnit acólo/aveam vórbâ mai înaiintẹ/de [k] c-o săptămînă naiintẹ/câ péntru antúnc în zi̯ua áia/am plecá dẹ-a- cólo dẹ la sálcia/am vínit înapói aiic la noi în sat/an zis câ... seara ierá bal la noi şi-an zis î...mă duc acásâ întăi/şi pă úrmă să mă dug la bal/şî să plec dẹ la bal/da iel ce mẹ-a spus/cícâ "dẹcít să plec dẹ la bal"/cícâ "să mai o laşi pă...mámă-ta acólo-m bal"/cícă-"i mai ruşînós/mai bínẹ merg acúm cu mínẹ/cę să-i mai laşi şî pă ăia acólo/da aşá o laş acásâ/ea nu ştiie nimíc"// an sta dẹ vórbâ cît an stát pă...u loc acólo úndẹ făcám noi hóră zi̯ua/an sta dẹ vórbâ cu-áltă verişoară dẹ-a mea/ierá mai márẹ ca mínẹ c-un an/ásta/cu alţi băieţi pînă s-ā-nserát aşá//după ce s-a-nserát/am plecát/cu iel//am venit aiic acásă/nẹ-au primit/pă- rinţi/au foz dẹ acord/părinţi mei au făcút mai rău/ii nu prea... nu prea a vrut/c-a zis că...îs prea mícă/nu trebuea să mă căsătorés/să mai stau/da pîn la un timp/şî pă úrmă s-au convins şî iei că...n-áre ce mai fácẹ//

dobrín stănica
[19 ani]

jucăm poárca

noi ne jucăm poárca/jucăm fotbál//
[Cum e poarca ?]
nẹ-adunăm pátru copii sau cinc/fácem trei grupi/úna-m mijlóc şi dóo pă mărgini//ş-acúma ne luăm fiecárẹ grópile/cárẹ n-apúcâ groapa/azvîrlím beţeleẹ/carẹ n-apúcâ groapa/î rămínẹ poárcă [k] porcár//şî avém o mingẹ/bátẹ mingă-aea//şi dácâ nu [k] dácâ iest

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

atén [k] dácâ-i dai la mínĝe/dácă-i dăm la mínĝe şî ălántu-z bágâ bắţu-n grǫápâ/tu ai i eşît afárâ/şi tú ieş porcár/alérj dúpă mínĝe//ăilánţ îi dă/şi dácâ bágă tot ii bắţu-n grǫápâ/tot ioy fug dúpă mínĝe/şî...aşá ne jucắm noi pǫárcâ/

buzátu florícă
zéĉe ani

cu cîrláni

mă duĉám cu cîrláni prin flǫárǫa-sǫáre şi...odátă i-am pierdú ma [k] i-an lăsá singur/ştiǫán că...stă singur/şi m-an dús la férmâ sâ iau o pîine//ş cîn m-am întórs/cîrláni nu ieráu/io mă [k] m-an suit într-un nuc/să mă uid de ieí/şî an căzút din núcu ăla de-acólo/ş de-a [r] de-acólǫa mă durǫá o mînâ/m-an sculát/şî m-an dus sâ-i cáyut prin flǫárǫa-sǫáre//nu i-an găsit//am plecát acásă//io merĝám pă drum înaintę/î úrma mǫa ayúz păcănǫáţa lor vinǫá după mínę//cîrláni vinǫáu î úrma mǫa//io m-am întórs îndărắ la iei/şî...ieră ziyâ nu ieră sǫára aşá/şî i-am întórs îndărắ ş-am sta lîngă iei pă...la grind [1] aiîĉ/ş-an stat pînă sǫára/şî de-acólǫa m-an dús acásâ//

[Acelaşi]

colăiánu

noi întắi i cătắm î/noi întắi cătắm î pămînt mãi mǫa [r] mãi mǫálǫ-aşá/îl făĉím cu ápâ/dup-aĉéǫa făĉím trúpu/făĉím î mîinile/făĉím piĉǫárili/cápu/gu [k] îi púnim gúrâ din î yóyâ róşi/din coj/dup-aĉéǫa-i púnim î násu/îi púnim cu [k] îi púnim un î ardéi acólo-şà/dup-aĉéǫa îi púnim doi bob de fasólę négri say...

1. Denumirea unui deal.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

albʲ/ dup [k] căutăm̆ î o tablâ/îl punim pă tablă/dup-acéea căutăm̆ î o clapâ/îi punim̆ î clapa/făcîm̆ î grəapâ/făcîm grəapa/căutăm̆ î [r] căutăm o crucę din̆ lemn/o bătí [k] o facîm aşá ca ũ fi̯el de̯ şîcu/şî-i̯ punim o batistâ/acólo-ş [r] acólo-şà/o lumînáre/dup-a-céea aducîm florʲ/aducîm lili̯ac/diferitę florʲ/cáre vrem noi̯/şî îl băgăm în̆ grəapâ/îl astupăm cu pămînt/şʲ̆ pisti...o săptămînă/ pistę-o săptămînă dóu̯â/îl̆ î dizgropăm//şî fa [k] aducîm fi̯ecárę cîtę-ũ̆ ou̯ â/cîtę dóo/sau̯ cîtę vrem noi̯/cîtę-ũ̆ leu̯/cumpărăm batistę/covrîg/facîm ou̯álę uókurʲ/lę mîncăm/dup-acéea ne ducîm cu i̯el şi-l zvîrlim îm̆ buzoi̯él/sau̯ â în fîntînâ//şî lu̯om o cánâ de [k] o cánâ sau̯ dóu̯â/şî dupą̆ cę-ã [k] dupâ ce zvîrlim colăi̯ánu în buzoi̯él/ne stropim cu ápâ//ne stropim cu ápâ de̯-a păpărúda/aşá să zîce//

[Îmbrăcate ?]

nu ! lu̯om̆ î niştę buléndrę mai̯...zdrenţărəásę-aşà/nu d-éstea búni̯/şi ne udăm cu ápă/dácă i̯ésti̯ cald/dácă nu i̯ésti̯ căldă/nu ne păpărudin̆/că...ne-mbolnăvim//

[...]îl plimbăm̆ î prin grîu̯ ca să plóu̯ă/dup-acéea cînd...îl plimbăm pîn grîu̯/îl plîngîm

"i̯éne i̯éne coloi̯éne/
deskíde portiţile/
să i̯íntre ploi̯iţele/
deskíde ʰogəá [k] deskíde lăcátele/
să cúrgă bucátele"//

şi după ce îl plîngîm/ne ʰoprím la fi̯ecáre cotitúră/îl mai̯ plîngîm/alegîm un pópâ/un̆ î préot/şî...îl plîngîm/şi pópa zîce [!] "dəámne milui̯éştę !"/şî îl plîngîm acó [r] îl plîngîm//şî pópa îl plîngę/şî...după ce ajúngîm acólo-şà/mai̯ stătím/lu̯ăm niştę covrîg la noi̯/împărţim după ce azvîrlim colõi̯ánu/împărţim biscui̯iţi/covrîgi/ĉ-avém/ş-o lu̯om [r] ş-o lu̯om̆ î pă drum acásâ//şʲ̆ cîn̆ vinim

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acásâ/nē stropím cu ápâ/dácâ ɨésti vrémɐa búnâ saɯ [k] dácâ ɨésti vrémɐa cáldâ/dácă nu ɨéstɐ vrémɐa cáldă/nu ne stropím cu ápâ//da/ dup-acéɐa/noi mînjcăm/dacă am adús ʷóɯâ/mînjcăm/acólo-ṣà/bʲem î vīn//

băɯútu săndiţa
[11 ani]

738. COTU-LUNG [WLAD 613]

(com. Siliştea, jud. Brăila)

Culegere: 1970; PL, MM, VN, RP; transcriere: VN

ne dûĉɐám la siré̍t

pă tímpurʲli cînd ɨerám noi maɨ tinerʲ/...avɐám plásă̍//di dóoṣĉiɲj di métri lungímɐa//ṣi-uᵐ métru ʲi jumătátɐ doi métri lă-ţimɐa//...ne dûĉɐám la siré̍t/presupúnem cum az văzút dûmnɐavɐástă prúndu pisti...sirʲét dinɔɐá//ne făĉám tɐánɐ/la vo tréizej di métri dădɐám cîtɨ-un ĉur di grăʷúnţɐ//...la uɲ loc/grămádă/nú-l împrĕştiɨát//la uɲ loc grămádă//saɯ snopʲ di grîɯ/tɐámna//făĉám znoḱ di grîɯ ṣî-ɨ legám...cîtɨ-un ţărúj/jos/la ápâ//da ápa núma aɨiĉ/sus di ĝenúḱɐ//eʲ ɨ punɐám semn/la mal/undɐ-am da tɐánâ/punɐám pă prund/că apâ nu putɐáɨ sĕ vei [-vezi] undē...aɨ dat//punɐám uɲ sʲemn acólɐ//noɨ cîn băgám plása/băgám...cîd dɐ ɨiĉ[1]/... dóoj di métri ʷo băgám/di undɐ dădɐám nádâ/tɐánă/adica dădɐáɲ grăʷúnţɐlɐ/ʷo luʷám la válɐ/...cŭ plásă̍/că-ɲ sus nu putɐáɨ sâ merĝʲ dɐcît la válɐ/câ-ɨ plásâ márɐ/ṣʲ nu putɐáɨ să urĉ iɲ súsu ápi//ṣʲ cînd ajunĝám [k] tɐ-ajunĝá ăla dɨ la mal/...erá ápa la ĝenúḱ/ajunĝá apryápɐ pînă.../ăla di la adíncă undɐ merĝá ápa

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aʲiîc[1]/îz vinʒá/înkidʒáiʲ la mal[u]//ș[î] cînd înkidʒáiʲ/...átúncî...nu maiʲ avʒá undę ieșî//

[Dar simțeai cînd era peșteste mult ?]

eiʲ cum nu !/da bufnʒá...să repezʒá îm plásă ca cînd să repę-
5 dę...cînę știẽ cę//ș săreʒáu iʲ...di-éștia di jumătá di litrâ [k] dʒ-o litrâ/di jumătá di kil/áʲa săreʒáu/muls pă dʒasú[pra]/vęnʒá la mal/ ș[î] cîn vędʒá înkis/...[i]șʒá/da cę ieră maiʲ márę stătʒá tot îm plásă// [...]

[Somnul cum îl prindeai ?]

10 sómnu ?/ăștia cu cîrpáciłę//pescári cu cîrpáciłę-l prindʒá// pă la gol/pă lă rădăcîn[î] di-éstʒa lă...presupúnem s-a dărîmá málu/ș s-a dărîmá cu un copác márę//ęiʲ acólo ĩ ápă ie rădăcîna àia/ copácu ălą//eiʲ ! sómnu cam p-acólo să bágă/e ! iel cu cîrpácu [î]l dibăcéștę//ș[î] yinę-n cîrpác/árę topór la iel îm bárc-acòlo/árę
15 áia/cîn vędę că adícă-i márę di cînzej di kílę/sauʲ di òbzéș sauʲ dʒ-o sútă di kílę/c[â] s-a prins s[u]omn dʒ-o sútă și pisti sútâ//cu top[u]óru la cap//la iuțʒálă//că iel nu fáce gălăgíię márę//da iel [î]l védę c[â] să dă dʒ-a străvălácu-n cîlpác/ș[î] atúncî ie at[i]ént cu top[u]óru la cap//șî cum i-a da la cap cu topóru l-a ameți[t]/și iel
20 să lásă singur/[î]l...púnẽ lúntrę/îiʲ maiʲ dă dóo treiʲ topʒáre/șî... la cărúță cu iel/acásâ//

[Cînd ați făcut nunta, spuneai că ai fost la pescuit ?]

păiʲ m-an dus kar...înaiintʒa núnți cu vo dóo săptămîn[î]//c[â] kar di rusálii ieră ásta//

25 "hai să mergęm la péstę"/

táta "ducẽți-vă amîndói/dați[î] la p[i]éstę"//

"hái[di]"//aț luat[t] plása/ádică plása [u]o avʒám acólo//nę-an dus/ an dat//cîn am [k] nę-am aprokiiát[c] .../uárę cę-am aduná noi ?![2]/

1. Gest: pînă la gît.
2. Se adresează soției sale, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nişte prúne/nu ş ĉe adunásem/dim pădúre/ca noi am avú yiie/-m pădúre/acólo áldə táta/yii vek îm pădúre în cᵘot acólo pe sirʲét// şî ierá pon/...zárzăr/prúne/mʲérĕ...//şî noi am [ɛ] adunát/am pus în tráistă/ne-an dus//cîn ne dúĉ̃ s-auuzeá...în toáne acólo undi-an da nádă//să zbătea cráki//"ăʲ ! sâ mai vʲezî pʲéşte ĉe príndem acú"//cînd am băgát/ia ţipá/stătea cu hadarágu-m mal/cî nu ştiiá să dʲépene plásă/c-áia trébuie s-o dépenî la mînă//ş-io m-am pus în ĝenúnk/an depănát plása/...pîn-am depănát/am umplút la ᵘo singurâ toánă un sac di ĉinj bănițî plin//núma di crápî di lă un kil în sus/pîn la dóo trei kile poátę şî pátru//

nastasáke ge iᵘon
[68 de ani]

ăla a fost...necurátu

cînd erám io...înaiíntę di răzbóiu-ăla pâ nóo súti şáişpe/ ierám cu máma/cu táta/în casâ//c-atúnĉa sâ sculá femeili ştii/... di nuáptę şî spălá//s-a sculá máma de nuáptę//...vinise la [k] câ vineá p-aiíĉa pîm pădúre trecá sirʲétu/ũ...markidán sâ zîĉeá //un uom/...cu-õ ládă aşá în spáti/corópcă să zîĉeá//ᵘo puneá în spáti/ᵘo legá aiíĉa[1] cũ...cũ curʲéli/şî vineá la noi "ia úite/ cutărică/a vini markidánu"//şî vineá ᵘómu-ăla s-aveá fel de fel de mărunţîşurî/cum áre-acúma la...sucursálʲi-élea//...ăcĩ//di tuáti/c-atúnĉa nu te ducăi cun né dĉem noi la coperativă sâ luom ...ĉe ne trébuie//di tuáte-aveá//...ş-a vinit markidánu ăla la nᵘoi/siára/...s-a culcá cum ierá páturle aşá...únu [ɛ] iikit únu de áltu/áşá cu ţărúşî îm pămînt/aşá iera p-atúnĉ//...a vinit ăla s-a culcát îm pat//noi într-um patᵗ cu máma şî cu táta/şî máma s-a

1. Arată peste umăr.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sculá di nuáptę//sâ spiéleę//c-aşá ieră p-atúncâ//s-a sculá di nuáptę sâ spiéleę/ia ieră la foc acólo/cum ierá la noi atúncâ/făcé fócu la ápă/

io^{u} c$^{\hat{i}}$ s [k] "mámă/mă duc$^{\hat{i}}$ pîn-afárę" şî zig "mă duc pînă afárâ"//zig "da ń-i fricę" zic "câ...o hi vun lup p-acóleа-şa"// atúncâ ieră lúb^{i} mult^{i}//ierám mai aprúapę de pădúrea ásta/az văzú pădúrea undi iéstę ?/ierám mai aprúapę şî siára cînd amurgiá/începeá să úrlę lúpki//şî urlá ! şî urlá lúpki/şî nii ń-ierá fricâ//

"da dú-tę fă"zîcę "că nu tę mănîncă nimineа"//

noi aveám în ráta cási nişte[ɛ]pátru prun^{i}/pom^{i} ştii/ş^{i} únu ierá kar în úşă acoleá//io cîn am crăpát úşa/zig "bre mámă"/zi "nu ştiu ce-i acóleа la pom ně^{i}égru bre/nú mă du^{g} zîc "câ ń-ii fricâ"//

"da dú-tę fă/că nu tę mănîncă" zícę//

"nú mă duc^{u}"//ş-am înkis úşa aşá/ş$^{\hat{i}}$ cîn am înkis io ^{u}úşa/odátă a vinít o nánilă aşá pisti ^{u}úşă//ş$^{\hat{i}}$ dădeá brînc//dădeá brînc/io dădeám nitél aşá drúmu/zi^{g} "nu dau bre"/^{zic} "că iá uitę a vinít lúpu" zî /la úşă"//

máma iése de la foc/împinge úşa/de undi/ii tîrá fústili/c-atúncâ ieră cu fústi lung^{i}//tîrá fústili cólo la úşă//ia de cólo/

"mat^{i}éi"/c-aşá-l kemá pă táta/"ia gíno" zîcę/"că nu ştiu ce-i la úşâ"//

a vinít táta r^{i}épedę/...cîn púnę picóru-aşá^{1} l-a zgîriiát$^{\hat{i}}$ // l-a zgîriiát cę-o fi fost^{u}//şi iel di cólo/

"slăgéştę úşa fă" zîcę "că-i motánu"//ş$^{\hat{i}}$ táta a slăgít úşa şî nu a mai...n-a mai fos nimic^{a}?//...de-acóleа am ieşît afárę/şî táta/şî máma/şî markidánu-ăla/...nu ierá nimic//

táta a do^{u}a zi s-a dus la biséricę/la pópa matei cum ierá acólo/pré^{u}otu la noi în sat/"iótę părintę/iótę-aşá/iotę-aşá/io-

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tę-aşá" zicę.../

zce"dácă ţişá afárę"/zicę "ᵘo luᵘá/că ăla a fost...necurátu/ ᵘo lᵘa ş-o ducá" zce "în sirét undę-o ducęá"/zce "în ᵘoc undę-o arunca/ᵘo arunca"/

şî ásta-ţ cū...dę-acólęa am maţ auzit c-a ţeşît în nijlócu sirétului ū [ɛ]únu legát cu lánţurţ/strigá ᵘómᵘ//într-adevăr/că sirᵘétu strigă ᵘom//şî trébūţ sâ să-nécę cinevá//da/auzţ aşá ũ răgnęt pă[ɛ]a lúngu lu [k] sirétului/şţ strigă ᵘom/şî să-ngácę cinevá//trébūţ sâ să-nécę cinevá//

natália năstăsáke
şaţşcînc [de ani]

la ursitᵘórţ

la treţ zílę să púnę la ursitᵘórţ/...să púne la ursitórţ/ştiţ acólo la cap/...la a copílúluţ//

şî zicę c-a pus únu la noţ ăţicâ la ᵘursitᵘórţ/şţ "mă/ţa sâ staᵘ ţo la ĝęam să vidémᵘ//să vídén cę-ar sâ fiţę" zíce "an sâ staᵘ la ĝęam s-ascúltᵘ//aşá să spúne/da că ţe aşá nu ştiᵘ/aşá nu ştiᵘ/am auzit şi ţo/da nu ştiᵘ//ş-a sta la ĝęam/ş-a vinit ᵘursitᵘórli şî l-a ursítᵘ/la ĝęam zîcę/

"tu cînd oţ fi di"...nu ştîᵘ di cîţţ anţ a spus ţel/"dę... óptûşpę anţ/de nóoşpę anţ/aţ s tę-nęcţ//ş-aţ sţ tę-nęc în fîntî-nâ" zícę că/"în fîntîna din cúrtęa ᵘómulᵘţ"//

ěţ ! tá-su a ţinút socotęálă//"mă" zíce "ţa sâ...mă duc ţo şi cîn ᵘo-mplini băţátu-àsta atîţţa anţ/scę "mă duc s-astúp fîn-tîna//îţ puţ capácᵘ//şţ cîn a-mplini băţátu ánţ-eţa cînd ţ-a spus ursitᵘórli c-ári sâ să-nécę/băţátu s-a suţít acólo ş-a mu-rít acólo/dęasúpra//zăᵘ aşá ţéstę/nu că-ţ aşá/da spun bătrînile

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ştiį/...carę...carę-a [ę] carę-a văzút//

[Aceeaşi]

coloįán di pămînt

[Cînd se fac păpuşi de pămînt ?]

ă^u^olęo ! acúma după páşte//...noį făcęám înaįinte vr^i^éme cînd ^i^erám noį/făcęám ˌû la rusáli...//nu̯ ! cîn ˌsă fácę duámnę?!/ am uįtá ˌcîn ˌsă fácę//făcęám dę-ástа dę pămînt coloįán di pămînt/ trunk aşá di pămînt/ş^i^ ˌcu cap/şî-į punęám ^u^obráj^i^ dę-ăştęa dę u̯óuu̯ r^u^óşii/sprinc^i^énę/îl gătęám acólo-ntr-o cutíįę//l-aşăzám ol. că gătęám/şî-l lăsám treį zilę ca pă mort//şi-l plînğęám acoló/

coloįéne įéne/
trup di cũconéle//
coloįiţâ ^i^iţâ/
trup di cũconiţâ//

aşá-l bocęám//

"tę-a-ncătá ˌmă-ta pîm ˌpădúrea ráră/
cu ^i^inima ˌamără//
tę-a-ncătá ˌmă-ta pîm ˌpădúrea dęásă/
cu ^i^inima ársă"//

plînğęám...coloįánu ăla acólo/-į făcęám privégu^i^...//ăolęo ! dę-acólęa ne dũcęán ˌcu įel pă cîmp//ca să plóuŏ//...umblám pîm ˌbucátę/nębún^i^ !/dac-aşá am apucád ˌdę ˌla áldę máma !//ş^i^ ˌp-órmă la [k] d-acólęa-į făcęám pomána joį//făcám pomána coloįán^u^/ducá f^i^étę du p-acás^â^/cîtę dóo u̯óuă/^u^untúrâ/...ş^i^ ˌfăcám plăcîntâ/cum- părám acólo cîd ˌvin cumpărám/dacă cumpărám dacâ nu nú/prăjám ^u^óuă/făcám mămăligâ/...şî mîncám//dę-acęálęà dipă ce mîncám pomána/ne ˌcęan ˌla sir^i^ét^u^/atúnca cînd įerá//şî ne ^u^udá//ne scăldám/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

p-órmă carę [k] dacă trecę-ăi pîn sat álta huștiurlúc ! căldárea cu ápâ/te uudá//n-avę-ai cap să trecî pîn satu//tę uudá cu căldárea cu ápă//așá ierá uobicéiu p-atúncâ știi//da acúma nu mai iéstę-așà știi/a ieșît móda ástă/mai fáce fétil-éstea pomănă/da coloián nu mai ráčę//

[Ce făceați cu coloianul ?]

îl dădeám pă sirétu/la trei zile/ști nu-l luuá ápa/îl dădeá pă siréțu/și făcęá crúčę și să ducęá cutiia cu crúčęa pă siréțu// ...așá ierá p-atúnc//da acúma nu mai sînt/nu mai ie așá//

[Mai erau și alte obiceiuri cînd nu ploua ?]

cîn nu plouá múltă vréme/vineá cu sfînta//...vineáu cu sfînta/...și să ducáu pîn sat/ș-u uom aiica de la noi din satu/ci să spui adevăru/a uomărît u uom//...a uomărît u uom/și uómu-àla aveá cai bunî/căruța búnâ/și pă ăla îl puneá ca să dúcâ sfînta//c-áre cai bunî/înaiintę-aveá lúmea cai mai proj/mai...//àuolo/ș-a pus sfînta acólo și n-a pútú cáii să ie/ [k] n-a vru să ie din locu// crédę-mă ! că-s feméie bătrînâ/n-a vru [k] putú cáii să ie din locu//ș-a luuát-o//...și neam dus/pă cîmp/párcă văd/neam dus pă cîmp/pîm bucátę/pî [k] că ierá áltfel de terén/cum ierám atúncâ noi/áltfel de térén ierá//acúma a făcú canál/a făcút...//și... noi i umblám dipă sfîntâ/ne rugám la dumnezéu/îngenukám/ne-nkinám/și ploeá//zău ploá !//

uodată am mers cu căruța cu...cu butoáie cu ápâ[ʒ]și p-o párte aruncá\ápâ/și pă párteа áia/și preuoți-naiinti četeá/și lúmea dipă ia/și știi ca dipă mort//párte din feméi carę ierá cu inima credincásă plîngau//ș-a ploeát/deámnă [k] domni șeárâ cun să spui//a ploeát crédę-mă/-n credință vă spui c-a ploeátu//mergéan/cu căruța cu sfînta și ploáia dipă noi//și să ducă feméi cu prosoápę/cu línă/cu...și dădeá acólo știi//

[Aceeași]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

p^{u}orc^{u}

îl tai/îl sp^{i}el^{i} frumós îl răzui/...p-^{u}órmâ-l [k] iel/móșu-l taie//...scoț^{i}...șúncîl-èlea/cun să zicu...múșku//scoz^{i} múșku/ scoate coástîlî/scoate iépurli/scoate tót êe s^{â} scoate din iel dе-acólo/grăsimea.../máțil^{i} le sp^{i}el^{i} carе-z dе cîrnáz dе cîrnáț^{i}/ carе nu dе gîlbáj...//kișcă àia ^{u}o cúrûț^{i} șî...di pă kișca àia êe-adún^{i}/știi că s-adúnă o p^{i}éliț-așá/áia ^{u}o spălăm ș-o púnem într-o sticlâ/o tăiem frum^{u}ós așá/...șî-nkegân láptili di uáie/... noi cu kișca àia//da naiinti nu știiam io să fac așá êevá//șî... dacă-l î curățim îl tăiem șî-l băgăm în sticlă/púnem sárе pisti ia/ástupăm sticla/am acúma făcută//...p-órmă noi daca îi dă ^{i}iuón sárе la p^{u}orc^{u}/puținăașá/ș^{î} noi o púnem la borcáne//...dacă v-o fi foáme/vă rac măligâ șî vă dau cárne di-áia șâ cu ^{u}óuu/vreț^{i}?/ să mîncați^{i} cárne di-éia/z v^{i}dém vă plâcе ?//

șî...cari i...áia [ɛ] în zîua di crăcîun u făcеn sarmálе cu cár-nе proáspătâ/trandafir^{i}.../ánu ăsta am făcu la trandafir^{i} tuátе mățili//

[Cum îi faci ?]

cum îi fac ?!/tocăn cu mașîna d^{i} tocát^{u}/púnim pip^{i}ér/púnim buia/...usturoi/frămîntăm bini/șî-i umplem cu mașîna știi/nu cu ...cu mîna așá//naiinti...agá zgîiam mățu-ăla șî-ndesám acólo/ș^{î} nu să răcă [!]//da acúma zău/a ieșit specîalitátе p^{â} la [k] ș^{î} p^{â} la țară//acúma púnem mățu-ăla/avém ^{u}o pîlniie așá di după ia/șî nùmadecît să úmple//a ^{u}umplút un ligán^{u}...dii măti di-élea//p-ór-mă am făcu șî t^{u}óbă/kișca áia ^{u}o curățîm/

[Cum ?]

cun ți-an spus știi/^{u}o piéliță iésе groásâ-șà ș-o spalăm ș^{î} făcem kag din ia//dе-nkegăn láptеlе//...șî kișca áia ^{u}o sp^{i}el^{i}/cu mălai/șî cu [k] ^{u}o frеc să făcе cum îi láptеlе di álbă/ș^{i} p-órmă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

fierb jumătá din cap/...di p^orc^/îl spălu/curăţés şî/ur^ékilí/ ...şî splína/o bucátă dî slănínă aşá cu şoríc^/şî-l [k] lu păl şî-l pui şî sâ fiérbe//şî să leápădâ toáti ţáseli//ş p-órmă tai aşá frum^ós/frumuós/şî pui cū foi di dáfin di fiérbe ia/foi di dáfin/pipiér^/de-ástā ienibahár/sau nu ienibahár^/buábe di-élea/ am uitá cum îi zíce//şî fiérbe cu cárnea áia şî să leápădă/ştii// di-acólea scoátem într-un ligán/...să răcés/şî p-órmă tai mărunţél mărunţél mărunţél/şî úmpli kíşca àia//ş-o c^oş/de-acoleá ^o pui iar în úlă şî să f^érbe//din nóu/dacî s-a fier n-o fierb mul/câ ştii că crápâ ia dacâ...//^o scozî de-acólo/ş-o pui...la p^etróiu/şî pui p^etróiū pe ū fund aşá şî pui p^etróiū şî s-a prèsát^/şî cîn tai din ia ie frumoásâ/şi bunâ...//...am făcú şî fundácu-àla io^/fundácu-àla şî...kíşca// [...]

[Gîlbajii cum îi faci ?]

gîlbáji/máţil-èlea gruási/le spălăm tot aşá bini ca şâ nu mai níruásâ a murdăríie//le freş cu mălái/cu...//şî p-órmâ le úmpli álea cu áltâ...cu ^oréz^//pui cárne/şî pui ^oréz/ştii ca la sarmále//pui buliónu/pui puţinâ câpâ/...şî le úmpli/şî p-órmă le f^érbî//şî mănînc aşá hérţî pînă zvîrlî cū căcúla-n cîn/...di bun// [...]şî-i fierbî/p-órmă-i pui în crátiţâ şî prăjăştî/pui gîlbáj pui o bucá di ficát/pui riniki amîndói/faci o pîrjolică şî bei o căldáre di vin[!]// [...]

[Aceeaşi]

ne-an dus la moáră

ne-an găsit duminícâ cu brigadiéru/ş-înc-un văr al meu/i-an spus pentru moáră brigadiérului/mi-a spus că nu să poáte/să dúcę iel la moáră ş-încă cu áltă cărúţâ//

ieu ce i-an spus:

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"atúnca io rămîi pentru mart'"//

mi-a da vóie/sce "rămîi pentru mart'"//

p-órmă ne-an găsit...iar lā [k] a dóua zi/ș' î-an spuz brigadierúlui/"s-ar puteá că" zic "únu din ăilanți doi s-au lipsit// care trebuiá să meargă cu căruța"//...

ș'-n fine ne-a aprobát să merg io ș' cū încă un văr de-al meu/cu dóo căruț'/trei iinș'//ș-am pus sáci complec la căruț'/c-am avú cîțe treișpe sac/cîte-o mie di kilograme//ne-am vorbit ca să plecăm la ^óra do^o//...ne-am trezit din somn/am [ɛ] pus câsu să sune/și...am plecá la ^óra dóo//ne-an dus la moáră/am ajúns la ^óra șase//...am ajúns la șase/la ^opt a vinid moráru//...a descuiát poárta/am intrát înăúntru/i-a da drúmu la moáră...//după ce i-a da drúmu la moará/a mers...cîrca dóo ^óre/s-a-ntrerúpt/s-a stricát/a avút defect la un pini^ón acólo//și...l-a reparát acólo/^o jumătá di ^óră/după ^o jumătá di ^óră...i-a da drúmu iară/a mai mers...cîrca dóuo ^óre/s-a stricá de tot^u//și ne-a anuțát/"măi băieț'/fiecări...dacă[ɛ]vreț s'â plecáț' acás care suntéz mai apruápe/cáre nú avéț' p-aiîca ngámur'/staț p-aiîca/care nú.../fiecáre...veniț' túma a dóua zi/la ^óra ^opt/dacă nú...pă la zéce/únsprezèce suntém sigur' că-i dăm drúmu"//...bine care-am avút rúde p-acólo an dus cáii la han/i-an dihămát/le-an da mîncáre/-am plecá la ngámur' și ne-am...culcát/ș' la ^óra ^únu i-a da drúmu la moará//

nastasáke ii ștefán

treișópt [de ani]

v'érmi de mătáse

[Cum se creșteau viermii de mătase ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vᵢ̯érmi dę mătásę cuŋ̯ să creștęáu ?/aŋ̯[ɛ]pă hîrtiį̯-aşá ne ducấŋ̯ lā cámera agricọlă̆/şî̯ lŋ̯a mąmica sᵢ̯eminți/şî ŋ̯erá p-o hîrtiį̯ę aşá púsi//le punę́á la căldúrâ aşá pă sóbă/făĉá fócu-aşā ᵘolecúț-aşá nu tárę/şî-ŋ̯ punę́á şî ĉogneá//după ĉę ĉogneá ŋ̯ęşáu ca furnícil-élŋ̯a miĉ aşá//şî după áŋ̯a/cîŋ̯ îmugurę́á agúzi/nu le punę́á să creáscă [k] să áŋ̯bę [k] să ĉogneáscă din timp/după ĉę dă-nmugurę́á bíni agúdu di făĉá frunzuliț-aşá//şî după áŋ̯a/...le punę́á frunzuliț̯ę-aşá miĉ/pînă...şî ŋ̯ei̯ creștęá diŋ̯ zĩ̯ zi/diŋ̯ zĩ̯ zi//[ɛ]fi̯ priminį̯á îŋ̯ fi̯ęcári zi/le punę́á frúnzâ prọáspătă/după ĉę ...ᵘo mîŋcá p-áŋ̯a/...fi̯ punę́á álta frúnzâ/ŋ̯ei̯ se urcá pă álta/ii̯ mutá pă áltă hîrtiį̯ę/ấşá-ŋ̯ priminį̯á/aşá să spúni/priminį̯álă//şî după [ɛ]după ĉē creștęá ŋ̯ei̯/ii̯ mai̯ răr̨ę́á aşá/fi̯ punę́á pă...făĉá pátur̨ aşá/pătúlę aşá le zĩ́ĉá mąmica/şi-ŋ̯...punę́á aşá rar̨//şî după şáseᵉ̯ săptămîn̨ ii̯ să ᵘúrcă//cari sîn̯ dĩ̯ la şas̯ săptămîn̨/dacă-s hrăniț̯ bini̯...vᵢ̯érmi di mătásę să ᵘúrcă//să ᵘurcá pă mătúră/le púnę́ám măturą̆ aşá/măturicâ/să ᵘurcá sus/...lē [k] după ĉę ᵘurzę́á gọgọ́aşa/lăsą́ di să-ntărę́á gọgóşilę le curățám/di pă... mătur̨/după áŋ̯a lē...le dędę́ám la sọárę/da nŭ̯ le ţinę́ám ấşá mul̯ la sọarę cậ̯ să dęcolorá/să răĉá[ɛ]boranĝicu mai̯ albiĉós//şî le lăsám şî le...le ᴛrăĝę́á//

férbẽ̯ ápa [k] férbe ápa-n̨ clócîtę/p-órmă dădę́á jᵘos/băgá gọgᵘóşîli/şî̯ p-órmă c-um̯ mărăĉînę-aşá cu ĉevá̯ amestică amestică/şî ŋ̯éli s-aleĝę́á fírĩ́li//să urcã̄ sus/p-ăla grósu-l punę́á dęopártę/p-ăllantu s̯ făĉá trăgătᵘór̨ aşá/ca cănurlę-aşá//şî̯ după áŋ̯a le [k] să zvînta/lẽ̯ lăsaŋ̯ aşá dę să zvînta cănur̨ aşá/p-órmậ̯ le depănă pă mosọárę/şî̯ făĉá mosọárę dę boranĝic/p-órmă ţesę́ám/şî̯ prosọápę/şî̯...şervétę/şî...ĉę făĉá din ŋ̯elᵘ//aŋ̯ crescút acásă/aŋ̯ crescú̯ vi̯erm̨ di mătásę//şî gugᵘóşîli carį̯...vrę́a să ᵘopręáscă di sămînță/aleĝę́á carę ŋ̯eráu mai̯ mar̨ din ŋ̯éli/fluturọáŋ̯ĉîli

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieráu cu...aşá cu gîtuiítę-aşà/şî...flúturi sunt aşá drépţi gugóşîli//ş-aieĝá cîtę perég vręa de săm [k] pentru sămînţă/de alt an/îşi opręá ia/nu mai...cîn n-avęá cumpărá/da aşá/îşi opręá ia diñ...îşi opręá di sămînţă//

ángĕl steliána
treijnóo de ani

cîn a vinit î lúpu la oi

ia ieră acás/nu ieră mamica măritátă/şî iei avęá...oi//şî... lúpu [k] iei avęá o cătęá/şi cătęáua áia dormiá la oi//şî cîn a vinit î lúpu/la oi/cătęáua áia a-nĉepú sĕ...skelăcăie/şi a săr [ɛ]a săríit//şî lúpu a luat ĝáia/şi bunicu a auzit î skelăcăiin cătęáua//şî iel a ieşît afară/şi lúpu cînt el a văzút/iera cu ĝáia la...la puártă//fuĝá cu ia//a ieşît/a strigá bunicu "hùi lúpu/hùi lúpu"/ş-a [ɛ]a...ieşît tos cîini du pă úliţâ/şi...a lăsat ĝáia/cîn a adús-o în casâ/a fost apucátă di gît/di beregátă/şi a fătát...ă...ia nu putęá să se púie...mîncá din ĝenúk//şi...a adús-o acásă/a fătát/şi a murit//

ispás ionél
[12 ani]

pokicu

ne leĝím [?]/şi dăm ĝételęa//şi cari cádę ă...sus/cu mîna sus pe băţ/sa aléĝę//şî car [k] iar dăm ĝételęa/şi ne aléĝęn doo iekípę//şi carę kęa [k] cárę cádi îm pîndâ/stă [r] stă îm pîndâ/şi únu stă în...şi ăilánţi/ă iekípa a doua stă-n bătáię//şi únu din pîndî/stă [k] sta acólęa undę bátę ĉei [ɛ]iekípa a doua să

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

prîndă...pokícu/cînd î dă ţeţ cu băţu/să-l prîndă să-l kerşáscă//
dacă kerésteş/şī...prîndę [ɛ]ăl prîndę ᵘúnu/sî-l arúnc-acòlo/şi
ţeţ bátę áltu/după aĉéţa ţel î...ţel fúră/după ĉe [k] faĉę̃ ᵘo pîn-
dă/ă...púnę um băz la dóozej de métri/şi dacă dăm î rotocşála la
băţ/ă...ʲ dácă ajunĝę̂m la...la ţar lā/ą...acólşa undę-s a nóştʳi/
î...sîntˈ furát/şi-am um pîndár//şī...î ţar î/ [ɛ]ţáră moţ/ţáră
baţʲ/dacă̆ nu baţʲ/ăţlanţi fúrâ/şi dă rotocşálă lā...la pokíc/lā...
băţ//şī ţeţ ţ/ţeţ [...]cînd î ke[ɛ]cînd î pţerím noţ/nu maţ a-
vém nic un pîndár/ʲintră ĉeţ din píndă//şī tot aşá stăm únu di la
noţ iñ[ɛ]în [k] la ţeţ/în ę́kípa prima/şī...şi prîndę pokícu să
nu-ţ kerşáscă//ă...şi...după aĉéţa[ɛ]noţ ţ nē...ne jucăm/şī...ă
...ᵘodátă cîn ne júcăm la cămín/noţ ne jū [k] ţerám îm bătáţę/şi
fratę́ţę lu tăticu/a da drúmu la cîţnţ/ş-a fuĝíd după noţ/şi...nşa
gonít//nū ma nş-a lăsá sâ nę jucăm aţíĉa//că dădşám mingşa [k]
poki [k] popícu [k] pokícu la ţel ĩ ob ᵘór/şî...dacă scăpá cîţní-
li ţerá maţ răţ/ne muşcá maţ tárţ// [...]

[Ce este popicu ?]

dintr-un ʲlemn/îl rotun [k] ca ũ ᵘoţ îl făĉşám/ [...]şi cînd
dăm cu băţu du pă sápă/îl púnem pă sápâ/şi cîn dă cu păţu ţel î
sárę//î...şi băţétţ din pînd [k] din î la noţ/fúrâ// [...]şi cînd
î aţ [k] cînd aţ dat rotocşála lā...la píndă/la pîndâ/árţ-um pîn-
dár/ʲeţ//şi ţár báti din noţ ţeţ//îmmşáţę/şī/...dacă nu kerésteş/

[Cum nu "chereşte" ?]

nu-l dă pă dş-alăturşa la pokícᵘ//

[Nu-l nimereşte ?]

dá//saţ să ᵈuĉē poki [k] băţu maţ tárę dęcît pokícu//îţ dus//
[...]dacă-l lovʲéştţ nu ţésţţ kerít/ʲ dacă nu-l lovţésţi/ţésti
kerít//şi dacă dă cu băţū maţ tárţ/şˈ popicu [k] pokícu să dúĉę
maţ înĉę́t/îţ dus//că băţu-ţ maţ tárţ ca pokícu//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Şi cînd îl înmoaie ?]

arúnc̆ cîn̆ nu i̯es [k] cînd̆ î dă cu bă̯ţu//

[Acelaşi]

739. VADU-SOREŞTI

(com.Zărneşti, jud.Buzău)

Culegere: 197o; MC, PL, BM, VN; transcriere : PL

sâ treji̯erá cu cái

U̯órzu/nij̆ nu vrę̯a să-l dúcâ u̯ámeni nóştri̯-atúnc̆ sâ-l dę̯a la maşínâ/nu vrę̯a să-l dúcă/din̆ cáuzâ câ treji̯erát cu cáji̯i i̯işá páji̯elę̯ mai̯ búni̯//á̯şá/maşína nu le fărmá aşá şî rămînę̯á p̆áji̯elę cam tar†/ştii̯ ?/da treji̯erát cu cáji̯i/şî cu bói/cu ĉę̯ i̯erá/cu animálę/î...le tocá[1]/le fărămăţę̯á mai̯ bínę//şî bâgám î̆ ári̯ę U̯órzu/

[Cum pregăteaţi aria ?]

ári̯a o pregătę̯á tot aşá ŭ̆ locU̯ bun/undę-avę̯ám ŭ̆ loc bun/în̆ cúrti̯/în U̯ográdâ/în márĝina sátului̯ la un loc virán/úndę i̯erá lócu bun//ĉoplít/bínę cu sápa/măturát/udát/cu ápă/i̯ar măturád̆ bínę-acólo/şî aducâm U̯órzu/şî-l punę̯ám acólo//şî-l punę̯ám aşá rę̯átâ/znópi cam în pH̯icĝárę aşá/la miljócu ario̯ului̯ um̆ par/bătút/ştę̯járu cum îi̯ spunę̯ám noi̯ atúnc̆/şî...bâgám cái/avę̯ám cîtę̯-un̆ căluşél/carę n-avę̯á cai̯ bágă bói/şî bágám şî dam rę̯átâ acólo cu fúnię̯a la á̯ę̯a pînă̆ á̯ę̯a/o lu̯am îndărăt pînă să disfăşurá fúni̯ia cu animálu carę i̯erá/i̯ar aşá/ş-ápîi̯ pînă sâ făcá dę-ntórs//dúpă ĉę-i̯ dam rę̯átâ rę̯átâ/şî vidę̯ám á̯ę̯a/s-a lăsád̆ bę̯ábili/nę punę̯ám/nę lu̯am cu fúrcili̯ şi-l întorcâm//o lu̯am di̯ la o márĝină şî...l-întorcâm //dipă ĉe i̯ întorcâm/i̯ar îi̯ dam bătáji̯ę/aşá câ-l întrocâm dę dóo

1. Bate din picioare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

trei ᵘor//a tréia ᵘáre cînd îl întorcâm a tréia ᵘáre/începeám sâ scoátem şi páiị/ştiị/cîtę-ũ...páiẹle dę̃ deasúpra începeám sâ scoátem/pînă cînd le scoteám toátę/şi iel maị rămîneá/nu curátᵘ/maị rămîneá cu pleávâ//

Çę făcâm dácâ rămîneá cu pleávâ ? îl făcâm grămádâ la...la par acólo la...steájăru-ăla//îl făcân grămádâ acólo//dácâ bătęá vîntu/ ierá bine şi bătęá vîntu/ị vînturám//lopátâ dę lemn/şî ne puneám cum bătęá vîntu/şî cu lopáta//aruncám lua vîntu/pleáva merğá-ncólo/iel căděá jos//şî-l luam o dátâ di dóo ᵘor aşá şî rămîneá cum îị ᵘorézu/curátᵘ//ierám maị kinuiz/nu ca acúş/acú-l baj la maşinâ pînă seára faş şî píinę dácâ...//

iliiẹ dinu
şàptezeşidóiị dę an

dugíiạ

la noị atúncĩ/pă timpurlę nóastrę/că io aveám şî caị/şî vaĉ şî boị//puneám părîng/sauᵘ dugíiẹ cum îị spúnę/da pă timpur bătrîni nósti îị zicá părîngᵘ/dugíiẹ/puneám cîtę ũ hectár/cîtę-o jumátá dę hectár dę dugíiẹ/da/la cîmpᵘ/ş-apâị áia făcâm cîtę treị pátru cárę/de...d-áia spuneám ierá un nótréţ grozáv dę bun/fîn la noị ierá puţin/puţin//

[Spune-ne cum puneaţi dughia ?]

dugíiạ o puneám aşá/tot la locᵘ bun/arát binị/făcút ᵘogórᵘ/ lócu curátᵘ/nu la porumbʸiştę/câ dácâ-l puneám la porumbʸiştę/maị puneám dę múltę ᵘor şî la porumbʸiştę dę nevóiẹ/coĉéni ẽia/dę-ị tăiám toámna/rămîneá-m pămîntᵘ/şi cînd îl arám/îl scoteá...borána/ grápa/îl scoteá/şî la cqásâ te-ncurcá/nu puteị sâ coséşt dugíiạ aşá binę//da căutám todeaúna şî-l ᵘogorám/ᵘogorám miriştę dę-ásta undę-aveám/o ᵘogorám dę toámna/dę vára încâ[1] //şi primăvàra o

1. Tușește.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

semănám dugíiẹ/arátâ/grăpátâ bíne/se [k] dupâ ce o arái/borăneái/ o semănái/şi pe-órmâ o grăpái//şi dacâ-i da o ploáie la dóo trei zíle/pî...te videá dumnezéu cu dugíia//şi făcâm cum îs spun/făcâm cîteo şîră de dugíiẹ/şî nu númai io/majoritateea/la noi să puneá/câ nu-i...nu-i fînéţur múlte aiícа la noi//şî...o coseám/o făcâm porcói pă loc/o lăsám vo săptămînă pînă să coâ ia oleácă-m porcói/să mai uşurá/după aia o cărám/o aducâm acásâ/şo făcân clăi//

[Cum o cărai ?]

cu cáru cu boi//cáru-l pregăteái aşá: căruţa cu dulák/pă dulák stingii/druğ/stingiile vineá la curmeziş/druğ/ţepúşe-n colţur/ámbele-m pátru colţur ţepúşe/ş-ápoi încărcái ca-n vagón//

[Şi deasupra ce puneai ?]

nu puneám/la noi nu să púneá/am văst în álte părţ să puneá curmeziş/la noi/te uitái bine la ia dupâ ĉ-o încărcái/cam în ce pártea-ar bănui ia oleácâ/"ie ! "bănuie" zíĉe "î ăis" "ie ! leágâ-i...fúniia dim pártea aea"/că cîn o legám/şo tráĝem/zíĉe "s-o mai traĝ"/ş-aşá făcâm/aşá o cumpăneám/din legát//şo legám/şi o aducâm acásâ fără fricâ//

[Acelaşi]

[Amintiri din viaţa subiectului]

iel a fost î...leátu lui tréizeşîpàtru/an adica/aşá/ş-atîta a stat încocêntrát [r] încocîntrát/am pornit io căsúţa ásta care iéste aiíĉ/ş-acólo devále lî [k] lîngâ...cam língâ gîrlâ/nu lîngâ gîrlâ/da a vini timpu de s-a dîrîmá málu/àşă//iel a plecát/încocêntrát az/încocêtrát míine/trei an am trăit cu iel/

[Numai atîta ?]

atîta/câ l-am luat cu armáta nefăcútâ/şî pîn-a vin dî armátâ/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

am_făcút şî i̯o um_bă i̯át/câ a foz_mai̯ aprǫápe/aşá//dę-acólę̯a/a vi-
ni̯_cu timpū şî s-a-nčepú_corčentrărlę [k] cóntre [k] dę răzbói̯ a-
dícălę̯a//nu po_sâ zic gíne̯//àşá//

şî...dacâ i̯el a plecát/a vinit la ū_an dę zílę//a vinid_dóo
lun dę zílę acásâ/n-ávę̯am perés_la cásâ/n-ávę̯am nínic/făcâm fócū_
neljócu cási̯/i̯erá tǫámna aşa//a da_dumnezéu n-am_făcút úşâ/n-am_
făcút sóbâ/aşá/i̯el n-a vinit ū_an dę zílę/şî núma um_bă i̯át avę̯ám
//dę-acǫálę̯a/a vinid_la ū_an dę zílę/i̯elu/àşá/i̯-a da_drúmu pă dóo
lun dę zílę/lui̯//ă/i̯-a părú_gíne ómuli/m-a găsît în_cásâ_acólo/
cu copkilášu/nu ştiu ce/àşă//pînâ sâ şázâ i̯el dóuo lun/a vinit
i̯ará ordinu/a sta_núma o lúnâ//a pleca_i̯ar/àcúşa ca tineréţili
.../i̯ĕl s-a dus i̯ar//i̯o am_făcút-o pă fát-àsta/mariţă/ce sâ mai̯
facu//ăşá//ápui̯ pă úrmâ a plecát/şi n-a vinid_doi̯ ant dz zíli dz-
lócu//aşá//i̯ou...n-ă văz_dę trę̯ábâ/nu mai̯ vinę̯á niş_scrisǫárę dz
la i̯elu/cam auzę̯án_şî i̯ou/câ...áltu nu mai̯ i̯e/c-állant_nu mai̯ i̯és-
tz/ce să fac ?/a da_dumnezéu ş-a vęnit o scrisǫárę la doi̯ ant dę
zíli dę la i̯elu/ e ! am văz_câ-i̯ scrisâ/avę̯ám şî i̯ou cínę sâ mi̯-o
četę̯áscâ/adícălę̯a nu i̯o/nu ştiu dęlóc//dac-a vinid_dę-acólo/cu má-
lu ăla acǫálę̯a aşá/vinę̯á gîrlt şî i̯erá ploi̯ întòdę̯aúna//tuná/sful-
gerá/i̯işám afárâ din_cásâ/şi trečám tot îm_pártę̯a ásta_aşá însprę
gîrl-acólo n-erá fricâ/câ i̯a a sosi_dipă cásâ/ce să fac i̯o//avę̯ám
şî fáta ásta/doi̯ bă i̯éţt în timpu ăla atúnča/i̯i făcúsęm/vidę̯ám dę
ii acólo//cîn_tuná şi sfulgerá/i̯o mă dučám p-aiíş_şî vidę̯ám/şî
luan_şî bă i̯átu cu míni̯/

"mámâ/cîn_túnâ şî sfúlgerâ acúşa vez_úndę-a sosit ápa_ásta ?"

"a sosi_la...púţu lu dómnu mníhai̯"/aşá/cum i̯erám i̯o acólo/

"da cătina nǫástrâ mai̯ i̯éstę acîi̯a pă mal mámâ/las_să yii̯ę ma-
mâ_cît dę márę/numă...cătina s-o vidém/şî dac-o intrá şi-n_cásâ/
púnę máma scára-m_pod/şi nę sui̯im îm_podu/şî şădim acólo/şî ápa

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

scádę ɨel din...cása nqástrâ dę-aɨîĉ/yínę ɨel...ĉinevá/ne védɨ pă noɨ"/àșá/fric-am avút//ɨe ! a vinít ɨárna/a vinít ɨárna/să dărîmá málu/făĉă pă̋c ! málu-n gîrlâ/ɨo-n timpu-ăla/lę-am puz la băɨéz mîncárɨ și zic "ɨo mă du[c] la biséricâ mámă"//și zic "útɨ mîncá-
5 rqa-ɨ pă foc aî̃ numa sâ maɨ băgás cîtę-ũ lemn pă foc/ca să nu stíng pînă ɨes/ș[†] cîn oɨ vinqá ɨo/fac ɨo mẵmăligúța" zic//cîn să mă-mbrác/nũma pő̃c !/úșa făĉă clánța clánța cláța/àșá/î "tăĉéz din gúrâ mámâ/sâ nu vă hiɨę fricâ câ..." zic "să trémură pămîntu"/da ɨo știɨ̃ám câ málu s-a dăr[î]má//ẵcúșa dę la sfat dę-aɨîĉ dę la pri-
10 mărîɨę/că nu-ɨ dępártę tárę așá/ɨes ɨo tot așá afárâ/nij nu mɨ-an luɣát o róķę/c[â]kar ɨer[e]ám în cămășâ/cînd am văzút trăncănindă úșa așa//și ɣámen[ɨ] dę la sfat[ă] /o grămádâ să...uɨtá/câ...a zis c-a căzú cása mqa în gîrlâ/pă...a-ngeţát că ɨerá pămîntu crăpát așá// ɨo ĉ-am fă[c] ? am iș̃ît afárâ m-am înkinát/lę-am spuz la băɨéz
15 "mámă/s-a maɨ dărîmád/da maɨ ɨe pînâ la cása nqástrâ/únde m-am îmbrăcá să mă duc la sfínta biséricâ/ɨo mă du[c] mámâ"/àșá//
"dú-te mámă"
"și voɨ dácâ ɨeș̃îţ[†] afárâ/iș̃îţ[†] núma pă pártqa ásta"//
ɣámini ăqa să uɨtá/to/"ún te duĉ ilíŋ[câ] ?"
20 "ɨótę-așá/ĉe să maɨ fac ?" zic[u]/
"maɨ ɨe ?"
"maɨ ɨe" zic "niţél"/zi "da ɨo știu/ oɨ iș̃á dĩ̃ ɨárna ásta ?/mă duc dęválę cu cásâ cu tótu"//àșă̋/ĉę-am...m-an z la biséricâ/am vi-nît acásâ/lę-am făcú la băɨéz măm̃ăligúțâ/an stát ɨo cu ii/ei dqám-
25 nę/maɨ mă duc și ɨo la un fráte
"e ! s-a dărmá mă dę tod málu/oɨ iș̃á ɨo dĩ̃ ɨárna ásta ?"
ĉícâ "taj din gúrâ câ ɨeș̃[ɨ]"//
ș-a da dumnezéu l-a ţinút[u]/ș-am iș̃íd din ɨárnâ//ɨárna áqa a-túncqa a trimés ɨar o scrisqáre/și ɨ-am spus [zic]/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"mă iuánę"/aşá l-a kemát pă sóţu néu/zic "ĉe să mai fac io cu băiéţî mititéi" zic/"s-a aprokiiád málu dį́ cása noástrâ mă"/ zicu "că n-ai mai venítu"/

zíĉę "sâ nu te vaiţ dę́ casâ" zíĉę "sâ te vaiz dę́ mini/câ io dácâ yiu/o iau îm bráţę/şî o ridic susu/aiíĉ"//

búnă zíua/câ ásta a foz vórba/n-am mai văzú niş scrisoáre/nij vórbâ dę la ielu/şî várà/dác-am ţinút/ni lę-ap stricát/am plătítu/lę-am făcút/băiéţî mei mititelúţi/a fost/n-a foz ĝinerlę ásta panaiítę i-aiíĉa/după ĉe-s făcútę ástęa/şî m-am mutát aiíş şî trăiés şî io aiíĉ//

dóbrę ilinca
şàizéj dę an

[Obiceiuri la naştere]

az să văiţá feméia/c-o doárę néljocu/c-o doáre néljocu/c-o doárę búrta/câ...ĕi !/dę-acólęa ĉe făcâi ?puneí íntr-o copáie nistę ápâ cam hártâ/caldâ/şî vinęá aşá nistę áburi aşá/şî mai şędęá feméia să mai văiţá/să mai nu ştiu ĉe/să ţînęá de márĝina pátului coálęa/şî-nĝenuká/şi-nnăsca băiátu//baba/ĉę să facâ/îi tăiám buricu/i-l legám/l-îmfăşám/pă ia o-nĉinĝám/pisti búrtă aşá/ş-o suiám îm pat/îm plápî mâ//şî ásta ierą mámâ/atúnĉa//şî o...o [r] o ţúicâ cu undilémn/ăolèu/cu néz di núcâ/

[Cu alune.][1]

àşá mariţâ/mai ajútă-mâ[2]//şi-i dădéi o ĉeşculiţâ/nú bęa feméia/cum să béię/ ęarcárę iéstę aşá//şî şădéi acólo îm pat dóo zíli//a dóua zíli/o dădęái jos/o spălái pă feméię frumós/copkílu/ şî... s-aşázâ-m pat acólo//şî să făcá gini//

[A treia zi ce puneai pentru copil ?]

1. Intervine informatoarea Radu Maria, care asistă la înregistrare.
2. Se adresează informatoarei Radu Maria.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

péntru copkíl nu punǫáiʟ ninícа

[Ursitorile.]

eiʟ ! ǎolévu/sărácuʟ dẹ mínẹ/ [!] ĉe să-iʟ puném/punǫám aşá o farfuríiẹ dẹ sárį/sauu în sólniţâ/şiʟ-o netezǫám aşá frumós sâ híiẹ nétidẹ/àşá/párcâ punǫám o mînâ de fasóleẹ/dį grîu/ĉẹ-iʟ maiʟ punǫám/ o pîiʟnẹ/àşá//şî şî [r] şi o lítrâ dẹ ţúiʟcâ/că áǫa să híiẹ pẹntru mǫáşâ/diminǫáţa ştiiʟ/pǫátẹ ierá...uómu maiʟ răuu/maiʟ...lásâ-l aşá/ şî zîĉe "sâ-iʟ dauu şî mǫáşî o ĉâşcâ dǫ-aiʟícă"/zicá femẹia dim pat dẹ cólo//şî diminǫáţa nẹ uiʟtán la iéleẹ//cîn nẹ uiʟtán la iéle/gă- seán cu nistẹ urmişǫárẹ-aşá...pîn sárį/vo treiu/"e ! ásta-iʟ ursi- tǫárǫa" a o [ʒ]nu po sâ zic dár-ar bǫálą/şî áia a ursit băiʟátu-a- dícâlǫa/fátâ ĉẹ-o hi acóloẹ/są trăiʟáscâ/cî s-a văzút úrmiliį/şi le bágâ-n cîrpa áia dǫ-acólo cu...fasólǫ-áǫa şî cu...o mînă aşá-ntr-o cîrpuli ştiiu/grîuu acólo nu-ş ĉẹ şî nu maiʟ ţiuu míntẹ ĉe punǫám/şi le băgám în scăldătǫárǫa copkílulúiʟ/şi spălám băǫátu/da cîrpa acólo...legátâ//şî ásta-iʟ mámâ//

[Aceeaşi]

múnca tutúnuluiʟ

tǫátâ múnca tutúnuluiʟ iéstẹ aşá: îl o [k] fáĉẹm fîşká.../o fuşká la cald de zi [ʒ]dacâ púnem la cal la gunóiʟ/adúĉẹm gunóiʟ pîn la treiʟ cărúţi dẹ gunóiʟ/fáĉẹm fîşkáua dẹ [ʒ]dǫ-o jumá dẹ mé- tru di grǫásâ/lúngâ dẹ vo pátru métri şi cînĉ şi şáşẹ métri/şi după áiʟa/ă...púnẹm păminţ dẹ pátru déjti pă...pă gunóiʟ/întâiʟ pú- nẹm scíndur pă márginiţ/o rámă de scíndur ca să ţínă păminţu/şi după áǫa ă/îiʟ púnẹm ă păminţu ásta dẹ pátru déşti/ĉérnim gunóiʟ din ála pútriţu/întâiʟ bátẹm păminţu-ásta bínẹ[1]/îl bátẹm/bátẹm aşá bínẹ bínẹ/ca să nu áiʟvă iel să fiiẹ arînát şti cîn oţ semănа

1. Bate cu palma pe masă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tutúnu/şî cînd vínę/agéntu cu tutúnu/şi ni-l seámănă/nu ne-l dă nóo ca să semănăm//vínę şă...víne cu sămînţa púnę-o cutíi de kibrit la brázda de pátru métri de lúngă/de sămînţă//or în ĉenúşă/ or în nisíp de ăsta uscátu//îl amestecă bínę într-un găván/ş-apoi lî seámănă/aşá pă brázdă cu mîna aşá[1]//îl seámănă ca să nu rămîie gólur dełóc neĉnedátę cu...sâ cunóaştę/dac-ar fi sămînţa áia/sămînţa de tutún nu să védę/dac-o dai pă pămînt aşá...câ-i măruntâ táre//da aşá cu nisípu să cunóaştę ca să...o semęnę ca să nu riie [k] rămîie gólur/sâ iasâ um pîlc acî diasâ/unu cólo//şi dipă ĉe îl seámănă/îl bátem bínę/pă tutún întăi aşá cu pálma[2]/cu ...sau c-o scîndurícă/îl bátem bini bini bini/şî de-acólea seámănă [k] îi dăm cu mlăjîţău/gunói/ĉernút...cu dîrmón de-ăsta făcúd dintr-um fier/îngăurit cu cuiu/ca să n-áivă golgotáne de pămîn mar pâ iel sau gunói de ăla...şi-i dăn cu ag-ăla pînă să ráĉe grosimea úni creón...cu [ɛ]da//şi cîn în timpu/după ĉe-l udăm/nu mai ī...îi mai dăm de vidén câ să golęştę cólea cólea de să viędę nisípu/îi dăm iar cu gunói/pînâ cîn răsárę iel/ădică să răsárę iel să védę ca uréka şoáriĉilui aşá ăl mai máre/îi mai dăm iar de vo dóo ori cu mlăjiţău de ăsta/ca să prinzâ iel la rădăĉînâ[ɛ] ĕ !//dûpâ ĉe...ī...să ridícâ iel de sâ fáĉę de vro zéĉę ĉentimétri aşá/îi mai dăm cu ni [k] la noi acúma a işît de vínę i dă cu azód din ásta/înaiinte atúnĉa sâ [k] luan găinaţ de la păsár din găi [k] din cotinóaţâ/şî ûl îmuiám într-o gălóată/găinaţu ăla de păsárę/îl îmuiám bini/bini bin[2]/da/după ĉe să ridícă iel de zéĉę ĉentimétri tutúnu/îi dai cu...ásta//pîn-atúnĉa nu-i dai că [ɛ]pă úrmâ cîn îi crud táre îl vínę de-l árdę//şî...îi dăm cu găinaţu-ăla c-ála gră [k] îl silęştę la crescút//ţi-l zboáră-n...pátru ĉinj zile/îl fáĉe de-o şkoápâ/de pos să-l ei să-l răsădéşt/pă loc//ş-am terminát acúma cîn să măreşte iel de să fáĉę pentru ră-

1. Gest cu mîna dreaptă arătînd cum împrăştie sămînţa.
2. Bate cu palma pe masă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sădit/nu-l mai udăm ĭ/î la treĭ la treĭ zileș/îl lăsăm la cinș zileș/ca să sâ-ț vețe cu...clima uscată/că dacâ-l duș pă loc/dipă aĭa îl laș la săptămînă/și...la doo [k] la săptămîna/la săptămîna îl uz/pînă să-mbătrînește ĭel um pic/ca să nu fiĭe crud că...cîn 5 îl răsădim î ĭúniie atúnca/aproápe și ĭúliie răsădim la tutún/aĭ văs că-ĭ căldúra aĭa máre și vine de [ɛ]de-l árde/și-l răsădim maĭ mult dimineáța-n zor pînă sâ...sâ ridică soárele sâ árdă/de-acólea soára/da-ĭ maĭ bun soára-ntodeauna să răsădéșt tutúnu/începín de la óra pátru//cî da/de ce-l răsădéj dimineáța/nu să prín- 10 de tot/cam dooșcinc tréĭzeș la sútâ să usúcă dî ĭel/da ce răsădéșt de la pátru începín de la pátru...ziua înspre soárâ/cam ciną la sútâ să usúcă dî ĭel/da nu să usúcâ nic cîną la sútâ//ce răsădé...//

locu trébuie arát bine ála care/úne-l duș să-l răsădóș dim 15 mlájiță/arát brázdă măruntâ și adîncă/ará bine/grăpat bine sî fiie locu nétęd/să nu fiie bolován/c-atúnca...dácă-ĭ bolován îl răsădéșt/mi érge greu cu răsădítu//și ĭei o sfoárâ/și după cum aĭ locu de lat/și...tutúnu nu să răsădéște nicodátâ cît bate vîntu/sâ bátâ vîntu pîntre rîndur/să nu-l bátă pă ĭel/să fac rîndurle 20 d-egzémplu cum ĭ-avém noĭ mása ást[a]/rîndurle ástea acî[1]/dácâ puĭ rîndurle-așá/și le puĭ pă toate așá/cîn bate vîntu cu ploáia din crivât/vine și să cúlcă únu pă áltu/n-ái sâ poț să maĭ merș pîntre rînd[uri]//sâ răsădéște cu rîndurle întodeauna de la miázâ-noápte înspre miáză-zi//așá să răsădéște rîndurle de tutún//maĭ vine 25 ploáie de várâ/aĭ văz cu vînt/ți-l sucéște/dă n-aĭ să po[s] sâ maĭ calș pî ĭel/da așá dacâ ĭéste așá pus/vine de să cúlcă pă rînd ĭel/tutúnu/și pos sâ merș pîntre rînd sâ daĭ cu sápa să-l prășéșt[i]//îĭ daĭ dóo prășîl după ce-l términ de răsădit/la tutún// după áĭa/după ce-l...daĭ dóo prășîl/ă...încék a rupe/are la poá-

1. Arată rîndurile de pe fața de masă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

le/poál la iel să ridică/ș-are de la poálâ pátru foi ĉinĉ/i le dai jos/c-álea nu-z búne//îz niște foi subțirélе táre/și dip-áea înĉék a aduná/doo foi/trei foi/i-adún...îm pátru rîndur fi adún vára//iei pátru foi prima dátâ/a doua uárâ iar pátru foi/după cun sâ coáĉe/la doo săptămîn la doo săptămîn/dacâ-l răzbést/dacă nu...după cum îl răsădés noi îl răsădim așá/adică i-am luá poála [k] am răsădit az parĉél-ásta/o parĉélă de ásta/una ã răsădit-o pisti vo trei zile/álta la pátru zile sau la o săptămînâ/sau la doo săptămín//o luăm de-aiíĉ de une ã răsădit prima dátâ cu adunátu//adunăm p-ásta îl...îm primu mi...zile [k] ntr-o zi/de-acoá ...iar p-ála în continuáre după cum l-ai răsădit așá/ca să nu-l adún crud//și ásta iéstе cu tutúnu//

[Şi pe urmă ce faceţi cu tutunul ?]

l-adunăm/îl púnem la stîlp/ca să... [ɛ]o fáĉem/uscá[ɛ]de-ásta de uscá tutúnu-afárâ/mi^ése d-éstea ráme/și-l púnem la ráme să usúcâ/dipă ĉe s-a uscát iel bine de nu să mai...să rupe bătu ăla la mijlócu foi/îl bâgăm la adăpós cum am io aiíĉa-n spate//îl băgăm acólo la adăpóst/ș-acúma-l luăm de-acólo din...legătúr de cîte ĉins firi [k] șirur în legătúrâ//dipă ĉe-l luom de-acóloo/ noi îl aduĉem aĉi în casâ îl î...dacâ îi us [k] timpu uscát și iel îi uscát/faĉém î...spátili cási úni-i úmbrâ aiíĉa/faĉem un șant/o groápâ așá látâ/de vo doi métri cu doi métri lățimea și... udăm groápa áea cu ápâ fiártâ și băgăm noi legătúra/do [k] o legătúrâ doo/cît putén sâ-mpăpușim într-o zi/sau ș-o zi ș-o noápte/ trei legătúr/și le băgăm acólo și le-acoperim c-un țol sau cu nailón cum avém acúma/și iel tráge/dacâ pui ápa de us păméntu-ăla bine/groápa trébi să hiie di-um métru/adînĉime// [...]

îl púnem într-o cámerâ acólo...únu piste áltu únu píste áltu/ sau așá rîndur lîngâ perete/dip-áia faĉem bețe de tutún//faĉem bețele de tréizèj lățimea/cu șaizèj lungîmea//și dip-áea avém o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cutíie/care...înbalotăm//legăm béțile cu sîrmă în cutíie năúntru/ș la un cap și la áltu/ș-acólo-n cutíia ásta le-așezăm așá frumós//și jucăm cu picárli pă ia să să presézę gíne să să facă balót//și după ásta îl dúcem la rîmnic[1]//

panaíit iún
trèișáse de an[†]

hii-ta s-a dús

tát-su a foz la buzău/a veni de la buzău/a sta la másă/ș-apî am ieșî la pártă la drum//io mă uitán și io pă drum tot așá de 10 fétę/să le văz...î...de úndę yine/de la deal/de vále/nu să vidză nic úna deloc/"ei dzámne" zic "da úndi-o hi ?"//ápăi le văz că trécę/tát-su stătzá...am o canapzá aczálea la pártă/stătzá pă canapzá aczálea//ă/a da dumnezéu ș-a venit fétele//a stat iéle e [ɛ]acólea de vórbă/ierá...az ierá duminică și míine ierá sfínta 15 izána/

da zic "fă/míine mérgem lă...sfínta izána acólo la nisipén[†][2] ?"

iéle zícę "mérgem/mérgem"/

"hai că merg și io cu voi" zic/ș-avém nzámur[†] acólo/"stăm la bal diszárâ acólo"//

20 ē ! "ei ! mérgem/mérgem/așá"//

am zi..."hai să mérgem acásâ sâ...c-avém trzabâ/te dizbrác și sâ...fácem nișce píine/dácâ vrei să mănînj gogóș/fa ș-o farfurie dóo de gogóș/dácă nu/cum vrei"//

o trimét să să dezbrácę-n cásâ díncolo//s-a dús fáta mea să 25 se dezbrácę să mai [!] o astépt io nițél o astépt ia...pácę să mai iásâ de-acólo//

"fă ! da...da trei zile te dizbráj ?" zic//din nou nu n-a

1. Rîmnicu-Sărat.
2. Localitate învecinată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

răspúnș/úșîlę diskísę/ĝămurlę diskísę/dęvrĕme/ɨerá sụárele sus//

"úndę/ɨa staɨ̯ că yiụ ɨo la tínę acú sâ-z̧ daụ vo cîtęvá/tu núma mă necăjăş̦ pă mínę ?"//cîn̦ mă duc acólo/nicăɨérɨ̯//luásę ĉe putűsę[!] plóvăru îl kerdúsîră pîn̦ cásâ acólo/îl lụásę p-ăla búnu/ăl avęám pus spălá̯ş̦î ɨerá pă ũ̯ scáun pus cą̣ nu sâ uscásą̣ dę-a-júnș/zic "sâ nu-l maɨ̯ árzâ sęárli/lásă-l câ są̣ usúcă la úmbrą̣"//"s-a dus"//strig la tá-su "mẵ ! tu staɨ̯ la pęártâ hii-ta s-a dűs//s-a dus nóo anɨ̯/nu maɨ̯ ɨe[ɛ]tu staɨ̯ la pụártâ șî ɨa s-a dus pă dinçęáĉę"//

hm ! strígă ɨaụ repędę la [ɛ]"nęa...nu-ɨ̯ aurica acólęa ?//àurícă/àurícă"/mă durę́á-n̦ gît/maɨ̯ ɨa p-aurica/de un̦ s-o maɨ̯ ɨeɨ̯/c-aurica...să...mînă/pă dinçęaĉę/an̦ zîs că n-o prinésc/n-o prinésc/n-o prinésc/nu vręa tá-sụ/pîn̦ la úrmâ zic "acúma/háɨ̯da mă/o prinim/îɨ̯ fáĉęm núntâ șî pęá sâ trăɨ̯áscâ cum o vręá"//ș-acú trăɨ̯éștę feriĉîtâ//a ɨụa pă ĉínę ɨ̯-a plăcúd/da o dădęám to dipă ĉínę ɨ̯-ã̯ spus/"fă ! ascúltă fă ! te daụ dűpă ĉínę vreɨ̯/núma să culégęm strúguri sâ...și ráĉęm núntâ/șî mérĝęm așá ca..."//

da ăɨa n-a avúd răbdárę/credęá c-o daụ dipă áltụ/a ɨuát-o ɨel maɨ̯ naɨ̯íntę/ca să te necăjęáscă/să te [!] te cęácâ//

dácâ ɨel mă-n̦jurá pă mínę/ba ɨa-n̦ cóca să n-o zvîrlę/"mă ! lásâ cóca acólo/ĉę-aɨ̯ cu cóca câ...fɨ̯ yinovátâ pîɨ̯nęa ? ĉē-ɨ̯/de ĉę-aɨ̯ sta la pęártâ dę n-aɨ̯ vinít înçęáĉę s-o vez cîn̦ a plecát?/ɨo an̦ știú câ ɨa plęáca ? da ĉę/ĉę ɨo an̦ știú ĉę fáĉę ɨa ?/n-a spus niɨ̯ę câ plęácâ nebúnâ ? dę úndę ? [!] ĉę-ɨ̯ ?"//putęá sâ mă bátâ/dú-te ɨo pîn̦ la máma/dú-te-n̦cólo/ásta-ɨ̯/pęa să te fărîme ụómu/copkílu/ ! s-a dus s-a dus//ĉe să maɨ̯...maɨ̯ întórj̯ mórtu de la grụápâ ? nu-l maɨ̯ întórĉ//lásă-l są̣ să dúcă/ásta-ɨ̯//

rádu mariɨ̯a
pátruş̦ób̯ dę anɨ̯

spăhiĭ

ᵘomu ăsta al neu a vinit ᵘodată de la beĉen[1]/şî...dă [k]dusese um porc acolo/că l-avusesen contractat//să dusese la oraca[2] acolo/şî cîn a vinit a vinit noaptea pă la...la doospe noaptea aşa//vinindă/vinindă/ĭel numa singur pă drum aşa/a zis [k] într-ũ ĭizvor/înĉepură s să vaĭtę...unu acolo ăĉi la ananiĭa/la doĉiţ[3] colo//făĉa "ăuoĭlẽu/ăuoĭlẽu !"//

da ĭel ziĉę "vaĭtă-tę mă !/vaĭtă-te că n-am dat în tine"/da ăla să văĭta mereu ĩ izvor acolo nu cuṃvá s-o dúĉę ă...dipă ĭel acolo ?//

s-a-nkina şî ĭel/a făcu treĭ...mătănii şî drumu năĭintę//ş l-a lăsa şî ĭel să văĭtá-ntr-una acolo/ca sâ-l dea dę mal/ĭera um mal marę acolo/ĭel dę-eĭa sâ văĭtá/da...zîĉeĭ câ-ĭ gură dę ᵘom/ adevărat acolo//

şî ĭel şi-a văzu/s-a-nkina şî şi-a văzu dę drum înaĭintę/nu s-a duz deloc sâ...să uĭtę-acolo/spre ĭel/a mers înaĭintę//l-a lăsat ĉică...a trecut pînă-ncolo-şa/şî ĭel să văĭtá mereu acolõ úrmâ//ş-o auzeam tot pă mama/ĉică "eĭ mamă acolea să faĉę mereu/ spăhiĭ d-estea aşa...câ...a muri vrũ ᵘom spînzurat acolo/sau c-a dat dę mal ş-a muri fără lumînare-acolo/şi să faĉę-ntodeauna... ástea/acolo"//

[Aceeaşi]

núnta

o núntâ dacâ să faĉę/vine ĉineva strein carę ĭe băĭatu cũ [ɛ] ĉel ĉineva rudă/şî dacă vine ziua lā núntă/la un daṇs/şi d-egzemplu m-a plăcut pă mine/şi vine ă [ɛ] dînsu carę a venit băĭatu la

1. Localitate învecinată.
2. Prescurtare pentru Organizaţia regională de achiziţionare şi contractare a animalelor.
3. Numele pîrîului ce trece prin sat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĭel/víne la míne/şî-ţ spúne că m-a plăcút băĭátu//şî pă úrmă ví-
ne/cu băgátu-ntr-o sgárâ/şi dácă míĭe-m pláce sau luĭ îĭ pláce/
fácem núnta/şi plecăm î dúpă acéga la o zi dóo la săptămîna ple-
căm la...la dispeţsár ca să...să ĭa sîngéle//şi după acéĭa să dú-
5 ce la buzău/la policlínică/ş-acólo nu ştiu ce maĭ fáce/şi víne pă
úrmă la sfátu popular/şi púne núnta//pînă...púne núnta să-mpácă
de turnătoríĭe/ce să ĭa la sgácră/la núnă/şi la surór/la cumná-
te/dim pártga lu ginerícă/miregása le ga pă ástga//să ĭau róki/la
cumnáte şi la surór/la sgácră/binenţelés la sgácră să ga maĭ
10 scúmpe/şi la núnă/să ga maĭ scúmpe/şî la surór şi la cumnáte pu-
ţín maĭ ĭéftine/şervéţe/basmále/la rúde/la nepgáte/baticur/ĭar
ginerica-mbrácă miregása//să ĭa róke/pantóf/córap/bìnenţelés fu-
róu/coroníţă/mănúş/cas /sálbă/coliĭér la gît/bróşă/dín ástga dia-
mánte//şi...atíta ĭa ginerica//dúpă úrmă núna/cíte púne dim pár-
15 tga ĭeĭ/cu şervéte/cu baticur/cu rókĭe/ce vrga să cără//dup-cége
...púne núnta//la núntă/la băĭát să strînge réte şi băĭéţ/tgáte
rúdele/şi víne la miregása/cu múzica de la ginerică//víne la mi-
regásă/şi la miregásă sunt î rud [k] tgáte rúdele/ĭe-mbrăcátă mi-
regása/şi núna adúce vólu pe o távă/şi ^intră [ɛ]cîn víne cu nún-
20 ta/vin î...dim pártga lu ginerica aŭ braz/şi brázi [k] brádu mi-
résı ĭe gătít/cu fúntă róşiĭe/ş-a lu ginerícă cu fúntă blgo//şi
p-acél a lu miregásă s-opréşte doĭ cavalér/şi miregásă pe prispă/
ş-amăgéşte miregása/amăgéşte//şi un sfer de ^órâ o jumătá de ^órâ
pînă-l prínde/şi pă língă miregása maĭ sunt/surór/cumnáte/fraţ/
25 care s-apúcă/apúcă brádu/din apucátę şi-ĭ táĭe vîrfu//binenţelés
brádu-ĭ legát şi cu sîrmă/şi táĭe brádu/vîrfu la brad cu fúntă cu
tot/cu fgárfecă cu ceva/că ĭel îĭ lgágă cu sîrmă/după obicéĭur//
şi după acéĭa sî-ntgárce miregása şi ĭa brázi pă spáte/ĭa-ntre
braz/şi ba [k] brázi dă vîrf pă spáte/şi-ĭ bágă-n casă//după
30 acéĭa să poftéşte núna máre cu távă/p távă dóo farfuriqáre cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dulcâţâ/frúcte/bombóane/şi poftéşte núna-n casă/núna intră-n casâ/şi aşează mireasa pă un scáun/c-o pérnă o búndă/şi să-i púnă vólu/să-nkúnă mireasa de trei ori cu vólu-n frúnte/să piáptănă um pic de núnă/şi pă úrmă i să púne vólu//i se púne vólu-n căp/ şi dup-acéia mireasa după ce i s-a pus vólu/încépe să-l î...semnéze/cu...rloricéle mic//semnează cu ajutórele/termină de-nsemnát tot în cámeră/dup-acéia iése afară/şi...după c-a terminá to de-nsemnát să dúce că ginerica şi cu ajutóru a rămás la o distánţă/nu prea máre/mică/şi se adúce cu...um muzicánt//pleácă mireasa cu ajutórea cu muzicántu/şi...după ginerică/acólo cum soséşte/i să púne batista-m piept şi c-o floáre ma [ɛ] máre/şi s-adúce acásâ//servéşte ginerica/cîn vine şi...dácă vrea să între la másâ/ bìnenţeles/dácâ nu/iése un muzicánt/dacă vrea o fată şi danseáză/ care sun dim pártea mirési/şi nú stau la másâ//dup-acéia după c-a servit toátă núnta-n cámeră cîn a intrát toátă núnta toátă núnta/ să servéşte cu biscúţi şi bombóane/salám şi brînză/dup-acéia... uor î sarmále ori pilaf/cozonác cu friptúrâ/şi ţúică vin/şi ies/ afárâ/să joácă brádu/mireasa-ntre braţi/între doi braţi să joácă/ fără ginerică/fără nun fără nimic//să joácă brádu/şi dup-acéea nú- nu a luat mireasa la braţ s-a plecát/n úrmâ//s-ásta-i toátâ núnta//să duc la cununíie/să cunúnă/şi dup-acéia ginerica cu mireasa/şi să duc acásâ să toárnă/întâi la prispă/să toárnă-ntâi la prispă/niş [k] álte şervéţe mări/mări de tot/de doi métri jumátę trei/ăşá[1] de látę ţesúte război/şervétele acélea/se toárnă la nun şi la sócru/dim pártea lui ginerică/sócru/la prispă/pă scăune/le [ɛ]să spálă pă mîini/să şterg şî dup-acéia la púne mireasa după gît/şi intră în cámeră cu ginerica şi îm prag să uopreşte/şi soácra máre/máma lu ginerică/îi ia pe-amîndói c-un şervét după gît/ după gît şi-i bácă n casă//atúrâ în casâ/nu prea ştiu bine/io

1. Gest cu palmele arătînd lăţimea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sɑ̃́cra mirɑ́sa/şi nu ştiu-n ĉe i bágă de dé(ê)tu aşá şi fáĉe cruĉ pă peréte/nu prɑ́a am foz dim pártɑ́a lu ĝinerícă să văd aşá cum fáĉe/dup-aĉéia să tɑ́rnă//tɑ́rnă întăi sɑ́cra/îi tɑ́rnă róka/îi tɑ́rnă pă mîin să spálă/şi-i púne róka după gît/pe úrmă tréĉe núna/şi p-órmă lā...tɑ́te rúdele aşá cum urmɑ́ză//ca cum...//

dup-aĉéia după ĉ-a terminát/să ia ĝine [k] núnu-naiínte/ĝinerica/mirɑ́sa/ă/nu...núnu-naiínte/sócru/ĝineric [k] nu sócru naiínte/núnu/ĝinerica mirɑ́sa/núna sɑ́cra şi...rúdele care sun mai aprɑ́pe/se ɑau de mînă şi ies în cúrte şi danseázâ nunɑ́sca// a dansá nunɑ́sca/şi-ásta-i tot/s-a terminát núnta/şi dup-aĉéia iése ĝinerica cu mirɑ́sa la dans/şi...dim pártɑ́a mirési intră toţ la másâ//

glézna iuána
nóoşpe anţ

cînd au vinít lúpi la stînâ

cînd au vinít lúpi la stînâ/câ io-s lîngâ...gospodăriile/şî... am auzí nɑ́ptɑ́a/lúpi cum...făĉɑ́...ca nişti/ăşá ca nişti...horâ-ietúrţ/făĉɑ́/nu ştiu cum náiba făĉá//să...io n-am speriá/şî s-a aduná mai mulţ uámenţ şi...rúpi [k] lúpi sîşiésę dóo uoi//şî ...s-au aduná mai mulţ uámenţ/a da drúmu la cînţ şi c-a [k] avɑ́u vro zéĉę cînţ aiíĉi-şa la...la stînâ//i-au da drúmu şî... au [k] a goní lúpu [k] lúpi şi/nu mai au vinít//

ienáke ve andrón
úţspę anţ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Întîmplare]

ʰodátâ cîn ŋg-an duz la pománâ la...ũ ʰom cárę ʲésti...î frátę cu táʲcâ-su lu tăticu/ŋg-an dus şi...ʲou ʲ-am spus lu băʲátu lu ʰómul ăla/câ ʲerá márę/îʲ márę dę dóozeşîcîŋj dę anʲ/sâ-n dęa şi miʲę bîcicléta//aŋ lua bîcicléta/m-am plimbát/şi...cînd/după ce m-am plimbá vro jumătăti di ʰórâ/am adús bîcicléta acásâ/pă úrmâ am luát-o ʲár/şî ʲo din repezgálâ n-am maʲ luát-o p-a l [k] tot p-a luiʲ/aŋ luát-o p-a lũ...alt cę [k] flăcău//m-am plimbá [k] acéʲa nu avgá apărătgárę/m-am plimbá cu ʲa şi/cînd/ng-a [k] cînd am oprít îm pgártâ/miʲ-a apuc [k] ʲerám cu pantalónʲ scurţʲ/ mg-a apucát ă...lánţu di la bîcicletâ picóru/şi nu maʲ putgám să-l scoţ/kar atúnca îşgá dóo femíiʲ pă pgártâ/şi s-a dus ʲ-a spus lu tăticu/ʲo dę fricâ nu plîngám tárę//s-a dus ʲ-a spus/a vinít/şi miʲ-a tăʲá cárnga cu fgárfica/şi şiʲ-acúm mi să cungáste sémnu//îʲ aşá márę//

[Acelaşi]

74o. BOLDU [ALR I 7o8]

(jud. Buzău)

Culegere: 197o; PL, BM, VN, RP; transcriere: VN

în úŋşpi minútę a ars ʰo sútâ cînc gospodăriʲ

ʲerá-ŋ săptămîna paştiluiʲ/săptămîna mári//vaman mă ducâm

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

înșprē primăriițe cum ieră-naințî atúncâ/cîn ne-an duz la primă [k] am ajúns drep primăriițe/am văzút câ s-a ivit fum//și lúmea țipá: "foc ! foc !"//

pân-am ajúns io acólo la costicâ dumitréscu/un învățător/cari vineá-n jósu vîntului/zîc "ai cêva-n graș ?"

scе "am váca/iápa/váca cu vițél/iápa cu mînz/cálu la sarétâ"//

"hai sâ le dăm afárâ că-i foc la ángel bogdán pisti șoseá"//

a mers iél répede cu mini/io an luat váca/iel a lua cálu/iápa/pîn-am ajúns la puártâ/a vinit un znop di cocán cu flácăre pă sus ș-a căzud drep pă grájdu lui//și de-acólea în úniști minúte a ars o sútâ cînc gospodării/î úniști minúte s-a aprins tót//stingeá úni...mai inaínti așá la cîn șási cáse/și la iei ardeá fócu-acásă/nîc nu știia/așá ieră vînd di iúti//câ...să mută la cîn șási cáse odátâ/pă deasúpra járu/flácăra//limbi di foc//ieráu pompiéri de la...buzău/focșáni/rîmnicu brăila/de-a localiza mărginile//da de unde a luat foc a iișit la...raión//húla fócului/ doo rîndur di cáse//n-a rămáz decît cum îi pă...cum îi în gobór/ gol/cenúșe//a arz la...ăștia la áldi dumitréscu-ăsta óp sute de saj di...cerialе/învățătór erá și tá-su și fi-su//și pă úrmâ ieră la uámen/avea puátе cîte-o sútâ/doo súte de saj di...porúmb în liești/știuleți//n-a rămáz decît cărbúne tot//a făcút o movílâ//și pă úrmâ a vinit cu...ajutuári/ [...]într-un an de zile s-a refăcút tot//cáse búne/și cui i-a ars...o bucătării/sau a avút un grajd cêva/a făcút cáse...búne di tot//așá câ...s-a refăcúd répede/însă salcîmării pómi/au crescú mai anevóie//s-au sădid din nou/s-a cunoscút zej de an//úrma//

[Dar cînd a fost focul ?]

în trèizeșáptе/kar în săptămîna păștelor//

górgе nástașe pîsláru
[72 de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîn am făcút io vórba cu ia

cîn am făcút io vórba cu ia/încă io...avéam uo mormîntáre/şi m-an dus.../tot un neam de-a nóstru/costea pîzláru/feméia lui// cîn m-am dus/m-am dus pă la un frate-al meu/şî-i spunéam cumnáte-mi/soţiii lu fráti-miu/

"mă" să zic "io an sâ trimeţ la...am sâ mă duc pâ la mariţa/ sâ vidém să măritâ ?"//că-n spusési tuáţi învăţătuárli de-aiícâa/ care [k] "dacâ vrei sâ te-nsuór sâ iei ce ţi-on spúni noi//feméie streiínă"/scé "feméie cunuáste şî la bini şî la rău"//álea m-a-ncuraja//

cîn m-an duz la cumnáti-mea/zicé..."da/ai sâ te faj di rîs"// câ scé "ia-i mai micâ"[!]//â...bărbatu iei a fos cumnát di fráti-miu cu áltă feméie/ş-a lăsát-o p-áia/ş-o luásę pă mariţa//însâ n-ávea cununíie/cu ia//sce "nú te ia fína pă tini"//

"ei ! acúma io an sâ-ncérc" zî//

de la mormîntáre m-an dus pă la ia p-acásâ//...nú iará acásâ/ iará dúsâ sâ púie nişte tutún cu-o suórâ a iei//câ mai árę o suórâ aiícâa în sat/şi...am întrebá pă neculái ásta/pă...cumnát vinéa cu ia/"mă cumétre neculái !" zî "sâ măritâ mariţa ?"

"să măritâ cumétre" scé "da ş ce [= ştii ce] yino diséarâ"//

cîn m-an dus seára/a vinit ia/am bătút la puártâ/a ieşit kăr ia la puártâ//

zic "mai íntru-n cásâ ?"

zicé "da de ce sâ nu iintri ?"[!]

am intrát în cásâ/am vorbí cu ia/i-am spus iou/ştiiá ia câ copiii sînt/...am intrát în cásâ/sâ vidém cam cum árę aranját în cásâ/mă rog/ca óomu !//iará binę//pă úrmâ-n spúnę/scé "iou dacâ mă mărit/pă viaţá sî pă mai ti//io ia lasâ mă măi nú nceérc...oámeni/şî pă úrmâ să plec"//şî-ntr-adevăr c-aşá a fost/a fost

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

femeíle de cásă//

[Şi copiii cum s-au înţeles cu ea ?]

s-au înţelés rúărtę bíni//n-o scúátę din mămícă ş-acúma nícúnu//ş-áldę cumnáti-mea care-i la bucuréşti/î...sóra nevésti dîntíi/pensionárâ îm bucuréşti//tod de la învăţămînt//ş-un cumnát care-l am la urzicéni/tot profesór/tot frátę cu ia/ásta io i-am purtát keltuiélli//n-o scúátę din sóră//

[Acelaşi]

tutúnu

tutúnu di prima dátă/trébuie să-i fac...isticu//didisúptu isticului/a gunóiului undę-l aşăz trébui să dai cu cenúşă/un strad di cenúşă//din cáuza cupércilor//cari iése pîn ĭél/dę-acólea...pui gunóiu/fac un tandír cam dę-o jumá di métru/cam aşá... isticurle/şi dę-acólea pisti gunói iár cenúşă/şi pisti cenúşă pui un stra di pămîn di pátru dégętę//şi dę-acólea să seámănă// după ce să seámănă//da ieĭ il dă-ncoltit acúma/îl ţinę la...căldúră/ş-apárę cóltu//în trei pátru zíli răsárę//şi dę-acólea s-ai griję de ĭél ca să-l uzi...la timp/să nu să usúcę deasúpra scuárţa// [...]

acólo creştea/să făcá márę/că créştę la ğeámur//şi după ce să fácę ĭél márę/cam aşá [1]/atúnc să răsădéştę la cîmp/fir cu fir //la şfuáră//răsădéştę da...îl púnę cu ápă//cîn rácę găurli/tuárnă ápă în gáură/dę-acólea/álţi în úrmă...pun mai mulţi/úni rac găuri/úni îl púnę/trágę ţărână/pămînt/şi pisti umezéala aia trágę iar ţărînă ca să nu crápę pămîntu ca să-l...strîngă//şi după ce să fácę...dę-ajúngę la cîn sásę foi/îi rúpę puála di jos//

1. Gest, indicînd înălţimea de cca. 10-15 cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dóo treĭ f^u oĭ le dă d-o pártę ca sâ puá sâ creáscâ în sus//ș^ p-órmă-ncépę adunátu maĭ tîrziu/pân áugust//la srîrșítu lu iúliie înc̆épę s-adúnę dĭ iĕl dupâ ce/fuáia-ngălbenéștę puțin// [...]

dupâ ce-l adúnâ/să-nșîră pă ș^f^u or^/să pun [k] fac â grátiĭ/ grátiĭ așá cu...ș^ p-órmă să-nșîră șîrur^/punga zéce șîrur^ p-o grátiie//álți fac așá pă la cásâ púne un...drug^u/ș^ la cápătu-ósta ald drug/ș-acólo púnę...mult /tot pă...vínę pă...ș^f^u or^//șî-l întuárce ș̆i p-o pártę/ș^ p-áia/îl maĭ răréștę/cîn s-a-ngălbeni binę-l adúnâ/îl fáce legătur^ șî-l púnę tot afárâ undevá la log zvîntát/ca să nu trágă//ș^ să-l nu-l ploáie/interesát iéstę//pă úrmâ du pâ șîrur^/ăl scuátę șî-l păpușáștę/după ce l-a păpușit/ tod la un loc așá pus pă páie di grîu/într-o ^uodáie curátâ/aĭerisitâ/să lásâ acólo...dóo [k] o săptămînâ dóo/cîd vreĭ să-l laș^/ de-acólea-l facî...după ce l-aĭ păpușît/p-órmă-l baj la balóț^/ șî-l duj la...gárâ//

[Același]

[Treieratul cu cai]

cărám întîĭ du pâ cîmp ĩ ^uobór//grî^ugrî^u maĭ puțin la noĭ s-a pus înaĭinti/să punga ^uorz//^uorz/^uovăz/meĭ//cărám ĩ ^uobór întâĭ du pâ cîmp/făcâm șîr^ di jur împrejur/lăsám un gol la mijlóc/pentru áriie//bătgám un ș^tgáj..îm mijlóc acólo/undę ierá-n cêntru/ș̆i p-órmă dădgám ruátâ cu odgónu lung așá^1/di făcâm un s^emn pă márginę pînâ undę năsădim//ș^ de-acólea începgám dintr-o párți/de egzémplu începgám dim pártea de-aiícâ/de la áustru cu púsu//cum vinga șîra/dacâ dan de la șîrâ de-aiîc ju^os/începgám dim pártea de-acólo//pînâ termenám/dacâ termenám/de-nnăsădit... băgám cáii pă iel șî...îi mînám de la stgájăr de-acólo/mergga.../ maĭ punga cîtecdtâ ș^ cîte-un tărăbuc^u/cu gur^le de bam/să

1. Gest circular.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

treiirá mai répedeə/şî-i dădeám şápti op fúniiaşá ruátâ/şî deə-acólo sâ [k] deasúpra sâ formá páiie//deə-acóleə-nčepeám cu-nă [k] cu-ntórsu/de undeə-an termenát//ca sâ pos sâ ieiə la fúrcâ aşá cum.../ [...]

ierá şî la [k] tot o meseriie ierá a nuástră [!]/a...plugárilor//şî-năsă [k] întorčeán di treiə or/adica di dóo or/a tréia uárâ luam páie//pă deasúpra//dupâ če dam páiilii-afárâ/ne formán şîra di páie î obór/iár întorčeám/scuturám buábeli ca să cázâ jos//şî-ntorčeám iar/şî di treiə or luam tuáti páiili du pâ áriie//dupâ če termenám primu vraf/bâgém dóo/ald vraf/pînâ la treiə vráfur pă zi/treierám//

ploúâ afárâ [1]//

[Şi după ce luai paiele rămînea acolo...]

rămîneá buábele/deə-acóleə...tîrnuiám/cu tîrnur di mărăcîn//

bătám bini cu fúrcîli/...deə-acóleə-ntorčeám cu lopéţili/o dátâ spre streájăr ruátâ aşá merčeám//şî-ntorčeám ca s sâ...grohoiáscâ tót//dipă čə-ntorčeám o dát-aşà/deə-acóleə-nčepeám să dăm iar/luam di pă márčinə/dam...la márčinə/di dóo or//dădeám cîte zéčə fúnii/dóospi/cu cáii/cu tăvălúcu/şî dacâ-ntorčeán di dóo or aşá/şî buábele cu...pleáva áia carə ierá deə-acóleə/-l strînčeám cu-mpingăt or la...steájĕr//sau la o márčinə di undə an luat şîra ş-a dóua zi bâgám iár//nu dam în fiiecáre seáră la mákinâ/c-aveám mákin//şî dac-aveám mákinâ la-ndemînâ/dădeám imediát/îl strînčeán la steájĕr//strînčeán di múlti or cu cálu/pîn dóozăşiopt strînčeám cu cálu/cu-o...cu cálu cu un lemn//dučeám mult o dátâ//ş-áltu cu lopéţili cu áia/făčeá grămádâ//nu puteái sâ mai duč împingătuárea că-n dóo [k] că-n...dóozeşinòo a fost aiča ors če nu s-a pomenit//pîn la dóozeştrèi di saj la pogón//şî ierá núma buábe//undə mîncá cáii pă...deə ieran la cîmp/di le dam

1. Informatorul priveşte pe fereastră şi constată că a început să plouă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

în cărúţâ/cîţi-o bániţâ di ᵘorz luam...din cărúţâ/di jᵘos/ce kicá de la iei ş-aducean la păsărĭ//iará númai spic/númai buábe tot//

[Acelaşi]

făcéam turtóiᵘ

5 făcéam turtóiᵘ//o[ɛ]îl pun [k] cernéam mălăiu şî fʰierbéam ápa-n clócote şi-l ᵘopăréam//şî lăsám dĭ să răcoreá/puneám ᵘoleácâ di făiĭnă ĭel/şî d-acólo-l luan la mînă/şi-l făcâm turtói/şi-l puneám pă vátră/ˢşî ardeám vátra cu páie/şî cu...cu [!] cu-n cocán di mohór//nu ardeám ca acuşîca cu dē[ɛ]cū aragáze/cū...ş-áia//
10 şî făcâm turtóiu//dan la băiéţĭ şî mîncá//că iei iará mai sănătóşĭ//

[Nu-l înveleaţi cu foaie de nuc ?][1]

da ! ála care-l făcéam în[ɛ]care-l făcâm în vátră/ştii în vátra fóculuĭ//ardeám vátra şî puneám foi di rian/adica foi di nuc/
15 di riĭán/di ce iará//di ştégĭe/puneám pă vátră/şî puneám cócă acólo vîrtuásă cum iará/şî de-acólea-l îţveleám to cu ăşt şî puneán járu pă ia//şî să făcá máre aşá//întreágă//aşá-l făcâm//

[Era bun !]

iará búnă/tuátă săptămîna aveán dĭ ia//că dacă vineám de la
20 cîmp/nu vineám ca acuşîca să ne spălăm pă picióare//vineám tîrziu/ne sculám de nuáptĭ/mai tuátă nuáptea nu dormeám//ĭă mîncáre/mai şî copíl de scăldát/mai şi...di spălát cîrpuşuárle/cun să zîce la noi pă ţărănéşte//

costandína ce milícă
25 şáptezéşàsi [de ani]

1. Intervine subiectul Gheorghe Năstase Pîslaru, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîn năşteá ţo feméiţe

cîn năşteá ţo feméiţe/cum năşteá ?! nu năşteá ca acúş/s sâ dú-
câ la áia/năşteá acásâ//i-aşterneá páili lîngă s^óbâ/ş-aşterneá
ţo peticúţâ/ş-o puneá lîngâ s^óbâ/aveán s^óbâ ţárbâ/nu di-éstea/
s^óbâ cum ieră-naiinti di cărămidâ//şédeám trei zili acólea ş
deacólea ne sculá deacólea/ne spălám/ne scăldám/făcâm báie/ne
suiá-m pat//la ob zili vineá pópa/făcá di curăţéniie/cu [k] ne
cîteá p^ópa/ne [k] muáşa ne făceá ápâ/ş la ob zili nă [k] făcâm
ş noi triábâ//n-aveám vóie sâ iişîm să fácem triábâ//ş făceám
triábâ de la ob zilii//

[La trei zile nu se puneau ursitorile ?]

dá ! cu ţursitórle/da//

[Cum era ?]

cum ?/puneá másа/puneá ţo pîine/puneá [!] ţor o ceápâ/ţor
sárii/mai puneá dea f^ételor mărgéli/úna/álta/zîcá că-j viseázâ
ţursituárea/parcâ [!] ăla vineá sâ le ursáscâ pă iéle !//da//ei !
ş-ásta ieră ţobicéiu//şî la dóo za tăiá píinea-n dóo/da ş lă^úzi
cu[ɛ]şî feméii ş lua şî muáşa//ei bini/cîn plecá muáşa dipâ če
ne scăldá/ne făcá báie/ii dam ţo bucăţícă di săpún/un cur di mă-
lái/'e! ásta ieră//ş cîn botezám îi luam şi iei un caşmír în cap/
bábi/îi plătéam acólo cîn sási lei cît sâ plăteá/ş trei an/da/
îi ducân colácu/ [...]îi ducân la lăsátu sécului cîte-un colác/îi
ducân cíte o batistâ di mînâ/cîte un serv^ét/ce-aveá ţómu/dipă
cum puteái/îi ducái/ş de-acólea nu-i mai ducéái//

[Aceeaşi]

núnta

cîn sâ-nţeleéá băiátu/cînd ierám noi/da ginerica/plăteá//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

plătșá la sócru cu ráta//obzéj di leĭ/șaĭzéj di leĭ/cît sâ ĭa/
sâa că-ĭ lásâ-n cásâ/șî dș-acólșa dipâ âe...șédșá dóo săptămînî/
îș făâșá declărățiili tuot/cunúnița civilâ/făâá núnta//ș-o înâe-
pșám dș jwoĭ//jwoĭ sâ făâșá rakíu la nírșásâ/cun sâ zíâș/sâ strîn-
gáu ușámenî cu femeĭ/șî la nun//vinerî sșára sâ făâșá cum îĭ spuĭ/
sâ făâșá rakíu-ósta/punșá dóo rîndurî dș bucátș șî...din mîncárș
//șî lș [k] dș-acólșa ĭișá sșára ușámenĭ/șî a dóua zi/vinerî sșá-
ra/aâșá [= aducea] lăutárî/cum sâ zíâșm/lăutárî/múzicâ/lăutárî âș
ĭerá//șî jucáu băĭéți carș ĭerá poftițî//șî fĭételș//șî dipâ âe
le jucá áĭa/a dóo zea sâ făâá brádu/sâ zíâșá/sîmbătâ/gătșá nírșá-
sa/núna//șî să răc [k] ducșá lúmșa cari li poftșá fĭeméĭli cu
fĭéti/șî femeĭ nĭámurî/âș ĭerá/să âșá cari cu găĭínâ/cari cu zlă-
nínâ/cum îĭ [!] vórba àĭa/cari cu...fasólș/cu uoréz/cu âe avșá//
șî...strînșá sușácra cu ráta/strînșán treĭ pátru bániță [k] dúblș
dî fasólș/strînșá uoréz cíte tréĭ pàtru dúblș [!] ș-avșá//dș-acú
[k]dipâ áĭa/sșára rădșá ginerica//tód lăutári//șî lua núnu/sâ
dâșá ginerica la nun/șî lua núnu/șî sâ dúâșá la nírșásâ//șî ĭar
îĭ punșá másа//a...sșára//tot așá punșá dóo rîndurî dș...mîncárș/
șî jucá fĭétili băĭéți/șî a dóo zea ĭerá núnta-ntrșágâ//du[ɛ]du-
minicâ sâ făâșá logóndâ la mirșásâ//sâ zíâșá//să strînșá lúmșa
cari ĭerá strînj la rakíu la mirșásâ/să ducșá dumínica la...nún-
tâ/la másâ/șî...da dar acólo/un leu doĭ cît sâ făâá atúnâ/câ ĭerá
léĭi marî atúnâa/da acușíca.../maĭ sus dș doĭ leĭ nú da//dúminicâ
sșáră sâ făâá másа la ginericâ/să punșá ĭar másâ/la ginericâ/lúnî
dimineáța/sâ lĭégá nirĭásа/uo legá la cap/o mbrobodșá[!]/sâ făâșá
mvelituárĭ/sâ zíâșá/cun sâ spun îmvelituárș sâ zíâșá/s-aduná núna/
sușácríli aduná femeĭ//șî le punșá másа/da și ĭélș dar acólo/cît
să putșá la ĕĭa/da stĭergárș/la másâ sâ da stĭergárș la tuátâ má-
sa/la tuátâ familiĭa/adíca la fiĭecárș cab dș familiĭș sâ da șer-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

v^{i}étę//şî...marţ^{i} sâ făcęá spălăcăniia//[!] marţ^{i} cari nu sâ du-
cęá lun^{i} [k] dumínicâ sęárâ/sâ mai făcęá másâ di ųámen^{i} şî dîn
lun^{i} sęára//ş^{i} dîn [ɛ]marţ^{i} sâ iispráģá/să dcęá stólniĉi/mai scu-
turá pă sócru/mai áia/şî sâ iispráģá//ş-aşá ų^{o} ţinęá núnta//...
da acuşíca ĉícâ lásâ c-o fáĉę-ntr-o sęáră/pă tuátę lę fáĉę-ntr-o
sęárâ/c-o-nĉék dę la dóoşpi dumínicâ/ş^{i} ó iispráģésti lun^{i} dimi-
nęáţa//ş-atúnĉ sâ făcá dacâ ierá-m póstu/póstu crăcúnului/sâ fă-
cęá cu fasóle/cu várzâ/cu măslíne/sâ făcęá/nu sâ făcá c-acuşíca
cū...áia/cu sărmăluţę di póstu/cu undilémn/câ ierá un [k] ştii
undilémn di cutíie ierá-naiinti/nu ierá c-acuşíca uloi di-ásta
cun sâ zíĉę//ierá undilémn di măslíne//ş-aşa sâ făcá núnta mámâ/
ş^{i} să iispráģá//

[Aceeaşi]

stîna

sâ dúĉę mocánu/îş fáĉę stîna acólo/fáĉę f^{i}erbătuárę/fáĉę...
ţárcu di ųoi cun sâ spúnę/ca sâ le bágę la muls/ă...dup-áia.../
dacâ lę-a dus/dę s-au strîns ųóilę complect acólo/patru sútę sau
cît...pînâ-n cin sútę di ųoi/ne dúĉęm şî-nţercăm miéii//îi luom
dę la stînâ/i-adúĉęm acásâ/şi...ne-ntovorăşîm cîtę...zéĉę cinspi
pîn la dóozej di ųoi//ş^{i} p-órmâ trágęm sorţ/aiíca/ca sâ vidęm ca-
rę...cum ne pícâ númăru la sorţ/ca sâ tréĉęm sâ luom láptilę dę
la stînâ//ş^{i} acólo cîn ne dúĉęm/dúĉęm/ne dúĉęm la stînâ/îi dăn
kag la lápti/dupâ ĉe dăn kag la láptę/îl frămîntăm în kegătuárę a-
cólo/dup-áia-l strîngem la o.../la noi să zíĉę zăgírnâ la...ĉe
[k] cu ĉe strîngęm cáşu//dup-áia-l púnęm în crintâ/ş^{i} îl strîn-
gęm bini/îl stuárĉęm/şî púnęm fúndu pă iél/ş^{i} p-órm-um pietroi//
dupâ ĉę-am pus pietróiu/scuátęm z^{i}éru dę sup crintâ şî-l púnęm

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

într-un cazán/îl púneṃ pă f^{u}oc/îl f^{i}érbeṃ/acólo-n cazán/mesticăm cu-ō...lingur-acólo/și [k] ca sâ nu să lipeáscâ la fund//șî... dupâ áia/cîn videṃ că s-a rîdicát deasúpra/câ ia să rîdicâ deasúpra/șî cîn s-a rîdicá deasúpra di pîlpâie așá/p-órm-o dăn j^{u}oz di pă f^{u}oc/^{u}o adunăm cu o...strecurătuáreș/ș^{i} o púneṇ la săculéț// ș^{i} dupâ ĉe s-a scurs bini/^{u}o luom/șî vinim cu ia acásâ//cîn venim acásâ/venim șî-l împărțim lā [k] pă cab di uáie//vineș șî cîteș-un kilográm/cîteș-un kil jumáteș/pîn la dóo kilograme di uáie/vineș// dupâ cum ie șî iárbâ/dacâ áreș iárbâ/dacâ n-áreș iárbâ...//

vasilę pîsláru
pátruzășàsę [de ani]

argășeála

argășeála/întîi aduc zéru dę la stînă/aducêm zéru/dupâ ĉe-aducêm zéru/-l lăsám la suáreș ca sâ s-acreáscâ vro șáptę ob zéĉę zîli/dup-áia...dacâ s-a acrít/îi punéṇ sárį/șî-i púneṃ sárį pînâ zvîrli uóuu deasúpra//șî dac-a azvîrlit ^{u}óuu deasúpra/^{u}o mai lăsăm înĉâ vro dóo treį zîlę/p-órmâ spălăm pieíili bini/ca sâ fiię curátę/șī le băgăm în argășeálâ/în [ʒ] argășeálâ dá/îm pútinâ//[r] îm pútinâ//acoperítâ//^{u}o acoperîm sâ nu dea praf acólo/s sâ murdăreáscâ zéru sâ...//ș-acólo dupâ ĉę le băgăm/le mai întuárcêm din dóo-n dóo zîli ca sâ s-amésticę bini/ca sâ...nu sâ hămușáscâ pieíli/câ dacâ le țiį strînșe-așà/^{i}éle sâ hămușéștę di căldúrâ/ sâ...//

șî pă órmâ dacâ vedém/câ le-nĉercăm la iiię//la iiia/pielle le-nĉercăm/dacâ ia-nĉépę sâ sâ curățę ș^{i} s-albéștę-acoló/lā iia pieli dę sâ jumuléștę puțin părų-ăla/înseámnă câ atúnĉa iéstę argăsitâ piélea/ș-o scuátem afárâ/^{u}o stuárcêm bini/dupâ ĉe-o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

stu̯árcîęm/o dăm la su̯árį//şî după cę s-a zvîntát/le băgăm la curăţát ca să le...băgăm la lúcru//

[După ce o scoţi din argăseală o întinzi pe ceva ?]

pę-o [k] întíndem pręo frîngę-aşà/o púnęm ca sâ...pă frîngę/şî după cę s-a zvîntát/trébui̯ s-o-ntu̯árcîęm şî p-o pártę şî p-álta/şî pă pi̯éli̯ ca să fii̯ę/şî pă línă să fii̯ę zvîntátă bini//şî după cę s-a zvîntát/p-órmă o băgăm la curăţît// [...]

[Spuneai că argăseai şi cu huşti ?]

dá că/în timpu i̯érni/cîn nu mai i̯ésti zéru di u̯áię/atúncă mai băgăm la húşcî//o-ntíndem pă pi̯éli...ju̯os/şî după cę-o-ntindęm ju̯os/lu̯ăm huşcî ácrį dę la borş/ş-amesticăm cu sárį/şî púnęm pă pi̯élę/da pi̯élę̯a i̯e mu̯álį/ca să fii̯ę pi̯élę̯a mu̯álį/s-argăsésţę/la căldúră//u̯o băgăm sub maşînă sau...ba sub maşînă ášą//s-argăsésţę//

[Acelaşi]

murătóri

adunăm dumádę v'erz'/ašá să spúnį la noi̯ ai̯íc/dumádę v'erz'/ardéi̯ v'érdę/mu̯órcov/ţ'élinâ/dac-avém castravecór'/băgăn şî castravéţ'/i̯-ašezăm pă toţ' într-un vas/şî p-órmă púnęm ápă...pisti i̯élę lę-acoperîm bini/şî după cum îi̯ vásu di márę púnęm la...zécę kilográmę di ápă/socotím noi̯ ašá cam ũ pumn di sárį//di să fac i̯élę bini săráti/ca să ţii̯e pînă primăvára//şî lę lăsăm acólo/la dóo săptămîn' s-acr'éşţi/de lę-avém tu̯átă i̯árna//putén să-nčépem să mîncăn la dóo săptămîn' dî i̯ele//p-órmă várzâ tod la f'el/púnęm várzâ la acrít//u̯o curăţîm/u̯o tăi̯ém în dóo/o-ašăzăm în...pútinâ/să púnę-m pútinâ márę di dóoşpi̯ d'éca//după cum árę u̯ómu// şî púnem tod la f'el/ápâ r'éčę pisti i̯élę/sárį/lę-acoperim şî s-acr'éştę/ái̯a trebui̯ ţînútâ várza la căldúră/murătóri s-acrésc

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la rîéĉę//însâ várza ᵘo acrím la căldúrâ/şi p-órmâ ᵘo dăm aťárâ// o dúĉem la beĉ/sauᵢ într-áltă cámeră/în ̯cămárâ//maiᵢ púneṃ gogoşárţ la ᵘoţ^ét/maiᵢ fáĉęn ̯zarzavátur†/cū...ţélinâ/cu mórcov/aşá pentru gătít mîn ̯cárę ᵢárna/cu róşi/cu ardéiᵢ/cu conserván ̯maiᵢ púnim la ᵢélę/sárᵢ//ástęa sîn ̯pregătírîli pentru ᵢárnâ//buliᵢón fáĉęm/din róşiᵢ/din ardéiᵢ/pentru ᵢárnâ//

bogdán ᵢi míţa
pàtruzéĉ [de ani]

[Cînepa]

ᵘo punęám la cîmp/ᵘo s^emănám/cu mîna//acúma o sęámănă cu maşíplę//noiᵢ ᵘo s^emănám cu mîna/pă úrmâ...ᵘo adunám maiᵢ din tim ̯p-áᵢa di várâ/câ făĉęá unᵢ fᵢel di sămînţâ álbâ aşá/ᵘo adunám/ᵘo legám mînúş† supţir^éle/o duĉán ̯la bāltâ/o ţînęám...p-áᵢa di várâ/ᵘo ţinęám maiᵢ puţín la ápâ/câ ᵢerá ápa căldâ/pînâ sâ topęá ᵢa/sâ muᵢá bínᵢ/p-órmâ o scotęám/ᵘo spălám bínᵢ/o ᵘuscám/ᵘo fărămám/ᵘo dădęám la m^élíţâ/p-órmâ la darác/ᵘo dărăĉęám dę scotęám to ̯dī ̯ᵢá/nu rămănęá unᵢ fil [k] fir di puzdériᵢę/făĉęám cáᵢęre/ş-o torĉęám//cari ᵢerá maiᵢ f^ínâ supţíri/ᵘo torĉęám dę ᵘurziálâ/ᵘurziám/cari ᵢerá maiᵢ gruásâ/maiᵢ pruástâ/ᵘo torĉęám pentru bătáᵢę şî făĉęám pr^éşur† dī ̯ᵢa/ᵘo lucrám acásâ//[...]

ᵘurziálâ/ᵘo torĉęám p^hínâ supţíri di ᵘurziám ca sâ ţiᵢe híru supţíri şî sucítâ bínᵢ//o ᵘurziám şi ĉe ᵢerá pentru bătáᵢę dę-a curmezíşu-aşá la pr^éşur†/o torĉęám maiᵢ plínâ/ş-o bătęám/câ ţinęá la bătáᵢę/câ ᵢerá maiᵢ pruástâ//ş-o lucrám/ᵘo ţesęám/ᵘo arînján/ş-o făĉęám pr^éşur† pă jᵘos//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

741. GEMENELE

(jud. Brăila)

Culegere: 197o; PL, MM, VN, RP; transcriere: RP

cũ să furá cáę-atúnca

veneám cu niște ovăs/de-aiîc đẽ la cornt [1]/dim moldóva//
cornt sus//pă la péka [1]/năintę-n sus înc ólo/venéam tuámna//ierám obositt//am î venit c-un drum la brăila/și ne spúnę cinevá d-aij din sat...//ieră uo manévrâ regálă//dacă știz dúmneavoástră éra o manévrẽ regál-atúnca/șâ...[k] cum cẽ-semnează manévrâ regálă/eră o manévrt de-o lúnâ di zili//ne găsím la un... han acólo la...brăila/la lápovițâ zis/

"măi" zícę/"vă cáuută primáru...di vo dóuo zile/să vă ea cai de rikizițiî"//

io u/cũ un cumnát al neu/ș-înc ă c-un om de-ai j dĩ sat/

"i-ãũz mă ce spúni cutárit"/tamán...ședeá la másâ/mînc ám/vîndúsim márfa//"ne cáutâ să ne ia cáii dánca"//ce ne-am hõ [torît] "hai îndărãt//și trécę și fúriî-ásta"//

ne-an dus îndărát/ãm plecát//

"hai îndărát"/

"háidi !"//

era așã cam pă la tréiî/tuámna pîn lúna lu septémbre-așa// trei/uóra tréii//aveán tin să venim acásă/da am luát-o iár îm moldóva-ncólo//

am ajũs/am trecú siriétu/...am mers tuátă nuáptea/ș-am ajũnt z la ũ sat acólo/ziz...bălénț i zicá la satu-ăla//numele satului//

1. Localitate în jud.Galați.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ĉe am ajuns acolo la sătu-ăla/diminiaţa/am întrebă să vĭdĕn dacă găsim ovăs/ĉe ne trebuĭă noo//ovăzu nu preă eră bun/la brăila să cată ovăz curat//birjari trebuĭă [ɛ] zĭ-i dai ovăs curat/că dacă eră cu or/tot aşa-ţ...stricá căii la kĭĉuare//nu era acolo oväz//ai să mergim eăr/dĭ la sătu dĭ une-am...încărcă noi rîndu-ăllant//ne-ă us acolo/an găsit ovăz aşă cum ne şt [k] da zĭĉan cĭ-i mai aproape//băleni-ăştia/era mai apruape//

dupâ ĉ-am...făcut...acolo an cumpărat/am încărcă săcĭ am ĭ... puz la căruţă/"hai să mergim"//

ăla care...de-am încărcat/"staz domle-aĭĉa la mine/-n nuapte-asta" sĭĉe/"că sîntetĭ oboşiţĭ" /...

"ĉe!" zi/"noi mîini dimineaţă sîntem în cutare/la péka" zic //"nu stau aĭĉa să..."//

după...uomu ne-a mai zis/ĉe "ai să mergim"/ĉe "sĭ stăm aĭĉa"/ ĉe "sĭ stau cu cai-aĭĉa ? nu p" [k] nu ne vene să stăm//

am plecă de-acolo//am venit/pă lă...am plecat aşă pă la şasi/şapte/siara//ă venid la...férdinant ũ sat.../vizavi di péka acoalea/férdinant fi spune//

acolo...am dihamă căii/nu nĭ i-a di [k] an traz la o [k] bătea un vînt mare-aşa/ũ vîn gros/cum fi tuamna [...]1

le-an da noi niște paĭi di oväz/a[ɛ]uotu [?] şedeă-n cărut-aşa2...cu cotu pă sac/altu...pă butucu roţi-aşă şĕdeă...//î finī...în timpu-ăla/noi ne-a luat somnu/ne-a rupt somnu/nu mai putea să mai...doo t [k] vo trei patru nop nedormiţĭ...//în timpu-ăla aus calu rekezîndâ//a lu cumnatu-ăsta//a-nĉepu să rînkeze calu//io ă sărit/erám jos//fug fuga[ɛ]cam...somnoros/fug la caĭi nei/caĭi nei ierá acolea//fug la caĭi lui/cal lui [k] caĭi lui nu era unu//numa unu/şĭ ăla să rupâ/să fugâ dip-ălîlant//

1. Înregistrarea se întrerupe din motive tehnice.
2. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"mă ia scoal de-acolo măi că" zî/"nu-i calu mă "//
ăla/"ce vorbe ?"

"ia scoal/dă-te joz de-acolo/scoal de-acolo/zi vezi"//

să scoală iel/de-acolo/yine/io cîn m-an duz la cal/n-am puz
5 di prima dată mîna la goişti[1]//am pus a[ɛ]al doilea di/m-am mai
sucî niţel p-acuolo/ş-am pus al doilea mîna/cîn dau[2] de zgarda
tăiatâ//zgarda de la cal cări ieră...de uopreá...de la goişti//

"ē !" zîc/"ţe-a furá calu" zic//

"ce vorbej ?" da zca/

10 "şî ălá[1]t/să rupâ/si să ducâ dip-ăla"// [k] dipă cal//că uo
luase îndărăt//de uni veneam noi//

după aia.../ce să facem ? cē [k] ăla zîce/"măi" zice/"încăli-
că pă calu tău/şi dú-te poate-o ni...scăpat p-acolo/s-o lua calu
dipă..."//

15 ieu m-am încăliçat pă un cal de-a neu/aveam un cal bun [k]
cai bun tari ierá//iúti/şi m-am încăleçá pă calu neu//cîn sî [ɛ]
după ce m-am încălicá pă calu neu/cînd an strîns picuárle pă lîn-
gă cal/"s-ajúng...cevá" zic/"uor p-ăia/uor s-ajúng cevá"//

acólo...n-ám putú să mai ajúng//parcă mă trăgá únu de la
20 spate/"măi ún te duci ? că te árde şi pă tine ăia acúş//şi ni s-a
făcú fricâ//după ce ni s-a făcú fricâ/m-an gîndit eu/"cē mă duc
io acólo să mă uomuáre/uo hi cîn şase îşi/ăştea nu-s plecás să...
să...te ua...cu gúra/«pleácă mă de-aîca»//ăştea...dacă te ducâi/
te ardeá/te-mpuscá şi.../m-am întórs îndărăt//

25 cîn m-am în [k] "c-ăi făcú mă ?"//
"dú-te şi...tu şi-ncălică pă cal/j dû-te dipă iel acolo" zic/
"că io [k] ni s-a făcú fricâ"//

ę ! cē să vezi ?//s-a dus//în timpu-ála mai vini şi únu
de-acolo di sat//"n-a furá şi nii doi cai/trei cai n-a furát"//

---

1. Gest.
2. Gest: duce mîna la gît.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mai vini și-ncă áltu/zîce "la mine...n-a furá...hámurle de la cai/da dacă putea să scoáță cái/n lua cáii/ș...." iel a avúd la úșe un...zăvór așá/o...verigâ mare//băgát[ɛ]puz lácăt acólo/ șî n-a putú să î-l[ɛ]sâ-i scoáță cáii//da i-a luat î hámurle de la cai//

ne-a apucá zîua acólo//după ce ne-a apucá zîua/"ce fáce mă ? tu nu pos să mergi/stai aiș pă loc/mai úmblă pă dealurl-éstea p-aiș/poáte găsești calu"/...șî...noi am plecát/am venî la brăi-la/am vîndút/[k] "și vii io șî te iau de-aiî//după ce mă du la brăila"//

am vinit acásâ/[k] am vîni la brăila/am vîndúd márfa aea cáre-o aveam/...vo pátruzeșcîn di saj di uovăz/aveám în dóuo cărúți/m-am întórs îndărăt acól la iel/l-am luat/m-am...luat înc-un cumná de aîca/și l-ă luat/ș c-un cal a neu/ș-am puz la ...cărúța lui/...șî l-am adús p-ăla ai [ɛ] aîî//la...la brăila/ am vîndúd márfa/după ce i-am vîndú márfa/am vinît acásă//

acásă...era-năcăji di tot//cal...de nóuo mii de lei/era uómu năcăjît tare//tod nu-i vénea lui să stea/"măi să mă duc"/... mai dădea păn cărți/pă la bábi/măi...că i..."spúne cutári că o să-l găsez/ba cutáre că o să-l găsésc"//

î fine/după vo..zîce zile/dóuușpi/vine la mine/fuse la brăila/a fo la brăilă el/și vîni/

"măi" sîce "n-a spus iar/ă foz la aea/la gîcitoár-ee/și n-a spus să plec ac[ɛ]câ-m găsés calu//no ai cu mine !"//

"mă hai să mérgîm"//da io zic..."ne trebui bani"//

"io iau vo trei mi de lei"/

"iau și io vo dóuo la mini/ș ai să mérgîm"//

am pus cái nei la cărúță/...și ne-an dus acólo di und ne-a furá cái//an traz lă...uomu-ăla cáre era și iel î...págubáj di

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...trei cai//ē !/am mai st [k] ă sta di vorb-ac^ală ua nuáptę// "hai să mérgem la tîrla cudálbi"//îm moldóv-aîca/nu j dac-at auzít ęstę ă sat cudálbi,/"hai să mérgîm acólo/poátę-apáre ceva/ vun cal/sau cîni ştii cum..."//noi nu credeán că sâ...e ! ca ^omu păgubáš:"^o hi.../da tîrgu-aprúapę/nú cred"//

după áiā.../ne-an duz la cudálg acólo//dómne-apáre un ^om// norócu nóstru ó hi fost/nu mai ştiu cum...//

"dómne" s^îcī../"dumneavoástră sîntés cu cái [k] c^u cálu-ăla furátu ?"

"da"//

ş^ę "să vă dúcez dumneavoástă la tecúc//la c^ostică vascán"/ ăsta éra ş-ăsta negustór//ălă avea f^érma lā [k] círcîma lui la şapte drac^i//"şî acólo a^r să staz di vórbă cu el/ş-o să vídez dumneavoástă ę[ɛ]cē...ęe-avés să í[ɛ]c^e-avés sâ izbîndíţ^i"// ne-am [k] ne-an duz [k] ne-an duz lă ăla/am plecá d^î la ăla/ şî cu notáru de-ac^ólea//^o fi fost ĩ legătură/n-o hi foz/nú şt^iu//am ajúnz la ăla/am plecá nuáptea pă la dóuo//cudálbi dî tecúc/îz vro do^uoşcîn de kilométri aşá//pă porúmbu-ăla p-acólo/pă ...ĩ fini cam...fi^orós ^era nuáptea/da mînám dę nu să vedeá co-kitél la cai/şi nij roátele//

am ajúnz la ăla/dómne.../ă stad de vórbă cu el/şî. "stai dómne sâ vędém şi io/cam cum ar veni cázu-ăsta"//ne spúne ăla/negustóru-ăla//"dómne" sc^ę..."vă dau un ^om/să vă dúce^z dumneavoástră/ ...cî ştí^ę el ^úne vă dúceţ^i//s te duş c^u cărúţa cu ^el/ş-acólo" zíce/"poáte găsís calu"//

da c-o fi avú calu-ăsta de n-o[ɛ]nu l-a vîndút/nu l-ă-strá^enát/nu po sâ ştiu ásta//ne-a dat ómu-ăla/ş l-am pus în cărúţă// un ^om mă ! să părea hi^oróz de tot ĩ fáţa mea/nu era ^om de-ăsta de-al nóstru//un om fi^oróş/un om...//e^i ! am mers ^eu pîn la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

un timp în căruță cu ițel/ițel î spatele meu//io...mă tot uitam la ițel/ ițel m-a supravegat/

s "ce te uiz mereu la mine ?"//

"ă nu mă ui la dumneata"/zi[g] "mă uit așa-n căruță" zî//

"nu să poate"//

la um moment dat/omu-ăsta...a [k] ne-a luat/"ia-o p-aiîc/pă drumu-ăsta/ia-o pă dincolo"/pî uni ști[i]a iel//

ă luat-o pî [k] pîn ne-a băgat într-o păduri rar-așa/-ntr-o păduriîce/într-o huhalm-așa era//ne-a băgat acolo/"mînă !"//ni sa făcuse fricâ/ieu nu ma eram acumă/ca să s[ɛ]merg sigur...cu veața mea/cu...cumnatu-ăla...//î fini...am mers/de la tecuc[t] încolo vro ...patruzej di kilometri//repede mergam//am ajus acolo su[t] un deal mare-acolo/o pădure mai deasâ/cuhalmo/c-așa-i spunea...ăia/ moldoveni/cuhalmo//poate știs și dumneavoastră//

am ajunz la o...bordei acolo//an tras uș [k] căruța drept î fața bordeiului acol[lo]//acolo...cînd am ajunz la ăia/ăia a auzi căruța/avem o căruță cum...era la brăila/sunac//a ieșît unu-a-fără/mi s-a p [k] un om așă...bine făcut/um brîu lat/roșu-așa/ și c-o mustață răsucîtă[l]/bine făcut/i-an da[d] noi noroc/

"noroc//ce-i cu dumneavoastră ?"//

pînă să deskidem noi/"i-ui-ti am veni și noi să vă videm"/s-a dat ăllant care-a merz de la tecuc//ăla tot timpu-a mers în genuk în căruță/n-a [k] nu s-a puz jos/să stea ș-iel jos pă un... sag di pae-acolo/pă...pă-ă/în genuke/ni n-era fricâ/zic "ăsta/ c-o hi cu ăsta"//

s-a dat ăla jos//a mai îșid vo doi de-acol[o]/"dați-vă jos/poftim înăuntru"// .

ce să intru mă !/ăștea ni s-a părut toți[t] erau/numai bandiți[t] erau/hoți[t]//cu să fură cae-atunca [l]//

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cînd am intrát/ụúnu [ɛ] "haị ịintră [b]ăị băgátule/ĉẹ ţị-e fricặ/că nu te mănîncă nimerícă aiĉa/vezị de trẹábâ/[cî] ĉe cres câ-[z]mai ẹa caịiị ?"//

"nū mị-e ! ĉe bre !/ș dacă ị-o lụa/n-árẹdecît să-ị ịa și p-ắștẹa" zic//

am intrát/a[vẹau] vo ĉîn ș̣àsẹ ármẹ d-éstẹa reḟoșérlẹ eráụ acólọ/púsẹ-ntr-un c[u]olț/...ịeị c-o bótă de yin/ọ bod [k] [u]o pútin[â] nû ș ĉ-avẹáụ acólọ/scotẹá meréụ din v [k] [i]erá sus pă ū...ū scáun/șî c-un ĉepușór/scotẹá dẹ-acólọ/bẹa/în dă și níị să bẹaụ dim pahă-ru-ắla/bẹa și ắẹa/di mínẹ nu să likắ yinụ-ắla//[zic] "am ajúnz la ắștẹa/ĉíni ș ĉ-oị maị păţi...//n-a-nkís úșa la bordẹ[i]/a íntrá toţ[i]/acúma yínẹ/-acú" [zî] "aúz cărúța/durụíndâ/șî plẹácâ ș cu cá[i]i ṇeị"//dómle/m-a supravegắt únu/m-a văzút că ịeụ nu prẹa am póftâ/

"ịa dẹ bẹa băị/de ĉe/ţị-e fricặ"/zíĉe "ịa de bẹa/lắsă că șî căi tăị să duc acúș"//

"[p]tî ! ĉíni m-a adús pă mịnẹ-a[i]íĉa mă ?" zic//

î fínẹ/

"ĉẹ fel dẹ cal aţ avút ?"//am înĉepú să discutắn dẹ...késti-únẹa cál[u]lúị

"un cal sur/ụ̀tẹ-aș̣á/ụ̀ịtẹ-aș̣á"/

"avéz bilét ?"

"da"//

îị dăm biléțu/

"dómne" scẹ/"ca să găsís calu/daz dúmnẹavọástră ọ mí[i]i ĉin sud dẹ le[i]"//

î fíni/...ị-ā spu[z]/"dă-ị mă báni/[c]-ac [k] aị kérdú calụ-ắla/maị kér șî p-ástẹa o mị ĉin sud dẹ le[i] șî ..."//

ị-an da[d] báni/nẹ-a da cîtẹ-ụm pa[h]ár dẹ vin/cîn m-ā văzú[t] ple-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

că de-ac°ăleа/zîcăn că sînt...î ăiĕr/îngĕr/nu mai sînt pă pămînt//[...]

costandin frigóiu
șăizeșiuòp de an†

noi cę ierá sâ-i făcîm !

ām mai trimé/z ba acúólea/ba acúólea//ei ! cári-i plăcîá/care nu-i plăcă/nu ne...plăcă nóúo cări vrea iel//șî...într-o zi zîcî/ "a sâ mă dug la letínu" [1] //

îi spusése ũ úom/"mă" zîcę "sâ yi p-acól° pă la letínu" zîci/"că...úo sâ găsîm noi úo fat-acólo"//

s-a duz lā...a văzut-o p-ăea/s-a duz la júoc//la úo núntâ// ba p-ăia/ba p-ăea/nu i-a plăcút//de-acúólea cum s-a-ntîmplát/ nóra/cărę-o avíém/s-a dus ș-a vorbi cu túoț acásâ/încă c-o verișoárâ de-a ieș.../băiátu...cum o hi vorbit ei acólo/cũ s-au înțelíés/s-a dus pă bicicletâ/cu al băiád de-aîc//cun s-a-nțelíés ei acólo/î-or hi vorbit ei/ç-a-nsíerát ei//cîn sâ plecî-acásâ/îę i-o hi zîs ? că nu ne-a spúz/nicî ia/nicî íel//a pús-o pă bicîcléтâ/șî...fuș cũ ia acásă !/aîc [!]//

noi i-ã spus/cînd a plecád de-acásă/i-am spus:

"mă marîne/dácă-s plăci vro fátâ/púos s-úo-ncînțî/uo adúș ș tu lā...așá cum...ști tu/púnę-ŏ pă bicîcletâ/șî ád-úo acásâ// da cări ț-o plăcę țîi/-ăia ne plăcî și nóúo//nimica nu zîcem// núma sâ-s plăcâ ți-a/câ noi n-áven sâ trăíin cu ia"//și i-a plăcút ástà/șî...cum úo hi-ncîntat-úo iĕl/a pús-o pă bicîcletâ/fuș cu ia acásă !//

um băiát cárę-a ros cu iĕl în [k] mai naiinti/[k] cărę-a rost amînd°i/a veníd mai naiintę//noi...ședęam în casâ/p-acólo//

1. Latinu, localitate apropiată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"nga costandîne" zîc'/"marin adúc-uo fátâ"//

"fúj mă dg-acî'/plgácâ/igeș afár dg-acî"/șî "câ mă mintg'"//

"bre ! ia/ieu mă d'escálțu"/a lepădá pantuóni/șî s-a su'it îm pat/"io stau acî'a" zîc'e/"io am veni mai naintg"//ieł a veni mai gr'eu//d'uoi inș'i pă bicicl'étâ//șî zîc'i.../"ia sâ vez matáli/ câ io nu pleg dg-acî "//

ș-ã stat/șî...a'uzin căț'élu câ să dă//cînd î v'iu io/c-avgám álti cási-aîca/lg-a stricát/cás'li nóastrę bătrînéj/lg-a stricát/ș'ș-a făcú băiatu p-ástgą//cîn mă duc ieu în casă/ia ședgá-n nijlocu cási-așá/marin ac'olgą/

"ă !" zîc/"î-ei făcú marinę ? ai adús-o ?//mîncă'-ar máma"/ ã luát-o dę gît/am pupát-o/"'hai dinc'ólo/câ" zîc "acólo la noi i'e mai cald//aîce-i frig"//

a stat ia fáta/știi/mai rîdgá/mai spuniá...//măma ieí ierá cam bolnávâ//ásta pútgá să fii pî la v'o uopt așá'l/cînd a venit// a mai stat ia/am mai...vorgít/"di 'undi ieș/cum ieș/cum te kámă/ a cui iest'i ?" acólo-n casâ/cu noi//

dg-acólg-odátă s-a-ntristá fáta//dă [k] am făcút ieu mîncárę/câ...avgám mîncări pentru n'oi//da dg-acólgą dac-a vinit ga/ m-ã repezît am...prîs 'o pásărę/am tăiát-o/am pu's ș-ã făcú mîncări...//

"da dî ĉę mámâ tg-ai întristá tu așá ?"//

"da bre" zîc'e/"da măm'ica-i bolnávă" zîc'i/"șî nu ști'ii nic unu c-am plecát"//

"e !" zic/"acúma/ști'ię nu ști'ii"/nu știu/dę la letínu/da-i dipárti di undg-a venit//"știii/nu știi/acúma ai vini la noi/ iest'i a nóastă//nu te mai gîndí la m'ă-ta/la tát-tu/ai sâ te iei...di tria'bâ cu noi aiic'a..."//

șî așá am făcút'u//lă...do'uo zilę/sau la tr'iei//mă/vez'i di

1. Se adresează soțului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

băiát/sî nu sâ scuálę![1]//ne trezím cu-aldę tá-su//ásta a foz dumínicâ siára/sâ...marți/...ne trezín cu tá-su//a telefonát întîi dę-acólo/ieí dac-a [k] părínțî dacă a văzú câ nu mai yine/nu mai yinį fáta/a spus că-i dúsâ la film//c-a fost î núntâ//și dę-acólea/dę la núntâ/să ducă lā...film//ii dac-au văzú câ nu mai yine fáta/nu mai yinī/mă-sa să scuálă/

"mă dragoníri" îi/"da fáta noástrâ n-a véni niî acúma mă"//

să dúîi că...núma um băiá și o fát-a avút î...áldę tá-su féti//să dúîe și-l scuálâ pă...frá-su/"ia dú-te mă" zîîe/"ia scuálâ băiátu/că fát-àsta n-a vini niî acu"//

să dúîe frátî-so/sâ scuálă/să dúîe pă la film/întuneric//să dúîe la o fátă/-ntuneric/să dúîe dincólo/-ntuneric/"bre nu iésti/nij l-áldę săndica/nij la film/niî...pă nicăiérea// úndę-o hi ?"//

mai dú-ti colę/mai întreábâ p-áea/"io nu știu bre"//îe "vorbyá cu băiéți-éia" zîîe/"carę erá"//

"da dę úndî ierá băiéți-éia ?"//

îe "din gémene" îę/"spúni câ ierá"// [...]

"tę poméneș câ" zîîi "fáta mea a plecá cu ălą"//

să dúîe...úndī...fusése marín tras/că pă băiá marín îl kámâ/úndę-a fos tras/úndę-a lăsá biîcicléta la ómu-ălą//

"mă...petráki/...mă da" zîîī..."băiéț-éia a plecát ?"//

î-"a plecá bre"//

"cînd a plecát ?"//

"păi !" îe/"niței mai naiinți"//

"mă" zîîe "iarî...fáta noástr-a plecá cu vúnu ?"//

"da bre" zîîe//

"ău !//hir-ai/pățir-ai/di îę..."/că s-a dus tá-su//"bălánule/nębúnule/a să tę dau î judecátâ/dę îi n-ai dat tu fáta/că tu

1. Se adresează soțului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

n-ai da fata"//

"bre n-an dat-o ieu"//ce "ia a vorbi cu iel" zice/"si ia ni n-a intrat in casa//marin a lua bicicleta/s-a pus-o pa bicicleta/s-a pleca cu ea"//

"Ioleu !/saracul di mine !//da dac-o hi dus-o la marnea satului/si n-o hi omori fata/cine sti-i cum//uo ride di ia/si uo trimete-ndarat//Aoleu !/ce fac ieu di fata ?"//

au venit acasa la ma-sa//i-a spus si ma-si//sa muara si gata ma-sa pina-n ziua sa muara piu la ziua/ca "da daca uo hi lua fata/s-a dus-o pina mai incolo/s-a uomorit-o/s-uo hi bagat-o v [k] intr-um puz/di undi mai gasesc io fata ?"//

a doua zi luni/a telefonat//l-a-ntreba p-ala/ca cum kama bai atu/di undi iesti...//a telefonat aic/il kama...la sfat/pa marin//

"ma marine" zice/"te kama la sfat//unu di la letinu"//

sa duc-acolo/i spune/"bre" zici/..."ma/tu iej marine ?"//

"da"//

zici "fata noastra" zici "i la tini ?"//

"da bre" zice "-i la mini"//

n-a mai zi nimica/atit//si de-acolea marti/ne-an trezi cu... ma-sa/s cu ta-su/cu caruta//a vinit aiica/si fata...a vinit imbracata cum a foz la huora//cum a foz la nunt-aea//io dimineata ce sa-i fac ?//sa umbli cu roka de stofa p-aiica/ca fata/de-acol m-an du la cooperativa/i-an luat di camasa/i-an luat i corak/i-an luat roiki-i/i-an luat i...bazma/...si le-am du la uo croitorita/camasa-nc-a[ɛ]a cusut-o ea/ca-i cam...croitorita s-ia//ari masina/da-i data ca sa i-o driaga//ca sarea ata//a cusut ea camasa/roka an dus-o la uo croitorita/s-a dus cu marin la proba/pina s-a-mbracat fata//marti/matura p-acia batatura// marin scotea apa la...fintina//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"mă băi̯ţáj [k] mâ flăcăi̯áj" zîĉi/"úndi stă costandín frigói̯u mă ?"//

"da ĉ-ai̯ cu i̯el mă ?"//

ĉe "ế ! m-aj dúĉi pîn̯ la i̯ĕl"//

marín lásâ căldárea jos/"hai̯ bre/ intrâ-ncuá"//

ş-a intrá cu căruţa//i̯o nu erám aĉi//cînd a intrát/a-nĉepú gátâ mă-sâ sâ plîngâ: "uoi̯leo mámà/da de ĉe mámă ai̯ venít tu ai̯i̯/di ĉi mám-ai̯ făcút tu aşá"//

i̯a nói̯ma nu plîngá dil oc !//nu zîĉá nimíc//

d-ac oléa am̯ vini̯ şî i̯o acásâ/am văzú căruţa/zîc "ái̯a ar sâ hii̯i"//şi cînd intru i̯o în̯ cásâ/i̯a to̯ mai̯ plîngá/"da de ĉe mămícâ ? de ĉe mămíc-ai̯ pl ecát ? da dacâ mămícă te̯ uomorá ? dacă mămícâ păţeái̯ aşá... ?"//ă i̯a nu zîĉá nimi̯icea/pă urmâ e-an̯ dad la vórbâ/...dacă ea a vrut aşá/de-a vi̯nít/noi̯ ĉe i̯erá sâ-i̯ fácim !//i̯ăn̯ s [k] i̯eran̯ s-o trimétim acásâ d-ei̯íĉ ?//ne-am înţelés/şi i̯-am̯ făcú núntâ//

fluárea frigóiu
şaizéşîşàpte de an

grîu

dómnē grîu să púne în̯ f élu următór: i̯ĕl să pregătéşti̯ lócu di tuámna//şi să [ɛ]şi să [k] adícă arătúrli să fag̯ vára/să discui̯ésc/să dau̯ cu boráua di să năvĕléştę terénu/să discui̯e/mérgi cu discu/şi cu...grápă din ásta dē...de mărâcîn/di să nevéléştę terénu/pă urmă bágâ semănătuárea//s emănătuárea avînd ...grápâ pă úrmă ca s-astúpi sâ nu rămînă nic um̯ bob de sămînţă-fără/şi...să seámănă cîtevă...i̯ectáre-ntr-ō [r] într-o zi/ i̯ar ī atúnc la noi̯ cînd erám/nu mai̯ semănă [k] nu mai̯ legái̯ semănă-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tuáreea [k] î grápa de s^emănătuáreə//atúnț s trăgâ cu cáiii//ș pă ún^le lócur^ să [r] să ará [k] să...să grăpá ca lúmea/pă ún^le lócur^ nu să grăpá dil^óc//și ierá...majorîtátea sămînți p-afáră/ să țînéa côrle după...de l-aduná t^ot//ę ! difĕră mul fáță dē..//

după ce s-a sèmănát/și iel a ^ișit/ă...mérgi ș^ iel ^o periuadă/pînă întră-m bob/pă urmă...mérgi la cuáciri/să táie/să tái-acúma a ^iși combínile/înaiíntī să tăiá cū secĕrătór^le//deč/să spúnem dînaiínte/cum a fos^t//să tăiá cu secĕrătórle/să uneá cîzvá četățén^ acólo/zmulgâ lègătúrâ/ă uo lua pă uo porțiuúni cît aveá uómu-acólo/dac-aveá ū^ hectár/sau ō jumá de iectár/î d^oi puneá pă legătúrâ și unu sau doi poáti legá//după ce să terméná de-ajungâ pî la cápă^t sau termîná di legá^t tot/să puneá pă úrmâ și făcă...aduná znópi grămádă/di făcá cláii//

dacă făcá cláii/durá poátę uo periuádâ...de-apruápe sâ-i apúcī tuámna/pentru că ^iera puțini mașîn^ de treierát/atúnc^//și...pîn le vénea rîndu să [ɛ]scri^á uómu la câtâ/dej dacâ comúna noástră ésti márii/să făcá patru cinș čéti/la câta di la urmâ creștea iárba/poátę-atît^[1] pî lîngă cláiię/...pînâ-i vénea rîndu la...la tre^éris//deč ī la mașînă să tre^erá/să uneá toț^/cât-ásta să ^uneá/deč ieu aveám cărúță//tos care-avéan cărúț^/mergâm la mini și ridicám/cît am ieu acólo ? ū iectár sau dóuo//î^[1] ridicám p-al meu/ástăz intrám io la mașînâ//cîd durá la mine ? dóuo óre sau trei/to^z/ne-ajutám cu tóți//de-acólea iár/care mergá și ăllántu la rînd/ páeli nu să cără acásă/decît páele rămînea acólo//ducâm ĉ-aveám/cótele respectívi...di grîu/de-acólo du pă áriie/du pă áriii/șî réstu ți-l lu^ái acásă//pă urmă-s căraí pleava de-acólo/ s căraí páele/ți-aducáí tot acásă//

górge ne constantín
pátruzĕșîunu de an^

1. Gest: cca 2o cm înălțime.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Viermii de mătase]

cîn primésț sămînța/noi avém de-a noástă sămînță//o pui d-ezémplu pă hîrtía cáre ésti ia...de pus acólu/o punem la căldúră puțin/nu pă sóbă cî...să coșá dac-o punem pă sóbă//o băgám în ceva așá ș-o punem apruápi dî căldúră/dac-înviiáu/îi adunám de-acólo cu...frúnzi micî dî...agúd/și-i punem pă...hîrtiuáre-ntinș/pă másă/ș dup-aia le-adunám frúnze fiecare zi/le punem cîte puțină pîn să mai mărá/dacă să mărá...le punem mai múltă/cînd erau micî așézám frúnzle de ezémplu pă...pă iei//îi prime dé doúo or pă zi/dacă erau mai mar/să púnă frúnză mai múltă și dî trei uor/pînă...creșteau mar la urcát//apruápe cîn să să urcîi/simțem că să urcă c să urcá pă peréti pă...să lăsá pă másă î jos/adunăm mătur dîn ástea di...grădinâ/ș le punem de jur împrejúr la...másă mătur/și să urcá și făcáu gogóș pă ...mătur//

dup-aia le-adunám/cîn să urcáu toț/le-adunám/și opreám dîn ieli di...sămînță/d-ezémplu-alegám perék//să cunoáști gogoáșa cáre éstî...femélă/cáre-i...//și le-adunám...perék/tot așá le punem într-o cutiii/de ezémplu ca să-ș...depúnă úoúă iar/eșá flúturț din éli//ș depúnea...úoúă iar pentru...ánu...viitór ear//

gogóșle ear réstu ce lă rămînem...pentru folosit/le urcám ...pă casâ/pă táblă/...d să uuscáu bini/de-acólea...le trăgeam/ borangic/...ș ferbeam ápâ bini o dátă-n...clócot/ș le băgám acólo//d-ezémplu-nnumărám/cîte-o sútă băgám/d făcám o trăgătoare// ș le trăgám cu...cu mîna ieu am tras//párte din femei trag și cu ruátă//la noi/da ieu cu mîna an tras//ș le trăgan cu mîna/c-o mînă...țînem/ș cu una le...trăgám și le făceam...grămádă//dîpă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

áęā-l...cu ryáta-l depănám pă mosyáre//

răileęánu mariţa
treízeşiòpt [de ani]

coloián

făĉám ĵ [k] adunám ^óuâ dį...cîn spărĝám ^óuli cū [k] atúnĉ/ mai mult/adúnám coj/şi lē...puneám într-o hîrtiie s lă [k] s să păstréze ^undevá/şî după áia/cînd vineá ziu-àstā...di coloián/ne strînĝám mai mulţ/...mai múlţi fétę şi băieţ/făĉám dim pămín gálbien/ĵ...ū...^o păpúşâ/uō...îi puneám coj di ^óō...pesti tot/ pést to/şi pă mîin/ş pă picúárę/ş pă cap/pestį tot/şī ^o puneám pă uo scîndură/ş dup-áęa ne dûĉám ĵ...să-l îngropăm//ĵ fúndu grădíni/sau ĵ...^undevá mai depárti//şī fétili...ieráu u [k] tot aşá/îl găteám cu fl^or/ieră pă...în spátili lui/şî îl puneám pă...cum erá aşá pă scîndurâ [k] pă uo scîndurâ/puneám ş do^o scîndur aşá l ş-apúcám dį ieli/ĵ ş-o fátâ/ş-um băiát/ş cu pamblicâ îm mînâ/ca la m^ort//şî...ş puneám um préuot/îmbrăcám um băiát în ĵ...[ɛ]într-o mantiie/şî dáscăl/cu cădęlniţa acó lo/ şî merĝám şî-l îngropám//după ĉę-l îngropám/...veneám acás/ĵ făĉám ţărînă//fiiecàrę-ad^ûcă cîte dóuo trei uóuo acólo/şî uō...^o mámâ sau...^o fátâ mai mári/i făĉám ĵ...făĉá mîncárį//uóuâ/ne prăja/cu mămăliguţâ/ş dup-áiā...plecám//

lā trei zîli-l dizgropám//ĵ făĉęm pomana d trei zili//tot aşá nu [ɛ]...da/jyoi/asta cîn [k] cu păpărúda/cîn îi ráĉîm [k] îl ĵ dęzgropám/îl băgám ĵ fîntînâ sau ĵ...într-ō undi erá într-o [r] într-o ápâ/undevá//ş dup-áęa-l...vineám acásâ/aduĉá fiecárę/ ne făĉá mămica/sau ĉinéva plăĉíntă/ĵ gog^óş i/v^in/şi cu băieţi/

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mai mar↑/dup-ái-ā dŭpă ĉę mînĉám/i-i-sám afárâ ș↑ ne ᵘudám//cárę vę́nę́ám [ɛ]pă ŭndi vínę́ám pă strádâ/pă ĉíni-l vídę́ám/cu ápâ dupá el !//ástā pîn↑ ș́ę́ára/...să ț́înę́á//acúm...nu să mai fáĉi//

gráma viorica

5 dóozej de an↑

clóșca

daca[ɛ]a căzút ᵘo clóșcā/mă rog î.../așá să zíĉe/a căzú clóșcâ//círîi-i/nu să mai ᵘó^o/ș stă-m pătúl acólo//atúnĉ ī s-alégę dóᵘuzeǰ dę ᵘó^o/sau...dòuuzeșîúnu/nóuusprăzèĉi pă.../ástęa 10 dîn treai ī/cárę vrêi să [k] cîtę vrei să pui//dŭpă cum î clóșca dî márę/dacă-i...îi púicā/mai puțíni/dacă i^ găíinâ bătrînă/mai múltę//șī...într-ō seáră/cu lúnă/nóuo/mă rog/dŭpă ĉe stă dóuo/ trei/pátru/ĉi″n zilę îm pătúl/iei uóŭlę ș↑ le pui ī în [ɛ] într-un cᵘoš/cu páe/pui uóŭlę-acól° ș́â.../pui clóșca//șî după trei săp- 15 tămî́n↑/...ieș púⁱ^i//ĉognéștę/ș↑ és púii//

[Cum îi hrăniți ?]

cŭm îi hrănim//cu mălái și ápă//dacâ ắ[ɛ]cîn^d au ieșît/i-am da joz din coš/dę-acólo/șī clóșca sîn cu iei//í [ɛ] legăm clóșca ca să...nu să dúcă ^aș́á pă úndi câ i^ș s pŭi mi^t téi/sau să nu-i ia 20 ĉuáră/sau hulíu/șī...îi hrănim...cu ápâ și mălái//muiim mălái ș́â...iei ĉugulésti dę-acólo//șī...dacă sîn mai plăpînz↑ și...cū ...uóuă [k] ũ uou frămîntát ș↑ [k] sau puțínă brîzâ...//pînă să ...zbuáre iei//

[Și ouăle cum le alegeți ?]

25 cŭm lę-alégim//ă un uou ca [k] trébi sî fi[ɛ]proáspăt/ș↑ s-áib-o părălúșă//la ᵘúnu din î cápeți/ála cápătu mai ī...turtit/trébui să áivâ uo părălúșâ/ca um ban așá/mai níegru dicît î culuárea...ᵘóŭli//

[Aceeași]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

742. BALDOVINEȘTI

(com. Vădeni, jud.Brăila)

Culegere: 197o; PL, MM, VN, RP; transcriere: MM

a arz nûmaĭ acoperișu

acúm doĭ anĭ...mĭ-a ars cáse//

[Cum ?]

éĭțe-a luą foc așá/m-an trezí șĭ ĭo cû fócu-m pᵘod//

[De la ce a luat foc ?]

nu ștĭᵘ//să zîcĭ câ dĭ la hᵘorn/da...nu știu di úndĭ//

[Și ?]

e ! a ars acoperișu tot/a sări lúmea din sat/ntr-o dimineáță/ pă ziua di șaĭsprezece noĭembrᵘe/acúm doĭ anĭ//ĭárna//cînd a venít o femeĭe de-acî din sat/i luáse femeĭa pîine/femeĭa să dusése la brăĭila/și-ĭ luáse pîine/șĭ vinîse femeea dîpă pîine/șĭ mă-ntreábă/zîce/"bre cumétre" zîci/"uor aĭ șúncâ-m pod ?"//

zig "nu"/știᵘán că...n totĭ áni o puneám îm pod/da atúncâ... am avú o fărîmă de magazĭĭ-aĭîcâ/ș-am [k] agîțásem îm magazĭĭ-acólo//șĭ cîm mă uĭt ĭo/...ișá fúmu pă...pă creásta cășĭ//pe-órmâ puĭ scára/puĭ scára mă uĭt/ce maĭ ? izbugnișe pă lîngâ hᵘorn p-acólo/pápură [k] ĭerá cásile-nvelite cu pápură//a-nceput tot pódu să árză pă dîdisúpt/pă deasúpra ĭerá zăpádă//an strig [k] a-nceú sâ striĝe și ĭo/sî...ĭerám...singur acásă/femeea êrá la brăilâ//ce sâ fag maĭ întâĭ ?//am vinît/am zmulˢ șĭ ĭo de-aĭîca ĉ-am putút/aveám nișteĭ lînă/ [ɛ]hăĭnili noástre le-an zvîrlit în grădinâ-ncólo/pe-órmâ me-am as aminte c-aveám văcîle-n grajd aĭîca [!]//dau drúmu la vaĉ/aveán doo vaĉ//nu vrea sâ ĭásâ boálîle din grajᵈ/cîn a văzú fumu-ála/în fine le-am...áea ĭo cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

furcóiu/cu nu ştu ce/le-am dat afárâ/şî le-an dát în grădinâ-ncó-
lo//a-nceput s-adúne lúmea/sâ...an salvát/a arz numai acoperişu/şî
cúrzîle//rămâsése bagdadii/-ásta a rămás//

bănică neculái
şáizeşînòo [de ani]

vineá...sirétu

îm pátruzeşiúnu ierám acásă/cîn[ɛ]a-nceput ră...răzbóiu/ierám
acásâ//apa...pusésim aşá un...am făcút aşá:únu doi trei[1]/pîn lā
dóozèc/ş-am pus în î...um băţ aşá [k] o şipc-aşá/ş-am înumerotát-o/
şî vídém cît créşte//ş-a crescút pîn la óra dóoşpe únu[ɛ]cam
dóoşpe únu noáptea/ş-odát-a staţionát//auzeám...mai ierá peste
şoseá şî [k] dóo trei déĝete şî dea pestę soseá ápa/iar//aşteptám/
cîn mĕ culcám mă [k] mai moţăiám/şî mă dau jos dim...şî mă dau cú
picĝárîle-n...î ápă dim pat//şî núma văz c-a staţionát//mă dúcám/
aprindeán kibrîtu/mă uitám acólo/...mai luan şî felináru/nu ierá
vóie sâ [k] că ierá...aşá/şî mai luan şî felináru/şî a stat//cînd
aúd...băi ! şî dîncólo "bîltí bîl[t]"/crápu/să...vineá...sirétu/să
bătea nişte crab mart//mai [ɛ] aveám o podíşcă acî/că ápa ierá cam
aşá de mare[2]/î şanţ//cun sâ trec io dincólo ? aveám io prostovólu/
că şî azt am/pînă mi l-a stricá băiéţi éia ástâ-vàrâ/sâ treg din-
cólo//î fine/lásă mai díspre zio/câ...cum îi vára/ă...pă la...
pátru/pátru jumáţi sâ crápâ s să luminézę de ziuă//am trecú dincó-
lo/m-an dízbrăcá/cum ierá atúnc-şá/nu ierá kiloţt/î izméne//an
dízbrăcá tod/an rídicá cămaşa î sus/flanéla/ş-an trecú pî ápă
pîn-aiîca[3]//an trecú díncólo [...] dincólo prinde la crap//cîn zvrîl-
leám/şapte/cînc/trei/bucăţ/cît ieşi să báte/ştiiám cun să prindę

1. Gest: informatorul arată cum a crestat băţul.
2. Gest: pînă la gît.
3. Pînă la piept.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

péşte//şî soţiéa...stătéá pă şoséá/zic î [k] io zvîrléám/mai ļ...
scăpán cîte únu/nú putéán să zvîrl pînâ-n...din malu-ásta pînâ
dincólo pă şoséá//mai în scăpá vo trei pátru pî ápă//

şî úni strigá/ăiâa ierá...iekípa de apărárea pasivâ/care ierá
...mai bătrînt/"bă ieş afár" âe/avioánile vūm! [1] /aşá să urcá/
şî.../da ieiţ strîgá la mint/"mă ieş afár/câ...lásâ vo bómbâ"//

da io din [k] de zgómutu-ála aúud odátâ o bómbâ-ncólo/da a
mai dat úna/da io n-am au [r] am mai auzît-o/io mă ocupán st prinz
péşte//"măi lásâ măi/ct n-o sâ striâe o bómbă pă mine" zic/"pă voi
că sîntéz vro zéâe dóişpi/úni-z mai mult/dă la grămádă"//

ştefán năstáşe [zis] kosc
şáizeşîdòi de ant

núntâ

di joi începeámu...sâ kemăm femé-ile la rakiu/...de-acólo vi-
nert...începeá la cozonác/símbâtâ gă [k] jumuleá găiínile/tăiá
p^orc/gitél â-avéá/făcá sarmálile/făcá âe le trebuiá//găiínile le
jumuleám şt le ducán la cuptiór/le fierbeán şt le ducán la cup-
tiór/la brăiila ^or acásă la cuptiór//cozonác făcái/pîine făcái/
...făcái brad dacâ ierá...timpu di brad/símbîtâ seára/şî duminicâ
plecái la cununiie.../

[VIII b] cîn să-mbrăcá bradu ?[2]

[VII b] símbâtâ seára să-mbrăcá//

[VIII b] nu ! vinerea/acúma să-mbrácâ símbâtâ/vinerea//

[VII b] la noi...símbâtă mă !//da noi n-am făcú núntâ ?//

[VIII b] vinerea brádu//

1. Gest: imită picajul şi redresarea avioanelor.
2. În povestirea informatoarei Bănică Anica [= VII b] intervin, succesiv, informatorii Bănică Nicolae [= VIII a] şi Ştefan Năstase [= VIII b].

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[VII b] nā...noi/ĉicâ dí vinęręa să-mbrácâ brádu//vinęręa ? dar ĉe noi vinerî l-am îmbrăcát ?[1]//

[VIII a] da/da/da !//aşá ie la noi//

[VII b] aşá...o fʰí fost înaiín/da noi cîn ne-an luat amîndói.../

[VIII a] da ! vinerî//sîmbâtâ seára ierá la miręásâ//

[Cum se chema petrecerea de sîmbătă seara ?]

[VIII a] ē !//dí vinerî seára...jucá la ĝinericâ/şî dacâ ierá miręása din sat/să duĉá sîmbâtâ sára la miręásâ//

[VII b] dacă nu ierá/mai dipártę/aduĉá.../să dúĉá duminicâ/ş-o aduĉá//

[VIII a] pă úrmă...vinęá iár înapói la ĝinericâ/lăsá doi lăutárî di sîmbîtâ seára pînâ lunî dimi [r] diminęáţa/númai la miręásâ//

[Pe urmă ?]

[VIII a] pă úrmă diminęáţa...ierá socotélî marî înaintę/să duĉá...a dóo zia dumínecâ/-i duĉá rakíu la miręásâ/p-órmâ-i duĉá rakíu la ĝi [k] la nun/

[VII b] la ĝinericâ/la nun/şi dęa [k] sâ-i dęa prevestíre/câ ...să ştiie núnu cîn să...să-mbráĉę/sâ viie//

[VIII a] să duĉá iar/luá núnu/să duĉá la miręásâ/cu ĝinerica cú cavaléri dă onęáre cu toţ/şî...

[VII b] vinęá la mi [r] la miręásâ/j de-acólo plecá la cununiie//

[Şi pe urmă ?]

[VII b] sîm [k] duminicâ seára să strîngá la másâ/jucá pîn la...zéĉi/nóo zéĉi/la únsprezeĉe să punęá mésili/dădęá másâ la tinerét/ca sâ pléĉe...acásâ/cáre rămînęá la másâ/rămînęá/cáre nu...

1. Se adresează soţului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[VIII a] acúma maĭ rămînę șî din tineret la másâ/da-ñaĭinte...

[VII b] da-ñaĭinte/nu//șî...strînĝá dáru...núnu/șî p-órmâ-l dădęá mirésiĭ/miręásа i-l dădęa lu ĝinerícă/ĝinerícă să dûcá la brăíla/bęa/dacâ ĭerá di băʷút [!]/îș făcá cáse/-ș făcá...îj luа vácâ/ĉę-ĭ trebuęá//

[VIII a] cumpărá pămînt/c-așá ĭerá atúnĉa//

[VIII b] pę-órmă venęá plăĉíntilę//

[VII b] ā ! ā !//ĭerá frumóz marz la plăĉíntę/da ĭotĭ că nu să maĭ făĉ-acúș//

[Cum era ?]

ĭétę ! tos stólniĉi-ĭ strînĝáiĭ/și făĉáiĭ bʷorj di potręáĉę/cuț să...

[VIII a] marțĭ după núntă cîn maĭ tîrziu

[VII b] marțĭ dipă núntâ//marz după núntâ/...ă...făĉáiĭ mîn-cárę/ca șî la másâ/ca la másа márę/șĭ kemáiĭ tos stólniĉi/

[VIII a] carę-a fost//

[VII b] carę-aʊ fost/nʊ...cárę servęá sęára la másâ/șĭ dę-a-cólō le punęáiĭ másа/ca la másа márę/și-ĭ servęám nóiĭ/câ ĭeiĭ nę-a servi pă noiĭ/noiĭ îĭ servęán șĭ nóiĭ pă ĭeiĭ/șî petreĉám pîn-a dóga zi dimineáțę// [...]

[VIII a] punęá miręásа sĭ răcâ mămăligâ/stólniĉi-ĭ băgá béțę pîm mămăligâ/

[VII b] lę făĉá mămăligâ/șĭ p-órmâ înĉepęá să báĝi béțę/ʷunʊ-așá/ʷunʊ-așá[1]/șĭ...ʷúnu....[ɛ]o kemá stʷólniĉi să taę mămă-liga//cînd o băgá áța di cólęa/ișá cu áțâ[k] cu...béțili-álęa/[...]și ișá cu béțili-álęa/ș-ápîĭ dacâ vidęá/ruĝá gátâ nireásâ/câ-ĭ ĭerá rușînĭ ĉę/ĉĭ câ "ĭa úĭtę-aĭ făcú mămăliga cu gunęáie"/zĭĉi//

anica bănicâ
șáĭzeˢșàsę [de ani]

1. Gest: din toate părțile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

săpún

púni dóo [k] o căldáre şî jumătáte de ápâ/cîntăréj grăsímea/ î la uop kilográme dî grăsíme/puî...un kílă di sódâ//dóo ?[1] aşá/ aşá-i câ io am făcú/da am uitát/am făcút în dóo rîndur//am î luuat [k] am făcút î săpún...şî din grăsími di vácâ/din seu di vácâ/şi şi di porc//ş-an luat pátru kíli di sódâ/ş-am pus o căldári şi jumătáte-ntîi de ápâ/am încălzít jumărîli cu tótū...// grăsímea/şi p-orm-am pus cîti-um pi[c]/cîti-um pic di suódâ/pînâ cîn s-a alés iel ca brînza//şî l-am fert aşá ó [k] ca vo órâ/o órâ/o óră jumătáti//

[Mai pui ceva în el ?][2]

pui pelín.../pui pelín/şi...cîn vez câ şádi bătu-aşá[3] drept î iel/ş-a-ncepú si să lási.../ca cun să lásâ brînza áea stricátâ/ atúncâ iésti fert//

[Şi ?]

îl laşi/să răcéşti/ş-a dóo zia-l tai/dacâ mai ai/îl pui şi p-állántu la foc/şî-l fer [k] îl facî gar/tot aşá sâ...

[Şi pe fundul vasului...]

rămîne drójdie/rămîne áea/drójdia áea rămîne/dacâ-i.../

[Înainte tot cu sodă îl răceai ?]

dar cu ce ?

[Poţi să-l mai faci şi altfel ?]

álfel nu pos să-l facî/fără sódâ nu-l faji/doámne ferésti !// nij nu iése//şi dacă nu-i pui sódâ de ajúns/nicî atúncâ nu-ţ iése //trébuie sâ-i pui sódâ cît îi trébuie lui//

[O litră la kilogram.][4]

da ! o litră la kilográm//

1. Se adreseaza soţului său.
2. Întrebarea e pusa de informatorul Ştefan Năstáse.
3. Gest.
4. Intervine soţul.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Eu am auzit de săpun artificial.][1]

ți-l spuĭ ĭo șî pă ăla//e ! da ála-ĭ din ˘î...dĭ˘ olíviĭa//ę ! puĭ olíviĭa ș-o-ŋcălzéșt†/șî-ntr-o lítrâ di ápâ/dizólv† ộ jumá˘ di kílâ di sódâ//șî puĭ olíviĭa ș† ˘să-ŋcălzéștę/după ĉ-aĭ dizolvát sóda/c-o mînă ı-amésteĉ aș̆ă/șî cu ^úna torn†//șî-l faĉ...cum îĭ mămălíg-aęa prikítâ//dûpă ĉî l-aĭ...dacâ vreĭ îl maĭ puĭ pă fog/˘ dacâ nu/nu//îl ^eĭ dę-acólọ/șî-l [k] unĝ o scíndură lûŋgâ/saų o másâ rătúndâ ĉe aĭ/șî-l puĭ pă ĭel/șî-mmoĭ mîĭnili-n...în˘ ligánu cu ápâ/șî-l înĉép† să-l titiréșt†/și p-órmâ să áĭa/ĭar áĭa/șî să-l taĭ atúnĉ† cald/că dacă l-oĭ lăsá să...să răĉ áscâ/nų̆-l maĭ taĭ//

[Aceeași]

plăĉínta

ĉern făĭína/p-órmâ-ĭ puĭ um˘pic di maĭá/îĭ puĭ olíviĭa/și-ĭ puĭ șî sárę puţínâ/șî óųâ dacâ vreĭ îĭ puĭ la fọáĭę/dacă nu/nu //da-ĭ puĭ la brînţâ//șî p-^ųórmă...o ĭeĭ ș-o frămînţ˘ cu ápâ réĉi/ nu cu ápâ cáldâ//câ nu să...sâ lásâ fọáęa atúnĉ//ș-o frămînţ†/ș† ˘ p-órmâ o-ntínz†/o-ntínz† cîd˘vreĭ s-ọ̄...s-o faj†˘di supţíriĭ//faj†˘ brînţa...cu ^ųóųâ/cu záhâr/mirósur†/ș† puĭ în fọáĭę//ș† ˘p-órm-o ĭeĭ așá ș-o faĉ bastọáne/ș†...o puĭ la...la c^ųopt//după ĉ-o c^ųoĉ† o mănínĉ†/...și-ĭ așá di búnă ! [!]//

[Dacă n-ai brînză ?]

i faj†˘di mérę//faj†˘di bostán//

[Cum ?]

ọ̄...răzuĭ bostánu/dacâ vreĭ îl prăjéj†/dacâ nū-l [k] ntínz fọáęa cît...cîd˘vreĭ s-o faj†˘dĭ supţíri/șî puĭ bostánu cîd˘di des așá pă ęa[2]/p-órmâ-ĭ puĭ o mînâ di záhâr/i puĭ ọ...^ųor olíviĭa/

1. Sugestia aparține informatorului Ștefan Năstase.
2. Arată cum presară cu degetele.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ᵘor untúrâ/ș† ɨár o faj bastón așá/ș-o puɨ în távâ//ș-o coĉ†/... ș† aɨásta-ɨ tǫátâ plăĉínta//

[Aceeași]

múnĉili grîɥului

îl strînĝám du pă cîm/l-aduĉám acásâ/-n cúrte acólo/fiɨecá-rę-avęá...dacâ ɨerá-m periǫád-áɨa atúnj la cáre te duĉáɨ prin cúrtę/vędęáɨ ũ...un par în mijlócu cúrți/saɥ așá únde ɨerá locu maɨ sus/ɨerá stęájĕr îɨ spunęá lu ălа/di carę sâ legá o fúniɨę/ș† cáɨi după ɨel/ș† cu bíĉu-ɨ mînáɨ rɥátâ rɥátâ/s† strînĝá fúniɨa la stęájăr/p-órmâ ɨárâ inv̦ers//ș† dădęáɨ așá/dę tréɨ pàtru or†/p-ór-mâ-ntorĉáɨ pá^ili/ș† p-órmâ ɨárâș//cîn s† treɨerá bínę/să bătęá/ adica cu...maɨ s† bătęá ș† cu cărúța/cîtɨ-um p^etróɨ ɨerá făcúd di...ĉiment așá/ș† legáɨ cáɨi dŭpă ɨel ș† [k] dă ɨel ș†.../p-órmâ sâ strînĝá/să vînturá la mákinâ/...p-órmâ...ásta ɨerá periɥáda grîɥului/saɥ múnĉili grîɥului carę s† făĉá...în cᵘondiții-ástęa a^iĉa//să cosęá cu cǫása//ɨerá balt-aɨíĉa aprǫápę/nu s† făĉá legă-túr† din grîɥ/sâ tăgá pápurâ/ș†...să legá cu pápură//

góșman conștantín†ᵘ
pátruzèĉ și ĉinj de an†

cásili

maɨ înaᵃinti/cîn ɨerám ɨo maɨ mic/sâ făĉá dim paɨántă/așá s† spuni-aᵃiĉ//ș-aduná ómu furĉ/di cas/-așá-ɨ spúni furĉ/saɥ stîlp† //după ĉe ș-aduná stîlp cumpărá șipcâ saɥ harágᵗ/s† maɨ făĉá/niș-te harágᵗ/ș† bătęá-n stîlpi-ăștia/ș† p-órmă...îmboldęá cu pămînt //cu páię amestecátę/fáĉa-m mijlócu cúrți/aduĉá pămín^t/îl frămîn-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tă bíneˌ/l-udă/l-amestecă cu păiẹ/ș͡ţ p-órmâ-l băgă pîntre șîpcîlẹ-álẹa//cît ẹră stîlpu di gros atîta[1]/atîtạ să făcă perétileˌ// șî îl îmboldẹă/după ce-l îmboldẹă/...adîca bătẹă stîlpi/șîpcîleˌ/ p-órmâ-mboldẹă/după ce-l îmboldẹă/lăsă s͡ţ să usúcẹ mboldẹăl-áẹa/ șî dădẹă ẹar ș͡ţ...um păminț așă maiˌ supțiri//ș͡ţ după ce să uscă pămîntu-alaˌ/-iˌ dădẹă um păminț gălbenă/dī...di mal/di la mal aducăm dẹ-aiîca/șî-l...dădẹă o lipitúră/păminț cu báligâ múltă/ș͡ţ...ásta ẹră tẹátă/s͡ţ să-nveleă cu păpurâ//nu ẹzistă cáseˌ/ẹră...cáre ẹră maī.../să spúneˌm maī avúț͡ţ maiˌ/...înveliteˌ cáseˌ cu táblă/cu țiglâ/cū.../încólo păpura ẹe [k] bálta ẹră a͡ţîc aprẹápeˌ/înainte dẹ-a se-ndigui/tẹátẹ cásiliˌ dijă maiˌ [k] ș-àcúma maiˌ sînt încâ cási cu...cu păpurâ//núma cu păpurâ să...să-nveleáu//acúma...s-a obijnu͡ţît/adícă... [ɛ] unˌ sistém maiˌ ᵘușór să spúneˌ/să facă-acúma cásiliˌ/să fac kirpíc͡ţ//ẹésțiˌ-unˌ calapód făcút așă di scîndură/ca o cărămidâ/însâ maiˌ mári/cîd vreiˌ...s-o facă...kirpíca//să fáceˌ kirpíca/după ce s͡ţ fáceˌ kirpíca/să ᵘusúcă bíneˌ/ápoiˌ să tẹárnă jos o temeliẹeˌ/c-așă amˌ făcút-o ẹo a...acúm doiˌ an͡ţ [!] //an turnă jos o temeliẹeˌ dī betón di pátruzeă dí ĉentimétri-năltẹimẹ-așă/ș͡ţ pă órmâ...am pus kirpíci/ẹ-am zidít ca pă cărámidâ/dísigur ș͡ţ... s-a lăsád logˌ di uș pistẹe tᵘot/șî pẹ-órmâ...dẹasúpra la fel/ aĉéẹaș/s-a făcú căpriᵘóri/șî...scîndurâ/ș-am înveliț-o cu cartᵘón //ásta-iˌ//acúma... [ɛ] să spúneˌ cu kirpíc͡ţ ăștia s͡ţ făce maiˌ répedi//fincâ fac kirpíci dī...du p-acúma[2]-nĉep să-iˌ fac/să usúcâ/ ẹ-amˌ făcú grămádâ/s͡ţ cîn amˌ începú s͡ţ fac͡ţ cása/miˌ-e greu pînă t͡ţorn jos temeliẹa/că...cu kirpíca-ntr-o săptămînâ/gáta am ajúns sus//materiẹálu/pă cîtâ vréme cū fúrcîlẹ s͡ţ cu áẹa/pînă...ngropáiˌ fúrcîlẹ/bătẹáiˌ șîpca/pînă să uscă...mboldẹă [r] îmboldẹála care

1. Gest: cu diametrul de 30-40 cm.
2. Ancheta s-a făcut în luna martie.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tre[ɛ]treĉá tim mūlt//dę-acúmą cŭ kírpica ię mai uṣór//

[Același]

în trei lun† di zíle ne-an luat

míi nu mę-a plăcú să vorbés cu băiéț†//băiéți ierá can strengár†//io di fapt î/erám ocupátâ/câ n-ávęan timp sâ mă gătés sâ iez la plimbáre//că dac-avęăm...vaĉ/^uoi/síngura fátâ la părínț†/um băęát/băęátu l-ɛ da la meseríię/io dacă n-am învățat așá/am stat acás//mă duĉám/aduĉám láptili dę la stînă/ajútán lu máma/-n-kegám/făĉám brînzâ/...i-ajútán la vaĉ/mulgám î/...máma să ^dĉa la brăiíla cu iel/mai ajután ș† io/mă dúĉán ș† io/cu biĉícléta cu láptele/ș-ásta ię...a gospodării//

[Și cum v-ați cunoscut soțul ?]

iel dac-a veni dĭ armátâ/iel mai în scriiá așá/cîți-um plic/cîte áea/io nu-i răspundęám/dácă nu știiám așá bine sâ-i scriu/zic "să mă fag di rîs ?!"[!]//șī.../dácâ a vinít/în trei lun† di zíle ne-an luat//

[Ați făcut nuntă ?]

an făcŭt//pă...ne-an lua pă dóozeșitrei octómbri/și pă ĉĭ^j deĉémbr^ie an făcú núnta//ș-am avút o núntâ ca-n povést†//

[Cum a fost nunta ? Povestiți tot.]

ă...ă foz núnta pă ĉin deĉémbri/s-au înțelés/núnta jumătăti/am dat șáptezej† di...păsâr†/an da [k] máma/ș-o sută di kíle di vin/făiínâ/záhâr/tot ĉe trebŭie/oréz//ș-a făcút...iei au făcú sarmále/-a tăiá păsâr†/le-a făcúd la...cuptíor/cartóf†//a pus întĭi mizél și brînzâ la másâ/v-o spui așa/ă^ssa/p-órm-a pus sărmăluți/ș† p-órmă friptúrâ/ș† p-órmă cozonác//^asta a foz másа//

[De cînd a început nunta ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núnta di símbâtâ seára/încépe la noi//

[Cum îi zice la nunta de sîmbătă seara ?]

símbâtâ seára brádu să fáce/da !//

[Spuneţi tot.]

a !//ă...a foz brádu...ni l-a dat ^o...mătúşe/doi braz/ i-a-mbrăcát/...cu bazmá/oglíndâ/pieptini/...[ɛ]aşá să púne/aşá/şî cu hîrtii/l-a-mbrăcát//a dat v^in/o dimiğánă cu vin/biscuiiţ/a servi fétili-acólo şî băieţi/au cîntát/...şî de-acólo dé lā...de la ğinerica a vinit la mireásâ/^acásâ//şī a servit şî máma/cu cozonác/cu v^in/şî pă úrmă am pleca la sal^ón//şi-au jucát fétile lā salón pîn la...dóosprezecê nóaptea//şî pă úrmă am plecát acásâ// şî pă úrmă a dóo zia a-ncépút di la dóosprezecê núnta//a veni lăutári/şî...m-a-mbrăcát/a vinit...náşa/m-a lúa/şî ne-an cununát/la bisericâ/şî pă úrmă am mers cu cărúţile la fotográf la brăiila//c-aşá-i la ţárâ [!]//şî ne-am fotografiiát/ş-am vinid la sal^ón/şî pă úrmă am jucát pîn la únsprezècê nóaptea/an dansát/ cu toţi/p-órmâ s-au puz mésile//

pétrea anğéla

treişápte [de ani]

brînza

încălzéj láptili/dacâ vi^i di dipárte şi-i récê/l-încălzéşti/ ă...strecóri bine pîn tifón/tifónu să fiie-n dóuâ/şâ...p-órmâ-i dai kag/iel să-nkágâ/cu kágu care iéste/aşéz crinta/aşéz tifónu l-u [k] îl ^uzi bini/şî[ɛ]ă...l-ei cu farfuriea din î căldáre/ şî-l î aséz pă crintâ pă tifón/şî pă órmă-l lej bine/şī îl strîngi/iesi zéru/să scúrğe zéru la gălétâ/şî...avém un fund mári/şî petroi//şî cîn l-aşéz via s-aş^ează brînza frumós/să fác-aşà

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

um patrát/ș-p-órmâ cîn s-a scurz bini/cîd vrei s-o facî di tári/ o dai j^os/ș-o tai cu cuțitu felii/și faș saramúra/...

[Cum ?]

â...fac î...pui o găleátă de ápâ/șî pui sári/și să fácę sara-
5 múra s-stęa ^o^u deasúpręa/a^sa//și o aséz la bali^e/ce iésti/ brînza/ș-pui saramúra/și ia sáre cît îi trébuie//iar din zer/âl pui la foc/îl ferb/și fac jintiță/șî mîncăm//

[Și cheagul ?]

kágu de la m^el să fácę//ă...mélu/pînă nu mănîncâ iárbâ/âi
10 tai/ca s-faș kag/șî árî...la bărdăhán acólo ári kágu/șî-l î... îi [k] i-l sc^oți/îl î...i pui sári/și l-agîți//îl leș și-l agîți/s-să zvinte//ș-pă úrmă[ɛ]îl fac [k] iei de-acólo...bili-șoárile-álea cari le-a [k] áre iel di kag/și-l dizólv î ápâ/și-l pui la sticlă//ș-pă órmâ pui la căldárea dî...de lápti/dî zéce
15 kilograme/pui o lingurâ di kag//așá să fácę/așá știu că-i la noi aiîca//

[Aceeași]

743. VALEA-MUSCELULUI

(com.Pătîrlagele, jud.Buzău)

20 Culegere: 1971; CB, MC, PL, VN, MV; transcriere: RP

am făcut și ieu

an legát î nóo par//ș-ăl de-al nóua an legát u hir róșu/sâ vedęn cum éste sótu m^ieu/ie frumós/or nu e//a legát un noduróș/u ăla/că sótu mieu ^e mai micșór așa ca mine//și [ɛ]și...fát-àsta[1]
25 de-acî tot așa//

1.Gazda.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ne duc'ân̯ şi prinde̯ám u^oi^ili//ca să ō legăn̯ la jîgu/sâ̯ vidém cúm i̯èste//i̯a a legát u^ō [ɛ] u^o...um̄...berbec'él s [ɛ] skop//şi-i̯ skop şi' i^el sărácu//mai̯ i^e şî ásta ceva//

ne duc'ân̯ la gîrlă/la bobote̯ázâ/ne scl̆dám în̯ gîrlă/în̯ zîu̯a [k] în nu̯áptea de bobote̯ázâ//dā/i^étę i^éra gáţa ûi̯t-atîta[1] i^era/şī... lu̯am u^o ţolícă/ [...] şi mă duc'ân̯ şi mă spălám/ş^â̯ mă spălám/ş^î̯ mă spălám ş^i/i^işá 'abur^i din míne//şi şedę́n̯ cu kic'u̯árlę pă [ɛ] pă ţolícă/şi am̯ vénit acásâ//şi n-ávę́a^n̯ nimíca//pă^i acú să mă duc aşá/ n-aj̯ mụrí ?//da nu să dúce/dụ́amnĕ ferésţę//da//

[Şi asta de ce se făcea ?]

Ca că să hii̯ sănătós tot ánu[!]//

[Şi altceva ce mai făceau ?]

Ce' sâ mai̯ fácă ? duc'^ę́á la gîrlă cólo [ɛ] covrij̯ di la... [ɛ] di lā plug^u/şti^i/u̯ámîni ducá [k] dâdę́á covrij̯ la.../cáre dide̯á ban^i/ cáre covriĝ/şi-l ducá cólo únę cúrże ápa a̯ę́a/la cucúru̯-ăla/îl duc'i̯á/cu băsiu̯óg róşu/cu...îl duc'^i á să vázâ/să prindè...gáţa a̯ę́a di i̯el ?//ca să hi'^i e cevá di i̯el/sau̯ e vum̄ prost ?// [!] dacâ̯ erá ĝ^i er/să prinde̯á/da dacâ nu...//

a̯ę́a/să mai̯ ducá cu u^oglínda la...la fi̯ntînâ//ca sâ să ui̯tę-a-cólo/sâ-l vázâ pă sóţu i̯ei̯/câ...pune̯á u^o u^oglínd-aşà la fi̯ntînă/ nu ştu cum̄/şi să u^ui̯tá în̯ fîntînă/şî-l vide̯á'//îl vide̯á p-ála/pă cárĕ-l e̯a//

ę !/şi ma i̯e acúma cîn̯ să dúce cu brádu/a fo^s şi' fáta mę́a acúma/soţ [k] sụáţâ de mîri̯ásâ//şī/că i̯au̯ úna di cólo ş-úna di cólo//şī du̯árme su brad//pă cíne vyisi̯ázâ su̯áţ-a̯ę́à/p-ála l-e̯a//

[Dar soaţa de mireasă la nuntă cine e ?]

púne fătâ/púne̯-ō [ɛ] púne̯-o fátă mîri̯ásа/púne u^ō fátâ//cáre-i̯ pláce i̯ei̯/care árę̆ părinţi întrég^i/că să nu' hi'^i e fără tátă sau̯ fără mámâ//

1. Gest: cca 60 cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Şi ea ce face la nuntă, soaţa de mireasă ?]

însemnează lúmea/uo ajútâ/servéşte la másâ/da dulcéaţâ/... ásta fáce//

[Dar tot la Anul nou puneau foi de ceapă să vadă cum e anul?]

púne ş-acúma bábîle-ăstea//pei úite fáce nóuō [ɛ]d-éle/táe cîápa-n dóuo/ [!] şi púnē cîápă acólo [k] ia fuáea di pă ea/şî le púne la rînd aşá/ásta-i luna mai/iúnîie cólo cum.../la rînd aşá// şi care cîcâ áre ápă ia/ploúo-n lún-àea/şi care nu/nu plóuo// étea-aşá/uobicîiu//

tóma veána
şáptězişîpàtru de an

acú nu ma ie aşá

ierá ũ uom cam...la sálcîea[1] a fost/a murit ăla/îi zîcá dumitru aricu//şi...dípă c-a murit iel/iel erea fermecătóru//şi dúpă c-a murit iel/vîniá nuáptea...meriéu/siára/vîneá un cîine// s-à dús toz vecîini pîñ [k] dip-acólo/...sâ vázâ cî-i [ɛ]ce c [k] cé-i cu cîinile-ăla//vîneá cîinè/...a adús puop să cîteásc-acólo/dî[ɛ]gîába/nîmica//mi-a spus/c-ái [k] i-o femeie...măritátâ de la sálcîa aîîca/şî mi-a spus//

dac-a văzút ei că yine cîinle-ăla aşá/s-a dus şî l-ā dezgropát/...pă mórtu-ăla/şi l-a ũ[ɛ]l-a udá cu benzínĕ şi i-a da foc/ ...şî a ars/şi n-á mai vîni cîinli//da//o hi aşá/n-o hi/nu stu mámâ//

[Şi era fermecător? Ce făcea ?]

ierá//îuoleò ! măiculiţâ/fermecá/...avea acólo/cuásâ/topóru/ bárdâ/...gúră di lúpu/pă másа lui acólo//să ducá lúmea la el/dideá cu cărţîli/cu...úna/cu álta/acú nu ma ie aşá//

[Aceeaşi]

1. localitate în jud.Buzău.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dîn fúga márę-a ars !

[Cum s-a întîmplat cînd a ars biserica ?]

dǫámne máica domn [k] cum n-o hi și simți femiílę-àlęa/că érá-m pártęa drǫáptâ//și ierá uo femiię-n stránâ/cu băǫátu//băǫát-ùla-i...clása pátra ce/îm párę că iéstę//ș-acólo lā...[k] că io spălám pâ la bisérică/ști/făcân curățénie la bîsericâ/...dîi fapt ierá și besericuásă ieu cîn erám [k] putém/da acúm nu prea poș sâ mai mă duc//

și iérá uo gáuură la feriástr-așá ierá o gáuur-așá//acólo// bǫátu-a sta cu lumînărica étě aiìcî-șá[1]/cum o hi stat/mă-sa ę-o aprindǫá/câ-i uo...kúcâ o áęa/l-a făcút din fluor aș/pă próstu-àla dę bǫát//ș-a scăpá di [k] ām [k] lumînárea pă gáuur-àęa acólo//ș-acólo n-a văzut-o nimnęa//acólo-ntrē...vîrgílę-àlęa a fos talášur//talăș și a lua foc//șī cînd víde că iése fum/nú ștu ce zíce tǫáte/"îuleu !"așá că...dacă [ɛ] cárę-a fost acólęa n-a avút élę nas ?//cîn ā...văzú că ę [k] a lua foc//să hi turnát atúncā ápâ pă strána áęa acólęa ș-áęa/să stîngiá//ǫámînę-a vîní și-a da cū...cu topóru-àșa/puóc !/puoc !/puoc !/și cîn ā[r] cîn a buvnit fócu-àla dę-acólo/a buvni câ ierá uuscátâ/ierá făcútâ din...scíndur//bisérica/ștîi ? uscátâ//cîn a buvnit/a buvnit túmna cólo[2] //

duámne !/cîn am eșit...dim bisérică/trecé păs [k] peste ástea bătrîne/știț cun trecé ? ca păste bolovăn/trecá lúmea//ș-ā scos șî p-a lu [k] ferǫástrâ//băieți mieă/a scoz bă [k] moj d-eia bătrîn pă ferǫástrâ//sărǫá femiíle și pă ferǫástrâ/c-ardiá acólo//[...] uúșa nu să deskidiá/vai de lúme !//cît ei clipi a arz mámâ !//să ducă icuanle/ști cun să ducă ? ètę-așá[3] să ducă//a

1. Gest.
2. Gest: în sus.
3. Gest circular cu mîna.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ars o [ɛ] uo cásă şi la u^n nepót de miu//că ţel n-á ştiút-o// [ɛ] ei din sa^d/di la măcíéj de-a^íca/tos^i s-a su^íi pă cásâ//cîn vîneá şindíla/uo lua şi[ɛ] uō dîdeá jos^u/ uudá cu ápâ//fiiecáre ^ierá pă cása l^uor//dā nepótî-miú ăla n-ă avú cása acuáleea//áea ^uo fă [ɛ] cúse la um băeát//aveá şî ţel/rakíu p-acólo kitit/aveá şi ţel/e ! treába luí !//şī nú a foz nimînea s-o stingâ/ş-a ars şî [r] şî cà-s-áea//da să duc^éa/şti cun să duc^éa/o fo şindílli//pă dàsupra//a ars cît îi clip^hi !//ş-ā mai scoz dī ia/a scos ca de şáizej dî mii aşá/lúcrur^i//

[Dar când s-a întîmplat asta ?]

acúm...uopt an^i párcâ//a fo la páştěl-ăsta nú şt^iu şápte sau uob/nú ştiu bine//nú ştu-n ce an//

[Şi a fost chiar în noaptea de Paşti ?]

ā[ɛ]a fost aşá: dipă c-a făcú slújba/...ī[ɛ]părintile-ā ^işit afárâ să facă...să spúe-acólo-şà să...povesteáscâ//ş-atúncâ a luat//făcúse slújba/nó să ne miruim pă cólo ş-áea/ş să plecăm a-cásâ//şî cárě să-mpărtăşá/să-mpărtăşá/...di úni !/dîn fúga máre-a ars !/ce mai bisérică aviám !/ş-acu...

[Dar n-a murit nimeni ?]

n-ā murít a^íij nimînea/nu//s-a mai frip cîte ^úni//s-a fript áea carea-a sco [k] s-a dus şi-a scos//dup-acólo//pópā l-a scăpát afárâ/şi iár l-a scăpát îndăr^ít/că n-ā [k] n-apucáse ţel ^uo cárte d-éia/şi mai bine ca că să árză dacă n-ápucă carte-áea//înţepenise şi ţel/şi ne-a arz bisérica//ş-acū stăm/să vîdeţ^i bisérica noástră zis că-i ^uo coteáţâ mámâ !//dóo odăiiţe ca ásta//ce să facă lū atîta lúme că.../cîn eră puţin^i/da acúm ^îs familii múlte/şásě súte p-a^íc îm pare că sîn^t/di familí//i vórba că cicâ să să facă/da eo ştiu ?//^o hi vinít aviz/n-o hi vini/nu ştu//da frică ca áea n-ăm mai păţi^t/nu mai ştieán ci să mai fácim//nū mai

ştieám//şî vîlgáre-aşà máre !//câ dacâ ea a foz numai di scîndurî/şi di şindilâ/sus//da//

[O spaimă d-astea...]

ĕhĕ !//şi copiiii...//băeátu mieu ăsta care ĕrá/erá briga-
di^er ^èl/la pădúre acólo ieră//şi vinise ş-iel cu băièţi-atúncî//
ce s-a spĕriá băieţáş-ăşteā !/nu să mai dusése iei la bîsericâ/
acólo n-áveau un sâ să dúcă la bîsérică//cé s-a speri^eá băièt-éştea duámne !/săreá din sumn nuáptea//"ăule árde/ăule árde/árde!"
//cîn z [k] cîn a văzút ei vălgáre-àea//f^hiecare uom dipă cop^hilu lui/şi-l lua-m bráţe/şî să fúgă/să-i [ɛ] să-i scápe/şî uámîni
primprejúr/câ ĕrā cáse p-acuólea/apruápe//oámen [k] pā[ɛ]ş păziá cásili lor saráci//uò casă ĕrá apruápe di t^uot/mă miir cúm
^uo hi fost/c-a avú ţiglâ pă ea/da turná ápâ merèu pă ea//cúm o hi
scăpá càs-áea/nu ştu//câ erá apruápe//uitea-aşá am fost//acúmă/
mi-e nĕcás că cîn oi muri/mă dúce ĩ[ɛ]ĩ...cotecuára áea acólo/
duámnĕ iártâ-mă !//

[Mai aşteaptă şi dumneata cu muritul să faceţi altă biserică!]

ă^uoleo !/sâ mai trăiésc ieu ? io sâ trăié^z núma pîn [ɛ] pîn-o
ieşí fáta dîn licíu/şî de-acóleā/sâ vídém úne-o dau şi/de-acólea
po sâ mor//

[Dar fata asta nu e a dumitale.]

nú e-a mea/i-a fétî méli//da//tát-su-i cam...s-a luā di băuutúrā/iel a fost ũ uom ^uospădăr iel în...zílli lui//şi io an
luát-ŏ de-acólo c-am văzú că am sâ scós ŝevá dĩ ia/câ-i...i
ştiutâ/nu-i proást-aşa//^i fátă búnâ//s-an luát-o de-acólo/câ la
mine pua sâ-nv^éţe/n-ō supără nimînea/cîn vyine de la şcuálă/...
mânîncâ/şi ^uo las sâ să cúlce/sâ duármâ do^uo c^ásur^i/şî tré^ii/şî
pátru de ! [!]/^ci sâ-i fa^c !/să scuálâ şi-nváţă/acú-nváţâ//da
acásâ nú//câ ăla cîn să ^duc^éa beat/ĉi făc^éa ?//ā luát-o s-io//oi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

avẹ́á vo pomână/nú ștu//cum o vrẹa-o: mń-o mulțumí și ia vrẹodátâ/ nu mń-o mulțămí/i trẹába ei//ẹo an crescút-o/an crescút-o așá î félu mieu//cum an cam fost ieu/ști ?//ieu.../nu mă lá^u^d da.../ ã fos și ieu...^uolẹácâ di fátâ//

[Aceeași]

[Casa]

dácâ fáîm beî/noi la noi aîca fáîẹm beî// [ɛ] la bucuréșt^i/să fáîẽ [ɛ]áre...màgazíe amínterẹa/noi îl fáîem b^i^eî îm pămín/cáre putém fáîe/cáre nu/io am făcúd beî/și n-am acúma [k] am avú be- 10 îu-ásta/n-am decí să-i...să-i fac un canál/ca sâ po^s sâ scoț ápa/ mi^ẽ ieése ápa-n beî/și d^eáca-i fac canálu/^uo scoț afárâ//și/^i fáîem b^iêî ațólo/fáîen zid îm pământ/cu piátrâ/și vini j vine la nivélu la zidu-állánt/și dipă áia...înkiém tălpili//tălp^i ī di stejár//gorîn zis la noi aîca/înkeién tălpíli/ș după áea púnem 15 pămoșteála//pún^iem pămínt/a^dúîem pămun și.../púnem pămusteála acólo ĩ áea/și bátem b^iine cū... [r] îl bátem b^iine pămínt-ùla acólo/ș^i după áia...ardicán la paénte//^pî lā...vine la stîlp^h/vinẽ stîlp^h/paiéntîli/pînă vine lā...terázu/cît ie-n dînsu aîca^l/

[La... ?]

20 în s [ɛ] ĩ stîlp^h//pînă vine lā...cum îi [k] cum éste cás-àsta la...teráz adica vreau să spun/cum éstẽ/la p^uod îi zîem noi aîcą//

dipă áea vine acoperișu/i púnen căpri^uóri/i púnem...țigla pă ea ș^î.../d-acólea ^uo lom amínt^rea cu u^ușili/cun ne așezăm uuș^i/ 25 pă[ɛ]pămíntu^2/da/da/cu pămínt//i púnem pămínt ĩ/prima ^dátă cu pămínt/cú [k] la noi aîca púnem pămîn^t cu páe/cum să púne cojáne/ cojáne cum púnem la cîmp//băgăm pămîn cu páe/îfundăm/kip áea o

1. Gest spre anchetator.
2. Cuvîntul este sugerat de cineva care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lăsăn sâ să ᵘusúce bíine pămînt-ùla/dipă áea-i dăm...cu...pămîn supţíre//

i lom ĩ...putén dà şî cu mistría/dăn şî cu mistría cu mîna/ca să [k] ásta-i mistríᵉa noástrâ[1]//şi dăn cũ pămîn supţíre/dip-áea-i băgăm ĩ... [k] după ce să ᵘusúcă-i băgăm var//[i] dăn cu var/şi-o ...dac-o vren s-o fácin cu flor[i]/ᵘo mai fácen/dacâ nu o lăsăm ĩ álb aşá//

şĩ/cîn ᵘómu-i gáta cu ia/...ne-astriucăm...la ea acó[lo]//

[Ce faceţi ?]

dũpă ce ᵘo fácen gáta/nẽ mutăm ĩ ia/...

[Ai zis altfel.]

ne astriucăm adíca/da//ẽ[i] ! ne ũcẽ la culcáre/ne culcăm/nẽ... ne mutăm bagáşu-acólo/cu copiiiu...//şĩ...după áea...víne câ trébẽ câ fácem ᵘúşîli/fácem feréstrîli/io la ᵘo fereástrâ m[i]igăliam acúma/lucrã la ea//dã-ştótă [= totuşi] nu m-am mutá pîn-acúmã ia/ dicît...cîn m-ŏi ĩ hi gáta cu tótũ/atúncâ iau cu...şi mă mut ĩ ia acólo câ/...úne stau acúma/stau bíne ş-acólea/dicí[d] le am miĉ//dã ...ᵘo iau încẽt aşá/...nu mă si[l]éz la ea/ca s-o fag búnă/[sâ] nũ phíĉe pă míne sâ mă ᵘomuáre-acoló//ş-ăşa ieu nu stau mult acás-aşá/ieu ...că sînt în concédiu-acúma//dacă viu símbâta/lúnea am plecá la treábâ/mai mul femeia cu cop[hi]i şádea-acásâ//io-z mosafiir p-a[i]iĉa//

andróne şte pétre
aprópii pàtruzéĉ

prúni[i]

dacâ prúni[i] sã...să créşte/iesi ieri aşá dim pămînt/c-ái văzú că[ɛ]aşá m-am născút io cum m-an născú/ş-am văzú livéde prúnle-a-

1. Gest: arată palma.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ícă/pică prúnă jos/...şı rămíne símbur[f]li-m pămínt/şı...[d]esigur
că acólo/stíndă símbur[i]le-m pămínt/răsáre//şi-l...[k] răsáre/íl
laş[†] să fáce máre/adíca...să fáce maı́ máre/íl cúrez din...áre mă-
răcín[†] de-al cúreţ[†]/şi de-acó[l]ea dacă vreı́ să-l eı́ de-ac[u]ólo/íl
5 eı́ de-ac[u]ólea/şi-l múţ[†]...la lócu vacánt undě aı́ lumině/[să] poa să
creáscă//şi íl eı́ de-acó[lo]/íl duc acólo/-ı́ fac[†] groápa/ı́ı cas[ɛ]
i cat[†] să-l bag în í...să-l bágę cu ástea cu pămín cu să spun
ı́eu/ca să f[i]i[e] pămíntu muálę-acólo/ca să áive rěvezeálă [e]el/şi-l..
íl îmbrác dacă-ı́...pi cę să[ɛ] să-s páscă vyitîlę/íl[...] aco[c] bine
10 să nu-l roáză yitele/ş[†] să fáce máre/şi de-acó[l]ea dí hála/tot aşá
na[i]inte/ı́ésâ merév/şi to[d] l[u]ócū...to lócu-l păstréz[†]/cum de ı́ése/
ş-aı́ lo[g] vacán[t]/tu-l ěı́ de-acólo/-l mű[†] acólo/ş-ı́ěl să fáce máre/
fáce frúcte/sau m[f]ăr/sau păr/sau prun/ĉ-ar fi.../sau agúd/
...[u]or[i][ɛ] [u]or[i]ce [r] [u]or[i]ce frúctę dacă...//

15 [Şi dacă e prun, ce faci din prune ?]

dacâ e prun/fáce prúne/le adunâm/cîn să cuácē.../tuámna să
cuáce/fíre-ar róşi[i]/fíre-ar gráseę/câ...maı́ nu [k] maı́ múlte neá-
mur[†] de prun[†] la noı́ a[i]ícă//ş[†] să cuáce/le-adunám/fácem vas máre/
fácem tocîtuárě márę di l[i]emn/...ş[†] le-adunám/le púnim în tocî-
20 tuáre-ac[u]ólo/...şi le[ɛ] l[f]ăm acólō/...po să le laş[†]...şi-[n]velítę/
sâ le[ɛ] deasúprea/po să le laş[†] şi dizvelítę/piar dacă plóuo
n-áre nimı́ica//şî hérbe pînă...să fhárb-acólo pînă cîn...fhérbe/
ı́ése spúm-aşà/ų fel de spùm-afár/àşá/s-a áea/ş[i] po s-o laş[i] pînă
cînd ī la tua [k] la prìmăvárâ//

25 [ī]ştótu [= totuşi]...sînt dőuo neámur[†] de prúne la noı́ a[i]ícă//
îs treı́ neámur[i]/da ų...neam/cáre-ı́ um prun [k] u fel de prúnē vă-
rátîcî//le spúnı́ [k] noı́ le spúnē rősi//áleā...să cuáce maı́
naı́inte//să cuáce maı́ na[i]inte/şî áleea nű tine pîn la prìmâvárâ//
dícît á[l]ea le adunán cîn s-a copt/le-a[i] adunát/şi mácsim íntr-o

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

săptămînă/să aș...hăi dou̯ă săptămîn sau două lună/ițele a hert/și cîn...îz gata pă ălța/dă drumu la cazane/le făcea rakiu/îștotu-i rakiu̯ mai...multe/mai vărătec//nu es [ɛ] nu ieșe mai tare că... c-al...al di tămînă//care le-adun...p-ăli di tămînă/ca să-l faj la primăvară//ala-i mai...i mai îm putere//

[Spune, cum faceți rachiul ?]

pă asta este: pruna cîn să cuacă/să face mare-acuma/să cuace/ două...lu̯om/două puneam în tocitoare/două...ținim acolo pî la tămînă// [k] pîn la primăvară//la primăvară/c-an greși cam/la primăvară/... două puneam și-o...două băgăm la cazan/avem cazane/di...două̯ptîșpe vedre/ di nouă̯șpe vedri/di dou̯ă̯zeci di vedre/...și punem...terș/niște [k] luăm terci d-acolo din tocitoare șî-l punîm ûn cazan/punem capacu/și/avea [k] avem acolo o manivelă care-nvîrtim acolo/ca să nu mai...ne opărim/că...cîn era-nainte iera...alăfel/cazanle di ...vîneă...cu capac/șî luam noi capacu/șî-l dideam la o parte/ și-nvîrteam acolo/luam tercîu cu mîna de-acolo/-l dideam afară/ vinea fumu̯ uok/acu a venit î automat acuma cazane//

vine [ɛ] ne-a adus casane acu automate de-i punem... [k] ca- zanu îi așazat acolo/capacu/șî are o manivelă/di-nvîrtin di iel/ și...are și-ncârcător/și discârcător//dicî dăm[ɛ]vîrtem colo/îl învîrtești acolo/că știi că să...fherbe ele/ca să...iese rakiu/cum ...imediat automată/i-ei pus tercîu.../ăi băga tercu/focu-i îm putere/s cîn l-ai învîrti di manivelă/iel...gata și-a da drumu la ...la teavă de curge/și...cîn ți-a hi poftă/mai ei cîte-o țuică/ mai bei/...și-nvîrtez mereu/și cîn[ɛ]cîn vede că s-a tăea dî la teavă dî colo/că nu mai are tărîi/cîn s-o tăea dî la teavă/nu mai are tărîi//șî-l scuatem de-acolo/și dăm...avea [k] are-un ca- pac acolo/dăn capacu-afară/și imidia mvîrtim/mvărtin și/iese to tercu-afară/al fiert//ies-afară/de-acolea punem apă ear/ca să să spele ca[ɛ]cazanu-năuntru/și dipă aea punem apă [k] terc ear/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aμutomát//şī...a^μutomát îl porním ş^i/...tot aşá-na^i'intę merę́μ//

[Şi la prima ţuică care iese cum îi ziceţi ?]

^la prí̯ma ? spirt//da/îi̯ frúnta̯ ei̯/câ i̯ése tărię̯-àe̯a/ése [ɛ] táre̯/fo̯árte táre ése̯//

[Şi a doua ?]

a dóo̯ā.../^i mai̯ mu̯álę̯-ole̯ácâ cun̯ să spúnem noi̯ a^i'ícâ//

[Şi ultima ?]

áe̯a...plo [ɛ] poşléda-i̯ zí^cęm do̯ámnă//

[Dar altceva mai faceţi din prune ?]

da//μopărím//

[Cum le opăriţi ?]

pēi̯ ! le luắm aşá/care ni să párę că-^i mai̯ táre̯-ole̯ácâ numā ĩştótū nū tμáte !//ále róşi̯ nú mérĝę lā ^μopăre̯álâ/dicít áli grá-se mérĝi̯//

le lμom/lē ^μǫ [k] care-^z mai̯ tar^i/mai̯ îm putére̯/le ^μopărím/şî/avém ^μo grátie/ş^i le púnem pă grátîē acólo̯/le púnęm la sμáre/ş^i le lă̯sắm acólo̯ la sμáre̯/^μo zi/dóμo/trei̯/pînă să μusúcă ^i'ele̯/i̯ésâ to̯átâ ze̯ám-àe̯a/ [...] şi.../rămîne ^μuscáte̯//dúpă ĉe rămîne ^μuscátē lē púnē la adăpó şi.../d-ezémplu i̯árnà...fáĉen cu...cár-ne/că tâém p^μórĉi/cu fas^μóle̯...//

[Acelaşi]

notré̯tu

[Care e munca fînului cînd coseşti ...?]

mînca fínulī/să cos^i'éşte̯-n lúna águst//la-ntî águst//áe̯a-i̯ ĉa mai̯ lúnă/i̯el atúnĉa-i̯ bun di făcút/îi̯ c^μopt adíca//i̯el a crăscú máre/şi s-a c^μopt flo̯árę̯-áe̯a/áre...fel de̯ fel di floriĉéle pî i̯el/şi cîn...[k] zio̯ā/nŏmié̯şt^i/trébui̯ şi coséşt^i//

l-ai̯ cosít/îi̯ lai̯ o zi/do^μǫ dacâ hurîrţeléz dacă-s..timpu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bun/dacă ploo/nu-l pos să-l strîng//dacă-i timpu bun/nu ploo/ s-a uscat într-o zi/hai macsin vrō do^o zile s-a ^uscat/şî cîndă s-a ^uscat îl ei la [k] l-ei furca/şî-l strîng/ş-ai ş-ō... ai ş-o greblă/ai ^o greb[1]-aşa/^o...^o aşa cum [r] cum a hi furca/ şi cu neşte dinţi aşa/şi-i dai cu greb[1]a/-i dai î dai/pînă-l strîns ştiţ/ca să nu-z rămîie pă...poan-aco[1o]//

îl strîng/îl faş ca^e/[d]acă ai mai mul/şi cîn î p^oţi/l-aduc acasă//deci numa dacă te prindē udătura cu ^el/nu mai pos p[ɛ] pune pă urmă//

[Şi după ce mergi cu coasa ce rămîne după coasă ?]

după cusă [r] dîpă c[ɛ]dîpă cusă.../rămî [k] da/rămîne brazda/brazda/brazda//

[Ş-aşa îl usuci în brazdă ?]

pe^i rămîne/răm [k] nu/rămîne brazda aşa/la noi aşa rĕmîne//îl cosim/rămîne brazdă/şî-l laşi ^o zi do^o//şi de-acolea dacă-l vezi/îl[ɛ]îl mai întoarcĕm/cu furcă/întorc deci/îl ei cu furca/pă didesupt/şi-l dai pă partea-alantă//că pă partea dĕ dĕdesupt îi verdi//şi-aşa tot tĕ duş cu tot înainte cu-ntorsu/şi pă urmă tu yi^i şi pă partea-alantă/şi cîn[d]...vezi că pui mîna că sfîrîiĕ lă [k] s-a uscat/îl strîns şî-l dai la clae//şi de-acolea cîn ai putinţă/l-aduc acasă/-l băgăn la...

[Cu ce îl aduci acasă ?]

păi l-aducen cu ateláje[1e]/dacă-i mai apruapè...

[Pui ceva special ca să aduci fînul ?]

pi ![1]/...ie căruţi//căruţă [r] căruţă şi grătar/aşa-i zicem noi/aven grătar//grătaru vinē...cîn vini [k] cum vine căruţa/ asta-i căruţa[1]/cîd lungă di masa/şi vine grătaru cu să viie/vine doo stingi/do [k] oi lanţi/vine...î lungu-aşa/şî unu pă c^oloo/ şî altu pă is[2] şi vine neştē ţepuşi/băgate/aşa/înke [k] date

1. Gest.
2. Gest: de o parte şi de alta.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

gáură cu ũ sfrédĕr/şi víne ţĕpúşa cum ar vîní déştiu meu aşá[1]/ cum [r] cum ar fi hîrú-ăsta[2] aşá/şi víne ascuţite ş cîn puí pála de fîn/...pálą de fîn víne-ntre éle cólo//víne[ɛ]yíne-ntrę f [k] pă fîn cólo/şi ĭintrã el//

şâ [k] şi tod aşá te duş pă [r] te duş pă ęa/te duş pă ęa/ cît crez[ĭ] matá că...adîca cît cres[ĭ] câ vez[ĭ] că bóíĭ/aí boí îm putérę sâ pǫa să dúcă/sau ĩí drúmu bun/dacă-í drúmu răú sau... bó[ĭ]i nepotinc ós[ĭ] sau drúmu răú/nu pos púnę [di]cît...áęa//adúj di dóuo uor[ĭ]/ca să...te kínuí pă drum/di dó[u]ǫ or[ĭ] fac//

şì notréţu/ástî s-adúce//dacâ-í apruápè/...l-adúcem cu spinárea//fácem máldărę-aşá/lę legăn cũ...avém frîngíe zis/noí a[ĭ]ca/ l legăm máldărę-aşá şi/...băgă fúrca-ntre frîngíe cólo/şî-l lom în spíinare/şi vinim acásâ//cu íĕl/[î]l su[ĭ]im ûm pod/şi nę-astríucăm de ęárnă cu notréţu//cu fîn/cũ [k] fácę frũzâ.../din frũză dim pom dę-ástęa cîm p[h]ică tuámnà/píicã/pǫáte-ntr-ún[î]le p[h]ică frũza jos/câ íã víne că să cuáce//cî să cuáce prúnle/să cuáce şî frũza//[de] víne şî frũza dę píică jo[s]/cînd îí da cu...prăşína/ avém prăjíne di...copác aşá supţírę ca pă mînă/şi cîn dai cu prăjína-n cr[e]ácă cólo/a píicá prúnli/píică şî frũza jos//

şi dîpă áęā.../ĉ-a rema [k] care mai rĕmîne frũza/víne...di dă brúma//la noí tuámna//dă brúmă/ş cîn o da brúmă/í-a tăęá din cuádă dę cólo/şi píică frũza jo[z]/rămîne núma singur cráca/rămîne aco[lo]//şi cîn p[h]ică/p-ôrmă ne ûcęn cu [u]o măturá/şi măturăm aşá/ măturăm toátă áęa/şi[ĭ]...lom...púnem pă...î sãc/în ĉ-av[i]ém noí a- cólo/-ntr-o fáţă [d]i másă/púnem aco[lo] cît putém/legăm/o dúcęm acásă/o púnę la p[u]od//că ęa-í uscátâ//íárnă/...dăn la v[i]íte//cáre putén ţíne//

[Dar prin fîn sau prin frunzele astea nu s-a întîmplat să găseşti şerpi ?]

1. Gest.
2. Indică firul de la microfon.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să-ntîmplâ/ș-asta//să-ntîmplă/că e.../să-ntîm [k] am văzu/
cum sâ nu/să-ntîmplă pîn fîn//el îi ī vine piar din cuasâ/sau
piar dî cîn strînșt fînu/cîn ei fînu ĭel...s-az [k] să bagă
s-astriug-acolo/ș cîn ardiș fînu/găsești//dacâ ți-ĕ fricâ/-l laș
sâ să ducâ...la sănătuasa/dacă iar dacă...nu ți-ĕ fricâ/...sau te
necăjaște/-l omort//dă treaba asta io n-am făcu sâ-l omor/câ
mi-ē [r] mi-e fricâ dî el//mi-e fricâ că...dac-oi videá câ sâ
dau cu paru iel/să yie la mine sâ mă mușce/mai bine îl las/fug
de-acolea/îl las/sâ pleácă iel/să duce în sănătoasa//
dacă nu...[k] sînt șărpt întrĕ șĕrpt/adica vreau să spun//
sînt uni și mai rei/sînt uni și mai ī plîm [ɛ] blîn^{z}t/nu face ni-
mica//da asta să-ntîmblă cu șărp^{h}i//kar șî-n fruză/kar și-n fîn/
da-n speciál î [ɛ] î fîn//merșt pă drum/șî-l veșt//dacâ-l vezt/îl
lășt//dacă ai loc/îl laș câ ocolește/dai pâ áltâ párte și.../îl
laș/și șade-acolea//câ dacă șade/șade-acolea/dâcâ nu/pleácă/să
ucâe î áltă párte//cîn t-ei întoarce-napoi/nu-l mai găsești/dacă
pleácă nu-l mai găsești acolea//zis că "u s-a dus ?"//dă...//
[Dar s-a întîmplat să muște pe cineva șarpele ?]
asta n-am avut oc[ɛ]ocázie s-auz aici/câ sâ să-ntîmple să
mușce pă cineva//sint î párte-n uámen care știe sâ discînte//
da/
[Ai auzit ?]
am auu [k] n-ăm au^{u}zit în [ɛ] câ n-ă vru sâ-n spui^{i}e//am văzut
om care l-a luat în mînă/și nu i-a făcu nimiica lu om//l-a apu-
cat/a pus [k] s-a dus încé s-a pus p^{h}icoru pă el colo/pă gîtu
lui/și l-a pus mîna pâ colo la ața/și l-a apucá dă...c-aicâ-i
[k] dî la gî^{d} de-a^{i}icâ/și s-a-nfășuná șarpile pă mînă/și-l ținea
dă...c-o mînă di co^{l}o/și-s[ɛ]șī înfășurá pă mînă//și dicît în
spunea uomu că zicâ că-l strînge pă mîna lui//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"spūne şî mi ie/cum a..."

"nū/nū/nū pos sâ spui"//ĉicâ/n-a vru să spu^e//

"şī dę-acólęa ĉe-i fa dacă..."

"pi ĉi cât"l la^z jos/şi nu mai mușcâ"//

[1]-a disfăcut...l-a ţinu c-o mînâ colo/l-a apucat așa-nĉ^et[1] așa-nĉet/așa c-o mînă-l ţînęa dę gît dę-acolo/ș l-a lăsa jos/şî nu mai pleca șarp^le àpsolut//

"ș-acuma ĉe-i fas ?"

ĉi câ "vès tu ĉe-i fac acuma"/ș-a-nĉepu să-l dișcînte//a dis [k] l-a discînta nu ș ĉe/l-ā dîscîntat înap^oi//l-a vorgit adica/vorbîle//n-a vru să spue/à vorgi ș^i...șarp^le ș-a lua valea ș-a plecat//

[Același]

cînipa

se sapă/se țăncănește/se grebleză frumos să f^i^e mărunt/semănăm cînipa/și pe urmă țăncănim înap^oi/s-o acoperim cu pămînt/...și...pe urmă cînd ră [k] ă umblă să răsară/mai îfigem crăș să nu cadă/cîn bate [!] vîntu/pę-ormă cîn să cuâce u^o culegem... pę-a dę vară/că sîn doug felur^i dē cînipă/da/o culegem p-a de vară/...și tuamna cîn să cuâce cînipa cu sămînță/u^o culegin și pę-aĉe^a//

u^o legăm u^o făcem mînuș/după ce să usucă u^o scuturăm/pe urmă o ducem la lac/...după ĉe [k] și-o băgăm în apâ/și-i punem lemne pă ga/cînî [k] î pietri să o acopere apa bine/pe urmă u^o scoatem u^o spălăm/o-ntindem să se u^usuce/ș-o aducem acasâ/o melițăm/cu meliţa/de lemn/pe urm-o tragem prin rafiel/c-așa se numește la noi/pe urmă prin...kepten^i/de keptănat/...o facen caere/

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pe úrmă o púnem ĩ fúrcă ș-o tsárcem//ș-o-ntrebuințăm la...préșurĭ/la...țsále/tõt ce ne trébuie//

[Și faceți pînză din ea, nu ?]

înaĭinte se făcáu și pĩzá//

[Și pînza cum se face ?]

ùrzeám tot ĩ fuiúoru ce era mai bun/și cílți ce să [k] ieráu mai proștĭ/i bătéam//și se făcá o pĩză/de múlte orĭ să făcáu cămáș/pĕ timpurĭ/cîn nu aveám/...cârșávûrĭ/de pat/...féțe de másă/tõt ce ne trebuéau/perdéle/mai și făcá máma mea [!]//

[Dar nu era un obicei, cînd rămînea așa o bucată de pînză în război, să o taie ?]

cînd cădeá ĩ laț !//

[Cum este ?]

cîn ĩ să termină [k] termînăm di țesút/cádem lațș/ĭ pe úrmă tăeám și rămîneá piédenu//

[Cum era ?]

ăla era piép [k] hirĭle di la úrmă/rămîneá piédenū...lung/ș-acéla-l tăiám/și-l înodám/hirĭli/și le-ntrebuințém a dóua oárĕ/la préșurĭ/la urzeálă/la ce ne mai trebuiéu//

stóica eléna[...]leána lū costél a lu údrea
tréizĕșĭopt [de ani]

ásta-i núnta la noi

jóca la noi/víne fétele la mireásă/se fac florĭ pentru-nsemnát/și víne ginerícĭ se însemneázâ/pe úrmă lei pleácă...sótu de ginerícă cu ginerícă mer cu plósca...prin sat/...și/femeíle la noi/care au plăcére vin cu ploc ón de joi/...símbătă seára víne cu brádu/ginerica zis//la mireásă/brádu se împodobéște vi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ner' sĭára la ginerícă//pe úrmă símbătă víne cu...neámur'/cu prétenĭ' nu ştu cé/l-adúcę la mîrĕásă/s-aşĕázâ másă...la brădáş aşá să numéşte/dăşĕázâ/pe úrmă mer lă...salón/aşá să numéşte la noĭ/şî dăşĕázâ/pînă la dousprâzècę nuáptea//

pe órmă dúminică diminĕáţa/...víne fétè/niámur' i.../dim pártea mîrési la mîrĕásă/se-mbrácă miriásă/î...şî la ginerícă víne băiéţ'/ş neámur'le lu ginerícă//víne ginerícă/să úcę [k] pleácă ş să dúcę la nun/ia núnu dę-acásă/şi mérgę la bisérică//mîrĕásă cu neámur'le ei ş' cu fétîle/mérgę şi ea tŏ^d la bisérică/se găséşte cu núnu/cū...ginerica/mer la cununí'ę/după cununiiē/vin cu tóţi la mîrĕás-acásâ//

se aşĕázâ mése.../bágă tĕátă lúmea la mése/pînă să termină tĕátă lúmea/pe úrmâ ó ĕā...ginerica/şi mérgę la părinţî lui acásâ//şi mésîle/dacâ nu ári lo^g la părinţî lui/...mérgę to^t la salón/ş să pun...dumínică seára/în continĕáre mésîle//pînă...lun dîminiáţa//dăşĕázâ/să distrĕázâ/ásta-i lun [k] núnta la noĭ//

[Şi luni ?]

lun'i/după [k] di la cămín/mai m^erc să spúnę "mérgęm...la ginerícă acásâ"/[ɛ]se numéştē..."să mérgęn să mînc̆ăm potroácîle"/ cum să spúnę la noi [!]//aşa/la ginerică acásă/lun'i//le-aşĕázâ ş-acólo o másâ/cu maruntáiurli di la p^ăsăr'//fac um borş/ş' cu măruntáiurle di la păsăr'/să numé [k] le mănîncă/să numés potroácîli/la noĭ//pe órmă pleácă fiecărę-acásâ//ásta-i núnta la noĭ//

[Şi potroacele cum se fac ?]

tĕátę măruntáiurli dî la păsăr' ce nu au foz búnę de friptură/se fierb/tĕátę/cu zarzavátur'/pe úrmă...se acrés^c cu borş/dacă nu/sáre dę-alămîie/şi...î fèlu-ásta să fac//se [ɛ] cu orés/cu.../

[Dar luni nu mai este alt obicei ?]

aij la noi nu//nu//

[Dar la sărbătînă, mireasa şi cu ginerele se duc...?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

joga//joi după núntă//joi după núntă/se du^{c} pă ĉíste se numéște la noi/cū ĝinerica/tát-al băiátuli/ș^{i} cū máma mí [k] băgátuli//mér lā...táta [k] părínți f^{i}étei/pe ĉínste/așá să numéz la noi//și merc/și părínți féței/sîm pregătiz dē mîncáre/că víne ei/aduc și ĝinerica aduc...șî băutură și...cozonác/depíndă/pîne/fag másă/stau la másă/și ĉíne áre pretenție/îș^{i} ia lúcrurile féti...dă-atūj/de joi//ĉíne nu/cîn se puáte//

[Aceeași]

uo núntă

la n^{u}oi i să fáĉe-n félu următ^{u}ór: víne jóia/că...așá [k] sóțu meu a úmblá cu plósca//și-acúm sâ mai úmblâ/da mai rar/nu mai úmblâ kar cum trebue-așá/cum umblá-naínte//șî víne j^{u}oi/la mireásâ/și-i îs^{i}emnăm/pă ĝinerícă și pă primu soz de ĝinerícă//a lū ĝinerícă/da să fiie un neam apropiát/așá să obijnuiéște//și i-însemnăm/îi púnem viin și țúică în ploșt^{i}/și pe órmă...pleácâ cu plósca//úmblă cum e dátina la noi/să úmble la trei case-ntréĝ/prima dátă/cîn^{d} pleácâ dî la noi însemnáț^{i}//dup-aĉe^{e}a după ĉē úmblă/să ea dí la un cab de sat/și úmblă to^{t} sátu cu plósca pă la fiecárē ĉetățián//și-i vestéște ca să v^{i}i^{i}e la núntă//

șī/pă úrmă...viner^{i} siárâ/...ieí deja úmblă și joi/și viner^{i} și símbătă/pînă termină dē umblát//pă úrmă după [k] viner^{i} seárâ/víne șī...[k] să strînge băiéț^{i} la ĝinerică acás//și fáĉe brádu/mpodobéște un brad/îl împodobéștă-așá frumós c-o hîrtíie/î [ɛ]criponátă/-i fáĉe boboĉ^{i}/mă rog acólo/brobuádâ/șî după aĉéa... dă să termină cu brádu/și símbâtâ seárâ/urmeázâ ear védre//trimete brádu împodobíd la miriásâ/după ĉe trimete brádu la mireásâ/ĝinerica să dúĉe cu ploc^{u}ón/și trimete núma primu sos cu brádu//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ce trimete ĩ şi stă acol la masă la miriasă/tot cum...să obişnuieşte/le pune măsa/şi pă ormă/pleacă divale/vine lă salon/ undē să strîngē toţi/vine şi ginerica/undea-a fos cu ploc on cu năşu/şi să strîngē şī danseáz-acoloţ/da mīriasa rămîne-acasă//sîm-
5 bătă siarâ//şi duminica dimineaţă iar trimete băieţi...doi băieţi doi sozi de ginerică la miriasă/şi cū...lă utaru/cu artistu//îl trimitè şi începe să cînte artistu acoloţ/să strîngē fietele/şi după ce să strîngē/începe să gătească miriasa//şi-o gătēşte/şi pă lă cît are vorbă s să găsiască la bis erică/să găsēşte acolo/şi
10 vine la cununie/să cunună/şi după ă[ɛ]acē ā mergē ear la miriasă//

după acea/vine lă miriasă/şī s-aşează la masă/cum e obicēiu/ stă la masă pînă siara/pînă s-aşează toţi ī meseni care trebuie să s-aşezę la masă/şi după acea/să duc [k] ia ginerica miriasa/
15 şi mergē sus/lă...ginerică/un [k] de unde este/dacă e din apropiere/dacă ie mai din depărtare/nu să duc//şi să duc şī ia [k] cînd e să intre în casă/îi ia cu um prosob de gît/şi-i bagă-n casă//

şī/pă urmă mergē la salon/şi iar dăseázâ-n continuare pînă
20 să pune mesele lă...î juru orei zece/s-aşează mesîli la noi// şī/pe urmă s-aşează la mese şi/servēştę-acoloţ la masă şi/după acea...să ea dărurle//şi/aşa să face nunta la noi//

[Şi luni dimineaţă ?]

luni diminiaţă/care vōr/mai mergē lă ginerică//care nu/plea-
25 că fiecare acasă//dă/la noi la nuntă a mers foarte mult/să ştiţ// o jumătate nunta a merz la noi lă socru meu acoloţ-acasă/...ş-a tăeat o găină/c-aşa ē cică să prindă o găină şi să-i rupă gîtu//şi e-au [k] a pris găina/i-a rub gîtu/a jumulit-o/ă fript-o-acoloţ pă jar/ş-au mîncat//dă n-au apucă toz din ia/ş-aşă le

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

punę́á másа acólo lā mesén↑//

şī aşá să petréce ᵘo núntă//ī sat//

[Şi joi după nuntă ?]

joi din [k] după núntĕ ne dúcem...pă cīste cum să spúnē la noi//nu m[ɛ] să m [ɛ] dúcę-acúm kar tᵘoţ↑/dā/cînd am făcú noi acúm ᵘopt an↑ dī zíle...núntă/aşā...noi nę-am dus pă cīste şī/ nę-am dus acólo/mę-am lua zᵃéstrę́ā/ám coborît-o joz dę-acólo dē la mămiţica am adús-o aᵃicа/şī aşá//

andréi pe maría

dóozeşīcînc [de ani]

àşá să spúnę-o povéstę

un cобán/trecá pĕ lîngâ ᵘọ́ cásâ/şī cîn a trecú p-acólọ/l-a apucá nọáptęa şi n-ā́ avút un sā́ se dúcă//şī a cocăní la cás-aęa/ dacă síngur càs-áęa mai ᵃerá ī ᵘúltimu [k] ᵘúltima cásă din sat/ a cocănít acólo/şi i-a spus...soţu lū femèę-áęą/

zícе "nū́ po sâ te primᵃé'ᶻ" zícе "că...îm náşte femę́ą/ię-n kínur↑"zícе/"nú pot"//

"lásâ-mă néne" zícę "sâ dᵘorm/măcár pă prisp-afàrâ" zícе/"şī iō ᶻ mulţumít că mă primięş şi-ā́colọ"//

şi dacâ a zis aşá/zícē "hāidę mă !/[ɛ]mîi şī tu acólo" zícę//

ş-a mas acólo/ş-a ve [k] după c-ā născút copílu/a venít ursitórᶠli//iel cît [k] probábęl c-a fost prę́á credincóz la dumnizᵃéu/ş-a venít ursitórᶠlę/şī a ursít fetiţa//dejá fe [k] ī... femę́ą lu bărbátu-acéla născúsę-o fetiţă/ş-a spus/

zícē: "acăstâ fetiţâ ᵃéste ᵘursită s-o iā...cобánu-acésta cárē duármę afárâ"//

iel cînd a auzít aşá/după cę s-au liniştít toate trébурᶠli/ a [k] iel s-a sculát/şi↑ s-a dus în cásă...biniᵛᵘóor/şi-a lua fe-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tiţa dĕ lîngă...mămica ieĭ dę-acólo/ş-a luát-o ş-a pu [ɛ]pús-o cu búrta-ntr-o ţámbră//şi după acéa ieĭ a plecát//şi cîn s-a sculá dîminiáţa/a găsí copílu-acólo maĭ mul mort//s-au dus acólo/ s-au dus cu ĭel la dóctor/lā... [k] a făcút-o bine-a vindecát-o/ şi ĉobánu şi-a văzú dĕ treába luĭ/a plecát//

după...ĉe s-a făcú fetiţa máre/ā venít logodítorĭ//a venít únu/a vení doĭ/nu l-a luát//şī pă órmă s-a dus şi ĉobánu în logóndâ//şi cîn s-a dus acólō/s-a-nţeles cu părínţi féti/a luát-o de soţíe/şī a-ntrebát-o că ĉe-ĭ cu sémnu-ála pă búrta ieĭ//şi ia ę-a spus/

zíĉe "la noĭ cîn m-am [k] născút pe míne máma"/zíĉe "a na [k] mas un...ĉobán/şi m-a luad de lîngă máma/şi m-a aşézá cu búrta-n ţámbre"//

şi pe úrmă ieĭ ş -a da siáma/c-a făcút o prostiiè//ăşá să spúnę-o povéstę dā/o fi adevărát ? nú ştim/nij noĭ//

[Aceeaşi]

744. MĂGURA [WLAD 482]

(jud.Buzău)

Culegere: 197o; MC, PL, BM, VN; transcriere: MM

necázurĭ múltę la pădúrę-atúnĉa

dacă tăiám [copacul]/vręam să-l aduc într-o párte la míne/-ĭ făĉám o tăitúrâ maĭ jos/ailántâ maĭ sus/şi-ĭ punęám péne/... aiíĉa/ş-atúnĉa-l aduĉám aiĉĭ/undę vręam io//undę ie [k] nu ierá dę ierā rípâ máre/n-ávęaĭ ĉe să-ĭ faşĭ/trebuiá să-ĭ daĭ drúmu... la rípâ/ş-acólo să scurtá/să fasoná/şî tótuş...să trăgîá//

[După ce le tăiai, ce le făceai la lemne ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

le scoteá cu spinárea sus/la lócu di-ncărcáre la căruțe//
[Cu spinarea ?]
cu spinárea/da/cu...bucátă cu bucátă//álfel...nu ierá tractoáre/nu aveái cu ce le scoáte ás//cu spinárea/p-órmâ le punéam paket șî...le-ncîngán cu lánțu/ș-agățám bóii di iéle/lé scoteám la lócu di-ncărcáre/und să puteá încărcá în căruțâ/dacâ ierá cu căruța/iar dacă ierán cu sánea/tótuș la fel//necázur multe la pădúre-atúncâ//tăiám/am scurtát odátâ un lemn/...ierá piste pîríu așá/píste [k] un vîrf cólo/ș-u [k] tulpína dincuace/șî n-áveam cun să-l scurt//scurtíndă-l meréu la um métru la um métru/ pînă-ncítu...s-a rub di la jumătáte/șî s-a duz din mína mea topóru-n sus/io an căzut î izvór/șî topóru a venit pă lîngă mine/da n-a vint în cap//de-an scăpá de-áea//
!áltă dátă/tot cu căruța cu lémne veneán de la mînăstíre/dé la Colánu[1]//băeátu cel máre l-aveán de vreo opt ani//șî ierá... prin[ɛ]după sărbătór/gêer/gêer táre/o gáță máre//ș-am venit în gúra la um pripór/să-nkédic căruța/șî...bói-alunecá/nu puteá să țiie căruța/io am pus copílu îināintea căruțî [k] înaintea bóilor/bătiá-n cab bói/bói pîn-a ținú/pînă m-an repezit io/am puz lánțu/î fíne...a alunecá bóii/ș-a trecú piste copíl cu căruță cu tot//tótuș nu...a scăpá copílu/nu l-a atins/l-am suitu-n căruță/ș-am venî cu băeátu-acásă/cáre trăiéște șî az/ie ăl mai máre//

podoreánu ve constantin
șáizeșipàtru de ani

ierám la cása bătrînâ

ierám la cása bătrînâ șî erá-n ziua de sfîntu neculái/la sfîntu neculái la noi sî face práznig la bisericâ//șî óili ierá-n

1. Numele mănăstirii așezate la marginea comunei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

grĕdínă//avẹán clópît la úna//ș-am aᵘuzí clópîtu...sunîndă/cam fugâ ɋáɋa//

táta zîce/"ia dú-te mă băiéte șĭ te úită dẹ ᵘóilẹ-àlɋa !"//

cînd ies ɋo afárâ/iélẹ fugâ pâ cɋástâ/fugâ pă cɋástă vrɋo dóo/núma dóo/mă d [r] mă duc/mă uĭ dẹ-alẹlánte/nu !//viu acásâ/i spuĭ lu táta/ʰ'aĭ că ɋóilẹ fúgẹ/fúgẹ núma dóo/a [k] réstu nu sînt"/

șî cîndu nɋ-an dusᵘ/lúpʲi le omórá jĭ le bágá pă ʲizvór//úna cólọ/úna cólọ/u [k] lɋ-an găst înșîráte pă izvór/mîɲcáșẹ dîntr-úna/atítᵃ//

[Același]

cum am pus eu prúni

păĭ prúni[ɛ]să plantɋázăɲ félu următór: lócu iéste binẹ să fiiẹ dẹsfundát/...să fácẹ gropʰ/acólo/întăĭ să semnɋáză/să púnẹ ...d-igzémplū tutór să zîce la noʲ/cîtĭ-un țărúș//ca să fiiẹ plantás pă liniʲe//și ála ă țărúșu-ăla rămînɋ-acólọ//pâ lîɲgă iel să sápă/ᵉ să fácẹ grúapa di...pátruzej di șáizeĉ/așá dẹ lárgâ și adînkă//și cîɲ s-a-mplantá pᵘómu/să ficsɋáză lîɲgă țărúșu-ăla//și să lɋágă sus c-o áță/bágă niște páiẹ/ĉevá-ntre iel ca să nu-l bátă vîntu să rɋádă/și platîndă-i totĭ așá la sʲemnu-ăla/ vínẹ plantáț...la liniẹ//cînd îĭ sʲécîtâ/să ᵘúdă/...după ĉe să... plantɋáză//

[La rădăcină ce le faceți ?]

la rădăĉînă după ĉe [k] cînd îĭ vórba dẹ plantát/să fasᵘonɋáză la tulpînă rădăĉinilẹ//ieu [k] álți au rădăĉinĭ márĭ/grúase/ álɋa să táɋ-alẹ grúasẹ/și rămîn álẹ maĭ supțiriĭ/cáre...pentru vegĕtáțiẹ//

[Același]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ne-an căsătorit amândoi

cu nevásta m-an cunoscúd după.../deşî a trăit în sat cu mine/da...ia a foz dă...dúsâ la meserie/la un ĉetăţián//la croitorie zis//şî â...n fine ăi bătrîn...a făcút ei...cu o mătúş-a mea acólo/cáre era veĉină cu mámă soţi-i/şî vorbeá cu táta şî cu máma eaa//

"păi...ilinco mámă" zíĉe/şî vasile/"mă fráti-nu" zíĉe/"ai băeátu-ásta pă costicâ mă/de muncéşte mai mul ca toţ" ziĉi/"să cáius sâ ia o fátă búnă" zíĉe//

"pe-i/să cătăm" zíĉe/"da io-te că băeátu n-áre cása făcútâ"/şî sucîtă şî-nvîrtită/în sfîrşît/cum necúm/"ĉine-e ?"//

"pentru băeátu-ásta al tău" zíĉe/"îi búnă fáta lini lu ţîrleaa"/pă numeli vek aşá ţărănésc//

"o fi/fáta únde e ?"//

"fáta" zíĉe "-i la nehóiu la croitoriie"//

în sfîrşît/a veni di p-acólo/ieu am plecát ĩ armátă/...cînd am veni dĩ armátă/...să văs şi io fáta lini...lu ţîrlea/cáre-i// mă du la hórâ/ăm văzút-o/ò fetişoár-acólo mícă/cum erá ea/în sfîrşi bătrîni...a făcútu socoteála/treaba/şî ne-an căsătorit amândoi//şî ne-am puz la căzniĉiie la múncâ//am făcú coşár pentru vaĉi/am munĉit pămíntu la cîmpu/ş-aiíca/de unde-an lua bánu l-am păstrá şî noi/ş-am mai cumpărá cîte-o bucăţicâ di pămíntu//

[Acelaşi]

puneám cînepă

puneám cînepă/o adunám/o culegám ş-o puneán la lacu/o melităm/o keptănám/o torĉeám/o herbeám ş-o făĉám şi...puneán la hîr-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dăw/şî coĉám acólo cu ĉenúşâ cu tqáte/şî făĉám/ţeseqám şî cíni-
pă-ŋ cînípă atúnĉ/ţeseqám//da acú nú ma e mámă/acú nú ma ezístâ de
cínípă/niş sămînţă nu maiy ie//[...]da ierá búnâ//erá búnâ/făĉám
préşuri/făĉám tqále/făĉám tqáte álea/făĉám di [k] şî din cínepâ//
e ! da acú nú ma ie//

[După ce o ţeseaţi, ce-i făceaţi ca să iasă mai albă ?]

o herbeám/ş-o spălám gíne gíne ş-o clăbuĉeám ş-o puneám iar
la cazán/ş-o herbeám aşá...gíne cu săpúnw/şi să făĉá álbă grozáv
care ierá fuior tworş//

lúcsa vizitíu
şáptezeşîşase de ani

[Obiceiuri la Anul nou]

legá pîăr cólo la úşâ [k] la swóbă//ziĉá că.../ziĉe "dac-o hi
să mă mărít cu cutáre/şi te-ŋcîrlij şi te-mbîrlíĝ"//şi sâ-ŋcîr-
ligă/áltu fuĝá-ŋcólo áltu-ŋcólo/să duĉá afárâ...numărá pari d-éea
di áea/da în cîţi-o yítă/-ŋ cîţi-o qáe/"hăiy la únu/hăiy la dwoi"/
cu kiĉóru/şî io an dat/"hăiy la únu/hăiy la dwoi/să vídém încotró
látrâ cínile/să mă mărít acólo"/wor ăla/şî io am făcút aşa//

[Şi cu străchinile ?]

álea sînt wăle//le puneám acólo/puneám képtine/mămăligâ/căr-
búni/cáre cum vineá flăcări/cîn vineá álea le-ardicá iei/cîn um-
blá pî sátu/[ɛ]şî ridicá/siára vineá di spărĝeá rivliwónu//vineá
pă la féte/ne strîngán şi noi mai múlte/şi puneám acólo/făĉám...
gogóş/făĉám băutúrâ/mîncám/beam//şî rídicá wálîle-acólo/cáre-l
lua cu mărĝéle/cáre-l lua cu ardéi/cáre-l lua cu [!] cărbúne/
cáre-l lua képtenle/cáre cu mămăligâ/tuáte//puneám didisúpt acó-
lo/didisúptu lor//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

grîu

să cosește grîu/îl lásă puțin sî să usúce/îl împrăștiém frumós aș/cam aș dę gros[1]/și legám doi cai únu de áltu/c-u odgón máre/la mijlócu árii-eea/la mijlócu iei/árii/bătém un par//și odgónu...legád di...la gîtu cálúli cáre erá déspre țărúș/spre páru-ăla/ști ?//àșá/și legád dę par dę-aiîc//și-i luam la goánâ/pă cai/și fugéa//dipă țărúj dipă țărúj dipă țărúj dipă țărúș/pîn să strîngá odgónu lîngă...țărúș//disfăcám gar/și gar i-i luam/și áea erá treierátu//

[Și pe urmă ?]

da ! pă úrmă-l săltám frumós/dam páelé la o párte/strîngém grîu/îl dam dęopárte/iar punéam páele/di dóo trei uori/ca jucîndâ cái/și strîngîndâ-să șfoára/să...bătéá[2]/grîu//

[Și grîul pe urmă...?]

da ! îl băgám lă...vînturătoáre la áea/și îl mai vînturám și cîm bătéá vîntu/né urcám în cîti-un dęal așá/și cu ligánu/și îm bătáea vîntuli/cum bătéá vîntu/lua spérla toátă și...așá ne putéam...hrăní pă timpu-ála atúnc//

kelmúj benóne
pátrușàșe de an

fînu

să cosește/ne dúcen cu fúrcile și lu-ntoárcem/răminę dóo zile pă l oc/...îl întoárcem îm pártea ceilantâ/dacâ nu ploo//depă ce l-am întórs/azi/mîini dipă óra...zéce únspe cîn s-a iuți soárile/încépen să-l strîngem//și-l facem pele pele pele cam.../ce

1. Gest: cca 30 de cm.
2. Subiectul bate din palme.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să numéşte pálă ?//cam tréizẽj dí kílę la ũ locu//di ĉe-l púnem péle ?//îl púnem péle/că dacă l-am pus péle/ş-a dat [k] şî-l lăsăm ęár a dóęa zi să-l lom/a dat ápa nęáptęa adíca cádę-ũ fel dę ...nu brúmâ/ũ fel dę ápâ nęáptęa/şî lu-ndęásâ/pă ĭ-ĕl/ca pál-aęa/ lúnd-ọ dę-acólọ pálâ/ş-aĭ pús-o căpiţ sau în cărúţâ/s-aşázâ àlfél//dacă fînu l-aĭ strînsu...cum l-aĭ lua din brázd-aşa şî-l strînĝ/să numéşte brázdâ/după ĉe l-aĭ cosí/brázdă să numéşte//şi cîn l-am lua dim brázdâ şî l-am făcú péle/şî l-am maĭ lăsát încă o zi/ĭel s-a presát/şî pál-aęa u-or în cărúţâ/u-or în căpiţâ s-aşázâ cum o vreĭ matále//

[Acelaşi]

săpúnu

săpúnu să fáĉe ĩ félu următór î: topím untúra/untúra//adícă maĭ avém strînsâ/n maĭ múlte váse/n-o fáĉem imediá cum tăĭém pu-órcu noĭ//să maĭ strînĝę/ba di cólọ ba di cólō...//după ĉę s-a strîna/untúra/u-o topím într-un cazán márę/după cum...dacâ avém sî fáĉęm în cazán dĭ-élęa marî/noĭ am avú dę-am făcút în î cazáne din álęa...butęáĭę dĭ-élęa di fĭer/da núma ĭerá retezáte-n dóọ/ ştiţ ? ş-am avú vo şáĭşpę kíli di untúrâ dę-am făcút în cazáne dĭ-álęa marî//am topít untúra/ãm adús ápâ dę la gírlă/sudódă/puĭ la o li [k] la un kilográm di...untúrâ o litrâ di su-ódâ/ş-adau-ugî ĩ ĭel s [k] cîn să u-umfl-aşá/câ să u-úmflâ/cît-um pi-ig dă ápâ/ şî-l fĭérbim...pîn să fáĉę-aşá ca colarézi/dę-asúpra/...c-aşá brel/ cum să zîc ? noĭ aşá/fáĉe nişte colarézî aşá dęasúpra//ş-atún-ĉa-nsęámnâ că-ĭ bun/şî-l dăn joz du pă fu-oc//ástă ştiu/ásta ĭe//

[Şi ce rămîne ?]

ĉe rămîne vreĉ-áęa/o aruncăm//rămîne vreĉ-áęa/săpúnu s-aridi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

câ deasúpra/şî vreĉ-áea...un fel de nʲegreálâ/că puĭ pelín în să-
pún/puĭ i maĭ múlte...//

pópa de mariéa
pátruzeĉ [de ani]

de ánu nóu

fétele marʲ cînd ĭerá înăĭínte/pă timpu mĭeu/ne-nvăţá şî pă
ñoĭ mămica//"mámă" zíĉe/"să-nnumăráz nóo parʲ/şî al dea-a noᵘúlea
cum ţî s-o păreá" zíĉe/"uor î strîmb/aşá l-eĭ strîmb/ţî s-o pă-
reá dreb/drépt îl eĭ"//ē ! puneá vo nóo ealea-aşá/úna di cărbúnʲ/
úna sáre/dacă deveneá ş-arîdicám cána aşá/spuneáᵐ/"ăoleu ! am î
rîdicát can-ásta/ş-am [k] didisúpt a fos sáre/îl eau sărác//îl
eau î...am arîdicá can-ásta"/şī aʲíĉa puneám un cărbúne/aĭíĉa sá-
re/aĭíĉa ardéĭ/aĭíĉa [ɛ]fel de fʲel/záhâr î/l luaĭ dúlĉe ca zá-
hâru/fel di fel dī.../ne-a-nvăţá şʲ pă noĭ bătrînʲ din bătrînʲ//
şî ásta făĉᵉám/...de ánu nóu//

[Aceeaşi]

o clácâ

[Cum se face o clacă ?]

o clácâ cun sâ sâ facă ? d-egzémplu ĭo aveám línâ saŭ cînipâ
de tᵘorˢ/saŭ maĭ ştiŭ ĭo ĉe//mă duĉàn la veĉína cutáre/"vi şi
tu-n seár-asta la clácâ la mine ? vi şi tu-n cla [k] îˢseár-asta
la clácâ la mine ?"//mă duĉán la ĉin sáse femeĭ/mă roᶜ cît în
trebuiá acóloˌ//femeʲili-m făgăduiá/vinea-n seár-asta la míne/mă
duĉám a dóoa seáră şʲ eo la ĭéle//da ĭerá...răŭ/atúnĉa lucrám cu
lámbile/şi torĉám//

[Şi şezătoarea tot aşa se făcea ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

da !//și la spârgerea șezătórii/ne ducân ș-noi /ne cinstéam cu țuica/cu mére/cu gogóși/cu ce puteám acólo/e ! mai vineá și flăcăi/ei ! la șezătoare-acólo ne...jucám/ne făcám că únu-an căzút într-o fîntînă/ăla viné și mă sărúta și mă scotéa afară/așá ieră pă timpuri/și...ca să vă spui dă la-nceputcum/ cláca//la spârgerea clăcî [k] la [!] la spârgerea clăcî trebuiei să...te joș sâ...de-a inelúșu/de-a...múlte//

[Cum era ?]

e! inelúșu stătę únu-așa aplecát/și spuneá pă spatele lu ăla: "inelúș învîrtecúș/p-a cui deș te-am pus ?"//și...gîcá/ dacă nu gîcă/trecę ălîlánt acólo pă scáun/și...//

[La clacă lucrai numai pentru gazdă sau fiecare cu lucrul ei?]

nu nu ! pentru míne//dacă ieră invitate di míne/io aveám treabă/să-n toárcă miie/n șeár-asta//

[Și toată lumea torcea pentru dumneata.]

da ! pentru míne/sigur//

[Și la șezătoare ?]

la șezătoare fiicare să ducá cu lúcru ei//núma la clacă/ dacâ făcân cláca/vineá și.../

[Aceeași]

ũ lup

am veni di la școálâ/și i-an spuz mámi/"mámâ/mă du și io cu căprîli/ca să ne jucăm"//noi vorbiserân cu fétile/să ne jucăn și noi/să ne dúcem pîm păduri//

și.../"dú-te máicâ/da sâ ai grijă" máma mea fă [k] me-a spus//

și ne-an dus/am da drúmu la căpre/și ne-an dus/ne-am întîlni cu fétele//ș-aveám și căpre și oi//și ne-am dus pîm păduре//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

noi̯ am pi̯erdú căprîli̯//nę-am da după ju̯ácâ/nę-an jucá noi̯/i̯erám trei̯ f^éti/^óilę-a rămás//mari̯ána/o coli̯égâ dę-a męa a rămás cú ^óilę//i̯o m-am du^s și cū încă o coli̯égâ după cáprę//t^od mergíndâ n^oi̯ pă drum îna^intę/am ajúnz la túfili̯-ále mar†/ș-am urcá niște rîp p-acólu șî...nę-an căți̯árát//nę-an căți̯ará pîn copáĉ/am căzú^d dę-acólo j^os//nę-an sui̯it într-un copác/ca să vidém nu se védę căprîle//cîn am văzút/pîn fáți̯â s-au̯uzę́á un zgómo^d di̯o^dát̂//pîn fați̯-a trecút ũ l [k] o căpri̯árâ.../după ęa ũ lup//i̯erá márę/voi̯nicâ căpri̯ára//lúpu i̯erā...márę și n^égru//noi̯ i̯erá să cădén din copá^c//dę-acólęa/lupu̯-a trecút//i̯ei̯ a lu̯át-o la dęal//nę-an da j^oz din copác/ș coléga mă-ntręábă/"mio̯ără ! úndę s-a duz lúpu ?"//i̯o an zis că-i̯ la válę/c† s-a duz la válę/nìjdicúm la dęal//noi̯ an lu̯át-o la dęal înapói̯//cînd au̯uzím i̯ar zgómotu//nę-am întórs înapói̯/șî nu nę-am mai̯ opri din fúgâ pînă la colęga rămasâ//to [k] i̯-am povestit i̯ei̯ ĉe am păți̯t/ș† dę-acólęa...i̯ā nu mai̯ putęá dę fricâ/îi̯ vinęá rău//șî deodátă am văzút...cápra męa șî cū i̯áda ișíndă dim pădúrę/ș† dup-áęa áltę cápre//i̯élę au̯ fost ac^ólęa într-un ā...n crîng/ș† noi̯ am plecá după i̯élę pîm pădúrę să le căutăm//

bába i mari̯ia
únsprezéĉe an†

nę-an dus pîm pădúri

nę-an dus pîm pădúri/i̯erám mai̯ múlti féti/i̯erám șī cu niște ęámen† mai̯ bătrîn† ca noi̯//șī noi̯ nę-a trimés la ápâ/să ne dúĉen să lu̯om niște ápă//înap^ói̯ din sat//și ducíndu-ni n^oi̯/pîm pădúri i̯ei̯ a spus că văd ș† i̯ei̯ di cáprele nu̯ástre//și i̯ei̯ s-a dat c† i̯ei̯ avęáu vaĉ/ș† s-au̯ duz după vaș/șî cáprele nǫástre lę-a lăsá să s† dúcâ...úndę-a vrut i̯élę//ș† cîn nę-am întórs cu ápà/n-am

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

maĭ găsí nicî ɣámenț nicî cáprę nij vaĉ//ɨeĭ pierdúsirâ şî váĉilì/ şî cápręli/şț ɨeĭ aɣ plecátă după tɣáte//ɨeĭ aɣ găsí şi váĉîle şi cápręle/şi lę-a us acásâ/şî noĭ am umblá pîm pădúrī ca să căutắn cápręlę/şi am ajúns acásâ siára//

[Aceeaşi]

745. GALBENU

(jud.Brăila)

Culegere: 1970; PL, BM, VN, RP; transcriere: PL

aŋ kicát prizonĭér

am fost pă [k] făcút serviĉu la pàtruzăşînóo rîmnic[1]/şî di la pàtruzăşînóo nę-a detaşát/nę-a vărsát lă pàtruzăşîşápti ploɨéşț/la pàtruzăşînóo rîmnic şî la pàtruzăşîşápti ploɨéşț// nę-a dus pă front la cîɨnénț/àşá//acólo am luptát vo treĭ pátru zíli/atît/maĭ mul nú/ş-aŋ kicát prizonĭér//

[Cum s-a întîmplat ?]

eĭ ! ginişór aşá//aşá [!] a vinít cázu ş-aşá [!]da/aŋ kicát prizonĭér/nę-a luɣát/mă uĭtám la bainéta áĭa lúngă ca să n-o înnígâ-n míni/aşá/nę-a luɣát şî nę-a dus la cîɨnénț/acólęa-ŋ gârâ//nę-a băgát într-o biséricâ acólo/nę-aŋ culcát acólo nąáptęa/ dę-acólęa nę-a băgát într-um bordeĭ/aşá/şî la vo dóo săptămînț nę-a luɣá şî nę-a...dus în ĝermánĭa/túma-m prúsĭa di vest//túma acólo//c-um pumn di grăúnţe m-an dus vo ĉinț zíli cu trénu/ c-um pumn di grăúnţe/atît//

acólo nę-a băgát în lágăr//

[Şi ce făceaţi acolo ?]

şădęám diĝába//

1. Rîmnicu-Sărat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

am stat acólō...dóo săptămîn†//ieră bordéi-le făcúte îm pămînt/ dim pămînt curgă păm vini ápa/curgă/bordéiu-m pămînt/făcă ápa kic kic kic/dim mal//da/şî noi şădeam acólo//mîncăre ne da coájâ di sféclă/aşá/şî cu niţél mălai/d-ésta de-al nóstru/atît//de-acólea ne-a luat/ne-a dus în î/în î...ğermániia cun să spun acúma/în grániţa fránţi [k] elvéţii/în î...într-un sat[ʒ]miúlhaim//miúlhaim//de-acólo ne-a detaşát/ne-a dat la...cai//videam di cai la grájdurli...némţilor/àşá//

[Ai învăţat nemţeşte ?]

am învăţát niţăláş//vorştéite spráhîn doaiîcland [!] niht fil [!] [1]/da dacă vrei/să te lég/te leg† [!]//

de-acólea ne-a dat [k] ne-a mutát într-al lágâr/ş-acólo an stat/la o cásă/un an şî jumătăti//de-acólea ne-a scos di la cai de-acólo şî ne-a...ne-a dus în î...fránţa/î alsáciia şî loréna// acólo lucrám la...î... [ʒ]ástea...bărâc/bărâc/î...pentru munitiúnea...némţilor//an sta ş-acólo vo dóo lun†/şi de-acólea s-a ...rupt fróntu/ş-am plecá şî noi acásă//

io am vini fărâ/am mai plecá cu vo trei pátru inş de-acólo/ şî am vini/ne-a adús cu trénu cam...pă...pă sup mînic-aşá//ş-am scăpát/am vinit//cîn am vinit/terminárea...némţîlor ieră îm ploiést†//dim ploiést† încóâci nu mai...ieră//şî ieră-ntr-o trăsúră doi nemţ/şî mă-ntreabă pă mini:

"úndi vă dúcet ?"

"ne dúcem acásâ"//

"de úndi iest† ?"

"dî rîmnicu sărat"/

"ă ! la ce vă dúcez acólo/c-acólo i-o revolúţiie de..."/

da io ce-i spui:

"poáti să hiie or† cum ar hi/mor pă pămîntu romînésc†"//

1. În limba germană (aproximativ): înţelegeţi limba germană? nu prea mult.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

am vinit înc̦áĉi/din...din pred̦al ș̦î pîn-acásâ am vinit c-o perék̂i di ᵘog̦éli cari nu le-ncălț̦ásem dilóc dĩ lînâ/pîn-acásâ s-a făcút vátâ//numaĭ pă jos/vo cin zíli am vinit/cu zi cu n̦ápti//

[Și acasă ce ai găsit ?]

an găsít bába cu vo treĭ copiĭ/care-ĭ lăsásem/an găsít pă táta î viáț̦â/pă máma/o sórâ/am găsít dĩ viti/c̦e lăsásim/um bou parcâ/ni-l luȕási/înc̦ólo/căruț̦â/caĭ/ásța ni l̦-a luȕát//

zahariĭa pe iȕón zis frujáke

[82 de ani]

[Amintiri din viața subiectului]

[...] a dóc̦a primăvárâ/ĭăr ĭ-a da di gîndit//c̦e sâ fácâ/c̦e să fácâ ?//în sfîrșit/a vînit primăvára/s-a-nc̦épu plugăriĭa/av̦éá ș̦î caĭ ș̦î boĭ/acásâ/frátili ăl maĭ márę la plug/ș̦î cu táta/ălăltu/dup-ăl maĭ mári/ĭerá la o ș̦c̦álâ di meseriĭ aĭiĉa/ș̦î ĭo ĭerám maĭ mic/ĭerám la ș̦c̦ála primárâ//

s-a terminá ș̦î plugăriĭa/ș̦î di úndi pînă úndę/c-o femeĭę din sat diĭ-acólo-șá/aúdi c-o femeĭę țóma la săĝáta județu buzáȕ/undi to di buzáȕ țînę ș-acúma/cu doĭ copiĭ nu ș̦tiȕ c̦e/în sfîrșit/o láudă várâ-sa/ĭerá várâ cu ĭa/to d̦ę-acólo dim părț̦ili lóculuĭ/ș̦ o adúc̦ę pâ ásta/di la săĝáta/cu doĭ copiĭ//"o fi bíne"//în ziȕa di păpărúdâ/adicā...a triĭa s [k] joĭ dúpă...dúpă rus [k] dúpă past//ásę/cîn vini//

ásta/nu maĭ ĭerá ca...nic̦ ca á dintîĭ//ásța vinise pentru viáț̦â/péntru traĭ/nicdicúm pentru soc̦iețáti//făcá diosibíri între copiĭ acúma/copii ĭeĭ i hrăn̦éá-ntr-um fel/pă noĭ álfel//dác-a văzút fraț̦i ăĭ maĭ mar/sorî-mę̦a ș̦î frátili ăllánt cári ĭerá dúpă ĭa la doĭ an/a-nc̦épút să áĭbâ discúț̦iĭę cu táta/la múnca cîmpuluĭ/"di c̦i áĭa ași ?"//ăstalalt di la ș̦c̦ála di meseriĭ cári ĭerá

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ăl mai mări/şî mai mări ca mini/ierá...scăpási di şcoála primárâ/avéá vo doişpi treişpi an†/avéám vaî/cum ierá atúnîa/avéám dóo vaî cu lápti/câ dácâ avéá cásâ gloátâ trebuiá sî s-îngrijáscâ sâ áibâ şî animáli//şî máma ducá váîili/şî iel cîn duîá váîili/iel operá pâ la cap...pă la...áldi fráţi ăştia doi/sâ le zic aşá/záhăru cári-l găseá/li operá şî plecá la şcoálâ/fugá la şcoála di meserii/cîn vineá ia di la vaî/váîili le-aducá túma aiîî la cápu sátului/túma di la sfat de-acólo/c-acólo am trăi noi/túma aiîî la cápu sátului/nu mai găseá băieţi niníc la cap//

ei ! az† aşá/mîine-aşá/hîr mîr/táta cu-áldi fráti-no acólo la cîmp nu ştiu îe/în sfîrşît/a intrá discúţii apriinse/gréli// probăbil câ iel îi spuneá sau că nu-i spuneá/sau cári ierá ţinta nu ştiu/câ iintrási-ntr-un timp o vrájbâ întri táta şî...şî áldi fráti-nu şî máma zis/cum necúm/pă frátili ăl mai mări şî pă sóra îa mai mări s-o izgoneáscâ de-acásâ/alfél nu mai stă dácâ nu-i izgonésti//or disigur cum v-am spus io/ierám mai mic/ierám în clása tréia sau a pátra/cam aşá îevá/a tréia/auuzeám însâ ierám mic/n-áveam putére ioy di combátiri//

în sfîrşît/a mers aşá aproápi toátâ vára/hîrîiind aşá/ia la múnca cîmpului nu merâá/câ nu ierá búnâ di niníc di múnca cîmpului/îi plăîá numa tráiu/da cîn a foz vórba di tîrgu drăgăiîi la buzău/gáta la tîrgu drăgăiîi la buzău/s-a dus/e !//a mers toátâ vára/pînă pă vra [k] vrémea treierişului/cîn să treiará să treiará aşá cum povestéá móşu[1] cu...cu secára cu...în áriie/aveám orz/ şî† treierám orz î ariie//táta/aşá cum vă povestéám aveám şî cai şî boi/pă mini mă ţineá/că puneá şî pépin† vára/c-aveá cásâ gloátâ/ierám únspreziece lingur†/únspreziece gur†/trebuiá sâ...sâ frământi/puneá şî pépin†/cîţi-o jumătá di pogón di pépin†//pă mini pîn-atúnîa pîn la treierát mă ţineá la pépin†//dacâ începeá la

1. Subiectul asistase la înregistrarea informatorului Zaharia P.Ion.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

áriile/mă lua ↑ala de-acólo şî mă puneá sâ mîi cái//ălált să ducă cu bóii//şî ierám împărţiţ↑ pă munc/c-alfél nu să puteá/ieră ᵘorganizări/că↑ nu să puteá//ăilalţ↑ mai mări muncáu ĩ áriile//în sfîrşît/dă-i dă-i/dă-i dă-i/cu áriia/dă-i cu áriia/ca-ntr-o bună zi/hai !/io cáii/gícu nu-l lepădán toátâ ziua din...áriile [k] din mînă/pînă cîn nu-i scoteám/de-i...cîn i scoteám încălecám pă iei şî plecám cu iei la iárbâ/pă seárâ//

într-o búnâ zi/háide/după ce...scoáti primu vraf/aşá cum îi zicám noi/prima sériie cári să treierásă/bágâ p-al dóilea/dup-al dóilea p-al tréilea/hai sâ făci şî timpu sâ mănînce/cun să zíce la noi de prînz/ş↑/înnăsădéşti din nou/bágâ al strad di ᵘorz/cáii ...pînâ cîn mînîncă iei/io sâ trag cu cáii/şî iei sâ mănînce tot↑ că [k] cári muncáu/şî-ntre timpu cîn iei întorcáu/sau zbătéau acólo-şà în áriie/să mănînc io/invers/ca timpu să fiie folosit în întreĝime//um băiát al ii cari l-aveá mai mic/máma făcúsi acólo-şa mîncări/mămăligâ/şî...pusési pă másâ/másâ d-élea rotúndili jos/nu ieráu ca acúma mési pă scáune nálti/nişte brînză cu smîntînâ/şî copilu să dusési şî să boncăise ĩ farfuriie acòlo-şa/strákină cum iera atúncâ/cânác/că ne trebúia mîncări múltă câ dacă ierám mult↑ //ş↑...cum i-a fos dugârea [k] dúcerea lu táta înăuntru acólo-şa/sâ dúce iel înaiinti/înăuntru ca să să...să spéle să să ducă la másâ/sórâ-mea cu fráte-neu nu prea iera văzút cu ᵘok bun↑ cum spuneám mai naiinte/e ! tótuş trebuia să să ducă sâ mănînce/ şî cîn îl védi ála/moscolind acólo-şa/făcút tot úna şî pă piept şî piste tot/îi scáp-o pálmâ aşá [!]după cáfâ//copilu-a işît plîngîn afárâ/ca copilu/dácâ-i copil/"hă !" ia "tu ! să-m bat copilu"/ să repédi la táta/vez doámni să-l ducă la primăriie//atúncâ táta i-a venít ᵘarecúm furiia şî/a luá coáda gícului că iera lîngâ ᵘo úşâ acoleá/cun să brodí gíni/şî...a bătút-o bíne ha/s-a plecát/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ş-a fos bùnâ plecátâ/şî máma ásta/şî cu doi copíi a ieí/ş-a luat bagáju şî a plecát//

iăr a rămáz táta cu noi//iar cu şápti//hĕ ! "ĉe sâ mai fac io di dáta ásta ?"//iăr a rămás sórî-mea/a făcúd dóozèĉ di an†/sórî-mea/nècăsătorítâ//de-acúma fétiii di teápa ieí/îi cam trecâ timpu//în a dóua primavárâ sâ recăsătorésti péntru-a pătra uárâ/î viátâ//şî ia o áltâ femeíe de la moşăşt† [1] c-o singurâ fátâ/gospodínâ/di treábâ/sănătoásâ/munĉitoári/în sfîrşît o femeíe înşâ... diferénţâ cam máre între iă şî iel/táta de-acúma aveá aproápi di şáizej di an†/ia î júru lu pàtruşĉînĉ/diferénţâ di vo patruşĉîn[k] di vo ĉînşpi an†//şî prin căsătoriia dóua mai dă náştere la o fetiţâ/mai dă náştere la o fetiţâ care...trăiésti la drógu [2]/şî mai ne fáĉe-o suriárâ//şi fáĉem uob di dáta ásta//ieí ! di dáta ásta cu máma ásta într-adivăr/n-aş puteá sâ spun c-an dús-o rău/de-acúma s-a skimbá poziţiia/ieră ţăráncâ de-a noástâ adevărátâ di la ţárâ/ne iubeá pă toţ† deopotrívâ/cînd...toámna a vinît toámna/în toámna aĉéluiaş an/i-a vení sórî-mi/háide rîndu la căsătoríie/i-a vení băiéz din áltâ párti/kar din sátu drógu/háide/a vení cu álde táta acólo/s-o căsătoreáscâ/máma soácrâ máre//îi ieră ruşîni di lúmi/pentru câ ieră prea tînîrâ [!] s-apárâ ia soácrâ máre/i ieră ruşîne/vă spun drep că-i ieră ruşîne//io ieràn de-acúma de páişpi treíşpi páişpi an†/priĉepeám toáti...în sfîrşît/s-a făcú soácrâ máre/a căsătorit-o pă sórî-mea/frátili de-acólea al doilea an a plecá militár/ălăld ă-văţát meseríie/an rămás io/cu táta de-acúma la plug/la pleávâ iăr din nou[!]//ş-an luát-o iar di la-nĉepú cu plugăríia cu táta/áldi sórî-mea s-a făcú şî ieli mar†/s-a dus la şcoálâ/úna [k] amîndóo ieráu într-o clásâ/cu-asláltâ a noástrâ/şî cu-a iei carę-o aveá/şi/dac-a făcú pátru

1. Sat la cîţiva kilometri de Galbenu.
2. Comună învecinată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

clásę primári/táta/cîn a luát-o péntru...cîn a luát-o pă máma últimă/avusési iį legătúra/adica vórba/discúţiia-ntrę įei/ca fáta įei s-o dęa la meseríię la buzău/įa avęá o sórâ la buzău croitoręásâ di meseríię//nu la įă însâ sâ...sâ o-véţę/da la àlcînevá prin įa acólo-şà//ácumą frátili ăl mári-ntre timp s-ą căsătorit pîn a scăpá fáta din şcǫálâ//ăstalánt įerá/dę-acúma mărişór/ăstălánt între míni şî ăl mári//ş-ăştia începúsi discúţiilę câ..."câ dę ce s-o dęa la meseríię ?" c-ăįláls sâ munčáscâ s-o ţiie pă įa la meseríię/şî-į sučîtâ şî-vîrtitâ...//în sfîrşît/táta nič úna nič álta a dús fáta la meseríię//a dus-o la meseríie/a ţînút-o trei ani la učeničíię/a terminá fáta učeničíia/a vinît ącásâ/meseriiášâ dę-acúma/croitoriţâ//maşînâ//

táta/įerá stăpîn dę-acúma pă situáţiie/să-į įa maşînâ//însâ tod aşá infiltrá d-ăştia doi câ sâ nu-į įa maşînâ/câ dę ce ăstilálţi sâ munčáscâ/şî įei sâ-į įa maşînâ/şî nu ştiu če...pînă îi spui/dę-acúma devęnisĕm şî įo di ǫóptîşpi/şáptişpi ǫóptîşpi nóoşpę ani/devenisăm dę-acúma om majór şî...judecám//îi spui:

"tátâ ! aşá ai avút convénţiia ? aşá fă ! fă aşá/cum ai avú convénţiia/ca s-o dúčęm viáţa mai dępárti/dácâ nu/dę-acúma/m-am mărit şî įo/şî n-o sâ stau pręa mul cu matá/şî įár o să rămíi aşá"//

dacâ m-a auzí pă míni aşá/am bătúd doi saČ di porúm într-o búnă zi/į-am pus în căruţâ/pă sórî-męa dęasúpra sáčilor/şî cu míne-mpreúnâ şî nę-an dus la rîmnic/şî sęára am vini cu maşína di cusút//am vinít cu maşína dę cusút/s-a pus fáta pă meseríię/áia a fos pláta maşíni/pátru mii de lei/atîta an luat pă porúmb/aşá įerá porúmbu-atúnč//şi să dădęá...să dădęá ráţii/să dădęá î ráţii/a dat...dóospę mii costá maşína/cum įerá atúnča/zínger/cum îi zičá la...márca ásta/şî réstu-a plăti fáta síngură/vinęá voiajóri

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî plătęá ráta/vinęá voiajóri plătęá ráta/vinęá voiajóri plătęá ráta/ş-a rămás sórî-męa cu maşîna//acúma sigur/di dáta ásta má-ma/iár ne iubęá din nou/măi cu múltâ drágostę/hícâ-sa ierá acúma croitoriţâ//

tutulán costáke

[61 de ani]

turtói şî nalangíti

[Din mălai ce mai făceaţi în afară de mămăligă ?]

în afárâ di mămăligâ ?//pi făcâm mámâ câ inaiinti nu ştiu cum ierá/că nu ierá cum [k] ca acúma/nu ştiu cum sâ mai zic[u]/vindęám grîiu/făcâm ban[i] sâ luăm pămînt/c-aşá ierá naiinti/e !/că un copkíl dácâ-l căsătoręám/trebuiá s-avém pămîn să-i dăm/că ne ceręá pămînt[u]//şî nu s-ajungâ grîiu/mai digrábâ îl vindęán şî făcâm ban[i]/luam pămîn şî rămînęám noi mai cu puţin//făcâm mămăligúţâ/dacâ făcâm pîinę/punęám mălái şî în făiinâ/ş-o făcâm amesticátâ pîinęa/cu mălái//

[Dar turtoi făceaţi ?]

făcâm şî turtói/

[Cum se făcea ?]

turtóiu ? pi cum sâ făcâ/herbám ápa-n clócîti/cernęám mălaiu/şî cu ápa aia-n clócîti amesticám mălaiu cu ápa/şî vinęá şî sâ opărę/á//şî-l lăsám ca...zéci câsur[i] aşá/di mai sâ...fermentá iel aşá mai [i]işá dulcâţa dî iel/şî-l punęám mámâ la távi/unţám távile cu ĉ-avęám atúnca untúrâ uléi/ĉ-avęám/amesticám puţinâ făiinâ î iel/şî-l punęám la távi/dę-acólęa-i dam cu făiinâ pă deasúpra/făiină aşá făcútă cu ápâ/şî p-úrmâ-l dam în cuptíor şî-l coĉám//mînca băiéţi//ierá bun//ierá bun/ĉę mai/ierá dulci/iúte ş-acúma

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vorĝím di múlti ᵘor†/ar hi bun niţél turtói/dacâ/nu mai făcîm !// nu mai făcîm acúma/nu mai am niĉ băiéţ ca sâ-m câiĕ ştii aşá sâ mă súperi sâ...di mîncări/câ băiéţî sunt căsătoriţ†/îş fáci fieş-
5 cări/iel/îş procúrâ mîncárea//

[Dar nalangîte se fac pe aici ?]

să fac//nalangîţele [!] hă ! şî álea//álea cun să fáce ?//făiínă cernútâ/ş-o bátim cu ápâ şî cu...puţin záhăr dac-avém punim ĩ iéli-acólo/şî cu dóo óuâ acólo dacâ avém/dacâ nu avém/númai cu
10 ápâ/ şî le bátim gíni gíni aşá molcêlúşĕ/şî...sfîrîim ᵘuntúra ᵘo árdim bíni/şi...púnim acólo cu lingura di...f†er/púnim acólo aşá/luăm cît să ia ĩ lingurâ/coálea/coálea aşá/cît ári loc/în...crátiţâ//şî sâ fac foárti búni/câ li fácîm mai répidi p-álea//na/kar zicem/hai sâ fácîm nişti nalangîti câ...li fácîm mai répidi//
15 aşá sâ fac//

cîreáşâ te mariia
şáizăşîtrèi de an†

cása

a trasát mésteri cári-a fost/a trasát cása/am făcút î gropili pentru kitúc/am băgá kitúc di óbză di céntimétri sau cît a... s-a permitát/sau mai...d-um métru/înălţimi/ştii ca sâ fiie mai sus//pă úrmâ am întins tálpili/ráma/după ásta am rîdicát fúrcîli/cónsuli/am rîdicá cónsuli/fúrcîli/fúrcîli-n sus/pă úrmâ a vini cu...după furc†/în cápu fúrcîlor a pus grinz†/după áia a vini cu
25 [k] după c-a terminá cu grinzili/a paientá fúrcîli/a paientá la cólţur†/paiénti/le-a paientá cóntra/cóntra vîntuiiri ştii/sâ nu... şî la cólţur† şî-ntr-o párti şî-ntr-álta/di sus ĩ jos cólţurli// dup-áia le-a păruit/par†/între furc/şî pă úrmă le-am îngrădit cu nuiá/nuiá di cátină sau di corn//şî după ásta le-am bulgări cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pămînt//înăuuntru/lę-am bu [k] sau dupâ cę s-a uscát înăuuntru lę-am bulgări şî p-afárâ/lę-a lipit//

înaiinti de bulgărit lemnáru ş-a făcút coperişu//a rîdicát coperişu/a bătút scîndura/a bătút tábla şî/a terminá cu...//

uóprea te niculái
[44 de ani]

tăiim pórcu

tăiim pórcu/l-înjungiiem/îi pîrlím/îl spălăm frumós cu ápâ fiártâ/îl tăiim pă spinări/îi dăm máţili-afárâ/li spălăm/li curăţím/p-úrmâ făcîm găldăbóş†/trandafir†/kiftii/şuncâ/îl punim la... pútinâ la sărát/şî facîm mîncări dĩ iel//facî o piftęá/o sarmá/um bórş cu uos dĩ iel/

[Cu maţele ce faci ?]

cu várzâ/îm máţi băgăm cárni

[Cum ?]

o tocî/o tocî frumós/la găldăbáş pui uoréz/pui cîápâ/cárnęa acólo/şî dę-acólęa...bagî îm mat//şî facî găldăbóş//la trandafír să púne núma usturói şî cu cárni//

droganu véta
trèişópt [de ani]

tutúnu

sâ fácî um pat ai gunói/şápti ob métri/cît vrei sâ facî/pătrát/pă úrmâ-i pui pămînt/pă úrmâ-i pui nişti mrániţâ/şî-l sémen†// după cę l-ai semăná pui iar niţícâ mrániţâ/şî-l îngrijăşt†//do [k] o lúnâ şi cevá apruápi doo/îl uz†/cu strokitqárea aduc ápâ/ p-órmâ-i scoţ la cîmp/la plántát//acólo pui o şfqárâ di zécî

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉĩşpi métri/faĉ cu băţu...groapa/puĭ ápâ/puĭ răsádu/l-astúk şî... să terminâ//dę-acólęa te ụĉ [te duci] îl prăşăşti/di dóo ụor†/ p-úrmă-l laş şî-l culéĝ/foáię cu foáię//îl ruk foáię cu foáie/îl faĉ tęanc aşá/l-adúĉ acásâ/l-înşîr† pă o áţâ di triĭ métri aşá/îl puĭ să să usúĉi pâ la cásâ/şî pă úrmâ-l păpuşăşt†/ îl păpuşăş/ dę-acólęa-l balotéz†//pă úrmâ îl duĉ la jîrlău†/

ásta-ĭ múnca luĭ/cam...kinuĭitâ ĭésti ĭa/da//

[Aceeaşi]

cărúţa

o cărúţâ nóo să compúni din dóo ştélur†: ştélu dinaĭinti şî din ştélu dinapóĭ//ştélu dinapóĭ/ă...să numésti î...îz mai [k] din maĭ múlti pésî//să spúni...cum sâ spúnă/craĉ/cruĉa dinaĭinti/ grésiię/vîrtéju/şi cu mănúşile/după aĉ [k] atît/şî róţili dinaĭinti/şi pódu di ụósiię cari víni pă...pă ụósiia di fer//şi ştélu dinapóĭ/víni prin legătúrâ prin inimâ/la noĭ îĭ spúni/prin inimâ//ştélu dinapóĭ sâ compúni tot aşá dim furculiţi sâ spúni/ pod di ụósiię/scáụun/şî ĭămăş mînúş†/şi...să fáĉę din lemn...brut/ dim buştén†/îl...crăpăm în dóuă/din...lemn gros/îl băgăm la banc şî-l tăĭ [k] îl tăĭim la ferăstrău//saụ dacâ avém/avém ş-un ĉerculár/maĭ tăĭim la ĉerculár//şi...trébuię făcút şi dulap†/coş cun s-ar spúni/la cărúţâ//

górgiţâ drágu
am dóozăşîtrèĭ di an†

cîn m-an dus cu váca

cîn m-an dus cu váca acólo la canálu álа véku/am î...m-an dus

1. Localitate învecinată.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acólo ş-acólo ţerá un [k] o gáuură di vúlpi/şî ţ-an da foc cu kibritu/ţerám maţ mulz băţés/şî ţ-an da fócu [k] foc/ş-acólo-şà vâcili s-au dus túmaţ...la bălâcén[1] acólo/şî cîn ne-an dus/ băţéţî/nu maţ ţerá niĉ hir di vacâ//şî ne-an dus túmaţ dúpă ţe-ţi-acólo-şà la...şî le-an găsît acólo/ţerá ũ om cu ţéli/bătrîn d-éştia//şî le-a opri câ ţéli să duĉá-ncólo la bălâcén[1]//

tutulán ĉe górgi
úţspi an[1]

746. DEDULEŞTI

(com.Mircea-Vodă, jud. Brăila)

Culegere: 1971; CB, PL, VN, RP; transcriere: RP

álea cási ţerá

am cása cáre să vîédi ş-acúma/intrá şáţzèj de furj/la mîétru punéaţ fúrcâ//la métru[2] /ruátâ//cásâ di pátru mîétri/pă úrmă antréu/áşa cum erá//

şî pă úrmâ...paiénte/să făĉá lémne-aşá din fúrcâ pînã fúrcă/aîĉa ũ rînd[3] /doue/trei/pátru/paiénti/şî pă órmă-ngrădéaţ cu cătínâ/noţ cătínă-ţ ziĉám//îngrădéá cu cătínâ//şî pă úrmâ...o terminái/tăbărái cu molús pă ţa//cu molús//pămînt[4]/ş-o acoperáţ şî/pă órmă...úrmá după cum a fost/î cũ var/cu...dă da[5]/aşa/aşá aşá//deasúprea fîer/deasúprea scíndurâ/pă úrmă fer/áţa ţerá cása cáre ţerá [k] cári a fóstu-naînti//cári le-am făcũ noi//álea

1. Sat învecinat.
2. Gest: sugerează distanţa.
3. Gest: rînduri suprapuse.
4. Termen sugerat de cineva care asistă la înregistrare.
5. Aprobă explicaţiile date de cineva care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cási ieră//

[Dar pe aici dumneata ai apucat bordeie ?]

nu [r] no//părinți nei n-a spus c-a trăit îm bordeiu//părinți/

[Cum ?]

bordei mări/și deasupra avea o fărîmă di casă/zică cas-aia gătita//da-m bordei stătea//părinți nei așa n-a spus/c-a trăit ieii//dă nu/io n-am apucat//n-am apucat că nu nu nu//cam în noo súti [k] di la noo súti încuțe/ unu/nu nu nu//înăun [k] ei o hi fos pă la altă...comun/pă la cu să zic/da la noi nu/io n-am apucad/decît tata neu n-a spus/că iel îm bordei a stat//mai nic/ și cîn m-am ajuns s-eo/avea și iel casă ca și mini//

bădiu vizirean
șaptezășîcinj de an

nu prea băruiam în grîu

[Înainte puneați grîu ?]

nuoi...pentru noi prea puțin/da ne istruia tod boieri/noi munchin la boier//s-atunc/pîinea/grîu/tot iera...mosîia tatâ ...î a lui//nè punea di-i făcăm uogór di tamna/...uogór uo datâ/ al doilea iar arătură/și pă urmâ-l semănă/îl tăvăluc'a/îl grebă [k] tăvălucă s-apă...//vara/te băgai cu casă iel/că nouă ne dădea deoparti//și noi puneam: unu punea mei/unu porumb/unu uors/nu prea băruiam în grîu//dicît grîu iera la boier//iera grîu/călcai pă iel/da nu iera [k] la noi prea pâ cîti-um pogon așa/ca să ai di casă//dicît iei îl î.../l-adimistră da noi îl munchim pâ...î cum ne dădea ei comandă//da/di la-nceput//îl triuna iar/îl triuna/îl văruia cu să zice îl...sulfaltă da/î cum

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[ɛ]cum erá atúș cu var/cu kátrâ/îl sufaltá/ieră grîu/cum îi ș-acúș//da-l instruiá ieí//câ noi ī/nu poz/mulțimea nu puteám/care [k] la boiér cînd ierá/da tremurá cárnea pă tini dacâ nu mûcái cũ ș^îcá iel//și la tinī/iel n-ávea nevói di tini/tu fă cẹ vreí//da la iel făcái múnca búnâ//pentru câ-z dădeá locu//"la atîta log/níi-m fac atît"//

ne ducán cu plúgurle/cun ți-an spuz/de la-nceput/pînă la... termenát//pîn la termen [k] l arám/arám/n^oi/^ogoram noi/îl siemănám n^oi/gr^ăpát/tod/borănit/și-l lăsám//

vára/noi îl cosiám//îl cosiám/l l^egám/cărám la mașînâ/mașîna [ɛ]cît-o lúnâ di zíli cărám acólo/că ierá lúme múltâ/te-ngrămădeái aco^lo//și pặn múncîle-àstea a lui/ne vineá și no^u//

noi pă [k] puneá s^ècárâ părinți/puneá òrci//pă locurli cári-i dădiá boiéru//da boiéru la ũ loc erã...stoc^u[...]//

[Cu ce treierați grîul înainte ?]

î grî [k] mașînâ/îm mașînâ//

[Și orzul ?]

orzu cu cá^i//

[Cum se treiera cu caii ?]

cu cai [ɛ] cu cá^i/uite ce ié/noi riéstu-òsta di pămîn·care ni-l da boiéru/îl l^egám/îl to[ɛ]îl aducâm acásâ/-l făcâm șírâ/și pă órmă cîn ne vineá rîndu/băgã la treerátu//treerát/cáii/cu cărúța/...liegátâ di cai acólo/și cu steajăru/și ^umblái cu iei tuátă ziua/di treerái orzu//^orzu/că ^orzu la mașînâ nu prea [r] nu prea/dicît cu cái/îl tree^r [k] aducâu vînturătuárea/și-l vînturám/și pă úrmă la negustór/dú-te la bant//da grí^u mergá la mașînâ//că [k] ^da/dicît că aveam și noi cîți-um pogón acólo ce-aveamũ îl ī [ɛ]tot can cu cá^i/da nú nũ/nũ să puteá//dicît cũ mașîna//

[Același]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ne-am împăcát amîndói

[Nevasta era de aici din sat ?]

dă/de alăturea ziz/mîrîa vódâ/nu era mîrîa-vod-atuş cîteva sáti//cînd am veni din război şi ieu atúnc/î-a făcút?//ierá húdi-
5 ţâ p-aiş cu să zic//nu gard/nu cásâ/părinţi bătrîn/ca cum sîn şî ieu acúma/îe să fac ?//"mă nū-i kib dī [k] sâ mai alérg acú"/ sâc "àduc şi ieu un uom/ca sâ mă-mpác cu el"//dá dà/ş-am umbla di cóleea/cóleea/şî an găsit továrîşu neu//îi zicá bagdát aiî/ierá núma cîteva cási//câ mîrîa-vódâ îi mutá di la nisípen[1] //
10 şî...

"îe faj/mă iei ?//ne [ɛ]pláîem amîndói ?"

"de/dacâ zic..."//

ne-am împăcát amîndói noi şî...am plecát acásâ//şî di la plecâúne n-a făcú ş-ieu gospodăria/cun să vedi//da da/pînă cînd
15 ni s-a ajús fîîórî/ni s-au ajúns...//

[Acelaşi]

făîá coloiánu

strîngá uóuâ/şî la [ɛ] cîte yini ? lā cît is/că...la şas săptămîn[1] fă ?[2] cum yini di-l făîá pă coloián ?//

20 [Azi e marţi ? De azi într-o săptămînă nu-i caloianul ?][3]

aşá//da da//dà da//î făîá...uo păpuş-aşá/puneá acolo [ɛ] /da[4]/ făîá...un coloán aşá/pă órmă sîn[t] coj/puniá coj de-alea fiel di fiel/ca cum îs uóuleţ[ɛ] vŏpsite//pă urmâ păstrá aşá o [ɛ] u uou/î di mînca[d] muále/îe şîa/îe "ásta-i căiula coloiánu/fă-o

1. Localitate în jud. Brăila.
2. Se adresează informatoarei Măxineanu Eugenia.
3. Intervenţia aparţine informatoarei Măxineanu Eugenia.
4. Aprobă explicaţiile date de informatoarea Măxineanu Eugenia.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

colo̯gánu[lui]/să-i̯ púnem în cap"//

îl pun̯á pă [o]... [ɛ] á̯ia cu bă̯ié̯ț[i]/să ducă ca că să dúce să lû-ngruápe/[u]úna luá [u] ăla.../un caşmír pă ga/únu di-ésta ca câ-i̯ p[u]ópâ/şî [!] cu cădélniţa băgátu şî/ei̯ da ![1] pă órmă dacă [ɛ] tuátę să-ntîmplá ac[u]ólo/čebgá [= începea] să-l plîngă:

colo̯iéne/i̯éne/
te cătárâ mă-ta/
pîn pădúre ráră/
cu inima amárâ//
coloeniţâ/niţâ/
[ɛ] trub di coconiţâ/

zîči...ă ! na acúma am ui̯tát gárâ/nu le mai̯ ţini̯ máma mintę drágâ/če ! párcă če [r] če erá atúnca nu ma estę-acúş//aşá i̯erá mam-atúnc//po [k] cum îs spui̯/şî ásta i̯erá mámâ/cu coloi̯ánu//

p-órmă î făcá pománâ colo̯ánuli//la cît uárě fă ?[2] lá...jóga/ p-órmă jóga să strîngá tuátę//pun̯á úna [u]o găi̯ínâ/úna mălái̯/úna făi̯ínâ/úna...yin/c-acúma i̯erá yin/acúşa če mai̯ vorgím !/nu mai̯ i̯erá ca-naínti//să strîngá băi̯éţ[i]/féti/acólo la cás-ága/cu feméili/cu...cu băi̯éţi/númai̯ băi̯éţ[i] erá/feméi̯ nu erá//dac-avgá...ca cum aş avgá go fátâ/

"hă cu [k] mámâ"/şce "i̯óte-n cutáre zi [y]in...f[i]étilę la noi̯"//

"hai̯ fă mámâ/dacă zícez voi̯/vă fácę máma//ars sóba/vă fácę máma plăcîntâ"/úna/álta/pâ čę să găsgá atúnca/că...tot aşá-i̯ ş-ácuma/če cres că-i̯ mai̯ álfél ?//

aşá ē mámâ la...caloján//făcám bucátę cum îs spui̯ sâ.../mîncá toţ[i]/če şca că-i̯ pomána colo̯ánului̯//da acúma nu să mai̯ fácę//

vizirgánu bi̯ta [75 de ani]

1. Aprobă explicaţiile date de informatoarea Măxineanu Eugenia.
2. Se adresează informatoarei Măxineanu Eugenia.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşá am crescú băiéţi

am fost c-aveám bŏiát/toátă vára am umblá la cúru cáruli/cu ielu/aveán leágănu/l-înveleán la cúru cáruli/şî-i [k] l ţineă la cúru cárul băiétu băgát//că să-i fi lăsát/dî pă če plecán şî-ncăr-
cám cáru/činegaveá s-áivâ grijă/câ puteá să muárâ plîngînd acólo/ să dca că "i-a lu cutărică ásta"/nic atît !/io-l luám cu míne// p-órmŏ cîn ne ducán la luoc/ûl luam din...din acólo dintr-ála/şi ni-l da badiu/-l ţineám îm braţe pîn la luoc//p-órmă dac-ajungán la luoc/puneán crăcănilegàlea la locu/...lu-nveleám/aveám aşter-
nút/aveă rogojînâ cînd erá mai áspru vîntu/câ dacâ da pă [k] zădufu/nu mai puteái să ţ-iei aşternútu/sau rogojîna c-o svîrleá vîntu/báte vînt/cum e ş-acuşa na ! cîte-ntr-o zî/duámne ! ziş câ éstegal tău//da cîte-ntr-o zi [k] áz/nu ves če măi...zi a fost ? stai sâ vidém míni če zi ie//ş-aşá erá mámâ atúnc/aşá am crescú
băiéţi//da//

ă făcú di dóo ori cîte duoi/...ş-aşá mámâ erá băiéţi/da !//şî n-a trăit únu/uunu dîntr-o perekę/únu dîntr-o perekę//cînd am făcút ûntîi/am făcú doi băiéţi//al doilea cînd am făcut/am făcút o fatâ ş-um băiat//n-a m[ɛ]n-a murí fata/şî n-a rămáz băgatu//ş-aşá erá mámâ/kin//pă urmă pînă cînd...c-an crescú dicît o perekę... la únu vo...trei luni/la únu vo doo luni/şî n-a lua dumnezéu cîte únu dim perekí//ş-ă rămás...[k] c-acúma éstę vlad dim perekí/ şî dunítru/i am din gemeni//trăieşte cîtę únu din...dintr-o perekí//ş-aşá erá mám-atúnc//

da sâ fereáscâ dumnezéu doi băiéţi sâ nu fac/câ nu-z mai trebúi mai mult şi mai nimiic//că dę če erai búnâ ?//băiez na !/ pînă-i dădeai lu ăla ţîţâ/sâ scula ălâlant/da aşá/če erá.../işî-se bibiruanîle/bibiróny/puneam bibiróny//pînâ cînd sau čine ştii če mai făcám/şi zice "če" să-i fac/idte-i pun aic"//cîm mă scu-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lám di făcâm mîncáre/făcân şî...mulgân şî váca/luám şî lápte/şî şî-i herbeám/că io m-an dus şî la cîm cu ei//e ! câ dacâ nu vine [k] dacâ nū băgân di siámâ încâ únu-m mureá la cîmp//pînâ sâ yiu acásă/şi pă órmă ē !/a răgăduid mul dî pă âe-a venît acásâ// şî n-a murit acásâ mámâ//sînt să [k] da cîzi nū ieste ásta pă lúme !//nu mámâ/cîţi am trăi [k] nu-i vórba/cîţi am făcú i-am...//

am avú şáse di n-a trăitu//da acúma am âinâ/am fátâ muártâ//

[Mare a murit ?]

ei ! măritátâ/a avú [k] áre doi băieţi/

[Şi de ce a murit ?]

ei ! mámâ dī...dumnezeu a vru s-o ia/nu ştu âe fél di buálâ ésti ásta care-o [k] zîce că nu i găsésti leácu//şî n-a muri fáta/mîncá-te-ar máma//iácâ ie [k] sîn trei ani/cînd o hi trecút/nu ştiu/nu pos să ştiu//avea fat-acîi îi satu//aşá-i mámâ// [...]

[Dar copiii ceilalţi ţi s-au dus cu nuntă sau au fugit ?]

e ! mai ī şî fug uúni//şî p-órmă nu fáce núntâ ?//

[Şi cum au fugit ?]

e ! cum a fugît/a avú vorb-amîndoi/...

"fă în cutáre timb" zîci...

"mă/da io nu po sâ facu"// [...]

"fă !/hi pâ páci/câ máma âine ştie un să âe//io iau cîte-o buleándrâ/cîte-o áea/le légu-n legătúrâ/şî ţi-o dau ţii pâ iâ aşá/câ nu ne ştie nimeri"//

ş te trezeai dimineaţa fără ea mámâ//ăuŏiliò !/te ducâi cólo-n casâ/vîdeai perétîlī...nu ma iera/òdátâ te luau aşá niste hiór/"îuolèu mámâ !/cu âini s-o hi dus câ..."/c-acúma nu ma iera ca î áea [k] zîce "cu cutăricâ"//

é ! â-aveai să-i faâ ?//dacâ-i plăcúse ei [k] e-a plăcút ei/ "mámâ/hi sănătoásă cu el"/încólo âe zis câ să mai faâ ?//aşá e mámâ la...la de-ástea/fetîle/cum cres câ sâ hii//aşá e mámâ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núnta// [...]

[Aceeași]

brînza

mulg^i^ ua^i^a/...^îl^ strecór^ă^ lápteli^ă^ hîrdáu/în doo trei pînze-așá úna piste álta/ca s^ă^ fii mai^ă^ gruáse/s^ă^ de-ac^u^álea î dai^ă^ kag^u^/kag praf zis/plămădéșt^i^ într-o cănúț-așá cu lingurà/îl plămăd^i^éșt^i^/și-i dai^ă^ i-acólo kag în hîrdáu/și-l amestíc/c-o cîrjâ zis/cîrjâ [!]/l-amestíc^i^/și-l acópe^ă^r^i^ cu ĉ^i^evá/cu pîza lui^ă^ cáre e-o strînc/ și-l laș...cum să spun eo...ĉîj minúte și zéci/și iel să prindi/ să-nkágâ//

ș de-ac^u^óle a te spel^i^ pă mîin^i^/s^u^métej mîneĉile/ș l-ei^ă^ la frămîntát/și-l frămînț^i^/îl frămîns pîn să fáci iel î s-ā [ɛ]șázâ z^i^éru-ntr-o párte/brîza să mai^ă^ lásâ mai^ă^ î jos^u^/z^i^éru iése de asú-pra/care cunóaște//

de-acóle ța-așás crinta/strîns cășu/frumós în î hîrdáu/...ș de-ac^u^óle baĝ î zăgîrna cum să spúni care strîș cășu-l baĝ așá pă didisúpt/și să ea toátă brîza-n zăgîrnâ/ș-o apúș cu mîinili/ ș-o pui^ă^ în crintâ//ș de-ac^u^óle o frămîns frumós/o strînc/kar și [ɛ]ier^i^ am făcú nit^ică^ [!]//o strîns frumós/și-i pui^ă^ fúndu piste brîzâ zis/s^ă^ de-ac^u^óle pietróiu piste fun^d^/și să scúrgi//

și din z^i^éru-ola care să scúrge/îl ferb^i^ în cazán/ș să fáce ^u^úrdâ//ș de-ac^u^óle iei^ă^ ^u^úrda cu strecurătuáre/o pui^ă^ ș pă ea-n zăgîrnâ/o storș puțin cu fúndu-așá te-apéș^i^ pă ia/ș-an terminát/ i-o dai^ă^ romînului/ș pleác-acásă cu ia//că ásta ā [k] și meserie-asta o avém de mùl timp/câ...primăvára/vára/ásta n-e meseri^e^a noástrâ/brînza/s-o lucrăm//dacâ bărbátî-neu^ă^ î mocán/de an^i^ de zili ...//

[Dar cheagul cum se face ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

kágu/kágu-l cumpărăm práf zis//dî pă la êeapeúur$^{i}_{\downarrow}$ l/di pă la uoráș/brăilla/bucureșt$^{i}_{\downarrow}$/du pă úne-l găsím//

[Nu-l faceți în casă ?]

nu-l fàêém/știz di êe ? c-acúșa să țíneș m$^{i}_{\downarrow}$éi$^{i}_{\downarrow}$ pînă să fáêi mar$^{i}_{\downarrow}$//și méi áre kágu/cum să spúni/da dacă-l tai crudác atún$^{j}_{\downarrow}$/di dóo trei săptămîn$^{i}_{\downarrow}$ áre...caș în el/în kágu lúi//da dacâ să mai mărești și mănîncâ uo rrúză di êocán/sau verdeațâ êeevá/nu ma ie bun kágu/și nu pos sâ faj din el//

ii$^{u}_{\downarrow}$oĝénea măcsineánu
pátruzeșîêînê [de ani]

coloiánu

ne strînĝám trei pátru féti/...ș făêám nișteș pămîn cu ápâ/ nomól niégru/cu ápâ/îl lățeám așá pă o scînduriêe-așá dă látă 2/ și făêám așă...făêán căpușoru/mînili pă kept/și lui doo kiêuáreș-aêi deșpicát/di-aêi$^{e}_{\downarrow}$a-i făêán și lui [!] eră fátâ băiát acólo-șà/...făêám coj$^{t}_{\downarrow}$ di uóuo-i puneám în cap/îi puneám pă kept/îi puneám pă mîn$^{i}_{\downarrow}$ pâ...piêuáre/și-i puneă flor$^{i}_{\downarrow}$ pă lîngă el/...și puneám la úna un cajmir dipă gîd/ziêán câ-i p$^{u}_{\downarrow}$opâ ș-o...trimeteám înainte/și noi cu scúndura cu coloiánu dipă éle/și ne plimbám pî sat și-l plînĝám: "coloiéneș ! coloiéneș !"/și...ne dêă și-l îngropám//divále zis/în grîu//așá să ziêá/pă vàle-ásta la noi ieră grîu/ș ne dêam diváli-n grîu/și-l îngropám//

și cum îi joi/ne dêam di-l scoteám//c$^{i}_{\downarrow}$ să făêá pomána coloiánului/ne dêam di-l scoteám/ și-l duêán la gîrlâ/și-l dam pă

1. CAP = Cooperativă agricolă de producție.
2. Gest: cca 1 m.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

gîrlă/vineám acás/făcăm mîncări/mîncăm/...ne făcăm păpărúda/ c-aşá să fácă/şî...vineá seára/ş ne dcă să ne culcăm/moártę şî di fuámę şî dę obosítę//

[Aceeaşi]

747. GURA-SĂRĂŢII [ALR II 728]

(com.Merei, jud.Buzău)

Culegere: 1971; CB, MM, RP; transcriere: MM

am treiérá şî cu cai

arám/c-aveán cal şî io/atúncă/cărúţă/gospodár ştiu//şî aproá- pe-ntr-un î an/nu ştiu [k] ţiu mínte-n ce an/cárē...m-ă [k] am arát/adica l-an semănát aşá pă...pă nearătúră/şî p-órmă an dat cū...cu plúgu şti/l-am nvelítu/că ne-asteptán c-o să-ngéţe/şti că ierá...cam dipă sfíntu neculái ierá/timpu cam scurtu//ca să nu-ngéţe pămîntu aşă.../dę-áia ierá povéstea ca să-l dăm su bráz- dă ştii/ca să-l apúče ştiu acoperít acólo gîéru şî îngîéţu pămîn- tuli//ş-ápī am făcút aşá/lúcru-adivărát/ş-ápę vára am făcútu vo doişpe sac/cum erá atúncă/la pogón adica zis/nu la iectár/la pogón adica/că iectáru-i dę doo pogáne//şî treiérán cu maşín di-ástea cu...cum erá atúncî pă timpu-óla/maşín dę-ástea cu... băgá pái-e la vapór ştiu//

[Dar cu caii ai treierat?]

cu cái da/amu...am treiérá şî cu cai/am apucát//

[Cum se făcea ?]

pĕi étę făcăm aşá o ariie/adica pă pămînt/o bătăm bine tot aşá cu cai/adica cu...o stropiá ş-o [k] puná nişte paie-aşá/ ş-ápei da cu cái-aşá ştiu/ca să mai bată s-o...fasonéze//aşá bă-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

gámu grîu sau ᵘórzu/majoritátea la grîu ierá [k] la ᵘorzᵘ/şî la ovăzu-ósta/ásta/şî dugíia cum erá atúncă tot/c-aşá erá o...o plántă de-i zîcá dugíie/acúma s-a cam desfiinţát-o/de la un timp încoâc//da ierá un foráş foárte bunᵘ/foárte bun pîntru yite/dugíi-ásta/c-aşá să numeá/dugíie//ierá şî mei adica pîntru păsârî/ mai alt...fel/da ásta erá numai pîntru yite//şî dacă îl bătéam/ p-órmă măturá bine...ă...áia...árie-áea cun spuneám/ş-ápăi întindeámu recólta/ádica grîu sau...sau u...ásta ᵘorˢ sau ovăs//îl î...l-întîndeám acólo/ş-ápei i îl î [k] cu cái//bătéam un ştejer acólo/adica uñ...adica um par aşá zisᵘ/la miljócu áriі-éştia/ care...ş-aşá o...ó ocolire/legán cai-adica ştiⁱ/legán cîte doi aşá/că bătéá mai bⁱine//şâ-i bătéán cū...merĝám aşá...merĝá aşá o roátă/p-órmă-i întorcâi iar/ca să-l frămînte bine/ştiⁱ//

neámu ⁱiᵘón
óbzeşîdᵘoi [de ani]

rakíu

[După ce trăgeai vinul ce rămînea ?]

boştina goálă rămîneá/şî p-áea o făcâi rakíu//o luai di-acólo/îl lăsai să hárbă-ntîi/după ce trăgâi vinu/ [...] nu rămîneá dicît î...nij jumătate nu rămîneá de boştinâ di-áia/mai puţin de jumate//áea o presái bine/o bătéái cu niste mae-aşá care le făcâm noi cu [k] di mînă/o bătéam bine ca să nu stea áfînă/că să strică/să hîî...presátâ//şî...primăvára...câ dipă ce herbeá/puteái să faş şî toámna atúnş/şî primăvá [k] mai mul[ɛ]în specîál primăvàra acúma să făcâ/pîn lun-ásta/mártie/o herbeái ş-o făcâi rakíu//áltu făcâ dóoʲ de déca/áltu făcâ tréizeş/şi áltu... dóo/áltu...aşá/cum aveái de multᵘ//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Şi ţuica unde o făceai ?]

ţúicà/ierá aiícâ-n sat anumítę cazáne/în sa la ţámenț/în sát o făcâi/âiî//avęá fo doi inşț...aiícâ-n sátu nóstru/şî făcâi la iéle/ie[ɛ]nu l-a avú cazánu/l-a avút úni pă [k] dį cîn a fost indiĝéna/cazán a avútu//

[Cum era la cazan ?]

cum erá ? nişte ţéve/am avú şî ęo cazán/p-órmâ mi-an lua şî ęo//trei ţéve/cáre tréĉe pîntr-ō...răcitór dę...iărăş ş-ăla ierá vo...pátruzecț dé déca/cînzecț/o curătęáre făcút-aşá fel/răsră-ţát-aşá/lárgă la gúră//şî ţévilę-álęa tre [k] avęá găur şî treîcá pîn ápă/ia [k] áia-i plînâ dę ápâ//şî işá dincolo/únde cúrĝe rakíu/dâ [k] îm pártęa ailántă/le băgái pă aiş pă sus/cam plecáţę-aşá vinęá/şî işá dincólo úne cúrĝe rakíu/acólo işá la um me [r] métru mai sus [k] númai trei...tréize[ɛ]dé santimę-aşá//mai sus ca să nu hiie...ca să pos să bagț ũ hîrdău acólo/să cúrgă iél//

iáncu borcán
obzeşînòo de ant

avęám um băiát în armátă

io avęám um băiát în armátă//p-ăl mai máre/nu-i aîĉa-i la vălĉéle[1]//şi...a fost[ɛ]nervós/şî i-a venít iemoraĝie pă [r] pă nas//şî cîm mă pominés kar cu dómnu nícu[2]/c-a fost sup cománda dumnęalúi//şă...la armátă/pă la buzău/dac-a pornî pă front/a scăpát únu-ncólo/únu-ncólo//ş-apăi ī...noi făĉán ţuic-atúnş pă tímpurlę-álęa//dă văs că vyine c-un soldát aşá la braţu/p-aişț pă la şcęálă//

"ţáţă lúcso/ţáţă lúcso/óitę vasilică" zîĉe/

1. Comună în jud.Buzău.
2. Informatoarea se referă la directorul şcolii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"nu-i băiátu m^{y}eu"/an lăsá hîrdă^{u}u din spinăre/"nu-i băiátu mieu ăla" zic^{u}/"nu-i băiátu myeu"//

s-ā... [ɛ]um băieţáş aşá^{1}/da iel de cólo zîce "mămică/iá-mă" zîce "şî mă salvgáză"//

^{1}-an suiit acólo sus/^{am} pus nişte pérne-ntr-un pa^{d} de-ăla cu ...pînz-aşá de...^{ha}ea/

"mămică" zic/"māmă ! c-ai făcú mámă ?"

"ietę mămíc-aşá m-an cerút acásă" zîce/"mai bine să mor acásă/ dicí să mor acólo/m-a adú^{s} soldáţi" zîce "pîn la gáre"/

şî l-an cătá/şi nūmadicí^{t} s-a făcú bine//avgám vo páispe curcán^{i}/cum my-a ziz dóctoru sâ-i dau/āci l-am pus pă rgáte/gata! s-a făcú bine/ş-a scăpát şi...i bun scăpát/^{i}e fgárte binę-acólo undę ie la casa lui//

dragomír ielena zísă lúcsa

şáptejd^{u}ói [de ani]

iō cu rumînu myeu am plecát aşá

iō cu rumînu myeu am plecát aşá/di-a [r] dę-a drăcului phélgapă míne/-m plăcêá dę iél/ierá jandár/ş-úndę-l videái cu... egilétį-eia cólga^{2}/şî cu háinilę-álga...blio-jandár aşá/şî ierá băiá dę-acî dę sátu m^{y}eu/mă-ndemná lúmga/"iă-l ia-l ia-l ia-l ia-l"/če iei d^{e}-eij véto ?^{3}//şi...c-am făcútū ?...am plecá cu iel^{u}/m-an cununá la vrō...trei an^{i}/n-ávgan copíi//şi ierá tot obijnuinţă ca acú/da nu să strîngá lúme mult-aşá/ca acúma/cum să strîngę lúmga//şî...nę-ām adūná cu nasu-acólo/cu vo cízva priętén^{i}/ásta-i/če să fhiię//

1. Gest: cam de 1,5o-1,6o m înălţime.
2. Gest: la umăr.
3. Se adresează gazdei care a trecut prin camera unde se înregistrează.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Şi nunta cum se făcea mai demult ?]

tot ca acúş//

[Adică cum ?]

pă aşá: t^e...â...preparái săptămîn-àsta ce-s trebuiá/dumi-
nica t^e cununái/sóara ierá núnta[ɛ]másа şî gátă//luni să isprăvíá tóate tréburle//

[Şi sîmbătă seara nu era nimic ?]

carę-avęá ştiu/de ierá flăcáu şî fátă/da noi dacă mai stătúsem...trei ani/ce ! mai arînjá la noi să faj brad/să facî...
cum ie vorb-ága ?//

[Aceeaşi]

núnta

logodęá/ca să spun aşá pă şest/cîn logodęá/aducá ginerica o flóare frumóasă de-ásta dę m^yirésă/cam cîd mîna aşá/ş-o didęá myirési/şi mirésa cî^t stetęá logodítă/o prindęá aij lîngă c^uoc^u/că nu erá cu părurle tăiéte ca acúş/ierá cu cog lúmea atúnc [!]/şî punęá flóarę-ága aic^1//cît ierá logodítă fínă^2/umblá cu flóarę-ága aicî//cárę ierá mai politicóşî/făcá um pamp^uón di fúntă álbă/în locu flóri acélei/mai...mai politicóş ăia/cu fúnda/aşá//
şî după cę...cîn ficsă núnta/trei stămînî sau o lúnă/atíta ierá logódna/începęá di símbătă/brádu/la mirésă/trемetęá dimineáta ginerica...flăcăi/căltunárî/dî ăştia/cu panéru/doi bărbáţî [k] um bărbá ş-o femeie/şî cu brădári-acólo/cu flăcăi/şî vinęá la mirésă/şî...primęá cam pă la zec-aşá/sta pîne siára/jucá la mirésę/ierá zíua mirési ágą/şî plecá-napóiu//şî s-aducęá...atúnca erá frumós a^iis hînă/ce ca acúşa ? s-aducęá o oglíndă máre aşá^3/

1. Gest: la coc.
2. Se adresează gazdei.
3. Arată spre bufetul din cameră: cam de 1,5o m înălţime.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mâre/dę-abęá duĉá [k] dúĉ-o persqánă/cu rámă frumqásă sus/cam aşá dę máre[1]/ĉa că áţa-ţ oglínda mirési/o a^{d}ĉ^{ę}á dę-acólo o sórâ dę ginere/de la ginere/de la ginerícă/şţ ţ-o a^{d}ĉá mirési/ca sţ să gătęáscă-n ęa/cîn o fi [k] să făĉá mirqásâ//aşá// [...]să termená símbâtă/duminică vinęá...cu trăsúrîlţ/şî le lua/lúmęa nqámurlę/ mirqása/cu núnu/vinęá şî le lua la ginerícă//nu la ginerícă/să ^{d}ĉa dirég lă bisérică să cununá/şî după ĉe să cununá/să duĉá la ginerîc-acásă/şţ petreĉá pînă sęára//nqáptęa másă//lúnţ pă sęáră ţáră másâ/şţ să termená núnta tómaţ marţţ//

[Luni ce obiceiuri erau ?]

luntţ/pîţ luntţ...lum pâ lă...[ɛ]plecá la náşî-su ginerica cu m^{y}irqása/şî c-un călţunár ş cú călţunărqása/cam pâ la zéĉę jumátę-aşá/să ^{d}ĉa la náşî-su/şţ la náş-so acólo s-aduná ş-acólo ųámenţ şî cu fęméţ/cáre-l vręa să-l însoţęáscă/şî vinęá cu tóţi la ginerícâ/că pă sęar-aşá să aranjá mésili/ásta ţerá//

stána matéţ
şáţzeşino^{ų}ă [de ani]

cumpărăm pųorc

cumpărăm pųórc/mic//îl crést^{ţ}em cū...depínde cum mănínçă ţel/ dacă mănínçă nefţért/îţ dăm şî nef^{ţ}ért//înşă noţ de noţ maţ múltă fţártă aşá-ţ dăm//şî ì fţérb tărîţă/urdţálă făcútâ dę grîų amestícă cu porúmb/depínde/şî pqáte faş ş-apártē porúm^{b}/ĉe fel dę ĉeriále aţ//îţ fţerbém/dă grăúnţę-aşá la bqábē/cîm maţ ple la colectív/î maţ pun şî ap-acólo-ntr-un î...te^{ţ}kirúţ-a^{ęa} acólo luţ/grăúnţă pun to^{t} aşá dęopárte/lătúr^{ţ}le ţără tót aşá dęopárte/ să áibă tqátâ zíua pînâ ple dę-acásă//p-órmâ să fac marţ//după

1. Arată din nou spre bufetul din cameră.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ĉe-l fac máre/víne [ɛ]crăĉúnu/păi atúnĉā îl tăiém dipă obiĉéi/ cum să spúnē dóo zíle/trei zíle/úni poátę táie şî dîpă crăĉún// îl tăiém/îl conservăm/io-l mai conservéz ş-aşá lā borcáne cárne vie/...c-um pig de saramúr-aşă/ndesátă-n î...îm borcán//o mai prăjésc iărăj la grăsime pîn la úrmă/într-al borcán/mai fáĉem bábic tot aşă/tóbă/cum...conservăm şúncă/o fiérbem tot aşá în vin bălán aşá cū nişte vocsoá róşîe-aşá/o dúĉem la fum/...prăjin costiţi[le]/dépind de după cum ie purĉélu de máre/io po să pun/ da[c] ie máre/conservéz orşĉé vrei din iel/dacă-i mai mic[u]/mai pu- ţin//da//

[Toba cum o faci ?]

ieu áni trecúţ[i] o făĉám aşá: fierboam [k] ş-ácuma tot aşá fac î/fierb cárnea/ş-o tăiém bucăţ[i] bucăţ[i]/mărún[t] mărúm mărúnt// îns-acólō/cîn o frămînt cómpoziţie-áoā/pun î pipér/ĉîmbrū/ar- déi[u]// [...][1]

io am făcút áni trecúţ[i] tocátă cárnea/ă bucăţ[i]/bucăz bucă/mă [k] tocátă mărún mărúnt//cum am spus/pun î ĉe vreţ[i] sî púnem a- cólo/ĉîmbrū/pipér î/buiă/āşá/de toátę pun dîn...àrdéi/da !//ă de doi an[i]/am gătit-o ântr-álfel/am fier cárnea/ş-an tócát-o la ma- şínă//an to[ca]t-o la maşínă/după ĉ-an tocá cárnea/úmplu tóbă/tot aşá pun ardéi mul/foárte mul[t] pun ardéi[u]/buiá/pipér pun î ia/foá- ie de dafin/şî o pun îm búrtă/o c[u]os acól[o]/după ĉ-o cos...însă o pun oar la ápă/tot în ap-aĉéia care-a fiert/î ap-áia acólo/şî o fierb iărăş[i]/pînă să úmflă ia/o mai înteb dă cîteva [u]or[i]/ca să nu să[ɛ]să isplodéze/cun să spun să nu să spárgă//ş-o pun la teasc//pă un fundulét/înc-al fundulés pă ia/um...piátră greutá- te pă ia/de să abrezoázā ia/da//

ilie ileana
pătruzeşĉînĉ [de ani]

1. Textul este întrerupt de intrarea unui informator ocazional.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

caloián

făcă pămînt [k] îmuiá pămînt/făcă cap/făcă áica córpu/pi-
corúș'e/mînúțe/le punea cólea pă piept/făcă cu ceva uok aiică[1]...
naz gură/în fine să spună că este.../i' punea o corcană tot așa
de pămînt a'ica[2]/ca o pălăriocár-așa/puneán și noi pă o scîndu-
ric-așa aici-șa/că zicán câ-i mórtu/[!] caloián//gătean cu flori-
cele...pă iel așa/făcán și corcán-așă...o crúce făcám așa și noi/
tot așa de fantezi'e așa făcám//și puneán și noi acólo-ntr-un co-
șulés frúcte/că pă timpu fructelor 'era atúncă/covrig/bombcáne/
puneán și noi într-un coșulé/zicán că dúcen și noi i [ɛ] mórtu la
grcápă [!]/la gîrl-aiica la.../dădcám într-um put/'or în gîrlă cu
ápă unde iera curgătcáre/bocám după iel îl strigám/da !//

[Aceeași]

mórtu

[Omul] dac-a foz bonláv grav/și nu s-a mai putú scăpá/a mu-
rit//c-a apucá lumînárea-a fos cinevá lîngă dînsu-acólo/sau dînsa
ce a fost f/a apucát lumină/dacă n-o fi fost/° fi fos singur îi/
n-a apucá lumină/depinde cum i-o fi foz mcártea/da ! scárta lui//
pe úrmă de ce să...după ce a murit/îi [k] îl scăldám în ápă căl-
dut-așá/âl puném [k] după ce-l spălám/îmbrăcám/cu ce áre ieși acó-
lo/cu ce áre [ɛ] perscán-acéia cu cé să-l îmbráce/nu áre coșcúg
accálcă/c'n-áre de unde să áibă coșcúgu pregătit/núma pcate mai
bătrîn' d-ésti-așà mai să pregătésc așá de coșcúge//âl púne p-o
másă/î céntru casi-acólo/da !/așternę ceva pă másă/s' nu fii má-
sa kar gcálă/depinde dacă áre/să nu fi un sărăcus/pcate nu așter-

1. Gest: în dreptul ochilor.
2. Gest: pe cap.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ne ţuále/da cáre áre mai binē/nu-l púne kar pă lemn/pă scíndurâ
goálă//şî îl leag-acólo aşá cu-o fundiţâ de picoáre/îl întinde
bíne/l-aşázā bíne la gur-aîca/dacă lî [k] încîngă-aîca[1] la [k]
peste bárbâ/ca sâ stea gúra ştiţ[ɛ]strînsă//cum ie mîn^e/poáte
şî pînă seára/dăcă áre ómu ban/pleácă şi ia coşcúg/îi iā...tîr-
guie pâ [k] ^orşîcé ce-i trébū^e/pentru mort^u//vine-acásă/coş-
cúgu-n curte cólō m [k] éste/pune-acólo-n távă nişte covríg/ī/
o sticlă cū vin î/da/tămîiém/aşá iéstę [...] şi co[ɛ]covríg/i
i-mpărţéştę aşá/[la] persoáne cáre sîm p-acoáleа//âl dúcem acólo-n
cás^ă/lom mórtu du pă mas-acólō doi trei pátru/cî [ɛ]cît o puteá
să-l duc-acólo/îl púnem în coşcúg^u/ii puném pérnă la cap/úni fa
pérnă de talág/i/da/cîne nu/i poáte púne pérnâ de cásă/nu vrea
să doármă pă pérnă de talá[s] şî doárme pă pérnâ de puf/...ă...
p-órmâ ásta ie/cun sâ spun//i-aşázā mînúţile colę-aşá[2] frumóz/
l-aşázā bíne/vine după ^obicéi cum vine lúmeā la mort/cu flor
ī/da/lumînár/ī/givécę di flor/i/le púne cólo la cápite la coş-
cúg/púne-ncoló flórile/dipă obicé^i cum îi la noi aşá/acúma cîn
ie cáldu/şi la noi le ia flórîle/le púne [ɛ] într-un ligán sau
într-o...cevá aşá/că să nu fiie cald/da//după ástā/mormîntăm
zis/noi îl ţinem/a treea zi îmormîntăm mórţi ai la noi//a tre^a
zi//după ce-l îmormîntăm/venim acás după obicéi^u/să fac parast [k]
pomană acásă/da//kemăm acásă lúme/că [k] pă cine-avém noi aşá
plăcére/stă la másă/bea mânî[n]că/da//şi la úrmă fácem ear de trei
zilē/poáte álţī poátę nu áre săráci ban/mai tîrziu/álţi poáte
fag dîn săptămîn-acéea fac î di trei zi[li]/că trébę să u [k] spel
ī/da/sâ-i porneşt ápa/ă cărátū ásta tămîiátu/da//după obicéi/
da//şî ásta ie//áşá-n continuár înainte/i fácem poméni/depinde
cum áre lúmea avú/sa^u daca...e !//i fag de trei zile/i fag la

1. Gest: pe sub bărbie.
2. Pe piept.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

șásé săptămín[ʲ]/lă șáptē săptămîn ɣar cuɳ să spúneɳ/dɐ jŭmtáɳ dɐ an/de an/așá/da/pînă-i akitắm î ce-i trébuj/mórtului// [...]

[Cît e mortul în casă, ce faci cu pisica ?]

o-ɲkídem că...da/úneɳ aruɳcắm lătúrlɐ-acólō/da/ō ferím/să nu trɐácă/spúne să nu trɐácă pestē...î...ápa mórtuli/úneɳ s-a scăldát/saɳ pă suɳ coșcúg/că s[ă] spúneɳ că să fáce strigój/dipă obicéj bătrînésc/mámilɐ nɐástre ástɐa bătrînílɐ/o pitím pă pisícă/o pitím//și-i dăn drúmu dŭpă ce vinín dĩ la bisérică//însă [d]pă ce plɐácă mórtu/avéɳ ș-o ɐálă carɐ-atîrn-acólō la m[u]or[t]/ș-o spárgɐ/ cîɳ scɐáte...mórtu diɳ cásă//

[Ați auzit din bătrîni de cineva care s-a făcut strigoi ?]

da io n-am pomḗnit așá/dā știț la.../ă ieráɳ copíj și noj mic[ʲ]//înș-acólɐắ la nɐa mitícă miu/úne urcám noj ĩ sús acólɐa/ ieră cása pustíie//acúma noj nu știm precís//ă...noj am avút așá átúncā ō părérę că cinevá o vecínă dɐ-acólɐa să băgáɳ acólo-m p[u]od/ș să măscáɳ ia acólo/și să făcá ca ũ strigój acólo-m pod/ acúma noj nu știm precí[s]/noj fugắɳ [ca] copíj dɐ fricắ p-acólo/fugắm dɐ fricắ/că zícắɳ că-i strigóiu//ș să văitá acólo/că[ɛ]și ɐámenj-éștia ieră năși mej/m-a botezá pă mínę/dɐ mic[ʲ]/le spunɐá polócrū dodocɐáie/dodócu//și nășica muriseră/și muriseră și nășícu maj la úrmă//și avɐá o fátă o kemá adelúța//și áɐa aco[lo] persɐán-áɐa/cîɳ-să vă[i]tá acólō/zícă "ā̃olɐò/adèlúțo/copíi mej/ co [k] adelúțo"/așá să văitá acólo//ș-auzɐán că ie stel-ásta á lu croitóru-acólo/su[i]tă/îmascát-acólo/da noj nu știjám precís/ nic az/[d]a așá avém idéj-ásta în cap//și să văitá acólo/ș[ʲ] să vidɐá parc-acólo-ntr-un col[z]/nój ca copí ne ujtám știț[ʲ] acólɐ-aténtʲ/și párcă să vedɐá așá îmbrăcát așá[1]/și parc-aiícă[2] țuguját așă.../așá ieră țuguját așá/așá cum ieră masc-áia-ɲ cap/așá

1. Gest: înfășurată.
2. Gest: pe cap.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţuguiát aşá//da/să vidéa acólo-m pod aşá umbr-ásta//că ieră persóană naturálă/că ieră strigói/io nic az nu mai po să ştiu aşa/ nu po să ştiu//

[Aceeaşi]

s-a bătú doi fraţi

s-a-ntîmplát aiîc/s-a bătú doi fraţi/ieráu...în ietáte/únu dintre iei a murit/ia [k] ă rămás númai únu/hăl mai máre//şi s-au...lua la bătae pentru copíi//m...fratelă-ăl máre n-ávea copíi/iar celălált áre trei/ie únu la bucureş...amîndói/băiátu-ăl máre şi fáta sun la bucuréşti/şi mai áre un copil acásă/şi pentru ásta mic s-au lua la bătáie/fiincă fratele ăl máre...a pus nişte pépini/într-o grădínă/iar copilu-a lu fráte-sù/ăl mic/a sărit acólo/şi e-a luat din pépini//şi cîn a venit únki-su zis/ş-a văzút că lipseşte de-acólo pépini/s-ă interesá cíne i-a luat //şi din auzíte/ei a spus câ...kar nepót-su i-a luat//iel n-a mai aşteptát să mai viie taícă-su/să mai viie maícă-sa/a prins copilu/şi l-a lua la bătáe//cîn a veni maícă-sa/maícâ-sa a veni mai întîi/şi taícă-su lucrá pă şantiér/aiji la ulmén/la gară la ulmén//şi...cîn e-a s [k] veni maícă-sa/e-a spus/ce să-ntîmplase/maícă-sa a-ncepu să-l ocărască//l-a ocărî/l-a bătú şi pă copil/cum a veni bărbáti-su/i-a spus//iel nic úna nij dóo/s-a dus acólo/a luat un toporáş/şi s-a dus acólo la...fráte-so-n grădínă/şi s-au lua la bătáe//s-a lua la bătáe/fráte-so-a dat cu toporáşù/i-a dat lui aic[1] în tîmplă/p-órmă iel a luat sápa/că sápa acólo-n viie/de unde luáse pépini...nepós-su/şi a lua sápa/ s-a lua la bătáie/noroc că s-a rup coáda la sápă//ci dacă nu să rupea/poate că murea únu din iei//

pătrăşcoiu dumitra
optîsprezece [ani]

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

748. SĂGEATA [ALR I 71o]

(jud. Buzău)

Culegere: 1971; CB, MM, RP; transcriere: RP

treerátu

[Treieratul cum se făcea ?]

treerátu să făcâ...tot aşá//făcâm ᵘo...mai mulţ ţámen/zecâi/ cinşpi ţámen/făc [k] ne aduném/făcâm cátâ/să zicá cátâ şi [!]/şa ...ne ducâm/acólo av [k] erá o maşînâ cu vapᵘor/nu ĕrá cu tractoáre/sau cum ie acúma//şi...făcâm [ɛ]aveám fiicáre viti/şi le pu [ɛ] puneá: ᵘúni la...cáre/ᵘúni la tîríşᵘ/[ɛ]di cărám páele de lă batózâ de-acᵘólea/...

[Orzul cum se treiera mai demult ?]

cu caⁱⁱ^i sâ treerá//cu cáⁱ^ī/tot aşá/îl î tăeám pă ᵘorz/îl legám/îl făcâm clăi/...la cîmp acólo/şi...mai tîrzíu/îl treérám cu caí//

făcâm...ᵘo árieá-aşá pă o [ɛ] pîn izláz//pă ⁱizlás făcâm ᵘo árieá-aşá/-l prăşám/ᵘo măturám bini/şî pă ᵘúrmâ întindeám znóki/i puneám aşă...cu vîrfu su [k] cu spⁱicu în sus/şî pă úrmâ băgán caⁱ^i/şî dan roátâ cu ei aşa//

ienáke mirea
pornít pă şàptĕşcînc [de ani]

aşá le-am apucát eo

să plăcá băieţi/ş-ápăi părinţi pă úrmâ sâ-mpácá/di zⁱéstre-acólo/ce îi da şî ăla şî ăla/ş-ápâi făcá tonálâ/s-aduná lume-acólo/ bia/mîncá-ntr-o siárâ/jucá/...şî pă ᵘúrmă fáta stăteá lă...tă-su/ şî băeátu acásâ iar la tá-su//şî cîn făcá n [k] p-órmă hai făcᵉá núnta//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dădeá rakíuu/ [ɛ] ómúlę/staį îm picúáre/ia [loc 1]/stă [k] dădeá rakíuú la uo săptămînă/azî duminicą dădeá rakíuu/bęa/făcêá mîncărī.../kemá niámurîli/vecîni/cări vręa sâ yii//ș pă ormă.../ să ducêá azî/a da rakíuu/cum îį lúnęa să ducá la tîrguiálâ/tîrguiá ce trébui//ce trebuiá acólo//pèntru miriásâ/pentru ginericâ/...ș pă ormâ la săptămîna făcá núntâ//

începeá dī vinirî seára//vinirî seára era velinţâ//vinęáu flăcăii lā...[k] vineáu lăuutări la ginericâ/păį dacă spúni din timpurle[2]...//era velinţâ vi[ɛ] că vineá lăuutări la ginericâ// pă úrmâ mergáu lăuutări la mireásâ//sâ [k] aşá să numeá di velinţâ//pă ormâ sîmbîta era brádu//iar mîncări/băuutur-acólo/ce... putiá aşá/maį puţin aşá nū kar de...//pă ormâ sîmbîtâ siára/vineáu lā ginericâ/să numeá că į rásu//sîmbîtâ siára//ca că-į rásu-atúnc//făcá uobicîiuu di bărbireá ginericu [k] ginerica/... ș pă úrmă.../ș núnu făcá și iel/că era ș núnu/núnu făcá și el rakíu duminicâ [k] sîmbîtâ//era ș la iel lúmę adunátâ//ș pă ormâ să ducá luá n [k] pă nun/pă náș-su/ș să ducá la ginericâ// ș-acólo jucá/fêti/flăcăi i/oámin cări era maį tinerî/ș-ápâį dumínica era núntâ//

merga tot așá de la ginericâ mergêá la naș/p-ormâ mergáu cu toţī...la mireásâ//cū...lúmea acólo//ș-ápâį/puniá acólo masa dumínicâ/dăsá acólo/pă ormâ merzá la bis [k] la cununii//la cununiiī/pă la patru-așa//de la cununîi mergáu lā ginericâ//ș-ápi stătea acólo/făcá ū uobicîiu di legat//į-aluá voála mirésî di pă cap/și-į puniá uō...um batic/năș-sa/înainti nu erau baticî/erau ba [k] tulpáne cusúti/uo juma di tulpán așá/tăeát așá-n lung// n-ām go sâ v-arât acúșa/ām/da nu sîm p-acîeá//uo juma di [ɛ] di-um métru/tăeá din couoîţu-n couoîţu/àșá//și era cusú [k] traz gine

1. Se adresează soţului ei, care stă în picioare.
2. Răspunde soţului, care spune că acum nu se mai face velinţă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la maşînă/pus o vîţică dă-ăa mică p-acia pă la frunte/şî lega mîriasa//o lega tu [k] cu tulpanu-ăla/şî pă urmă...sta acuăla ce sta acolo/că făcă obicîu di legat/şî pă ormă plecă/ducă nunu-acasă/ju [k] mai jucă acol lumea/tinerîetu/ş pă ormă
5 ducă nunu-acasă/ş-apoi ginerica să-ntorcă-napoi acasă/cu mireasa la ai ginerică/şî mai stăteă ce mai stăteă/şî pă ormă cînd s-aduna lumea/la ora cînd...să hotără ei/cî să puni nunu/să ducă dă-aducă năsu iar dă-acasă/şî puneă masa acolo la ginerică//

ş-apoi puneă mîncări/ce felur di mîncări făcă ei în timpu-ăla
10 la acolo/băutură/ş pă ormă...să dădeă dar acolo cît...cît o hi mersă în timpu-ăla atunca//ş p-ormă jucă pîn la ziuă//la ziuă iar ducea năsu-acasă/ginerica vinea acasă iar la tă-su/hiicari să ducă la casa lor//

[Luni nu mai era un alt obicei ?]

15 era şî luni//luni era.../la fată să făcă rakiuu/luni siara// să ducă di la socru cu băiatu/să ducă doi stolnic...lunî...la fată/şî făcău acolo iar o masă/jucă acolo/puneă...iar să dădeă dar ş-acolo/ş-apoi marţi/ma eră şî marţi//marţi s-aduna socru/cu băeatu/aducă...neamurli carea-a servid la masă/aduna acolo...i pu-
20 neă iar la masă/şî cu fata to la fel/i-adună şi-i puneă la masă//ca carea-a siervit acolo/ca stolnic aşa să numiă//şî să făcă marţi [ɛ] zică că să [k] "ne ducen la socru"/ci că "lă...spălăcanie"/-aşă să zică//ş-ásta ésti//

dumneavoástră mai ştiţi [r] mai ştiţi aşă puţin ? c-az mai
25 auzît//

[Dar altfel...]

ălfel !//

[Dar la spălăcanie cum era ?]

tot aşă/puniă mîncarea-aşă că...ce rămîneă aşă/puneă stolnici/
30 că nu mai adu [k] kemă mulţi/cîţi aveă să serveăscă/trei patru

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acǫálęą sęára/pă̂ ăştęa-i̯ kemá//carę erá mai̯ dę-aprǫápę/ũ fráti/ũ fîcór/ụo...o fátâ/ụo...ọr mai̯ dę-aprǫápe/că̂ nu...kemá doar mulţi̯// [...]

[După nuntă se mai duceau tinerii la părinţii fetei ?]

să duc̆á//símbîtâ si̯ára să duc̆á băi̯éţi lā...tod la fáta la s [k] băi̯á [k] ta-s[ɛ]tá-su féti/şî numi̯á că̂ să fáci colác̆//símbîtâ si̯ára//şî să̄ duc̆áu acólo̯ ęar tọ̈t aşá/duc̆á lu náşî-su colacu̯/...î mă [k] la ta-su-acólo cũ să mai̯ duc̆á şi̯.../ęar s [k] acólo/ să punęá i̯ar másа/să cîn̯stęá acólo/să...//

mi̯iręa i̯eléna
şăi̯zi̯éc̆ [de ani]

acúşa a i̯işît pórtu àlfél

si̯emănám un lụoc undi ẽrá u[ɛ]lụocu mai̯ gras/erá locu pregătît acólo cu gunói̯u/îl si̯emănám/să făc̆á ęa [cînepa] i [ɛ]işá/ cînt să mări̯á/s-aleg̃á cari i̯erá di várâ mai̯ náltâ/ca ąęa di tụamnâ rămîn̯eá mai̯...mărúntâ//

ş-ụo vărám/să ụuscá gíne/ụo fri̯ecám/ụo duc̆ą̃ la lacu̯/ụo lăsám acólo şápti zíli pînă să[ɛ]putrezi̯á/p-órmâ ụo scoti̯an di-acólo/o spălám/şî vinęą̃ cu ęa acásâ/o uscám/şî i̯erá ụo méliţâ dī... făcútâ di li̯emn acólo/şi o dădęą̃ la mi̯éliţ-acõ [k] întî̯i ụo fărîmám aşá cu topụóru pâ dóụo lémni/ş p-órm-o băgám la méliţ-àęą //şî rămîn̯eá [k] cădi̯ā...puzdèri̯-áęa/dâ rămîn̯ā núma cînipa/curátâ//

şî pă órmă-i̯ dădęą̃ cu o pi̯éri̯i/du pă ce-i̯ dădęą̃ cu pi̯éri̯-aęa dę-o perięám gíne/p-órmâ o băgą̃ la darácu//ş-ō dărą̃c̆ám//ş pe órmă/dácâ i̯erá búnâ/-s făc̆ái̯ vun lúcru mai̯...di foloz di i̯a/dácâ erá búnâ/dácâ nū/merg̃á urzęálâ di-u̯ aşternút/ba bătai̯/bā...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sac/şî ásta o făcâm din [r] din cînipâ//

[Şi pe aici nu făceai ceva mai bun din ea... ?]

n-ām făcú/n-am făcú[t]//mai bătęám atúnş cîn[d] nu să găsiá... amélicâ/mai bătęái acólo di-un şórţu/di ī ĉíni ştii ĉe făĉái aşá din î...dī ęa//ę ! atū nú pręa sâ găsiá américâ/da acúşa/iéstę américâ/ie di tęátę-acúşą//

[Dar oi creşteaţi ?]

crèştęán şî ųoi//

[Şi cu lîna ce făceaţi, aşa de cînd o tundeaţi de pe oaie ?]

ĉī [k] cúm ^ųo tundęám ? ^ųō...tundęá ųó^īli/ųo ųopărián/cu ápâ fiártâ/în álgii/ş p-órm-o lăsán [s] sâ răĉ^áscâ/ş-o ducân la gîrlâ/^ųo spălám/vinęám acásâ ^ųo-ntindęám p-o...cúlmi/ş-o lă [k] ^ųo bătęán gíni/n-o lăsám kar sâ să ^ųusúĉę/ş-o bătęám gíni cu nuiáua/di să fă [k] di s fă[ɛ]di s făĉá ia aşá//^ųo lăsán di să ųuscá/şî pă órmă.../o l^égám în l^egătúrâ/şî plecán la múnca cîmpului/nu stătęám iǫ di iă//

dupâ ĉe ter [k] terminán cîmpu/vinęá frígu/trebūęá ĉorái la băies/trebūiá flaneri/...^ųo punęán ş-ō...^ųo scărm^ănám/o ducân la fábricâ/ō trăg^ám/şî făĉ^ám: şī flanéli/şî făĉă şî pantal^ón[1]/ d-ęstęā...nu ^eră di gáta/úitę ásta-i di gáta da/ţisęám în războiu//^urziám/torĉám/..bătiám/şî făĉán dini^i/făĉâm flanéle/ĉorák...//ástęa ō făĉán jî dîn lînâ//

[Dar dimiile cum se fac ?]

cum să fac^ų ?//t^ųorĉ lína supţíri/^ųō dărăĉám lā...în darác^ų/ dacâ eră lînâ búnâ/dacâ nu eră búnā/nu putęái s-o torĉ/s-o dărăĉéşt^ī//

^ųo trăgám/ō alegán care-i mai bunişoár-aşá/ş-o trăgám supţíri/...supţíri/ş punęán cîte do^ųo hîri ī spátâ//mai supţíri ca

1. Arată pantalonii cu care este îmbrăcat soţul ei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ásta[1]/māi supţíri cā ásta//ş punéan cîte do[u]ọ fire-n spatâ/ş puneán războiu ş-o ţ[i]eseám//ş-ápâi bătaea/ọr sâ torcá deopárte/urzeála deopàrte//şî ţ[i]eseám îm pátru iţi/şî făcâm dini//

[Şi pe urmă... ?]

[u]o ducân la buzău/la kiuâ/[u]o dădeá acólọ la kiuâ/o făcá gruasâ//ş p-órmâ vineái acásâ şî...[ţe] ducâi la croitor/şî făcâi... pantal[u]ón[i]/háinâ/ci trebuiá dĭ ea//

[Dar mai demult cum era portul aici ?]

tọt pórtu-àsta eo l-am apucát/t[u]ọt p[u]órtu-àsta//uite noi purtam róki/uámeni pantalón[i]/flanéri/hăin[i]/fi [ɛ] feme[i]li cu r[u]oki[i] ...//acuşa a [i]işît pórtu àlfél/da-na[i]inti iera...roi lungî la femíi/flanéri d-ésţea/c[â] şî noi av[i]én de purtáre tot flanére/cî ţine mai cal dacă sîntém şubrez[i]/trébi sâ te-mbraş/câ [d]ácâ nu te-mbrâc !//ásta erá pórtu//îmbrobodiţe-aşá cu cajmér/cu broboadâ d-ésta...//ásta erá pórtu/[da] acúşa a [i]işît al port/nú mai... //da noi bătrîni tọt p-ásta-l purtăm//tot îmbroboditi/l[i]egáti pă didisupt cu ca[ɛ]cú batistâ/câ dacâ nú ma te-mbrobodiş/dā mâ doări cápu//a rămás c-o durimi di cap/şî nu po sā dau piste leag diloc//

[Aceeaşi]

am mesticá la atîţia mîncători

[Cum făceaţi pîinea ?]

cūm o făcâm ? îna[i]intę nu iera valţ[u]//[i]erā...o măcînai/îl spălai grîu/[u]or ûl spălai/[u]or ûl curueái cu cúru/şî-l dîdeai la piátrâ//măcinan la peátrâ//vineám acás-o cerneám yrumos/ş-ápī... ţaicu-àsta agúşa a [i]işît/atúncа nú erá ţaic/dicît...aveám alu[u]st[u]//

1. Arată franjurii de la broboadă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ș-o...plămădeam aluatu/creșteá frumos într-un vas/ după ce creșteá/frămîntam pîinea//ș-o lăsam să creáscă/...ș-o p-ormă ardeán soba ș-o...băgám în cuptéoru//vara făcám cuptioáre/-aveám cuptioári/nu sobi de-ăstea//cari vrea s-o facă...pă vatră/mătură gini vatrà/uo mătură bini bini cu mătúra/cu.../ș-o pui pă vatră pîinea//cari nu/uo bagă-n formi-așá...//

[Din mălai ce făceați ?]

dim mălái făcám mămăliguță//

[Mămăliga cum se face ?]

[!] păi da ce ē...!/cum să să facă ? cē ! dumniavoástră nu mîncáz măla [k] mămăliguță ?//

[Ba da, dar vrem să știm cum o faci mata.]

cum uo fac ?//spiel...căunielu bine-acoło/pui ápă/dai ápa-n hert/p-ormă cern mălaiu/și-l pui acolo în...ápă/dă [k] să dă ápa piste iel/pui...făcălețu dreb la niljoc acolo di-l...o ferb bini/că dacă n-o herg gini ési crudă/și pă órm-o laș să hárbă așá/cît socotéș să feárbă/și pă órmă o ei la mesticát/ș-o méstec/pînă să liapădă di pă făcăleț/c-așá-i zicim noi/făcăléș că dacă [ɛ] álfel cun să-i zic ? n-ai cum i zici//ș-ápăi o méstij bini bini pînă să [k] úni cari a [k] ieu sînt învățătă să méstic/că dacă am mesticá la atîția mîncători/am avú mulți//mesticám uo mămăliguță/mă uosteneam pîn-o mesticám//acúșa ă răméz numa cu unkáșu/po s-o méstec și cu lingura//če să hii uo...pui o [k] douo cănúz de ápă și fac o fărîmă de mămăliguță//da făr [k] mestecán cîte-o mămăligă/...la ruátă !//că dacă era nouo ij la másă...//

cîn am însurát um băiát/mîncan la douo mési/că n-aveán log la uo másă de-ăstea//și mai aveám uo másă mai micúță-m pat/ș-o puneám îm pat//cî dacă era mulți/eram uspi iș/aducă[ɛ]pă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

noj[ɛ]pă norî-mea/n-aveaŋ loc//c-atun nu era mesi d-esteā.../ avjam mesi rotundi dimult//jos"u/cu trei picuare-aşa//şî pă urmă după cē...a făcu mesi d-estea/...aveaŋ loc/c-am avu masa a maj mare-aea care mîncăm pă ea//că eram mult atunş/ş dac-ān rămas maj puţin"/"mă omule/micşorjazâ mas-àsta/că "zîg "nu po sâ maj umblu cu jă"//ş-apâj a micşurat-o acuşa di o [k] po s-o mut maj lezne di iş cualea//da cîn erám mulţ/era mari/câ era de-acia şî pînă colo gata na...[ɛ]ca s-av^en loc toţ//

[Şi altceva ce mai făceai din mălai ?]

ci" sâ maj fa mamâ ? le dădeaŋ la puj cînt î scoteaŋ cîte-o clóşcâ//

[Dar la cuptor... ?]

făcâm fetiţă/da n [k] jo nu prea am făcut aşa/nu ştiu sâ spuj"u/maj făcă bătrînili nuastre făc^ja//sâ spuj aşa cum [ɛ] da jo [k] dumneata[ɛ]dacâ n-am făcu nu...//

pi ! c^jerniá mălaju/cu s^jita//ş pă ormă herbea apa-n cloşcute pă f^uoc"u/şî mălàju-ăla maj...îl "opărea gini cu lingura turnă cu cana/ş cu lingura l-îmuea gini/...ş pă ormă punjă...maj punjă ş [k] dipâ ce-l îmujá/cernjá şî jo cernăturâ/"or di făjinâ/"or di tărîţi/cîn măcinà c^uolo/aj văzut o făcă maj mari cîteodată/rămînea fă^jinâ în...în tărîţe-acolo//to" cu sita le zbătea/şî punjă acol" dī...s [ɛ] ca câ să făci maj dulci dacâ punī...ī zbătătura dj-aea di tărîţe/î ea acolo//şî-l coc^ea//uni"or" să coc'a/uniuor" ...nu să coc'a [!]//

[Şi cum le zicea ?]

turtoáe le zic'a//dă la alea trebi sâ te căzn^ej mūl"t/te lips^ees pînă mănînc//pi ! sâ făci cu caznâ/te-aj gîndi dumneata sâ puj mălaju-ola...câ nu sâ ljagâ diloc"u/să dispărţ^este/tu-l faş cu pîinişoár-aşa şi el să dispărţeşte-n tuate părţîli//dicît

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

îl mai puneă.../tod dim bătrîn mai puneă în formi//îl puniă-n formă/unghiă formeă/ş p-ormă puneă acol cu lingura l-aşăzăă frumos aşă/ş-aşă...vineă mai uşor di bâgăt în sobă//

[Aceeaşi]

mama meă a rămăz vădană

[Şcoală ai făcut dumneata ?]

n-ām făcu/cînd ieră să mă dau la şcoală/mama meă a rămăz vădană/cu şaptę copkii//c-a murit tăta î război pă...la turtucaeă// şî nu ni-a mai dat/căsă de-al doileă an trăi c-u unk'u//adica mămă nu s-ă mai căsătorit că cu unku-ăla neă-a...iseăn la muncă/nę .../şî n-ām putu/mă opreă di-i videăn di băieţi eilanţ/şî nu m-a da la şcoală/c-atunc-ă nu preă eră aşă să învăţ cărţi//

[Părinţii erau de aici din sat ?]

din sat eră părinţi mei//

[Şi bărbatul tot de aicea ?]

bărbatu meu ?//io m-a căsă [k] m-an căsătorid di şaişpę an//miic-aşă/doar m-a scos ş-a [k] la păşte la horă/şî tuămna m-ă căsători gată mamă/că...aviă băiez mult/şi ieră u uom pă uliţa meă acoaleă/pă strada noastră şă.../eră singur la părinţ/ci că "as că ări averi/că ări..."//ei ! mintę de copil/io am asculta părinţi/şi...m-ă [k] l-ă luad/dacă l-ă luat/cę să vez ? an trăit...treiă an cu iel//în treiă an am făcut uo fetiţă/ş-ă rămăz graviă cu...cu-a [ɛ] ald băiat//şi/ieră suacră-meă//suacri-mia eră uo femii.../nu să likă nimeeă di iă//iel ieră cam beţiv/cîndu-i trecă lui î...nebuniala/îi vineă soacri-mi/cîn vineă el beat/m-ascundeă pă mini că...cum să[ɛ]că yini hi-su/m-ascundia bă pă colo bă pă colo/n-ă foz nimica/cîn să trezeă ti-su [k]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

hí-su/i vineă [r] îi vineá soácrâ-mi niebuneála//câ câ câ să stăpînéz la cásîlé lu táta/nu la cásile iei//şî câ ne dăn şî noi deopárte/nū sî ne dea [k] nu vrea sâ ni-alási/câ cē...a avút um băiá şî sâ...s sâ dea deopárti ?//şî/pă el îl kemă sâ mănîn- 5 câi/pă mini mă lăsă nemîncátâ//à fóst azî/a mérsu...di vo şápti uorî/a uópta oárē/ăm plecá la gátâ mamă erá vădánâ şi ea/cu-atís copkíi/cū [r] c-únku-acóloş/bătrînu/mă ducăm/băi ! vineá cutăricâ/vineá náşu/vineă...î a [k] ăla/"hăi ! dú-te-ndără"/m-an dus îndărăt//şî pîn la úrmâ/am...plecát a uópta uárâ/ş nu l-am mai 10 luát//an lăsat fetiţă/erá di doi ani jumáte//an lăsát-o...cîn ne-an divorţat pâ cóntâ câ iera bába/din cáuza bábi pleteá [k] plecá toáte//ş-ā [k] io a luát băiátu/iera di şasî săptămînî/um băiá nicu/născút atúncâ/şî ba [k] fáta a rămáz bábi//

şî m-an dispărţitu/a stat...doi ani vădánâ cît an stat/ş-ápi 15 a luat ómu ástă/cu [ɛ]trei copkí//ş-a neu únu ă la carę l-an născút/ş-a făcú pátru//ş-am mai náscú ş-aice a iar ş-am fâcút... cînc/şási !/únu mi-a murit/şáse-am náscút dar/şî únu mi-a muri/ şî cînc/ş cu-a e [k]lui tréi...//şî întin de-te lā [r] la greutăsi/c-atís copkí vrea [k] erá şî múnc-atúncâ/şî copkíi/trebuá 20 sî fag mîncări şî pentru cásâ/şî la cîmp sâ luăm/c-aşá dacă erá múnca cîmpului atúncâ...//ş-ápi aici a an dús-o dā.../greu/múncâ múltâ/alergătúrâ//

[Aceeaşi]

vi a

25 ne ducăm tot aşá cu boi/că nu erá cu tractuáre-nainti/sâ facem arătúra pentru vii//punem...pátru boi la plug/...mergăm o brázdâ/punem u rînd dii cîrligi/via cum să púnę la noi //îi

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

punem sĕmn la fiişcări ĉocîrlii/c-aşa să spune la noi lă... butucu di viez-acolo cîn îl pui prima dată să spune ĉocîrlii//îi punem semn la fiişcări/işa tot vie acolo/dacă işa bini/dacă nu iişa mai uo-nlocuem pă urmă iarî/...şî de-acalea/dacă termenăm/rămunea pînă...răsărea ea afarî la suprafaţă//uo lăsăm primu an aşa//

uo prăşăm/cum trebui tote...datori cări-i trebuea iei/al doilea an ne dîn-o tăem din faţa pămîntuli//

al treilea an/uo tăeam ca pă viă...normală/cărę ęstī...di rod //însuj nu dădea rod ea atunĉ/însuj via la trei ani dă rod//de-acolea o tăem a treia uare cum...şt [k] ne priĉepem noi aiica/-n ...félu nóstru/...şî de-acalea/o aşteptăm tuamna s-o culegem// prin múnĉile cari trebuea neĉesare făcúte//

vînem...tamna acasî/cu cărúţa plinî di strúguri/mustem/... mai gemăm pă cîţi-un veĉin/mai ne dădeam la cîte-o beţiii/c-aşa e cîn...să culége la vii//ş-ástea-z datoriili la vii/la noi//

[Şi aia care rămînea după ce trăgeaţi vinul...?]

buasca după ĉe ne rămunea/uo ţînem uo săptămînî/doiuo/uo lúnî/ poate şi primăvara/ş-o făĉăm ţuicî//

ne dî [k] merîn cu ea la cazán/uo ferbem acolo cum să férbe la noi aiica/şî făĉăm ţuicî//la ţuicî tot aşa/ne duĉăm cu lémne di foc/cu...to ĉe trebuea de-aij neĉesáru//trei pàtru uămini/ álţi să mai îmbătau/álţi mai cîntau/álţi că "nu me-a eşî ţuica búnî !..."//

uópreа ĉe niculai
treizeşiuopt [de ani]

cultúra uorézului

de egziemplu kar la noi în común-am avút uoréz pînă ánu tre-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cút/pînă-n șàptțz^{i}éc/...mérgim prìmăvára toț^{i}...oámeni/la cultúra ^{u}orézulúi/să zícîm așá/...prima dátă...băgăm ápă-m parcéli// ie ^{i}ápa lă...cînțzéș șaizéj de centimétri//în ^{u}orezări^{i}i//înșâj bágă-naínti femíili cu sápili/túlburâ ápa/după ce túlburâ ī a[ɛ] ápa feme^{i}ilș-acòlo-șá/bărbați pleácâ cu puála dī ^{u}oréz/la semánat//

șî-i dăm do^{u}o túri/în crúci//la sémănatu ^{u}orézulúi//după cē să termînâ cu semănatu de-acólo-șà/trécem într-áltâ parcélă/ ș-așá n contínuárē...sâ seámânâ ^{u}orézu//

după cîteva zíli/trâge ápa din ^{i}el de-acólo/védi cam cē m^{i}iscáre ie/dacâ pleácâ î sus/sau nu pleácâ/și după cē termí [k] védi câ pleácâ ^{u}orézu-n suz/lă crescút/îi bágă ápâ din no^{u}u iàr// îi bágâ ápâ după trebuínță/cît îi...necesár după știínța inginér^{i}lor/ș-a tehnicién^{i}lor//

de-ac^{u}ólea/toámna/cîn^{d} vini toámna/tragă ápa din ^{u}orezări^{i}ī/ sā[ɛ]rămûne lócu scurs^{i}/^{i}intrăm cu sécer și-l sécerăm/pă ^{u}oréz// dácâ-l mai legăm/bine/dácâ nu/bâgăm acúma [k] bâgăm combíniili... în lan//și-l l^{u}om de-acólo secérat cū mîna/și-l púnim pă pîzâ ș^{i}.../treerăm ^{u}orézu//

îșâj la noi/dín neferícîrē/n-am avú n [ɛ] baftâ ca iél să să facâ//îșâj núma mohór//la noi...

[Anul acesta nu se mai pune ?]

nú să mai púne ànu-ăsta//din ca^{u}uz-àsta/că și [k] pluz de ásta la noi a-necát terén múl tări/fățâ di[ɛ]pă cum ī.../númai cît ierá [k] ^{i}egzistá ^{u}orezăria la n^{u}oi//s-a înundá cel puțin trei súti di hectáre împrejúru lui/trăgă pămîntu ápâ din...iel de-acólo din [k] la ^{u}orezări^{i}i/iel venéá cam sùs acólo și mlăștinisē vro trei sūte ș cévá de hectáre//

[Același]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ierám flăcăi

ierám flăcăi//fiin flăcăi acolo/ne duc îem într-o seară la um bal//dacă ne-am duz la bal acolo/ne-an găsi vro pătru cinc prétin//

"ai z ben j noi un kil de vin măi !"//

"gata/ai să bem"//

"mă uit c-aj zic io"/ci că "ai s-o furăm pă...năstea"//

"gata//ajdiz măi !"//

î fini//am diskis úsa frumos/ne-am pus trei inj la úşe/ e-am dad brînc féti-afară/l-am împins pă ginerică după ea/

"dúcez-vă-ţ úndă-öz vedea cu yóki"//

î fine/pîn la úrmă...am iş şî noi după ei//să vedim u să dúci/ca să ştim ş noi di díra lor/să nu să dúcă cineva după ei să-i...cocăneáscă//î fini ne-an dus/e-an dus pă băéţ acolo-acă- să/e-am lăsát acolo/ş noi ne-am dus înapói la bal/ne-am văzú di treaba noástră la bal//

de-acolea mai tîrzíor/...să scuálă şî máica-sa du pă canapea//

"íu !/úndă-i nástea mea ?"//

nástea mea...s-a dus//

[Acelaşi]

ásta e róstu la píini

cern făinâ/mmói [k] avém [k]noi púnim aluát/mmoi aluátu/şî...m pui şî putin tai cît crez/ [!] şî plămădésc î aluátu/ las să creáscă bini cît crez ieu aşá/şî pă órmă uo frămînt/îi pun şî sări/ar zîs soba/ş-o pui la formi//io la formi-o fac// [!] ş-o pui la formę şî am...cum să-i spui/că omu-ásta mai ríde di

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mine/hirostre^e din aleā...^a șa di fer//ș-o bag pă firostre^i/și să făci ca franzelele//ș^...ásta e róstu la pîini//ș^...^o scoț/ și mîncăm/caldă//

uópreā ne maria
triișcîn^j de an^

cîn^tăim porcu

îl luăm de m^ic/și-l creștim...îi dau...buabi/sau ci-i place lui^i/mălai^ sau/îi^ fac/îi^ dau/ [ɛ] i dau dîminiața/îi^ dau la do^uși/și sara/apă/mîncări/ș^ să făci mări//vini crăcunu-l tă^im/îl arîjăm tot...ce trebui/ce ne pricepim n^oi/fiicare ^om să pricépe-n^ f^elu lui/ș^ ne-arînjăn^ carnea/ba la borcani/ba ni făcin^ șunc^i/trandafir î/t^obi/ce ne trebui pentru...ca să...mîncăm//

[Cum îl pregătiți ?]

[!] cē s [k] ci" să-i [k] ce" să spun ? că nu ți-an^ spus ? îl tă^im/frum^os/îl făcim porți^un^i așā/îl punim la borcani/slănina ^o punim iar avem acolo o...putinică curată s-o punim/șuncile le țînim puțin cu sare-așa și de-acoalea le ducîm lā...un om cari face șunca di-o férbi/di-i face tot ce-i trebui/ș^ luăm din ia de-acolo ș^ făcîm mîncare/sărmăluți/tocană/corbă/fiicare ce...perisuări/cē...ce vrei să faj dī ea//și ásta/ce să fac ?//

[Ai zis că faci și trandafiri ?]

și trandafiri ^i tocăn^ cu māșina/le punim pipér/le punim miruási...ce trebui/vrem/le punim și ardéiu din ăla ^usturat/puțin/ spălă^m mați/li^e curățim/le spălăm/le-ntorcîm pă pertea calantă/ le r[ɛ]răzuim bini/pă un funt/le frec și cu sări/di doo ^or^i/ș^ de-acoalea le spăl cu apă căldut-așa cum...trebui/spălați//ș^ după ce torc [k] toc carnea/le [r] le ^umplu/la mașînă//punim la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zvîntát/dę-acólęa į-agîţăm [!] pă um...beţîşór aşá cum trébui//şî ...di cólęa luăm dĩ ję/şî...făĉîm [k] friĝîm/prăjîm/ĉē vrem dę-acólo/di ĉe nį-e pófta//

[Şi alea mai groase ?]

álęā maį grǫáse făĉîm...noį i spúnim găldăbáş/sâ [ɛ] găldobáş cum spúnę fięcáre/àşá//şî p-álęa tot ąşá l^e spăl bíni/lįe-ntórc/ le frec cu sári/bíni/le curăţésc/şî tot aşa: toc cárni/m̃ [ɛ] îį puį şî miręási/-į puį şî oréz/şî ĉ^ápâ/ş-améstic într-uņ ligán acólo/bínę-aşá/şî dę-acólęa lę ^úmplu/^úmplu máţîlę-àlęa//tót aşá lę-agîţ aşá pă ĉevá/şî ją dę-acólo cîtį-uñ...căpătîį dín ála/cárę cum cred jeų/puį s sâ fįárbâ/şî...aşá-į făĉîm şî lā álęa grųásîlę [!]//

şî maį sunt î dó^o...cũ să spúne álęā ?[1] kíşcâ/úna mári/kíşcâ/şî la úna noį îį spúnim m^óşû//fiicári í spúni cum vręa ję^el î [!]//ş tocăm tót aşá/alégîm [k] púnim urékili/pún^eem riníki/[ɛ] punęm jinima/şî [r] şî nişte muşkişór mĩc aşá di la p^orc ĩ/di cárnę//şi-į tocăn şî p-ăęa/maį punim şĩ s [k] şoríc/din ję^el cũ slănin-aşą/le ferb bíni/întîį le spăl/dę-acólęa le f^erb bíni/ş le las sî să răĉ^áscâ puţín/şî l^e taį şî p-álęa mărúnt aşá/cam supţîrélę-aşą//şĩ le ^úmplu-ņ kíşĉilę-àlęa în ĩ...kìşc-áęa/şî-n móşu-òla cum îį spúnim noį[!]//şî le cos bíni pă undi sunt jéle tăjéti/şî le puį jar în...ntr-o jálâ-n ĉ^evá şî le f^erb/le dau ęar în f^ert//dę-acólęa adúc dó^o fúndur/şî le puį la présâ//şî puį ^únu didisúpt/ş-únu dęasúpręa/şî puį gre^utăţ aşá pă éle ca să presézi s sâ fácâ ja búnâ/sâ pos s-o taį/s-o mîncăm [!]// şî...ásta/ĉę̋ să maį spuį i.../maį mă-ntrebás/cres câ jeų şt

[Şi din cap şi din picioare ?]

şî din cap şî dim picúáre/mă-ntréb/ştių sâ-s spuį/dacâ nu/

1. Se adresează soţului, care sugerează "chişcă".

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aşá...[!] ĉe [k] răĉitúr' făĉím/ĉé s^â făĉím ?//

[Dar aşa îi spuneţi ?]

pţftíi-ţ spúnim noţ//şî piftíi//şi kiftíî/şî...aşá-ţ la noţ/la ţárâ [!]//ĉé sâ făĉím ? cîn tăím pórcu tót aşá şî p-álea/le... tă^im/le agîţăm aşá bíneţ l^e legăm/că nu po^s sâ faş kar tot atúnĉ //şî fac...di dó^u o r'/dacâ am porc întré^g fag di dóo or' piftíi din áea//tót aşá le...s [k] taţ bucăţ' aşá can cît cred ţeu aşá/ şî le spăl bíni/şî le puţ la f^ert//le ferb/bíni/pînâ sâ cúrâţâ cárnea du pă ţási/şî...scoţ î cárnea de-acólo-şà/ş-o pun în far- furiţ-aşá porţi^un'//şî...kiséz aşá vo căpăţînâ di ^usturóţ cît crez ţo/acólo-şà/şî... [!] ş-o ţau/^o vîntur afárâ/pînâ să răĉ^éşti ţa//ş dacâ să răĉéşte că [k] crez ţo că-ţ căldúţâ puţín aşá/puţ ī ^usturóţ în ea//şî maţ vîntur şî cu ^usturóţu-ăla aşá/cū...dó^o ţáli/dó^o vási cţráti//ş' de-acólea mă duc cu ^o strecurătţári/ curātâ/ţau c-un...ĉorbár/polonic cum să spúni/ fiicáre zíĉi cum să priĉépi//şî ţau cū ĉ^orbáru de-acólo/şî puţ pîn strecurătţáre aşá ca să [ɛ] nu cumvá sâ să dúcā...frūză din áea de la ^usturóţ// ş' ^o las acólo-şà pă un fund aşá farfuríili le puţ la rînd/şî ea sâ-n [ɛ] kágâ/di să făĉi búnâ di mîncát//şi ásta-ţ...şî piftía [!]//

[Dar din grăsimea de pe maţe...?]

grăsimţ-áeā ^ō adún du pă máţîlţ-àlea/di la álea di gîldobáş/ câ...nóo nu ne pláĉi s-o făĉím mîncări p-áea//mirţási//^o punim/ ^o adunăm/îţ dau sári/câ nu cumvá sâ [r] să mirţásâ/ş-o punęţ la săpún//şî jumărîli di la ^untúra carţ-o tokím tó la săpún ^o pu- nim/^o adunăm într-o...ū vas aşá-n ĉevá/luóm sódâ ş'.../făĉíţ săpún din ea//

[Săpunul cum se face ?]

[!] ^hāi ! întrebáţî-mâ câ ştiu/câ ómu ţéstę undi ţe şî la să- pún/ [!] cum să să facâ ? ápâ búnâ di ploá^i/^or' di lā ápa buzău-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lúi̯/noi̯ aşá-i̯ aducîm/sâ-l făcîm// [ɛ] înău̯ntru̯-acólo/púneṃ pă hirostrie̯-un̯ cazán mári/punim áp-acólo cît crédim nu̯oi̯/şî luăm şî sódâ/cântărim şî jumărîle̯-àlea/şî le̯-amesticăn̯ cu tot acólo/şî-l férbim...doúo óre jumáti̯/şî ne i̯ése săpúnu/noi̯ aşá ştim//

şî-l laş̯ ş̯ să răcéşte pîn̯ să-nkágâ i̯el bíni/bíni/şî̯ de̯-acólea-l tăi̯im//tăi̯im îl...răsturnăm pă u̯o fundătu̯árę zis aşá/tăin̯ c-o sîrm-aşá/-l făcîm bucăţi̯//îl aşăzăm íntr-o cutíi-n ce crez/şî i̯au̯ de̯-acólo treptát/cîte̯-o bucátâ/cîte̯-o bucátâ/di păl/din i̯el//

[Şi acolo pe fundul ...?]

rămûne nişte trînc/noi̯ aşá-i̯ spúnim/trînc/ni̯égre̯-aşá//ăi̯a-i̯ dădim în[ɛ]cólo/-n...la gunói̯ zis/c-aşá să zicę la noi̯ aic//nu sund bun ăea//păl cazánu/-l duc la u̯om acásâ de̯ unde̯-l e̯au̯ câ ...nu pos̯ să ai̯ toáte lúcrurli//

[Aceeaşi]

ne dcán̯ cu méi

i̯erám u̯odátâ cu méi̯i/la noi̯ să zicę-ai̯icea pă cu̯oţi̯ îi/pă ápa buzăului̯ esti̯-um̯ mal/şî créşti i̯árbâ/sâ dúci gîşte/mei̯/să [k] noi̯ zicám aşă: pâ cu̯oţ/c-aşá zici-n̯ sat ai̯ la noi̯//şî ne̯-an̯ dus/şi i̯erá u̯o ápâ máre/vîne̯á márę-aşà/tulburę//şi u̯o fată s-a dat îi ca s̯ să spéli̯ pă picu̯ári//şî cîn̯ s-a dat/u̯odátâ s-a dus în ápâ//fica lu ne̯a górge crăcun[1]//ş̯ s-a dus în ápâ/ş-aşá plute̯á pă de̯asúpre̯a aşá/ă avút un batic în căp/şî a avú noróc cu baticu̯-òla/dacâ nu i̯erá baticu lipít î la gúrâ/pute̯á câ sî̯ sâ-néci//

ş̯ s-a dus ună...om/ne̯-an̯ dus ţipíndâ nu̯oi̯ copii̯-acásâ/şî s-a dus pă vad omu̯-ăla/ş-a intrát în ápâ/i̯-a vinit ápa lă supţiu̯ór//ş-a lu̯át-o aşá-m braţi şî.../cînd a scós-o pâ mal ă vomitát ápâ

1. Se adresează soţului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

múlt-aşà dĩ ia şî s-a...s-ã-viuorát/s-a făcút binĭ/acuşa-i...
contábilâ-i...şéfâ la buzău [!]//dă/uo mai fi/prostii d-éstea/da
âi ! mai tii mintea-aşá din...din ástea aşá//ne dâán cu méi/şî ne
jucám/la uoína şî...//dă âe mai ti mintea-aşá toáte álea [!]//

[S-a mai întîmplat şi altă dată ?]

nũ/cu ásta/cu f[ɛ]fetiț-ásta/câ ştiu câ iera...de-o seámâ
[k]iera colégâ cu mine//n-ám mai áea aşá sâ să-ntîmpli//ăşá că ne
duâán cu mé-i/ş cărám ápâ/minti di copi cu găléţili de la gîrlâ/
scotim ũ uorbeţ/şî ne jucám/fugám/ [!]adunám floripapainuógă/adú-
nám...toáti...ástea di p-acólo/j ne jucám//luám mîncáre la noi/sâ
[k] zicâ s stăm acólo/ne luăm ápâ/copi !//

[Şi nu se întîmpla să pierdeţi vitele ?]

î ă mai perdeán cîti-um mel/da-l găsiám//îl perdeám câ...
erán căscás p-acólo/ [!] ne jucám/păi da ! ne jucám/s-ã[ɛ]mesti-
cá cu álti/câ iera vîjdócur mai múlte/nu doar núma ai nóştri/câ
dácâ s [k] iej mai mulți copi//siára/...

[Cum aţi zis că vă jucaţi ?]

cu mingía/la uoína/aşá iera la noi//te jucái la túrca/te ju-
cái lã...da nij nu mai ştiu//la şotrónu/la crucúliţâ/ca cum să
joácâ ş-acúş fétili//micî//

[Cum erau ?]

la uoína cum ne jucám ? ieram şápti uòpt féte/ne-mpărteám:
juráti-ntr-o párte/juráti-ntr-o párti//trăgám sórţi: cari-i la
bătái/ş cári-i la pîndâ/c-aşá să spúni [!]//şî/...unu dă di [k]
bătea mingea/áltu o prindea/azvîrlea cu mingía după tini/cîn
te-atingeã.../pereá/te ducái iar la bătái/ [!] ásta/şî lã...
crucúliţa/ne jucám/cárĩ avea flori mai multi/cîştigá/cáre nu
avia/pereá//

[Cum adică ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pi cum !/făcî[ɛ]uite a mea toată ziua făcę cruculiță [!]// să făce cū...a[ɛ]a mea ia un cui din ăla nouu/şî s [k] făci pâ pămînt aşa/să juacâ într-um picor/lā [k] cu uo peatrâ//şî făcę florî acolo/toată ziua/"ai mamă/am perit !//mamă/aidi tu nu vii?" //mai să joacâ tă-su cîteodată cu ia/sîci câ sâ-i facâ gustu[!]/ n-ări cu cîni ![!]//

[Şi turca cum era ?]

şî turcă/făcăi aşa uo gruap-aşa-m pămînt/mic-aşa/făcăi p-atîticâ-şà 1 o...dintr-o scîndurică mică aşa o făcîăi/ascuţită şî la vîrf/ş [ɛ] şî-m pàrtę-aea/şî-m parte [ɛ] ş c-um băţ/ş te jucăi la turca cū...cu băţu-ăla aşa/şî cînd î...cîştigă unu/sau aea/trecă ăllantu[!]//

ce sâ mai vă spun ? sâ vă spui.../şî lā baldăcile/adunăm cinşî pętri//sîntis curioase să ştîţî[!]// [a]dunăm cinj d [ɛ]pętre d-elea [k] din alea rodundele/noi i spunăm baldac/ne jucăm la baldacu//şî ne jucăm/ş le dădiam aşa/care le ţinea mult aici a pă deasupra mîini/cîştigă/care le scăpă jos/pîerea//dădeă ăellantu//şî la ce să mai vă spun ? sâ...vă spun mai multe/da dacâ.../sâ mi-aduc aminti/cres câ.../dacâ mă-ntrebî/ěţi ! mai mi-aduc amintę-aşa/dacă nu...//uiţî/ţ-e amintę di d-estea !//

[Aceeaşi]

749. GROPENI [WLAD 597]

(jud.Brăila)

Culegere: 1971; CB, PL, VN, RP; transcriere: VN

am plecă la vîrşî

m-an dus într-o dimineaţâ sâ căud vîrşili//ieră pă mia di

1.Gest: cca lo cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

...dóozeşînòo aprílʲ//pă treʒízeĉ/trebúʁă sâ scuátem vîrşílʒ-afá-
râ.../músaʲ câ pă únu maʲ ʲerá...proȟibít//m-am suˆiᵗ sîngur în
dúba mʒa/c-avʒám dúba mʒa própiu/ş-am plecá la vîrşʲ//aɲ lua şʺ
prostovólu-ntîmplătᵘór la mínʒ//...cîn m-an dus acólo apruápeʒ dʒ
vîrşili mélʒ/undi...îɲ sectóru undʒ-avʒámɲ vîrşilʒ/aᵘuzʒám gălă-
ĝiiʒ/mi să părʒá...nu-ɲ dădʒám seáma/vácʲ oʳ fi ?/caʲ or fˆi ?/
ĉʒ-ő fi aʲiĉ îɲ culᵒárʒa àsta nú [k] îɲ vîrfu-àstaˡ aʲiĉ ?/cînd
ʲau seáma/pă sub dúbâ fáĉá: bû bû bû bù/bî bû bu/crăpăríʲa//ʲe-
rá crăpăríʲ-atí dʲ múltă/aşá cum stă...páru-ⁿ cab la mínʒ/aşá
ʲeraʺ dʲ dʲes//să bătʒá//of ! mámâ/m-a luat un...m-a luat un cu-
trˆémur//vˆezʲ dacâ ʲerá cam răcuárʒ-n dimineáţ-àʒa//zvîr ! háʲ-
na du pâ mínʒ/şî puʲ mîna pă prostovól//mă dau jᵘos/ʲau cosóru/
răzácu/şâ fac un drum/aşá-mprʒjúr aşá/ĉîrca dʲ...tréʲ pàtru
mʲétrʲ-aşà-mprejúru mˆeu.../şî trîntʒám prostovólu/vinʒá cîtʒ
şáptʒ ob o dátă/trîntʒám prostovólu/îʲ luᵘám//duámnʒ ! ĉʒ mʲ-a
vʒnít îɲ caᵇ/ziᶜ "n-o fi vũᵘok p-acî ?"ʲerám între [k] într-unʒ
sectór undʲ-ʲ spúnʒ vîrfu púriĉíluʲ//cînᵈ mă dau puţín/làz dúba
acólʒa/şî mă dau puţín.../ápa nu ʲeʳá maʲ márʒ dʒ-atít²/aşá/îɲ
jᵘoz dʒ ĝenúk//cînd mă dau/acólo găsésc un ᵘokᵘ/cam cît ţinʒ
cúrtʒá ásta a lu moş túdor aʲiĉ³//...şi cîɲ l-am văzuᵗ ȳókȳ-òla/
nu maʲ ştim/m-am întórs ʳʲepídʲ/am adúz bárca/şî cînd arunʒám/
cîtʒ tréʲzʒş pàtruzʒş prindʒám ᵘodátă/n-á durát sâ zic o ȳórâ/
ş-am înʒărcá dúba dʲ sărʒá.../nú maʲ avʒá loc în dúbâ/am înʒăr-
cát-o dʒ curĝʒá jȳos//síngur singurél//"ĉʒ mă faᶜ ? zi "cîn m-o
vidʒá ʒʒa"/ʒʲa m-a trimés câ sâ scoᵈ vîrşíli/câ trebúʒá sâ le
scod la...câ ʲerá timpu proȟibít/mîʲnʒ//n-á māʲ scoz vîrş/sâ zi-
câ aĝéntu ĉʒ-o vrʒa//"ȷo mă dug" zi "cu pˆéşteleʒ-ásta acólo"//

1. Nume topic: Vîrfu-Puricelui.
2. Gest: pînă la genunchi.
3. Arată pe fereastră spre curtea casei unde se face înregistrarea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cînd m-a văzút/an tăiá ş-io oleácâ di pápurâ/am pus pă iél dea-
súprea aşá/ca sâ nu mai sáre/câ săreá mul juos//îm făcá rău//
ş-aşá m-an dus/pardón ierám cu...picárle guále pîn-aiîc[1]/plin de
ápâ/şi frig/şî...drep sâ spun/noi pescári mai aveám de obicéi
mai cocăneán cîte-um pahár de băutură/aveán todeaúna-n dubâ/şî
...prinsésim oleácâ de coráş//cu-atíta pésteş...şî cu-oleácâ di
...vótcâ la cap/am începú sâ cînt/e !/továrâşi miei m-aşteptá
acólo/cin m-a văzút aşá a rămás[2] :

"di úndi bre ?/cé-i cu péştilea-ásta bre ?/în vîrfu púrîcelúi aiîc ?"//

"iésti cîd vrei"//

"hai sâ miérgem îndărăt"/

"imediát"//

a pus mîna iei/io m-an skimbát imediát/iei a puz mînă-a
traz dúba pă mal/a...vărsát piéştele/ş-o l-an cam ascúns/câ nu
prea aveán voie/sî dúcen crap/câ dacâ mîine ierá prohibítu/nu
mai ducái crap acúma//trebuiá să-l ascúndem oleácâ/şî-ntíi
să-ntrebăm acólo[1]/dacâ sâ puáte...víndi//şi ne-an dus cu tóţi-na-
pói/n-ăm mai prins//tóţi/ăştia zéce insi carе ierám acólo/ [ε]
dac-am prins dóo súte di kíle//da io am prins şási/şápte súti di
kíle/cît a luad dúba mea/plînâ tuátâ//singur singurél//da//...nu
mai vorbésc/...câ-n viáţâ...nu ştiu dac-a fost áltu mai pescá-
rós/şî...la cunoştinţa péştelui aşá/párcâ-l ştiiám/párcâ mă du-
câ cinevá de urék acólo undi duármi iél/şâ-l scoteám şî din...
piátra seácâ//

niculáie zăvói
şáizeşişápte [de ani]

1. Gest: pînă la jumătatea pulpei.
2. Mimează uimirea tovarăşilor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mi-a veni parcă un dor de ia

[Cum ai cunoscut-o pe mătuşa Ioana ?]

an cunoscut-o la ietatea di...vro şaptişprezèce-an//iera fata...unui om mai...di seamă sat aiic//...mai mă duc am la alta di fapt/dar îm făcă gîţă şi ia//la care să mă...m-an dus întîi la una/cîn mă duc an la ailànta/zîce "păi da ce cauz la mine ?/nu te-ai duz la ăea ?"//

aşa că pîn la urmă/...táta...

"băi" z-ice "uite ce ie//tu o să plec-î armată/să te-ns-or-i //frát-tu a plecát în Germánia/ălălàntu a plecát încólo/toţ au plecá-d la şcol-i/ş-ai rămas tu/să-m fii stîlpu miei aiij/dacă niş tu nu te-ns-or-i/să ştii că dau fog la casi/şi...să nu să mai pomenáscă aiic"//

an tăcu din gură/...ş-am plecát îm báltă/kăr la p-éşte-am plecát în zîua àea//an dat cu nea cristáke púia/şî cu moş marín ursói/un om din sa-d de-aiic/bun-i pescár-i/fuărti bun-i/şi-ndrăznéţ-i/la órče//am prins vo trei pátru cortán-i/şi dînd aşá.../mi-a veni párcă un dor de ia...párcă nu ştiu cum îm vinea ca să...să dau di ia//

"mă-i nea cristáke nú mai stau//mă duc acásă"

"da ce-ai mă ? iej bólav ?"

"nu-z bolnăv dómne !"

"ce-ăi ?"

"mă-i ! vreau să mă-nsuór"//

"cum ? i-ăuz-i !/cu cine ?"//

"păi de-aia"

"şî pă care vrei s-o iei ?"

zic "p-a lu grát-e barácu"/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"bă ! nu-i bună"//ăsta un om deștept/fost sergent în marină/ ii can dădeam ascultare//

"da alta ?"

"p-a lu ion aric"

"aia-i bună//aia-i bună mă !"//

ș-am plecat de-acolo cu...babói i-an zvîrli și peș/și crăki-ăia toț lor/ș-am plecat fără nimic acasă//

am trecu dunărea dincuace/și m-an duz la un fin/care stătea kar alătur cu iei//cu...nevastă-mea de-acum//acolo finu-avea o fată/o codănit-așa/...i-an găsi la masă//

"bună ziua/poftă bună"/

"mulțumim/poftim"/

"nu"//am intrat în casă dincoloș//fata a venit după mine/

"ce ie nănăsule ?"

"du-te și kamă pă iuana-ncuace"/

"da ce-i ?//pă da n-ai mai vorbi cu ia di mult"//

"du-te și spune-i c-an spus io să vie-ncuace"/zic "atîta-i spui/că sînt io aiș/și trebui să vie//dacă nu vrea să vie/să nu vie//da tu spune-i/și...ai să vez tu"/

n-a trecut...cîteva minute și...mă pomenes cu ea.../deșkide ușa...

"bună ziuă"/

"bună ziua"/cu capu cam...în jos//i-era cam rușine olacă//..

"la ce m-ai kemat aiic ?"

"te-am kemat să stăm de vorbă"/zicu//

"pă de ce/nu te duj la a lu gratie ?"

"domnule/io te-an kemă pă tine înțeleg ?/și ce discut cu tine-acuma/cret c-o să rămînă definitiv//știi ce vreau eu ?//te duc înapoi acasă/la tac-tu/și-i spui că merș cu mine-acuma pă ziua acasă/acuma merș cu mine"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"nū mâ duc^{u}"/

"dómne te duc^{i}"/

"nú mă du^{c}//mi-e ruşíne//...da ştii ce fac ?/îi spui mămíki/ şî ia sâ-i spúie"/

"te dúş/şî-m vii cu răspúnsu-acúma ^{i}imediát"//

a plecát fáta afárâ/şî n-a trecút^{i}...cíteva minúte şî mă pomenés cu ia înapói/àprinsâ la fáţâ di tőt//

hàbár n-avéam io/zi^{c} n-ó fi ásta/o fi áilàlta/avéam vo trei/ care...în dădeá tîrcuáli/ş^{i}...ierám capábil câ sâ iau úna dî iéle//

^{s}ce "a spus tătica...că nu mă lásâ sâ...plec acúma ziua/sâ vinit^{i}/sâ ne-nţeléĝim"//

"cîn sâ ne-nţeléĝem ?"/

"în seár-àsta"//

gáta/m-am dus acásâ//cîn m-an dus acásâ/máma cu táta/amîndói bătrîni mîncau şi iei îm bucătării^{e} acólo//

"ce-i cu tine mă ?//^{u}or te-a prins aĝénţi ?"//

"nú m-a prins"//

"da ce-ai ?/^{i}es skimbá^{d} la fáţâ"//

"nu-s skimbát/aşá-i f^{i}élu mieu"//

"nú sâ puátę"//

m-an trîntit în tindâ/într-um pat acólo...//vine máma la mine//

"ce-ai mă ?"/

"bre ! ştii ce iéşti"/zic^{u} "dacâ de-atítea ^{u}or^{i} mă tot luas câ sâ mă-ns...vreau sâ mă-ns^{u}ór/domnú^{le}"//

"hă hă hà !/i-auz^{i} móşule" z^{i}ce "de ce-i bonláv băeátu nóst^{r}u/vrea sâ sâ-nsuárę"//

"ă ! bucurie/víno-ncuácę mă la másâ"/^{s}ce "vez dî treabâ// pe^{i} !/te-ai hotărît ?"

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"m-an hotărît bre ! tătâ"/

"şî pă care ?"

"ĉe mai pă care/mergẹn la a lu iuon aric/disgărâ" zic "şî... sâ ne-nţelegẹm/dacâ nu io o aduc nènţeles/gata o aduc acasâ"//

"mergẹm"//

şi ng-an dus sgara/...ng-am împăcat...n-a mers în sgar-aşa/ sigur c-an luat-o cu nunta/da am mai rămas ş-io p-acolo aşa/ca cum îi flăcău sigur că...aşa-i tineretea//

[Acelaşi]

[La pescuit]

[...] io kar am fost/cît am foz la părinţi/pă mukg-aiic aşà/ nu ştiz dumnegavgăstră/pă malu api//atunca iera/că nu iera dig/ şî vingá apa pînă sub mal//şî ne ducăm luam o plasâ/ştis ce fel di plasâ nu ?/di pieşte//aşa mamâ//avgă o cleĉe la un cap/o cleĉe la un cap/şî ne ducăm doo inse//dădgam/una intra mai la adîncu/una mai la malu/şî mergăm aşa ca vo...zeĉe/doozej di metri/pî apă aşa/ştii/de-acolea dăm la malu//cîndu iera pieşte mai scotgam/cînd nu iera nu" mai scotgam//şi...dădgam pînă prindgam/o mîncare doo de peşte/şî vingam acasâ şî/făcăm mîncare di peşti//

[Ce fel de peşte prindeai ?]

în tot fielu//şî" albâ/şî" ştiucâ/şi uobleti/cum ûl kemá la noi aiis//şî" moş/şî" gibán/şî...ĉortănicâ/şî tot fielu di peşte //iera//şî roşiuarâ/şî....un fiel de avat aşa iarâ/sâ prindgá mai mare-aşà iera//

ioána zăvoi
şaizeşàpte [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lína

sâ ducá şî tundeá uóili/n-aducá lína acásâ/dacâ puteán s-o opărésc atúncа/o uopăreám/dacâ nú o maĭ lăsán/dipâ ĉe termenám múnca/cî dacâ ieráⁿ timpu múncî//de-acólea o opăreám/cu-ápâ hártâ/o puneám î álgiie/turnám ápâ hártâ pesti iă/o lăsám dĭ sâ răcá/o maĭ întorcám în álgiie acólo/şî de-acólea/mă ducán s-o spălám la dúnăre/că ierám apruápe di dúnăre//o aducám acásâ/o lăsán sâ maĭ scúrgâ pân cósur aşá//de-acólea o-ntindeám pă... frîngiie-aşá/sâ uscá gíne/s-o luam de-acólo dăcâ sâ uscá/s-o puneám pă o rogojînâ/sau pă un carton/s-o luan la bătaie cu-o vergá aşá/sâ maĭ desfăcá/sâ maĭ scuturá şî cornúţe dî ia/şî de-acólea cîm pûteám/o trăgeám atúnj/dacâ nu/o lăsám maĭ tîr ór//mă ĉeám s-o trăgán la maşína de lînâ/şî vineám acásâ cu ia/torcán lu ăla de flanicâ/lu ăla di goráb/lu-ăllan di mânúşâ şî/făcám şî-n casâ/ şî foiiţe şi...dē ! mámâ...//

[Aceeaşi]

núnta

s-atúncî înaĭinţi/dacâ să-nţeleá...să lŏuá o fátă c-um băeát/sâ făcá un fel de caíz aşá/la săptămîna//ăşá mámâ !//şî de-acólea/puneá cîn fácę núnta//ştiĭ puneá...vorgáu ieĭ acólo/părinţi/o puneá...à dóua săptămînâ/à tréia săptămînâ/cum sâ fácę núnta acúm/sâ făcá atúnc//ăşá//a vorgít ieĭ/s-a-nţelés acólo/... s-am făcút /s-a-nţelés cu nuntári/de-acólea pînă...timpu trecă/ trebuiá sâ cátę náşu/să...se-nţeleágâ cū náşu/cu núnu-ŏla carē ieste/sâ-i dea ban şî lu ăla/şî sócru cu fáta/şî ăl cu băeátu/ sâ-i dea şî ăla/şî ăla//şî de-acólea mámâ/dacâ sâ-nţeleá şî cu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núnu/sâ ducâu la brăiîâ/şî cumpăráu/róki nírési/pantóvi mirési/ce sâ cerea atúns/câ nu iera ca acúma//atúnc iera mai potriyíte-aşà //şî vinea zíua di núntâ//atúnca sâ făcá şî brat/sîmbâta/aşá.../ făcâu brat sîmbâta/vinea...vinea...núnu sîmbâtâ ş-îmbrăcá nírea-sa/sears iárâ jog/mărgéle sâ zicâ atúnca mámâ//acúma nu mai sâ vorgésti di mărgéle[!]//şî făcá...jócu-ŏla/mărgélêle-àlea/sîmbâtâ sears/dúminicâ...núnta la nírsásâ/iar la nírsásâ cum eră ?/ kemá s [k] neámurli/prétin/la rakíu/şî sâ cistéau/sâ áea/de-acólea făcáu o logódnă/iar aşá cu lúme múltâ adús/cu tuátę neá-murli/şî...logódn-àeá eră cu dar/cîte cît sâ dăruiá atúns/nij nu ştiu//àşá//de-acólea dacâ făcá logódnă/vinea núnu cu ginerica/ acólo la nírsásâ/şî...stătéau la másâ cu toţi acólo/şî despre nu/şî despre ginerícâ/şî despre nírsásâ/şî vinea şî cu cărúţe-atúncâ/de lua bagásu nírési//àşá//vinea cîte şáptę op cărúţi/ punea acólo ce-avea nírsása//de-acólea sâ termená aea mâ/plecá cărúţe/plecá nírsása cu núnta/cu ginerica la bisérică/la cununíie//de la cununíie/sâ ducá la salón//şî de-acólea...á jucá la salón cîd jucá/de-acólea sâ punea iar másâ/la salón/dipă ce vinea de la cununíie/făcá másâ ginerica//sócru despre ginerícâ// ş-acólo iárâ/pîn sâ rídicá másа dispre ziuâ aşá/stătea la másâ/ mîncáu/de-acólea-ncepea cu dáru/şî sa rîdícá másа/sâ făcâ ziuâ/ iar mai kelăcăiá mai mul pă...pă uliţ-acólo aşá/iar lun seára/ făcâu un fel de rakíu/tod lă nírsásâ/tot aşá mai [ɛ]áduná neámur aşa/făcá ear o mas-aşá şî/ş-atúncâ ear cu dar//şî stătea şî lun spre mars seár/pînă păn...n zor aşá şî áea//şî marţ s-a termenát núnta//

[Aceeaşi]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Obiceiuri la Anul nou]

s-aduná cîn ṣáseṣ f^iétę la o cásă/ṣî să puneá...ca ṣ-acúma crez/să zcęá câ trăzneṣtę ^uórzu/puneá ^uors/trăzneá/ásta-i cutăricâ/ásta-i cutăricâ/ála nu trăzneá/ála trăzneá/puneán ṣî niṣtę hirę di păr di p^uor^c/ear/ála nú săręá dę-acólęa/ástălàn sàręá//hai dę-acólęa sâ ne dúcęm ṣī sâ legán citę-um par/s^† vídém cárē-i ursitu nóstru//an legá^t cîtę-um par^u/únu ierá mai mărúnt/únu mai înált/ṣî la ziuâ cînd am ála.../am văzút "iá úitę-al neu îi mai înált/al tău mai mărúnt"/ear únele bătrîne né spuneá:

"dú-vă fă ṣî la mînzáți-ěia câ sîn culcát^†"//aṣa//"dú-vă ṣî dat^† î iei"/da rîdeám atúncа...^uọ bunicâ ne spuneá//"zîcęs aṣa mámâ/dacâ-i culcát sâ zi^c/hěi la únu/hěi la doi/hěi la trei/dacâ nu sâ scuálâ te măríz mámâ tîrziu"/zîcę//la ai [k] o verișoár-a mea/"a neu s-a sculá/ṣî cîn i-an zis ọl [k] êel dintîi/hai la únu/gáta"//

"a^l neu" zic "s-a sculát hei la trei"/zic^u/"la trei an^†" zig "mă mărit"[!]//

[Aceeași]

gîndáci

luan sămînța//o puneán la căldúrâ/c-o purtán ṣî-n sîn/câ nu mai ^išá/ierá răcuárę cîteodátâ/ṣî ^išá.../gîndăcéi-ěia/furnícil-ělea/mititélę-aṣá cînd iésę/ășa/ṣî le puneám frúnzâ/dę-àgud^c/...ṣî...atúncа nicúz/nu prea măncâ iei aṣá//â/dacâ sâ măréz/dę ce sâ măreá/mîncа//dacâ mîncá frúnz-àea...puneám ș-álta/dę-acólęa îi mai skimbăm/ce mă mai kinuián/câ-i luan cu ácu-aṣa/câ ierá myicuț^†/ști/nu pútęă//ṣî...ii mai skimbám/dę-acólęa le puneám áltâ frúnzâ/pruáspâtâ/ṣî dę-acólęa iár le puneá^m mîncárę iăr ii

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

mai skimbám/iăr/pînâ s-a mărit ei//dacâ să mărgá dg-acó lga númai sâ-i hi cără fúnzâ/sâ le hi dat//câ mîncá múlt//sâ făcă mari/câ ştis puátę.../şî dg-acólga dacâ-nĉepgá sî sâ úrĉę mámâ/lg-aducâm măturícâ dg-ágg/dacâ n-ávgam măturí dg-ástga dį cuos/iéstį un fel dę măturícâ la cîmp aşą/jį lg-aducân dg-aga/şî sî [k] le punģám aşá/şî sâ ùrcá/şî urzgá gogqáşà/ş-o-ntărgá ęį acólo cum...o fáĉę ei acólo-şà/dg-acólga-i culeĝán/dacâ sâ-ntărgá/dę sâ făcá gogqáşa búnâ/şî-i curăţgám dį scám-aga acólo mámâ/şî-i punģám la tras/şî-i trăĝám//cáre le opręám dę sămînţâ i lăsám dę işá flúturi-ega dę-n făcá sămînţâ/şî trăĝám borangîcu//punģám pă ó hîrtiię/punģám/trăĝám ĉe trăĝám/punģám mălái/la borîngîcu-àlą//trăĝám tre [k] ĉe trăĝám/punģām mălái/şî-l trăĝám pînâ sâ...termená boranĝîcu di pâ goguáşă/pînâ rămînģá ga/supţirę dį tot//şî dg-acólga-l s [k] luán dg-acólga/îl făĉám/avģám un răşkitór nic aşá/şî-l făĉám pă răşkitór aşá sculişqárę-aşą/şî s-a termená cu gîndáĉi//

[Aceeaşi]

fáta mga a fuĝit cu ięl

fáta mga a fuĝit cu ięl//ştiţ//şî...nę-am mai ī supărát noi/ am mai ţînút/câ am zis...

[Dar cum s-a întîmplat ?]

a plecá la hórâ/...şî dę la hórâ n-a mai venít//dúminicâ ziua/a plecád la hórâ/dę la hórâ am aşteptát/câ vine câ vine/câ vine/câ vine/şî stai pîn la óra zięĉę//cătái ş-un retevei dį băz/mai aşa/câ zig "dacâ vine/sâ-i trac s-o bătaię..."//aştęptînd aşā/stătgám în urékę câ sâ viię/tócmai băiátu-àsta márlę/ care-i militár/vinga pă fúga acásâ/ięl naintę vinga sâ bga ápâ/ şî auzgám pă trotuár/tróp tròp/tróp tròp/iěs riépędę cu bățu/câ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sâ-i trag//cîn mă uuit băeátu vinísę la gălęátâ/luásę cána sâ bęa ápâ//cîn mă uid/"mámă n-a venít fáta"//

"cúm n-a venit ?"

"n-a venit"//búnă sęára[1]//"n-a venít//șî...dúp-aiā "zic "mă da undi sâ fiię/ai văzút bre ?"/

„am văzút-o sat//da n-am văzút nimica"//

îl l-ęau/mă dug la o sór-a męa mai depártę/sâ vídem/puátę i-acólo/c-avęá fátâ márę/dę-o sęámâ cu-a męa/nú ierá acólo//și-m iișá fétęle-naiínti și spunęá "ásta-i suácra márę !"//io plîngęám//"suácra márę"//ē ! sâ știi câ tot a fugît//io ducîndu-m-așă/ trăiám cu-o imprésiie/c-o fi la suor-męa//nu/ș n-an găsit-o/a plecá la iel acólo/nú nę-an dus sâ fácęm panarámâ acólo//

dúp-acéęa i-am mai ținúd vro trei săptămîni/i-an kemá/nę-am înțeles//...i-an dat ce a fost a ei/așá cun sâ dă zéstrę la noi/ acúm zéstrę nu sę mai dă pręa múltâ/zíli di múncâ dacâ árę.../ și...trăiésc împreún-acólo/am făcú núnta...//

țugúi cristína
pátruzěșicînc [de ani]

pîine

cérnęm făiína/în...tr-o covátâ márę-ășà/děpíndę di cîtă pîinę facî//dup-acéia/îi plămădim aluátu-acólo dę maiá//o lăsăn di răsárę maiáua/dupâ cę răsárę maiáua/o luăn la frămîntát/o frămîntăm/o lăsăm să răsără din noo/o púnęm în tàváli/așá cum îi la noi tavăli di alumînâ/dę-arámâ cum éstę/cum lę-avém//și le băgăn la cuptęor//o cuácîm/și pî órmâ...urmęázâ s-o mîncăm//

[Ce mai faci din făina de grîu ?]

1. Răspunde la salut fiului ei, care intrase pe ușă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

plăcíntâ//

[Cum o faci ?]

p-áia o facêén tot aşá/o[ɛ]cérneṃ făíina şî plămădím maiáua/ lăsăn dị răsáre/o luoṭ la frămîntăt/iimedeát o şi-ntíndeṃ/sâ răsárâ în...în tavá//câ dacâ răsáre-ăşà píinị/nu mai...n-o putém întíndị câ-i crescútâ/şî nu sâ mai întíndị bíni//dup-acéea-i bátem uóulì/îi púneṃ brînzà/şi-ncépeṃ a púne pă fuáie/cu záhâ amesticăm uóule-acólo/o púnem pă fuáie/ş-o púneṃ...la crescút/ cîn am văzú c-a crescú/ăm băgát-o la cuptiór ş-an cópt-o//

[Aceeaşi]

kágu

o scuátem brînza àea de-acólo carę iéstę iĕl pus cu sáre-acúma/cîn în táie mélu/dę s-a pus sáre acólo pistị brînz-áeà//... îl î...rúpeṃ acólo kágu-òla/îl púneṃ într-un vas/curát/púneṃ bors/frúntị dị borş/dĕpíndę de cum î áre iĕl brînzâ/şî púneṃ î bórşu/un kilográm/sau pestị kilográm//dup-acéeā...îl lăsăm sâ să muáie bíne/închépeṇ sâ-i frămîntăm brînz-aeà dę-acólo/îl strecorám/bíni/şî-l púneṇ la sticle//dup-acéea înkegăm cu ĕl// dintr-un kag nu sâ fácę mai mul dē...depíndị dę cum iéstę iĕl dę bun/un kil/un kil jumátę/pîn la dóo kíle/sâ iásâ lúcru bun//

[Aceeaşi]

[Întîmplări]

am plecát c-un văr dę-a meu/fáne//i văr bun cu mine//am plecát cu cáii şî ne-an dus pă dig nuáptea//şî...an lua şî cîte-un sag la noi/sâ rúpeṇ luţérnâ-n ... //an rup luţérnâ/am ádus şî la cai cîte-um brat/le-an dat pă dic acólo/an

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

stat/pîm pă la vro úṇṣpę-aṣà//dę-acólęa am plecát/pă dic călárę/ ṣî cînd am ajúṇs/ [ʒ] ję́ste [k] ję-ắjîĉa la...ál[de] dúmnęavęástrâ nu ştiţ/da vă spun aṣá/la pîrlíta[1] /aṣá sâ...denuméştę-ajîĉa la noj.../undj merj la dúnărę/sắ trej dincolọ-m báltâ//...jéstj uṇ drúṇ şî/după drúmu-ỏlắ apárę páznicu cũ biĉicl[i]éta//noj cîṇ l-am văzút/aṇ̃...ridjcát sácu maj sus pâ cal/an da[d] drúmu la cal sắ fúgâ/pînắ c [k] acásâ la vắru fánę ajîĉa.../ṣádj kar în cols cũ bufétu//acólọ an dat sắci j[u]os/pînắ cîṇ sâ vínâ páznicu/noj am... băgá[t] sắci/şî...am plecát într-áltâ párte//sâ nũ sâ prinzâ cắ... am fos noj şî...am făcút/am furád luţérnâ//

ş-odátắ cu vắcili//nuáptęa dj pástj/am plecát tot cu jěl/şî încâ c-un văr marín//am plecát dę cu sęárâ/şî cînd î vinęá lúmęa la biséricâ/sắ ducá sâ ja páscâ/noj vinęán cu vắcili.../ne-ntrebá lúmęa/

"dj úndj viníz mă ?"

"lę-am scoz la [u]obór/acúma"//

ajîĉa[2] dę-ájā/am avú capú spar dę-um mînz//

[Cum s-a întîmplat ?]

jerám maj mulz băjéţ[i]/pă strádâ ají-şà la noj//şî[t] trécę um mînz//mic//şî...noj jerám mij/nu ştijám dj uṇ sâ-l înkedicăm/ sâ-l înkedicăm sâ nę jucắṇ cu [j]ěl//l-am apucá dj picọárlj diṇ spátę//şî cîṇ l-am apũcá dj picọárîlj diṇ spátę/um băęát...maj mic ca mínę/îj dă úna c-um petrój/şî cîn[d] a vrut sâ [r] sâ fúgâ/ a ắzvîrli[t] aṣá în spátę/ş-avęám o şápcâ/cînd m-a atíṇs ají[ĉ]-şà[2]/ aṣá jerá...juli[t]/ş-ajîĉa mj l-a spart/am avú trej copĉ/ajîĉ în cap//

a fugíd mînzu//acólęa ắṇ stát ęo/nũ...n-ávęaṇ cọráj sâ mă j [k] sâ mă dũc acásậ la părinţ[i]/câ mă ĉertá şi ej/maj mă bătęá//

1. Nume topic.
2. Gest: la frunte.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

an stat/lîngâ un gart cu ieĭ acólo-șà/de țineán șapc-așá[1]/sâ nu sâ vádâ/a trecút doctoreásа pă lîngâ noĭ/nu ĭ-an spus nimícа//de-acóleа vine o sórâ de-a meа șî.../sâ dúcá la fîntînâ la ápâ/sâ eа ápâ//șî...strigâ la mine:

"haĭ mă acásâ sâ mănînc"//eo țineám șápca la uo[k] sâ nu sâ vádâ//șî cîn m-an dús acásâ/me-a zís

"Ce-aĭ la uo[k] ?"

"a azvîrli[t] únu c-um petróĭ"/nú ĭ-an spús câ-ĭ mînzu//"ă azvîrlit únu c-um petróĭ șî miĭ-a spar cápu"//

m-a lua sóra/și m-a duz la dispensár/me-a puz dóo copcî//treĭ copcî aĭi[c]-șà și.../umblám bandajá la cap//

lúngu cóstandin
óptîspe-àn

ieră un șárpe

m-an da juos/ca să oprés[c] ápa du pâ un vad//cî...vineá...băgáșĭ ápâ múltâ/șî rupeá vádu//cînd an da[d] juos/în fáța mea...ieră un șárpe//făcá s[2]/și fúj dupâ iel/am ma[ɛ]am luat o creángâ de-aea di viie/și l-am omorît//ieră o colibâ acó[lo]-șa/la um moș/care dormeá acólo-șà/dupâ ce-am oprit ápa/kar în timpu lu dóoșpe //oprísim motóru șî.../stăteán juos acólo-șa//iá sâ eau o rogojînâ de la móșu-ăla/sâ...mă pum pă ea//cînd mă duc acólo-șà/ieră únu mare/așá ieră di gruos[3]//șî-n dimineaț-àsta l-am văzút/da n-am putú sâ-l omorîn câ.../a intrát în nișți paie//

cîn l-am văzút așá/m-an...sperieát táre/an lăsát și rogojin[t]/ș-am fugît de-acólo//s-ástăz[t]/a vinit um băeát acólo-șà/sâ por-

1. Arată cum ținea șapca trasă pe frunte.
2. Subiectul imită șuieratul șarpelui.
3. Gest: cca 4-5 cm în diametru.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

nim motóru//ş-a lăsát traista acólo-şà cu mîncáre/ce-avéa şî
ĭĕl aco//şî...ĭ spuĭ "mă !" zî "nū [r] nu te băgá acólo-şà că
acólo-ĭ un şárpe"//

"fúj mă de-acîĭa/că tu mă mins pă mine"//

zig "bine"//

cîn s-a dus s-î scuátâ traista/şî álea de-acólo-şà/ĭĕl tamám
işîsĭ/să-ntindeá aşá la suárĭ//cîn l-a văzút a-ncepú sâ zbiére/să
zbiárĭ la mínĭ/că io plecásim/sä mă urg la deal să...văd dacâ...
a luat [k] cúrge ápă/pă ţev-ĭ//zbiera la mínĭ cît pútea/sâ mă-n-
tórc înapóĭ că-ĭ şárpele//m-am întórs înapóĭ/intrásę din nou pă
...pâm páie//dac-avéam um băţ/îl uomorám//

[Acelaşi]

an da de-o stînâ di uoĭ

am plecát c-um văr de-aĭîca/nicu//şî...m-a trimés o sórâ
de-a mea/ca sâ-ĭ adúg láptili cî//cun s-a ducge-aĭîca...avéa
cîte-un rîn di láptę pă feecáre...săptămînâ//şî m-an dus...cu
ĭĕl//ĭĕl în spúnea că ştiie ĭĕl pîm báltâ/fácę ĭĕl drége/nimic//
ne-an dús îm báltâ/a luát-o p-un drum/am mers noĭ ce-am mers/an
da de-o stînâ di uoĭ/a tăbărî cîni pă noĭ//tamán sâ...dărîmase-
râ...sălcîĭili pîm báltâ//ne-an suĭit noĭ pă un şîr di sălci a-
cólo/şî staĭ/şî staĭ/şî staĭ/cîni pácę să maĭ plécę de-acólo di
la noĭ//númaĭ cî...a plecát uodátâ/ne-an da juos/am luát-o...
drep sălcî/drep sălcîĭ-aşà şî/n-am maĭ luát-o pă drúmu care-a
fost/să ne-ntoárcem înapóĭ la dic/an luát-o pă ald drum//şî ĭĕl
a ştiút câ...într-áltâ párte dac-o luám/iŝán la dic/şî ne dú-
can la u ug de-a lui//la stînâ acólo-şa//şî ne-an dus acólo//da
tîrziu/nuaptea ierá ásta//ă tăbărî ş-acólo cîni pă noi/a striga
la...la uomu-ola care ierá acolo-şà/a işî la cîni afárâ din

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

colíbĕ dę-acó[lo]-șà/șî nę-a-ntrébă

"ĉĕ ię cu voi mă ?"

Î spúnem noi...cî nę-an rătăĉît/am vru sâ ne dúĉęn la nęa nícu topór/sâ luăn láptę/n-a fos nimîca//an răməs acó[lo]-șà/nuáp-tęa//a dóua zi/nę-an sculá/an dat úoili la úșę/diminęáța/lę-a muls úomu/am plecá cu ięle//la dóospę iăr lę-am adús/la fel/lę-a muls/sęára cînd î...să-nseră iăr le mulĝá/ierá bine ș-acó[lo]-șà// ne jucán tuátâ ziua//avęá um măgár/nę-am încăleçá trei inș[i] pă ięl/merĝám pă o márne di c [k] dį canál așá/nę-a dat úna c-um băț/nę-a trînti pă cîtę trei în canál//

[Același]

am împușcát o ráță

ș-am fost aiîĉa în î căliàr[1]/în ins [k] în căliçà an trecú cu bárca șî/an stat acó[lo]-șà//șî...m-a băgá[t] pă mini într-un l[u]oc/șî táta s-a dús într-àl[d] loc/mę-a dat o ármâ mię/ĉins cartúșę/în spunęá/cu ĉins cartúșe/sâ-i adú dóo ráțe//am intrá[t] acó-lo-șà ierá ŭ nómol/avęám nișteș ĉízmę...intrásără/aprúapę să-n dęa pesti ĉízmę/n-ávęam ĉe fáĉę/io bucurós ca sâ trac cu-árma// am intrát acó[lo]-șà/mę-am făcút o píndâ din țipirig/an găsît ŭ... hodoróg/m-am pus pă el acólo-[sa]/șî stătęám așa//ș-am stat/ș-a vinît dóo ráțe//s-a pus în spátili meu/cum stă [k] io stătęán cu fáța-ncólo șî/ięlę s-au pus în spátele meu așa//niș táta nu mę-a spus "ĕ ! te interesęázâ/cum oi vręa tu sâ fas/[sâ] mę-adúj dóo ráțe/pă ĉins cartúșe"//ș[i] cînd l[a]-am văzút [o] că s-a lăsát/m-erá năcáz/m-an sucît așá cum am putút/c-o mînâ trăĝán dî [r] dį ĉizmâ/șî c-úna ținęám árma-m mînâ/ám luát-o...înt-ó mînă/ș[i] cî m-an sucît/n-am putú sâ scoț ĉizma/an scos picóru-așá din ĉizmâ/ șî m-an răsucît//ș-an tras un foc/am împușcát o ráță//nu m-an

1. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

duz la ea//táta á auzít/cînd...ierá mai depárte ĭĕl//mai an stat puţin/mai a vinít//tŏt acólo-n spáti//şî táta s-a sculá[d] de-acólo-şa şî/sâ [r] sâ-n[ɛ]făcúse tîrziu de-acúma//şî a vinít iár dóo perék/mái în spáte sâ punísera//m-an sucí din nóu/şî iar an tras//ma[i] am împuşcát úna//de-acóleа strigâ táta la mine "[h]ai mă sâ mérgem"//iel trăgîse şî iel/da nu-mpuşcáseră nimíc//la zbor/ trăgîseră//şî...am ieşît de-acólo-şà/m-an dus cu cîzme[le] le-an luat/am tranversát dincòlo ápa aşa şî/am plecát//

[Acelaşi]

75o. BĂLTENI

(com.C.A.Rosetti, jud.Buzău)

Culegere: 1971; CB, MM, RP; transcriere: MM

venísem cu cărúţa de la múnte

ierám pă cotóra[1] măi...băiátule[2]/...fiindă pă cotóra/...la práşflă/venísem cu cărúţa de la múnte//văz că.../peste zi ierá can sécĕtă/porúmbu să cam pălevá//cînd...vidém înspre múnte un nuor negru/seára//am adormí niţél/cîm m-am trezít[u]/iel venise la cîlibia[3]/l-ad[î]că vîntu dî urmâ/piátrâ//

"tátă/scoálă-n sus/că"zic î..."vine o furtúnă de î [k] de la deal" zî[s]/"dînspre múnte/dinspre buzău" zîc/"vîjîie aşá pămîntu/ úrlă pămîntu"//

táta "lásâ-mă să dorm"/

"te laz dîgâba"/n-aveam niş coviltír/aveám rogojín[i] púsĕ pă

1. Nume topic.
2. Se adresează directorului şcolii, care asistă la înregistrare.
3. Localitate învecinată, pe şoseaua spre Buzău.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cóşu cărúţî//ĕ ! stăm acólo/stíndă acólo-şà/a^úz...maĭ tîrzíu aşá/ dûpă ĉ-a trecú kátra înă^inte/ş-a veni ploáe pă úrmă/şteleáp şteleáp/şteleáp şteleáp şteleá^b/cîm mă uĭt/treĭ lup^ĭ treĉá pă lîngă...pă párteą-aĭlàntă de drum la sat//a trecút ăęa//î ^úrmă/a^u^s şteleáp şteleleáp şteleleá^b/"mă ĉ-o fi ?...ĉ-o fi ?"//

cînţ eĭ/treĭ inşĭ/cu ĉinş caĭ furáz din ĉorán^ĭ 1//a trecú la pădúre/cînd a sosíd dreb noĭ/"măĭ munténe"/z^îĉe/"ĉ-aĭ văzú să nu vez"/ádică să nu spuĭ//da nij n-ă spus/că ne érá fricá că...înghiţeán gutúęa noáptęa/ [!] da/nij n-an spus//

vasíle ne stan [zis] stan pópa [88 de ani]

n-a ras o frişcâ

vinín dă la buzăú înĉoáĉe/vîneá doĭ...boĭernáĉ ĭerá aşá ĭeĭ/ într-o trăsuríc-/un docăráj deę-áleą//vineá-nĉoáĉe [k] să ^dĉa d-iĉ înĉólo/şî ĭo vineám înĉoá//ĭō aveán cărúţă di-éleą cu ósieę lemn/muntenęáscâ//ĉe să vezĭ/ĉocărteán la un cuĭ/zic să-l bag îm ...î jámpiţă cólo-şą/ĉocărteán/că deę ĉocîrtít/ĉocîrtés cu mína[2]/ dă zvîrlí zvîrlu cu ástą/cu dreápta//ę văs cólo[3]/văz viníndă deę cólo/pă párteą care merĝá/ĭerá piátră púsâ/şî pî íĉa pă dreápta pă unde merĝám eo/nu erá//âl văs că ridícă frişca di cólo/cun ridícă frişca şî púne ^úoki pă mine//"ę ! ásta cu míne áre ĉe áre"// ĭerámu... [ɛ] n gúra coviltírluĭ/c-aveán coviltír atúnĉ/pă cărúţă//"cu míne áre ĉe áre"/cînd sosęşte-n dréptu neu/î şî fáĉe frişĉi-aşá[4]//cînd îĭ fáĉe frişĉ-aşá/dă p-aĭíĉa[5]/şî cînd ajúngă-aíĉa/táie cămáşa/şî din piéle//şî dim piéle//ĭo cîn l-am văs c-a

1. Cotu-Chorii - sat al comunei C.A.Rosetti.
2. Gest: cu mîna stîngă.
3. Subiectul tuşeşte.
4. Gest: arată cu mîna ca şi cum ar ridica biciul să lovească.
5. Gest: pe spate.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

porni[t] frișca di colo-spre mine/ă repezit cuiu dî îca/ș[1]…/
l-am p[u]ognit/l-a umplu sîngele//l-a umplu sîngele/curgă sînge pă
[u]ok/a plezni kelea-n frunte unde-am dat[c] //dipă ce…sare j[u]os/
"te-mpuș/tu-ți-aluia ș-ailánt-a mă-ti"/niie//
io venisem îm buzău/tot cu revorvér ș[i] io/să iau cartușî/
n-an găsî/n-an găsî să iau cartușe//n-aduc aminte că și eo an
revorvéru [i]îca la brîu/ș[i] tra[g] de revorvér dî iș/"ia stai mă să
te-mpușc eo" zi[c]//da [!] îăla…ăla care ierá cu iel/că ierá
d[u]oi/ăla s-a făcut așá/
"hai mă/că" îce "ăsta-i mai máre nebún ca tine/ăsta-i mai máre nebún ca tine" [z]îe//

[Același]

grîu

iótea-acúma de…/az[i] i măcinîș să kámă pă vek[u]/…az[i] a [ɛ]
arám noi/în timpurli [k] noi atúnc//[…]ástăz[i] măcînic-éștia/io
vineán dě la plug/băiát[u]/și n-ișá máma-naiínte/ș-aveám un c[u]orn
făcút de pîine/și-l rupeám pă c[u]órnu plúgului așa[2]/așá ierá da-
toríe-éea//vez matá ?//și vineán și dejugám b[u]oi/și-i băgán la
gra[j] ni[t]él[u]/dacă ierá locurle-aproape di-arát/și mă hodineám/și
mă [d]cán la plúgu-napói//da măcînici/cum ie ástăz[i]//și ieráu la
plug ástăz[i]//și arán grîu tot cum i-așá/și-l s[i]emănám/și n-aveau
scúlili-ástea care-s acúma//atúnc aveám o grápă de mărăcîn[i]/
ș-aveám plúgurle…atúnc cînd…niște plúgur[i] bătrîne/dî l[i]em/vi-
te búne ierá/aveám vite/c[i] [k] părinți înáinte/da lúmea mai pu-
ținâ ca acu/da vite aveám șase b[u]oi la plug/pátru b[u]oi la plug/
pátru cai/trei cai aveá ũ [u]om atúnc//da lúmea…înapoiátă/nu ie-
rá ca acu/lúcsu//[i]erá…cu [u]okíncâ…di cal[u]/ca să ți-o spun

1. Gest. se plesnește puternic cu palma în frunte.
2. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

drept/ álęa lę-am pûrtát^{u}//cu ^{u}ogálâ/nu ⌣ lúcs^{u}/acú ú̧tę mă discálț/ sâ intrų-aîc[1]//nu ịerá atúnc aṣá/nu ịerá.../nozácă ịerá lúmęa atúnc//da ịerá maị sănătǫásâ/...ịerá nǒzácâ/

[Cum era ?]

maị nozácă/...nèplimbátă/nèdúsâ aṣá/nèdúsâ//nu ṣtięá tǫátę socotélile atúnc// [...]

[Şi ce mai făceai la grîu ?]

pěị să făcá grí̧ụu la...trǫába lūị/să coc̄á/ịerá...la boịér^{i} rịesféturị să kemá/ne ducán ⌣ la boịér^{i}/şî-m măsurá şî nịịe o tarlá/atît îị măsurá cît...cî ⌣ să cuvinǫá/dę-avǫám ǫo dréptu sâ-n ⌣ dęa/şî ne punǫán ⌣ cu cǫásilę/...nū̆ ịerá secĕrătór^{i}/nú ịerá maşînărịịę/nu ịerá nimic//şî ne punǫán ⌣ cu cǫásilę/şî ịerá lúme múltâ/ cáre ştięá/ş-avǫá niştę sịéĉîr^{i}/să punǫá la secĕrát/...aşá[2] merğá pă loc^{u}//^{i}erá ǫámen^{i} aîc/ịotę-aịîc/carę-ă ⌣ secĕrát^{u}/avǫám rákiţă/avǫán ⌣ cutárę/ş ⌣ secĕrá mulţ/şî legá znopşórų-aşá/grâų bun/şî.cu cǫásilę/şî noị cu cǫásilę/ş^{î} ⌣ fă [k] clăịám/ făcám bínę/...ş^{î} ⌣ vinǫá [k] réstu cîn ⌣ să dúcęn ⌣ la maşînâ/maşín^{i} dę [k] cu páịę/băgán ⌣ la maşînă dę-álęa márîlị/şî merğán ⌣ şî cărám/şî ducá/da işá/ făcám//să maị întîmplá şî crízị// [...]

[Orzul cum se treiera ?]

cu cái//punǫám treị caị alătûrǫa/dac-avǫán ⌣ treị/dacă ^{n}u punǫám pátrų/dacă nu/cînc/...únu di áltu/...şî legáţ únu di g [k] áltu dị gît/áltu dị gît/áltu dị gît/împerekáţ^{i}/împerekáţ^{i}/ca cum aş púnę ^{i}o/l^{i}e p-ásta/l^{i}e ⌣ p-ásta/l^{i}e ⌣ p-ásta di mîn-ast^{a} [3]//ş^{î} ⌣ c-o fúniịe lúngă/aịîca bătǫám^{u}...mijlócu áriị/făcám o áriị mā̆re/ ca cît îị pă ⌣ cás-asta aco^{l}ó/ş-acólǫ-nnăsădịám ^{u}órzu-àsta//şî grî^{u}u/care-l aducâ^{m} ⌣ la noị acásâ/lu-năsădǫám acólǫ//şî bătǫámu ⌣ ũ l^{i}em máre/stéjăr aịîc/ş^{î} ⌣ c-o fúniịe lúngâ.../pîn-acólo/ş^{î} ⌣ cî

1. În camera în care se face înregistrarea.
2. Subiectul se ridică de pe scaun şi mimează seceratul.
3. Gest: mîna stîngă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[k] legám la un cal//ș-eo c-un gij de-aíc/"hē !" trosc/"hē !"/ ș-cái-nvîrteá.../c^{u}olb iș/c^{u}olb iș/odátă cîn vineá pîn la șteájăr/"ho^{u} !"/să-nvățá//să hartieá/ș-o luámu-ndără^{d} ca^{i}i așá//cáii// pátru cai/trei cai/cum aveá ũ român ûi băgă áriie//ș-scoteám... trei i vráfur^{i} di-álea pă zî/sau ș-pátru/dac-aveám uámen^{i} lā... noi ne ajután la uámen^{i}/ști^{i}//de-acóleа.../dîpă ce-l [k] seára... adunám toate páile/le făcán șîrâ/...măturán gine/aveám tîrn^{u}/de [r] de mărăcîn^{i}//adunám cu tîrnu/iar mai scormŏneám/ș-băgán cái ș-l grohoiá/...ntelé^{j} matá ?/l grohoiá/mai intrán cu lopéțîle ș-l [k] noi l-ûntorcâm/de dó^{u}or^{i}/di trei ^{u}or^{i}/ș-băgán cái/ ș-l grohoiá/ș-l grohoiá/ș-l gr^{o}.../ș-seára ne^{e} erá fricâ/de-o ploá^{i}e/ne^{e} erá fricâ di cĕvá/l-adunán la șteájâr t^{u}ot^{u}//ș-lăsám pînâ dimineáța...ca-m pálmâ árie-ája acólo//dacă ierá bine așá/ ăltę...ălt/ș-l lăsám//ș-acólo/dacă-l strîngán la steájâr acoló/bătieá vîntù/îl zvîrleán dî la lopátâ/loa pleáva//îl zvîrleán la lopátâ/loa pleáva//ș-o feméie...c-ũ sácu-n cap/ș-aveám ũ fel de primiti [k] primiléile éstea/...așá-l măturá cu áa^{l}/di pă grămád-ája de ^{u}orz de-acólo/ce ^{i}erá ca ácúma...makinâ/cutáre/nũ ierá/erá rău/nu ierá ástea//múncâ...múncâ brută așá ști^{i}//

postélnicu stáncâ^{i}u
nóoj de an^{i}

ásta ierá la stînâ la uoi

vára le păsuián la cîmp^{u}//le ducán la su^{b}átur^{i}/cumpărám suhátur^{i}/ș-le păsuiám mai mult^{i} iș^{i}/ș-eo le-am ș-păzit/ș-băiéți nei le-a păzi pă uoi//ș-le păsuiám/...ș-le țineám acólo de... acúm primăvára pînâ toámna/pînâ pă la...sfîntu neculái^{u}/pă vek sfîntu neculái/pîn-atúncа ^{i}erá c^{u}obánu tonit/c-io păzeán/ș-

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

avẹ́am ụoi̯ strînsi̯/de la áls ĉẹtăţén↓/nu a méle/şî le păşui̯ám p-at [k] cólo/şî-mpărţẹán láptile la ụámen↓/...le vineá rîndu/...la cutáre i̯a ástâz↓/la cutárẹ i̯a...áltu mîi̯ni̯/rîndu dẹ láptẹ// şî aşá făĉán tọátâ vára//áltu lụa o zi/dóu^o/áltu nu lụa dicît aşá/după cum avẹá ụoi̯ i̯e [k] ụámen↓//ş-ále méle/ụói̯^ile méle dẹo-párte/ále méle/ụl lụam ẹo al néu/cît cî [k] ştiẹám câ i̯au//şî le păşui̯ám pînâ tụámnă/tọámna lẹ-a [k] dan la fii̯ecarẹ-acásâ/... şî rămînẹá álẹ méle//dacâ i̯erá vrémẹ búnâ/...mai mă ducán cu i̯éle/spre tụámnâ/...câ [k] dacâ nu dădẹá vrémẹ/gífor cutárẹ// ş-adunám notréz dẹ vára/cun sâ spun ẹo/dẹ grîu/páie búnẹ/adu [r] adunám nu ca acúma páiẽ/avẹ́am páie dẹ dugíi̯e/aşá să kemá/páie di̯ ...mei̯ să kemá/páie dẹ u^orz di̯opártẹ/ĉocán↓/nu prẹa să tăi̯á atúnĉ/nu i̯e [k] să tăi̯á ca acúma sâ-i̯ i̯a/rămînẹá pă cîmpur↓//ş↓ dacâ i̯erá ẹárna búnâ/tọátâ i̯árna umblán cu óilẹ/dacă nu/le ţinẹ́am acásâ/le făĉán grájdur↓//da dă/vrémur↓/nu ca acúma/p^bûọ ! vînẹá táta aşá cu gáţa la gúrâ/dẹ gífurẹ már↓/mar↓ mar↓//ţinẹá cîte...gífurlẹ cîte...nóo zílẹ-a ţinút o dátâ/un gífur/carẹ n-am putút la nóo zílẹ dicît la u [ɛ] la um b^ouụ sâ-i̯ dăm ápâ/...herbẹ́am pă f^uoc zăpádă di̯-éi̯a/câ astupásẹ púţurlẹ gífuru/vez dumẹa-vọástrâ//di vrémur↓ gr^élẹ gréle//ş↓ le ţinẹ́am acásâ/le i̯ernám acásâ/...pă yitẹ//ş↓ dẹ-acólẹa s↓ făĉá gínẹ/ẹar vára tot aşá/fẹ-ĉám/strînĝám u^oi̯/ne ^dĉam aşá/ [...]//

[Şi brînza cum se făcea ?]

ái̯ẹ [k] acólo o múlĝẹ ĉobánu/în găl^éţ↓//o múlĝẹ-n găl^éţ↓/ ...nu vine u^ómu digrábâ/avém ũ hîrdáu márẹ acólo aşá/tornân láptilẹ/câ i̯ésẹ láptẹ mai̯ mul dacă işá mai̯ mul/tọárnâ acólo//vrẹa să-l↓...vrẹa pă...pă brînzâ s-o-nkeĝ-acólû/dipă ĉẽ mulĝá u^óilẹ şî-l strecurá binẹ́ cu strecurătọárẹa/turnámu...láptilẹ-acólọ/ ş-acólo avẹán kagu/kag dẹ ĉe ? dẹ mi̯elu//néi̯^i/cáre i̯erá cruz↓/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

áre un kegușóru-așa//și de-acólo luᵘán kagu-ăla/și-l plămădeám/... cu sáre/cu cutáre/și puneám într-o sticîlă áp-așa/kágu-ala acólo/ și din kágu-àla/aveám o lingură/știeám eo dacă-i bun kágu/dacă ierá bun kágu/-i dam dóo linguriț'/sau trei/și...turnám î lápti- le-ăla acólo//de-acólea l-îfășurán/l-ûnfășurán/l-înfășurám/și-l lăsám/lu-nveleán ginę/durá ᵘo jumá de câz/dacă [r] dacă ierá búnă/ ș să-nkegá/să făcá odátâ...kagᵘ//de-acólea îl luᵘá pă kagᵘ...femeia sau uómu-ăla c [k] sau ioᵘ/și...l-amesticán l-amesticán l-amesticám/ș-ápăi îl luan la strîns//la strîns/û hîrdău acólo// la strîns/la strîns la strîn/pînă-l făcám cocolᵘós//ș-acólo aveám...strecurătór' di-álea búneli/și-l băgám pă didîsup/și-l luᵘám/...ș-aveám...să kemá crintâ áea-i o kesti-acólo/u ulúc așa/ o ulúc-așa//și-l puneám acólo/și-l rămîntán/și-l rămîntán/ș-ápoi îl luan la stᵘors/la stórˢ la stor la stors/ș' aea/pîn l-adunám bine bine bine bine bine/ș-ápăi îl lăsám acólo/și puneám un... ketroi cevá pă iel/cît s [k] durá acólea/c-o scîndur-așá/ș' să-nkegá//și și-l lua ᵘómu/sau îl puneám eo/-l tăiám/și-l puneán la pútinâ// [...]

[Și zerul care rămînea ?]

ză [k] zieru care rămînea/dā !/aveám cazán máre/dacă ierá láptę multᵘ//și-l puneán la focᵘ/aveán foc/aveám...făcút-ac [k] súrlă acólo la u [k] stînâ búnâ/aveám de fᵘocᵘ acólo/și-l puneám acólo/n cazánu-ăla acólo/ș-ápăi îl puneám pă focᵘ/zierų-ăla//dă-i fog dă-i fog dă-i foc/pînâ-nceped sâ hárbâ/sâ hárbâ//ș-acólo aveámᵘ...o lingur-așá/o crint-așa/cîn și cîn făcám așá¹/în cazán/cîn și cîn//pînâ iș ᵘúrda//iș ᵘúrdra...toátâ diasúpra/înțelé matále ? ș-apí u [k] dacâ-nceped s' pîlpîie așá...pă ia zieru/o făcá búnâ/ᵘo răscocă/ș-ápăi luᵘán cazánu di-acólo/îl dam josᵘ/ș-ápoi...aveám...scúre [k] zăgîrnâ să kemá/înțeleg ?//ș-ápi

1. Gest: amesteca cu o lopățică pe fundul cazanului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

luaŋ c-o lingurâ/şî turnám ĩ zăgîrn-aŋą acólo//turnám acólo zăgîrna áŋà/şî spînzurám cólo aşá/şî să scurgă//şî ĭerá [k] işá úrda/dóo kílę ĭerá/trẽĭ kílę ĭerá/după cum ĭerá lápti^{le}/pátru kílę ĭerá /după cum erá lápti^{le}//şî zéru-àla-l da lā...^{l}a p^{u}orc/ dacă ĭerá p^{u}orc/avęá...avęám p^{u}or^{j} la stînă//şî-l daŋ la cînĭ/ şî cînĭni...punęá [k] avęám úlúc^{u}/şî-l punęám acólo//mînjcà cînĭni /mînjcá p^{u}órci/zéru//

[Acelaşi]

aŋ logodit

cînd ã vini dĩ armát/-adicâ maĭ na^{i}intę vinisęm ęo/^{nu} núma aşá ŋo dátă/aldę táta vinise-a^{i}îc//şî maĭ vęnisem în c^{u}onc̆édiu/ îm bălténĭ//şî...ca...eu...mbrăcát bíne ĭerá^{m} dĩ armátă//ã vinid boĭér/ce ĭerá aîc/la noĭ ĭerá nişte ŋámenĭ...răĭ/cu câz la brîu/ ce să gâsęá la tos c̆ásurĭ ?//cînd ã vint ęo cu câz la brîu/şî umblám p-a^{i}îca/cînd m-am băgát ũ huórâ/gras/frumós ĭerám dĩ armátâ/acúma m-ã făcú maĭ urî/da atúnca ĭerám maĭ frumós[!]// ş-apĭ^{i}.../azĭ aşá/mîine/cîn ã vęnĭ şî m-ã libęrát/avęán şĭ ęo fraţĭ/avęán şĭ ęo surórĭ/

zîce/"sĭ te-ns^{u}órĭ"//

"să mă-ns^{u}ór/da cum ?//pă cîne să găsé^{sc} ?"//

haĭ cutáre/haĭ cutáre/haĭ la cutáre//ne-am duz/n-aŋ luą niĉ úna...//^{i}erá femęi/múntęli ĭerá/múntilę-aîc//zig "nu ĭaŋ fátâ dę múntę"/zig "muntén^{i} ^{d}-éĭa/ĭaŋ dĭ-ástęa dĭ-álę cojáncâ" zîc^{u}/"cojáŋ dĭ-aĭ nóştri" zic^{u}//zîcę...îl kemá pă ^{u}únu/tá-su ĭeĭ îl [k] tudorákę colán/colánéşĭ/ĭerá ũ niam dę ŋámenĭ colánéşĭ aîc/ŋámenĭ maĭ pricopsiţĭ ĭerá aĭîca ăştią//an trimés pă ũ fráte-a neu/...şî pă un alt vecîn t^{u}ó dę-al ĭeĭ/tó dĭ-acólo/sâ-ĭ fácă-ntrebáre/să vază o măritâ saŋ nu//cînd a vini^{t} şi ĭ-a făcút între-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bárgā/

ĉe "da !...v-o dau/venit/"

"e ! n-ô veni-n seár-àsta/n-ô vini míine seáră"/ápăi ă veni de-acólo noi/vo şáptę uopt cámęni/cu feméile la feli/io f [k] cavaléru-ntre iei/acólo/ne-a poftit ómu-n cásâ/ne-am pus toti/pă canapé áea/pă [k] îăla pă pat/ăla

"e ! soácrâ **máre/ĉe zic/dai** fáta dipă băeátu-ăsta ?"//a-ntrebát î álde táta néu/álde cutáre/

ĉe "da !"//

"ĉe zéstre-i dai ?//pămín nu să dědeá/nu ierá pămînti//

"ĉe sâ-i dau ?" zíĉe "-i dau...duoi boi"/c-aşá să dedeá atúncă/boi buni//

"àlĉevá ?"//scúle din cásă să dedeá atúnc/stergáre/cutáre/ să dědeá/

"alĉevá soácrâ máre nu-i mai dai nic ?"//

i-a da nu ştiu/dóo uoi/sau trei uoi/nu mai aveá niĉ ielu/ca sâ-i dea la aia//

"ĉe-i mai fac ? álfel ásta"/

núntâ/fiecáre...făĉám núnta mea seára/a lui lúnea/nteléĝi// acúma ĉe pretinde iél [k] iei níie/ca sâ [k] ĉe le dau lóru//n-a pretindá sâ iau ruóke de s [k] de nireásâ/ierá cu vulk bălane/ ierá ruóke de...de plusu//sâ-i iau s-ombracu/sâ iau pantuóh/sâ iau...sâ iau báin-aea de plusu/sâ-i iau nirésî adícâ io/sâ-i fac ruóke de nireásâ/iei n-a pretindát/da aveám...adusésem niste mătáse dim...armátâ eo de...di-éia de dúnâre//

"àlĉevá ?"//

"sâ-i iei şî soácri o r [k] o scurtéicâ"/o scurtéicâ ierá dóozej de lei/şî ĉinĉ/nu ierá ca acúma/erá ieftíne/ĉe ca acúma erá ?//i-an lua soácri...scurtéicâ/...mai în ĉereá sâ-i mai dau pátruj de lei/sâ despăgués pă nireás-acólo iei/iei acólo treába

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lor am.../án dat eo/n-an da pátruj dé leiⁿ/am da numa tréizeč/tréiș-
cînč/sâ-m mai rămíie/pátruzeč//am ieșît afără/n-am mai vru sâ
stăm/n-am da de mulțuníre/câ-n cerę ei prea mul níie/s-o despă-
gugés pă...ei așa//ies afără/d^oi lei la ní[1] jocu/nu vręan sâ dau
io d^oi lei/dă fără glumă ásta/nu câ glumâ[1]//ies cóloș/mă sucésc/
mă dau pă lîngâ táta/

"mă tátă/dă-i și p-ăi doi lei mă/če áre să níie" zic/"ăi
naíntę"//

am intrát iar toți înă^untru/ș-an dat d^oi lei și p-ăia/ș-an
făcú trámpa/nę-an logodít//an logodít/am mai mers o săptămînâ/am
mai merz dóo/ș-am ajú ș-am rurá ńirgásа/ș-am adús-o-acásâ//

[Același]

dę-atúnč a vení ș-a-mbolnăyit

bărbátâ-neu a foz b^olnáv dí răzbói^u/iel^u//și a veni dí răz-
bói^u/ș-a veni cam bolnáv iel/a veni și nę-a spart cás-aíča nóo/
nę-a spar coșáru ca sâ ne fúrę cái//ș-avęám un rălinár^u în cúrți/
aší/ș-io ierám dúsâ la o...o mormântárę//ierá un văr al neu
m^ortu/și-l tă^isę trinu/la bucureșt/și-l așteptán ca să yiię//
și nóaptea ierá ũ vînt/mărę márę/un vînt așá//și iel erá núma cu
fáta care ni s-a prăpădit/ierá fáta care ni s-a prăpădi di șápte
an/atíd ierá fáta//ș-a venit/cárę-a venit huóți/a veni și nę-a
spar fălináru din cúrtę/nó^uo/ș-a veni ș-a făcút...așá[2] la úșă/
ă făcút o fărîmâ de ga^ur-așá cum a spart așá/c-avęám zăvór pîn
nâ^untru/sicrét așá/[a] băgá[d] mîna/ș-a sco[z] zăv^uóru/a dizlegát
cái^i/șâ lę-a tras păturlę di pă ei/frumós/și el a simțitu//în
timpu-àsta/cîn a fost ăla acóloș/iel s-a deșteptá din somn așá/și

1. Sublinierea se datorește faptului că anchetatorii rîd.
2. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

s-a uuitá ş-a văzú câ nu ma ie fălináru-aprins afárâ//"mă ce sâ
hiie la mine/de-i fălináru" zice "stins în timpu-ăsta/pă..."/la
...pă la dóo aşá ierá noaptea//cînd iese-afárâ/din cásâ/iése şî
hótu din coşár//şî iel cum a işît/a işî cu cămáşa de noápte aşá
pă iel/s-a strîns aşá/şî dicît a zis aşá/zice "ádâ livorvéru
fă !"/câ ştii atúncă purtá lúmea/mai avéá cîte-o ármâ-n cas-a-
túncâ/acúma nu mai áre//şî cîn sâ zic-aşá câ ş [ɛ] vázâ că sînt
în caz/di úndе/câ eo erám la Corán/nu ierám a ícă/ierán la có-
tu córi la...//şî ăla iése frumós/şi să púne própta cu iel//şî
iel n-a mai ştiút...ĉ-a mai făcút/nic...şî ála n-a mai ştiút/a
stat aşá/á stat în nesimţire//ăla á plecát pă lîngâ cásâ/şî
l-aveám pă táta ací/úni-i casa ásta ací/ierá cobán/doispreze-
cîn avéá/da n-a zis únu sâ zic-o dátâ "hăm !" măcár la iel//
á plecá hótu frumós/pâ obór/şî áltu...p-al cal a l or/ací/doar
aveá de gîn sâ-i scoátâ p [k] din coşár/de la noi/şi sâ-i dea
lu ăla/şî calu să cără singur//

de-atúncă a véni şi s-a-mbolnăyit/ş-a sta cinşprezece ani de
zile bolav/bolav/şî ăştia cinşpe ani de zile iel a fo şî cocîn-
trát/c-a făcú şáptе ani de zile iel a făcút armátâ/ş-a fos şî
cocîntrá/şi de-atúncâ i s-a tras ş-a murit iel//din...din...
fúrtu-ăla a nóstru//nu ne-a furá cái/câ iel dipă c-a plecát ăla/
a mai stat/ş-ápi s-a dus/ş-a-nkis úşa/da iel n-a ştiú câ cái
e-n coşár/tóma la ziuă/cîn s-a luminát a văzú câ-i cái-n coşár
//iel de fricâ n-a mai ştiú ce mai face//şi de-atúncâ i s-a
tras/şi.../cîn am vin de-acólo/am auzi/
zice "v-a spar coşáru"//
"cum ne-a spar coşáru/să puáte ?//cu fălináru-n curte ?"
"dilo"/se "fălináru vi l-a spar" zice/"cîni nu s-a da
nic únu/şi cîn a işî şi dunítru-afárâ"/c-aşá-l kemá pă iel zice/

1. Informatoarea îşi strînge hainele pe lîngă ea.
2. În aceeaşi curte.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

..."dicî s-a pus hóţu-aşà própta/da n-a făcú nica/dicît s-a pus aşă"/cam tot aşá aveám coşáru/cum avém bucătărie-acúma úşă úşă/ dicît aveám úşa la coşár văruită//

savastiţa coman
şaptezeşîdòi [de ani]

s-ar hi zis câ-i strigói

[Cînd este mortu[1] în casă ce faceţi cu pisica ?]

cu pisica ? or o bágă yuntr-o pútină/...o bágă-n ceva aşa/ sau o dúce la àlcînevá aşá de-ō.../nu şádę cu pisica-n casă/nu şádę cu pisica/să fáce strigói/să faş strigói/a mai foz la noi úna aiica tot aşá/aventistă/ş-a lăsá pisicā.../a lu nigoşánu/ nevásta lu negoşánu[1]// [...]şî aventista/cîcâ-ar hi trecú pisica pă lîngâ ia/şî-ntodeauna noáptea să ducă şî rîcîá la mormîntu ei/...dimineáţa să ducă...di-ei casi/astupá mormîntu/ş-a mers vro şásę săptămîni de zile aşă//ş-acúma îm páre c-a sta şî la pîndă/să vázâ...găseşte ceva acólo/sau nu găseşte//şî nu mai ştiu/c-a mai făcút/că di-acólea n-a mai apărát/n-a mai apără da vo şásę săptămîni de zile aşá s-ā...s-ar hi zis câ-i strigói/ yine strigóiu//dacă nu n-ar împărea nii c-a omorî pisica ş-a dus-o de-a îngropát-o-acólo/la cápu lei//că cîcâ aşá éste/aşá e di fapt ca să...ducă pisica/ca să....o-ngroápe la-m...cápu mormîntuli//

[Aceeaşi.]

şoimánele

ai văzut că merji pă cîmp/şî cîn merji pă cîmp/şî merg aşá pă lúnc-aşa pă...pă válę/ai văzú că-i cîti-u rotocól aşá/ziş

1. Se adresează directorului şcolii care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

câ-i ḫ^{u}órâ/zi̯s câ-i ḫ^{u}órâ/şi-i ársâ...i ársâ [ɛ]i̯árb-ai̯a/ai̯ văzú câ i^{i} pîrlít-aşá ru̯átâ ru̯átă ru̯átâ//ĉícâ...şoi̯mán^{i}le cíntâ no̯áptea/am au̯uzít şî i̯o/da n-am̄...nu le ştiu̯/am a^{u}uzí ş^{i} i̯o pîm bătrín^{i} tot aşá am auzít//şî zíĉe/"mámâ" zíĉe/"cîn trecîţ^{i}...pîn rotocu̯ále di̯-álea care sîm pîrlíte ru̯átâ ru̯átâ ru̯ac-aşá/la níljóc áre i̯árbâ/pă di lătur^{i} aşa"/i̯éle sîm pîrlíte/zi̯s c-ai̯ pîrlít aşá/zi̯s câ jo̯ácâ ḫu̯óra/ş^{i} i̯éle sîm pîrlíte/"álea jo̯ácâ şoi̯mánele no̯áptea"/aşá să zíĉe//dă...zíĉen şoi̯máne/da ĉícâ i̯élile...care i̯éste...//

[Aceeaşi]

zburăt^{u}or^{u}

kar la noi̯ ai̯íĉa a fost úna [!]/kar la noi̯ ^{i}éste/ă...cun să zíĉe la ăla ? do̯ámne ! zburăt^{u}or^{u}//ĉícâ să fáĉe [!]să fáĉe ca ũ sul aşá/şî íntrâ pă ḫuorn^{u}/s femei̯a c [k] fáta care-i̯ i̯ube̯áţâ de i̯ubéşte i̯a/táre/şî şti-i̯ nervo̯ásă/íntrâ pă ḫ^{u}or ş^{i} ĉic-o kínui̯e ăla/o múşcă/o kínui̯e-n to̯áte félu/şî ăla să zíĉe smeu̯/...la ăla acólo//da ! la ăla să zíĉe zmeu̯//la...cáre íntrâ//şî i̯a nij nu ştii̯e cum o kínui̯e/núma dimineáţa să sco̯álă e̯a câ-i̯ ^{u}obosítâ/i̯a dimíneáţa că-i̯ obosítâ táre//şî ăla pleácâ//la noi̯ a fost úna aíĉa/tot aşá... [ɛ]ásta a lu girméz^{1}/cun să zíĉá/germíţe//n-ai̯ văzút că-ŋ cas-áe̯a acólo úne şáde/nu şáde nimeríca/că ĉícâ-i̯ necurátu-ŋ casă/ĉí că "nu stăm ai̯íĉa/c-aíĉa-i̯ necurátu/nu stăm" aşá să zíĉe/câ-i̯ necurátu-acólo/^{în} casă//da !//

[Aceeaşi]

la ánu nou̯

cîn i̯erám pă timpur^{i} atúnca noi̯/...hai̯ că ne duĉ^{e}ám...la

1. Se adresează directorului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîți-o cásâ//punéam farfurii pă o másâ/și-n farfurile-álea acólo
puneí un képtinę/puneí bani/puneái mărgéle/puneái sáre/...di toáte ĉ-aveái acólo-șa//și te dideá afárâ din...din cásâ te dideá-n
tindâ/și rămîneá núma úna-n cásâ/și-nvârteá strákinl-élea acó-
5 lo//cîn te ducéi/drep puneái mîna pă o strákinâ/o arîdicái/
"ĉe-i áiĉa ? bani/ău ! îl eau bogát//ĉe-i áiĉa ? sáre/ău ! îl
eau sărác/ĉe-i áiĉa ? yin//ău ! îl eau betiv"//să-ntîmplá//
di-acólea iar te ducái/iar puneá strákinle/iar.../pîn la trei
or//
10 de-acóalea vineái în cásâ/...dipă ĉe vineái în cásâ/luuái...
o cordeá ĉevá/o sfoar-aşá ĉevá/și işái afárâ/și te ducái la
gárdu/...ci ierá gárdur di cătinâ/nu ierá ca acúma/erá gárdur/
merĝái cu mînile la spate/și numărái/pîn la nóo par//dacă numărái/la nóo par/îl legái p-ála de-a nóulea-l legái//și dimineáța/
15 cîn te sculái/te ducái sâ vez...ĉę...ĉ-ai văzút acólo ?//"ăoleó!
ásta" zîĉe/or câ ierá cocoşát/"ásta-i cocoşát"//uor câ ierá
iel de n-áveà cojâ pă iel/"ō ! ásta să ști câ-i sărác și dizbrăcát"//dacă aveá cojâ/de ierá-mbrăcát pă iel/"e ! să ști câ
ásta-i bogát/câ áre cojâ pă iel"//
20 vinái de-acólo/și te ducái la vaĉ//dipă ĉe te ducái la va
zîĉái: "hăi la úna/hăi la dóo [!] hăi la trei" cu kiĉóru [!]//
dacâ să sculá váca/zîĉe "ē ! acúma mă căsătorés/să ști/î
anu-ásta mă căsătorésc"//dacă nu să sculá váca/sĉe "ū !" sĉę "da
mai stau" zîĉę [!] da !//
25 dipă ĉe terminái și p-ásta/te ducái la găin/...să prinden
și găinile//prindeái găinile de-acólo/dacă cîrîeá găina/"ăleó!
da am o mámă [k] am o soácr-afurisitâ/áre sâ cîrîie și mă eau
cu ea la bătaie" [!]//

[Aceeași]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cînepa

să făcă întîi ogor/de cînipă/ș-o puneai acuma cîn să-ncălzească/pîn luna lu mai așa/semănai cînepa/iașa ia/te ducăi ș-o priyăi/dacă iera bălării pî ia o priyăi/pă cînipă/ș cîn să făcă ia mărișuar-așa[1]/i dideă un fel de skicu/skicu-ăla era gălben/ca lumînărea//și ne ducăn ș-o priyăm/și ăea care-o priyăm o făcăm mînuș/o făcăm mînuș așa/ș-o puneăn la soare/da io dintîi nu știeăm ce este//am luat ūn hîru/și mă ducăn cu iel așa[2]/și pîn-am întrebăt și io să vidn cum iește//

de-acoăleea/dipă cē ne ducăm ne cân la gîrlă ș-o muiăm în gîrlă/o lăsăm acolo trei pàtru zile pînă să toacă ia gîne/o scotiăm di-acolo/să uscă/după ce să uscă/ne puneăn ș-o bătăm c-um bățu//o bătăn c-um băț pînă să făcă ca lîna/ia//dipă ce să făcă ca lînà/o puneăn la meliță/ș-o melițăm gîne gîne gîne la meliță/j de-acoleea ō dideăm în daracē//o dideăm în dara/și /ș-o făcăm căiere//o făcăm căiere/și... [ɛ]de-acoleea o lăsăm p-ăilantă care iera necoaptă/toma pă toamnă/ne ducăn ș-o jumuleăn și p-ăea/ș-o băgăn și p-ăea...în gîrlă/ș-o făcăm tot ca p-ăea căre-o făcăm...di vară/o făcăm//așa/n-am ăea/da de-acolea-am învățat// nu știeăn ce [r] nu știeăn ce să-i făcu/nu știeăn ce să-i făcu// o luam de-acoleea/o punem în furcă/o torcăm/după c-o torcăm/ o urzeăm/o făcăm pîză dă ia/o puneăm ș-o coăcăm/puneăi cu cenușă/puneăi ū rînd...di tor di-ăla așa/puneăi ū rîn di cenușă/ puneăi rînd di tort/și veneă să făcă gălbenà/gălbinà gălbinâ să făcă/ăi cai că-i borangic/ăla/așa iera ăinu-atuncea [k] cînepa//ăi/și iinu/tot așa//îl semănăm acuș/și yinu/da ăinu nu-l mai ī vărăm/v [k] inu -l jumuleăi cu totu/iinu//și-l făcăi tot ca pă cînipă/și ăinu//mai bun-ierā...pînza di ăin ca di=cînipă//

1. Gest: cam de 1,5o m.
2. Gest: ținîndu-l drept în mînă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieră mai multe//

[Aceeași]

gîndaj de mătase

yiiérn le zîcâm/ș-acúma să zîcę gîndaj de mătase//i puniám sămînță/aveai o fărîmă de sămînță/[a]șa cum ie ș-acúma sămînța//ș să făcă iei ca furnica/-ntîi i puneai ș-să-nyiieze/ș-sa făcă ca furnica//ș-de-acolea îngrijăi de ei/puneai frúnzâ pâ iei așa/și primineai/pînâ să făcă iei de săptămîna/să făcă pîn la șase săptămîn//ș cîn să făgă ei de șase săptămîn/să făcă mari/care le didei mîncare/să făcă buni//care nu prea le didei de mîncare/sâ făcă mititei așa//la șase săp [k] ă...adică-i primeneai/la doo trei zile-i primineai pă iei/că dacă nu-i primineai/iei mureá/ș-să nu le hi da frunzâ cū ápâ pă iei//la șase săptămîni ii luai/di-acolo/ci iei să suiá pă crăci/...și-i luai/dacâ să suiá pă crăci/ei vineá și urzeá/urzeá pă crăci/urzeá urzeá urzeá/ș-ápîi ala si făcă gogoși//care ieră mai hărănez mari/si făcă mari/care ieră nici/si făcă mărunți//care sâ făcă gálben/care să făcă vierzi/care si făcă bălán/cum eră și sămînța//ii luai de-acolo/j di-pă ce-i luai/înumărái/pînâ la o sută di gogoșt/di-ale/...într-o strakinâ/herbeai ápâ de ploaie sau di zăpádâ/di c-aveai/într-um vasi/și-i puneai acolo/în vasu-ala/și mesticái c-um...mărăcîne-așa[1]/mesticái ruátâ ruàtâ ruátâ ruàt-așa/iar aridicái/pînâ să liegá tuátę áțili de la gogoșil-elea/să legá pă mărăcînle-ála// și l-arîdicái l-arîdicái în su/j de-acolea-l scuturái îl scuturái scuturái scuturái așá/pînă rămîneá iel supțire supțire supțire supțire//și de-acole-ncepeai să-l trag//âl trăgéi âl trăgéi âl trăgéi/pálâ pálâ pálâ/mai presârái și puțin mălái/pâ iel/sti/ca

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sâ nu să likáscâ/ʒel ʒerá ᵘudᵘ/dĩ ápâ//presuráʒ ĩl presuráʒ/pînâ să terminá gogᵘóşîlę-əlᵉᵃ/cîn înčepęá să rămíʒę niţél maʒ níč aşá/maʒ...maʒ supţíre/le didęáʒ la o pártę pă ʒéleˇ/pă ʒéleˇ le dídᵉáʒ la o pártę/şi ʒeʒ rămînęá acólo//dę-acólęa ʒār maʒ punęáʒ dacă vreʒ/sî cîţ vreʒ să faşᵗ/trăsătúrᵗ diʒ-álęa/cîte puteʒ [k] cîte aveáʒ/cît aveáʒ acólo//puneʒ pînă la o sútâ/dacă ʒerá maʒ bunᵗ maʒ hărăniţᵗ/puneʒ şî maʒ puţínᵗ/dacă ʒerá maʒ proştᵗ/púnęáʒ maʒ multᵗ/ca sᵗ să fácă níruˇ-ăla bunᵘ/sᵗ să fácâ//

[Aceeaşi]

núnta

dacâ să videá dᵘoʒ tínerᵗ/să ducâ şî toná/cuˇ sâ toéşte acúma/c-aşá să zíčę logodéştę/āşá//logodęá/punęá núnta/şî "cînˇo puiʒ ?" peste treʒ săptămínᵗ/sauˇ číne ştíʒę cum//să ducâ/băgá formeleˇ/şî să ducâ toná lăuutárᵗ/să ducâ [k] dę vínerᵗ luam lu [k] núnta/nu ca acuşíca/c-o fáčę-ntr-o zi tęátâ/şî-ntr-o seárâ tęátâ/atúnča nu să făčá aşá mámâ//vínęrᵗ seára-ʇspre símbâtâ/să făčá sča câ-ʒ velínţa/sča câ-ʒ...sâ [k] ʒerá aşá o fęáię márę aşá/şî cosęá/la ʒéleˇ/cosęá/la velínţâ//ʒerá vínerᵗ seára spre símbâtâ ásta//d [k] símbâtă ʒerá [k] făčá níręásă/să ducâ... [ɛ] lúmeà/ să ᵈča náşî-su nírési/ᵘo gătęá pă níręásă cum o gătiéştę-acúma/ şᵗ să făčá brádu/să ᶻîčá că-ʒ brádu/atúnčᵗ//şî gătęá níręasa/să ducâ núna/să ducâ s [ɛ] să dučá femeíliˇ careˇ...vręa să să dúcă/ sâ-ʇsoţęáscâ seácra/să ᵈča cu plocónᵘ//cárę àducâ fasᵘóle/cárę-aducâ ᵘoréz/cárę-aducâ cîtʒ-unˇ kílogram de yin/careˇ-áducâ cîtę-o pásâre/cáre...cum...cúˇ ĉ-aveá ᵘómu/ducâ acólo//cum ducî ş-ácuma// scotęá níręasa/o făčá dę dúminică/ [k] dʒ símbâtâ făčá p-ásta// dumínică [k] seára/símbâtă seára spre dumínică/făčá rásu ĝineri-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ki//cum erá ? s-aduná lúmea/jucái ca cum j^uoc^i acúma la sierbári/ jucái î noáptea-aea atúncа/lăutári-s cîntá/pă ginerícă-l puniá/ şî-l bărgíreá/şca câ ie rásu gineríki//îl puneá c-un ştergár dipă gît^i/şî să puneá d^uoi flăcăi şî-l bărgíreá/şî-i cîntá lă^utári/ gineríki cum îi cîntă nírési/seára//şî bărgíreá/ş de-acólea jucă/ bea/şî símbâtă//duminícâ dimineáţa/iar pă la dóosprezèce/să dúcă făcă rakíu^u/să dúcă-ntăi la náşî-su şî-i dúcă u rakíu/de-acólea vineá de la náşu/să d^îcă şî ginerica/dimpre^unâ/dumínică dimineáţa//vineá de la náşî-su/di-acólo/ş^i să d^îcă la ginerícă/şî lu^uá brázî de la ginerícă/puneá căruţili/câ ierá cu cărúţ^i/şáse cărus/ să puneá brădáş/să puneá colăcér^i cu cá^ii/călár^i pă cai/şî kiuiá/ batistę la cai/ş^i să dúcă de-acólea la náşu şî-l lua pă náşu/să dúcă la...la nireásă/cu ginerica cu t^uótu//să puneá la nireásă [k] să dúcă la nireásâ/jucá găleáta la nireásâ/atúncа jucá nirea [k] găleáta/şti ca cum iestę-acúma de ^uobicîiu nu/nireása o scoteá de símbâtă/jucá nuneáscă atúncа/câ ierá.../dă găleáta o jucá dúminícâ//dipă ce jucá găleáta/intrá la másâ/şădeá la logoóndâ cum şade acúma/ş de-acólea lua nireása/ş^i plecá cu ia acásâ/ş^i seára făcă ...másâ//lun^i cum erá ? ierá şî lun^i/álta//lun^i să făcă rakíu// cîne făcă rakíu ? făcă s^uócru féti//să făcă rakíu//să dúcă atúncа .../t^uót aşá făcă/másâ ca cum făcă [k] cum a făcút^i î...dúminícâ seára înspre lun^i/făcă másă lun^i seára înspre mart^i/făcă sócru cu fáta/să zícă rakí^uu/să z^ícă că fáce rakí^uu la fátă//la săptămína sau la doo/^haia sâ-i facâ şî náşî-su/sâ-mpáci...tineri//îi kemá z^ícă câ-i fáce colác/să d^ícă la náşî-su ş^i făcă náşû-su mîncare/ ş^i să d^ícă cu-áldę hin-su ş^i căpătá ál dar^u/şî la...şî la náşî-su //aşá ierá atúncа//da acúma toţ^i într-o zi/a işi mai...mai lézne-acuşîca/da atúncа ^uo luai aşá: de vinér^i/şî terminái nércur^i/ nércur^i/nércur^i/agé terminái nércur^i/câ nércur^i erá dánţu stólni-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîlor/carę să căznisę/atúncа áltu joc atúncа nércur'/șî ерá ūn gelabú^c cîtę-o săptămînă/cîtę-o săptămînă mergá atúncа//

[Aceeași]

mămăliga

mămăliga să fáce așa: spel' cаonu/âl puį pă mașînă/...dac-o faj márį/puį maį múltę căn' de ápă/dac-o faj micâ/...maį m^y ícâ puį acólo...treį pátru căn'//presár' mălaį/îį puį um pig dį sáre/ca sâ áibâ gust'/àșá//dipă ce dă-n fert/după c-a dat în fert/acólo/puį mălaį/^u o laș sâ hárbâ...un sfer dį ^u órâ/sî să facâ búnâ/ c-alfél să fáčį crúdâ//șî pă úrmâ o méstič/ș-o puį pă fund^u//să mănînč//o mănîn/nu maį ieį furculița/ieį șî cu mîna dį foáme [!]/ după cum ieį dį-nfometát//

colán ilęána
pátruzășîùnu [de ani]

751. VIZIRU [ALR I 7oo]

(jud. Brăila)

Culegere: 1971; CB, PL, VN, RP; transcriere: MV

sátu ásta

[Cum era satul cînd erai dumneata mic ?]

sátu ásta ?//sátu ásta ерá...nu ерá locálęlę-ástęa care sînt acúma//ier^ea bătrînéșt'//cásę cu prispâ dę pămînt cólęa î fáța cási/...ерá îvelitę cu...stuf^uu/cu pápurâ/áltęlę cu páię/dę s^iecárâ/legátę munik^u páię de secárâ că să făcá maį nal^t ca ^u ómu/ șî-l îmvelęá//șî trăiáu acólo//pă jos punęá páię...așternęá î

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

log de așternút pă jos/cum e-acúma covoáre/cutáre/...așternéa páie//și cîn ploua să likă páili di...di picoáre/te duc^eái pînă fúndu pátului cu iéle//așá ierá//ásta am apucát eo kárâ/ce mai încólo//e^i ! trăiáu/d^ie trăi^it trăiáu/aveáu î...avére de-ásta avéa destúlă /văcâ/uáiă/...boi/cai/cărúță/...muncáu uámini-n cîmp^u...//

[Da'de cînd e satul ăsta ?]

pii la ce să vorbéz degăba acúma că sátu ăsta îi...cél dîntîi sat ăsta iéstě/viziru ăsta//

[De ce-i zice Viziru ?]

ie sat turcésc/aiică a sta^t pașă turcésc/viziu cum îi zică lui/că ne spuneá bunicu no^uo cîn ne-am pomenit/iei îz vîniz dî rîjnov[1]//să bătéau húni cū ^ungur atúncă/cū a^iică/și fugă romîniia/de-acólo de la ^ungur//ș-a sta [k] mers pă vo pátru cînc an^i ai mers pă drum așá cu războiu//stă cîte-un an de zíle/...că să bătéa cu súliță/nu ierá árm^e/nu ierá ninică...//ș-a devenit pînă la...ie aiica movila tîmpului îi spúne/ací în cîmp^u/ie vo... trei kilométri pátru de-aíž dě la...din márnea sátul^ui//s-a acu^uát acólea//ș-acólo a stat vo sútâ de famílii/v^inite de-acólo/ vo...șápte an^i/opt an^i a stat//făcúse bordéie/î log de stíclă nu ierá punéa ^uo piéle de uáie o jumulea/o punéa...în â ĝeam/o gă^ureá cu o súlă/cu un cui/...făcéa ^uopáit că lumînă gaz nu ierá/făcă ŭ ^uopáiz de seu de uáie/^ii punéa ŭ [ɛ]feștilă[2] acólo/și-l punéa pă másă ardea acólo/ cu ăea să lumină//"cî veneá ploáea" ne spuneá bíta "cî vîneá ploáe d^e-a^iică[3]...făcă fleóșca/fleóșca/ fleóșca"/čičă "să-mmuiá p^iéleea áea" zíče//

"ș-a stat aiică vō...șaptę opt an^i de zile/și mă făcú[ɛ]se^m io măricél"//că iel îi născut în vizírén^i//de lă făuréi dincolo iéstě o comînă/...tót așà/niște bordéie s-acuuáse acólo/ș-a stat

1. Comună în jud. Brașov.
2. Gest: o feștilă cît unghia.
3. Arată spre răsărit.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pátru ant acólo//ş-a venít aiîc lā...la tímpu/şî s-a poménit cu un ...únu călăreț/c-un dom^n călăreț//

"măi băiéz !"dâ ieí păzeá...bóii pînî [k] şî váCîli...pă cîmp/ că nu ierá arătúrâ/...ará mei/cu plug de lemn/núma fiéru ierá de f^er/încólo grindéi/tod/roátę de...lemn//"şî...ieram vo páispĉe cîțspe copi^/dę la tîrlăși care erá acólo/«viniz măi» zîCe «acólo/că să fă fáCeț să vă dăn la sáte mă/să nu mai staz risîkis p-aiîc/să vă dăm û sáte»/zi« să fáCeț sáte»"//

ş-a plecá tá-su dę-acólo/ş-ai [k] lę-a spus aşá dómnu-ôla CînĘ-a fost/

"cáre vres să vă dúCez/la sátu cutárę"//únde-i ? Ceacîru tufeștî/tufeștî îi ^sca Ceacîru/numę turCĕsc//uozmánu/to turCĕsc/ viziru to turCĕsc/"şî úndę vres să vă retrágeț: acól^ la ^ozmánu/ la...Ceacîru/sau la vizîru"//

tá-su a vinít ĩ viziru aiîc//şî-i bătút țărúşu dę la [ɛ] un cod dę...strádă acólo/undę-a fost fhínu-apóstu cáncu^l//a stat acólo pîn la cúza/cînd a...vínit cúză...dómnu...domnitoru țări// dîsu/...ai sâ-i împropietărească//nū vręā lúmea//párte dĩ ieí vręa/párte dĩ ieí nu vręa//ş-a făcút trei rîn [k] trei ĩ skimbur: i-a-mpropietâ cu ^usprĕzeCe pogóáne...nó^o pogóáne în cîmp^u/únu sát /ş-únu iamáşu satului//sâ-l áibă ^izláz pă lîngă sat//Če vręa să púi ieĭl//o párte-a lua şáptę pogóáne//álte-a luat carę-avęá ^económ^ di vite dę ierá iconón^ di vitĕ/a lua cîte trei pó [k] cîtę-u iectár jumátę-n sat/şî réstu l-a luat în cîmpu//ş-a muncît...pînă...pînă cîn ş-acúma/cînd pînă...a rămas ieí stă [k] bun stăpîn^ pă pămîntu ástą//

C- a rămáz din pămîntū...din propietățîle-ástea a vizir^u lui äiiCa/...Cé era sâ fácă státu ? s "Cîne vręa sâ ia..."/Cîne-a domnit atúnCa/"Cîne vręa sâ ia pămînt"/ş-a vinit un grec/iispsi-

1. Se adresează gazdei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lánti-i spuneá ieí [k] bunícu ne spuneá nóuo//a-ncălecá pă un cal/şî...cît po^{s} să gonéşti în tr-o zi/pămîntu ieste al tău/tú-l stăpînéşti"//ş-a luát-o dĕ la h^{u}otár dĕ la bordéiu v^{i}érde[1]/a vini p-acólo pă la...îsurăţéi[1]/lăcu rezén[2]/a trecú bálta dincólo/ s-a ^{u}s pîn la dúnărea véke/la...dóbroga acólo/c-acólo stăpîneá túrcu/...dincolo/dóbroga//ş s-a-ntórs aíc/kar i-aci îm pártea ásta[3] cumiej dă la şoseá/merj drĕpt îm málu dúnări/...s-a işît a^{i}íca la bordéiu v^{i}érde//ásta a rămás moşîia lu cóntele...de róma ásta cum i-a zîs lui// [...]

cîm m-am pomínit iou/de m-am ajús io de ierám băiá de vo zéce an/ierá únu coclíde/un grec'/...din grekíia/o luáse...to de la grec/că to grec ierá şî ásta/to de la ieí cu arîndă//ş-a ţînút-o vo dóuăzej de an// [...]

am munćit aíc la boiér/ierá din dóuă/ierá din çinj dó^{u}o cîn m-am poménit ieu/...trei părz lua ^{u}ómul/şî dóo părz lua boiéru// de-acólea a răméz din dóuă/şî din dóo a rămás pînă...pînă cîn să [k] i-a despropietări definitiv acúm//

victor căpăţînă
mer pă obzeştréi dă an

brînzâ şî ^{u}úrdă

[Brînza cum se face ?]

brínza îi dai ki [k] îl î...mulg óiile/pui...ai strecurătóare ^{d}e pízâ/o pui în gúra hîrdăuului/şî t^{u}orn...cu găleáta láptele cîn yine cobánu/că doar nu múlge núma o găleátă/dóo gáles trei câ...trei cobán acólo l-at^{î}tea uoi/ai ũ hîrdău márę-acólo/ ...să strecuáră/^{t}pă ce termi de muls/iei sticla cu kag'/şî-i dai kag'//mată şti^{i} cîte kilograme ia[ɛ]cam [ɛ]cît éste/şî...pui

1. Comună în jud.Brăila.
2. Lacu-Rezii, comună în jud.Brăila.
3. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

într-o lingurâ/kágu/cu lingura/pui î lingurâ/dau [k] trĕbuĭi trei lingurĭ/sau pátru sau cinj lingurĭ lă atîtea kilográmę de lápte// şî torn în [k] kágu-acólo/îl méstec gínę cũ...cu [ţ]bắţu carę il ţiu dę...ntódęa^{u}una dę méstecî acólo um băs curát/méste^{g} gínę/şî-l ...puĭ pîza dęasúpra péstē...péste ^{b}îrdắu/şî-l las ca wō jumá dę uor-ąşá/încâ-m...poátę maĭ puţîn/sau poa^{i}e maĭ mul/că dipă tin [k]dipă cum îĭ daĭ kag/sâ nu-ĭ daĭ kag herbínte/că-l táię pă...pă kagĭ/şî nũ să-nkágâ//sâ ĭesĭ ĭel aşá căldúţĭ//şî...^{d}pắ ce lũ... înkágă/pînă fund/tę dęzbráş frumós/te spelĭ frum^{u}ós/...şî-l amés-tęc/îl...bínę îl hurduĭéjĭ bínę-n î...ân î...hîrdắu/şî dę-acólęa baj mîna şî-l strîngî...frumós/l-aduc aşá cu mîna c-o mînă acólo/ frum^{u}ós/frum^{os}/şî ĭel să...s-adúnâ grămádâ//s-adúnă grămădă/să fáce c^{u}ocolóş//îl untórc î z^{e}éru-ăla care rămînę...pă ĭel acólo/ şî-l faş cocolóş aşă^{1}...dę zéce/dę cinşp^{i}e/dóoj dę kílę/pátruj dę kílę/cît îĭ...cît^{î} lápte aĭ//^{dî}pă ce îl strîn dę-acólo/îl eĭ cu o pîză frum^{u}ós...pắ pîza carę ĭéstę/şî ^{î}l eĭ şî-l puĭ pă crintâ// ^{t}pă ce-l puĭ pă crintâ/îl strîngî gíne/âl frămîntĭ/îl jănţuiéstĭ aşá să numéste jănţuiit/îl jănţuiéjĭ bínę/...îl strîn bínę ĭar maĭ...stroş cu mîna cu...cũ cótu tę-apéş pă ĭel/să stoárcę fuárte bíni/ĭar maĭ vreĭ s^{â} faj lúcru cum trĕbuĭ/sâ n-áibâ zer în ĭel/ ĭar îl zănĉuiéstĭ//dę do^{u}u uorĭ/îl zănţuiéjĭ bínę ĭar/îl frămîntĭ îm mînă/ĭar îl strîngî în velituáre/şî-l strîngî/^{în}tórc velituárea cũ...gúra jos pă másâ pă...acólo pă crintă/şî puĭ ketróĭu [k] puĭ um fund/şî d-acólęa puĭ un ketróĭ pă ĭel/o greuótátę//şî-l laş acólo...ş-o ^{u}órâ/şî dőuâ-l la^{s}/do^{u}o uóre-l laşĭ acólo/şî ĭel s-a-nkegát...caş/bun//îl taĭ fălíĭ frumós/^{t}pă ce-l eĭ dę-acólo/ şâ-l...îl baj la saramúrâ//aĭ ũ ulúc acólo undę ĭéste aĭ ũ ulúc cu saramúr/a la-ncòntinu tòdęauúna şádę/şî-l baj la saramúrâ//îl

1. Gest cu ambele mîini: un cocoloş mare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

laș↓/ [ɛ]de ásta dî seàr-ásta/pînă mîini dimineáță//p-ăl de mîin↓ dimineáță păn la dóuuspe/dă la dóuoșce p-ăla până seára/și-l ei ș ți-l pui la butói de-acóleа//ăl pui [k] îl ei de-acólo dîn saramîrâ/țî-l pui la butói/îi dai um prav de sáre/..iar cî vi↓ tót așa-l pui/și-l pui încontínu mereu acólo//pînă úmpli butóiu// butói de uo sútâ dî kilî/de doo sûte de kíle/pâ cum sîn butuáie-le/cum vrei să hîiî//dac-ai...uáie mai múltâ//da cînd îi mai puțînâ/butoiá [k] pútin↓ de-ástea de...cînzej dě kíle//și ásta iéste//

[Și din zerul ăla ce făceai ?]

din zéru/-l pui de-acólea la cazán/dpă ce-i pui la cazán te duj la codlón acólo cum îi la stînâ/și-l pui pă[ɛ]pă codlón/te duș frumós/ț-ei lémne/ț-ei...că cu lémne po să-i dai/și tezéc să da-ñaiintè/...mocănéște/...aducâi tezéc/și núma iel...sâ n-áibâ flácăre/núma așá...jărátic/și căldúrâ sâ áibă [...] cólo/ și ia...fierbe-acólo/ș↓ dumnéată...méstiC încontín...î iel/ca i [k] să nu să lipéască/și pînâ cînd urdéște//cînd urdéște ia iése deasúpra zérúlúi toátă úurda/ó dai jos frumós/ș-o iei cu língura/ ș-o pui lă săculiéț//o iei și...de-acólea o pui ș↓ să scúrge... frumós//o agîț↓/o...les↓ săculéțu/ș-o agîț↓ într-ũ stîlp acólo unde-i...la stînâ undi pui/și iési brînzâ/ [k] úurdâ/faC úurdâ... búnă//ásta iéstě...a úurdi//

[Același]

[Borș de pește]

[Cînd stăteați cu oile în baltă, pește prindeați ?]

prindeám/cum nu//

[Cum ?]

cîn ne duCám [ɛ]timpu/prîmîvàra acúma/prim [k] cum i-acúma/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acúma-n aprĭliĭĭ/péştele să bátę-acúma/cortánu/...ĭel ĭésę la bătáĭę//la ĭézere//şádę pă lac' /s-adúnă cîte dóozeş tréĭzej dę... dę craĭ^{g} d-éĭa c^{î} [k] pî la zéce kílę ^{u}únu//şî să frĕácă ^{u}únu dę áltu/dę la [k] dę lĕápădă ĭícrelę//ĭę^{i} atúnca lĕápădă ^{i}icrîlę//te duş c-um băţ frumós^{u}/şî loyéj doi trei lă...te dezbrác/şî íntri că ápa nu-ĭ ă...^{c}am aşá^{l} ĭéstę/şî prindĕám//dă^{g}ă nu lŭaĭ hodoróg/făcút hodoróg aşá/fără...un coş fără fund'/ş te ducáĭ...şî punĕáĭ pă ĭel^{u}//bágaĭ mína şî-l lŭaĭ de-a^{colo}/din coş//l-înşúraĭ pă ^{u}o aţă/ĭár maĭ punĕá^{i}-/ĭár maĭ prindĕáĭ/ĭár ĭişáĭ afără cu ĭel^{u}... //vînĕáĭ la tîrlă/tăĭĕĭ/mîncáĭ/...ásta ĭerá//ĭerá traĭ bun/nu/la ce sâ vorgín degába...//cărúţa plină/încărcáĭ cărúţa/aducáĭ ş-ácasă//îĭ daĭ sárę/-acólo/frum^{u}ós...// [...]

[Da' borş pescăresc ai făcut ?]

borj na !/cun sâ nu fac' ?!//

[Cum se face borşul ?]

^{h}áuolę" !//punĕám î câpa/ f^{i}erbĕám binę/...pă ce ferbĕán cĕápa/...acó ĭerá ĭęsénţâ/n-ávĕam borj dę pútină dę-ásta acó^{lo}/ că nu umplĕám borş/^{i}ęsénţâ//ş-acólo/...avĕám un...gaván márę un castrón...márę/c-aşá mîncám/cobănéştę/...şî punĕán doi craĭk treĭ acólo...în cău^{u}nu ála már^{î}le/...şî-l vedĕáĭ ^{a}cólo cîn f^{i}erbĕáĭ de-l ferbĕáĭ binę cu lémne d-élea curátę/nu cu páĭę/...mámă ! işá o ^{u}untúră dĕasúpra de zîcĕáĭ ce-ĭ ásta !//^{îl} daĭ jos/făcáĭ o ^{mă}mâligă cîd rŏáta căruţî/...şî pún-te băĭétę/

"pún-te iŭánę măĭ ! treş cólĕa dę mănîncă !"//

"pe^{i} staĭ păĭ ĭo... [ɛ] ĭóte mă du^{g}"

"nŏ ! maĭ lásă ŭóĭlę nițél acólĕa/trej^{i} dę mănîn c-am făcú buórşu-aĭíc !"//

vęnĕá ĭiŭón/vînĕá costandín/vînĕá górgę/îĭ punĕá...să punĕá-ntr-un ĝenúk^{iu}/şî cu língura/şî dă-ĭ/şî dă-ĭ !.../

1. Gest: pînă la piept.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"măi" zîce/"uóilea-a plecá ?"

"n-ā plecá" zî "las că...mă úit io la éle"//

şî dă-i mîncá[re]/"pă[i] io" zîce "[z] mănî[n] mai répede să-m..." scòteá cîte-o...hálcâ d-éia jumáte de cortán de-n...d-ûn kílu jumáte/ că ieră de...cîns kíle iel/da-l făcâm bucăţ[i] aşá[l]/şâ-l puneá acólo pă...pă fundătoáre/cum zîcem noi/îl puneá-ntr-o áltâ strákinâ/ şî...tráge-i mîncáre vére !//

[Acelaşi]

a [u]órzului

să puneá atúncî pă timpu ăla [u]orz mult[u]/şî porúmb[u]//da//

[Şi care-i munca orzului ?]

múnca [u]órzului ieră...îl sămănái...î...după ce arái/semănái cu mîna/sau cu mărcătoárea/şi dădeái cu borîna/ş cu grápa/...ş cu tăvălúcu//şî să făcá uórzu//da//ás[t]a ieră múnca [u]órzulu[i]//îl cosái la aproápe de sfîntu pétru să coc[e]á/îl strîng[e]ái din coásâ-l legám mnop[i]/să făcá...jumătăţ sau clăi să numeá/do[u]o jumătăţ[i] o cláie/...să numĕrá cîn să numărá pă loc[u]//da//cu pápurâ adúsâ de la báltă care-o legái//znópu//...da//mai î [u]urmâ-ncuáce/să strîngá să făcá porcoáii/...[u]órzu/ş să treiará/to[d] la fel/însă-l tre[i]ráp cu cai-acásâ/nu cu batóza//cu cai-acásă/cu steájăr în mijlócu [î]ării acólo/...ása//băteám ári[e]a cu cáii/cu cărúţa/şî...//ásta ieră cu...a [u]órzului//

[Cum treieraţi cu caii ?]

úite cu cáii//[ɛ]băteám un şteájăr/un lemn în mijlóc[u]/gros/de doi métri şî ceva/îl băgám şaptezéc òbzéj de ki [k] cèntimétri-m pămînt[u]/pentru că...acó[lo]-l [k] dácă l[a]egán cáii trăg[e]á cáii de-ntindeá [u]odgónu//şî [u]odgónu ăla-l l[a]egám...la...cáii//cáii

1. Gest: cca 50 cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ieră l-egáz la gît/cu neşte...grivéle//grivél-le ieră di lemn/ găuríţe/şî le legám la zgárda cálúlui/şî punéam în log de doi cai/ puneá şî trei/şî pátru/ca s-ajúte la tre-erát//şi-i mînám împrejúr/de să strîngá fúniia dúpă...l-émnu ăla care-i spuneám noi ştejăr//şă...după să strîngéa acólo/cînd arătám bícu-nnaintea cáilor să obijnuiá cáii să harteá singur/şti-/să hărteá-năpoi/ mután grivéaua la...la cálu-ăl-lán/şî porneá cáii desfăşurá fúniea/ şî tot timpu te plimbái dipă odgón/ş cu bícu-nvîrteái/şî dădeái cáii ca să ţiie odgónu-ntís//pînă la márle//la márne-acólo să-nvărteá...vro dóo...roáte/tót p-acélaş loc//pă órmă ieră... fúniia de luá-n...napoi iar strînsúra//ca să să poátă treiera toáte spicíli di orz//ásta ieră tre-erátu uórzului/[1]...cu cáii//mai tîrzíu şî cu cărúţa/dacă legái...puneái cáii la cărúţă/şî umblái pă acólo pă ári-i/să tre-erá ş-ása//da ásta ieră obicéiu cel mai vek//da//

am apucát cînd erám micşór dă vro şápte òpt an aşá/de să vînturá cu/...lopáta//zvîrleám órzu sus/şî...táta zvîrleá uórzu sus/iar máma cu-o [ţ] primiteá de plásâ/trăgeá/...şî lua-ă...î skîcílea-ale mari carę nu eráu tre-eráte/să dădeá la márne/...şi... adunám uórzu cel mai bun/cel mai buclucós îl dădeám la vítă/la cai/la porş/nu ştu cé//da//pă órm-a ieşid vînturătórle/a işít... plúgurile cu do-ă brázde/...că-ntíi a fost plúgur núma c-o brázdâ//

neculáie búrcuş/búrcuş neculái întíi
şáptezeş-trèi de an

aproape ob zile ţîneá núnta

úde cę ieste//io am privit cu de-a binile/la míne s-a mai

1. Subiectul tuşeşte.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

scurtă núnta/da la fráți mei mai mari ca mini/că io sunt al cam al pátrîlea sau al cincilea...sunt io fráte/...așá/să făcă núnta di vineri/începeá//

[De joi !][1]

de joi !//go [k] joi/[ɛ]cerneá făina//ș-àtúnș cîntá puțin lăutári//să strîngeá neámurile-acólo/nu știu cé/gáta sócru-i cîntá cu țúica/...plecá//vineri din nou//vineri seára ieră jócu/... flăcăului//símbîtă seára făceá jog la fată//

[Făcea și brad la fată.][2]

[ɛ] símbîtă/de la dóuăsprězèce/să ducă núna máre/și gătá nirá sa/și ducá/afará/și spuneá brádu/nirésii//după aia/duminică/ ei să dacă la cununíi/cu cărúțili cu cái/îi puneá acólo tuáte neámurîli-n cărúță/-i ducéá la...nireásă/lua și nireása/să ducéá la...biséricâ/să cununá/pă urmâ/să ducă acásâ-nnapói//acásâ-napói să puneá núnu máre-acólo pă scáun/cum suntém noi aci cu mihalákе[3]/și turmă ápâ pă mîini//áltu vineá și făcă o glúmâ/uor îi puneá cenúșâ/or mălái acólo.../pă úrmâ-i dădeá nireásă servé să steárgă//ásta făcă//și rămîneá acásâ...pînă tîrzíu//

masa nu să puneá la salón ca acúma//cî să puneá în grajd// scaune le făcă cu-o șíre de tezéc//aduná tezécu carе să făcă/ și-l puneá acólo/acólo puneá...foiiță/dulák.../pă másă/sau tezécu-l puneá sub [k] la másă/așá cevá...înșîrá acólo//așá a făcu la fráți mei//în coșár acólo//tuátă cúrtea ieră încărcátă de uámeni //pînă-i așăzá/pîn nu știu cé/acólo...//la doúăsprece nuápteа/ ieșáu să termená//

[Și luni ?]

luni/

---

1. Intervine informatorul Victor Capățînă.
2. Intervine informatoarea Ioana Tatu.
3. Arată spre gazdă, care asistă la înregistrare.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Făcea rachiul.][1]

făcęá rakíu/luni sęára să ducá la miręásâ/cu rakíu/da... ięi...luni făcá şî legătúra/vinęá núna dîn nou/lęgá miręásа la cap//cũ să legá aiş[2]/c-um batíc/ũm batíc/c-o batístă acólo//şâ/ luni sęára făcá...sócru cu fáta/primęá rakíu de la/...socru-ăl mărę-ăstălánt//să dcá ũ stólnic ş-ăla făcá ăltă másă/sęára//

[Şi alt joc.][3]

ăl cu fáta/şî al joc/da//şî mars s-aduná pă úrmă nęámurle tęáte/şi...făcęá spălăcáni-a//cu borj dę potręáčę/di cutárę/di cutárę...//ięrá dę trăi-bre !/dac-aprępape ob zilę ţînęá nuntá [!]//

[Acelaşi]

cu boranĝícu

ùi-tę-acúma îm...primâvára/cîn dă múguri lă...cũ s spúi la agúd/îi pui i [ɛ] ouşuár-lę-ălęa carę le păstréz/ouşuár-l-ĕlęa/şî ięsę tos ca furnica la căldúrî/şî pă ọrmă e ięi dę-acólo dę...le pui i...cũ s spui iọ le pui frunzîşqára àęa dę să úrcâ pă frunzîşqáră/şî-i ięi cu frúnza cu frúnza şî-i dai dęopárte//care-mvii-ázâ//şî-i creşt pînă î şásę săptămîn sau şáptę/cam aşá//cam şásę/şáptę săptămîn//i creşt aşá cu frúnzî/şî...pîn să făcę mar//şî pă úrmî să [k] pui nişte crăngúţę pă...acólo úndę...mănîncâ ię/úndi...stă ięi/şî lę [k] să úrcî//să úrcî sus/şî pă ọrmâ făcę gogoşícă...//şî dintr-ęa[4]/din gogoşíca àęă îl laş acólo pînă...să-ntărésti ia/o săptămînâ sau do o nu ştiu/

1. Sugerează informatorul Căpăţînă Victor.
2. Gest: peste frunte.
3. Intervine informatorul Căpăţînă Victor.
4. Subiectul cască.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

am şî uitát/şî p-órmâ ieĭ gogyàş-áĭ[a] şi le daĭ la syári//ca sâ myárâ flúturi//ca sâ...z myárą gîndácu-àla/că dácă nu myárĭ/să... să găyuréştę cun să spuĭ/să scyátę gogyáşa[1]...şî nu maĭ ie bun gogyáş-àea de tras//şî dácă myáre gîndácu-n gogyáşâ/pos sâ trajt
borąnĝig dî ieĭ/din gogyáşâ//da dácâ nu myárę/ [k] dâ dacâ nu le [k] îl daĭ la syáręĭ/ésę gîndácu/şî...fácę...gáurâ la...gogyáşâ/ şî nu maĭ pos să maĭ trajborangîg di ie// [...]

[Da borangicul cum îl tragi ?]

îl trágęm în â...cun să spuĭ/fierbĭ...ŭ vas cu ápâ/şî baj gogóşîlę-acólo [ɛ]pînî dă-n fiert//şî p-órmă daĭ ĭ...ieĭ o crăngúţâ/ aşá...um paĭ cu crăng aşà/[k] um băs cu crăngî/şî daĭ aşá[2] pînâ cîndŭ s-agáţâ fírilę-àlea/di crîngulíc-áĭa//şî crăngulíca àĭa o scos p-ormă dacî s-agáţî/cîĭnzecî...di fírę saŭ pátruzèjt di fírę/ o scoţt afárâ/şî p-órmâ-ncék a tráĝę//a tráĝē...ştiĭ...pînâ dácâ vezt câ-ĭ subţ [k] bun di tras//bùnînţeléz/dacâ-ĭ bun dę tras// dacâ ĭi supţírĭ/maĭ...ĭar maĭ daĭ cu crăngúlica aĭa şi ĭar maĭ... puĭ di să maĭ îngryáşâ...//şî mérĝ-aşá pînâ să términă//şî mérĝę...numa sfírîĭę gogóşîlę-élea acólo//şî mérĝę pî să términă goguáşa//ş-ásta e//

[Şi o ţeseaţi ?]

pă úrmâ/-l luam dę-acólo/îl...îl punęám pă o hîrtiĭę/-l trăgęám/âl trăgęám/şî-l punęám pă o hîrtiĭę//presărám...pînâ... presărám/ştiĭ/să făcâ tándâlu márę//şî presărám mălaĭ pâ...tàndîlu-ála acólo/şî p-órmă-l luyám dę-acólo/şî-l dădęám pă rîşkitórŭ/dă-l făcâ scul//ş p-órmă făcâ scŭl/îl dădęâ jos/îl [ɛ] ĭar maĭ punęám áltu/ştiĭ...şti că făcęám...tándălę d-álea múltĭ/ dacă gogo [k] cŭ s spuĭ i...punęán cîtę patruzés/cîĭnzeĭ dĭ gogóş/şî din cîĭnzejt di gogóşt făcęáĭ ŭ scul//şî pă úrmâ ĭâr noĭ

1. Subiectul cască.
2. Gest cu mîna dreaptă, arătînd cum bătea cu crenguţa în apa din vas.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dacâ să terminá.../cũ să spuị/trăgătụáreẹ-àẹa...o vărsám p-áịa/puneẹ́m áltâ trăgătụáreẹ/și ịár făcâm așá/și...pînâ termenám gogóșîle dẹ tras//și pă órmă-l...l sucẹ́ám/pă boranĝíc/ul depănám pă mosór/îl sucẹ́ám/și-l țeseẹ́am carẹ...îl bătẹ́am îm pîndâ//

ș-ásta e cu boranĝícu//

ịoána me tátụ
șáptezèșîúnu [de ani]

neẹ-ã sculát ĩ flácărị

ịòtẹ-aș̃ă/...ịerá în tréịzăși...úopt gîndésc că/saụ în...cam aș̃á/...ịerá copiịi marị//aveẹ́am ụoị îm... [k] ádică nu ịerá grájdu ásta/ịerà áltu-ị cu aș̃á/acúma-ị ásta așá//și ịerá acólo la... spátẹlẹ grájdului/ịerá [k] aveẹ̃ș-ó cotrúțâ dẹ ụŏi//ș-aíîce îñ grájdu ásta/aveẹ́am pátru caị/aveẹ́am ĩ...pátru caị îl [k] iș̃íse la plúgụ//ș-aveẹ́am û dóo vaĉ/...și...méịi/ádicâ ụóịili fî [k] fătáseră/știị ?/ịerá...acúma pă primăvàră//și ĉíneẹ-o fi vîniị p-acólo pâ fund/ẹa fi aprinz vo țigárị.../câ niị-am pomíniị cũ fócụ !// neẹ-am pomínit ĩ la [ɛ] mịézu nópțî saụ la úunu nẹáptẹa pẹa so hị fost/cũ fócu//pîrîịa stúfu/câ ịŏ aveẹ́ām acólẹ-așà la ụoị saịáụa dẹ u [k] stuf//pîrîịá stúfu și făĉá pîr pîr pîr pîr pîr pîr.....// și cînd/...deșkíz ịŏ óki/...luníná-n ĝámur//áulẹò ! ĉ-o hi dẹámneẹ//cîn te uịs pă ĝam/focụ/la noị//nu neẹ-o sculá nimericâ//l-o hi văzú ĉinevá nụ l-ó fi văzú/câ pă noị nú neẹ-a scúlá nimericâ//neẹ-ã sculát ĩ flácărị//

ĉe sâ faĉ ?//ărdẹá vítili [în] coșár/...noróc că ã scos doị caị//doị caị ị-ã scosụ//an spartụ...grájdu/ádică scíndurlẹ/ c-aveẹ̃ s [k] dí scíndurị//ã scoz dóo scíndurị/j-ã scoz doị caị//

1. Indică, prin gesturi, poziția grajdului față de casă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dạ doi...să [k] s-a arsu//váca s-a arsu//ụóiili...ĉẹ-a mai scăpá/ dọámnẹ ?//vo dóó...sâ zĭg dóuo ụoi sau trei din vō...c-ạveạ̄ şăptẹ fătátẹ//şī...ī fineẹ//so hí avú vo zéĉẹ/c-am mai scăpá vo... pátru uoi/cum o hi fugît ele dẹ-a...spart ielẹ-acólo a fugît afárâ/dẹ-ạ̄ scăpát afárâ//ş-àl lántẹ carẹ-a fost acólọ̄ tuătẹ-a arsu// tọătẹ-a arsu//şī ásta ie//

[Aceeaşi]

nalangîtẹ

puị laptẹ-acólo-ntr-o cánâ/puị făiinâ pîn-o facī...aşá o cócă maị vurtuásă/puị undẹlém sau [ɛ]untúrâ-n [ɛ]crátiţâ/şī... o puị pă foc' //sî cînd înĉépẹ-a pîlpîi-i a sfîrîi-i/puị cu lingura aşá/ọ torni cu lingura...picătúri/...aşá picăturī/şî să fáĉẹ ca o gogoáş-aşá şī...gáta/ásta iest?//nalangîtẹ//

[Aceeaşi]

turtóiu

turtóiu şti cun să făĉeá ?//fierbeám ápâ/ [k] ĉerneámî mălăiu/fierbeám ápâ/şî-l puneam într-ō...şti/într-ū vasu/...mălaiu-ćla/şî turnám ápâ fiártâ pă iĕl acólo/şî-l mestecám/mi-estecám/mi-estecám/pînă să-ṭvîrtoşá//şî-l lăsám ca vo dóo trei uore... aşá...frămîntát/ş pă órmă-l puneámî la váse/...da puneá şî făiinâ/ atúnĉa cînd puneám maláiu puneá şî făiinâ/mai tîrziu órū/nu kar atúĉ//şî...îl puneá [k] o puneám în tavále/la vase/îl puneá/şî-l băgám în cupteór/la sóbâ/îi-ardeā...sóba/cupti-óru/ĉe ardeā.../şî-l puneám sâ să cuácâ//ş să coĉeá/sâ făĉeá bun//s făĉá dūlĉ-aşà şî iera bún//nu ierá făiinâ múltâ ca acúş//acúma...//iérá mai puţin-atúnĉ/să fâĉá mai puţin î grîu//da acúşa a kéri turtuáile/nu

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să mai fáce//

[Aceeași]

róstu ^i l-a cam stricát

[Tață Voică, cînd ți-ai măritat fata ?]

ũ an acúș//n-am măritát-o io ! sărácu de mine !//păcát de ia/ dacă n-a [ɛ]iera di măritá/ce iera di șaișpe anișór/da...noró-cu/șoárta/ce s-a făcem dar !//

[Cum s-a cunoscut fata cu băiatul ?]

párcă io știu de cîn s-a cunoscút ?...

[Poate ți-o fi spus...]

nũ prea spúni//nu prea spúni/că cam o mustréz/că-m páre rău// știu ia-i can supărátă pă mini/că io o mustréz în tot timpu/că iel îi militár/...sîn can supărátă și io//iel îi militár/copkíl miic áre/...róstu ^i l-a cam stricát/și la distracții/și de la meserii/ieĩ...vórba áea !/și-a pus pálmă rund ș-a plecá militár ș-a lăsát-o ĩ fócu neu/...și-n skinárea mea/da...ce să fac ?!//ce iera să fac ?!//făc^eám rîz la lúme și haz la lúme ?/an tăcú din gúră/ș-am înghițit//róstu ^i l-ai strică du pă peste tot/c-a foz micșoárâ//șaișpe anișór/...da'...ce iera s-o fac ?//dacă mai făcám panarámă la lúme și rîs ce făcám ?//pă cini-ngrășám ?//destúl de supărát sîntem/da n-áven ce fáce//

acúma a vini la noi/iel dac-a plecá militár...iel n-a vru s-o làse-acólo să stea/că are mámă de-al dóilea/nu i-a convini lui acólo/nu prea le-a convinit...di máicâ-s-áea/nu prea să-mpácă iei/ știu io c-a avút ei ?//[n]enica victor[1] i-acoálea/ĩ fáța lor//știu io ?/că cúscru să nu ne vázâ//ni nu i-a deșkis úșa/niș c-o far-furii de-mpărțeálă//c-a zis că noi l-am...//să-l ia...sânăt^os[2]!//

1. Este vorba de informatorul Victor Căpățînă, prezent la înregistrare, și căruia informatoarea îi adresează restul textului.
2. Oftează adînc.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să yiți dĭ armátâ/ș sâ-l ea neícâ victore/ș sâ-i fácâ cásâ/ș sâ-i fácă ce-i trebi^e !//câ io nu-l țiu cu fórța//că doar nu-i băiátu neu//fáta mea iéste/mă doáre sufletu/da dacâ vrea să-l ea/ să-l ea neícâ victore/nu-m pare rău//câ l-am adús acoálea/câ núma noi l-am adús/câ nu...nú l-am adúz diloc !//dac-a zis câ iel plea câ militár ș-o las-acólea io iera s-o dau pă uș-afárâ ?//

[Da cum au fugit ? De unde ?]

du pă șoseá fetițâ/du pă șoseá/[k] doámnă/și io/nu fetițâ/că m-am învățát așá//du pă șoseá//știu ieu ? io nij n-am fos cu ia atúncî//du pă șoseá a luát-o//

[Era zi de sărbătoare ?]

sărbătoare//de la...u salón de-ásta de núntâ/c-aícâ la noi să fag núnți/pă la saluáne-așa//ș io am foz la bătú ^t cocănei//și ia a plecá du pă șoseá cu iel^u//cíne-a știút ?/ce io ã știút ?//am așteptát-o seára/pă la no^uo/pă la...zéce/pă la ușp^ie/a vini do^uoșpe/n-a mai vinit !//s-a lunina^d n-a mai venit/...diminiața ...sigur c-am auzi câ...a fugit//[...]

[Și pe urmă v-ați împăcat ?]

păi...ce iera sâ fácem ?//dac-a zis că...n^ie-mpăcăm/îi primim/ ...trebuia să-i primim//că iera copkíii nei//ce iera s^â le fag: "nu viniți/las s^â trăiez núma io/voi...vă zvîrl în drum" ?//à făcút/s-à-ntîmplát/...i-am prinit/le-am făcú^d datoriea...care...a aparținú de...dréptu neu/núnta/i-an da de i-a trebuit/i-ã făcút c^e-a trebuit/...nu i-am...bajocorit/nu i-ã huituit...//ásta am făcút-o^l//i-am prinit...din prima săptămînâ/nu n-am mai bătú joc di ieși diloc/ierám destúl de-nnăcăjîtâ/destúl de supărátâ/da... ce iera sâ mai fac ?!//

bòunégru i^i vóica
patruzéc/mer^g pă patrușúnu

1. Vorbește oftînd.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[La furat lalele]

ierám într-o seáră//şî...îm mai sau î apríliie/nu ştiu/cam aşá//şî tóma ifrím/fratele lu mămţicá/să [k] s-a curunát atúncâ //şî nú s-a duz la salón/şî ierá acólo-şà acásâ//şî cu înc-um băgát/ne-an dus î că...ierám copíi/şî ne jucá seára p-acólo/şî/ ne-an duz la um profésor//şi iel avéa florí/lalélę/...florí/ş-am văzút la áltâ femíie lā...ierá neam cu áeā/ă avéa [ɛ] róşii/şî... dom móise avéā dę dóu culórí//şî ne-an dus acólo//şî márius/băeátu ăsta/a vru sâ mă rîdíîę pă mine pă gard//da noi n-ā ştiú câ-i puárta deskísâ//an căzút/ieí...de-acuálea io an căzút/şî ā luát-o la fúgâ//iel s-a dus şî ş-a rub lalélile-álea/şî...atúnc a aprinz dom móisę lumína ş-a ţípát odátâ: "cárę-i acólo ? da-a intrát în cúrtę"//noi nú ne-am mai dus/câ ne erá fricâ di iel/ dacâ ne bătéa [k] dacâ ne prindéa/ne bătéa//şî/ne-an dus acólo/ ...dupā...ne-an duz la tànti neácsa de-acoléa//cê ! an lua n... laléle/da...luám narcísę//ne-an dus/an sări gárdu/şi s-a rupt o scíndurâ//şî...nu ştiū/máruş...a căzút...a rup flórí/şî cîn ne-an dus în cúrte/să nu ne vază aldę mămiţica/că ierám acólo/la mamáia/le-am băgát în sîn//cînd an trecút...am ajúns în dos acólo/ ia flórile dę undę nu-s !//căzúsę pă jos//cîn ne-an dus sâ ne uitám/...căzúse/le-an găsi pă jos p-acólo//

mă-ntreábă tăticúţu "cę-ái căutá p-acólo mă ?"/

ce "ę ! mă jucám"//şî nu i-am mai spus/că...ne certá//

puşcáşu ionél

úşpe [ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

752. LIMPEZIȘ

(com.Movila-Banului, jud.Buzău)

Culegere: 1970; MC, PL, BM, VN; transcriere: VN

s-a gîndit să mă căsătorească

tát-al meu ierá un ˘om șubred/invalid dă războiu din nóo súte șaișprězècě//șî táta ca să-și mai cápete ˘u ˘om de múncă/s-a gîndit să mă căsătorească pă mini î ietátę dă óptîsprezècě an//ca sâ pos sâ muncáscâ pămîntu/că iel nu putea//i-a dat státu zécě poguáne dă pămînt/un lod dă pămînt/șî n-ávea cîne-l muncí//acúmà p-acî pîn sat/ierá fétę/táta câ nu-i búnă ása/câ nu muncéște/ c-áilànta iéstę-așà/c-áilanta éstę-așà/io cum ierám io ca să vă spun/ieran cam...cum să zícę vórba bă cam țînțos//mai mă ducán șî pîn sátele vecíne/sâ vidém șî p-acólo flăcăi/fétele/și... la hóră/ě ! ierá táre jucătuáre/jucá bíne dă tot/mi-a plăcú de ia/an jucá cu ea dă vro cíteva ori/am începú să-ntréb dă ea că ie vrénică/că táta așá spunea s-aduc o fátă vrénică/să muncáscă/ să știie să lucrézę/sâ tuárcă/să țeasă/să facă úitę...ve de șî dumneavuástră/cum a făcú dă míinli ei ásteal àsá//ě ! mai mereu mă-ntrebá cîn vineam "măi ai găsit ș tu vo fátă măi băiétę/ce facî?"

"an găsid la mihăilești o [r] o fátă tátă"

"ei ! și cum măi ie vrénică/ai întrebat tę-ai interesát ?!"

"tátă/io m-am interesát/dú-tę j dumneatá și te interesează"//

lúmea tuátă a lăudát-o că-i vrénică//și...dac-a lăudát-o... m-an dus..."ei ! acúma cum să fácem sâ vidém dacă tę vrea să te ia pă tine"//

1. Arată macaturile de pe pat și de pe pereți.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ʒoᵘ mă dug la ga ș-o-ntréb//am întrebát-o

"făʒ feticăˌ/úiteˌ ʒo vrgau să mă căsătorésc//și...ca s-o zic pă dg-a dréptu" zic "aj vrga să mă căsăcă [k] să mă căsătorés cu tinéˌ//tú vreʒ să te căsătorés cu minéˌ ?"

"ă !" zîcéˌ "de/să vidém" zîcéˌ "s-o-ntréb pă mămíca..."/

"ʒe vórba așá/noiʒ amîndóiʒ îs pláîcéˌ dg mínʒ orʲ nu-s pláîcéˌ ?" zic/

ga a-nîcepú să rîdă/zîcéˌ "de"/zîcéˌ "îm pláîcéˌ"/

"e ! s-o-ntrébʲ pă mămícă-ta/șî pentru dumínica viitgáreˌ viu ʒar la hᵘór-aʒîcâ/ș-atúncâ-nˌ daʒ rezultátu/dacă nu nenícă înˌ cáut álta/câ ʒo vrgau să mă căsătorésc"//

și dumínica viitgáreˌ cînᵈ am venít

" gáta dómne" zîcéˌ "s-a făcút/să viʒ cu părínți...aʒîcâ/ merg"/că mă-sa ʒerá văduvă/avgá fratʲ/avgă...și m-am dus cu tá-ta/cu máma acólo/și s-au înțeles să le dga zéstreˌ//cê să le dga ?/táta sărác/mă-sa sărácăˌ/ng-a dá șî nóuă acólo cíte...eiʒ dóo pogyáne dă pămínᵗ/șî táta miʒe únu//treiʒ pogyáne dă pămín// ș-am adús-o acásă/am făcú căsúț-àst-aʒîcâ cumˌ v-anˌ spus/cum o vedéțʲ//

hálcu mihaiʒ
am șaʒzĕșiùnu dă anʲ

tutúnu

[Cum se pune tutunul ?]

úiteˌ bre ! cunˌ să púneˌ tutúnu/prima dátă-l facˆ o fușcâ/de gunóiʒ.../înălțíme de...șáptezecˆ obzéjˌ de êntimétri//înălțímga// lățímga dg-um métru jumáteˌ/și lungîmga de pátru métri/ᵘo brázdă/ fușcêgaua/fușcâ să numéșteˌ//àșá//după êg-am așezát gunóiu pă ʒa/ăl calo bínеˌ/gunóiʒ de...bălegár dă...caiʒ/dă vaˆ acólo/amestícaᵗ/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

după ĉe l-aŋ călcád bíneę púneṃ uŋ stra de ămîn de-uŋ lad de
mînă//pă fuşĉáua áea/pă gunóiu-ăla/ş-ápăi de-a élea sămănăn tu-
túnu/sămînţa dă tutún/după semănát/cătăm níşte gunói pútred/şî-l
ĉérnim mărúnd di tot/îl semănăm pă brázdă frumuos/şi-l bátem
cu-o măturícă aşá/ca să s-aşáze pămîntu/să nu străbátă vîntu ré-
pede la sămînţă/ca să puátă să...să nu fie uscătúra la ea/să
puátă să [r] să răsáră//şî...avén grijă să nu viie brúma peste
iel/răĉálă/că şti iel să fáĉe din timp/sau să nu fiie udá la
timp//după ĉe răsádu/s-a mărít/atúnĉa uomu-ş prepáră lócu de tu-
tún/jumuléşte răsád/îl púne la cutíi din álea/sau la cóşuri de
porúm/să dúĉe cu iel la lócu [k] la terén acólo/cu o pútină dă
ápă/un vaz de ápă/în căruţă/şi c-un ţărúi máre//şi cu o şfuáră
ca să-l púne/că iel să púne la liniie/j la şáptezèĉ/j la obzéĉ/
ş cum vrei să-l pui//întíndi şfuára/şî la fiiecáre semn/şfuára
áre semne pă ea//fáĉe gropiţa cũ ţărúşũ/după ĉe fáĉe gropiţa/
femeia púne fíru de tutún acólo/áltu vine cu cána cu-ápă/tuárnă
ápă/la iel/áltu víne úrmă/şî l-a-nvelít//ş-aşá lucreázã pînă
termină tuátă tarláua//după ĉe termină tarláua/la o stămînă/dóo/
iel s-arátă care s-a prins şî care nu/atúnĉa mai cîrpéşte/ĉe mai
ie de cîrpít/tutúnu créşte máre/cîn a crescúd la matoritáte/a
ajúns iel ca să să culeágă/ii culégem prima dátă puála//p-ór-
mă-nĉépe...puála o adúĉem o-nşirăm/pă áţă/ne dă áţă státu/îl us-
căm pă la adăpuáste/la suári/şi...după ĉe l-am uscát/îl păpuşím
după calitáţi//puála să păpuşéşte la o...deopárte//meljócu deo-
párte/bunînţélés fóile zdrenţuite se trag deopárte/hále frumuá-
se deopárte/vîrfu deopárte//şî pă úrmă să-mbalotuázã/să fáĉe ba-
lóţi/trei béţe...dóuă la cápitè/înc-áltę cu trei béţe/s-aşáză
păpúşi pestę păpúşi/cu vîrfurli núntru ş cu cotuárle-afară//să
púne scára/după ĉe s-a făcúd balótu atît[1]/să púne şi scára pes-

1. Gest: cca 40-50 cm înălţime.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tę ɨĕl/îl strîngêm în áțe/ș‿î pos‿ să-l daɨ dę-a dúra/s-a-mbalotát //dę-acólęa mérgę cu ɨel la báza de recêpțiie/îl clasęázǎ/după méritu luɨ//după cum ɨe dĕ frum^os//

[Acelaşi]

núnta

ɨe lúmęa maɨ aşá/da să făcá núnta maɨ în‿lúng/că‿cun‿ să vă povestésc ?!/c-aɨ c-ástăz‿ʲ siára an‿logodít//cîn‿púnęm núnta ?/ peste dóo sau treɨ săptămîn‿ʲ//juoɨ.../duminic-avén‿rakíu//vinęá ginerica cu rakíu la nirgásâ//kemă‿ şî ɨo cîzvá uámen‿ʲ acólo/ă ! iɨ cînstęám/pîn‿ la núntâ//în timpu cîn‿s-avén‿ núnta dùminicâ/ símbăt-avęám brad//trimɨtęá brádu ginerica acólo la mirgásâ/cu brădár‿ʲ acólo/cu brădăríți/punęá şi mirgása brădár‿ʲ/brădăríțę-a-cólo/le punęáu másа pun‿ dę-acólo dupâ obicéɨu/jucá tgátâ zíua núnta la mirgás-acólo/plecá sgára acásâ//ginerica nu vînęá/în [ɛ] ziua dă brad/nú//núma brădári-ɨ trimetęá/brădiriți călțună-rése şî spunęá acólo/şi...duminicâ vinęá núnta/ginerica nášu/ nása/stólniĉ/dacâ le punęá mirgása şervétę lung acólo/aşa//stă-tęáu la másâ/lua mirgása/ş‿plecá//aɨîca-n‿comúnâ la ginericâ/ trăgáu la bisericâ//să cununá/vinęá acásâ//acásă jucá nungásca acólo/făcá legátu mirésī/ē ! dup-ága dupâ ^obicéu/făcá másă sgára//făcá sócru más-aɨìca cū uámen‿ʲ/cu consătén‿ʲ/cu...mulț‿ʲ/pré-ten‿ʲ/ngámur‿ʲ/strein‿ʲ/dimingáța făcá rakíu/sócru-aɨîĉ//vinęá şî ngámurlę mirési/aɨîca la sócru/alt...tămbălău cu lă^utári/câ-ɨ tomęá dă símbătâ şî termená tuma lun‿ʲ//treɨ zíli o ținęá núnta// d-acólęa lun‿ʲ termená/mirgása rămînęá cu [!] ginerica şî fiicá-rę plecá acásâ la ɨeɨ//

n^uoɨ ng-an‿ cunoscút aşá: a vinit p‿î la o núntâ p-acólo pă‿

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la noi//şî ne-an cunoscút//an jucát/amîndói/ne-an cunoscút/a venít seára p-acásâ pă la noi/la máma p-acólo/la săptămîna a venít cu táică-su şi cu máică-sa//máma erá vóduvă//ş-an sta dă vórb-acólo/ne-am înţelés/şî an logodit//ş-an făcú núntă [!]//

[Ce mîncare se făcea la nuntă ?]

várză/acu nu mai să fáce várză//várză/uoréz/plakíiii.../pă bătrînéstę plakíiii/găiinâ tăiátă la logónd-acólo/câ zíce ziua/ziká câ-i logóndă cîn vineá...núnta la mireásâ zíká câ-i logóndă/stătea tos stólniči la másă/şle făcá másă mireásа acólo/vărză/piláf/plakíiie/fără plakíiii nu sâ[ɛ]nu sâ puteá//plakíiа puneá o găiinâ tăiátă pă iă/cu ţigárea-n gúrâ găiina/duar [!] beregata i-o tăiá dі cólea[1] ş-o lăsá şî cu côcu//şî cu uouşóru/la ea acólo/ş-o puneá pă másâ-n fáţa núnului//şî núnu trebuá s-o plătească cu čevá găin-àea//că nu erá-mposibil//lu ginerică če-i făcá ?/îi făcá o furculiţâ dă lemn/un cuţitáj dă lemn/da de lémn/zdrávăn dă salcîm aşá/ca să nu le pyátă rúpe ginerica/i-o-nfăşurá cu brad/şi le dădeá lu ginerícâ sâ le rúpâ//da să rúpă-m mîin/nú-n genúke//núm-aşà-m mîin/să le rúpâ//care ierá hárnic le rupeá/care ierá mai...slăbús nu puteá să le rúpâ/[...]//

cîn vineá núnta/işá mireásа-naintі c-um brădár/cu-o găleátâ cu-ápâ/şî jucá/şti făcá ca o nuneáscâ/găleáta o puneá-m meljóc/şî jucá mireásа cū brădári/după găleát-àea//j de-acólea o lua găleát-àea/că ierá şî colăcéri/colăcéri cu cái/călăr pă cai/şî o luau colăcéri găleát-àea cu-ápâ/ş-um[ɛ]ş-um mûnúk dâ busuióg/şi botezáu cáii/vineáu la ferеástră spuneáu orăţiili/care ştiiá să le spúie dîn...um băiád dîn ăea care erá colăcér/şî únu cu găleáta şî cu busuiógu botezáu cáii/lúmea/toátă/dîn găleát-àea carе-o jucá ei/de-o jucá nuneásca// [...]

aşézá un scáon îm méljocu cási/puneá o...mireásа pă scáon

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pă pérnă cólea/vinéa suácra//suácra cîn vinéa/vinéa s cu-o êș-
cúță dă miére/ei ! încêpéa s-o képtinț suácra pe-aiîca/p-aiîca[1]/
pă dincuâce//ii dădea cu miére p-aiîc/p-aiîc p-aiîc[2]/ e !//de-a-
cólea-i punéa pă cap//suácra//mireásа o trăgéa-ncuâce[3]/iar îi pu-
neá/ea iar o trăgéa/a tréia uárâ o dădea pă cêafă//așa//a terme-
ná suácra//a vini núna//tot acéaș și núna//ii dădea p-aiîca cu
pieptinîli/pă iîc așà[1]/ia dă p-aiîca tot[3]/o arînjează/tot așá
ii púne și núna/știț că-i dădea și ia un dar/um batic/ce vrea nú-
na sâ-i dea acólo la mireásâ//după ce terminâ...cu-ástea/vine
ginerica/îl kámă pă ginericâ de-afără/"ii dai ruátă dă trei
uori mirési"/i spúne femeilea-acólo/"ș-a tréia uárâ-i las pormo-
néu cu bani îm puálâ/și sărúz mireásа"//gáta/așá fâcá ginerica//
îi da ruátă dă trei uori acólo/lăsá pormonéu îm puálă/sărutá mi-
reásа/și fúg afárâ//așá//termená ielea-acolea/de-acuálea hai
sâ-i tuárnă...nu [k] mireásа...núni/suácri nú/núni/ca sâ-i dea
și mireásа un dar/núni/adúcea-o cánâ/um pahár cu-ápâ/de-acólo i-l
dă mirési/mireásа-i tuárnă núni//o dátâ/dă douâ uori/a tréia uá-
râ îi tuárnâ to paháru/cólo-i púne pă mîini/cé dar ii dă acó-
lo/o rókie/ce s-a-ntelés ei acólo//o púne și núna după cêafă/
ș-încépea-o nuneáscă//femeili-n cás-acòlo tuáti//după ce juácă
nuneásc-àea tuátă/ia núna o farfurîie//s cu farfurîia-ncépe pîn
cásă/pă la tuáte femeile care vrea sâ dea și iele cîte-un dar
acólo/un frang/doi frangi/cinj lei/care cun vrea să dea acólo//
după ce dă bani-èia/le-aducè dă băutúrâ/cîd vrea acólo/núna/sâ
le dea la tuáte femeile sâ uréze sâ trăiáscă mireásа//

hálcu stánca
șaizăștrèi [de ani]

1. Gest: pe cap și la tîmplă.
2. Gest: la bărbie și la obraz.
3. Mimează trasul baticului pe față.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cîn am născút

dupâ ĉe an născú/la trei zíli a vinídmuáșa/am făcút ursitórle//cun le-am făcút ? avém uo măsúță ruát-așá pă picórușe/am pus seára acólo/pîine/săpunî/sáre/o rokiță d-a fetiți/uo căculiță/o cămășúță/că yini ursitórli și sâ le găseáscâ acólo//io n-am văzú niĉ o ursituáre/da...așá sâ spuneá/așa/le-an lăsát acólo/dimineáța i le-an dad muáși-àlea/ĉe-a fos pă másâ/decît îmbrăcămintea copilului am uoprit//i le-an da muáși//a plecá femeia acásă/dup-aea am botezát/la săptămîna/fetița/cu náșa acólo/a scăldát-o/am...am arînját-o șî...aea e //

fetița a dóua cîn am născút-o/nihái iera cu cáii/iera vára/ în águst an născút-o//a dîntái an născút-o î ianuáre/àialánta î águst/șî băiátu în sectémbre/în î aprile//niș nu știu-n ĉe lúnâ sîn născútî/și...nuáptea-àea mi-a foz rău tuátă nuáptea/cîn a vinit/am născút fetița cu iel//...uită-te după muáșă dacă mai ai dă unde/s-o mai iei//iera o fe [k] țigáncâ peste gard acoálea lîngă noi/s-a dus répede/a adús țigánc-àea/i-a legád buriĉélu/am arînját-o/și...cu țigánca acólea/câ...áltâ muáșă nu mai am avú posibilitáte s-o mai...aduc//în fini tot așá cu ea am făcút uobiĉéiu/ursituórî/tot ĉe i-a trebuíd acólo//am botezát-o/am termená cu ea//ásta nícu/iera tócmai dă pásti/dă juoi mári era/m-an suiit pă casâ d-an likít...oĝácu/așá cu iel/am făcú tuáte tréburli câ iera pástele/iera...mai iera doo zíli pînâ-m paște// nuáptea ráu și ráu//nihái sâ cam îmbătáse nitélu/a-ncépú sâ rîzâ dă míni//

"véz dă treábâ/táj dîn gúrâ"/

"àoleó dú-te dupâ muáșâ câ io muor"

"vez dâ treába ta/táj din gúrâ"/a vini maícă-sa//câ șădea áldi maícă-sa ca cun stau io cu băiéți-așa1//stătean la áldi

1. În aceeași curte.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

socrî-miu//a venit maică-sa//

"ia ute bre ! mămicâ ia !"

"du-te mă ! hire-ai afurisit/du-te după muașă mă ! tu nu ves că i-e rău ?/

ieł a plecat//î urma lui an născud băiatu//l-an născut a... acî lîngâ ușă/acolea a stat//pîn-a venit muașa/puate doo oare// câ nu s-a băgă nimirea pă iel//nis socără-mea/nic...nimirea//o m-an suiit îm pat ș-acolea ă stat//cîn a vinid muașa l-a găsit a-colea/l-a lua/l-a scăldat în apâ rece/l-a nfășură/l-a scăldat/ ierá roșu cum e peticu-ăla al dumneavoastră[1]/ [!] așá roșu și frumos//

[Aceeași]

porumbu

în î pivinţa pusului de porumb/noi căutám ca sâ fâcem ogor cu cáii/cu plúgū în î [x] tuámna/ziz de cu tuámnă/și nú-i dědeám nis cu borcánâ/nis cu nimic/îl lăsám simplu cum isá răs-turnád dă brázda plúgului/ca primăvàra/di [r] di vineá iarna/și degêrá acî-m pămînt/și primăvàra băgám borcánă ieł/îi dedeán cu borcána cu dinţi/și cu dosu cum spúnem noi/cu grápa/și dupâ acéea luam maşînâ dă pus porumb/ruábă-i spúne/i spuneá atúncâ/ acúma a işît maşîn mecánicê care iéste/ruába/și îl puneám rîn-dur/ruába-l puneá doo rîndur/și pluz dă doo rîndur fâcá.../ ári ș-un semn/dâ mérgę/care fâcá cân te-ntorc sâ știi ca sâ ţii rîndu drept//da//

[Cum era roaba ?]

ruába ierá-n felu următor: î...lucrátă dă.../aveá doo cúpi/ dă lua doo cúri de buábi úna/cum puneám noi cu cúru/și doo ţev //ș-ailîci-șà aveá nișci linguriţ care devenea c-un lanţ la rua-

1. Arată spre pulóverul anchetatoarei care e jumătate roșu și jumă-tate albastru.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ta máre care mînă dîn fáță dă trăgă căĭi/îm fáță avea o ruátă
máre/é ! cam la ruáta dîm fáța căruți/și vinea un lanț legă
d-acólo/și cum mergă ața/cúpilę-àlța devenea și turnă pă țevíli
dîn spáte//știț//și pică-m pămînt//și dup-acéța după ce-l puneám/
n-ávea călcătóri cun sunt acúma ástea mecánicę/după acéța după
ce-l puneám/trăgęán din nou iar cu grápa ca s-astupăm úrmele-à-
lța/ca sâ nu rămînă/sâ-l scuáță dătunătóri zis/córli sau...ál-
ceva după ĭĕl//d-acólo așteptám timb dă o lúnă dă zíli pînă cîn
iașă/și-l luan la prima práșîlă//băgám prășîtuárea ĭĕl cu căĭi
zis/mecánic//n-àveám atúncа/și băgám d-ásta manuál//și d-acólo-l
luam la sápă/îl săpám/ii dădeám o sápă/mai așteptám iar...o lú-
nă dă zíli sau o lúnă și jumătățe/după cum timpu/cum ne...pri[ɛ]
mea nóuă timpu/șī ca sâ nu scăpăn la iárbă/și d-acólea-l luan la
a dóua sápă/iar l mai lăsám/pînă cîn ajungea lā o măsúră pînă la
brîu/cun spúnem noi/la um métru/um métru și ceva/știț/porúmbu//
și după acéța-l lăsám/și dacă tot în continuá [k] știț/plóili/și
devenea iarba/ca să continuie ĭĕl/â...vineám șī intervineám
iar cu sápă manuálă zis/fără prășîtuáre/númai cu sápă/...manuál/
cu mîna/și nu-i mai făcăn cuib/atúnc/cum îi făcám cînd ierám mai
mic/numa-i răzuiám iarba ca să nu dea-n gălbinálă/să-i ia lui
putérea de créștere// [...]

[Cum se culegea porumbul ?]

ne sculám dă dimineață și noi aiica cu toți/făcám mîncáre/
máma făcá mîncáre/dacă nu ierám î/pînă cîn să fiu căsătorit/ie-
rám supt cománda la părinți știț/și...puneá tata căĭi acólo la
căruță/máma mîncárea/borcánu[!] cu mîncáre-n căruță/mămăliguță/
pîini ce ierá că/mai dămúl/ca să vorbin la drept/pîinea ierá
can crizâ/ș-intervineán cu mămăliguță/ásta ierá la.../ne du-
cán la cîmp//dacă ne erá frig/mai stătea pînă cîn să-ncălzea/
mai tăiám um braz dă coćén/mai făcám focu/ne mai încălzeám/j

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

d-acólo ne băgám la...la lúcru//culeĝâm porúmbu cu f^oi pă ĭĕl/ nu să culeĝá ca acúma fără foi//culeĝâm porúmbu cu foi/d-ezémplu ĭo am mai avu^d dóo surór^i/rămîneán cu-áldę sóra mea la culés/tá-ta cără zis cu cáru porúmbu acásâ/cu foi aşá cu t^ot/şî mama rămîneá cu gospodăriĭa cázi/ca seára cîn vineám şî noi obosiz dă la cîmp/găseám mîncăricâ/ne spălám/şî ne culcám/a dóua zi continu^uám dîn nou/termenám porúmbu dă culés/intervineán cu tăĭátu coĉén^i/ii tăĭám coĉéni/i-aşezán j^uos/dacâ ni se părea că sunt verz^i/nu-i legám/zis znop^i//ii mai lăsám aşá dóo trei zîli/pînâ cîn să mai uşurá ĭei/că cînd^î puneám ĉocánu j^uos/ĭĕl atúnĉa devenea s^éva àea şî nu mai ĉirculá ĭĕl/şî scădea ştiș/să uscá//j d-acólea ne duĉám îi [r] îi legám coĉéni/şî-i săltám glúĝi îm pîĉáre/cîte dóozej dă znop^i la fiĭecáre glúgâ//şî i mai lăsám încă/dăpă cum ĭerá timpu/ştiz/dacâ ĭerá timpu frum^uos/dă nu ĭerá-nspre ploáie/nu ne sileám să-i cărăm/să mai uscá mai bine pă l^uoc//câ dácâ-i aduĉám acásâ verz^i/deveneá şi să-nĉingea-n cluĉ/ în stógur^i în î...ĉe-i făĉán//şî dup-aĉéea intervineá la cărát/ ne sileám o párte ca sâ-i cărăm/ca să intervenim ĭar cu ^ogu^óru dă cu tuámnâ/ca sâ-l avém primăvàra gáta pentrū...zis a dóua recóltâ/zis al dóilea an//

hálcu me comán
tréizeşîtrèi [de ani]

grî^u

de ezémplu dacâ făĉám arătúra dîn várâ/^ĕl sî [k] ştim cu tóți câ grî^u să s^emănă tuámna//noi veneám şî îl dădeám prima dátâ ne duĉán la select^or ca ĭel//aleĝâm neĝína/dî ĭĕl/ficsám/ dacâ puneám un hectár dă grîu de ezémplu acu trebuiá sâ fag

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dóosprezèĉę dúblę dă grîu curáti//șásę dúblę dă grîu la pogón//șî devenęá cu dóosprezèĉę dúble dă grîu la ũ hectár/cum îi spunęm noi/la dóo poguánę zis/da la hectár așá-i spunęá//și după ĉe intervenęán cu ițĕl dă-l alegâm negína dîn ițĕl/vręau ca sâ vă spun dî la sămînță știț/dă pă ĉíntę îl dădęán la porzolác/la porzolát/ cumpărám porzu^ól/șî dup-aĉe [k] dupâ ĉe cumpărám porzólu/iésti nișteș butuáię care-l l-ęa dîn cápătu-ŏla/-l zvîrlę în cápătu-ă-la-șà/șî-l amęstecă fuártę bini/că cum să vă spun io dùmnęavoástră/anumiți [ʒ]dăunăt^ori d-ăștia ca s-ãęa/sâ nu s-apropiię dă sămînțâ/vinęá ca u^otrăvit^ori//știț/murę́a//păsări d-ástęa/ĉóri/ carę strică și sun și animálę d-ástęa ali pămîntului// [...]

șĩ...d-acólo dupâ ĉę intervenęán cu ițĕl pregătęán sămînța/ne ducâm șî...î...dă cu tuámnâ/grîu^ului//ne dúcâm/băgám/dacâ ierá ará^id dîn várâ/băgám borǫána cu dinți u^o dátâ/dă dóuă u^ori/i borǫánâ dă f^er/știț/nu știu dacâ az văzu/boruánâ/^intervénęám/dupâ cum/pînâ cîm pregătęám terénu/sâ mai pregătęá terénu și dupâ tim^b/dacá ierá timpu-adica ploios/dă sâ pregătęa/înșâ șî cu mai cu bolovánți/șî trăgâi acólo pînâ cîn^d îl făĉęái/dacă avęái plăĉęa să-l fac/că dacâ nu/l semănái ș-așá să.../și intervenęán cu borǫána o dátâ/dă dóuă u^ori kar/câ nu plătęám nimic/c-avęám animálle nuástre/și dup-aĉéęa/dépâ ĉe dădęán cu borǫána cu dinți/dădęám cu d^u^osu/zis//j d-aĉi [k] d-acólęa dupâ ĉe-i dădęán cu borǫána cu d^u^osu/marcatuáre sunt un fel dĕ semănătuáre/spúnęám marcatuáre/îns-atúnĉa ierá marcatoáre puține-n comúnâ și/carę-a-pucá știț/și intervenęá tata șî-l semănán cu mîna//îl semănán cu mîna/și dupâ aĉéęa dupâ ĉe-l semănă/-l zvîrlęá tata cu mîna/io erán gáta ca sâ nu-l adúne álți păsări/ierán gáta-ntodaúna cũ borǫána ca sâ fiu/iar intervenęám cu borǫána ca sâ-l amęstęc

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî-i dădeám dă doúă trei ˘ori pînă cîn l-amestecám/dă nu mai rămîneá nic un fir dă buáb-afàrâ//şî-i dădeám iar cu grápa/peste ieł.../şi d-acóleа aşteptám ca sâ iásâ grîu sâ videm cum iése/ cum l-an dat/j d-acóleа intervenéam cu-áltili/cînd am văzú c-a ˘işíd/ne ducâm ş-adunám cotuárle-àleа dă coćén dupâ ieł/ăl care iera d-ezémplu d-acúm ũ an porúmbu/care-a fost acólo/intervenéa ş-adunám cotuárle-àleа dă coćén/îi dădeám în afárâ/ca sâ nu ne-ncúrće la cuásâ/c-atúnca nu sâ dădeá cu combine cũ/cu coása cu mîna/îl dădeám/ş dacâ ie[ɛ] iera coćén d-éia/îi încurcá ştiţ/ la cuásâ/nu puteán sâ-l cosím ca lúmeа/şî iar dupâ će-adunám ă... coćéni éia/dacâ videám că tot continuie uscătúra şî grîu nu poa ca sâ [r] să-j zmúlgâ kar aşá la creştiri/intervenéam şî băgám dîn nou borоána cu dinţi/ca sâ-i rúpem scrúmbu-àla cum îi spuneám noi//prindeá un fel dă scrumb uscát//ş-ála-l ţineá pă l˘oc// şi-ntervenéam iar şî borоána i deveneá şî-l scărmănă//ş-atúnca ieł îj dădeá drúmu la crescút/mai veneá ˘o ploáie peste ieł/şî-l da [k] dupâ će îl pregătéam pentru creşterе noi cum îi spuneám/ aşteptám/să făcá dă cuásâ/tot aşá sâ intervenéa tod dă la sfatu popular/ieł/iárna-i/să ştiţ/că-ntodaúna iéstе fuártе bun ca să sâ púnâ zăpádă ćel puţin dă doózeş treizéj dă ćentimétri pă ieł/ că víne ca o plápînâ/pă ũ ˘om//ţine cald/ştiţ/că grîu dacâ aşá-i recomandát ieł/că iel nu deĝerâ/numa cîn sînt ĝérur mari/ şî-nnécur d-ástеa dă ápâ/şî víne şî-ngáţâ/atúnca iel să prăpuşéştе/ádica-nu mai áre nic un fel dă creşterе/dă-n gălbineálâ// însâ intervenírea lui ca sâ creáscâ/fuártі búnâ iéstе zăpáda aşternútâ lin pă ieł/iárna//ca sâ stea/că ieł atúnş sádе sub zăpádâ acólo/şî lui nu ie[ɛ] nu preĝétâ cu ĝer sau cũ...áltе félur dе.../ şî primăvàra dac-aveá zăpádă fuártе frum˘os merĝeá că umezeála sâ ducá încét cîn sâ topeá zăpézurle/sâ ducá-nćet îm pămînt/şî ieł

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

atúnca avęá umezᵉálă/şi creştęá în táinâ/apruápę câ dacă-i dădęá
dóo ploi/iĕl sâ făcá pentru recoltát//cînd ajunğá la recoltaᵗ/ne
ducám tot aşá pregătit d-acásâ/ne-anunţám dâ/dacâ avęám nevóię ca
sâ mai luom ū uom doi p-ajutátele/ca să termenăm/nẽ[ę]ducám la un
veçín sau la un neam d-al nóstru sau/şⁱ ne ducám mai multⁱ acólo
la cuásâ//la cuásâ ne numęám/ⁱera'ᵐ numiz d-acásâ/cuása pregătítâ
de seára/ᵘo bătęá táta/câ noi nu ne pricepęán kar aşá/pînâ cînᵈ
nu ne-an căsătorít şî/ᵃᵐ intervenít atúnca-n greᵘutăţⁱ/câ pă [k]
pînâ cîn nu te căsătorés nu şti ce-i álęa greᵘutăţⁱ//şi táta pre-
gătęá tot/ca dimineáţa ierám gáta/ˢ ne ducám acoˡᵒ/'erám/acólo
ierám ᵘorganizáţⁱ//ştiⁱám ioᵘ cosésc/sóra mea leágâ dupâ mine/tá-
ta punęá pă legătúrâ/dă dimineáţâ/cum ne ducám acólo/ne apucám
prima dátâ şi jumulęám legătúrâ/tod dîn grîu/ce gî [k] nişte grîu
care ierá mai márę/ştiţ ?//şî făcán legătúra/ca sâ putém sâ legăm
znópu/nu dîn ei//şî znópi-i făcám potrivít aşá/ştiţ ca sâ nu/cîn
te-oi dúcę la maşînâ cu ei sâ ridíc/caj ᵘos dîn.../făcá cîte-únu
şî mai marⁱ şî mai mic/nu puteái ca sâ-l ficsézⁱ kăr fics/aşá la
kilogram cum erá acúma/cîn cu gospodăriia colectivâ/dă să făcá
znópu la cîntár/ştiţ/venęá cu cîntáru şî/ţi-l agăţá/atíta//î...
aiícă ieraí numi'ᵈ la znopⁱ/şî dacâ cîţi úni silęá mai mult/â...
ca sâ facâ znoᵇ mai multⁱ/îi făcá mic/însâ ăia nu 'eraí procênta'ᵈ
la iĕl/că-l făcá mic/avęá o greᵘutátę d-atíta kilográmę/dă şase
kilográmę/sau dă şáptę/sau dăpă cum ficsá//şî dupâ ce â...cosęám
ŏ zi-ntręágâ/încâ tot nu termenám/cî mai erá o ᵘórâ pînâ seára
intervenęám şi-i strînğęám/îi făcám clăi/znópi//ca a doua zi sau
nuáptea sâ nu cázâ ápâ pă iĕl/nu contá dă [r] dă/noi avęán grijă
dă spic//î şî clăili sâ făcá în felu următᵘór: dă doisprezèce
znok//î...pă patru picóare/trei p-o párte trei p-o párte/şⁱ únu
sus//l punęá dim pártea care bătęá vîntu//ᵈᵘ p ce-l strînğęám erá
ᵘúrmâ...încâ únu sau doi/dădęá şî cu grebla/ca sâ nu rămînâ ştiţ

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să/că rămîneá dă la cuásă ᵘorcít aí zicę tod rămîneá//coseán cu cîrlígę/ș tod mai rămîneá//nu termenám/a dóua zi ne ducám șî continuám pînă cîn termenám/ca la o săptămînă dă zile după ce să termená dă recoltátu grîᵘului dă cuásă/nu erá combíní ca acúma/și aveáu cîn úni propietárț mașínț/dă trěierát//șî să ducáu ᵘáméní-a cólo/șî spuneá așá zicę "facęm cęátă"//așá să spuneá acólo la mașínă/făcá cęátă//[...]

[Același]

lînă

ᵘo túndem dă pă ᵘáie/ᵘo ăducęm acásă dă la stînă/ᵘo spălám/ái férbem ápă/ᵘo dăm în fer [k] ádica nu-n fert/știi așă să nu dea-m fert ápa/ș-o turnám peste...o púnem în álge/c-așá să spúne la noi aiícă/șț turnám ápă fęártă peste ęa/ș-o lăsám um pic să răcęáste ápa áęa/șț d-acóleă o ducem lă...puț/c-așá să spúne la noi/într-áltă párte să spúne fîntînă/iar la noi să spúne puț//șî o spălám cu ápă rîecę//ᵘo spălám/o uscám/șț dipă áęă...ᵘo...o scărmănám/după ce să usúcă/iar dacă vrem s-alégem urzeálă din ęa/ᵘo dărăcîm prin darác din ălă/darác c-așă să spúne la noi/șî alégem urzeálă din ęa//pentru de...púnem dimii/féțe dě plăpán.../din ᵘurzeálă//urzim ă cun să spúne/ce s-alégę fîiru-ăla mai márle/și trágęm și bátim p-áęa mai mărúnta care rămîne//

[Cum se urzea ?]

păi ! dar ăl torcęám firu de lînă/îl scrobęam/îl depănám pă mosoáre/șî ne ducám cu iel la urzitoáre//ș ni-l urzeá urzitoárea//

[Cînd termini de țesut pînza, rămîne un capăt; cum îi ziceți la ăla ?]

acólo să spúne că an dat în lanțurț/șț să spúne kédęn la ăla carę-a rămás/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

[Şi cum e obiceiul ?]

ē ! cum sâ fiiē/acólo cînd aĭ un copíl arţăgu̯ós/ăl puĭ acólo pē cun sâ spúnę la náta războĭúluĭ/ĭéstę-acólo-napóĭ/şî-l puĭ acólo şî î...l dă-n lanţ/cînt taĭ cólo-şà cu fuárfica/ăl púnę-acòlo şî spuĭ că atúnş cîn taĭ cînd încépĭ sâ taĭ cólo-şà dă rămînę númaĭ atîta[1]/spuĭ câ-ĭ taĭ...cun sâ spúnę pîrţágu copilului câ ĭe rău [!]//

ĭistráte mariĭa
treĭzeşîob dă anĭ

ignátu pórcîlor

âl tăĭén dę crăcún/da la ignátu luĭ cum sâ spúnē/árę şî ęĭ u̯o zi/cîcâ "ástăz ĭéstę ignátu pórcîlor"//ş-atúncâ-l tăĭém//în ziua de ignát/aşá l-an tăĭát pân toţĭ áni//în ziua de ĭignát//

[Cum îl tai ?]

cum să-l tăĭém î/ăl î luom din cotéţ/îl leágâ cu-o şfuárâ frumu̯ós dę picór maĭ mulz bărbáţĭ/şî-l scuátę-afárâ/îl púnę ju̯os/şi-l táĭę la gît cu cuţítu [!] cun sâ spúnę//şî-l pîrlín cu páĭĭ/într-áltâ párte sâ pîrléştę cu lémnę/cu maşînâ/dîn áĕa...am auzí ş-ĭo lúmĕa/da nu ştu//n-am făcút nicódatâ//îl pîrlím cu páĭĭ/şî dipâ ce-l pîrlím frumu̯ós de sâ cuácę şoricu frumós aşá/îl î spălăm cu ápă caldă/dĕodatâ ştiĭ/iĭ dăm/îl învelím cu ceva aşá ca s-aburĕáscă şoricu/sâ fiĭe muálę/şi dipâ áĕă...îl dęzvelím/şî-l spălăm cu-ápă caldâ/mai fript-aşà/de sâ fácę şoricu-ăla muálę// lempezím frumu̯ós/şî dipâ áĕă îl dęsfácem//âl dęsfácem frumu̯ós/îl copăţéştę/táĭę-ntăĭ cun sâ spúnę/căpăţína/dip-áĕa táĭę picuáręlę dîn spátĭ/care vrĕa să-l scuátâ cu tot şoldu/sâ-l facâ jambón/aşá cu tot şoldu/ĭar carę...nu vrĕa să-ş facâ jambón/táĭę cun sâ spuĭ picóru picór/şî şoldu şold/şî...îl dúcem în casâ frumu̯ós/âl lăsăm/

1.Gest: cca 15-20 cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

sâ răcéşte/şî răcéşte cárnea/câ nu putém sâ-l făcém î cald aşá/ş-alégem şúncilę la şúnc/cárnea la cárnea/uásili la uási/şi dip-áea tocăm/alégem cárne şi ne tocăm pentru trandafiri/pentru caltabóş/c-aşá sâ spúni la noi/nu ştu-ntr-áltâ párte cun s-o fi spunindâ/şi sárea o [k] cárnea uo púnem la sáre//dóuă trei zili/ dip-áea o scuátem/de-acólo de la sáre/ş-o prăjím//ş-o púnem la borcán frumós de sticlâ/şi turnăm peste cárne untúrâ topítâ/ca s-avém pentru primăvàra la múncâ cun sâ spúne/cîn plecăm lă treabă// [...]

[Ce mai umpli ?]

mai úmplem búrta/de-o făcém cun sî spúni tóbâ/c-aşá sâ spúne la noi aiícă/tóbă//cred c-aşá sâ spúne şî pîntr-álte părţi/nu ştu/ nu mai ştim//şi-acólo la tóbă...púnem urékili/púnem inima/fică/ şi din ficát um pic/şi...pórcu-àre doi muşkişór mai mîc-aşá/ şi-i alégen şî p-ăia doi muşkişóri şî-i púnem tot acólo la tóbâ/şî mai púnen şî şúncă/ca să fiie um pic mai grásâ/să nu fiie kar aşá slábă/férbem tuátę-àstea care să care le-a [ɛ]légem noi pentru/le férbem într-un tuc cu foi de dafin şî cu pepér/le scuátem de-acólo/şi le tocăm frumós cu cuţitu mărun mărunt[1]/şi le [r] le băgăm acólo în î búrtâ cun sâ spúne/şi de-acólea cuásem acólo uni...am tăiá dę/am scos de le-an spălát/cuásem frumós cu áţa cu ácu/ş-o púnem iar din nou la fert/ş-o férbem/şi de-acólea o scuátem ş-o púnem frumós p-un fund/púnem o peátră pistę ea/o lăsăn doo zile-acólo sî [k] la teasc aşá/j de-acólea o scuátem s-o púnem lă fum/care le plăce la fum/iar care nu le plăce la fum o púne-agăţát-aşà unevá/şi trepti mănîncă din ea cînd vrea//

[Aceeaşi]

1. Bate cu mîna în masă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

io am fugit

io am fugit nu am/cun să spun/n-am făcut â logondă pentru că socrî-miu nu vrea să mă ia pă mine fi-su că iel iera bogat şi io ieram fată de om sărac/ieram şase copii/tăticu avea numa doospre-zece pogoane de pămînt pă şase copii/iar socrî-nu avea numa patru copii/ş-avea vro doozeşicînc de pogoane de pămînt//socrî-no auzise că...vrea să mă ia pă mine fi-su//s-a găsi cu tăticu uodată pă drum/

zice "măi răducane" zice/"ia stai mă acolea să-s spun ceva"/ „măi moş petre" zice "spune"/că iera mai bătrîn ca tăticu"/

"mă" zice "tu ştii" zice "că...fata ta" zi/nu/sce "băiatu tău" sce "vrea să ia fata ta"?//da zice/"băiatu neu" zice..."n-am nimic de ziz de fată"/zice "ie vrenică" zice "da" sce "băiatu neu ie puturoz rău şi beţiv"//ca să...cun să spune/socrî-no//

vine tăticu-acasâ//cum a intra pă uşă/zice "să vă spun ceva" a-ncepu sâ rîzâ/sce "m-an găsi cu istrate/futu-l în dumnezeu pă mă-sa [!]" zice/

io vorbean cu băiatu-neu/cînd a deskis tăticu cuvîntu/io uodată m-am ruşinat/ş-am ieşit afară//s "ce-o fi avînd tăticu de-l înjură pă istrate ?"//

"şi m-an găsi cu iel" ii spunea mămiki//"m-an găsit cu iel/şi-n spune că fi-su cîcâ vorgeşte cu fata noastră//mă gîndean să-l l-eau la niste-njurătur/da "zice "l-an lăsad" zice//

io state [k] şedeam pîn sală/sâ videm ce povesteşte/hai intru ş-io-n casâ//iei a termena discuţiia /n-a mai vorgi [k] n-a mai vorbit nimica/ia [k] io/nu i-a mai spus mămiki/cun să spun/nimic cînd am intrad io//c-a plecat iel p-afară p-acolo pîn uobor şî... în spune mămica/

"uite fă ! ce i-a spus istrate" zice "lu tac-tu"//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"ărdẹ-l-ar fụ́ocu să-l ărză az ș̂ mî̦nẹ/nu-i̦ sănătụ́os la cap bre !" zic "i̦istrátẹ"//

mămica ș̂tii̦á i̦á ĉevá/că mă văzúsẹ că jụ́oc cu i̦el pă la hụ́oră// [...]

am â stat pînâ dẹpâ nézu nópți la bal/am dan̦sát amîndói̦//și... an̦ lụat o sórâ cu mine la bal/pă mămica n-am mai̦ vru s-o mai̦ i̦au atúnj la bal/că ș̂tii̦ám c-am sâ plec cu i̦el//ș-an̦ lụát-o pă sór-mea //și...ĉẹ s̆ mai̦ spun ?/

[La cine ați plecat ?]

kăr la părînți lui̦ am vinít cu i̦ĕl/că i̦-am spus "măi̦ vasilẹ dacă merc cu tinẹ sâ nu mă duj la áltâ cásâ"//câ la noi̦ să mai̦ dúĉẹ ș̂ la áltâ cásâ/ș̂tii̦ pînă-i̦ impácâ părînți//"să mă duj díreg acásâ la tác-tu/să nu pățéz dóo ruș̂íni/să pățés ș-acólo uni̦ m-oi̦ dúĉẹ/ș̂ sâ mai̦ pățés ș-álta cîn m-oi̦ dúĉẹ i̦ar la tác-tu//să pățéz bárẹm o ruș̂íni̦"//

"gáta dómnẹ/acásâ mérĝẹm"//

mi̦-a lụát-o/tót frátelẹ-ăsta care[ɛ] mai̦ mi̦-a zis/a lu mămica //mi̦-a lụat frụ́os baticu dẹ la sórî-mea dim mînâ/mi̦-a lụat ta-i̦óru/așá mai̦ pă șăst așá/sâ nu vázâ lúmea/ș̂ mi lẹ-a dat afárâ/ș-am plecát cu i̦el//acúma băgásẹ dẹ seámă mai̦ mulz băi̦éți/că am sâ plec în̦ seár-àea//ș-am iș̂ít/ș-am plecá cu i̦ĕl//acúmă...pă uni̦ să o lụăm ca să nu prea ne vázâ lúmea așa//an̦ lụát-o pîn̦ cúrtea șcóli/i̦erá troi̦ánu márị dẹ zăpádă//i̦o an̦ lụát-o pîn̦ cúrtea șcóli/ i̦él a lụát-o pă lîngă gárdu șcóli/am urcá sus pă troi̦án/ș̂ m-a prins i̦el dẹ-acólo/dẹ-aij dẹ pă troi̦án//an̦ sărít îm brățilẹ lui̦ dẹ-acólo de pă troi̦án/și m-a dus...acásă//

cîn an̦ sosít acásâ/párcâ nu-ndrăznẹám sâ mai̦...și flui̦erá băi̦éz dẹ pă noi̦ câ[ɛ]nẹ-a văzú...i̦erá o zăpádă ș-un ĝĕr/ș̂ flui̦erá băi̦éți dẹpă noi̦//ș-am â vinít acásâ ai̦ij la áldi̦ sócrî-miu//

cîn an̦ sosít la pụártă/nu mai̦ îm̦ vinẹá să mai̦ intr-un̦ cúrți//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"haĭ" ĉicâ "aĭ vinít pîn-aĉíĭa undi [ɛ] un ţę maĭ duĉ acúşă ?"//

am intrát în sálă la ĭeĭ/cum ĭerá/câ ĭeĭ n-a avú féte/a foz numaĭ băĭéţi//cînd am intrát acólo-n sálă zíĉę:

"staĭ aĉíĭa" zíĉę//

a intrád la mă-sa-n cásâ//şi ĭ-a ĉerút kéĭa mă-si/

"mămícă" zíĉe "dă-n kéĭa" zíĉę

da mă-sa zíĉe "or tę-i hi-nsurát ? " [!]

da níĭę ni s-a făcút inima cîrlig//ştiĭám câ-ĭ o feméĭe cam îrgá...//a vinit cu kéĭa/zic "ĉe zíĉę mă mă-ta ?"//

"ē ! nu zíĉę nimica"//

am intrád dincólo-n cásâ/...frig/şi ĝgámurli-ngeţátę/şi frig şi ĝgámurli-ngeţátę/haĭ ne-an culcát acólo/...ha ! s-a făcú ziuă/ acúma ĭerá cása cu prispă/trecă p-acólga pă lîngă ĝgam toz/dú du dù şî-ncólo/dú du dù şî-ncólo/şî suácrî-miĭa/şî sócrî-miu/ş-un cumnát/dú du du/

"mă ! haĭ sâ ne sculám dę-aĭíĉa mă !" zic

"fă ! staĭ aĭíĉa /că s "nu s védę că-ĭ ĝgámurli-ngeţátę"/

a vinit un î fráţę dę-a lu bărbáte-miu maĭ márĭ/ş-a ĉocăni la úşă/

"hēĭ" ! sĉe "ha [k] da sgácrî-mga nij gîn n-avgá/niş sócrî-nu/ niĉ niĉ únu sâ viíę sâ ne scuálę//

şî...ng-an sc[ɛ]ng-an scula/ng-an dus acólo la...şedgá şi ĭeĭ acólo la áldĭ suácrî-miĭa/nu ĭerá mutáţi acásâ la ĭeĭ//ng-an dus acólo-n spáti la ĭeĭ/la polás/c-avgá cásili cu polăţi/zíĉę "ēĭ !" zíĉę-"acúma" zíĉę "cred că v-a fos frig în nuáptę-àsta" zíĉę//a zi[ɛ]a ziz ngea láke/frátili lu bărbáti-nu//

"acú să mîncáţi/j dipă ásta sâ te dus să bag ş tu-n sobă"/ n zíĉgá miíę//c-avgá sobă cu páíę/cun sâ spúnę la noĭ aĭíĉa// băgam páíę//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acúma cun sâ fac/să dau și io uóki cu suacrî-mia//...am î bă-gát în suóbă p-acólo pă la spátî cum erá/și m-a trimés...cumnátu-ăsta...nea láke care erá mai máre ca bărbáti-nu/zîce "dú-te tu dincólo-n casâ" zîce "sâ vezi" zîce "dacâ s-a-ncălzit suóba" zîce/c-o văzúse pă suácrî-mia că s-a dus acólo/ca sâ dau uok cu ia//

[Aceeași]

753. ZĂVOAIA [WLAD 608]

(jud.Brăila)

Culegere: 1971; CB, PL, VN, RP; transcriere: RP

grîu

l-arám/îl semănám/după ĉe [k] îl semănán cu mîna/că nu erá mărcătóri/pŏ úrmă a ieșî mărcătóri//semănán cu mîna/dan cu borî-na/p-órmă-i dan cu grapa/...șî îl lăsám//ășá/tuamna//primăvara i dam...iar cu borîna/pînă vîneá timpu la s [ɛ] tăiát//la tăeát îl tăeám...cu cuásîli/pă orm-a ieșî[d] mașîni/dî tăeá cu mașîn[î]li/le legám/făĉám clăi/znok/clăi/...l-aduĉám acásă/dac-aveám...i-i șîse mașîni/îl băgái la mașînâ dacă nu lă[ɛ]treérán cu cáii...//pu-neán ketróiu la cai/ierá un ketróiu ca tăvălúcu-așá cum să zîce/ și-l treerám/...

[Cum ?]

puneám...ie un ketróiu...di piátr-așà câ[ɛ]cŭ st [k] cu șàpte uób dunĝ așá//și să-nvîrtéște/cu u fuz la un cap/s-únu-n cap/pu-neám un cerg de fier/s trăĝá cáii di iel//cáii-l trăĝá s-iél... kisá bine//le făĉă/le fărîmá pă pai//pă pái/pă grăunțe/pă tot/ p-órmă vînturám//ierá mákin di vînturát//

înainti vremi ira cu lopáta/nu erá mákin//zvîrleá cu lopá-

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ta la vînt[ul]/era cășîli mai rari/ști bățea vîntu//zvîrlea cu lopăta/femia trăgă cu...prĕmitĕaua/...cu uo beldiie lungâ/și cū...ca cum ar hi uo plasâ de-ásta lúnga/ștèrgă grăuúnțîli//ear/așá să kinuiá//

dacă...a [i]işî vîntûrător[i]li/[i]era mai uușór[u]//grîuu/îl vînturám frumós/di multî uor[i] ne kinuiám la [i]el că...ișá cu cujâ pâ el/că [e]ra mai muále/mai ploúat/șî...[ɛ]nu curăț[e]á cuàj-áea bine//

șî...așá ie...múnca grîuului//al uórzului to la fel//uòvăzu to[d] la fel/îsâ porúmbu să deosebești//[...]

[Cum se treiera cu caii ?]

măturám pămî [k] ária/pămîntu/-l măturám [k] curățeán gíne/-l curățám/îl stropián cu ápă/și băgám...uórzu sau...da-ntí băgám grîuu la úrmâ ca s[i] să bátă a[ɛ]ária/să făcá pămîntu cā...ca țîméntu//așá câ-l strokám meréu cîm băgám.../șî...îl întîndeám...îári[i]e/șî...băgán ca[i]i//bățeám ũ st [k] un lem la mi[l]j[u]óc/leám uo fúnie di cai/ș cáii [i]i-mpreuunám/și-i luám[ɛ]ș vînea ruát-așá/ruátâ/pî să sucá fúnia/îi hartéam/...pă órmă a [i]eși ketruáie cum spui/tăvălúce cun să zîcá în pàtru cînj dung/făcá hòdoron trón[g]/hodoròn tróng/și ăla kisá bine//ăla [ɛ]avéai spórî și...mai répide și kisá și bine//[...]pă órmă/...după fo cîzva an[i] dî zîli/a eșíd batuázi și i băgán la batoáze grîuu//éra mai uușór/câ te kinuéá mult grîuu/mai da...d[u]mnézeu pl[u]oi/mai da.../creștéá pîn șîr[i]/era vérde/deasúpra creștéa/și...te kinuéai cu [i]el/bătéai cá[i]i cú.../munkâi/da munkâi//i întorkâi di trèi pátru uor[i]/páeli/le torkâi/le scuturái/pă órmâ după ce scotéai páeli/te uitái la iel dacâ s-a tre[i]erát//dacâ nu/...p-órmă scotéai páeli și...întorkâi pă [i]el/cu lopát[a] [k] cu lopéțîle/știi scotéai p-ála d[i] didisúpt[u]/[l] scotéá deasúpra/ș p-órmâ lu-ncē[ɛ]încercám dacâ...s-a curățad bine/dacă nu/iár la goánă/î era[ɛ]era kin márî//mai cu seámâ grîuu/grîuu era...era rău di grîu//acúma-l bag în...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

trómbâ/acúma a íşît în...combine//

Ieéne marînéscu
şáptezêcînj de anî

tutúnu

tutúnu di cu primăvàrâ să fáîcî...platformâ/dî gunóiu/p-órmă să púne pămînt/să púne ĉenúşâ/să siámână/dipă ĉe să siámână/la vo cíteva zile...încépe să-l strokáscă /de dóuo ôrî pă zi/încépi sâ răsárâ//

dac-a răsărit/...pă brázdi/făcud bráz de-aşá frumqási/îi dă şi iárbâ//cum a răsărit iárba/uo zmulĝ//cum o răsărit iárba uo zmulĝ la iĕl...îi daj merĕu ápâ/şî sqára şî.../şî la nóuo/şî p la trei/ todqaúna-i daj ápâ//créşte frumós pînă cîn créşt-aşa//pînă-n timpu lu maj/acúma//maj aprqápe di iúlii//vine şî să fáĉe máre/ş-atúnĉa-l răsădésti//îl qā...îl rúpe din tulkínâ/îl púne-ntr-un cu [k] ligán saq într-o cutíie/mérĝe cu iel acólo/acólo faş ţărúşu/un ţărúj maj groş aşá ascuţit/îhiĝ îm pămînt/baş tutúnu/-l strînj lā...rădăĉínă/áltu vini cu ápa/şî-ntîi şî pă urmâ/şî pînâ să príndi/câ iel să príndi dacă...îi lócu bun//

s-a prîs/i daj dóuo prăşîlî trei/ş-ápĕi créşti/créşte mári/ cîn îi timpu di crescút/vine şăfū...cári ie dî e/"dómne culégeţi-i puála di jos/că s-a coptu"//iei puála/prima puálâ/uo culég/uo strîngĝ/o pui la frîngíii/lā sforî/uo întinzî aşá/dacă să usucâ uo strîngĝ[ɛ]uo pui inveers/pă órmă iei şî puála a dóuâ/pîn la poála a tréqa//şî pă urmă vine şî-l.../faş păpúş/şî-l împăpuşân/ şî-l fáĉim pă úrmă balóţî//şî-l triméten lā...fábricâ/la gárâ/ sau...úndę árĕ dispoziţii//

[Acelaşi]

1. Gest: cca 2o cm.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

luk'

ne ĉam în[ɛ]într-o ngáptĕ la vizi [k] lă báltâ/sâ tă^iém pápurâ//ș^î la viziru[1]/...am dihămá cáe-acólo/an sta cu cá^ii la iárbâ//ș^î...^ierám mai mult[ɛ]^vro șápte ù^òpt îș^i ^ierám/plecán cu toț așá //ĕrá níște ĉobán^i di dincolo cu úóile pă vîzireánca[2] ști/pă níriște-atún^j nu ù^ogorá ca acúma//șî/auuzím ũ xúrle^d de luk'// hăuū^buă !/că cînd uúrlâ ieí/cíini táĉi//nu látrâ//doámnĕ fĕréști/ táĉi cíinle/ș^i dipă ĉ-a tăcú din...din î ù^urlát/cîn s-a repezít îi uoi/uát [=odată]xūu ! s-a repezít îi uoi//

ăla a luat c-a făcút ù^o alármâ cíini/ĉobáni/nú-l lăsá/câ ĉobáni s-aștéptá de...di késti-àsta/câ éi di ĉe stă [k] úúrlâ/ș^i di ĉe stă di uurlá^t/pă úrmă să repédę uoi//

"d-ápă bă a luuát ?"//

"d-ápă" ^zîĉi "n-á adús/a luuát"//[!]

ș-am plecá cu ei !//àșá [r] așá a lua lú^pu//mîji [r] mîjî ierá muártea lor^u//dacă ^t ĉai cu cá^ii ș-avéai mîz níc/dacâ nu íe [ɛ]nu ^ierái atént ți-l...pă ù^úni-i mursicá//pă ù^úni-i mîncá//

[Același]

cînipa

cínipa ù^o arám/puneá semă [k] presără gunói undi púneá/o ará/ o s^iemănă/^o lăsá să făĉá máre/să coĉ^éa/ne ^dĉam ù^o zmulgám/d-acólea...o ne[ɛ] ù^o zmulgán ș-o făĉán znopșór^i/ș^i să [k] o bătéam cu bățu/și-i luán sămînța/j de-acólea o...sămînța o vîntúrám...o[ɛ] ò țineám sămînța/și...páili/bețîli/l^ie legán ș^î ne ^dĉan cu élé la topílă la călmățúi//

le băgam la topilâ/ù^o tokam/o lăsam acólo șapte òb zile î

1. Localitate în jud.Brăila.
2. Nume topic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ápâ/dę-acólęā ᵘo scotęám/o punęáᵉ ˢ să ụsúĉę bíneˌ/ş-o punęáᵉ lā [ɛ] ᵒ aᵈuĉám acásă/o uscám/ş-ō...avęám méliţâ/ş-o meliţám/...ş-ō dam la daráĉ/şĉ dę-acᵘálęa ō făĉám fuiụári//

ᵘo torĉᵉám/ụō...d-acólęa ō...ĉe vręai sâ puị la ęa la răzbóịi: punęáị saĉ/punęáị saltéli/punęáị ĉe vręai dac-o torĉáị ş-o... băgán dę-o ţesịám//ăsta ésţị/la cínipă//

ịiụána gurău
şáişpàtru [de ani]

bumbácu

bumbácu/îl ará la colectíf//şî-l punęá eị cu mărcătórîli//noị ne ĉan la praşîlă/îl răręám/îl...prăşám/îl prăşąn sî făĉá márę-aşá/şĉ făĉá gogoşélîli ca núca/tulhínĉ mai multę-avęá aşá/ş făĉá gogoşíj mai múlte/şî lí lăsám pînă să disfăĉá el di să-mfloręá/işáụ... púfụ-ală sus//

şî dę-acólęa noị adunám ĉi erá uscáᵗ púfụ-ala tód l-adunám/ réstu-l lăsąn să maị să cụácâ ịar//cum l-adunám/totᵘ/şî dî ịel făĉám...àrcúş/zbîrnîịá dę s[ɛ]scotęá [ɛ] făĉám o rụátâ/îⁱ scotęąn sămînţa/şî dę-acól ęa din sămînţa ęa/da [ɛ]dan sămînţa jōs/ş pă órmâ ịo făĉám árcụ dî.../maⁱ duĉán şî la maşînâ cîtịodátâ lā maşina di tras/că nị-l trăgá şî la maşînâ//

tòrĉᵉám/pùnęám pîzâ/...ĉi vręai sĉ faj dî ịelᵘ//

[Aceeaşi]

1. Informatoarea se întrerupe deoarece gazda o roagă să se dea la o parte ca să scoată o bancă afară din cameră.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

fócur a fo^z destúli

ne-am pom^e nitu-ntr-ũ foc/túma la paști/îm póstu pâștelúi cîn a luát atúnș sátu foc^u//m-an dus cu pîza la ^urzitoáre să urzés pînza/la gátâ bábâ mari^i//doár ã lăsát-o acóleā/în cásâ/sâ i-o pui îm pat/sâ n-o urzeáscâ într-o viniri/și cînd aúz:"f^uócù!"//am uitá și pîzâ și tot/acólo ã lăsát-o bábi io//cîn ies afără/fócu/ sî fug acásâ mai répedi sî-n scos copkíi/ăea din...^obór de-acólo/óile/vitîli/ce putiám/da-ncólo...ce" putean ? câ uám^ini eráu duj la plug/la arát/și núma eo erám cu băiți-eia m^iici/și ce" să faj mai întîi ?//

àm vín^it acásâ/scuáte ^uóile dî ^obór^u/váca/copkíi^i/bàgáju a mai vinit o căruță/o sor-a mea n-a-ncărcá bagáju/ni l-a scosu-ncólo-n sus/da n-ă vîní fócu pî la noi/da a mers așá/tot așá/ûncólo-șa^l/pîn-a ișît afárâ dî sat//

a foz mári...jálę atúncî/că a ars gétîli uoi/tot a ars/víti/ găin^i/ce-a apucát atúncî a ar^s/și căsi-a mai lua foc/și...porúmbu la uámin^i/páe/l^émni/cocán^i/c-a fost ũ obóru lu uámẽn^i/tót a luá [k] a ars//

[Dar de la ce s-a aprins focul?]

úite dî la muárâ noi crédin câ zicen că a [ɛ] cum făcá dî... cîn a porni muára de...buvneá așá/a sărit un scîntei la... [k] și érá un vîn^d máre/ș-a sărit un scîntei/ș-a sări^d la vecîn-ùla la páe-acólo/ș-a lua fog de-aco^lo dú pă pa^ie a lua fo^c//d^e-acólea bătea vîntu și...luá o [k] pálli cu[ɛ]cu foc/și să...merjá dî obóru ĩ obór/așá sărea fócu//o mînă vîntu/vîntu-l mûnă și iel... luá [k] merjă dî...cúrti-n cúrti merjá lu [k] arzînd//uám^ini să uitá căsili si le údi mai répîdi că ce aveá pî ^oobór/nu" mai să uitá la...ci erá acólo/da tot a ars ș-atunca vo...trei căsi//

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

a ars u//

[Aceeaşi]

ţuicâ[1]

[Via] dipă ce uo culeg'ai/vineai cu strugurĭ-acasâ-m butoĭ/vêneai acasâ/uor câ-l...storc'ai îm presâ/da noĭ în căzĭ/din căzĭ îl trăg^e'am/îl trăg^e'am//şĭ rămîneá buásca acóloţ în cádâ/uo lăsam acóloţ-n cádâ/f^ierbeá şî...boásca acóloţ/vínu-l lăsám îm butóĭ sâ fĭárbâ/dipă ce s [ɛ] s-astîmpârá de fĭert ĭar sâ-ĭ [k] puneám predúfu/ca sâ nu să trezeáscâ//

ĭar boásca/cîn s-ā...şădeá dĭ fĭert/puneám nişte fuoĭ di porúmp sau nişte...hîrtiĭ ĉevá/ş puneám práf din drum/ţărînâ cum îĭ spúneţ/praf îĭ spúnim/din drum/şĭ puneám pâ ea ca sâ nu să răsúfleţ //şi uo făĉám ţuicâ/ĭárna/sau primâvára şĭ...[k] sau vára uo făĉan ţuicâ/la cazáni//

[Cum făceai ţuica ?]

ne dĉan cu ĭa la cazán/spălán cazánu bini sĭ n-áĭbă alt... miros/a acreálâ/sau ĉev á afumăturâ di lă al dînnaĭ^inti/îl spălái/îl curăţái/puneái boásca acóloţ-n...în cazán/şi-ĭ dădeái foc//îĭ dădeái foc pînă-nĉîpeá sâ cúrgâ//înĉîpeá sâ [k] cîn^d înĉipeá sâ cúrgâ/videan şĭ noĭ câ cúrgeţ ţuicâ//"fraţîlor/a^iĉ i nădejde a^iĉ/câ cúrge rakiuu"//

ăla ĉi câ "bă ^iesi búnâ ?"

"búnâ mă !"//

"maĭ dă uo[ɛ] maĭ dă uo ţuicâ !"//

şi pînă curgá toátâ//cîn videá câ să-nmuá^i/nu ma eră búnâ di băuú la ţeveţ/ĭ luan capácu/dam boásca afárâ/spălán cazánu ear din nou şĭ.../maĭ puneám áltu dacă mà^i aveám/dacâ nu/...acásâ//

stoica a páscu patruştreĭ [de ani]

1. Informatorul vorbeşte foarte repede.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

m-am apucă di căsi

di ăi icoṇomiḍa mḍa acólo/mḍ-am...luat ș-io acólo [k] am păstră di ànu-ăsta/bani/bucățe/ș cîm m-am apucă di căsi/m-an dus mḍ-an ...cumpără materiál di...di la buză/di la brăilâ/di pă undi găsiam/și m-am apucă di căsi/am...vinit aiș cu tod materiálu/am... kemád máiștri/

"mă mḍ-ajúngi ?"

"t-ajúngi !"//

"măi mîini vînis să mi rîdicăs căsa"

"gáta"/

"cîti parále ?"

"atît"//

"àtît vă dau mă"//

hai la aldămáș cu ei !//așă-i maéstru/dai aldămășu nu vini[?]//

ș-a vîni/a doua sau a tréia zi a vînit/și s-a apucă di căsi//l-a î rîdicát aiîca/l-a...mărtăcid/l-a-nvelit/io ă foz nevoit...să bag pămînt î iéle//ca să scab mai uușor/"hai femii tăiém um miel/uo găiinâ dòu-acólo/cîn șáșe kíle de țuicâ/douo trei déca di vin/să făcin clácă"//

ă făcu clácă/am bágat în șîpcă cun să spúne la noi de șîpcă/ lă...dup-áia uo săptămînă douo după cê s-a uuscát/"femii ! mai făcim uo clácă/să le pufuiim//scăpăm mai uușor"//

l-am pufuiit/...și a vînit aproápi termînate/femia d-acúma cê "é ! acu femeiă/...lipim núma noi acu/cî nu ma are cîne/nu mai făcin clácă și la lipit/că rîde lúmea di noi/dacă făcin clácă și la lipit cicâ s pu [k] sîntim puturóși"//

[Același]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

puiʃ di lup a fost ^âla

ʃerám flăcău//ș^ taiʃcâ-miu púneá pépen^/tódeauna cîti doiu poguáni di p^épîn^/ș-aíc în sat nu prea să...puneá tos p^épîn^ așá//ș-atúnj nu să vindeá pépîni cun să vindę-acúma/pleckn cu vagónu cu eiʃ la brașóv/constánța î/timișóara/^ vindeám pî^sat/pă ^orz/pă grîiu/pă porúmb...//

și plec într-o nuápti.../p^î la vreo ^únu-așa//și distánța di la p^épîni dę-acólo ș pîn ún s-a-ntîmplát fáptu/ʃerá ^o păduríĉi//ș^ cînd acólo la păduríĉ-àea acólo/^erá porúm^b ș^ p-o pártę șî pă áltă//érá lúnâ cum îiʃ ziua//erán cu b^óʃi/bó^i [k] văs c^î să ferești bó^i/ʃo-aveám un toporáș în căruțâ//

sâ ferești boiʃ/după ĉé să ferești b^óʃi/eo nu mę-an da siáma ĉę ésti//cîn^d arúnc uókiiʃ/un căț^él//"ę ! dă-l îm má-sa di cățél/un cățél"//am maiʃ mers ^o bucátâ/iʃár s-a ferí b^óʃi//^ișá-nă^inti pîm porúmb^ ear din nouʃ/iʃár sâ férești boiʃ//cîn sâ férești b^óʃi/...mă dauʃ jos cu toporáșu/zvîrl cu toporáju dipă ʃel//ʃo n-ăn știúu ĉe ésti !//cat toporáșu/l-aduc ʃar/mă suiʃ în căruțâ/ear ésă-na^inte/la ^o di[ɛ]la ^o distánțâ uaríĉárʃ//eau niște pîini c-aveám acólo-n traistâ niște pîine-acólo/sâ ʃ-arúnc ca sâ-ʃ...ca sâ prin^zâ z^îĉán că-ʃ căț^él//mă dauʃ joz din nóu/c-a fugí îm porúmb ear din nouʃ/iʃár s-a ferí b^ó^i//cîn^d/mă dauʃ jos ear din căruțâ/"ea dă-l îm má-sa-n cur/câ...nuʃ nimica"//

mă duc to [k] ajúnc tumaiʃ apruápi diʃ[ ]diʃ-o común-acólo/tîrleʃ-așá-iʃ spúneá//cînd ac^ólo...a iș^î niște cîn^/dac-a iș^î cîniʃ-àea vo treiʃ pátru c^în^ di la ...ĉetățean care păziá p^épîn^ acólo/...ĉe fáĉè ?...[ɛ]dac-a iș^ît c [k] a tăbârî tos^ cîniʃ-ĕia acólo/n-ă maiʃ v^îni dipă mine cățél-^la//mă du^g lă...^o comúnâ b^ordeiʃ-verdî acólo/cu p^épîn^ acólo/vîz ʃo p^épîniʃ viu acásâ/îiʃ spuiʃ la un ĉețățean carę păziá [k] care érá la p^épîn^

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

acólo/

"mă uitás ĉ-am păţi măi nea ţuáne/ùit-aşá un căţ^él/ùiteţ-aşá/ùiteţ-aşá..."

"mă prőz ma jej mă !/pui di lup a fost âla că-l [ɛ] l-învăţá mă-sa sâ gásâ la drum"//

[Acelaşi]

s-a duz la fund

érá um băgá^d deţ-aîĉa/...ĩfírm di-um piĉór//ştiţ merĝá cam şkop//şi jerá călmăţúiu máre/jérá ápa atúnĉa di vreo...trei pátru ĉinj métri//ĉe fáĉi jel/púni rămás cu álţî/câ jel tréĉe călmăţúiu di dóuo ^ori ĩn^ót/du^s şî-ntrós//şî jel s-a băgát/cum să spúne lá noi aîĉa/c-atúnĉa-naínte erá ^izméne di cînipâ/di jin/^izméne-alárĝ/ţîneá ápâ jéli//

a tricút ó ^átâ/a tricú di dóuo òr^/cîn^a tr^écút a tréea uáre/s-a duz la fund//şî n-á mai ^işît.../pîn nú l-a scos cũ... cu cîrlígîli//

[Acelaşi]

coloiánu

cum ar vini dĩ marţ^ acúma/într-o săptămînâ//sâ fáĉe coloiánu//făĉá [k] frămînta pămín^ gălben aşă/şî făĉă c^ójîle-àstea di uóuâ le-adunám...la pásti mai tâián şî uóuâ-n dóuâ s^ făĉen căĉ^úlâ//sâ-i púnin coloiánuli-n cap/şî-l ĩ aşázá pă o scíndură lúngâ/făĉá mai mulţ coloén^ acólo/fl^or^/lumînăr^/şî-l luá şî-l plimbá pă...drum aşă/să duĉá şâ-l...îl cîntá acólo/cu pópa-năinte să făĉá cîti-um băgá/sau kăr cîte-o fátâ/legá cîti-un cajmér di gît/şi merĝá cu el pînă c-avém aîĉă...apruápe di comúnâ uõ...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

yiruág-aşá/şî-i zicâm bătrîna//şî-l ducâm pîn-acólo di-l băgá... î ápâ ca să plóuâ/şî túma juoi/sau dacâ l-îngropám acásâ...juoi dipă...márţi-aţa atúnc îl dîzgropán şi-i făcâm pomána coloţánulî// şî fèlu-ásta să făcâ lá noi...//

[Pascu Sanda, 43 de ani]

a cam kerít acúma álţa

din î bătrîn să zicî//câ făcâ acólo punţá niţicâ sáre/niţicâ făiinâ şâ.../făcâ u aluuăţél acólo dţ-l mîncá uo fátâ máre/pui un cas kar dumnţatá câ ej mai micâ ca minę/io îz mai bătrînâ//şî nú beai ápâ dipă ce mîncái...cuocá áţa sărátâ//şî nuáptţa/-z vîneá... care vâ erá să fię/să zicî/da pţáti c-a fos sau câ nu éstî/şî vă dădţá ápâ//dipă cóc-aţa sărata/carę-o mîncáţî//da n-ám făcút/ca să spui kar câ i-adivărát î/s-a-ntîmplá la minę/ş-a vînit ómu sâ-n dţa ápâ sâ beau//n-ám făcú/ca sâ spui adevărát [!]//

[Dar altceva ce mai făceaţi ?]

mai vinţá pópa cu bobotţáza/ş çerţá busu [k] adícâ dădţá kar puopa/la fétîli marî/busuiog şâ/îl punţá sup pérnâ/şî-j gisá... uursîtu//

[Dar la vite se duceau ?]

nu ştiu//nu ştiu/io n-ám a

[Puneau oalele sau ce făceau ?]

străkinli//î străkinle/s-aduná mai múltę fęte-ntr-o cásă/pui un caz gar la mini/cum am avu fátă/da nú s-a-ntîmplá/n-ă vîni la ...//şî mai vinţá şî flăcăi acólo cu éle/nu núma fęti/da nu mai ştiu cîte străkinî punţá//şî le punţá cu gúra jos acólo/là uúna punţá lumînáre/là uúna fuarfică/là uúna oglindâ/mai múlte obicêi// şî dacă rîdicá/...punţá strákina cu gúra jos pă...uoglindă sau pă

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lumînári/cáre ridicá strákina cu lumînárea/să zîcă că-l ia mucos //care era cu oglínda erá curvár/care.../ma^i ști io ? așá să... s-a apucá din bătrîn^i//da a cam kerit acúma álea//

[Aceeași]

așá să fácă núnta la noi

la noi să-nceapă símbătă și să termină lun^i diminiáța núnta// símbătă să făcă ũ fel di brad/acúma să mai fáce/nu prea să mai faci//

și dumínică diminiáța vini lă^utarî la n^oi lă...socru cu bă-
10 ĕatu/la ginerică acólo undi ^ie núnta//vin lă^utarî/după áea s-a-dúnă st^ólniĉ/ráde ginerica cum să zíĉi/^obiĉéiu nóstru/dipă ĉ-a raz ginerica să gătéște ginerica și pleácă la náșu cũ rakiu//a vîni dî la náșu cu rakiuu/î púni másа la stólniĉi cari-i ári suácra aíĉa/și dupâ ĉe stă la másâ/pleácâ cu toți^i st^ólniĉi ș-adúĉe
15 núnu//dac-a adúz núnu/ear s-așázâ la másâ cu [k] dipă ĉe gă [k] vine núnu gătești...m^yireásа/și dipă ĉ-a...ieș^i afár^1/dipă ĉ-a gătit-o/iésâ și juácâ gălĕáta//cũ uñ soțitór a lũ ginerícâ/c-ũ flăcău//și ^după ĉ-a jucá gălĕátă/înĉépî s-așázâ másа/s-așázâ stólniĉî la másâ/ginerica cu...lîngă náș-sù/și nireásа ^úmblă cũ púsu ser-
20 vétîli lă stólniĉ//ívitați la féti/bàtiste la flăcăi/s-a scula de la más-aea/de la logóndă cũ să zíĉe la noi pleácâ lă biserîcă la cununi^i//și di la cununi^ie/víne la salón/și núnta ținę pînă lun^i diminĕáța/acólo dăseázâ/acólo distreá[ɛ]dis [k] să distreázâ toți^i și.../î fèlu-ásta să fáĉe o núntă la noi aíĉa//

25 [Și luni ce obiceiuri mai sînt ?]

lun^i vine-acásâ cũ...dúĉe-ntîi/dipă ĉe iési dî salón dúĉe núnu-acásâ/di la nun să dúĉe la părinți f^iéti ca să...cu raki^u ș sâ-i dea gă^ineli/cun să dă...la țárâ//

1. Se adresează soțului ei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

şî dûpă ăşa vinę la sócru cu băţátu/şî lę aşázâ másа/şî bşa ţúica fţártâ/şî...găţinili care lę-adúcę l^e maţ táţ/nú lę maţ tái/câ...ári sţácra mîncárę pregătítâ pentru eţ//ş-aşá sâ fácę núnta la noţ//

[Aceeaşi]

la vi^ę

prìmăvára ne dúcen la vi^ę cu sápa/la cîmp/ş-o dizgropăm//prima múncâ//dipâ ĉę-an dizgropát-o/^o discornuţăm dipă sîrmâ/cum ţe ţà legátâ/cum o lęgăm acúma/încercu^itu ásta/şî lăstáru tţátă vára//

ş dip-áşa ţo tăţém/cu fţárficu/di vi^i/^-adunăm cráca/şi dacă ţ-am aduná şi cráca/^o-ncercu^im//dacă ę-am terminát încercuţítū/ cre^t că ne scţáte la práşîlâ//după ĉ-am prăşît-o să măreşte lăstáru/şi pă tţátă vára cîn legăn lăstáru/cîn^d prăşîm/...pînâ cîn sĕ cţáĉi/tţámna/ca s-o culéĝęm//ş tţámna dacâ s-a copt an culés-o/ dî^pă ĉe ţ-a căzú frúza/am îngropát-o//ş-ásta ę tţátâ múnca.../ la vi^i//

da te gîndéş câ tţátâ vára o prăşîn dî cîtî pátru ĉînĉ or^t//

[Aceeaşi]

cînd am născú fáta

ţō cînd am născú fáta/ca sâ vă spuţ aşá maţ...am mers în duminic-àşā dumínica dipă rusáli/^era atúnĉ//sîmbât-a foz móşi/şî^t dumínică am merz noţ într-o comúnă lā tătáru//cîţ^ţ kilométri di la noţ dę-aîĉ^t/ţę^" ^o distánţâ can lúngâ//avşám o sor-acólo/şţ-am mers la ţa acólo câ la f^el şa avşā fetiţa cu treţ săptămîn maţ mári cā...ca a noástrâ/şî^t cînd am veni dę-acólo/m-a zdrunĉiná

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cărúţă ? Ĉ-am avút ? că m-ã simţít obosítă//am mîncát...ĉe s-a
găsi/cum spunéaz dumneavoástră çă-i das sóţuli/şî m-am astîmpă-
rát în cásă singuricâ/ómu s-a du^{z} la colţ câ ierá ^{u}o[ɛ]cîr di má-
mint jucá ar^{u}ólu/nu ştu ĉe jucá acólo ^{i}ei sau mai ştiu io/şi io
dacâ m-am...aşăzát îm pat/m-am încălzít/am adormít//lámba am uitá
s-o mai aprinz//

cînd a vînít ómu de la colţ/mă trezésti/...că di ĉî n-aprinz
lámpa ?//am aprinz lámba/şi ne-an culcát/ş-àn dormít poáti pî lā
do^{u}ŗspi nuáptea máĭ bini/n-am avút niĉ un fel di nimíc//pă la
do^{u}ŗspi nuáptea am încêpũ sâ mă vaĭ niţél/eã mă dureá búrta/câ pã
cuálea/câ pă dincuaĉe//

să dúĉe ^{u}ómu şî scuálâ pâ mămíca/pă...m^{i}ă-sa/suácrî-mea/"bre"
ĉi că "ai că sándi i ie can răŭ"//

cîn yíni mămíca la mínī/iel dijá că nu şti^{i}á câ di ĉe mă du-
reá búrta/mămíca ĉî că "nu mai...da tu roátă/dú-te şî ádu moáşă"//

s-a dus ş-a adús muáşa/şî ca di cîn^{d} vă spui io-i múlt//şi
io am născú fetiţă//m-ã sătura şî di s^{u}omn/ş^{i} pîn la ziuă am avú
şî...fetiţa-n cásâ//

ş-aşá că să náscâ tuáti cum am născút eo/áea nū [!] nu-i o
gre^{u}utáti//şi băeátu tot aĉé^{e}aş...nástere-am avút-o/tód la f^{i}el/
m-ã sătura j^{i} dī sómn în noápte-àia/ş pîn la ziuâ/...l-an cumpă-
rá ş^{i} pă el//

[Şi la trei zile ce faci ?]

cum îi ^{u}obiĉéiu la noi/la trei zíle sî fáĉē ^{u}ursitór^{i}li/i
pune-acólo píini/ĉiápă/î ban^{i}/v^{i}in/şi ũ skim^{b} de-ále lui/^{u}ō tiki-
uárâ/ō cămăşuţ-acólo/şî bān^{i} ca s-áivâ ş-iel noróg di ban^{i}//

muáşî tod la fel îi dai ş-iei cum erá ^{u}obiĉéiu acúm vreo
uóptîşpe an^{i}/cînd am...avút eo fetiţa//un kilográn de v^{i}in acólo/
îi dădeá ca la noi la ţárâ//un ĉurél di făinină/cíteva ^{u}óuo/că

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ástea ĩ să dădeá/că...găiina[1] erá-ntîi pă plan//ș-așá să...să fâce la noi//

[Aceeași]

mi s-a spar și tivga

cînd ĩ am fost io mai mică/ĩ am fost aĩcâ lă bunica mea//și ...bunicu făcá afará um pat//și iel ĩ [ɛ] cînd era gata pe terminare/un țigán a luat foc//și mămica/toate surorli lu mămica s-a dus ĩ acólo lă...țigán ĩ/la foc//și ieu ĩram în bătătură//și ĩm bătătură eráu scúlile/rîndea/ferăstrău/și cocán/și álte//și tot în curti mai era un tub ĩ di fier/și avea cuie în iel//și ieu an căzút ĩ cu ca [k] m-am împedicad de...fierăstrău/și an căzút cu capu în ĩ tùbu-acéla dă fier/și mi s-a umflát aĩcâ[2] în fáță/di mă-am făcú și siemn//

[Ai fost la doctor ?]

da/și n-a avú ce să-m facă/mi-a da [k] mi l-ă lăsá di s-a umflát/și...ĩ pe úrmă/cîn am [k] mai m-am mări/dă-am...mai știam ș-io ce e còca bóca/mĩ [k] cînd dormeam/mi-a spus tátă [k] táta că tatăa páscu a vînit/ĩ táta lu tăticu/a veni și...i-a zis că..."fát-àsta nu să mai vindicâ cu rána ásta/úite ce e-aĩcâ"// și m-a luat îm brați/și...dĩ áea cu...un gimpi/me-a spart ĩ băsica acéea/că iera mărea-așá/pîn-aĩcâ[3] mi s-a umflát//și/me-a spar și/m-a tinú cu fáța-n jos/s spúnea că am țipát/pînă mi l-a spart//și me-a spus c-a curs mul puroi//ș-ápoi am ĩ...mai zăcút ĩ...vo săptămînă di zîli/pînă mi s-a trecút//me-a spus că mi s-a spar și tivga/d-áea am siemn aĩcâ//

páscu anica
am doisprezèce ani

1. Sugerează soacra informatoarei.
2. Gest: în frunte.
3. Gest: pînă la rădăcina nasului.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

coloiánu

noi i/kar ánu trecút/am foz la uo colégâ de la noi din clásâ/pe numē...negoiaţâ conştantina//şī acólo noi cîn neam dus/ an luat î...făiină/cîtę dóuo uóo di fiecáre/şi neam dus sâ fâçem...coloán noi/[ţ]an luát la noi şi uoo dī [k] şi coj de uóuŏ/î coloratę-aşá...//

şī...neam dus acolo/am î făcút î coloiánu[1]/şī se fâci [k] îmuiém pămín[ţ]tu cu ápâ/şi...îl fâcim aşá ca un om/asemînea cu un om/i fâcem mîin/picuári/uok/îl fâcim/şi-i púnem pe el î... diferitę euj di uóuâ/vopsîti//gálben/róşi/şi în cap î i púnem tot aşā...ī uo cuájâ di uóuo/da jumáte dīn[ţ]tr-un uou/să fie cuája//

şī...după ce fâcin coloiánu/uo fátâ fâci-un coloán şī/álta fâcī coloiiţa// [!] după ce le fâcim/ne dúcīm cu iéli [r] ne dúcim î cū...cu coloánu şi coloiţa/şi [!] ne dúcim...sâ [k] pe cîmp aşá să plîngem//ne fâcem să plînge[m]//

şi cîn vinim acásă/...îl îngropăm într-u [ţ] îm pămîn[d]/da nu adînc/şī pestę uo săptămînă iar îl scuát-em/după ce-l î îngropăm/ mîncăm ī...î ce am adús şî noi [!]//după ce-l scuát-em/atîta[ţ]aşá atun [k] ş-átunc adúcin cîtę doo uu dį fi-ecári//şi fâcem plăcîntā/gogóş/cę fâcę-acólo máma...fétei//

după ce-l scuát-em/ne dúcem iar î cu iel î pă cîmp/îl mai plîngen şî ápăi îl ī băgăm ī fîntînă//după ce-l băgăm î fîntînă/ ne dúcem/mîncăm/ce ne-a făcú máma fétei/şī...ī pă úrmă ne mai jucăm/dacâ mai avén timp/dacă nu/plecăm acásă şi ne jucăm...cū altę colégi dę apruápi//

da acúm un an/după ce ne-am întórz di la coloián/câ n-am mai vru sâ stăn/că fát-acéia s-a dus cu m-eii/pă divále/acólo/câ-i

1. Intră cineva pe uşă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

aproápe de márgine/î fétîle care au fos cu noi acólo/au veni la míne şî ne-au [k] şi ne-an jucá pînă s-a înoptát//ş-atúncа iéli i-a [k] me-au spus î ca sâ le duc pînâ-n fund la míni/că noi avém î...î fúndu[ɛ]a-ica lā...grădinā.../nu-l avém înkís//şi me-a spus sâ le duc pîn-acólo//ieu le-am dus/ş-ápăi io m-am întórs înapói acásâ//

[Aceeaşi]

754. STĂNCUŢA [WLAD 598]

(jud.Brăila)

Culegere: 1971; CB, VN, RP; transcriere: VN

ă-necát sátu tótu

[Dunărea venea mare pe aici ?]

da//vărsá pînă-m márjinea sátului/intrá şî-n sat/pă la biserica...o cunoáste bisérica acî ?//ş-acólea...pîn-acólea venéa î ápâ//însâ-n nóozeşîşàptę cînd ieram io[u] còpil/dę...şásę an[i]/aşā ĉevá/ă-necát sátu tótu//şî ne-a scos afárâ/...cum venit[i] dumneàvoástrâ di vinisę [k] dincólo díspre cúza[1]/ie o movílâ pă pártę-àsta//ie[i] ! acólo sâ[ɛ]scosésę toátâ lúmea//făcúsę colibę-acòlo/ş-a stat//în nóozeşîşàpti//de-atúnj n-ă mai scoz lúmea din sat//a venit/a-nnecát aşá/mai [u]uşór/mai ápa pîn la ĝenúk/da atúncā ă-necát sátu tótu//[...]a ieşît lúmea cu căruţi[i]/cu ún-álta/nu erá ápa aşá ca sâ fiie máre//e ! ápâ pîn-aiiş[2]/nu puteá ca sâ să-nnéĉę [na]//n-a vinit ápa ca sâ viie odátâ într-o nuápti//a venit ápa încét aşá/încét încét/cînd oámeni s-au retrás/aşá în

1. Comuna Cuza-Vodă.
2. Gest: pînă la jumătatea coapsei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vóiẹ/s-au retrás//

ca[p]bún alecsándru
obzéĉ [de ani]

[Obiceiuri la sărbătorile de iarnă]

[Cu ce umblau copiii de Crăciun ?]

copíii umblá cu ajúnu//cum sâ úmblâ ș-ácuma copíii/cu steáua/ șî umblá ziua dẹ la dóosprĕzèĉẹ pînâ siára copíii/cu pluguléțu/ cun sâ nûmiá/cu plúgu/adicâ cu pluguléțu/ei cu clopoțéle/merț nuĉț/acólo colăĉéi/ĉe le da...putérea úomului//însâ flăcăi de crăĉún umblá cu colíndu//umblá cu colíndu din casâ-n casâ/âșá// șî mai cu seámâ pă la fiéti/care pă timpu-àla/sâ făĉáu colâșț în tavále mărț/care sâ numeá páuze//sâ făĉáu/la [r] la féti//șî éle [k] cîn venеá flăcăi colindá/șî pă órmâ scoteá colácu-òla care sâ numeá páus/îl urá/șî-l lua flăcăi//páuzu-àlă//siára...sâ ducáu flăcăi/s-aduná la o prăvăliie/la prăvăliia carî ierá/căr vrea iei acólo/la prăvăli-ea//însâ cînd umblá cu colíndu/deșî lua colâĉț/însâ sâ dădeá di pă la...case șî cîteo bucățică dẹ cárne// di puorcu//ș-áea ó [k] ieráu băiés/care umblá cu frigáre-àea//șî dâ cu seára s-aduná acólo/mai ducâ șî flăcăi/făĉáu friptúrâ/șî cu colâĉi-èia/șî cu vin/șî petreĉáu cîteo nuápte...întreágâ//a dóua zi išáu...șî išáu cu fel di fel/sâ făĉá túrcț/să făĉá bábe/sâ făĉá moșț/sâ făĉá fel di fel dẹ scamatorii șî umbláu cu lăutári pă strádâ/șî mai cu seámâ pă la féti//cari féti nu ieráu așá dupâ cum...dupâ crèdințâ/sau ieráu mai ticălóase/le mai făĉá flăcăi/le mai mînjá șî...pórșîle/așá//le mai puneá șî cîteo ĉevá la ușă/cîteun cîine-acólo mort [!]ca un fel dẹ bad jócur-așa//

[Și la Bobotează ?]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

la bobotează̯zâ nu ieră dește flăcăi care ieraŭ/ș-aveaŭ cai bun/i-așaŭ/să ducâŭ lă bis-éricâ/cîn ieraŭ apruapi să iasâ să facâ aiazma afârâ/ș-atúnc i-așa prea-otu și-i botează̯ pă tuōț flăcăi/cu cai cu tot/și făcâŭ...întrecer aș̯á pă strádâ//

[Același]

[Obiceiuri la naștere]

am născút atît//n-ă știu dă dóctor/n-ăn știu dă nimeric// am născút fáta cărę-o am...căsătoritâ/singurâ-n casâ/...singurâ-n casâ an născút-o//cînd a vinit iel/că ieră la oguárę/că tuámna fâcę̯ ogurę dę grîu/ieră duș la ogurę/cu băiéz dî ducâ plúgu la cîmp acólo/și lăsá băiéți cu boii/cu căi la cîmp/cînd a vini dę-acólo-șà m-a găsit născútâ-n casâ//și n-ăm avu nimica mámâ !//ș-acúma văs fémei/le dúcę/năștę// [...] îl scăldai/pă copil/îl spălai/te dădeai joz/la trei zilę vineá muașa/că cu muașâ/cu-o bábâ//vineá muașa/tę scăldá/tę spălă/îs scutura pătū/îz dădeá afárâ din casâ/și-z măturá/și-z dădeá cu pămînt/dacâ aveai soobâ/îz dădeá sooba cu var/îz lipeá la trei zilę/îs făcă curățéniii/muașa//și ieraí curátâ//îz lua cajmiru din cap/c-atúnca nu sâ purtá ca acúma//cajmir/c-așá ieră bătrîni/bariș/cę ma// și-z lua sâ ducâ la preot cu-o sticlâ cu-ápâ/și cu cajmiru-ăla/și ți-l ceteá preotu/și vineai te spălai/te curățeai/îs spălai copilu/și puteai sâ faj mîncárę/puteai sâ...adúș și tu o găleátâ dę ăpâ/da pîn-atúnca nu i-așai//și care aveá cîne...pîn la șase săptămîn/fiméia nu i-așa dim bătătúrâ//că zîcę că fiméia laúzâ/cît ié/și cît ves cu óki/atîta árdę focu//da care n-ávea cîne/i-așă mámâ !//i-așa//ș-așá ieră// [...]

în seara dă ursitor/la trei ser [k] zili/ăcólo pui tot așá o farfurie dę mălai i/o sticlută dę vin/pui creon/kibrit ĩ/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

hîrtiie/toate de uobicéiurli/câ cé/că yine ursitórle/şî cum áia/ş-álea le dai...mălăiu-l l-ea muáşa//obicéiur//dă nu vez/şî copilu l-îmbrăc în şeára àea cu cămăşuţâ/cu rokiţâ/cu căculiţâ-n cap/acólo/cicâ sâ-l găsească gătit/frumos /pă iel//

cabún victóriia
şăizeşipàtru [de ani]

núnta

înainti începeá de joia/aşá iera//joia începeá//începeá di mărţi//marţi/cerneá făiinā/curăţá grîuu/că atúncă sâ făcá bulgúru/nu ca acúma/uoréz//curăţá[ɛ]grîuu di neginâ/di áia/curăţá grîuù/şî sâ ducă miércuri/şî făcá bulgúru/joi începeā cu cozonácu//sâ făcá cozonácu-acásâ/c-aşá iera//ş-acúma tot aşá sâ fácę cozonácu//joi făcá cozonácu//hai kemá...neámurli/rudénili acólo/cáre-i puneá stólnică/cîs stólnică credeá că sâ púie/zécę/dóispe/stólni/p-ăia ii kemá pă toţi//vineá fimeili//frămîntá acólo/álta bătęá uóo/álta frămîntá/áltă â şterşeá o formâ/álta spălá/...vinèri...tocá cárnea//tăiá păsărli//păsărli/gîşti...cúrş/ce-avea/tăiá//la treizéc/pîn la patruzéj de păsări//aşá...să tăiá//símbâtâ sâ făcá sărmăluţile//símbâtâ sâ "áide cutăricâ/sâ venis sâ termenăm/nu mai umblăm duminicâ"/dúminica iera líbiri//iera dim bătrîni/cáre iera mai bătrîn/álea avea de cazán-li di mîncáre/bătrîni-le/iar tinerétu iera [k] sâ ducă//cu áldi bărbá-su/sâ dúcă cu rakiu u/sâ ducă la núnù/tinerli//şî-ncepeá/şî mergá pînâ marţi/núnta//diminéáta dùminicā/háide-ncepeá rakiu la nun/dác-o lua cu [k] nireásа/cu núnta/sâ ducă cu rakiu la nireásâ/că-i dúce rakiuu//a [k] vineá de-acólo/pînâ mîncá/pînâ áea/plecá de-adúcă núnu/lua niriása/plecá sâ cununá//vineá cu ia acásâ/tămbălău pînâ şeára//şeára sâ dúce la saluón/şî juácâ la saluón acólo/

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pînă pă la z^éţe-aşà/z^éţe ùnspe/dţ-acólţa să púnę m^ésiliį//c-aşá ą-acúma/înaínti nu ąerá să [r] să punţá m^ésiliį di cu sţárâ/cîn te ducáą la másâ/te punţáą/acúma nú maą ąéstţ-aşá/s-a skimbát/da înaíntį aşá ąerá//te tcáą la núntâ/vrţáą să staą/stătţáą/ nú/stĕtţáą la másâ/şî plecáą//că áltį ^orą ąerá timpu şî dą triábâ/ştiąplecáą ţuámna la culés/la múncâ/da acúma nu maą ąę/acúmă ...s-a skimbát/...dimineáţa ąésę tămbălău/mireása şî ginerica pląácâ acásâ/maą naínti//dę la saluón//ią scuátę múzica pîn la úşă/şî pląácâ acásâ ąeą//şî pă órmâ-ncépi tămbălău/încépi să ąásâ/da pînă nu să luminâ nu ąésę//ąésę/pląácâ núnu-acásâ cu lău-tár/dipâ cţ-ajúnge núnu-acásâ/yinę şî pląácâ şî sócru//hă ! să ridicâ suárlį sus/sócru//să dúcę stólnicî adúcę cítţ-um măgár/ adúcę cítţ-o telţágâ/cítţ-o copáąę márę/îą púnę-n copáąę/ią lţágâ/ią mînjéştę cu marmeládâ/îą fácę de-ą...satánę/nu-ą álgevà// tot úna-ą pă la gúrli lor//şi-ą dúcţ-acásâ//dacâ-ą dúcę acásâ/ fácę huórâ acólo/juácâ/mănîncâ/...pląácâ cu rakíu la nun/sâ dúcę la nun/tot aşá/mascáţ/úrş/pâ ^ùliţâ/są dúcę la nun/dę la nun sâ dúcę la suácrâ//dincolo la sócru-ăl nic//şî dţ-acólo yinę la sócru-ăl márę//ápăą sócru lę púnę/le dă mîncárę şî bău^turâ/ pînâ-ą cúlcâ pă toţ//care maą ąe în hírę/pląácâ/care nú/dorm pă úndę să găsésc//aşá-ą//şî s-a termená núnta/că nu maą árę çe să maą fácâ cu ąeą//

[Aceeaşi]

ą́inu

[...] şă háidę s-a făcút ą́inu márę/nu să fácę maą márę dţ-aşă//şî ąel îą [k] árę băşicúţă vîrf şî sămînţâ/aşá să fácę/ ąe cu crăculiţţ-aşà/crăculis//şî tţátâ crăculiţa árę băşicúţâ// te duş/şî zmùlţ ą́inu/îl zmulţ/mînekiş-aşà/îl lă^ţ/îl lă^ej/faj

1Gest: cca 50 cm înălţime.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

grămézț/grămézț/grămézț/zmulgán din dóuă la boiérʷ//și dădeam/ jumátę la boiér/jumátę nóuă//și ne ducán/și pâ órmă ne kemá/j ne dúcă și-l bătem/dę scutura sămînța/și scutura sămînța/sămînța i-o lăsam boiérlui/numai páielę le luaᵐ//și vineán cu páieli a- 5 cásâ/ne ducán la dúnârę/că la dúnărę n-áveam vóię/dar la ū lac/ ierá stăncúța/știi că v-a povesti dę stăncúța/un lag márę//ș-a- cólo-l băgán la topiță//...făcă...îngropá...pátru/cîns șasę l^émnę ășá/ș-așá[1]/și-l punean znopț//acólo//în topiță//și-l lă- sán/șáptę ob zili-l lăsam/și dęasúpra puneám pămîntʷ//săpám pă- 10 mînt/și puneám pă iel/de-l ținea...la afúnd//și ne ducán/și-l scotęám dę-acólo//îl trăgán dă ăpâ/și-l spălám/mûnúk/cu munúk așa/ că ierá păpúșț/to păpúșț//și-l scotęám pă mal afárâ/și-l puneám așá la suáre/cîte doi/cîtę trei/cîtę áea/dę bătea suárli pă iel/ sâ zvîntá//ți-l aducám acásâ/ș-acásâ tuátâ bătătura ᵘo-ncărcám 15 dę ielᵘ//da nirosea greu/greu a clocîtʷ//dacâ iel stătea ápâ atî- ta timp acólo !//și-[1] aducán/și-l ūscám/dacâ sâ uscá/făcán la m^éliță//ne făcá meliță/c-așá ierá atúncą//acúma nu mai ie inu/ acúma nij nu știi dį m^élițʷ//ne-al făcá m^éliță/și-l luám la mielița//și-l m^elițám//melițam//și trăgám/trágę/trágę s lę.../ 20 pînâ ^iișá núma firu lui//și pă úrmâ-l dădean la daracᵘ//darac cu cᵘolțᵗ așá dę fᵢ^ér/și trăgán și di cólo/și di cólo/și di cólo/și di cólo[2]/și merga la darac/și-l pᵇᵘám...di-i scotęám numai firu lui//și-l torcái dį ce vreai//dį ci vreai îl torcái//dį pînzâ/ di ᵘórcę/ᵘórcę făcán di ielʷ//perdęle/rᵘóki/cămășț/făcám//da an 25 lucrá vo cîzva anț/a lucrá lúmea la ^inu//și ierá búnu//c-atún- ca ierá cam o lipsâ dį rufăriii dį cămăjț/dį dę-ástea [...]

[Cum puneați războiul și cum țeseați ?]

ọ ! cun sâ țᵢ^ési ?/urzéstț/pui pâ mosuări/mosuări mări așă /pui

1. Gest: așezate în cruce.
2. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

bumbácu//ĉe ai/bumbag/línă/şî d-épenț/uo urzéșt/pă urzituárį şî [k]/sau pâ parț afárâ/urzéșt/pă órmŏ-nveléș pă sulu/şî pă órmâ-nveléșț/puį pă răzbóį/daį prî-iți/daį prin spátâ/şî lej gúrâ/şi țeșț/cu suvéįca//şî di cóloș/şi di cóloș/şi țeșț.../cîd vreį //...țej/línă baț i/uórcș/órcș/in/...şî línă tuórcț/şî puį pantalónț/c-aşă įerá atúncă/că nu să găsęá c-acúma ștófe mámă!//nu įerá ca s te duc/"ę ! mă du sâ cúmpăr o perékę de pantalónț"/ n-ávęaį de únde//torcán línă/urzęálâ din fúrcă/şî torcám şî punęám urzęálâ/şî bătęám/şî făcám pantalónț//şî-į dădęán la kíuâ// pantaloni//şî dădęán la kíuâ/şî făcám pantalónț la bįétț/c-aşá įerá//pantaloni/háine/vésti/plóvâre/di mînâ/şî lucrám//că uopręám cîte...doozeș treizéj dį lînț/şî nu n-ajungá pînâ tuámna/línîli//

[Aceeaşi]

bulgúru

[Bulgurul cum se făcea ?]

háolęò ! burgúru/alej grîuu//grîu alés/curat/dį negînâ/de tăcúnț/sâ nu hiiș/numaį bóbu luį//s te duj la rîjniță/şî-nvîrtéj la rîjniță/pînâ nú maį poțț//de-l fărîmâ-n treį/îm pátru... pă bulgúru// ê ! da sâ faj bulgúr iį bunț//įe fuártę gustóz la mîncáre/îį maį bun ca o plakíiș dî...uoréz/s sâ faj bulgúru/i maį bun/i maį gustós//şî sărmălúțe dacă puį/şî la órcș/aį púne bulgúr/i maį gustós ca uorézu/iș fuártę bun//da acúma nu maș sâ fácș/nu sâ maį fácș//da įerá rîjniță ispré/įerá uom aiica/carę-avęá rîjniță/la bulgúru/nu-ncăpuiáį [ɛ] /įeráį la cuádâ/la rîjniță//įerá rîjniță/ruătâ/mărę/dóo pétrę marț//s te ducáį/ă-căiį bulgúru//da nu vinęá crăcúnu/sâ nu [ɛ] hiiș lúmę la cuádâ la bulgúru//dacâ įerá maį bún !//įerá dúlcș/-aşă ă/făcáį cîtę-o pla-

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

kiiẹ/miroseá...dẹ dẹpártẹ/e ! la cása àẹa ẹésti/a făcú plakíiẹ dẹ bulgúrʊ//ẹel miryásẹ [!] sî punẹái costiță dẹasúpra/pă ẹĕl/ nŭ-l făcâi bulgúru gʊolʊ//aṣá//cu cuástrâ câ di pŭr colo/îl făcâi bŭn/bun ẹê/da acúma nu-ẹ bun diló/câ nu ẹésți//

[Aceeași]

grîʊu

pă mínẹ cîn m-a-ntvățá tăică-míʊ prima dátâ la...semănát/la grîʊ/sâ...sâ-ntvăs șî ẹo sâ sémăn/mi-a pus praf//țărînâ/dă a luat/"adúnâ pămîn/și sâ...sâ-z ves și tu că...cînd î n-oi mai fi ẹoʊ"//cê "sâ știi sâ sémen și tu"//noi am fost încâ cîns frați/ di ezémplu da.../nŭ aʊ semăná kár toți//álți...depíndẹ/áltu la áltâ meseríiẹ/áltù-ẹ cobán/cẹ kar am un frátẹ cáre-ẹ cobán dẹ meseríiẹ ẹĕl//ș-ẹo am învățat cu...pʊála dîntîi cu pămînt//pămím mărúnt/ș-a[ɛ]zvîrlẹám șî.../spunẹá câ să țiʊ mîna mai/la grîʊ sâ țínẹ mîna măi...zlobŏdâ puțin//ca s sâ[ɛ]s-o [k] s-împrăștkinâ-n félʊ-àsta[1] să/ [r] să sucâscâ mîna//lă...din ástẹa/ părîncâ/dẹ-ásta cum sâ spúnẹ ẹă/dùgiiẹ/méi/ăla sâ [r] sâ strîngẹ mîna mai tárẹ/să strîngẹ mîna mai tárẹ/ca sâ[ɛ]că áẹa alúnicâ dím mînâ//și dupâ ce î[1] semănă/grîʊu/da cu borîna/...dupâ borînâ/grápâ dâ mărăcîni/cret c-az văzú și dumnẹávẹástâ//și punẹá tót cu cáii/și áẹa//punẹá/întăi da cu borîna cŭ cai/p-órmă... agățá grápa dî...ẹei/cu [k] avẹá crúcẹ respectivâ cu crucẹáiẹ-acólẹ/j le punẹá strẹángurlẹ-àlẹa/ca ș-aṣá sâ spúnẹ/și...termẹná cu tótu/dacâ ẹerái nevóiẹ să-ẹ dăa cu tăvălúcu/i da/da nu-ẹ da întodẹaúna cu tăvălúcu/pentru câ prẹa sâ presá pămîntu/tẹámna//dăcâ ẹerá-n [k] túma primăvàra mai băgá o dátâ cînd răsărẹá ẹel/dî sâ făcá...tréi pàtru drégẹtẹ-aṣá/băgá ẹar borîna dẹ...

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

rupeá crústa ăea//ca sâ puátâ sâ....dezvóltę ieł//la grîu// dup-aĉéia înĉepeá recoltátu/cînd îi vineá timpu lui.../atúnj la noi cu cuásili/cuásili//sâ duĉá dimineáta mai din nuápti/dă pă la...trei/pătru aşá/mai alés cînd ierá lúnâ/poátę z dăĉá ş pă la ...dóoşpę nuáptea/şî...l tăiá cu cuásili/dacâ vedeá câ sâ scúturâ/plecá//vineá acásâ/sau...sâ dăĉá a dóua zi/sau mai pă seárâ/ dácâ ii...simteá ei mai neobositj/şî...tot aşá/pînâ cîn termená dę cuásâ//d-acólea sâ duĉá/că ne lua pă tos/câ ierám mij//măcár sâ púnem pă...munúk/cun sâ spuneá atúnĉa//ne făĉá legătúra dâ pápurâ sau tó din grîu/şj punéám î legătúra jos/şî noi ăl luam munúku-òla care s-aduná/câ...tăiá cu cuása/câ făĉá cuásili cū... nęşte cuárnę-aşà/dę...lę spúnę.../álţi spúnę pàrmáĉę/sau nu ştiu cum mai lę mai spúnę iei//c-aşá sp [k] în dóo félurj sâ denumésc ástea//parmáĉe sau cuárnę//la...grébla áea carę-adúnâ şî//...áea venéá dacă ierá di [ɛ] dibáj dă cuásâ/dį meseríia ásta/trebeá sâ fácâ munúku cun trebui//şj ăla-l luan cu grébla/l-adunám şî-l puneám pă mûnúk//noi nu puteám legá//că ierám mij//legá părínţi //dupâ noi//şî făĉán znopj/şj dę-acólea dupâ znopj/sâ făĉá jumătăţj dę...dóozeşiĉînĉ/dę znopj//dě jos/înĉepeá cu...doi în capętę-aşá veneá/doi în capitę/trei în î...márjinj aşá/şî tot aşá merĝá cu cîte doi în scădére merĝá/şj pînâ cîn işá dóozeşiĉînĉ// şî at [k] dupâ áea/înĉepeá şî-i cără acásâ//dupâ ĉe termená/i cără acásâ/i făĉá şîr în cúrtę/ângropá în cúrtę un [k] îm mijlócu cúrţi acólo/cun sâ spuneá...la áea la áriii/c-aşá-i spuneá//îngropáu o proptęá/legá o frîngiii lúngâ/şj dupâ...frîngiia áea puneá [r] puneá cáii//trei pătru/câ ierá şî múltj/la noi/şî... dac-aveá pătru/pătru îi puneá/dac-aveá doi/núma cu doi//le puneá ...crúĉa àea cu cruĉcáili/or aveá tă [k] um petroi/lę spuneá/petroi/că cu petróii sâ treierá spúnę câ mai ušor//câ... [ɛ] áea străbeá [?] mai bínę/cuája du pâ grîu//şî işá buábili mai curáti//

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

dacâ nu...or núma pă ieĭ simpli/caĭi/cu picŏárlĕ-aşà [1]/or lĕ-agă-
ţá căruţa dupâ ieĭ//şî dădĕá pînâ cîn să strîngá fúnĕ-àĭa/dacâ
ieră la căruţâ/nú ma ieră nevóiĕ/că sta şî conducâ din căruţâ//
da/cîn ieráu ieĭ simpli/le[ɛ] lăsá núma la frîngiĭi/cît pînâ sosĕá
de sâ strîngâ frîngiĭa/dĕ-acólĕa-i întorcâ înapóĭ/...dĕ sâ-ntor-
câ pă párteá aĭlánta frîngiĭa//şî-n félu-àsta s-a [k] sâ treiĕrá
grîĭu//dúp-áĕa scotĕám páĭelĕ-afárâ.../cu fúrca/le scuturám/le
dan la márginĕ/făcán căpiţâ/cun să făcá la noi aĭîc//dupâ acéĕa
...dúp ce făcá căpiţa/strîngá grîĭ/şî aducáu ū...mákinâ dîn ásta/
carē să vînturá manuál//...dĕ-acólĕa îl băgá lā...hàmbár/lā...
ástĕá//ásta ieră a grîului//

bórdĕa marín
pátruzeşitrèi [de ani]

[Porcul]

cu dóo trei zíli mai naínti dí crăcún îl tăím/dupâ cĕ-l tăím
acólo-şà/l-îl...păstrămím cum [k] datoriia ú̆mŭlui/fácen şúncili/
scuátĕn şî noi cárnĕa dup-acólo/curăţím máţili/aşá-i spúnĕn noi/
máţi-i spúnem//le curăţím/lĕ arînjém/le frecán cu sáre/le frecán
cu zăpádâ/dacâ e zăpádâ-n tímpu-àla/să n-áibâ danf greu în iel/
dup-áĕa fácen tocătúrâ p[r]im maşina dí tocát/lĕ...fácem...cĕ dacâ
fácen cîrnăcóri-èĭa cun să spúnĕ/cîrnăcóri-ĕĭa-i fácen cu cárnĕ
crúdâ//púnem náoş numai cárnĕ/púnem pipiér î.../púnem buiá dí ar-
dei ĭ [ĭ]ei/ú̆sturoi púnen/ca să áibâ şî ieĭ un î...mic gust acólo/
ca ú̆obicéĭu/párteа femeiáscâ//[...]dup-áĕa la ăştilanţi gr[ú̆]óşi/
măţîşoár[e]l-èlĕa mai gruási/carĕ lĕ spúnem noi/gîldabóş/c-aşá să
spúni//f[ĭ]érben şî noi ficátu/borjócu/[ĭ]inima/tuátĕ măruntáiel-
lántĕ/le férbem iărăş/şî lĕ dăn la r[ĭ]écĕ/lĕ tocám iar prim maşi-

1. Bate cu picioarele în podea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

na dĭ...tocát//şî le púneṃ puţin ɥoréz î ɨeĭ/dacâ vreɳ sâ fáceɳ cu ɥoréz/le fáceɳ cu ɥoréz/dacâ nu îl fácem simplu fără ăeą//şî sâ numéşte gîldabóş//dup-áeą din căpăţînt ɨar/căpăţîna/îl maĭ fácem î/f^érbeɳ căpăţîna ɨărăşt/care nu preą avém copiĭ multt//care are copiĭ îl fáceɳ kiftiĭe cuɳ sâ numéşte/ [!] răcîtúrt/da noĭ î spúnem kiftiĭ/nu obijnuiɳ cu răcîtúrli//dupâ áeą...care vrem sâ fácem î...puţin sàlám sâ spúne/ɨar sâ spúne//îl fáceɳ căpăţîna fɨártâ binę într-uɳ vas márę curát/îl lăsăm să răcáscâ/aléĝem ɥáseļe/şî fácem ɨărăşt tocătúrâ//ɨărăj din ála//şî nu maĭ îl púneɳ cu ɥor^éz/nú maĭ púneṃ cu-ája/púneṃ s^émplu îm măţişoárl-àleą gruásiļi/cáre-z maĭ dréptę/úɳli-z maĭ cr^éţi/úɳlį maĭ dr^éptę/şî...numím şî noĭ câ...fácęm puţin salám/cuɳ s-ar spúniį/miz^él//pentru hránâ r^écę//şúnca ɨărăşt o fácem...o púneɳ la saramúrâ/cît o ţinem acólo/cît crédem s-o ţinem/dup-áeą o scuátem/îĭ dăm cu puţin buiá dį ardéĭ/o afumăm/cum/du^pâ/ cum avém fiĭecáre gústū...ɥómului//dupâ cum avéɳ gústurliį//cárneą ɨar fácęm buţt din ăeą/o fácęm/o lăsăm/dăm puţinâ sárę/dupâ ĉę-ĭ dăm puţinâ sárę/búţĭ-eĭa cáre-ĭ lăsăm întréĝt/â...o scuátem deą-acólo/o dăm puţin în f^ert/búţi/cu puţin vin alb/ŏl fácem cū pipiér/cu fuáĭe dę dáfiɳ/j dup-áeą o-ɳfăşurăm bini la şfuárâ//la şfuárâ//dupĉę-o-ɳfăşurăm binį la şfuárâ/o lăsăm vo cíteva zili acólo cum [k] pă cum crédeɳ şî noĭ acólo/ca obiĉéiu ţărănúlui/şî-l dăm la vînt// dupâ ĉe ŏl dăm la vînt/cîn ţĭ-e póftâ/te duş şî taĭ din ^él/şî găsést cárnę pruáspătâ în to timpu/cum...cum îs pláĉę//dupâ cum [k] dacâ nu/fáceɳ sărátâ//sărát-o fácem sărătâ dĕ beĭ ápâ dę tę úɳfli-m búrtâ/te faj bàĭlbólţ [!]//

ştiergărél mariţa
pátruşùnu [de ani]

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

núntele

la noi acúșa núntele înćépe dį sîmbâ [k] cum ar spúni/cîn stropoleála la sócru márę să înćépi stropoleála dį jʊoi/așą/ sâ-nćépe stropoleála la sócru cu flăcău//dį jᵘoi/jᵘoi i kámâ rú-
5 dilį lor acólo/sócru márę/cu ginerícu/adícâ cum ar fi cū flăcău// îi kámâ acólo acásâ/"iá uítę mă !" zíće "as fac cozonácu/vinis sâ mi-ajutáți"/...sâ cístesc acóloș/kíuiį tuátâ ziulíca/fáce cozonácu jᵘoi//dup-aea viniri iárâ i-anúnțâ tot așá/sâ viię sâ/... táię păsârli/s-arînjăzę păsârlį-acòloș/ce le au dę tăiát/sîmbâtâ
10 iárâși/îi kámâ tot...vecínele ei acólo rúdelę iei kámâ/"mă ! ástăs fáce sărmălúțili" zíće//"nu mai stropolín"/zi "și mîni"// sâ duc rúdę/tot așá sâ dug din vèćini/din î...tot așá...sâ duc/ únu dí la ál tu.../fáce sărmălúțili/așázâ tod la copái/câ nu-i púnę la cazán diocandátâ/că sâ-i ții dį sîmbâtâ și pînâ dúminì-
15 că nuáptea cîn sâ dă másа/l-e teámă dę corleálâ//ș-așă...púnę la copái//copái curáți/cúnvá acólo/așázátę/dúminicâ dimineáța cîn sî [k] vinę stólnicî...lă...rakiu/acóloș cîn vinę...nuntáși/ra-kiu acólo/stólnicî bătrîni așázâ sărmălúțilę la fᵘoc//ca sâ ái-bâ tim sâ fearbâ-n vóię/ca sâ nu dea fᵘócu márę să le prigoreás-
20 că/sâ le árzâ acól//nuntáși...j vędį dí triába lᵘór/dúminicâ dimineáța//vinę...ginerícu/vinę lăutári/vo doi trei stólnij dim pártea lu ginerić/sâ dúcę la núnu márę cū...rakiu/îi fáce vízita núnului/dup-aea vinį iărăși înapoi acásâ lă...părinți/p-omâ / párdon/iărăși să dúcę și ia núnu/sâ dúcę și ia núnu/dupâ cę vinę
25 și ia núnu/sâ dúcę și ia și miriása d-ezémplu dac-ᵘo áre acásâ și s-o ia cu núnta/dacâ nu i-acásâ la ginerić/vinę ș-o-mbrácâ imediát/și pleácâ cu ia la bisérícâ/să cununâ acóloș/uobicéiule nuásti/dup-aea iesį de-acóloș și...vinę iărăși acásâ/și fáce spă-
látu dę mîni/dacă i-o fáce acásâ/dacâ nu/îl fáce la salón acó-

1. Informatoarea sughite.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lo unde-i...avén datoríia dę salón/ųobiĉ̈u dę spălát/dupâ cum vręa sâ fácâ conṣumáţiă núnţi/fáĉę//

[Aceeaşi]

la ánu nóųų

la ánu nóųų/cîm plinęá ánu nóųo/aşteptán şî [ɛ] fiècárį...fátâ márę acó[1]-şa/zîĉę "voį [k] ŕáĉem ųursitórlį şî noį" zîĉę//ĉę sâ fácâ//"făį cutărico !" z[i]ĉe "tu viį la míniį/gèrgíno/anico/mariţo/ne strînĝeŋ la míneę/ĉe să faĉ[i]/haį fă ! tu ádu oglínda ta maį márę/į̆ō adúc ųoglínda maį ma[r]" [!] ne strînĝă şî noį acó[l]/ şáptę op fétę/cum îį vórba àęa într-ō cásâ acólo//n-ávęa triábâ nimerí cu noį în sęár-aęa acólo-n cámera ăęa//le spunęám//"nu viį cutárę/nu fiį cutárę/bre tátâ !/bre mámâ//să nū maį viįę copíii ăştia maį miş şî pěsti noį aįíĉa"//că...cá.../datorię/ obiĉ [k] ųobiĉíį//

"atúnĉ vă lăsăm să fáĉes ĉę-oz vręa/da nu să [k] flăcăi" ĉe "să nu v-a[u]ús/că víne flăcăį" zîĉę "la voį" zîĉę//

dijá/că flăcăį nu primiáŋ că/avęám [!] ųordonánţa maį márę/ supt arípâ/că ne ţinęá dę răų/cu băįéţi//şî ĉę făĉám ?/ne strîngám acólo cun vă spun/şáptę op f[i]étį/punęán şî noį ųoglíndį/ ųobiĉéįi dim bătrîn[i]/pînâ nę vęnęá timpu dį mięzu nópţi/ca sâ fâĉęm ųobiĉéįu cu ųoglínda/nè jucám cu nuĉ[i]/făĉęám túrte sărátę/de nu putęám să le ţínem în gúrâ// [!]nu pútęaŋ să le ţínem în gúrâ [!]/[s]ĉáŋ că dacâ mîncăm túrt-àęa sărátâ/"mă îl visés pă cutăric" //că z vidém că dacâ įe să-l gíseż/da[1] //"îl gísés pă cutăricâ"/ ĉe zîĉę/da víne [k] "ăla įéstį al meų"/[sĉe] "ăla gaĝíu meų//ăla įéstę ursitoárea mea"//p-ómâ coĉ[e]ám î ųorz/punęám ųors pă plítâ/ făĉám f[u]ócu dî įĕl/că įerá frig în timpu dę įárnâ//punęám ųors

1. Răspunde informatorului Alexandru Capbun.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pâ plitâ/şî numęám "ăsta-i cutáre/ăsta-i cutáre"/şî dacâ săręá bu^obu sus/ş sâ ducâ/ĉę "ohō ! pleg din sátu męo"//puneán doo nuĉi/în farfuriia cu ápâ/şî le-nvîrteám dę doo trei ur^ori acólo-şà núĉil-ělęa...şî ĉe spuneám/dacâ sâ-mpreúnâ núĉilę-àstęa/mă mărit ánu-àsta/dacâ nu sâ-mpreúnâ/nu mă mărit ánu-àsta [!]//făĉám fel dį fel dį porcării/p-o^rmâ hai sâ ieşîm afárâ/la graj la v^iiţi//ne ducâm pâ la viţi/ne legá la uok//ăltû fatâ ne legá la uok/ne scotęá afárę//dacâ ne scotęá afárâ/ne ducá la graj la vaĉi/sau la uoi/undē...credęám aşá//da[1]//dacâ găsęán vitili culcátę/dădęám cu piĉóru-n vitâ/şî zîĉám:

"hăi la únu/hăi la doi/hăi la"/da^c sâ sculá váca imediát/ĉe ĉám "ū ! ánu-àsta mă mărit"//nu sâ sculá váca pîn-a dóua treia uárâ/"ū ū ! mai stau/îmbătrînésc"/sau ĉíne ştiie ĉę//dup-áęa ne ducá pă la uoi//dacâ ne ducán/şî le-nnodám cîtę-o cánurâ/sau cîtę-o şfuárâ pă la uoi/dacâ ierá uáia...bătrînâ/^scân câ-l l-ęau bătrîn//dacâ ierá uáia tînă^râ/scá câ "ō ! iau...^uom tînăr"//

[Aceeaşi]

coloiánu

"fă ! făĉem/undi faĉen coloiánu ?"/

"faĉęn la cutăricâ"//

"hai la cutărica"//

ne ducán la cutărica acólo/mă ^dcán la máma:

"mámâ/în dai şî miie trei pàtru uóuâ/în dai şî miie o farfurie dį mălai acólo ?/o lingurâ dę untúrâ ?"//

"ēi ! luă-v-ar buăla/da undę vă ducęţi ?"/

"iă uitę faĉen coloiánu !"/

"la ĉíne ?"

1. Aprobă sugestiile informatorului Alexandru Capbun.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

"la cutáre"//

ne ducâm acólo-şà/făcâm cîte-un zob di norói acólo cî t toáti zílli/făcâm pă o scîndurâ acólo-şà un coloián acólo ũ.../cu cap/ cu mîin acólo/ca câ...manekín di uom îl făcâm//l-încărcám cu cuoj de-álga de uóo/fel de fel coloráte-acólo/vineán cu fluor de-ástea dă...să mai...găseá lilii̯ác/stîn̯jinéi din ăştea cum le zî la noi aiij la comîn/l-împodogám acólo//îl puneám pă o scîndurâ/...ne făcâm şî noi acólo/puópâ/ne făcâm fel de fel/bábâ/ muoş/mascáţi acólo/ne ma [k] măşcíám şî noi//îl ducâm la õ rîu/ îl ducâm/cum s-ar spúne lă...o ápâ/la o ápâ/să-l dăm pă ápâ/z nu-l púnem pă uscá t//îl ducâm pă ápâ/vineán de-acólo/ne făcá acólo unde erám trasi/unde ierám hotărîs sâ-l facem/fimeia...gázdei unde făcán coloiánu/ne făcá o mămăligâ mare/o crátiţâ mare cu uóo prăjîte/vineám acólo/o ùomorám mămăliga ása/nu mai scán c-am dus coloiá [!] coloiánu//ne strînjám/câ dacâ ierá muls copii acólo//dup-ása...háidi juoi sâ facem plăcintîle/câ sâ face plăcinte de coloiánu//a treia zi dupâ coloián//

"făi cutărico ! únde face plăcin?"/

"plăcintele"/zíce "le facen la cutărica/nu mai facem unde-am făcú"/zíce... "pomána coloiánului"/zíce "unde-am făcut uóuli şî mămăliga/facem î...la cutăricâ"//

"hai ! mergen la cutărica câ áre cuptióru mai mare la cutăricâ"//

ducán şî la ása acólo/trei pàtru uóuă/cîte-o farfurioárâ de ...făinâ/iar cîte-o lingurâ de untúrâ//sâ punéá fimeia acól/ne făcá acólo/o suóbâ de plăcin/ne cocá trei pàtru tavále/ne-adunám toate acólo/ierán numai fléti//fe [k] băieţi ierá mai rar t/băieţ t//ne-adunám acólo/dup-ása...ieşam şî mai jucám pă bătătúrâ/ ne făcâm paparúde p-ormâ/scám câ sâ dea ploi//câ...ierá párte

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zis din ş'ecîtâ/nu prea ploua/cîn^d ploua ploua/cîn nu/ne mă du [k] ne-adunám un fiel de cucútâ/sâ spunéa la noi/iera aşá o bălării mare/şî mirosea/avea um miróz greu//rupeam tulpinile-àlea/ ne legám pă la brîu/şî ne-nîngám cu-o áţâ búnâ/şî-nhigám tulpine di-élea pă noi/ş ne făcám paparúde/ápi işám şî...pă la fiméi/nu ne dîám î áltâ strádâ/dicît stráda nuástrâ// [...]

arunca fiméili cu-ápâ pâ noi/"sâ dezliégę plóile/sâ dea dumnezău/sâ fiz voi cu noróc"/ş-aşá şî pă dincólo//

[Aceeaşi]

755. PADINA [WLAD 474]

(jud.Buzău)

Culegere: CB, MM, RP; transcriere: VN

ne spunéa um bătrîn

ne spunéa um bătrîn/dă párcă io nu credeam pîn la úrmă//că tot aşá a fost/a spus u om d-ăştia/cum umblá ăea pescári-ăea/ ai văz^d de vînéa cu...tabánur/cum venéa ei cu măzliñe pă úlita//şî...a fost la ursitór/a auzit /cum i-a ursi bădátu//

"tú cî oi muri"/zicē "ai să mor înnecát //îm puţ"//da acúma nu mai ţiu minte la cîţ an/párcă să zic aşá că la...cîn-şpe-an/aşá//ápăi táta a ţinú minte/táta bădátului//cum a auzi la ursit-ór/da ásta n-a mai a [k] /am auzid dě lă um bătrîn// ş-a stăt...tá-su la ani-eea/a stat aşá la pândă/ş-a pus pâ gúra púţului o...ne spunéa moş iuonică bocéácâ[1] tábja/...povéstea ásta/ce-o hi fost atúnc//a pus clápă la gúra púţului/sâ nu cázâ bădátu la ietátea ástea s să-nnéce/nu s-a-nneca pîn-acúma//şi

1. Se adresează informatoarei Maria Coman.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

l-a găsi mort pă gura puțu[lui]//c-așa a fos âsi câ ursi dară// așa ne spunea n-àuzi um moș/dumneaiei[1] îl știie pă moș ucă//

pe-ormă ne mai spunea/că...tot așa/da nu le mai țiu io minte// c-a fost odată de...venise u ordin sâ-ngrupe bătrîni/...sâ-ngrupe bătrîni ce-o hi fost atunca/ce l-eg[t] o hi fos pă timpurle-àlea//acuma haide că să-i ia odată să-i kitea[scă] pă toz bătrîni/să-i omare ce-o hi fost pă[ɛ]p-atunc ea//i-a kiti to [k] unu...i-a foz nilâ de ta-su/să-l duc-acolo să-l omare/cum o hi făcut el/l-au îngropat //acuma lor a veni sâ le ce ară/să facă o funie de...aea di țim[i]en nu știu di ce/îl mai ții minte mai gine !//[2]

[VII b] parc-auuzeam[3]

[VII a] ẽ !

[VII b] di teiu

[VII a] no di tei/eâ di tei poa să facă/de țim[i]en[t] io zi că spunea mosu-atunc//ș-acuma iei ce să fac/cum îi puneă pă uamen-ăștia care-i...aea/"să-n spunes/ș să faces ș[t] dumneavoastă prubă/ că noi nu putem să facem...din nisip prob-àsta să face n sfuara"/ s-ompletească-n trei/nu să puate//

iei ce s-a gîndit//"nu să puate are vum bătrîn/cin le-a spuz lor/de-i taie pă iei capu.../să să-mpletească" [k] nu poa să-mpletească nisipu//

iel l-a [r] l-avea pă ta-su îngropa[t]/și-l țineă acolo//

"tată uite ce ne cere ăștia"/ce leg[t] o hi fos pă timpurle-àlea atunc//"să...împretim funiia/di...de-aia/di nisip"//

zice-așa „spuneți-le să vă facă iei proba/ș[t] p-o[r]mă faces ș[t] voi"/

iei s-a dus ș[t] le-a spus acolo/"faces proba"/zice "că pă ormă...face n ș[t] noi"/

1. Se referă la informatoarea Maria Coman.
2. Se adresează informatoarei Maria Coman.
3. Intervine informatoarea Maria Coman [VII b].

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

atúnca ieĭ s-a descurcá că/nu să poáte/áre vum bătrîn/pă undevá/

[VII b] kitítu

[VII a] kitít/ș-ápăĭ nu maĭ țiu minte l-o hi descoperit/da știu io ne povestéá um moj/da demúlt erám copkílă ca fáta aéa poáte carę-a spus acîia[1] //ș-ápăĭ le povestéán la băiézĭ/zic "uitę-așá o hi fos cum o hi fos timpurli dă demúl[t] atúnc"//șî...ásta ie/lę-a[u]uzéám șî noĭ da nu le maĭ ținem kar minte tuátę//

mariia iácob
șáișcînc [de ani]

[Obiceiuri la înmormîntare]

cî eră gáta sâ muără/îl păzéám acólę-așa ca sâ...nu muără fără lumînáre/l-împărtășăm/îl spovédéá p[u]ópa/îl împărtășăm/p-órm-avéám griję dĭ iel sâ nu muără/l păzéá acólea lúme maĭ múltă/rúde/ néámur[i]//dacâ muréá...îl scálda/l-îmbrăcám cu háine bune/...îl puneá-ĭ coșcîúg/îĭ făcá coșcîúg/ii-mbrăcá coșcîúgu/...dacă-ĭ imbrăcá coșcîúgu-aco[lo]/de-l făcá lemnáru coșcîúgu/ș[î] l-îmbrăcaĭ/așterneá[m] acólo ș luĭ ceva [u]o foiț-acòlo o/...cárę-avéá línă/iĭ maĭ puneá línâ pă su foiț-aéa/care nú/talaj d-ĕla carĕ ierá de la...coșcîúg[u]/ș-ápoĭ...îl plîngéán câ dacă te duréá [i]inima/dacă ierá soț/saŭ băéá saŭ.../ș[î] lă treĭ zile l-îngropá//atúnc îĭ făcéám...cápitę/cun să zicá la noĭ acólo-șà/călăyiĭ/[ne] céám cu iel la biserică/făcá zéce călăyiĭ/una ĭ-o puneá mórtulu[i] m mînă cu.../ pominéață/cum ierá la n[u]oĭ/ș[î] p-alelánte le-mpărțéá la rúde la .../l-aŭ îngropa[t]/p[e]-u[r]mă veneám acásă/făcá pomană la...vineá cu pre[u]ótu/îl zlujá/[s]-ápăĭ începeám...a doua zi cu săptămîna/cun să zicę la noĭ/purtám o săptămînă...pomană/făcám în fiiecáre zi// ș-acúm tot așá să puártă/așá ie la noĭ aĭi[c]//ș-ástea s[e] făcéá la

1. Se referă la informatoarea Dumitrache Elisabeta, anchetată înainte.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

noi/la săptămînă îi făcă capu de săptămînă/...aşa s-a făcă// [...]

[În postul mare ce se face ?]

Î-puărtă coliyi/şasi coliyi/ş-acuma noi purtăm/să zicę sălindare/d-astęa şasi coliyi să puărtă cîm-muare omu atunca/u-a// atît să puărtă/ş-acuma noi/lę-am purta-p-alęa ştii/ş-acuma cę-en zîs/hai fiincă avęan şi noi soţii/mort-i/mai mulţi/i facem um pomelnic/şi punem tuate rudęle//şi ne ducęn cu coliva tot postu-ăsta la biserică/şî...la termenare s-a face iar parastă/zicę-aşă... zlujeşte popa ca la parastas acolo/îi dăm o lumînare-m-mînă/um-prosop/ce [k] care ce puate/ălta batistă di mînă/ălta p-rosop/ş-astęa le facen noi de...de...postu păstelui// [...]

ii cără apă/îl tămîię/şasę săptămîni/da//

[Cum ?]

e-i ! cum/să duce o fimeie/plătesti-o femeie carę [k] d-e-zemplu/io cîn-n-a muri soţu am avu-fată/s-a dus fa-ta/plăt-eştę o femeie/şî-sî duce şasę săptămîni la tămîia-t acolo/unde-i mort-u/şî-l tămîię//i aprinde cîtę-o lumînare/doo/cît are omu/ii cără apă/duce la trei casî/cu doo urcoare sau/doo căldări/ce are uomu acolo/ş-aduce la trei case şi/...aşă face şase stămîni//j-dę-acolęa că-mplinéştę/punę pă gura puţului acolo-şà vo cîzvă fraţ-cun-zicen noi/care cît are//

[Aceeaşi]

i-a spar casa nuaptea

áldi tata ierá pă la boiéri/ş-ápăi s-a suná dă rozboiu/da nu ţiu minte ce războiu/nu ăsta acuma/

[Pe şaişpe.][1]

1. Intervine Maria Coman.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

pă şaişpi io zic//ş-al[de] táta cosęá la cîmp/cum o ńi fost atúnca boiérț/noi am foz ńiĉ atúnĉ//ş-a veni de la cîmp/ĩ zi[u]a aęa/tamám ū...luásę f[u]oc a lu-andréi mihăiáš/ngámurli lu[1] .../ ş-a [e]i a văzú fócu-m pártęa àęa/unde erán noi/el a veni dę-acólo dé la res[ę]resfétu boierésc[u]//cînd a venit/...a venit ĩ sa[d]/ nu erá de la noi/ştii/apruápe f[u]ócu dę noi/da to pă stráda áęa erá//cîn dă acólo la círcîmă/cum să duĉá pă timpurlę-àlęa/...niş-te uámeni/a lu[i] moj răducánu n[i]icu/ş cu-áldi crétu din coc[u]óra[2]// dę-àcólo:

"ĉę ie cu tine/mă rádule ?"/

sce "ei če să ńiie"/[če] "ş-am văzú fócu de la cîmp/ş-am veni ş-io să-l v[ĩ]ăz[u]/[s]ĉē "da tu unde eş[ti] ?"

"ei ! acólo munĉím/...la cîmp"//

s-a duz gétu táta-ndărăt/ş-a trimés-o pă máma acásă la copii să fácă máma mîncárea/s sĩ dúcă...cu mîncáre la ięi//în nuáptęa aęa a venít ăęa care bęā...vècînu din fúndu [u]obórúlui/carę-a da táta dį ięi/a veni cu niște h[u]oț[i] din cocórą//ş[î] i-a spăr cása nuáptęa//atúns pă timpur[i] avęám panér d-éla cum să dúcē...acúma la mors călăyii/mārè/ş căməş[i]li dį primineálă le puneá vára ĩ ięl/şî-l ducęá-n cása máre/cum zicám/nu erá lúmęa ca acúma/atúnca ięrá maį...álfel//ş-ă [i]intrá j lę-a luą t[u]ót tot/ş[î] căməş[i]li dim pănér[u]//

cîn s-a sculát ęa dimineáța să fácă mîncáre/védi [u]úșa deșkisă/ia cu lámba-m mînă/védę ș[î] p-áilantă/cîn[d] intră în cása máre/ cása guálă//a-nĉepú să țipę.../cu lámba-m mînă/ne povesteá vecíne/da noi am foz ńiĉ atúnĉ/...ia a căzut/a auzit-o vecíni/a venid la ęa/ş-ăia nu ştú če//noi am văzú/şî uámeni văzúsę cîn trecá la cîm lumínă/nu ş če/da avęám bătrín pă bunicu//[s]ĉę "a muri moj neculáie dę-áęa-i lumínă" sce "la rádu-aiiĉ"//şî h[u]óți cu lumînárea-m mînă/ş-aduná bagáju//tót/tòd lę-a luat//avęá o ládă/

1. Se adresează Mariei Coman.
2. Sat în jud. Ialomița.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

cun să zîcă atunc d-astea bătrînești/ grîu bîtu cîcă nu putea să descuie nimerea decît tata/cîn să-ncuie//

[Aceeași]

cînipa

arà locu omu/...pă urmă să ducă/ș punà acolo niț el gunoi//...acolo unde punàn cînipa presăran știi/nișteș...brăniță de-ăa di ăie/mărunta//brăniță de-ăa di ăie mărunță//pă urmă semănă cînipa acolo//să făcă...mu [k] mai cu seamă/unde punàm porumbu/o punàm/că ia să zmulgă țuma tuamna/cîn să culege porumbu//și pune-acolo-m porumb//de-acolea o [ɛ] ne dcàm/o vărăm/eă cînipa are șî...ieșe sus/aea di vară bălan-àea/o...intrăm î ia acolo/murean de zăduf/intrăm acolo/o vărăm/o făcăm mînuș/o dam afar/vărat-aea/p-orm-o luăm p-aea de vară/o ducăn la lacu/o țineam o săptămînă în lacu/acolo/puneam pămîm pă ea/și...o țineam o săptămînă acolo-n lac//la săptămînă ne ducăm/o scoteam din lacu/...la mărnea [ɛ] lăcului/o spălăm acolo/î lac/o scoteam/o puneam în sus/așa să usucă/o puneam în căruță/vi neàn cu ea acasă//pă urmă la vo lună de zile/ne ducăn ș-o zmulgeam p-ăilàntă//cu sămînță ăea făcă sămînță/asta di vară nu//ș-o zmulgeàn și noi ș p-aea //dac-o zmulgeam/...tot așă o-aducăm acasă p-ăea/n-o ducăn la lacu/o bătem sămînța dî ia/o[ɛ]bine/o scuturăm bine/o legăm/plecăn cu ea la lacu aco/o tokăn ș p-aea/tot așă o spălam/o-aducăm acasă//p-orma pîntre timpuri așă/ne-apucă și... după ce era topită/o kisăm p-o tînjala la [r] la boi//îm fieru-ăla//cu toporu// să făcă praf/o scuturăm bine/și...o făcăn grămezi/o trecăn la... la meliță d-alea făcută de lemnari/cu limbă//și...trăncănăn cu limba și trăgeam/î juos/și să scutură/s rămînea cum ie mătasea așa/o punà pă gard//și...p-ormă o făcăm...legături//...

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

jᵘos/după ĉę-o scuturám dī [r] dim mélițâ/...cîte dóozeĉ dį fû-
ɟére dę-álęa la ũ lụócụ//le lʲegám gínę/ș↑ lé suɟám îm pᵘódụ//
făĉán cîte dóozej dę lʲegătúrʲ dę-álęa/cîte dóozej dę fuɟére la
ũ lᵘócụ//pă úrmă pîntre timpurʲ/mai ɟárna/cîn șădęáᵐ/dăn cîte
úna jᵘoz dim pᵘodᵘ/lę punęám pă vátra fóculúi/că àlmínterea
tę-nnecá în casâ/că ɟerá gifᵘor afárâ/nu puteái/le băgám pă vă-
tră la fᵘócụ//undé băgám în sóbę//ș↑ cu périɟa//o lʲegán la un
cap așáˡ/ș↑ țínęán dę legătúr-aᵉᵃ/iɟ trăĝán cu périɟa//cun să
scutură dį să făĉá mătási//p-úrmă o legán ș↑ la cápụ-ăla unᵈę-o
făĉáɟ mătásę ș↑/...îɟ daɟ drúmu la cápụ-ăllántu//șî o periɟán
ș-acólọ/șî le făĉám...ĉe rămînęá lʲegáți/așá/rămînęá fuɟóru//
lʲegát//fuɟoráș//ș↑ cîlți-èɟa/care căděá jᵘos/iɟ făĉám tęáncurʲ
așą//jᵘosᵘ//ĕɟa ɟerá cîlți eɟ//p-úrmă...ne duĉám pă vátra fócu-
luɟ//după ĉę-o termenán dį...periɟát/cu darácụ//avęán daráᵍ
d-élęa/mititʲélę dę băgám ĝenúkęlę̃ ʲinelúș/ș trăĝán dę ɟĕl//
ș-ápŏɟ cîlți-èɟa toț i dam prin darácụ/și-ɟ făĉám/tot ca fuɟáré-
le búnę//pẵ úrmă trecêáɟ cu ɟéle/cũ fũ [k] cũ brățu cu fuɟére
dę-álęa-n casâ/la căldúră/cu cî [k] ăla dărăĉítu/punęám ũn fu-
ɟòr dę-ăla jụos/pă pămîntʰᵘ/p-órmă punęán ș↑ cîlz d-éɟa dęasúpra/
ɟăr fuɟór/ɟăr cîˡțʲ/ɟăr fuɟór/pînă făĉán dę-un cáɟerụ/ș-ápŏɟ lę
făĉán cáɟerᵘ//șî ɟ-adunán cólo móțu sus/ș s↑ făĉá niște cáɟere/
cîtᵍ-un coș plin dę cáɟere făĉám//ᵍ pă úrmă punęám în fúrcă//ș
torĉęám mămă dụámne !//ș-ésta-ɟ cînipa [l]//

[Și după ce o torceai ?]

du pă ĉę-o torĉám/...făĉán scúlurʲ/dį cînipă/pă úrmă...le
punęám într-o căldáre/punęám acólo-n căldárę-àęa/foɟ dę porúmbᵘ/
ĉenúșă/ș lį țínęám o săptămîn-acòlo//turnám ápă cólcîtę pestę
tᵘortụ/șî punęám foɟ dę porúmbᵘ/la rînd/un rîn dę tᵘort/un rîn
dį foɟ/un rîn di ĉenúșă/șî le țínęám acólo/în căldárę-aęă/în-

1. Gest: arată cum face legătura.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

tr-un vas/în ce-avea omu//putinâ/căldare ce-avea//turnam apâ-n colcîta-acolo/j le ţineam o săptămînă//la săptămînă/cînd s [k] dam apa aea afară/iera roşiile/iel să albyiá acolo//pă urmă/o spălam/bine/cu...săpunu/cu-apâ de ploaie/ş sî făcea frumuasâ/la gerul/cîn dădea géru//o dădean la ger//sugea [?] géru mamâ !/apăi iele sâ făcá ca cum ie ásta de albul[1] //tórtu//

mariia coman
şaizeşînòo dă an

lína

cîmd o luuăn de pe uaie/tundea uóili/vinea cu línă sac/băgatâ acásă/pă urmâ/herbeam apâ colcŏţi/şi...o puneam pă álbiie/-n ce-áre uómu máre//ne-aşezam/o scuturám/ş-o-aşezán la rîn[d]/acólo/şî turnám ápa pisti ia//şĕdea-mmuiátâ pîr pă...turnám apă zuor[i]/púsă dimineáţa şî şădea pîm p-acúş//acólŏ ápa àea//pîm pă sear [k] pă la pátru-aşà//p-úrmâ o spălám acólo ûu usúcu iei/bine bine bine/tot usúcu-ăla dă pă uáie/acólŏ ápa lor/acólo/pînă nu să răcea tárę/mai cáld-aşa//ş-o spălám gîne/ş p-órm-o sc[ɛ]coteai într-o tîrnă/sâ scurgea/ş te ducéai cu ea la puţu//şî spălai acólo la púţu/în cinş şàse ápe/fîţ ! î álgiie//scoteai ápa/o [k] iar o puneai în tîrnâ/iar puneai ápă/pînâ cîn sâ făcá lína baláná//pă urmă o puneán sâ uscá/...dacâ sâ uscá niţ[i]él o luan la... vergea/o bătem bine/p-órmă iar o mai puneán la uscát/ş pă úrmâ/o scărmănám/plecai cu ea la maşinâ/če sâ facî !/dacî/cîn pă timpur[i] asta//ş-ásta făcám//

[Şi după ce făceai caier ce mai făceai ?]

če sâ-i fácem/o aducám de la...o...scărmănám/o dam/puneán

1. Arată faţa de masă albă.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

darácu-m patʰ/tót darácu//băgám un ĝenúk aşá[1]/şi daiʲ pîn darácu/ tuátă línа/şî-l făĉáiʲ péle...dărăĉîte/de treiʲ ʰorʲ o dam pîn darác/pîn sâ făĉá péleleʲ/p-órmă o [ɛ] puneáŋ la rînt/şî-l făĉeáiʲ caʲerʰ//p-órmâ o torĉeám de urzeálâ búnâ/urzeála dipâ ĉe-o tʰorĉʲ/ o scrobéştʲ/cu ápâ hártâ/cu...făʲinâ/cu mălaiʲ bag acólo ápâ/şî puiʲ pisti urzeál-aeaʲ//pă úrmâ urzeála o dʲepinʲ/pă vîrténiţâ/pă mosuáre/dupâ ĉe depînʲ pă mosuáre/bag ʰurzituáreа-n casâ/máre/ de-aleа dʲ lʲemn/urzituáre//şʲ pă úrmâ/daiʲ cu cótu/faşʲ coţʲ/cîţ facʲ acólo/pă úrmâ o ʰurzéştʲ/pă urzituáre/după ĉe le urzéştʲ/le ieiʲ dʲ pâ urzituáre/le puiʲ pă răzbóiuʰ//bag răzbóiu-n casâ/şi le-mveléş pă sulʰ//pă úrmâ/după ĉe-o-mveléş pă sul/aşás súlu la lʰócu luiʲ/în daiʲ pî ʲíţe/pîn spátâ/pă úrmâ leĝ gúrâ la sul cólo ...şî înĉéiʲ sâ ţeşʲ//

[Aceeaşi]

porúmbu

noiʲ puneáŋ cu plúgu//pă brázdâ//merĝâʲᵐ o brázdâ/dăcâ-l pú-neáiʲ la treiʲ brázde/merĝáiʲ dóo/ş-a trêia puneái//dàc-aveáiʲ yítę maiʲ búne şî...aveá ĉíne dúĉę plúgu/dădeáiʲ brázda maiʲ máre/şî... puneáiʲ la dóo brázde//cu úna merĝáiʲ fără porúm/al dóiʲlea puneáiʲ porum/şî la ruáta di pă brázdă/la plug/aveáŋ cutíię púsâ/nu pú-neáŋ cu mîna//ş puneám buábeʲ ʲél/cutiiʲ-àea aveá dóo găʰurʲ//cur-ĝá buábili pă ea/cî sâ-nvîrteá ruáta/dădeá porúmbu juos/treiʲ buábe/pátru/l-a u loc//dá ʲişá maiʲ anevóe porúmbu/işá la..treiʲ stămînʲ/la...lá dóoşùna dʲ zíliʲ să ştiiá/dacâ nu işá-n dóoşùna dʲ zíle/puteáiʲ să-l întórĉ//să cloĉeá-năʰuntrũ.../porúmbu/şʲ nu maiʲ işea//i ştiián róstu care ẽ...//da acúma iése/rĕpédę/î ʰob zí-le-acúm porúmbu e-afără/cum sâ púne/sâ púne şî maiʲ în faţ-acúma/ s-a maiʲ dres şî lócurle/nu maiʲ ie cum ierá lócurle kiruáse ierá

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

.../acúm.../nu mai ĭ-ē...hír dĭ kír acúma/ca sâ mai...ş-ásta ĭerá/

[Şi după ce ieşea ?]

dúpă ĉę ĭişá/îl săpám//c-o singurâ sápă/atî't//acúmā î ĭ dăn trei sápę/câ-i ĭ...şî' lócurli mai búne/şî aşá-i/mérsu-acúma//ii dădeá o singurâ sápâ/áęa săpán numai dę-a-ntrégu//nú prăşituáre ĭĕl/nu nimíca//îl săpám/cînd erá apruápe ca sâ ĭişîn la treierá't/ îi dădeán cu rárița//cú rárița cu...dóo foi un singur grindéi/ dóo f^uoi care zvîrleá pământu în dóo părți//pă língă ĭĕl//merĝán dipă ĭĕl/î' cokíleá [k] ii rupeán cókilu care l-aveá/l-îndreptá/ că-l mai...strîmbá b^uóĭi...sau cu cáĭi/cu ĉe dădeái acólo/... şî-l îndréptá/ş-áęa erá tuátă múnca pînă tuámna//tuámna la culés //culeĝái/l-aducâi acásâ/tăiái ĉocăni/curățái l^uócu/cîn terména "ĵái la arătură ĭără"/nu lăsai nimíc neará tuámna/dacâ...aveái timb burîțĕlés/pînă-ngeță pământu/...făcâi ^uogór tot//

mavrodín cóstantín
pátruzeșitrei [de ani]

tutúnu

fácęm brázdę di...dúpă cum ar't/la cînc ĕrii trep sâ faș cînc métri patráț'//la grosímęa dę șáptezèc/înáltâ//gunóiu//dipâ ĉę-ai puz gunóiu/adúș pământ/pui pământ un strat/...dĭ...un lad di pálm-așà pă ĭĕl//pă tot//ai pus pământu/p-órmă-nkis pă dę márginę cū...bétę dĭ fluáręa-suáre/sau scíndurâ dacă ai/sau lémne//în tot cázu la noi/can cu bétę dę fluáręa-suáre sâ...obijnuĭéstę câ-i mai ĭéftin[!]//șî l-ai înkis acólo t^uó't/aduj brănițắu dę la márne/numai din ála măruntū...putregái//îl cern' cu cúrelu b'íne/cúrĭ dę-ástęa dĭ...makínâ/șî...ĭei sămînța dę la

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

agént/ş-o amésteĉ în niştē...ĉenúşă sau nisíp/în ĉel mai rău caz //da sâ fiie uscát/să nu fiie úudâ/ca s sâ lipiáscă sămînţa/ c-aşa e măruntâ di tot/di z [k] ca urékilę-áculúi//...şî...pui un stra de gunói dē ăla măruntu-ntîi/di doi ĉentimétri//dipă ĉę-ai pus brăniţău-ălā/dē doi ĉentimétri/sémeni tutúnu//sémeni cu mîna aşa//cî ĉenúş-aşa sau nisíp ĉe éste să...sémeni aşá fel/să nu să mai vádă pămînt négru diloc//ca sâ ştii că s-a da dę-a rîndu//tutúnu//p-órmă iar mai pui...ca dę-un creión aşá/o grosimę pă ĕl/de-l astúk tot iar/să nu să mai vádă ĉenúşa/sau nisípu ĉe éste//l-astúpi/îl bătătoréş cu...scáon sau o scîndură ĉeva/drept aşá/sau cu mătura/îl bătătoréj/l-ai udát şī...tréi patru zile nu-l uzi//dipă aşa înĉépi să-l uzi/o dátâ pă zi//diminęáţa//la zéĉe la úţspę-aşa//ziua//pînă cîn iésę ĕl//dac-a ieşî tot/p-órmă-nĉéi să-i dai dę doo ori ápâ pă zi/şî dimineáţa şî seára//şî ápa s-o ai todeauna mai mult púsă la pútini/să hiie mai căldâ/cînd îl uzi/să nu hiie kar réĉe dim puţ//şi mérge treábă asta aşá vō...dooşùna dę zilę/mérgę ĕl/pînâ să fáşę// p-órmă-l răsădim//îl zmúlgęn cu hiru/cu hiru di pă brázdâ/şî-l púnen la cîmp//la cîmp îl púnem la...ĉinzéĉ/fir dę fir//ş-àşá/ ş-àşá//ĉinzej dę ĉentimétri patráţi//şi dipă ĉe l-an răsădit/îl săpăm şī...cîn să fáĉę máre-l culégem//â...îl culégem dę trei ori//o dátă puála/o dátâ mijlócu/ş-o [k] última dátâ vîrfu// ásta-i múnca lui//

[Acelaşi]

dī făina dę grîu sâ fáĉe múlte

[Pîinea] o laş ş sî dospéşte/şi pę-órmă după ĉe să dospéşte o pui dę-a mînâ/o laj niţél şi dę-a mînă/pînă créşte ia bine dę

1. Gest: arată cum împrăştie sămînţa.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

să úmflă/și p^{e}-ó^{r}mâ/merg la cupt^{e}ór/ș^{i} bag în cupt^{e}ór și o c^{u}oc// j după ce-o c^{u}oc/o adú ș-o mănîncă băiéți/ [!] zău !/ș-áșa-i búnâ// toáte la lócu lo^{r}ie búne/ș^{i} pîinșa-i búnă când o scoz din cuptiór cuáptă bine/rúmenâ// [...]

ió^{u} pînă când î/mai demúl/cum făcșám/stas să spun cum mă-vătășe mamica pă mine de-am făcú pîine prima dată//dă...mămica m-ă-vătá pă mine dară făcșám o pîine mai máre ca ásta[1]//avșám un ligán fără fund/l-an ș-acúma//și frămîntam tot așá cum v-am povestit /de-o pîine/óki [k] d^{e}-o pîine/și pe-órmă după ce ió frămîntá cîteodátă o punșám în tavá//cîteodátă o punșán núma așá pă vát^{r}ă/că făcșám întîi mîncárea/s-ardeá bine vátra/o măturá^{m} bine/și punșám pîinșa ca ásta așa[2]/pitóiu roátă máre/pă vátră//ș p^{e}-ó^{r}mâ punșán ligánu-ăla/c-avșá márnel-èlșa-náltă//ș-o tablă deasúpra//și mai punșám jar deasúpră//și să coâșá pîinșa tot ca-n cun[ɛ]pt^{e}ór//așá m-ă-vătá mamica pă mine-ntîi//pîinșa//așá o coâșá dînsa/ș-așá m-ă-vătá și pă mine//p-ó^{r}mă dac-a ieși cuptioáre/ș-am făcú cu^{p}t^{i}oáre/an cob la cuptioáre//da prima dată așá m-ă-vătát//or în tavá/or așá pitói/pă vát^{r}ă/dă să făcșá niște pit^{u}ói mar^{i}/și to^{t} pîine búnâ ieră//tot pîine búnă/ieră//făcșám și turtói//^{m}da !/făcă//tot așá//

[Cum ?]

turtóiu/cîrnșám mălăiu/bine/și p-ó^{r}mă după ce-o[ɛ]l cîrnșá/ferbșám ápâ în clócote/și ^{u}opărșám mălăiu//l-opărșám bine bine bine/mălăiu/și p-ó^{r}mă după ce să răcșá/mai punșám puțină fă^{i}nă ieăl/ca s^{i} să leâge/că mălăiu nu prșa să leágă bine//dacă pui doi pu[ɛ]m^{n} de fă^{i}nă să leágă//și punșám/unșám tavaua cu grăsime/cu uléi/și după ce unșám tavaua/mai făcșám într-o străkină/ ....niticâ făină bătută/cu nitică ápă ș cu niței záhăr/j dau cu

1. Informatoarea arată pe pat o pernă rotundă, de cca 40 cm în diametru.
2. Arată din nou perna.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

lingura/şî-l înnetezeam pă deasupreа/să nu să crăpe/că ieră turtóiu/nu ieră pîine//pîineа nu să crăpă/da turtóiu să crăpă//şî pe-órmă-l băgám şî p-ăla/şî-l coceám tót în tablă aşá cum m-ă-văţă mamica cu ligánu-ăla fără fund/să coceá bíne/p-órmă şî sóbâ coceám/turteáiele/şî-n sóbă/da//şî să coceá bíne şî turtóiu// [...]

[Azimă se face ?]

da/să fáce ázimă//da/ázimă iar//frămîntátă/dat nedospiită/ázimâ/iar sâ fáce búnâ ş-ázim-aşa/o fac pă tablă-aşá ruátă ruátă/ rotu [k] cît farfurii-aşà//pátru cînc ázime/şî dau vîn la tablâ sóbă/ş sâ cuáce-ázimâ//áea sâ fáce nédospită//şî-i búnă/ ş-áea-i búnă// [...]

[De sărbători ce se mai făcea ?]

é ! de sărbátor/noi făcám/di fiel cînd vineá cîte-o sărbătuáre/şî aveá póftâ băéţi/şî kar şî noi cînd erám/făcán gogóşi //da gogóşi//aveán ţaic/plămădeám ţáicu/nu să fáce cu túrte ca cu píne/cu ţáic//şî după ce sâ plămădeá/le frămîntám/p-ór mă le-ntindeám...cu plăcintáru bíne pă másâ/şî tăiám cu paháru sau cu cuţitu/le coceám în grăsime/în untúră sau uléi/ce-aveám acólo/şî să umflá/şî iera búne/le puneám îm farfurije/în lígán/ gogóşi/ gogóşile sîn [!] búne ! le făcám//ă !/gogóşi/ă !/şî fáce şî tăiţéi pentru bórş din făina de grîu//tăiţéi sâ fáce cu ou/tăiţéi/sparş trei óuă acólo/şî întinzi fuáia subţiricâ/ p-órmâ faj val val/şî tai în doo şî p-órmă tai mărún mărún/ş sâ [ɛ] púne la borş/dî făina de grîu sâ fáce múlte/ş tuáte búne// dacă-i făină de grîu [!]// [...]

sî fáce gizmână dîn áea cu lápte ácru//bíne/gizmán-àea sâ fáce cînd ai lápte/darâ...acúma de fel nu mai avém vaci/cu lápte ácrũ/-ngrój láptel-ăla bíne/bìne bíne/îi pui acólo puţin

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

ţaic/sau puţin bicarbonát/puţin záhăr/şî tot aşá/ʷunĝî vásu bine/ şî puiⱡ şî baĝ sâ cuáĉe/o răstʷórnî [1] acó[1]/[da]/şî să fáĉe gízmănă//

[Petre Chira, 47 de ani]

atúnş cu séĉeta

n-a fos fuámeţe deĉ n-a ploúat ?/ş-am î [k] ⱡerún cólţa mărîĉică/nu ⱡerám...mică//atúnş cu séĉeta/cînd erá táre greu/sigur că ⱡerá greu/să ducĉeá lúmţa m [ɛ] maiⱡ pă depárteţ/după...luⱡa buárfţ-aşà din cásâ/coviltúrî/scuárţe du pă peréte.../tát-al meu nú s-a dus/că ⁱerá uom de obzéşîdòiⱡ deţ-anî/şî să căsătorise sóra áⱡlalta a mţa/care ⁱerám ĝeámăn cu ţa/şi ⱡeiⱡ á [k] stauⱡ acásă/şi ⱡoʷ ām [k] m-am duz la un únk al meu/că ⱡerá maiⱡ...maiⱡ înstărit/ la un fráteţ deţ-al mamíki/ş-am muncît acólo la cîmp/la dînsu/şî-n dădeá şî míⱡe mălaiⱡ/şî...ţineám şî p-áldeĉ tăticu//ş-álţi care să ducĉeá de ⱡerá copíⱡi mij/deţ ⱡzémplu/cum am o sóră/ş-aveá copíⱡi miş/şî nénţa ál mⱡeu/să ducĉeá [k] s-a dus cu-o [k] scuárţa/sórmţa cu carpétili/după mălaiⱡ/ş pă băⱡéţ/făĉeá cîtţ-o túrtă ăşá/deĉ păméîn/şî-ⱡ mînţeá//da//iⱡ mînţeá că staⁱ că víne tá[c]-tu-acúma/sâ cuácă t[m]/şî le făĉeá pă pártţ-astălaltâ cîte[ɛ]fa buábe/şî-ⱡ amorţeá/pînă vineá/a foz greu ş-atúnĉa/cîn cu fuámeţ-aţa//fuárte greu a fost//da/ ş-ása-ⱡ mînţeá sór-mţa pă băⱡéţî/că ⱡerá[u] micúţî/cu cîtţ-o túrtă deţ păméînt erţ/puneá jar pă ţa/şî zîĉeá că sâ cuáĉe túrta//şî ⱡa ⱡerá pâméînt//şî maiⱡ făĉá sór-mţa buábe/ş le dădeá cíteva buábe deţ-ástţa-mméînă/ca să-i mînţă/ş-aşteptá să vină cumnáti-miu de la...dî ʷol[d]/dim pártţa ʷolténiⱡ[ei]//şî...aduĉeá grîu/porúm[b]/ĉe găseá deţ măĉiná şî cu ⁱeconomiⱡţ-aşà cu terĉî/ făĉá/aveá lápte/ş făĉá puţín ťerĉî aşá supţírţ-aşà cu láptē/că

1. Termenul este sugerat de o vecină care asistă la înregistrare.
2. Şoptit.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

vez/d^{u}mneată atúnca láptē.../váca dădeá lápte/dĭ ĭárbă/cum ĭerá ĭárburiĭi/dădeá fuárte mul^{d} láptę//ș punéai mai puțin mălái așa/ș făcâi mai mul terc^{i} supțíre/-așá//ș-áldé máma acásâ/cîn le-aducâm mălái de la únku-m^{i}u...c-aveam vácă//ș tăticu să ducá cu ea la ĭárbă/ș tot așá trăĭá/cu terc^{i}/nu făcéa mămăligă/că dacă făcá mămăliguțâ/termenám mălaĭu repedę/da făcá așá terc^{i} supțíre/ș mîncá//a foz greu în ánu-ăla...cîn nu s-a făcút//

[Aceeași]

caloĭánu

cînd éste caloĭánu-acùma/după păște//ĭéste ca [k] sâ fácę caloĭánu/fácę ș-ái mei/făcéan ș^{i} noi cîn erám mic^{i}/făc [k] ș^{i} ťáta//

[Cum ?]

muáię pămínd din ăla álbu/ș^{i} fácē...așá/ca um băeát/ caloĭé^{l}-niță/púnę coj d-óo pă lîngă cápu lui/pă p^{i}éptu lùi/da//ș^{i} víne ș ţigáncę d^{e}-alea cu păpărúda ș^{i} juácă/și le ^{u}udăm cu-ápă/ĉ^{i}icâ ca sâ ploáie/s s^{i} facă bucățele/ș^{i} éle tot așá cu caloĭánu-ăla pleácă pă ^{u}úliță ș^{i} plínge:

"ĭénică/caloĭenicâ (!)"

plínge caloĭánu-ăla/ș^{i} la um momén dat/l-îngruápă/și joĭa cîn ĭi facę pomána/îl dezgruápă și-l trîntește-m puț//că ĉ^{i}icâ sâ ploáie/sâ fiię/s sâ facă grîuu/porúmbu//așá ĭésti uobicéi ș-acúm ĭésę cu caloĭánu-ăla//

[Aceeași]

pîĭne

am făcú și ĭo o dátă pîĭne/dā...am făcút-o nesărátă/ (!) am

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

uitá să pun sáre î ia/ș^î n-a ieșí^d bună/da...

[Cum ai făcut-o ?]

a plămădit^ mămíca alcátu/a luat î/nu știu/că ia l-a plămădi^t//ă...am â fiert ápa/am încălzit/nu^ feártă táre/șî...am frâmîntát așá...c^ócă/ș-ápoi am frămîntát-o bíne pînă s-a strîns ca tuátă/...ș-am lăsát-o să...i-am pus sáre/atúncâ nu i-am pus sáre/dă//am lăsát-o să să dospeáscâ/apói i i-am pus î...după ce s-a dospit ia...am luát-o de-a mîna//șî...am lăsát-o puțin j de-a mîna/am băgát-o în cuptiór/după ce s-a dospí bine ș^î de-a mîna/am băgát-o ș s-a cop^t//

dumitráke elisabéta
óptîsprezèce-an^i

a da^t fog la șíră

un colé^g de-al meu a avút un frate mai mic//șî...î...máma lui ierá la cîm^p/tátăl ie^lá [k] ierá zidár/zidá o [k] zideá ^uo casă la un ^uom/șî...álde tatáie-su l-a lua pă copíl/a-ncuiát úșili acólo/și copilu-a avú kibritu-n^î buzunár//șî...a plecá de la tatáie-su/n-ă mai vru să steа acólo/și s-a dus ș-a dat î [k] s-a jucá cu bățu de kibrít/și a da^t fog la șíră//ș-a ărs așá/și p-o^rmă cîn víne ál^de táta [k] cîn^d a veni tatáie-su de la ie^l [k] î...de-acásă de la dînși de-acólo/l-au găsi pă iel/s[ʦ]țipá pă bătătúră/și fócu ardeá/î sus pă șíră//și au sunát clóputu/-acólo cum fáce la noi/ș^i au veni^t și...au ^uudát vecíni//

[Altă întîmplare mai știi ?]

[...] am ma auzí ș-io p-álde tăticu/cū...ál^ți^ uámen^i/cînd î ...un lúcru din casă/nu știu cum/a făcút î...o...cram-așá a fost învelită cu stuf//și^l um băiát a fost^î/[k] o fátă de vo doispre-

1. Subiectul tușește.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

zèĉẹ anḭ aşá/a fost cu lumînáreạa în ĵ...acólo-n crámă şi a căzút/s-a urcá pă scáră/cū [k] în pod//şi a căzút stuf aşá/şi ịa a lipít în â [k] dẹ-o proptẹá/aịíĉa[1] ịerá stúfu/şî proptẹáụa jos aşá/ş-a lụat fᵘoc/s-a urcát sfụáră ş-a lụat fᵘoc//

pitíc ịeléna
zéĉe anḭ

1. Gest.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

INDICE TEMATIC

A. TEXTE COMPARABILE

Borş v. Preparate culinare.

Brînză v. Preparate din lapte.

Caloian v. Obiceiuri.

Casă: 3-5, 67-68, 134-135, 193-195, 253-254, 373-374, 399, 625-627, 7o4-7o6, 714-715, 746-747, 749-751, 865.

Ce a făcut subiectul ieri şi azi: 123-124, 149, 319-32o.

Cheag: 138, 169, 242, 419, 646, 7o8, 757, 799, 8o9-81o.

Ciorbă v. Preparate culinare.

Cînepă: 1o-11, 42-43,55-56, 58-59, 91-92, 122-123, 143-144, 154-155, 165-166, 171-172, 183-184, 228-229, 234-235, 247-249, 262, 283-287, 296-3oo, 354-355, 36o-364, 377-378, 466-468, 49o, 551-553, 61o, 624-625, 68o, 723-724, 732-733, 773-774, 818-819, 859-862, 894-896.

Clacă v. Obiceiuri.

Cloşcă: 68-69, 277-278, 31o, 4o1-4o2, 4o2, 696.

Construirea stînei v. Oierit.

Dimie: 4o-41, 166, 437-438, 773-774.

Fîn: 76-77, 197-198, 2o5-2o6, 265-266, 718-72o, 733-734.

Fîntînă: 274-275, 436-437.

Grîu: 132-133, 15o-151, 455-456, 692-693, 7o4, 75o-751,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

8o6-8o7, 848-852, 858, 881-882.

Horă: 132, 143.

In: 56, 878-88o.

Înmormîntare v. Obiceiuri.

Lînă: 5-6, 166, 184, 212, 364-365, 773, 794, 852-853, 896-897.

Lucrul la pădure: 214-216, 216- 217, 381-383, 55o, 728-729.

Magiun v. Preparate culinare.

Mălai v. Preparate culinare.

Mămăligă v. Preparate culinare.

Nalangîte v. Preparate culinare.

Naştere v. Obiceiuri.

Nuntă v. Obiceiuri.

Obiceiuri: caloian: 329-33o, 366, 499, 581, 637-639, 644-645, 695-696, 752-753, 757-758, 765, 867-868, 873-874, 887-888, 9o3; clacă: 365, 6oo, 735; şezătoare: 599-6oo, 736; ~ la botez: 41-42; ~ la înmormîntare: 14-15, 54-55, 82-84, 5o6-5o7, 524-525, 765-767, 891-892; ~ la naştere, ursitori: 12o-121, 141-142, 317-319, 332-333, 381, 397-399, 51o-511, 569-571, 613-614, 657-658, 675, 845-846, 871-872, 876-877; ~ la nuntă: 8-1o, 47, 5o-51, 72-73, 95-1oo, 11o-111, 121-122, 225-226, 246-247, 275-277, 366-368, 386-388, 394-396, 42o-422, 554-557, 574-58o, 596-597, 611-613, 664-667, 675-677, 699-7o1, 7o9-71o, 723-725, 725-727, 762-763, 769-772, 794-795,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

82o-822, 83o-832, 842-844, 869-87o, 877-878,885-886; ~ la sărbători: Anul nou: 16, 47-48, 77-78, 1o3-1o4, 13o, 159-16o, 3o2-3o3, 322-323, 511-513, 571-574, 599, 621-622, 7o8-7o9, 71o, 732, 735, 796, 816-817, 868-869, 886-887; Boboteează: 13o-131, , 3o1-3o2, 719, 868, 876; Crăciun: 17o, 442-443, 516, 875; Drăgaică: 45o-451; Foca: 6o3-6o4; iordănit: 143; lăsatul secului: 131, 142-143, 17o-171, 379-381; Paşte: 132; Rusalii: 451, 553-554, 594-595; ~ la tăiatul moţului: 78-79.

Oierit: 1o4-1o5, 195-197, 241-242, 267; construirea stînei: 84-85, 255-257, 677, 8o8-8o9.

Orezărie: 352-353, 779-78o.

Oţet: 263-264, 27o-271.

Pescuit: 541, 787-789, 793, 827-828.

Piuă: 41, 437-438.

Pîine v. Preparate culinare.

Plăcintă v. Preparate culinare.

Porc: 6-7, 53-54, 1o5-1o6, 135-138, 152-154, 167-168, 191-193, 236, 287-289, 326, 356-357, 399-4o1, 418-419, 465-466, 478-48o, 614-615, 646-647, 747, 763-764, 782-784, 853-854, 883-884.

Port bătrînesc: 5, 316-317, 774.

Porumb: 1-3, 16-17, 273-274, 6o8-6o9, 846-848, 897-898.

Preparate culinare: borş: 368-369, 551,631; ciorbă: 88, 369, 828-829; magiun: 169-17o, 27o; mălai:7-8,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

135, 152, 213-214, 331-332, 358, 451-452, 674, 745-746, 776-777, 835-836, 900-901; mămăligă: 213, 775-776, 822; nalangîte: 746, 835; pîine: 7, 52-53, 551, 774-775, 781-782, 798, 899-900, 903-904; plăcintă: 703-704, 899.

Preparate din lapte: brînză: 70-71, 106, 127, 138, 169, 196, 196, 211, 219-220, 242, 256-257, 491-492, 677, 707-708, 756, 809-810, 825-827; urdă: 196-197, 220, 492, 677-678, 756, 810-811, 827.

Prune afumate: 116-117, 175, 204-205, 237-238, 240.

Pruni: 39, 51-52, 116, 174-175, 239-240, 715-726, 730.

Săpun: 7, 59, 107-108, 237, 271-273, 350-351, 357-358, 378-379, 401, 619-620, 702-703, 734-735, 784-785.

Sondă: 91-92, 172-174, 308.

Stupi: 110, 269-270, 538-539.

Șezătoare v. Obiceiuri.

Tăiatul moțului v. Obiceiuri.

Treierat cu cai: 115-116, 133-134, 151, 456-457, 469-470, 652-653, 672-674, 733, 751, 758-759, 769, 807-808, 829-830, 858-860, 882-883.

Tutun: 459-460, 558-561, 658-662, 671-672, 747-748, 840-842, 860, 898-899.

Țuică: 39-40, 161, 175-176, 177-178, 241, 262-263, 414-415. 716-718, 759-760, 864.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Urdă v. Preparate din lapte.

Ursitori v. Obiceiuri.

Viermi de mătase: 59-60, 308-309, 358-360, 607-608, 618-619, 648-650, 694-695, 796-797, 819-820, 832-834.

Vin v. Viţă de vie.

Viţă de vie: 176-177, 282-283, 404-406, 415-416, 504-506, 778-779, 870; vin: 161, 283, 405-406, 417, 864.

B. TEXTE LIBERE

Amintiri: 26-30, 38-39, 80-81, 95-96, 101-102, 149-150, 155-157, 166-167, 178-180, 184-186, 199-200, 201-202, 210-211, 226-228, 243-245, 292-296, 303-306, 320-322, 324-325, 329, 333-334, 345-346, 423-427, 445-446, 446-448, 448-449, 457-458, 458, 460-462, 470-478, 508-510, 516-518, 561-568, 583-584, 588-589, 654-657, 661-662, 698-699, 740-745, 754-756, 760-761, 777-778, 813-815, 838, 870-871, 872, 902-903; cum s-a căsătorit subiectul: 30-32, 118, 138-141, 145-147, 311-316, 325-326, 372-373, 438-439, 449-450, 480-482, 513-514, 520-523, 595-596, 602-603, 628-629, 634-636, 670-671, 688-692, 706-707, 731, 752, 761-762, 790-793, 797-798, 811-813, 836-837, 839-840, 855-858; ~ despre răscoala din 1907: 403-404, 487-490; ~ din război: 74-75, 110-111, 738-740.

Baba-oarba v. Jocuri de copii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Balaur v. Credinţe bătrîneşti.

Baldaci v. Jocuri de copii.

Basme: 278-279.

Comoară v. Credinţe bătrîneşti.

Credinţe bătrîneşti: balaur: 385-386; comoară: 4o6-41o, 6o6-6o7; iele: 186-188, 413-414, 819-82o; mana vacii: 186-188, 2o7-2o8, 289-291, 43o-432, 592-593; necuratul: 641-643; stafii: 664; strigoi: 148-149, 164-165, 71o, 767-768, 815; zburător: 427-43o, 585-586, 816; zmeu: 427-43o, 585-586; zorilă: 6o5-6o6.

Cruciuliţă v. Jocuri de copii.

Iele v. Credinţe bătrîneşti.

Intîmplări: accidente: 34-35, 43-44, 48-49, 79-8o, 114-115, 124-126, 216, 231-232, 28o-282, 419-42o, 434-435; incendii: 158, 172, 235-236, 632-633, 668-669, 697-698, 711-714, 834-835, 863-864, 9o4-9o5; inundaţii: 324, 462-464, 546-548, 874-875; ~ cu animale: 18-26, 69-7o; 71-72, 75-76, 8o, 86-87, 87-88, 93-94, 112-113; 128-129, 167, 189-19o, 2o2-2o4, 212-213, 217-218, 218, 219, 224-225, 23o, 232-234, 238-239, 249-251, 251-253, 257-26o, 264-265, 266, 267-268, 291-292, 31o-311, 323-325, 374-377, 383-384, 385-386, 411-413, 422,

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

423, 435-436, 439-44o, 44o-441, 442, 5o3-5o4, 5o7, 5o7-5o8, 523-524, 532-536, 537, 539-541, 584, 586-589, 589-591, 597, 597-599, 627, 65o, 667, 667-668, 721-722, 729-73o, 736-737, 8o1-8o2, 861, 866-867; alte întîmplări: 11-13, 33-34, 45, 56-58, 6o-61, 61-67, 94-95, 117, 127, 129-13o, 145, 162-165, 18o-181, 188-189, 193-194, 2o8-21o, 22o, 221-224, 245-246, 261, 268-269, 279-28o, 291, 3oo-3o1, 3o7, 326-328, 334-335, 338-34o, 34o-342, 342-344, 351-352, 37o, 371-372, 388-389, 389, 41o-411, 416-418, 432-433, 452-455, 482-485, 492-496, 496-498, 499-5o1, 5o1-5o5, 515, 515-516, 526, 526-532, 542-545, 549-55o, 581-582, 582-583, 593-594, 6oo-6o1, 6o1-6o2, 616-618, 622-623, 629-631, 637, 647-649, 668, 681-688, 737-738, 748-749, 768, 781, 785-786, 799-8o1, 8o2-8o3, 8o4-8o5, 8o5-8o6, 867, 892-894.

Jocuri de copii: baba-oarba: 7o; baldaci: 787; cruciuliţă: 786-787; oină: 786; poarca: 636-637; popic: 65o-652; ţurca: 787.

Mana' vacii v. Credinţe bătrîneşti.

Necuratul v. Credinţe bătrîneşti.

Oină v. Jocuri de copii.

Poarca v. Jocuri de copii.

Popic v. Jocuri de copii.

Povestiri despre sat: 81-82, 485-487, 6o4-6o5, 623-624, 822-825.

Poveşti: 346-349, 643-644, 727-728, 889-891.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Stafii v. Credinţe bătrîneşti.

Strigoi v. Credinţe bătrîneşti.

Turca v. Jocuri de copii.

Vînătoare: 35-38, 390-394, 519-520, 803-804.

Zburător v. Credinţe bătrîneşti.

Zmeu v. Credinţe bătrîneşti.

Zorilă v. Credinţe bătrîneşti.

C. TEXTE DIVERSE

Argăseală: 678-679.

Azimă v. Preparate culinare.

Balbaş v. Preparate culinare.

Bulgur v. Preparate culinare.

Bumbac: 862.

Căprioară: 90-91.

Căruţă: 748.

Dughie: 653-654.

Făzănărie: 330-331.

Ferăstrău: 427.

Ghismană v. Preparate culinare.

Gogoşi v. Preparate culinare.

Irigaţii: 335-337.

Leacuri băbeşti: 123.

Lumînare: 109-110.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Mină: 45-46.

Murături v. Preparate culinare.

Opinci: 6.

Orz: 879.

Păcurărit: 9o.

Pepinieră: 113.

Preparate culinare: azimă: 9o1; balbaș: 1o9; bulgur:88o-881; ghismană: 9o1-9o2; gogoși: 9o1; murături: 679-68o; terci: 332; turtă de dovleac: 151-152.

Preparate din lapte: unt: 33.

Rodul pământului: 353-354.

Șindrilă: 181-183.

Terci v. Preparate culinare.

Turtă de dovleac v. Preparate culinare.

Test: 17-18.

Unt v. Preparate din lapte.

Varniță: 118-12o.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Redactor : ION D. LECCA
Tehnoredactor : FELICIA BOLOCAN

Bun de tipar 1.IV.1975. Tiraj 690 ex. Hîrtie scris I A format 70×100/44. Coli de tipar 62,25. Planşe 8.
C.Z. pentru biblioteci mari 459.0 (493.1)
C.Z. pentru biblioteci mici 459.0 (493)

Tiparul executat sub comanda 5366
la I. P. „Buletinul Oficial" II, str. Alexandru Odobescu nr. 12, Bucureşti
Republica Socialistă România

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

Cel 43

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro